

Ř á d

PAVOUCI—ARANEIDA

Napsal

prof. dr. Frant. Miller, (Brno)

Tělo pavouků (I/1) se skládá z hlavohrudi (cephalothorax, prosoma) a zadečku (abdomen, opisthosoma), spojených stopkou (petiolus). Na hlavohrudi jsou oči, 2 páry ústních končetin a 4 páry noh. Naši pavouci mají 8, řidčeji jen 6 jednoduchých očí, které jsou u převážné většiny druhů seskupeny ve 2 příčné řady. Pak mluvíme o předních a zadních středních očích (PSO, ZSO) a o předních a zadních postranních očích (PPO, ZPO — I/3). Střední oči obou řad tvoří střední oční políčko. Obě oční řady mohou být rovné nebo různě prohnuté stejným nebo opačným směrem. Řada může být dopředu prohnutá (prokurvní $\cup$) nebo dozadu prohnutá (rekurvní $\cap$). Někdy jsou oči uspořádány do 3, vzácně i do 4 řad, nebo tvoří po stranách hlavy skupinky po 3 očích. Část hlavohrudi mezi přední oční řadou a kořeny chelicer se nazývá clypeus. Chelicery se skládají ze základního článku a dráčku. Druhý pár ústních končetin, zvaných čelisti (maxillae) a opatřených čelistními makadly (pedipalpy), leží za chelicerami a má tyto části: kyčel (coxa), příkyčlí (trochanter), stehno (femur), koleno (patella), holeň (tibia) a chodidlo (tarsus). Kyčle jsou směrem dovnitř silně plošně rozšířené a přetvořené v čelisti (gnathocoxy). Chodidlo je jednočlenné, u samic často zakončené dráčkem, u samců přetvořeno ve velmi nápadný a často i velmi složitý ústroj, sloužící k páření. Poměrně jednoduchý je tento ústroj u pavouků skupiny *Haplogynae*, u nichž si chodidlo zachovalo svůj původní válcovitý tvar, na němž je prostřednictvím krčku připevněn hruškovitý, větvenovitý nebo oválný bulbus, prodloužený na vrcholu v tenký embolus (stylus) (V/1.3). U převážné většiny pavouků je však chodidlo plošně rozšířeno a lžícovitě vyhloubeno v tzv. cymbium (lamina tarsalis), v jehož jamce je uložen vlastní pářicí ústroj, bulbus. Stavba samčího makadla je patrna z obr. I/13.

Noha pavouků se skládá z týchž částí jako makadlo s tím rozdílem, že chodidlo je dvoučlenné. Předposlední článek se jmenuje zánártí (metatarsus),

poslední přednártí (tarsus). Pro určování mají význam vláskovité chloupky vyrůstající z pohárků (bothrie) a sloužící k percepci vzdušných vln. Nazývají se bothriotrichie (btr). Jejich postavení na článku nohy se vyjadřuje desetinným zlomkem, v jehož čitateli je počet dílků označujících vzdálenost btr od kořene článku a v jmenovateli počet dílků značících celou délku článku (I/11). Podobným způsobem udáváme i polohu trnů. Pavouci skupiny *Cribelatae* mají na metatarsech IV hřebínek štětín (calamistrum, I/6) a před snovacími bradavkami cedníčkovitou ploténku (cribellum, I/7). U skupiny *Ecribellatae* bývá místo cribella přítomen drobný kuželovitý výrůstek zvaný colulus.

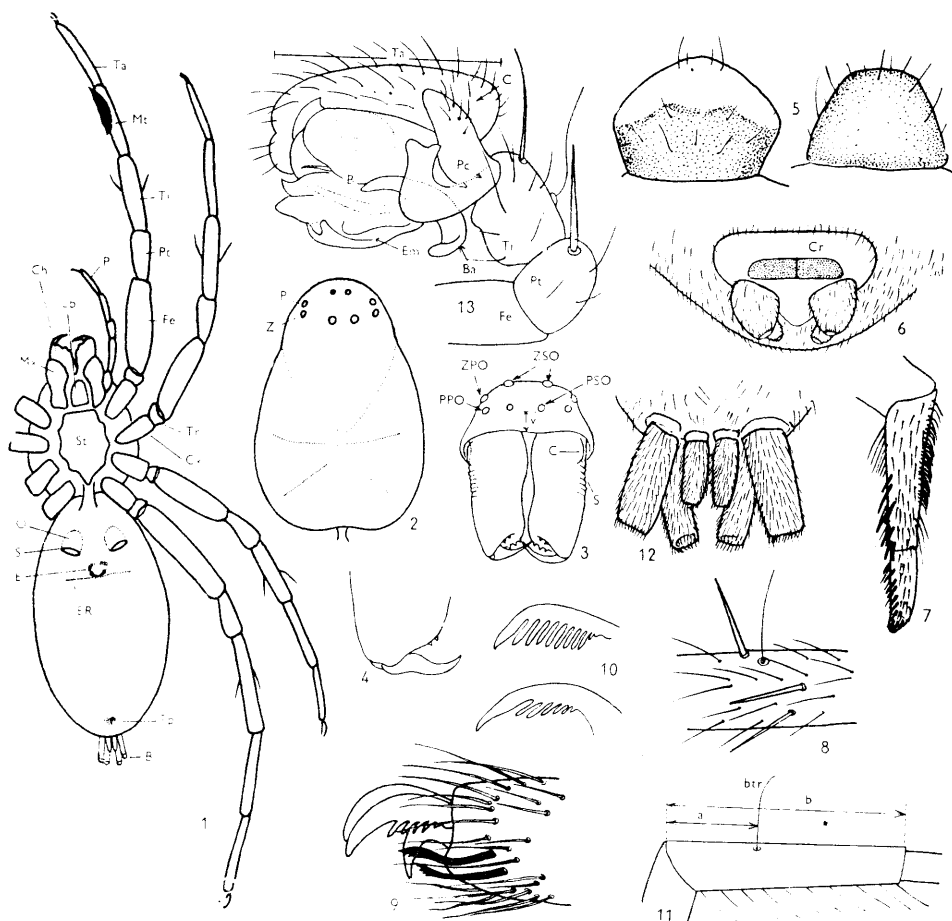
Mezi kořeny maxil je vklíněn spodní pysk (labium, I/5) a za ním následuje prsní štít (sternum).

U obou pohlaví ústí vývody pohlavních žláz při kořeni břicha v příčné rýžce epigastrální. U samců jsou vývody nenápadné, u samic je jejich okolí silně sklerotizované a tmavě pigmentované a je často opatřeno různými výrůstky, žebry, lištami, kýly a rýhami, sloužícími většinou k zaklesnutí samčího makadla při páření. Ústroj se nazývá epigyna a při určování má stejný podstatný význam jako samčí makadlo. Po stranách pohlavních vývodů leží dýchací ústroje — plicní vaky — kryté víčky. Na konci zadečku jsou snovací bradavky (I/13).

Všichni pavouci jsou dravci. Živí se především hmyzem, který chytají do sítí nebo přepadají skokem, plížením apod. Žádný náš pavouk nemůže člověku ublížit.

Zkratky užívané v klíči: I/1 = tab. I, obr. 1, hl. = hlavohruď, abd. = zadeček, ster. = prsní štít, ex, fe, pt, ti, mt, ta = kyčel, stehno, koleno, holen, zánártí, přednártí, chel. = chelicera, max. = čelist, apof. = apofýsa, parac. = paracymbium, lam. char. = lamella charakteristica, epig. = epigyna, PPO, PSO, ZPO, ZSO = přední postranní, přední střední, zadní postranní a zadní střední oči, PO, SO = přední a střední oči.

Hlavní literatura: Bösenberg W., 1902: Die Spinnen Deutschlands (Zoologica XIV). — Chyzer C., Kulezynski Vl., 1892—1897: Araneae Hungariae. — Dahl F., 1926: Springspinnen (Salticidae). Tierw. Deutschlands, 3. T. Dahl F., 1927: Lycosidae s. lat. Tierw. Deutschlands, 5. T. — Dahl M., Wiehle H., 1831: Agelenidae, Araneidae. Ibid. 23. T. — Reimoser E., Dahl M., Wiehle H., 1937: Gnaphosidae, Anyphaenidae, Clubionidae, Hahniidae, Argyronetidae, Theridiidae. Tierw. Deutschlands, 33. T. — Wiehle H., 1953: Orthognatha, Cribellatae, Haplogynae, Entelegynae-Pholcidae, Zodariidae, Oxyopidae, Mimetidae, Nesticidae. Tierw. Deutschlands, 42. T. — Wiehle H., 1956: Linyphiidae-Baldachinspinnen. Tierw. Deutschlands, 44. T. — Wiehle H., 1960: Micryphantidae-Zwergspinnen. Tierw. Deutschland, 47. T. — Simon E., 1874—1937: Les Arachnides de France. — Locket G. H., Milidge A. F., 1951, 1953: British Spiders.

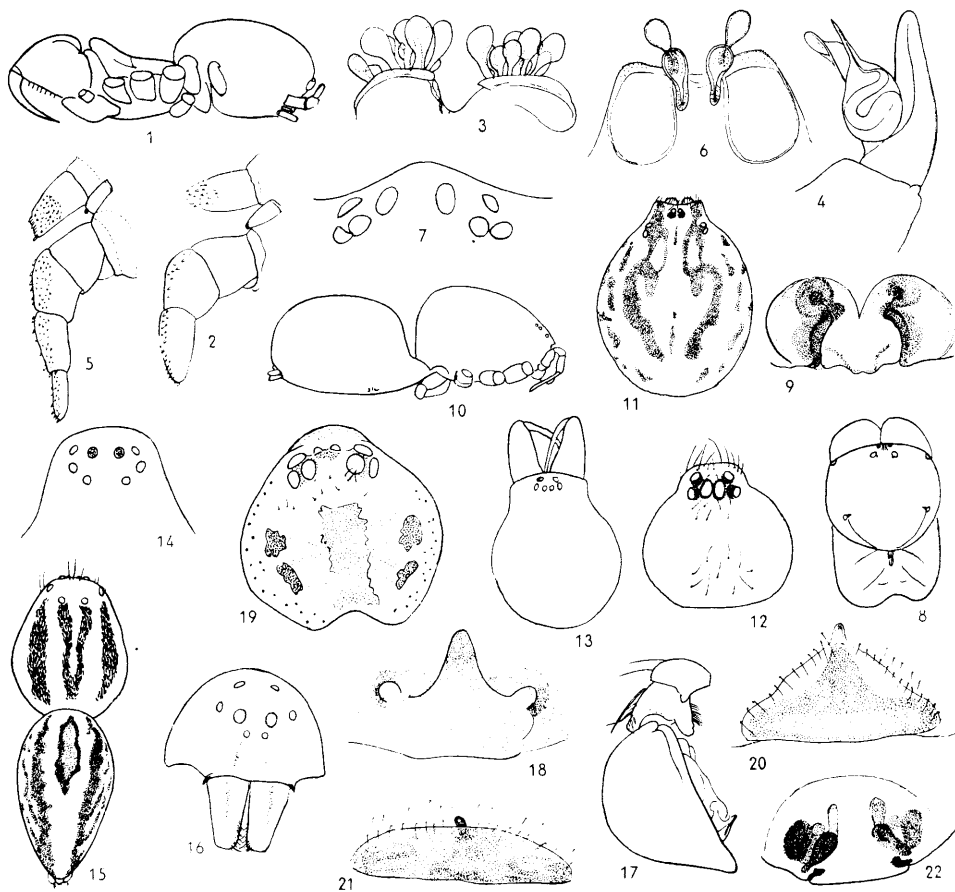
I

1 — Schematický obraz pavoučího těla zespodu: Ch = chelicera, Mx = maxilla (gnathocoxa), P = její makadlo, Lb = dolní pysk, St = prsní štít, Cx = kyčel, Tr = příkyčelí, Fe = stehno, Pt = kolen, Ti = holeň, Ta = zanártí, Ta = nárt, O = operculum (víčko kryjící plicní vaky), St = průduchy plic. vaků, E = epigyna, R = epigastrální rýha, Tp = průduch tracheí, B = snovací bradavky. 2 — Hlavohrud s podélnou rýžkou a paprskovitými linkami (rýžkami): P = přední oční řada, Z = zadní o. ř. 3 — Hlavohrud zředu: PPO, PSO, ZPO, ZSO = přední postranní, přední střední, zadní postranní a zadní střední oči, v = výška clypeu, C = condylus (hrbol) chelicier, S = stridulační rýžky. 4 — *Ceratinella wideri*, chelicera s prohnutým drápkem. 5 — Dolní pysk (labium), vlevo se zduřelým předním okrajem, vpravo s plochým. 6 — *Ciniflo* sp., cribellum se snovacími bradavkami. 7 — *Hypiptotes paradoxus*, calamistrum. 8 — Část holeně s chlupy, trny a bothriotrichii. 9 — Chodidlo křížáka s 3 drápky a 2 pilovitými štětínami. 10 — Dlouze hřebenitý drápek *Wideria vigilax* (nahore) a krátce hřebenitý drápek *Silometopus reussi* (dole). 11 — Postavení btr na mt I (a = 30, b = 80, a/b = 0,37–0,38). 12 — *Drassodes lapidosus*, snovací bradavky. 13 — *Centromerus aequalis*, samčí makadlo: Fe = stehno, Pt = kolen, Ti = holeň, Ta = chodidlo, C = cymbium, Pc = paracymbium, B = bulbus, Em = embolus, Ba = basální apofýsa.

Klíč podřádů a čeledí

- 1 Chel. jsou namířeny dopředu, jejich drápky se sklápějí svisle dolů, souběžně s podélnou osou těla (II/1). 2 páry plicních vaků, patrných při kořeni břicha jako párovité světlé skvrny podřád Sklípkáni, *Mygalomorpha* (= *Orthognatha*)
- Žijí převážně v tropech, v menší míře v subtropích. Ve stř. Evropě jen 1 čeleď: 1. Sklípkáňkovití, *Atypidae*, s 1 rodem Sklípkánek, *Atypus* Latreille 1804. U nás žijí 3 druhy. Jsou to velcí, velmi nápadní pavouci, obývající trubicovité, 3—4 dm hluboké nory, z nichž nad povrch půdy vyčnívá štíhlý, z hnědé pavučiny utkaný vak, připomínající prst od rukavice.
- a Horní snovací bradavky jsou 4členné (podrod *Proatypus* Miller, 1947). Ster. s 4 páry příkrajních světlých skvrn, bez světlého středního klínu. Vulva má na každé straně 2 hruškovitá receptakula, z nichž obě vnitřní stojí níže. (II/4—7). Hl. ♂ 4—5,5, ♀ 5,5—7 mm. Na stepních pahorcích u Mohelna v. vz. ... S. pontický, *A. (P.) muralis* Bertkau, 1890
- Horní snovací bradavky jsou 3členné (podrod *Atypus* Latreille, 1804 . b
- b (a) ♂♀: Lysé políčko na vnější straně při vrcholu pt I není pigmentované. Ster. s 4 páry příkrajních světlých skvrn a uprostřed se světlým klínem. ♂: Hl. 4 mm, s četnými drobnými nepravidelnými vtisky. ♀: Vulva na každé straně s 2 téměř kulovitými receptakuly, stojícími ve stejné výši. (II/1, 2.) Hl. 4—4,5 mm. Na slunných okrajích borových a smíšených lesů v. vz. ... S. hnědý, *A. (A.) affinis* Eichw., 1830
- ♂♀: Lysé políčko na vnější straně při vrcholu pt I je tmavě pigmentované. Ster. jen s párovitými příkrajními skvrnami bez středního klínu. ♂: Hl. téměř hladká, jen místy ± zdrsňelá a při okraji opatřená drobnými zrníčky. ♀: Vulva na každé straně s 6—7 hruškovitými receptakuly. (II/3, 4.) Hl. 4—5,5 mm. Na travnatých okrajích lesů vz. S. černý, *A. (A.) piceus* (Sulz., 1776)
- Chel. jsou postaveny kolmo k ose těla a směřují ± svisle dolů. Jejich drápky se pohybují kleštovitě proti sobě, sklápějí se kolmo k podélné ose těla. Jen 1 pár plicních vaků podřád Dvoupliení, *Araneomorpha* (= *Labidognatha*), 2
- 2 (1) Cribellum a calamistrum je vyvinuto. Jen u některých dospělých samečů jsou oba ústroje zakrnělé, avšak stopy po cribellu jsou zpravidla patrné v podobě příčné rýžky nebo řady krátkých štětin *Cribellatae*, 3
- Cribellum a calamistrum nejsou vyvinuty *Ecribellatae*, 6
- 3 (2) Hlavová část hl. nezúžená, čtyřhranná, zdvižená nad hrud. Oči jsou seskupeny do 3 řad a tvoří 2 čtyřúhelníky: drobný lichoběžník středních očí a velký obdélník postranních očí, který zaujímá celou šíři hlavy (II/8). Cribellum dvoudílné, calamistrum s jednou řadou štětín. Nohy krátké, tlusté, s malým počtem krátkých trnů. Ta noh s 3 drápky 2. Stepníkovití, *Eresidae*
- U nás jen rod Stepník, *Eresus* Walckenaer, 1805, s jediným druhem. Délka ♂: 8—11, ♀: 9—16 mm. ♀ hnědočerná až sametově černá,

s rozptýlenými žlutavě červenými chloupky na hl. II/9. ♂ černý, abd. na hřbetě červený s 4 černými okrouhlými skvrnami, seskupenými v čtverec. Na teplých, slunných pahorecích a stráních porůznu a místy hoj. ♂♂ pobíhají za slunných dní volně, ♀♀ se zdržují v norách a žijí v koloniích. Nory jsou asi 10 cm dl. a 1 cm tlusté, s nálevkovitým ústím, nad nímž se klene stříška, přecházející v šikmou, plochou, na okolních rostlinách přichycenou síť. Hlavní kořisti jsou brouci (svižníci, chrobáci ap.). ♂♂ dospívají na podzim, ale páří se až po přezimování. Kokon čočkovitý, asi 1 cm veliký, s 80 vejci S. rudý, E. niber (Petagna. 1787)

II

1 — *Atypus affinis*. 2 — Ibid., snovací bradavky. 3 — *A. piceus*, vulva. 4 — *A. muralis*, ♂ makadlo. 5 — Ibid., snovací bradavky. 6 — Ibid., vulva. 7 — Ibid., postavení očí. 8 — *Eresus niger*, hlavohrud ♀. 9 — Ibid., epigyna. 10 a 11 — *Scytodes thoracica* ♀. 12 — *Oonops domesticus* ♀. 13 — *Dysdera erythrina* ♀. 14 — *Zodarium germanicum* ♀. 15 — *Oxyopes lineatus* ♀. 16 — Ibid., hl. zředu. 17 — *O. ramosus*, ♂ mak. 18 — Ibid., epig. 19 — *Pholcus opilionoides* ♀. 20 — Ibid., epig. 21 — *P. phalangioides*, epig. 22 — *Nesticus cellulanus*, epig.

- Hlavová část hl. je mnohem užší než hruď. Seskupení očí jiné 4
- 4 (3) Ta noh s řadou btr. Pavouci velcí nebo stř. velikostí. Všechny oči jsou světlé. Cribellum dvoudílné. Chel. silné, při koření kolenovitě vystouplé. Podobají se pokoutníkům čel. *Agelenidae*, mají však kratší a silnější nohy 3. *Cedivkovití*, *Ciniplonidae* (str. 65)
- Ta noh bez btr nebo jen s 1—2 btr 5
- 5 (4) Oči heterogenní, jen PSO jsou tmavé, ostatní jsou perleťově bílé. Řitní hrbolk kratičký. Drobní pavouci s cribellem nerozděleným nebo rozděleným 4. *Cedivkovití*, *Dictynidae* (str. 67)
- Oči homogenní, vesměs tmavé. Ta IV velmi krátké, $2 \times$ kratší než mt, vespod s řadou krátkých trnů, která pokračuje i na mt 5. *Uloboridae* (str. 72)
- 6 (2) 6 očí. Kopulační ústroje velmi jednoduché: bulbus kulovitý, hruškovitý nebo mrkvovitý, pak protažený v dlouhý embolus a vždy spojený tenkým krčkem s válečkovitým ta. Epigyna není vyvinuta *Haplogynae*, 7
- 8 očí (jen některé druhy r. *Porrhomma* žijící v jeskyních mají oči $\pm$ redukovány). Kopulační ústroje složité. ♂: Ta mak. je miskovitý nebo lžicovitý (cymbium) a v jeho prohlubince je uložen složitý bulbus. Epigyna je vyvinuta (výj. *Tetragnathidae*) *Entelegynae*, 9
- 7 (6) Oči ve 3 skupinách po 2, spojnice těchto 3 skupin tvoří rovnoramenný trojúhelník, směřující vrcholem dopředu. Hl. se směrem dozadu neobvykle zdvihá (II/10). Labium je srostlé se sternem. Po stranách pohlavního políčka jeden pár stigmat. Nohy dlouhé, tenké 8. *Sicariidae* (= *Scytodidae*)
- U nás jen rod *Scytodes* Latreille, 1804 s jediným druhem. ♂: 3,5—4. ♀: 4—5,5 mm. Hl. žlutavá s tmavou lyrovitou kresbou uprostřed a skvrnami po bocích, bez hřbetní rýžky (II/11). Chel. s velmi krátkým drápkem a v předním koutě poblíž jeho špičky se špičatým chitinovým výrůstkem, o nějž se opírá blanitá lamelka. Abd. žlutavý, tmavě kropenatý. Středoevropský druh, u nás v. vz. na j. Slov. v příbytcích ... *S. thoracica* (Latr., 1804)
- Seskupení očí je jiné. Labium je oddělené od sterna. Po stranách pohlavního políčka 2 páry stigmat. Nohy kratší, silné 8
- 8 (7) Skupina těsně vedle sebe stojících, černě lemovaných očí zaujímá téměř celou šířku čela (II/12). Max. dopředu sbíhavé. Ta ♀ mak. bez dráčku. Ta noh s onychiem, nesoucím 2 drápky s dvojitou řadou zoubků. Velmi drobní pavoučci (1—3 mm) 6. *Oonopidae* (str. 72)
- Oči zaujímají jen malou část čelní šíře (obr. II/13). Max. rovné, téměř rovnoběžné. Ta ♀ mak. s dráčkem. Ta noh bez zřetelného onychia (s výjimkou ta IV u *Harpactes*). Velcí pavouci (6,5—19 mm) 7. *Šestiočkovití*, *Dysderidae* (str. 73)
- 9 (6) Ta noh s 3 dráčky *Trionychae*, 10
- Ta noh s 2 drápky, malý, nepárový drápek není vyvinut a někdy je nahrazen chomáčkem chloupků *Dionychae*, 24
- 10 (9) Přední snovací bradavky mají společnou základnu a jsou mnohem větší než ostatní. Oči ve 3 řadách ($4+2+2$), dozadu postupně kratších. PSO jsou největší a černé (II/14) 10. *Zodariidae*

Jediný rod *Zodarium* Walekenaer, 1847, u nás s 1 druhem. Hl. 1,8 až 2 mm. Hl., chel. a ster. červenohnědé, ex žluté, fe hnědé se světlým proužkem po straně. Abd. shora černohnědý, fialově lesklý, břicho za epigastrální rýhou světle žluté. Ta ♀ mak. s hřebínkovitým drápkem. Mak. ♂: fe skoro černé, po stranách světlé, pt žlutohnědé, ti tmavohnědé, ta hnědé se světlou špičkou. V trávě, pod lišejníky, v hromadách kamení na suších místech, zvl. na okrajích lesů porůznu a nehojně. Netkají sítě, loví mravence. Dospělci od V. do IX. *Z. germanicum* (C. L. K., 1837)

- Přední snovací bradavky jsou při kořeni volné, všechny 3 páry bradavek jsou dobře vyvinuty. Postavení očí je jiné 11
- 11 (10) Oči jsou seskupeny do 3 řad: přední řadu, ležící blízko předního okraje clypeu, tvoří 4 malá oka, která se nápadně liší od ostatních, jež leží za sebou, takže tvoří 2 řady po dvou. Trochantery noh naspodu v distální části vykrojeny. 2. článek zadního páru snovacích bradavek je vždy značně kratší než článek základní. Toulaví pavouci, nepředou sítě. ♀♀ nosí vaječné kokony v kusadlech nebo připevněné k snovacím bradavkám 13
- Seskupení očí je jiné 12
- 12 (11) 3. řada oční není mnohem delší než 2. řada; vzdálenost mezi očima 3. řady není $2 \times$ tak veliká, jako vzdálenost oka této řady od oka 2. řady, ležícího na téže straně, a je skoro stejně velká jako vzdálenost oka 3. řady od oka 2. řady protilehlé strany. Oči 2. řady jsou největší. Hlavová část hl. hranatá, její čelo i boky strmé. Chlupy na těle zpravidla jednoduché. Ti ♂ mak. bez apofysy. ♀ nosí kokon zavěšený na snovacích bradavkách, mláďata na svém hřbetě 19. S l í d á k o v í t í, *Lycosidae* (str. 147)
- 3. řada oční je mnohem delší než 2. řada; vzdálenost mezi očima 3. řady je více než $2 \times$ větší než vzdálenost oka této řady od oka 2. řady téže strany a mnohem větší než vzdálenost oka 3. řady od oka 2. řady protilehlé strany. Chlupy na těle peříčkovité. Ti ♂ mak. s apofysou. ♀ nosí kokon v kusadlech, mláďata žijí mimo tělo matky 20. L o v ě í k o v í t í, *Pisauridae* (str. 170)
- 13 (11) Oči jsou seskupeny po párech do 4 od sebe stejně vzdálených řad. Oči předního páru jsou nejmenší a shora neviditelné, 2. páru největší a 3. páru nejvíce vzdálené (II/15, 16). Přední okraj žlábků chel. nejvýše s 1 zoubkem, zadní s 2. Toulaví pavouci, nepředou sítě 18. *Oxygopidae*

Jediný rod *Oxyopes* Latreille, 1804, u nás s 3 druhy.

- a Hl. žlutá až žlutozelená, s třemi podélnými proužky, tvořenými černými šupinkami; střední proužek je podélně rozštěpený. Ster. žluté s podélnou černou páskou a postranními skvrnami. Clypeus s 2 černými proužky, které přecházejí i na přední plochu chelicer. Nohy jednobarevně žluté, s velmi dlouhými a početnými trny. Abd. uprostřed s tmavou kopinatou skvrnou sahající k jeho středu a po stranách s 2 průběžnými proužky; boky abd. tmavě žíhané, břicho s širokou černou páskou. U ♂♂ je abd. někdy celý černý, jen kopinatá skvrna je světle lemována. (II/15, 16.) Hl. 2—3 mm. V trávě a na keřích teplých strání a pahorků j. Slov. porůznu a vz. Dospělci v VI. a VII. *O. lineatus* Latr., 1806

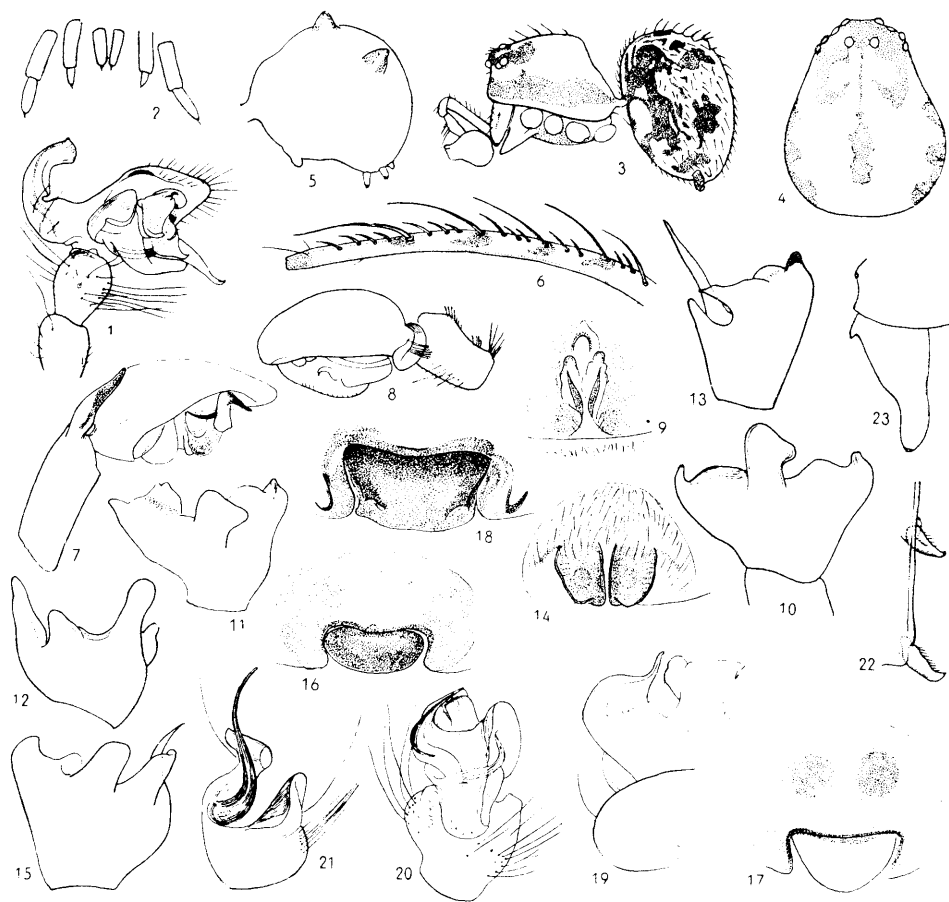
- Hl. hnědočervená s podélnou světlejší páskou. Ster. hnědé, uprostřed světlejší. Clypeus a chel. bez tmavých proužků. Nohy hnědé, tmavě kroužkované nebo skvrnitě b
- b (a) Hl. ♀ je kratší než ti+pt IV. ♂: Pt mak. na vnější straně s krátkou, tupě kuželovitou apofysou; ti mak. krátká, s hrbolkem na vnější straně. (II/17, 18.) Hl. 3—3,3 mm. Na vřesu a nízkých borovičkách porůznu a nehoj. Přezimují nedospělí pavouci, kteří dospívají v V. Kokon žlutavý, s 30—80 vaj. Je připevněn na větvičkách vřesu a ♀ ho hlídá ...
..... *O. ramosus* (Mart. et Goeze, 1778)
- Hl. ♀ je delší než ti+pt IV. ♂: Pt mak. bez apofysy; ti mak. je dlouhá a ozbrojená stejně dlouhou, plochou, šikmo vzhůru prohnutou a na konci ve 2 špičky vykrojenou apofysou. Hl. ♂ 2—3, ♀ 3—4 mm
..... *O. heterophthalmus* (Latr., 1804)
- Postavení očí a jejich velikost jsou jiné. Okraje žlábků chel. s větším počtem zoubků 14
- 14 (13) Ta noh s podélnou řadou btr; jejichž délka směrem ke konci článku stoupá 15
- Ta noh bez podélné řady btr 16
- 15 (14) Všech 6 snovacích bradavek tvoří příčnou řadu; vnější (nejdelší) a prostřední bradavky jsou dvoučlenné, vnitřní (nejkratší) jednočlenné (III/2). Drobní pavouci (1,3—3,3 mm) 22. *Hahnidae* (str. 179)
- Snovací bradavky stojí v párech nad sebou. Zadní bradavky jsou zřetelně delší než přední a dvoučlenné (2. článek je málo patrný u rodů *Cicurina*, *Argyroneta* a *Cryphoea*)
..... 21. Pokoutníkovití, *Agelenidae* (str. 172)
- 16 (14) Chel. jsou slabé, při kořeni blankou spojené, opatřené v předním vnitřním koutě žlábků dlouhým zoubkem. PSO jsou velmi drobné a vzdálené od ostatních, které tvoří po stranách hl. dvě skupiny po 3 (II/19). Ta ♂ mak. velmi složitý, jedna jeho část nese bulbus, druhá tvoří silně sklerotizovaný, různě rozvětvený výrůstek (prokursus). Nohy velmi dlouhé, štíhlé, bez trnů. Bledí pavouci, připomínající sekáče. Sedí v jednoduchých nenápadných sítích hřbetem dolů a při vyrušení provádějí rychlé kmitavé pohyby, pro které dostali i české jméno 9. Třesačkovití, *Pholcidae*
- U nás jen rod *Pholcus* Walckenaer, 1805, s 2 druhy.
- a Ster. šedohnědé, s 3—4 páry okrouhlých skvrn na obvodě a s podélnou skvrnou uprostřed. Délka 4—5 mm. ♂: Trochanter mak. je opatřen apofysou, která zprvu směřuje na vnější stranu a pak je kolenovitě ohnutá. Epig. je jen o málo širší než dlouhá (II/20). V budovách, stájích, trhlínách skal a pod balvany na slunných místech v. hoj. Kokony kulovité, s velmi řídkým obalem, vajíčka šedavá. ♀♀ nosí kokony v chel. T. sekáčovití, *P. opilionoides* (Schr., 1781)
- Ster. jednobarevně šedohnědé. Délka 8—12 mm. ♂: Apofysa trochanteru je rovná, kuželovitá. Epig. je více než 2× širší než dlouhá (II/21). Jihoevropský, dnes kosmopolitně rozšířený druh, u nás v. vz. ve sklepích ap., v nichž průměrná roční teplota neklesá pod 9° C
..... *P. phalangioides* (Fuessl., 1775)

- Chel. při basi nespojené, seskupení očí jiné. Nohy nejsou sekáčovitě dlouhé 17
- 17 (16) Ta IV mají vespod podélnou řadu 6—10 krátkých, silných, pilovitých ostnů. Ti noh na hřbetě vždy bez jakýchkoliv trnů 18
- Ta IV ventrálně bez řady ostnů. Nohy s trny (jen u *Theridiosoma* se silnými osinami místo pravých trnů) 19
- 18 (17) Labium ploché, s předním okrajem nezduřelým. Zadní okraj žlábků chel. bez zoubků (jen u *Robertus* s 1—2 zoubčky). ♂ mak. bez paracymbia 24. S n o v a ě k o v í t í, *Theridiidae* (str. 180)
- Přední okraj labia je ztlustlý. Žlábek chel. s 3 silnými zuby. ♂ mak. s mohutným, obloukovitě odstávajícím paracymbiem (III/1) 25. *Nesticidae*
- U nás jen rod *Nesticus* Thorell 1869, s jediným druhem o 2 formách malé systematické hodnoty vzhledem k existenci přechodných tvarů. Hl. 1,8—2 mm. Epig. s 2 postranními hruškovitými a stopkatými, dozadu rozbíhavými receptakuly a za nimi při jejich kořeni s 2 rýžkami, které jsou s receptakuly rovnoběžné (II/22). Sítě se skládají z řídké horizontální plachetky a kolmých vláken, které od ní vycházejí a které jsou na dolních, k podkladu upevněných koncích opatřeny lepkavými krupějemi. Na ně se přilepí hmyz lezoucí po podkladě.
- a Nohy (zvl. proximálně) jsou tmavě pruhované. Hl. s tmavým pruhem za očima a často s příkrajním lemem. Abd. s výraznými párovitými skvrnami. Ve sklepech, jeskyních, šachtách a na pod. místech porůznu *N. cellulanus* (Cl., 1757)
- Nohy a hl. jednobarevně světlé, abd. jen s velmi nezřetelnou kresbou. V jeskyních j. Slov. *N. c. affinis* Kulez., 1894
- 19 (17) Fe noh při basi s řadou btr. Chel. velmi dlouhé, štíhlé, šikmo dopředu namířené, bohatě ozubené. Max. dlouhé, štíhlé (XXXVI/1). Abd. s perleťové lesklými skvrnami. Bulbus jednoduchý, paracymbium dlouhé, štíhlé, chlupaté, kloubnatě spojené s ta, s nímž tvoří vidlici (XXXVI/23). Epig. není vyvinuta a místo ní je prostý plochý záhyb, přecházející epigastrální rýhu v podobě pětiúhelníkovitého jazyku (XXXVI/4. 22) 26. Č e l i s t n a t k o v í t í, *Tetragnathidae* (str. 197)
- Fe noh bez btr. Kopulační ústroje složité, paracymbium ploché, pevně přirostlé k ta. Epig. je vyvinuta 20
- 20 (19) Oči homogenní, vesměs tmavé. Clypeus mnohem nižší než výška očního políčka, zřídka o málo vyšší než průměr středního oka. Chel. vně při basi s hrbolkem 27. K ř í ž á k o v í t í, *Argiopidae* (str. 200)
- Oči heterogenní, jen PSO jsou tmavé. Clypeus je vyšší. Chel. na vnější straně bez basálního hrbolku 21
- 21 (20) Ti a mt předních noh jsou na vnitřní straně dorsálně opatřeny řadou dlouhých prohnutých ostnů, střídajících se s krátkými trny (III/6). Labium ploché, s okrajem nezduřelým 23. *Mimetidae*

U nás jen rod *Ero* C. L. Koch, 1837, s 3 druhy. U všech má abd. na hřb. straně párovité hrbolky a je porostlý řídkými silnými štětini. Va-

- ječné kokony jsou hruškovité, hnědé, zavěšené na vlákně asi 1,5 cm dlouhém.
- a Abd. se 2 nízkými tupými hrbolky. Hl. za zadními očima s 2 dozadu protaženými, rovnoběžnými skvrnami. Abd. vpředu až do poloviny hrbolků tmavý, vzadu světlý, skvrnitý. Ster. bělavé nebo žlutavé, s tlustými štětinami a řadou tmavých skvrn. Obě apofysy na hřbetě cymbia velmi nestejně: basální je bělavá, blanitá, vzadu ve dva laloky vykrojená, postranní je silně sklerotisovaná, vyhloubená a ve vyhloubenině průsvitná. Délka 3—4 mm. V mechu, listí, hromadách kamení i na keřích hoj. Loví jiné druhy pavouků, zejména snovačky z rodu *Theridion* *E. furcata* (Vill., 1789)
- Abd. s 2 páry hrbolků. Obě skvrny hl. za zadními očima jsou proti sobě kleštovitě zahnuté b
- b (a) Ster. s 6 pravidelnými a souměrně seskupenými skvrnami. Hřbet abd. za předními hrbolky klenutý; hrbolky jsou stejné nebo zadní trochu větší, seskupené v lichoběžník, který je mnohem širší než dlouhý. Cymbium vzadu na hřbetě s 3 drápkovitě dopředu zahnutými apofysami. (III/4, 5.) Délka 2,5—3,5 mm. Na jehličnatých stromech, keřích vz. *E. aphana* (Walck., 1802)
- Ster. nepravidelně skvrnitě. Hřbet abd. za předními hrbolky plochý; tyto přední hrbolky jsou větší než zadní, s nimiž tvoří lichoběžník sotva širší než dlouhý. Cymbium při basi na hřb. str. s 2 apofysami, z nichž přední, na okraji stojící je silně sklerotisovaná, drápkovitě dozadu zahnutá a směrem k bulbu vyhloubená (III/3). Na keřích, v trávě smrkových lesů v. vz. *E. tuberculata* (Deg., 1778)
- Ti a mt předních noh bez řady prohnutých ostnů. Labium se zduřelým okrajem 22
- 22 (21) Abd. s perleťové lesklými skvrnkami. Ta IV vespod se slabšími pilovitými štětinami. Drápky noh slabě zakřivené, ozbrojené uprostřed jen 3 zoubky, nepárový drápek silně zakřivený a prodloužený v nápadně dlouhou špičku. Nohy se silnějšími štětinami, avšak bez pravých trnů. Velmi drobní pavoučci (2 mm) *Theridiosoma* O. P. Cambridge, 1879 (čel. *Argiopidae*)
- Jen jediný druh. Hl. 0,6—0,8 mm. Abd. skoro kulovitý, daleko dopředu nad hl. klenutý, s tmavou, velmi proměnlivou kresbou. Ta ♂ mak. veliký, cymbium úzké, kryje jen malou část bulbu. Epig. s chitinovou, dozadu otevřenou klenbou. (XXXVII/1—3.) Žije na stinných močálech na březích tůní ap. a staví si okrouhlé sítě na rákosí aj. vodních rostlinách těsně nad hladinou vodní. Sítky připravené k lovu mají tvar převráceného deštníku, neboť pavouček drží signální vlákno, vycházející ze středu sítě, zkrácené a povoluje je, jakmile se sítě dotkne hmyz. Sít se pak vymršť a kořist obalí. U nás zjištěn jen u slepých ramen Hronu a Dunaje v okolí Štúrova *T. gemmosum* (L. K., 1877)
- Abd. bez perleťové lesklých skvrn. Ta IV vespod bez pilovitých štětín. Nohy s pravými trny. Chel. se stridulačními rýžkami po straně. Clypeus vyšší než průměr PSO (výj. *Tapinopa longidens*) 23
- 23 (22) Ti IV s 2 hřbetními trny (1.1), velmi zřídka jen s 1, potom však mt I a II se silnější osinou. ♀ mak. zpravidla s drápkem. Ti ♂ mak. bez apofysy 28. Plachetnatkovití, *Linyphiidae* (str. 214)

- Ti IV s jediným hřbetním trnem nebo bez něho. Všechny mt bez osin. Mak. ♀ bez drápků, ti ♂ mak. zpravidla s apofysou 29. Pavučenkovití, *Micryphantidae* (= *Erigonidae*) (str. 252)
- 24 (9) Nohy laterigrádní, tj. směřují na strany. Pavouci podobní krabům (méně výrazně u *Tibellus* a *Thanatus*). Nohy II jsou zpravidla nejdelší 25
- Nohy prográdní, tj. 2 páry směřují dopředu, poslední 2 dozadu 26
- 25 (24) Okraje žlábků chel. jsou bez zoubků, jejich drápek je kratičký. Ta bez scopuly (výj. některé druhy rodu *Philodromus*), nejvýše jen se svazečkem chloupků

III

- 1 — *Nesticus cellulanus*, ♂ mak. 2 — *Hahnia* sp., snovací bradavky. 3 — *Ero tuberculata* ♂. 4 — *E. aphanus*, hl. ♀ 5 — Ibid., abd. z boku. 6 — Ibid., mt předních noh. 7 — *Micrommata roseum* ♂ mak. 8 — *Anyphaena accentuata*, ♂ mak. 9 — Ibid., epig. 10 — *Ciniflo ferox*, ti ♂ mak. ze strany. 11 — *C. jugorum*, ibid. 12 — *C. fenestralis*, ibid. 13 — *C. claustrarius*, ibid. 14 — Ibid., epig. 15 — *C. erberi*, ti ♂ mak. 16 — Ibid., epig. 17 — *C. jugorum*, epig. 18 — *C. fenestralis*, epig. 19 — *Titanoeca obscura*, tibiální apof. ♂ mak. z vnější strany. 20 — *T. schineri*, ibid. 21 — *T. veteranica*, ibid. 22 — *Altella bimacata*, mt I ♂. 23 — *Dictyna arundinacea*, ♂ chel. z boku.

- na místě nepárového dráčku. Nohy I a II jsou zpravidla delší než III a IV. Netkají síť 16. Běžňákovití, *Thomisidae* (str. 112)
- Žlábek chel. je opatřen zuby. Ta noh a často i mt se scopulou. Nohy téměř stejné nebo přední jen o málo delší 15. Maloockovití, *Sparassidae*
- Jen 1 rod: Maloocka, *Micrommata* Latr., 1804 s jediným druhem. Velký pavouk (♂ 8,5—9,5, ♀ 11—14 mm), smaragdově zelený (♀) nebo žlutavě zelený s třemi šarlatovými proužky na abd. (♂) (III/7). Pavouci se líhnou v létě, 2× přezimují a třetím rokem časné na jaře dospívají. V. hoj. na lesních paloučích a pasekách na spadalém listí v době, kdy stromy jsou ještě holé, později na listnatých keřích i vyšších bylinách M. smaragdová, *M. roseum* (Cl., 1757)
- 26 (24) Hlavová část hl. je vysoká, skoro čtyřhranná, vpředu kolmo zkosená. Oči ve 3 řadách (4+2+2); přední 4 oči jsou mohutné, teleskopické, namířené dopředu a podobné reflektorům auta, další 2 páry tvoří obdélník nebo čtverec na hřbetní části hl. Oči střední řady jsou velmi drobné, nenápadné. Skávkaví pavouci, nepředou síť .. 17. Skávkovití, *Salticidae* (str. 130)
- Hlavová část hl. je dopředu zúžena, postavení očí je jiné 27
- 27 (26) Oči ve 3 řadách: přední 4 jsou menší a tvoří přímku, zadní 4 jsou větší a tvoří lichoběžník, obrácený ušší stranou dopředu (XXVII/16). Dráčky noh s 3—5 zoubky. Hl. s 2 tmavými podélnými proužky ... 13. Zorovití, *Zoridae*
- Jen rod Zora, *Zora* C. L. Koch, 1848, u nás 6 druhů. Netkají síť.
- a Přední mt mají naspodu 2.2 trny b
- Přední mt mají naspodu 2.2.2 trny c
- b (a) Přední fe se zřetelnými podélnými proužky. Oba tmavé proužky hl. jsou asi tak široké nebo jen o málo užší než střední světlý pás a poněkud širší než příkrajní světlé pásy. Hl. 1,6—2 mm. V trávě na stinných okrajích lesů d. hoj. Z. lesní, *Z. silvestris* Kulcz., 1897
- Fe jednobarevné, bez skvrn nebo podélných proužků. Oba tmavé, na vnějších krajích hluboce zubaté a vějířovitě tmavě napříč proužkované pásy hl. jsou širší než střední světlý pruh. Postranní světlé proužky mají za očima po tmavé skvrnce. Žluté ster. s 3 páry příkrajních hnědých skvrnek a se střední páskou. Ti a mt noh šedohnědé. Hl. 1,5—1,7 mm. Na stepních lokalitách j. a střed. Moravy a Slov. hoj. Žije pod kameny, kde ♀♀ hlídají své ploché kokony Z. pustinná, *Z. manicata* Sim. 1878
- c (a) Fe noh, zvl. předních, s tmavými, často přerušovanými podélnými proužky, nebo tmavě skvrnitě d
- Fe téměř jednobarevné, nikdy podélně tmavě proužkované nebo skvrnitě. Oba tmavé proužky hl. jsou mnohem širší než světlé pásy postranní. Ster. zpravidla se 7 tmavými skvrnami na okraji a s tmavou čárkou uprostřed e
- d (c) Oba tmavé proužky hl. jsou mnohem užší než světlé pásy postranní a než střední světlý pruh. Příkrajní lem velmi tenký, jednoduchý (XXVII/16). Ster. světlé, obvykle jednobarevné. Fe s tmavými pře-

- rušovanými proužky. ♂: Cx IV na vnitřní straně vypuklé a hustě porostlé černými tlustými štětínami. Hl. 2—2.3 mm. V trávě, mechu, vřesu a listí v. hoj. *Z. spinimana* (Sund. 1833)
- Oba tmavé proužky jsou mnohem širší než postranní a střední světlé pásy. Příkrajní lem široký, často dvojitý, se zubatým vnitřním krajem. Ster. skvrnitě. Fe s výraznými nepravidelnými skvrnami a tečkami. ♂: Pt mak. prohnutá v podobě labutího krku. Hl. 1.9 mm. Na teplých lokalitách j. Moravy a Slov. v trávě a listí v. vz. *Z. pardalis* Sim., 1878
- e (c) Příkrajní lem je velmi zřetelný a asi tak široký, jako světlé pásy postranní (XVII/15). ♀: Břicho je světlé. ♂: Pt mak. na vnitřní straně nápadně vypuklá. Hl. 1.8—2.2 mm. V mechu, listí a jehličí sušších lesů d. hoj. *Z. h a j n í*, *Z. nemoralis* (Bl., 1861)
- Příkrajní lem není zřetelný. Hřbet abd. s širokým světlým, tmavě skvrnitým proužkem nebo páskou. ♀: Břicho je tmavé. ♂: Pt mak. normální, váleovitá. Hl. 2 mm. V horských lesích Slov. v. vz. (V. Tatry, Martinské Hole) *Z. discincta* Kulez., 1915
- Oči ve 2 příčných řadách 28
- 28 (27) Přední snovací bradavky jsou váleovité, jen nepatrně delší než zadní, zřetelně od sebe oddělené širším prostorem. Oči heterogenní, jen PSO jsou tmavé. ZSO často oválné a vzájemně méně vzdálené než PSO 11. Sk á l o v k o v í t í, *Gnaphosidae* (str. 76)
- Přední snovací bradavky jsou kuželovité (výj. *Micaria*) a buď se po celé délce dotýkají, nebo jsou odděleny velmi úzkou štěrbinou. ZSO jsou vždy okrouhlé a vzájemně více vzdálené než PSO. Oči homogenní, zřídka jsou PSO trochu tmavší 29
- 29 (28) Mt noh mají na konci trojlaločnou blanku. Pod drápky noh jsou kartáčky dlouhých, na konci lopatkovitě rozšířených štětin. Zbarvení smaragdově zelené nebo žlutozelené s červenými proužky na abd. *Micrommata* (viz č. 25)
- Mt mají přední okraj ostrý, sklerotizovaný. Pod drápky kartáčky kyjovitých štětín. Zbarvení jiné 30
- 30 (29) Tracheální stigma leží daleko před snovacími bradavkami uprostřed břicha v dobře patrné příčné rýze. Příbuzní čel. *Clubionidae* 14. *Anyphaenidae*
- Jen rod *Anyphaena* Sundevall, 1833, který má u nás 2 druhy.
- a ♂: Hl. žlutá s úzkým černým lemem a s 2 postranními širokými zubatými pruhy. Hřbet abd. černý se světlejší podélnou, různě přerušovanou páskou. Fe mak. vespod na vnější straně v basálních 2/3 článku s porostem dlouhých, tlustých, černých, kolmo odstávajících štětín. Ti mak. v obryse hranatá, dopředu kyjovitě ztlustlá, jen asi o polovinu delší než vpředu široká; na jejím hřbetě při bási a před koncem skupinka tlustých, skoro tyčinkovitých, černých štětín, další skupinka je na vnější straně před apofysou. Nohy žluté, výrazně černě kroužkované nebo skvrnitě.
- ♀: Abd. žlutavý nebo hnědavý, na hřbetě s 2 páry sblížených klínovitých skvrn. (III/8, 9.) Hl. 2.5—4 mm. Hoj. v listnatých lesích na kme-

- nech, větvičích a ve svinutých listech. Dospělci v VI. a VII.
 A. accentuata (Walek., 1802)
- ♂: Hl. rudohnědá, černě mřížkovaná. Abd. černý s fialově hnědým odstínem, hustě posetý bílými body a uprostřed zdobený 2 páry větších teček tvořících lichoběžník. Fe mak. vespod ve střední části jen s tenkými, dlouhými, kolmo odstávajícími štětínami. Ti mak. válcovitá, mírně prohnutá a klenutá, aspoň 2 × delší než široká, na hřbetě se souvislým porostem dlouhých a tlustých černých štětín, z nichž několik delších vyrůstá z drobného příčného kýlu při basi článku. Nohy: Fe tmavohnědé, ostatní články rudohnědé, nezřetelně tmavě kroužkované. (LXI/4.) ♀ není známa. V Zadielské dolině na skalní stěně
 A. furva Miller, 1968
- Tracheální stigma leží těsně před snovacími bradavkami v málo zřetelné příčné rýžce. Břicho uprostřed bez popsané rýžky
 12. Z á p ř e d n í k o v í t í, *Clubionidae* (str. 95)

Podřád

SKLÍPKANI — MYGALOMORPHA (ORTHOGNATHA)

1. čeleď Sklípkánkovití — *Atypidae*

(viz str. 54)

Podřád

DVOUPLICNÍ — ARANEOMORPHA (LABIDOGNATHA)

2. čeleď Stepníkovití — *Eresidae*

(viz str. 54)

3. čeleď Cedivkovití — *Ciniflonidae*

Drobnější a středně velcí pavouci připomínající některé druhy čel. *Agelenidae* (*Ciniflo* apod.), ale s kratšíma nohama. Žijí pod kameny, v puklinách skal a štěrbinách zdí, pod odchlíplou kůrou, ve sklepích apod. Tkají husté, nepravidelné a neúpravné sítě, často rozložené kolem okrouhlého otvoru, ústícího do úkrytu. Ze 180 známých druhů žije u nás 10 druhů, náležejících 2 rodům.

- 1 Calamistrum dvouřadé. ♂: Chel. na vnější straně bez ostníčků. ♀: Všechny fe-
noh s trny. Abd. šedý, hnědý, hnědočerný, s různou kresbou. Délka 9—11 mm
..... *Cedivka*, *Ciniflo* Blackwall, 1841
♂♂ a
♀♀ f
a Ti mak. s dvěma apofysami: hřbetní apof. je kolmo vzhůru namířená,
široká, plochá, s předním okrajem dopředu vypouklým; je ukončena
tupou špičkou nebo špičatým, dopředu namířeným drápkem. Vnější
apof. odstává dopředu a vně, má široký krček s rovnoběžnými okraji
a rozšířenou, vpředu rovně utatou hlavici se zaoblenými rohy b
— Ti mak. s 3 apofysami c
b (a) Hřbetní apof. končí špičatým, dopředu namířeným drápkem; její
přední, černý okraj je v pravidelném oblouku dopředu vypuklý (III/10).
Oči přední řady jsou téměř stejně velké, PPO skoro okrouhlé, PSO
trochu větší než ZSO. Hl. 4,5—5,5 mm. Ve sklepích, starých zdech hoj.
..... *C. domovni*, *C. ferox* (Walck., 1830)
— Hřbetní apof. končí zaoblenou, vzhůru namířenou špičkou; vpředu je
rozšířena v plochý, široce trojúhelníkovitý nebo lichoběžníkovitý vý-

- stupek, opatřený 2—3 zoubky (III/11). PSO jsou menší než oválné PPO. Hl. 5 mm. Pod kameny v listnatých a snížených lesích stř. a j. Moravy a Slov. pořádku *C. jugorum* L. K., 1868
- c (a) Všechny 3 apof. jsou krátké, délkou málo odlišné; vnější a střední jsou širší, rovné, zaoblené, vnitřní je štíhlejší, vně zakřivená. Hl. 3,5—4 mm. Pod kameny na vých. a střed. Slov. v. vz. *C. pallidus* L. K., 1868
- Apof. na ti mak. jsou nestejně velké d
- d (c) Vnitřní a vnější apof. jsou téměř stejně dlouhé, střední je mnohem kratší a širší; vnější je rovná, přímo dopředu namířená, na konci zaokrouhlená, vnitřní úzká, rovná, tupě zašpičatělá (III/12). Hl. 3,5 až 4 mm. Pod kúrou, mechem, ve štěrbinách skal v. hoj. *C. podkorní*, *C. fenestralis* (Ström., 1768)
- Vnitřní apof. je velmi štíhlá, zašpičatělá a delší než obě ostatní ... e
- e (d) Vnitřní apof. je rovná, dýkovitá, šikmo dopředu a trochu vně namířená. Vnější apof. je štíhle trojúhelníkovitá, kolmo vzhůru namířená (III/13). Hl. 4—4,5 mm. Pod kameny ve stinných lesích v. hoj. *C. claustrarius* (Hahn, 1831)
- Vnitřní apof. je před koncem prohnutá a tenkou špičkou namířená šikmo vzhůru a vně. Vnější apof. je téměř obdélníkovitá, dopředu a trochu vzhůru namířená (III/15). Hl. 2,7—3,7. Středomořský druh, u nás u Slov. N. Mesta *C. erberi* (Keys., 1863)
- f Ploténka epig. je uprostřed rozdělena podélnou rýhou (III/14). Hl. 4,5 až 5,5 mm *C. claustrarius* (Hahn, 1831)
- Epig. bez podélné rýhy g
- g (f) PPO jsou větší než PSO h
- PPO jsou stejně velké nebo sotva větší než PSO i
- h (g) Hl. 5—6 mm, hnědočervená, břicho černavé, s 3 rovnoběžnými podélnými linkami. Ploténka epig. vpředu s rovným okrajem (III/17) *C. jugorum* L. K., 1868
- Hl. 2,5—4 mm, žlutočervená, břicho žlutavé, černě tečkované, s 2 tmavšími linkami. Přední okraj štíhle ledvinité ploténky epig. je dozadu prohnutý (C) (III/16) *C. erberi* (Keys., 1863)
- i (g) Ploténka epig. je mírně dopředu prohnutá, všude stejně široká, jelítkovitého obrysu. Hl. 3,5—4,5 mm *C. pallidus* L. K., 1868
- Ploténka epig. je polokruhovitá, zaobleně trojúhelníkovitá nebo ploše pětiúhelníkovitá j
- j (i) Ploténka epig. je polokruhovitá nebo zaobleně trojúhelníkovitá, na předním okraji slabě vykrojená, vzadu pravidelně zaoblená. Hřbet abd. hnědý, světle skvrnitý. Hl. 5,5—7 mm *C. domovní*, *C. ferox* (Walek., 1830)
- Ploténka epig. je téměř pětiúhelníkovitá, vpředu širší; v každém ze zadních rohů je po vtisku, po stranách epig. jsou 2 kuželovité krátké čípky (III/18). Hřbet abd. z větší části bledý, s černou kopinatou skvrnou. Hl. 3,5—4 mm *C. podkorní*, *C. fenestralis* (Ström., 1768)
- Calamistrum jednořadé. ♂: Chel. na vnější straně s krátkými ostníčky. ♀: Jen fe I s trny. ♂♀: Abd. šedočerný nebo sazově černý, někdy s 1—2 páry bílých skvrn. Délka 5—8 mm *Cedivka*, *Titanoeca* Thorell, 1870
- a ♂: Vnitřní apof. na ti mak. má tvar krátkého trnu, který při pohledu shora je jen tak dlouhý, jako střední apof. Abd. černý s 1 nebo 2 páry

- bílých skvrn. Epig. vzadu bez příčné šterbinky a lišty, avšak s 2 podélnými, jen málo zřetelnými, dozadu rozbíhavými rýžkami b
- ♂: Vnitřní apof. je při basi silně napuchlá, pak náhle ztenčená v štíhlou, trochu prohnutou špičku (III/19). Abd. s 2 páry bílých skvrn.
♀: Obě rýžky jsou téměř rovnoběžné nebo jen slabě rozbíhavé. Abd. černý. Hl. 1,7—2,5 mm. Pod kameny teplých stráni v. hoj. až vysoko do hor. ♀♀ hlídají bělostné kokony C. čtyřskvrnná, *T. obscura* (Walck., 1802)
- ♂: Vnitřní apof. je rovnoměrně zúžena v přímý hrot (III/20). Abd. s 1 párem bílých skvrn. ♀: Obě rýžky se dozadu silně rozbíhají. Abd. černý, s 1 párem bílých, někdy málo zřetelných skvrn. Hl. 2,5—3,5 mm. Pod kameny vyprahlých, zejména vápencových stráni na stř. a j. Mor. a Slov. do výše asi 500 m d. hoj. *T. schineri* L. K., 1872
- b (a) ♂: Střední apof. ti je při pohledu shora (nebo z vnitřní strany) na konci dvoulaločná, vyhloubená (III/21). ♀: Příčná lišta epig. má uprostřed vzadu mělkou podélnou rýhu; přední okraje lišty vybíhají uprostřed v drobný špičatý zoubek, který přerušuje příčnou šterbinku epigyny. Zadní okraj je uprostřed trochu vykrojený. Hl. ♂ 3—3,5, ♀ 1,7—2,5 mm. Pod kameny vyprahlých míst na j. Slov. v. vz. *T. veteranica* Herm., 1879
- ♂: Střední apof. ti je při pohledu shora jednoduchá, bez vnitřního lalůčku. ♀: Příčná lišta epig. vzadu bez podélného vtisku; její přední i zadní okraj jsou zaoblené, bez zoubku nebo výkrojků. Hl. 1,5—2 mm. Pod kameny váp. stráni u Mikulova v. vz. spolu s *T. schineri* *T. tristis* L. K., 1872

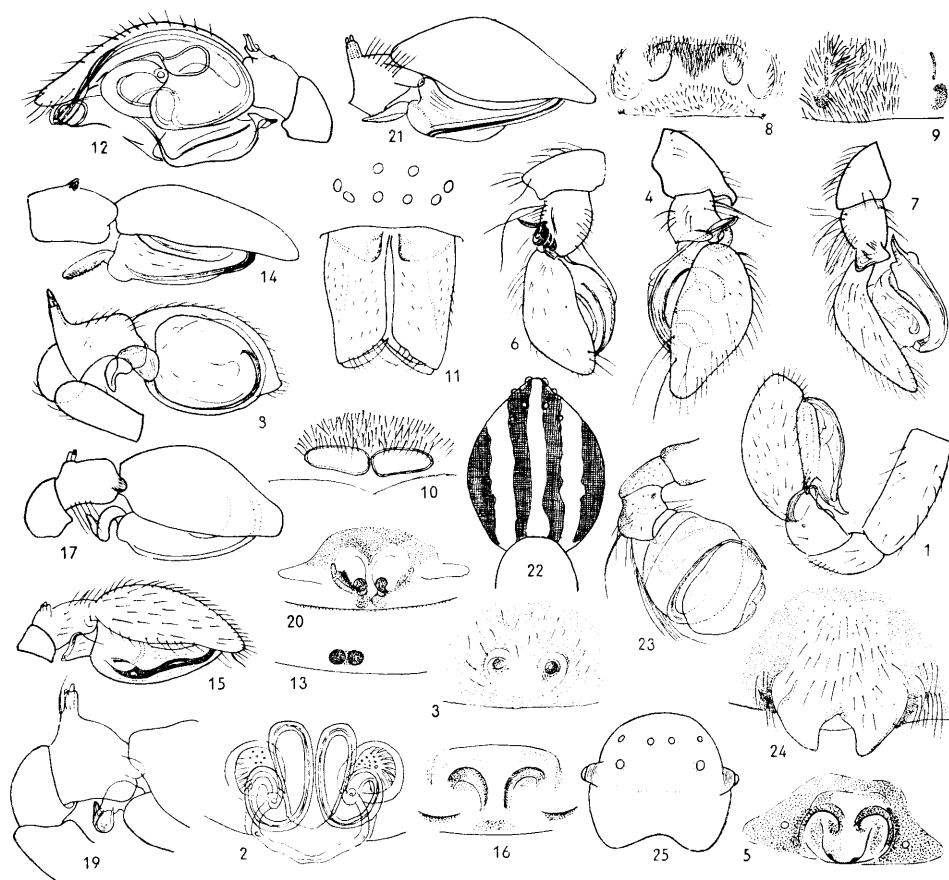
4. čeledě Cedivkovití — *Dictynidae*

Drobní pavoučci připomínající druhy čel. *Theridiidae*. Ta noh bez btr nebo s 1—2 btr. PSO jsou tmavé, ostatní světlé, jen u *Lathys* a *Bromella* jsou ZSO rozděleny na část světlou a část tmavou. Tkají si drobné nepravidelné šítky na rostlinách v suchých květenstvích nebo na listech, na větévkách i kmenech keřů a stromů, některé žijí na zemi mezi trávou nebo se zdržují pod kameny. U nás 18 druhů v 6 rodech (celkem známo asi 220 druhů).

- 1 Mt a ta noh bez btr; jen zřídka je na mt poblíž distálního konce calamistra nepatrný pohárek pro btr. Hlavová část hl. je porostlá řadami bílých, zpeřených, dopředu zčesaných chlupů. Clypeus je vyšší než dvojnásobný průměr PSO. ♂: Ti mak. zpravidla s hřbetní apofysou, opatřenou 2 špičkami; chybí-li, pak chel. mají při kořeni příčný val a pt mak. je opatřena kuželovitým hrbolkem. ♀: Epig. zpravidla s 2 sblíženými jamkami poblíž epigastrální rýhy *Cedivka*, *Dictyna* Sundevall, 1833
- a Cribellum je rozděleno podélnou lištou na 2 políčka (IV/10). ♂: Chel. při kořeni s příčným valem (IV/11); pt na vnější hřbetní straně s hrbolkem. ♂♀: Hl. jasně žlutohnědá s žlutým příkrajním proužkem podrod *Ergatis* Blackwall, b

- Cribellum není rozděleno (výj. *Dictyna latens*). ♂♀: Hl. bez žlutého příkrajního proužku; abd. černý nebo žlutý až hnědý, s tmavou kresbou podrod *Dictyna* Sundevall, 1833, c
- b (a) Abd. šedobílý (v lihu žlutavý nebo načervenalý). Jamky epig. drobné, oddělené přepážkou tak širokou jako šířka jamky. Hl. ♂ 1,0, ♀ 1,5 mm. Na listech keřů, zvl. na doubečích na okrajích lesů, na loubincích a révách kolem besídek hoj. Hojná i v městech *D. (E.) flavescens* (Walek., 1825)
- Abd. živě zelený. Epig. s dvěma sblíženými jamkami, oddělenými úzkým břitem. Hl. ♂ 1,5, ♀ 1,75 mm. Sítky na listech keřů, mezi mřížemi oken, na zdech. Teplomilná, u nás d. hoj. Dospívá v VIII.—IX. *D. (E.) viridissima* (Walek., 1902)
- c (a) Ti mak. je téměř čtvercová (z boku), její hřbetní apof. s 2 prohnutými špičkami na vrcholku vyrůstá na jejím předním okraji (IV/12). ♀: Epig. bez jamky, s 2 prosvítajícími kulovitými, velmi sblíženými receptakuly (IV/13). Hl. 0,7—0,8 mm. V řídké trávě stepních lokalit. j. Mor. roztroušené a v. vz. Sítky při basi stonků řídké trávy. Dospívá od IV. do VI. *D. (D.) minutissima* Miller, 1954
- Hřbetní apof. ti vyrůstá uprostřed článku nebo při kořeni. Epig. s patrnými jamkami. Větší druhy d
- d (c) Tělo černé, hustě porostlé bílými chloupky. Cribellum rozděleno úzkou podélnou překážkou. Ti mak. mnohem delší než široká, váleovitá, uprostřed s velmi kratinkou hřbetní apof. (IV/14). Epig. s 2 okrouhlými jamkami, vzdálenými o svůj průměr. Hl. 1—1,3 mm. Na nižších rostlinách na j. Slov. v. vz. *D. (D.) latens* (Fabr., 1775).
- Zbarvení hnědé, abd. s kresbou, cribellum nerozdělené e
- e (d) Embolus při pohledu zespodu je široce pentlicovitý; zadní apof. bulbu (konduktor) je při pohledu ze strany trojúhelníkovitě rozšířená, šikmo zkosená, s horním rohem široce zaobleným, dolním zašpičatělým (IV/15). Epig. nápadná: velké jamky jsou jen na vnitřní straně lemovány srpovitými, proti sobě v podobě)((prohnutými, oddálenými okraji; vzađu na každé straně 2 příčné, dopředu prohnuté černé břity, vzdálené o dvojnásobnou délku (IV/16). Hl. 1,1—1,4 mm. Na keřích listnatých lesů v okolí Lednice na j. Mor. v. vz. *D. (D.) annulipes* (Bl.) (= *mitis* Thor.)
- ♂: Mak. podobné, avšak konduktor v profilu na konci zaoblený. ♀: Abd. bledý, jen v přední třetině s tmavým, dozadu rozšířeným proužkem. Nohy jednobarevné. Hl. 1 mm. Popsána od Král. Chlmce (Slov.), ale od té doby nesbírána *D. (D.) brevidens* Kulez., 1897
- == Embolus tenký, štětinovitý, konduktor prohnutý v podobě S nebo šroubovitý, zašpičatělý. Epig. j. tvaru. Abd. i vzađu se skvrnami ... f
- f (e) ♂♂ g
 ♀♀ j
- g (f) Špička konduktoru je namířena vzhůru směrem k ti mak. Chel. při kořeni s odstálým zoubkem, patrným z boku (III/23) h
- Špička konduktoru směřuje dolů šikmo dozadu. Chel. při kořeni bez nápadného zoubku i
- h (g) Apof. ti je mnohem kratší než průměr článku; horní okraj ti ležící před apofysou je plochý, rovný, rovnoběžný se spodním okrajem (IV/17). Hl. 1,2—1,4 mm. Sítě na nižších, zejména suchých rostlinách vřesovišť,

- úhorů, polních mezí, okrajů cest ap. v. hoj. od IV. C. o b e c n á, *D. (D.) arundinacea* (L., 1758)
- Apof. ti je o málo kratší než průměr článku; horní okraj ti ležící před apofysou se dopředu svažuje (IV/19). Hl. 0,9—1 mm. Na nízkých jehličnanech, janovcích, vřesu d. hoj. *D. (D.) pusilla* Thor., 1856
- i (g) Ti mak. je válcovitá, aspoň 2× delší než široká, nahoře plochá; její štíhlá, kolmá apof. vyrůstá při kořeni ti a je tak dlouhá jako šířka článku. Vrchol konduktoru je krátké a tlusté drápkovitý, kolmo dolů namířený a na vnější straně pokrytý zrníčky (IV/18). Hl. 1—1,1 mm. Ve světlých lesích na keřích, v živých plotech ap. všude obecná, dospělá již od IV. *D. (D.) uncinata* Thor., 1856

IV

- 1 — *Altella biuncata*, mak. ♂. 2 — *Bromella falcigera*, prosvětlená epig. 3 — *Lathys bifoveolatus*, epig. 4 — *L. humilis*, mak. ♂. 5 — *Ibid.*, epig. 6 — *L. puta*, mak. ♂. 7 — *Argenna subnigra*, mak. ♂. 8 — *Ibid.*, epig. 9 — *A. patula*, epig. 10 — *Dictyna viridissima*, cribellum. 11 — *Ibid.*, chel. ♂. 12 — *D. minutissima*, mak. ♂. 13 — *Ibid.*, epig. 14 — *D. latens* mak. ♂. 15 — *D. annulipes*, mak. ♂. 16 — *Ibid.*, epig. 17 — *D. arundinacea*, mak. ♂. 18 — *D. uncinata* mak. ♂. 19 — *D. pusilla*, mak. ♂. 20 — *Ibid.*, epig. 21 — *D. vicina*, mak. ♂. 22 — *Uloborus walckenaerius*, hl. ♀. 23 — *Ibid.* mak. ♂. 24 — *Ibid.*, epig. 25 — *Hyptioles paradoxus*, hl. ♀.

- Ti mak. je jen asi tak dlouhá jako široká, nahoře klenutá; její štíhlá, špičatá, 2 kratinkými bodci ukončená apofysa vyrůstá při kořeni článku. Černý embolus lemuje celý obvod bulbu, neboť jeho kořen leží při basi bulbu těsně před vrcholem konduktoru, který je v ostrém úhlu zalomený a hladkou špičkou dolů ohnutý (LXI/1). Hl. 0,9—1 mm. Ve sporé trávě stepí u Pouzdřan a Radotína v V. v. vz. *D. (D.) consecuta* O. P. Cbr., 1872 (= *sedilloti* Sim.)
- == Ti mak. je nejvýše o $\frac{1}{3}$ delší než široká, její tlustá, 2 kolíčkovitými špičkami ukončená apofysa vyrůstá uprostřed článku. Kořen černého stylu leží nedaleko před vrcholkem bulbu. Konduktor končí štíhlou, mírně prohnutou, drsnou, šikmo dozadu namířenou špičkou. Hl. 1,1 až 1,2 mm. Na keřích a nižších rostlinách v. vz. od V. *D. (D.) vicina* Sim., 1875
- j (f) Epig. s 2 hlubokými oválnými jamkami vzdálenými o svůj dvojnásobný průměr. Hl. drsná, málo lesklá, 0,9—1 mm dl. *D. (D.) uncinata* Thor, 1856
- Jamky epig. velmi sblížené, dobře ohraničené jen vpředu a na vnitřní straně k
- k (j) Jamky epig. jsou odděleny přepážkou tak širokou jako šířka jamky, dozadu mírně rozšířenou; navlhčená epig. je bledá, s 2 $\cup$ prohnutými, o svou šířku vzdálenými čárkami, jejichž vnější ramena ústí v černou skvrnu. Hl. jemně sítkovaná, slabě lesklá, 1,1—1,4 mm dl. *D. (D.) vicina* Sim., 1873
- Přepážka jamek je mnohem užší, dozadu zúžená v břit (IV/20). Hl. hladká, velmi lesklá 1
- l (k) V epig. prosvítají těsně před epigastrál. rýhou 2 velká, černá, okrouhlá nebo příčně oválná, ostře ohraničená, dotýkající se receptakula. (LXI/2). Hl. 1,0 mm, hnědá, hlava žlutohnědá s hustým porostem silných bílých štětín, hřbet se žlutohnědými paprčitými proužky *D. (D.) consecuta* O. P. Cbr., 1872 (= *sedilloti* Šim.)
- Epig. jiná m
- m (l) Hl. 1,2—1,4 mm. Nohy černohnědé, jen s náznaky tmavých kroužků; ta I—III na konci tmavohnědé, ta IV celé tmavé *C. o b e c n á, D. (D.) arundinacea* (L., 1758)
- Hl. 1 mm. Ti a mt noh na konci zpravidla s tmavými kroužky, ta jen o málo tmavší (IV/20) *D. (D.) pusilla* Thor., 1856
- Mt a ta noh s 1 nebo více btr 2
- 2 (1) Ta I—IV s 1 btr, její postavení 0,4—0,5. Nohy s krátkými, ale silnými trny na ventrální straně mt I, ti I, popř. s dlouhým odstávajícím trnem na ti III. Calamistrum nejvýše s 8 štětinkami. Velmi drobní, bledě zbarvení pavoučci (asi 1,5 mm). Žijí pod kameny a v suché trávě teplých straní 3
- Ta I—IV s 2 nesterpně dlouhými btr. Nohy bez silnějších trnů na břišní straně ti a mt, někdy však se slabými hřbetními trny při kořeni ti a na pt, nebo s přeslenem trnů na konci mt IV. Calamistrum s více než 8 štětinkami (výj. *Bromella*) 4
- 3 (2) Přední oči se téměř dotýkají. ZSO jsou vzdáleny o svůj průměr. Ti III sameců na spodní straně s velmi dlouhým, prohnutým trnem, u ♀♀ s trnem krátkým a slabým; ♂♂: Mt I s 2 krátkými trny, ti I a II ventrálně s 2. 2 trny *Altella* Simon, 1884

- Jen 1 druh. Hl. ♀ klenutá, ♂ plochá, u obou pohlaví hladká a lesklá, 0,7—0,8 mm dl. U nás nebyla zjištěna, ale výskyt je pravděpodobný, neboť žije v sousedním Německu *A. lucida* (Sim., 1874)
- Přední oči dobře odděleny, vzdálenost ZSO je větší než jejich průměr. Ti III u obou pohlaví bez trnů; mt I u ♂♂ mají uprostřed a na konci na břišní vnější straně po krátkém, tlustém, kočičím dráčku podobném trnu, opatřeném na konkávní straně několika štětinkami. (III/22, IV/1.) U ♀♀ jsou tyto trny normální. Ti I ventrálně na předním okraji s odstávajícím trnem (poloha 0,6), který však někdy chybí *Attellela* Miller, 1949
- Jen 1 druh. Hl. u obou pohlaví plochá a podobně jako chel. hrubě síťkovaná, u ♂♂ 0,7, u ♀♀ 1,0 mm dl. Na stepních lokalitách stř. a j. Moravy a j. Slovenska v. vz. od V. *A. biuncata* (Miller, 1949)
- 4 (2) PSO jsou stejně velké nebo jen nepatrně menší než PPO. ♂: Ti mak. na vnější straně vpředu s dvoulaločnou apofysou, která je zčásti průhledná. ♀: Políčko epig. silně chlupaté, s dvěma postranními okrouhlými, od sebe i od epigastrální rýhy velmi vzdálenými jamkami, překlenutými po oplození velkými oválnými bělostnými víčky *Argenna* Thorell, 1870
- a ♂: Ti mak. na hřbetě s hustým porostem štětín (IV/7). ♀: Jamky epig. velmi zřetelné, velké, vzdálené asi o 2,5násobek svého průměru (IV/8). Hl. 0,8—0,9 mm. V trávě, pod kameny i v listí pořádku od VII. *A. subnigra* (O. P. Cbr., 1861)
- ♂: Ti mak. jen s řídkými štětínami. ♀: Jamky epig. drobné, nezřetelně ohraničené, velmi vzdálené (IV/9). Hl. 1,2—1,5 mm. V detritu rybníků u Lednice na Mor. v. vz. v V. a VI. *A. patula* (Sim., 1874)
- PSO jsou mnohem menší než PPO 5
- 5 (4) Nohy I, IV, II, III. Calamistrum nejvýš s 8 štětinkami. Bledě žlutí, velmi drobní pavoučci, bez kresby na abd. *Bromella* Tullgren, 1948
- Jediný druh. Ti ♂ mak. na vnější straně s mohutnou, široké kose podobnou apofysou, téměř tak dlouhou jako celé cymbium. Její přední, vypuklý okraj je úzce přehrnutý a její zadní roh je opatřený 4 silnými, černými, souběžnými štětínami. Epig. s 2 žlutě prosvítajícími okrouhlými receptakuly a na jejich vnitřní straně s 2 složitě vinutými chodbami. (IV/2, LXI/3.) Hl. 0,7—0,8 mm. Pod kameny, v trávě a listí v. vz. (Skryje, Mohelno, Hády u Brna, Vidnava, Plášťovce na Slov.) *B. falcigera* (Balogh, 1935)
- Nohy I, II, IV, III. Hl. a abd. s kresbou nebo celé tmavé. Calamistrum s více než 8 štětinkami *Lathys* Simon, 1884
- a Epig. s bledou, mělkou, velmi nezřetelně ohraničenou jamkou ledvinitého tvaru s 2 drobnými, okrouhlými, na vnější straně černě lemovanými důlky, které leží v předních koutech jamky a jsou od sebe vzdáleny téměř o svůj čtyřnásobný průměr (IV/3). Hl. 0,8 mm. okrově žlutá s tmavou kresbou, abd. po bocích olivový, svrchu bledý, s podélným tmavým proužkem a párovitými laločnatými skvrnami. V liščnicích a mechu jehličnatých lesů u Třeboně a Soběslavi v. vz. ♂ není znám *L. bifoveolatus* sp. n.
- Epig. jiného tvaru, bez páru vtisklých jamek b
- b (a) Abd. šedavý nebo světle červenavý, bíle skvrnitý, s širokou tmavohnědou podélnou páskou, vybihající po stranách ve 3—4 páry velkých laloků. Nohy výrazně kroužkované a skvrnité. ♂: Pt mak. vybihá vpředu v štihlou, špičatou, dopředu nad cymbium namířenou apofysou;

- basální apof. bulbu (konduktor) je téměř rovná, dozadu namířená (IV/4). Epig. příčně ledvinitá (IV/5). Hl. 0,9 mm. Na kmenech stromů a na keřích nehoj. Od IV. — VII. *L. humilis* (Bl., 1855)
- Abd. hnědý, jen s náznaky 5—6 skobovitých linek. Nohy jednobarevné. Pt ♂ mak. je zdvižena v kuželovitý hrbol; basální apof. bulbu je vývrtkovitá, černá (IV/6). Jamka epig. srdčitá, někdy uprostřed s úzkým podélným břitem. Hl. 1,0—1,1 mm *L. puta* (O. P. Cbr., 1863) (*L. prominens* Miller, 1939 popsán z Mohelna je jen formou předchozího druhu, s nímž je spojen plynulými přechody.)

5. čeleď — *Uloboridae*

Hl. plochá, s okrouhlou nebo příčnou hřbetní rýžkou. Chel. vypuklé, avšak bez jedové žlázy. Přední nohy delší a silnější než ostatní. Převážně v tropech, u nás z obou podčeledí (*Uloborinae* a *Hyptiotinae*) žije po 1 druhu.

- 1 Abd. protáhlý, hl. mnohem delší než široká, nohy dlouhé *Uloborus* Latreille, 1806
U nás jen 1 druh. Hl. světlá s dvěma podélnými proužky, ster. černé, nohy hnědě kroužkované, abd. bělavě poprášený, boky tmavší s řadou černohnědých skvrn. Terčkovité cymbium kryje jen část kulovitého bulbu. Epig. s 2 bílými kuželovitými laloky. (IV/22—24.) Hl. 1,4 až 2 mm. Jen na nejteplejších místech j. Slov. Sítě podobné sítím křížáků *U. walckenaerius* Latr., 1806
- Abd. krátký, vysoký, s hrbolky. Hl. tak dlouhá jako široká. Nohy velmi krátké, tlusté *Hyptiotes* Walckenaer, 1833
U nás jen 1 druh. Hl. černavá, vzadu lysá, jinak porostlá bělavými peříčkovitými chloupky. Abd. ♀ vpředu s 2 málo vyniklými hrbolky, vzadu s 3 páry drobných hrbolků, černobíle a žlutošedě vzorkovaný. ♂: Mak. mohutná, delší než hl. (IV/25). Sítě trojúhelníkovité o 4 paprscích. V smrkových lesích d. hoj. Sedí na konci větvičky podoben pupenu a drží v předních nohách smyčku hlavního vlákna své trojúhlé sítě *H. paradoxus* (C. L. K., 1834)

6. čeleď — *Oonopidae*

Chel. silné s krátkým drápkem, bez zoubků na okrajích žlábků. Žijí převážně v tropech. Ve střední Evropě žijí z obou podčeledí [*Oonopinae* (abd. měkký) a *Gamasomorphinae* (abd. s tvrdým pancířem)] jen 3 druhy.

- 1 Abd. na hřbetě a bříse s hladkou, lesklou, karmínově červenou, pancíři podobnou deskou; obě desky jsou po straně spojeny úzkým proužkem světlejšího a měkkého chitinu *Dysderina* Simon, 1891
V střed. Evropě 1 druh. Hl. 0,8—0,9 mm, uprostřed a na hlavové části hladká, na svazích zrnitě zjizvená. V detritu suchých míst.

- Středomořský druh, zasahující až do jz. Německa. U nás by se moh vyskytovat na j. Slov. *D. loricata* (Sim., 1873)
- Abd. měkký, bez pancíře *Oonops* Templeton, 1834
- a Ti I ventrálně s 5 páry trnů. Zbarvení žlutavé, nohy stejně tmavé jako tělo. Délka 1,65 mm (V/1). V herbářích mezi starými papíry ap. Ve dne se zdržuje v hedvábitých zámotech, v noci vychází na lov. U nás nebyl zatím nalezen, ač tu pravděpodobně žije ... *O. domesticus* Daln., 1916
- Ti I ventrálně s 4 páry trnů. Zbarvení bledě červené nebo světle cihlové. Délka 1,5—2 mm (V/2). Pod kůrou stromů, v suchém detritu a pod kameny v. vz. Snad žije i u nás *O. pulcher* Templ., 1835

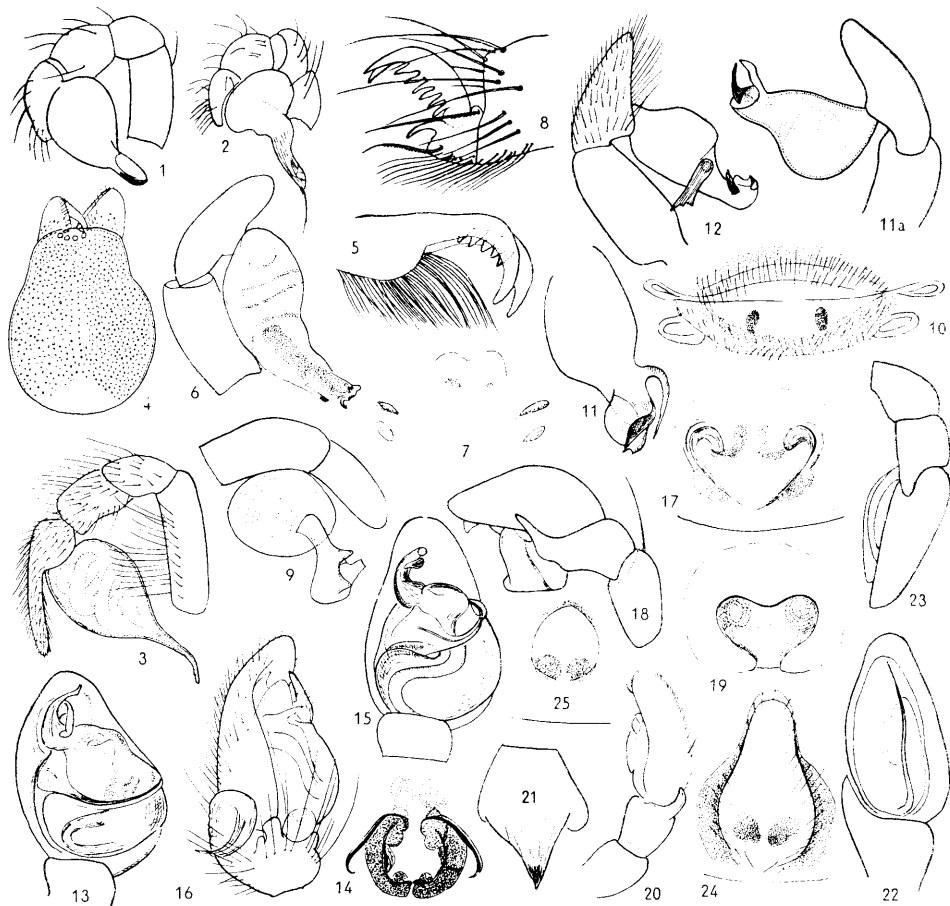
7. čeleď Šestiočkovití — *Dysderidae*

Středně velcí štíhlí pavouci, význační postavením očí a jednoduchou stavbou kopulačních ústrojů. Chel. silně vyvinuté, s nápadně dlouhým drápkem. Druhy podčeledi *Dysderinae* se přes den zdržují v zámotech a v noci vycházejí na lov, druhy podčel. *Segestriinae* obývají trvale pavučinové rourky pod kůrou, v trhlinách skal apod. a v jejich ústí číhají na kořist.

- 1 Ti a mt s trny. Přední řada oční je složena ze 4 očí, zadní řadu tvoří 2 oči, ležící za PPO Šestiočka, *Segestria* Latreille, 1804
- a Mt I vespod na každé straně s 1. 1. 1 trny. Ster. je jen o málo tmavší než ex. Hl. 3—3,5 mm. Pod kůrou stromů a v haldách kamení v lesích všude v. hoj. i v zimě Š. podkorní, *S. senoculata* (L., 1758)
- Mt I vespod na každé straně s 1 trnem poblíž kořene článku. Ster. černavé, mnohem tmavší než ex. (V/3.) Hl. 3—5 mm. Ve štěrbinách skal v. vz. *S. bavarica* C. L. K., 1843
- Ti a mt bez trnů. Přední řada oční je složena z 2 očí, zadní ze 4 (V/4) 2
- 2 (1) Fe I—III bez trnů; ta noh s 2 drápky a s chomáčkem štětín (V/5). Spodní pysk vpředu vykrojený Šestiočka, *Dysdera* Latreille, 1804
- a Hl. hladká, lesklá, pokrytá množstvím okrouhlých, stejně velkých, hluboko vtisklých a pravidelně uspořádaných důleků (V/4); podobné důlky jsou i na ster. a chel. Hl. 2,5—3,5 mm, asi o $\frac{1}{4}$ delší než široká, hlava asi o $\frac{1}{3}$ užší než hrud. Pod kameny stepních oblastí j. Mor. a Slov. v. vz. *D. ninnii* Can, 1868
- Hl. matná, často drsná, vrásčitá, jen někdy s nepravidelnými, roztroušenými a nester. vtisklými tečkami b
- b (a) Ti IV v apikální polovině na přední a zadní ploše bez trnů, jen zřídka na přední ploše s 1 trnem, který leží jen o málo výše než břišní trn apikální c
- Ti IV v apikální polovině na obou plochách nebo aspoň na zadní ploše s 1 výše položeným trnem d
- c (b) Hrudní část hl. je matná, velmi hustě a jemně sítkovaná, s hustými, mírně hlubokými, nepravidelně okrouhlými a asi o svůj průměr vzdá-

- lenými tečkami. Hl. 2,7—3,2 mm, kaštanově nebo cihlově hnědá. Již. Slovensko v. vz. *D. hungarica* Kulcz., 1897
- Hrudní část hl. je sítkovaná a hustě vrásčitá, vrásky jsou kratinké, křivolaké, různě pospájené, na dně lesklé, oddělené prostírky jen asi tak širokými jako šířka vrásek. Hl. s chel. hnědočerné až téměř černé, nohy I (hl. fe) černavé. (V/6.) Hl. 3,3—3,7 mm. Slov. N. Mesto *D. longirostris* Doblík, 1853
- d (b) Hl. vpředu asi o $\frac{1}{3}$ užší než uprostřed, jemně sítkovaná, hustě pokrytá hlubokými, nestejně velkými, okrouhlými a oválnými důlečky; chel. pod clypeem na vnitřní straně s příčným, zrníčky opatřeným kýlem. Hl. 3,4—4,5 mm. V. vz. na j. a v. Slov. *D. westringi* O. P. Cbr., 1872
- Hl. vpředu asi o $\frac{1}{4}$ užší než uprostřed; chel. pod clypeem na vnitřní straně mírně vypuklé c
- e (d) Fe IV dorsálně poblíž kořene s 1—2 (zř. 3) krátkými trny; ti IV má kromě spodních trnů postranních ještě 1 spodní trn v podélné ose basální části článku. ♂: Zadní zub bulbu je mnohem dále od jeho base než od vrcholu. ♀: Chel. trochu delší než hl. Hl. 3,3—5 mm. Vz. v bytech, sklenicích, řidčeji ve volné přírodě pod kameny *D. crocata* C. L. K., 1839
- Fe IV dorsálně při basi bez trnů; ti IV má kromě spodních trnů postranních ještě při basi vespod článku 2 trny. ♂: Zadní zub bulbu je asi uprostřed mezi jeho basí a vrcholem. ♀: Chel. jsou trochu kratší než hl. (V/7). Hl. 3—4 mm. V listí a pod kameny d. hoj. Š. r u d á, *D. erythrina* (Walck., 1802)
- = ♂: Fe IV bez basálních hřbetních trnů; zadní zub bulbu jako u *D. crocata*, avšak scapus na konci ve vnitřním rohu s útlým drápkem. Hl. 3,3 mm. Znám jen 1 ♂ od Vranova n. Teplou *D. hamulata* Kulcz., 1897
- Aspoň přední fe s trny; ta noh s 3 drápky (V/8); spodní pysk na konci zkosený Š e s t i o č k a, *Harpactes* Templeton, 1835
- a ♂: Bulbus téměř kulovitý, scapus nepravidelně pentlicovitý, v pravém úhlu zalomený, stejnoramenně skobovitý (V/9). Fe I s 3—4 trny. ♀: Za štěrbinou epig. prosvítají 2 tmavé, oválné, rovnoběžné nebo dopředu slabě sbíhavé skvrny, vzdálené asi o 4násobnou šířku (V/10). Fe I s 2, pt s 1 trnem. Hl. 3,2—3,8 mm, velmi tmavá. Pod kameny v. vz. (Okolí Žiliny na Slov.) *H. carpaticus* Kulcz., 1882
- Kopulační ústroje jiné b
- b (a) Ster. velmi jemně voštinovité, s množstvím drobných, mělce vtisklých teček a s rozptýlenými většími důlky, které jsou obklopeny drobnými hladkými dvířky a jsou opatřeny štětinkou c
- Ster. hladké, sítkované nebo vrásčité, bez drobných vtisklých teček d
- c (b) Nohy zřetelně dvoubarevné: fe, ti a base mt hnědé, ostatní články žlutavé. Tělo velmi štíhlé, abd. válečovitý. Pt III bez trnu. Hl. 1,7 až 2,0 mm (V/11). Pod kůrou stromů, v trhlinách skal a pod kameny porůznu a nehojně *H. hombergi* (Scop., 1763)
- Nohy jednobarevné. Pt III vpředu s 1 trnem, fe I vpředu dorsálně s 4—7 (obyč. 5) trny; fe IV s 10—15 trny na zadní straně (V/11a).

- Hl. 3,5—4,5 mm. Pod kameny, v trhlinách skal na teplých místech v. hoj. Š. r y š a v á, *H. rubicundus* (C. L. K. 1839)
- d (b) Pt III bez trnu. Hl. 2,2—2,3 mm. ♂: Bulbus nesouměrně vakovitý, scapus dlouhý, opatřený při kořeni odstávajícím řemínkovitým přívěskem (V/12). V listí, mechu a rašeliníku stinných lesů v. hoj. na jaře a na podzim *H. lepidus* (C. L. K., 1839)
- Pt III s 1 trnem. Hl. 2,5—2,8 mm. ♂: Bulbus skoro kulovitý, scapus krátký, tlustý, velmi nepravidelný. Baum jej našel u Lednice (v listí) *H. saevus* Herm., 1879

V

- 1 — *Oonops domesticus*, mak. ♂. 2 — *O. pulcher*, mak. ♂. 3 — *Segestria bavarica*, mak. ♂. 4 — *Dysdera ninnii*, hl. ♀. 5 — *Dysdera* sp., drápky noh. 6 — *D. longirostris*, mak. ♂. 7 — *D. erythrina*, kořen břicha ♀. 8 — *Harpactes rubicundus*, drápky noh. 9 — *H. carpaticus*, mak. ♂. 10 — *Ibid.*, kořen břicha ♀. 11 — *H. hombergi*, mak. ♂. 11a — *H. rubicundus*, mak. ♂. 12 — *H. lepidus*, *ibid.*. 13 — *Callilepis nocturna*, mak. ♂ zespodu. 14 — *Ibid.*, epig. 15 — *C. schuszteri*, mak. ♂ zespodu. 16 — *Berlandina exornata*, *ibid.*. 17 — *Ibid.*, epig. 18 — *B. cinerea*, mak. ♂. 19 — *Ibid.*, epig. 20 — *Gnaphosa lucifuga*, mak. ♂. 21 — *G. nigerrima*, ti ♂ mak. shora. 22, 23 — *Aphantaulax seminigra*, mak. ♂. 24 — *Ibid.*, epig. 25 — *A. cincta*, epig.

8. čeleď *Sicariidae*

(viz str. 56)

9. čeleď Třesavkovití — *Pholcidae*

(viz str. 58)

10. čeleď *Zodariidae*

(viz str. 56)

11. čeleď Skálovkovití — *Gnaphosidae*

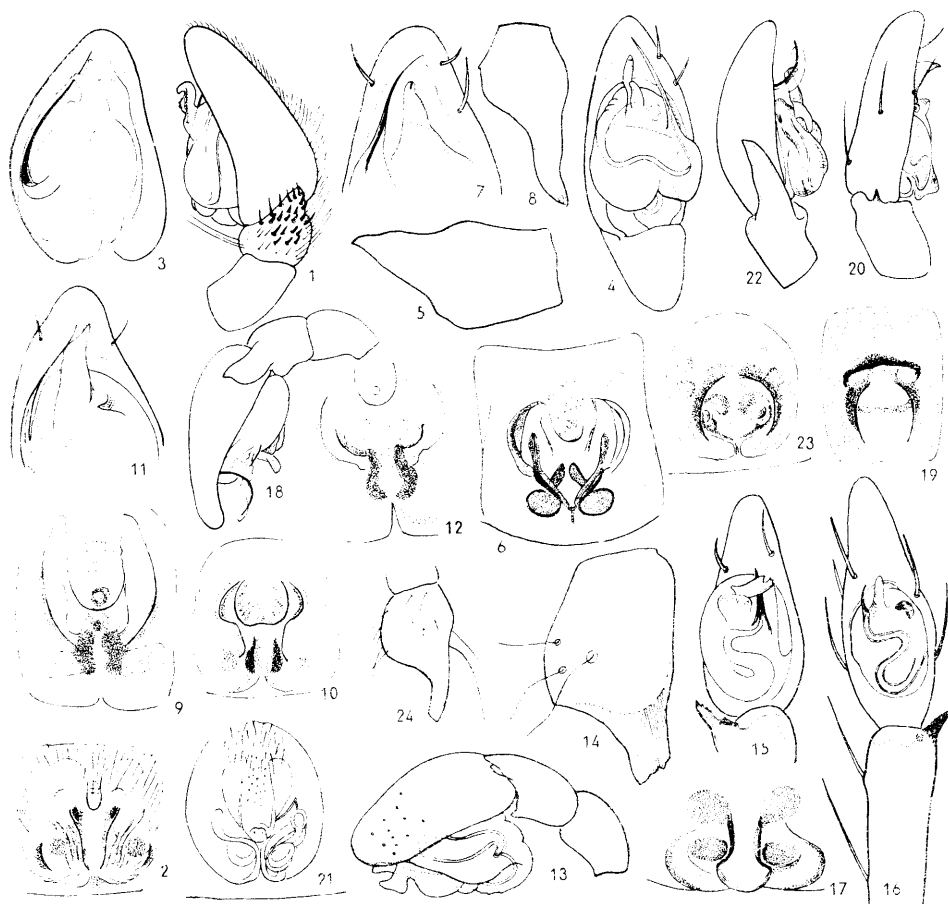
Středně velcí i velcí pavouci, těla trochu zploštělého, hnědých nebo černých barev, zřídka s bílými skvrnkami na abd. Přední, válcovité bradavky jsou široce odděleny, takže v prostoru mezi nimi jsou dobře viditelné bradavky zadní, které jsou kratší. Colulus není vyvinut. Převážně žijí pod kameny, některé pod kůrou, v listí, mechu, lesní hrabance a pod lišejníky. Vesměs jde o rychlé, hbité pavouky. Kokony jsou čočkovité nebo bochánkovité, bílé nebo růžové (*Zelotes*).

- 1 Zadní okraj žlábků chel. s jemně ozubenou lištou nebo s 2—3 velmi nestejnými plochými, zaobleně trojúhelnými laloky *Gnaphosinae*, 2
- Zadní okraj žlábků chel. je neozbrojený nebo opatřený 1—2 špičatými zoubky *Drassodinae*, 4
- 2 (1) Zadní okraj žlábků chel. s 2—3 plochými, tupě trojúhelníkovitými zuby, z nichž střední je několikrát větší než postranní. Střední rýžka hl. je velmi krátká, sotva patrná. Abd. černý, vpředu s příčnou bílou páskou, uprostřed s 2 a nad bradavkami rovněž s 2 bílými skvrnkami *Callilepis* Westring, 1874
- a ♂: Mak. při pohledu zespodu má nápadně široký ta, jehož vnější okraj je pravidelně vypuklý. Bulbus při pohledu ze strany má na vrcholu bílý, dozadu směřující zoubek (V/13). ♀: Jamka epig. je lichoběžníkovitá, ostře ohraničená, vzadu širší než vpředu (V/14). Hl. 1,9—2,4 mm V mechu, trávě a pod kameny na okrajích lesů pořádku *C. nocturna* (L., 1758)
- ♂: Ta mak. při pohledu zespodu je mnohem užší, jeho vnější okraj je téměř rovný. Bulbus při pohledu ze strany má na vrcholu bílý, ve 2 nestejně lalůčky rozeklaný výrůstek (V/15). ♀: Jamka epig. je málo zřetelně ohraničená a vzadu je užší než vpředu. Hl. 1,7—2,5 mm. V listí světlých hájů a křovisek na stf. a j. Mor. a Slov. porůznu. Pohybují za slunných dní v listí a sporé trávě *C. schuszeri* (Herm., 1879)
- Zadní okraj žlábků chel. s jemně ozubenou lištou 3
- 3 (2) Tělo je pokryto zpeřenými chloupky. Přední řada oční je jen o málo kratší než zadní. Prostory mezi očima zadní řady jsou stejné, ne větší než delší průměr ZPO *Berlandina* Dalmas, 1921
- a Zadní pt s trny (pt III nahoře s 6—8 krátkými trny). Abd. šedý s podélnou světlou páskou, která nedosahuje předního kraje a je po bocích

- lemována zubatými proužky. ♂: Ti mak. rovná, štíhlá, špičatá, na dolním okraji vypuklá. Bulbus velmi vyniklý. Jamka epig. hluboká, ledvinitá, uprostřed trochu dozadu protažená. (V/18, 19.) Hl. 2,5—2,7 mm. Na j. Mor. a Slov. pod kameny vyprahlých strání pořídka *B. cinerea* (Menge, 1872)
- Zadní pt bez trnů. Abd. světle šedý nebo žlutohnědý s hnědou podélnou páskou a 4 vtisky nad bradavkami. ♂: Ti mak. s 2 nestejnými, sblíženými apof., z nichž spodní je krátká, zaoblená, horní velká, okrouhle terčovitá, s tenkým, dozadu a vzhůru ohnutým trnem na ploše. Epig. srdčitá, lamelkou vyplněná. (V/16, 17.) Hl. 1,9—2,9 mm. Pod kameny velmi teplých strání na j. Slov. porůznu a vz. *B. exornata* (C. L. K., 1838)
- Tělo je pokryto jednoduchými chloupky. Přední řada oční je kratší než zadní; postranní prostory zadní řady oční jsou větší než průměr ZPO a větší než prostor oddělující ZSO S k á l o v k a, *Gnaphosa* Latreille, 1804
- ♂♂ a
 ♀♀ j
- a Fe mak. vpředu apikálně a pt při basi s hustými černými štětinami. Ti mak. nahoře na vnější straně s četnými krátkými ostníčky (VI/1). Fe a ta noh žlutočervené, ostatní články kontrastně tmavé. Hl. 2,7 až 3,7 mm. V listí a mechu na okrajích lesů vz. ... *G. bicolor* (Hahn, 1831)
- Jmenované články mak. bez hustých štětín a trníčků b
- b (a) Ti mak. v horním koutě s krátkou, dolů drápkovitě zakřivenou apof. Vnější okraj spodní části embolu je jemně zoubkovaný (V/20). Hl. 5,5 až 6,5 mm. Pod kameny suchých, slunných pahorků a strání hoj. Tká velkou nepravidelnou vakovitou síť, v níž dochází ke kopulaci a v níž ♀ ukládá bílý čočkovitý, přes 2 cm veliký kokon S. v e l k á, *G. lucifuga* (Walck., 1802)
- Ti mak. je opatřena apof. jiného tvaru c
- c (b) Ti apof. mak. je štíhlá, téměř tyčinkovitá a rovná, mnohem delší než článek. Dlouhý, tenký embolus vzniká v dolní polovině bulbu. Hl. 2,8 mm. Již. Slov. a Maďarsko v. vz. *G. modestior* Kulcz., 1897
- Ti apof. mak. je kratší, z širší base ke konci zúžená (V/21, VI/8) d
- d (c) Vrchol bulbu s 2 kolíkovitými, na konci tupě zašpičatělými a drápkovitě proti sobě ohnutými, za sebou stojícími apofysami, z nichž zadní je 2× delší než přední. Embolus vzniká uprostřed vnitřního okraje bulbu, který pod jeho kořenem tvoří vypuklý hrbol; embolus je mírně prohnutý, na vypuklém okraji jemně zoubkovaný. Hl. 2,3—2,9 mm (VI/4,5). Pod kameny na teplých pahorcích j. a stř. Mor. a Slov. hoj. *G. opaca* Herm., 1879
- Na vrcholu bulbu je jen 1 apofysa; jsou-li tam 2, pak stojí vedle sebe a ne za sebou. Embolus je na okraji hladký e
- e (d) Na vrcholu bulbu jsou kromě tenkého černého embolu, ležícího na jeho vnitřní straně, 2 sblížené apofysy: střední je tmavá, tlustší, vnější světlá, háčkovitě dolů ohnutá. Ti apof. mak. je delší než článek, rovná, pravidelně zašpičatělá a na vrcholu mírně prohnutá. Hl. 2,4—3 mm, tmavohnědá s černou hřbetní skvrnou podoby V f
- Na vrcholu bulbu je kromě embolu jen jediná apofysa g
- f (e) Střední tmavá a špičatá apofysa vyrůstá z boku velkého zaobleného laloku, ležícího na vnitřní straně vrcholu bulbu a je postavena téměř

- napříč. Prostor mezi PSO je menší než průměr oka. Vysokohorský a severský druh u nás dosud nenalezený (Baumův údaj spočívá na mylném určení) *G. leporina* (L. K., 1866)
- Střední černá roubíkovitá, na tupé špičce mírně dolů ohnutá apof. vyrůstá z vrcholu bulbu a je souběžná s embolem (LXI/12). Vzdálenost PSO je o $\frac{1}{4}$ větší než průměr oka. Na rašeliníšti u Hor. Kvildy na Šumavě *G. microps* Holm, 1939
- g (d) Terminální apof. bulbu je široká, plochá, vyhloubená, složitě zprohýbaná a vykrajovaná. Embolus je krátký, slabě prohnutý a vyrůstá z vrcholu širokého, dopředu zúženého laloku. Ti apof. mak. dosti široká, pravidelně zašpičatělá, asi jako článek dlouhá (LXI/15). Cymbium pod apof. s krátkým kýlem. Hl. 3 mm. U Kvildy s předchozím druhem *G. badia* (L. K., 1866)
- Terminální apofysa bulbu je jednoduchá. Větší druhy h
- h (g) Terminální apof. bulbu je zašpičatělá, drápkovitě ohnutá, od embolu vzdálená eh
- Terminální apof. bulbu je tlustá, s rovnoběžnými okraji, na vrcholu šikmo zkosená; špička embolu se dotýká apofysy i
- ch (h) Ti apof. mak. je trochu delší než článek; embolus je až do výše kořene apofysy široký, pak teprve osinovitý. Terminální apof. bulbu s vypuklým vnitřním okrajem. (VI/7,8.) Hl. 4,5—5,5 mm. Pod kůrou pařezů a stromů na pasekách a lesních okrajích jen v podhorských a horských oblastech porůznu a pořídku. Kopulační síť a kokony podobné jako u *G. lucifuga*, jen trochu menší *G. montana* (L. K., 1866)
- Ti apof. mak. je mnohem kratší než článek. Embolus vyrůstá z base bulbu a je po celé délce tenký. Terminální apof. bulbu je štíhlá, s okraji rovnoběžnými. Hl. 4—4,5 mm. V mechu a pod kameny jehličnatých lesů v. vz. *G. muscorum* (L. K., 1866)
- i (h) Bulbus při pohledu ze strany má uprostřed vypuklý, zaoblený hrbol. Terminální apof. bulbu je od kořene k vrcholu rovná, na konci šikmo k vnější straně zkosená (VI/11). Nohy jednobarevně tmavé. Hl. 4,8 až 5,6 mm. Pod kameny suchých a slunných strání hoj. *G. lugubris* (C. L. K., 1839)
- Bulbus při pohledu ze strany je pravidelně vypuklý (VI/3). Terminální apof. bulbu je při basi vně kolenovitě ohnutá, na konci šikmo napříč ve dva málo odlišné laloky ploše vyhloubená. Nohy černé s výj. rezavě červených ta. Hl. 3,3—4 mm. V rašelinicích a vlhkém mechu na jihočeských rašeliníštích a močálech vz. *G. nigerrima* L. K., 1878
- j Zadní část jamky epig. je užší než jazýček vyrůstající z jejího předního okraje. Postranní okraje jamky jsou zpravidla uprostřed v úhlu dovnitř zahnuté a pak dozadu sbíhavé k
- Zadní část jamky je mnohem širší než jazýček m
- k (j) Jazýček je mnohem širší než dlouhý, při basi trochu zaškrcený, vpředu mělce vykrojený. Na dně jamky prosvítají 2 podélné, rovnoběžné, mírně vně ohnuté, těsně vedle sebe ležící chodby. Hl. hnědá, bez černého lemu, 5—6,5 mm dl. Ti I a II vespod s 1 trnem apikálním *G. muscorum* (L. K., 1866)
- Jazýček je aspoň tak dlouhý jako široký l
- l (k) Hl. 5—7 mm. Jazýček zasahuje až ke středu jamky a je na vrcholu mělce vykrojený (VI/10). Fe noh hnědé, ostatní články černé. Ti I ve-

- spod s 1. 1, mt I s 1 a mt II s 2 trny S. velká, *G. lucifuga* (Walek., 1802)
- Hl. 3,3—3,6 mm. Jazyček je vpředu zaoblený. Nohy černé s rezavě červenými ta. Ti I a II vespod s 1. 2. 2, mt I a II ventrálně s 2 trny *G. nigerrima* L. K., 1878
- m (j) Jamka epig. je v přední $\frac{1}{2}$ užší, ohraničená rovnoběžnými okraji, v zadní polovině náhle rozšířená a o $\frac{1}{2}$ širší než vpředu (má zhruba zvonovitý obrys). Jazyček je asi tak dlouhý jako široký, směrem ke kořeni jen slabě rozšířený, vrcholem nedosahuje ke středu jamky (LXI/15). Hl. 3 mm *G. badia* (L. K., 1866)
- Jamka epig. je jiného tvaru n

VI

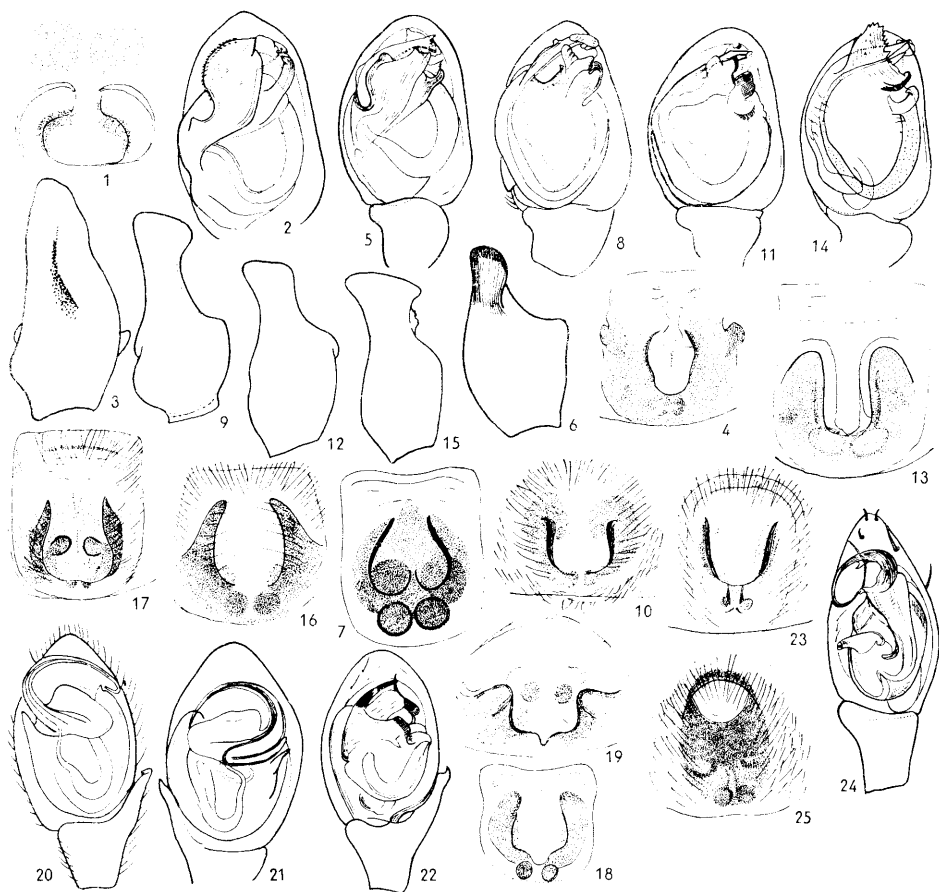
- 1 — *Gnaphosa bicolor*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *G. nigerrima*, mak. ♂. 4 — *G. opaca*, ibid.
 5 — Ibid., ti ♂ mak. 6 — Ibid., epig. 7 — *G. montana*, mak. ♂. 8 — Ibid., ti ♂ mak. 9 — Ibid.,
 epig. 10 — *G. lucifuga*, epig. 11 — *G. lugubris*, mak. ♂. 12 — Ibid., epig. 13 — *Cryptodrassus*
pulchellus, mak. ♂. 14 — Ibid., ti ♂ mak. shora. 15 — *Drassodes pubescens*, mak. ♂. 16 — *D.*
lapidosus, ibid. 17 — Ibid., epig. 18 — *Scotophaeus scutulatus*, mak. ♂. 19 — Ibid., epig. 20 —
S. loricatus, mak. ♂. 21 — Ibid., epig. 22 — *S. quadripunctatus*, mak. ♂. 23 — Ibid., epig. 24 —
Haplodrassus minor, ti ♂ mak.

- n (m) Jamka epig. je vzadu široce utatá, zpravidla jen vzadu po stranách ohraničená břítkými, kýlovitě zdviženými okraji; zadní okraj jamky je uprostřed přerušen o
- Jamka epig. se dozadu pravidelně zužuje a je po celém obvodu ohraničena ostrým okrajem s
- o (n) Jazýček epig. je dlouhý, takže špičkou zasahuje za střed jamky. Fe noh jsou stejně tmavé nebo tmavší než ostatní články p
- Jazýček epig. je kratší a širší a vrcholem dosahuje nejvýše jen ke středu jamky. Cx a fe noh jsou žlutočervené, ostatní články černohnědé ... r
- p (o) Hl. 3,6 mm. Jazýček s postranními okraji rovnoběžnými, teprve při kořeni rozšířený. Zadní, dovnitř ohnuté okraje jamky epig. jsou od epigastrální rýhy méně vzdáleny než od vrcholu jazýčku. Fe noh tmavší než ostatní články. Známá jen 1 ♀ ze Slov.
..... *G. laeta* Kulcz., 1896
- Hl. 2,5—3 mm. Jazýček se od kořene směrem k vrcholu zvolna pravidelně zužuje. Okraje velmi široké jamky jsou skoro rovnoběžné a jejich zadní, dovnitř zahnuté části jsou od epigastrální rýhy více vzdáleny než od vrcholu jazýčku. Po každé straně jazýčku leží oválná tmavá prohlubinka a za jeho špičkou 2 tmavé obloučkovité rýžky
..... *G. leporina* L. K., 1866
- r (o) Zadní část jamky je sotva o $\frac{1}{2}$ širší než jazýček; její zadní ostré zdvižené okraje jsou téměř rovnoběžné nebo slabě sbíhavé a vrchol jazýčku zasahuje mezi jejich přední konce. Hl. 3—3,7 mm. Popsána z j. Slov. a Maďarska. Není zcela jisté, zda patří k ♂ *G. modestior*, snad je jen formou následujícího druhu *G. modestior* Kulcz., 1894
- Zadní část jamky je více než $2 \times$ širší než jazýček, jehož vrchol nedosahuje k předním koncům zadních postranních okrajů. Jamka epig. po stranách rovnoběžná, na dně s 2, černými, dozadu slabě sbíhavými rýhami, které ohraničují střední bledé, příčně slabě zřasené políčko, užší než obě políčka postranní (VI/2). Hl. 3,5—4 mm
..... *G. bicolor* (Hahn, 1841)
- s (n) Velké druhy, hl. 4,5—5,8 mm t
- Malé druhy, hl. 2,2—3,2 mm u
- t (s) Celá jamka epig. je vyplněna lesklou lamelkou, která leží jen o málo níže než okraj jamky a jazýček, který je velmi drobný a nedosahuje ke středu široce oválné jamky (VI/12). Hl. hnědočervená, černě lemovaná, nohy tmavě červenohnědé, jednobarevné. Ti 1 vespod zpravidla s 1 apikálním trnem *G. lugubris* (C. L. K., 1839)
- Jamka epig. je hluboká, užší a delší, bez lamelky. Jazýček je velký a zasahuje za střed jamky (VI/9). Hl., ster. a nohy tmavohnědé, fe světlejší. Ti I vespod obvykle s 1. 1 trnem ... *G. montana* (L. K., 1866)
- u (s) Jamka epig. je velmi široce oválná, dozadu slabě zúžená, zaoblená. Jazýček je krátký, úzký, s okraji téměř rovnoběžnými; vrcholem dosahuje asi do $\frac{1}{3}$ jamky. Na jejím dně jsou vzadu dvě kyjovité, proti sobě namířené skvrny a za jejím zadním okrajem 2 prosvítající, příčně oválná, oddálená receptakula (VI/6). Hl. a nohy hnědé
..... *G. opaca* Herm., 1879
- Jamka epig. je užší; na jejím dně jsou 2 dlouhá, dozadu sbíhavá žebra, mezi nimiž prosvítají 2 dlouze oválné rovnoběžné chodby. Jazýček je robustnější a nedosahuje ke středu jamky (LXI/13). Hl. černohnědá

- s černou hřbetní skvrnou tvaru V, nohy černé s hnědými skvrnami na fe *G. microps* Holm, 1939
- 4 (1) Hl. bez zřetelné hřbetní rýžky. Chel. vzadu s nepatrným zrníkovitým zoubkem. PSO jsou od sebe více vzdálené než od PPO. Zadní řada oční je rovná 5
- Hl. s hluboce vtisklou, velmi zřetelnou hřbetní rýžkou 6
- 5 (4) ZSO jsou oválné, dozadu sbíhavé, mnohem větší než ZPO, velmi sblížené; postranní prostory jsou trochu větší než prostor střední. Zbarvení světle žluté. Ti III a IV dorsálně s 1 trnem nebo bez trnu *Cryptodrassus* Miller, 1943
- Jen 1 druh. Ti apof. je plochá, kratší než článek, vpředu šikmo zkosená a na hraně opatřená několika drobnými zoubky. Embolus řemínkovitý, od base bulbu k jeho vrcholu zakřivený, se zoubkovaným spodním okrajem. (VI/13, 14.) Epig. velmi nenápadná, s prosvítajícím párem elipsovitých receptakulí a před nimi s oválným bledým políčkem. Pod kameny u Mohelna v. vz. *C. pulchellus* Miller, 1947
- Zadní oči jsou kulaté, střední prostor je větší než prostory postranní. Abd. černý, vpředu s bílým poloměščitým proužkem, za středem s 2 bílými skvrnami a někdy s dalšími 2 skvrnami nad bradavkami. Ta mak. štíhlý, s dlouhým, tenkým, téměř rovným embolem *Aphantaulax* Simon, 1878
- a Ti apof. mak. při pohledu shora je trochu delší než článek. Hl. 1,5 mm. Jamka epig. široce oválná, delší než široká, s ostrým okrajem a 2 černě prosvítajícími, sblíženými, okrouhlými receptakuly vzadu; je vzdálena o $\frac{1}{2}$ své délky od zadního okraje epig. (V/25). Hl. 2,5 mm. Kováčov v. vz. *A. cincta* (L. K., 1866)
- Ti apof. mak. při pohledu shora je kratší než článek. Hl. 2,2—2,7 mm. Jamka epig. podélná, štíhle hruškovitá, vzadu neohraničená, s 2 sblíženými prosvítajícími receptakuly vzadu na dně. (V/22—24.) Ti I vespod na přední straně s 2 trny. Hl. 2,3—3,7 mm. Na j. Slov. v. vz. *A. seminigra* Sim., 1878
- 6 (4) Max. téměř rovné, dopředu namířené, chel. vzadu s 2 zoubky 7
- Max. k pysku skloněné, dopředu sbíhavé, chel. vzadu bez zoubků nebo s 1 zoubkem a jen velmi vz. s 2 zoubky 8
- 7 (6) Ti IV dorsálně s 1. 1 trnem. Zadní oči jsou mezi sebou vzdáleny aspoň o svůj průměr. Ti apof. ♂ mak. je štíhlá, špičatá, epig. malá, bez podkovovitého valu *Skálouka*, *Drassodes* Westring, 1851
- a Hl. 2,9—3,8 mm. ♂: Přední okraj žlábků chel. s plochým výstupkem, opatřeným 3 zoubky. Ti apof. širší, dolů prohnutá a na zkoseném okraji zoubkovaná (VI/15). Jamka epig. oválná, z větší části vyplněná zaobleně obdélníkovitou, černě lemovanou lamelkou, spojenou s předním okrajem jamky užším krčkem (VII/1). Pod kameny světlých pahorků a strání hoj. *D. pubescens* (Thor., 1856)
- Hl. 4,5—6 mm. ♂: Žlábek chel. bez popsaného výrůstku. Epig. j. tvaru b
- b (a) Ti apof. zespodu je hladká, slabě prohnutá, aspoň 2 × kratší než šířka ti vpředu. Jamka epig. je příčně elipsovitá nebo ledvinitá, uprostřed s podélnou, obdélníkovitou, vzadu trochu rozšířenou a černě lemovanou lamelkou, která je více než 3 × užší než šířka jamky. (VI/16, 17.) Oči přední řady stejně velké a stejně vzdálené. Hl. ♂ 4,5—5,5, ♀ 4,5—6 mm. Pod kameny na suchých místech v. hoj. Obě pohlaví žijí spolu ve velké

- vakovité kopulační síti, v níž pak ♀ ukládá velký bílý čočkovitý kokon S. ž l u t a v á, *D. lapidosus* (Walck., 1802)
Stejně hoj. je *D. l.* var. *macer* (Thor., 1875), odlišný jen v ♂ pohlaví menší velikostí (hl. 3,2—4 mm) a ozubením chelicer.
- Ti apof. zespodu je delší než šířka ti vpředu, slabě dovnitř prohnutá, na předním okraji zoubkovaná (VIII/1). Jamka epig. široce lichoběžníkovitá, zcela vyplněná lamelkou, spojenou s předním okrajem jamky zúženým krčkem. PSO větší než PPO a více vzdálené. Hl. 5—5,5 mm. U nás nebyl zatím zjištěn, ač se tu snad vyskytuje *D. villosus* (Thor., 1856)
- Ti IV hřbetně bez trnů, vzácně s 1 trnem. ZSO stojí velmi blízko u sebe. ♂: Ti apof. mak. je široká, na konci často rozšířená nebo zkosená. Epig. velká, její políčko je ohraničeno podkovovitým valem *Haplodrassus* Chamberlin, 1922
- ♂♂ a
♀♀ i
- a Ti apof. mak. je na konci zúžená, klínovitá nebo zašpičatělá, zkosená nebo zaoblená b
- Ti apof. mak. je na konci rozšířená, často lopatkovitá. Ta III při pohledu ze strany bez husté scopuly d
- b (a) Ti apof. s podélným kýlem, tvořeným drobnými a hustými černými ostníčky. Ta III mají po stranách hustou scopulu. Větší druhy (hl. přes 2,8 mm) c
- Ti apof. bez podélného kýlu, na konci šikmo zkosená (VI/24). Ta III ze strany bez scopuly. Hl. 1,3 mm. Bulbus podobný jako u *H. signifer*. V. vz. (Slov. Nové Mesto) *H. minor* (O. P. Cbr., 1879)
- c (b) Ti apof. jen v apikální polovině se silně prohnutým kýlem (XXVII/19). Hl. s černou okrajovou linkou. Hl. 3,3—3,8 mm. Pod kůrou stromů a sloupů porůznu a vz. *H. cognatus* (Westr., 1861)
- Ti apof. je delší než článek a je po celé délce opatřena černým, slabě prohnutým kýlem. (VII/2,3.) Hl. bez okrajové černé linky, 3,2 mm dl. Pod listím v listnatých a smíšených lesích hoj. *H. silvestris* (Bl., 1833)
- Ti apof. je mnohem kratší než článek a je opatřena jen v basálních $\frac{2}{3}$ nízkým, téměř rovným kýlem (VIII/2). Hl. 2,8—3 mm. Snad na j. Slov. i jinde na močálech v mechu a pod kůrou pařezů *H. moderatus* (Kulcz., 1897)
- d (a) Vnitřní terminální apof. bulbu (lamina sigmoidea) je na konci pravidelně zašpičatělá, opatřená podélným kýlem; vnější apof. je hákovitá, špičkou dovnitř ohnutá. Embolus na konci ploutvičkovitý, s hladkým předním okrajem. Ti apof. jednostranně hlavicovitě rozšířená. (XXVII/20, 21.) Hl. 2,3—3 mm. Pod kameny a v mechu hoj. *H. signifer* (C. L. K., 1839)
- Vnitřní terminální apof. bulbu je složitější, opatřená záhyby a zuby e
- e (d) Vnitřní apof. bulbu je široká, plochá, ke konci rozšířená a pak vykrojená, na okraji hustě a nepravidelně zoubkovaná. Ti apof. na konci oboustranně rozšířená, kováčkovitého obrysu. (VII/14, 15.) Hl. 1,2 až 1,5 mm. Na suchých stráních v trávě a pod kameny vz. *H. kulczynskii* Lohm., 1942 (= *microps* auct.)

- Vnitřní, plochá apof. bulbu není na okraji hustě zoubkovaná f
- f (e) Vnitřní, plochá apof. bulbu je při basi krčkovitě zúžená, uprostřed téměř $2 \times$ širší, s vnitřním okrajem vypuklým a opatřeným uprostřed zaobleným zubem, na plochem deskovitém konci mělce vykrojená. (VII/5, 6.) Hl. 1,3—3 mm. Pod kameny na slunných stránkách vz. ...
..... *H. dalmatensis* (L. K., 1866)
- Vnitřní apof. není uprostřed rozšířená, před špičkou má na vnitřním okraji plochý oblý lalůček g
- g (f) Ti apof. je ke konci velmi slabě rozšířená, oba okraje jsou téměř rovnoběžné. Přední okraj embolu je hladký. Konec vnitřní apof. je trojúhelníkovitý, od dráčku vnější apof. trochu vzdálený. Výše zmíněný

VII

- 1 — *Drassodes pubescens*, epig. 2 — *Haplodrassus silvestris*, mak. ♂. 3 — Ibid., ti ♂ mak. 4 — Ibid., epig. 5 — *H. dalmatensis*, mak. ♂. 6 — Ibid., ti ♂ mak. 7 — Ibid., epig. 8 — *H. soerenseni*, mak. ♂. 9 — Ibid., ti ♂ mak. 10 — Ibid., epig. 11 — *H. umbratilis*, mak. ♂. 12 — Ibid., ti ♂ mak. 13 — Ibid., epig. 14 — *H. kulczyński*, mak. ♂. 15 — Ibid., ti ♂ mak. 16 — Ibid., epig. 17 — *H. cognatus*, epig. 18 — *H. signifer* epig. 19 — *Borochemus angustifrons*, epig. 20 — *Zelotes pygmaeus*, mak. ♂. 21 — *Z. gracilis*, mak. ♂. 22 — *Z. pedestris*, mak. ♂. 23 — Ibid., epig. 24 — *Z. caucasicus*, mak. ♂. 25 — Ibid., epig.

- lalůček je téměř $2 \times$ užší než dlouhý. (VII/11, 12.) Hl. 1,8—2 mm. V mechu a pod kameny v lesích d. hoj. *H. umbratilis* (L. K., 1866)
- Ti apof. je na konci kovadlinovitě rozšířený. Přední okraj stylu je opatřen zoubkem. Konec vnitřní apof. bulbu je obdélníkovitý a kryje částečně drápek vnější apof. Lalůček je téměř $2 \times$ širší než dlouhý. (VII/8, 9.) Hl. 2 mm. V mechu vlhkých lesů j. Čech v. vz. *H. soerenseni* (Str. 1900)
- i Ti III ze strany vespod s hustou scopulou j
- Ti III ze strany bez scopuly, zřídka s ojedinělými kopinatými chloupky l
- j (i) Jamka epig. je podélně oválná, vpředu krčkovitě zaškrčená, v přední třetině nejširší, dozadu jen slabě zúžená a zaoblená, s podélnou rýžkou, ale bez postranních vtisků. Před jamkou je několik příčných žebor (VII/4). Pt III a IV zpravidla s trny, mt I a II s 2 nebo 1 trnem vespod. Hl. 2,9—3 mm *H. silvestris* (Bl., 1833)
- Jamka epig. není vpředu zaškrčená. Na dně jamky podélná rýžka, před ní několik příčných řas k
- k (j) Vnitřní okraje valu v předních $\frac{2}{3}$ téměř rovnoběžné, v zadní $\frac{1}{3}$ v mírném oblouku ven vybočené. Políčko epig. v zadní $\frac{1}{3}$ s 2 postranními hlubokými tmavými vtisky (VII/17). Pt III vzadu zpravidla s 1 trnem, ti IV neozbrojená. Hl. 3,5—3,8 mm, s černou linkou na okraji *H. cognatus* (Westr., 1861)
- Vnitřní okraje valu jsou vpředu šikmo zkosené a opatřené příčnou, krátkou lištou a dozadu se jen slabě sbíhají; políčko je tudíž podélně trojúhelníkovité a zaobleně hranaté, tmavěji pigmentované, bez zadních vtisků, jen s podélnou mělkou rýhou. Pt III vzadu s 1 trnem nebo bez něho, ti IV bez trnu. Hl. 2,5—3,1 mm *H. moderatus* (Kulcz., 1897)
- l (i) Podkovovitý val je v přední polovině na vnějších stranách ohraničen volnými, tj. odstávajícími, s políčkem epig. nesplynulými okraji; tyto okraje jsou rovné, dopředu sbíhavé, takže přední části valu mají tvar dlouhých, štíhlých rohů, které svými špičkami zasahují až do $\frac{1}{5}$ políčka epig. Jamka epig. je vpředu zúžená, za středem nejširší, s plochým dnem bez rýžky nebo podélného žebra, také vpředu bez příčných vrás (VII/16). Hl. 1,2—1,6 mm *H. kulczynskii* Lohm., 1942 (= *microps* auct.)
- Podkovovitý val je $\pm$ zaoblený, řidčeji zašpičatělý, jeho vnější okraje nejsou volné, nýbrž splývají s plochou políčka m
- m (l) Jamka epig. je ohraničena krátkým a velmi úzkým, lištovitým, jen vpředu trochu rozšířeným podkovovitým valem, jehož vnitřní okraje jsou rovné, buď rovnoběžné, nebo dozadu rozbíhavé a na předních koncích krátce vně zahnuté. Jamka epig. je aspoň tak široká jako dlouhá, zpravidla však širší (VII/10). Ti I a II bez trnů, mt I a II s 1 párem břišních trnů před středem. Hl. 2,2—2,4 mm *H. soerenseni* (Str., 1900)
- Jamka epig. je mnohem delší než široká, její podkovovitý val je široký a dlouhý n
- n (m) Jamka epig. je včetně podkovovitého valu širší než je její délka, měřená od epigastrální rýžky k předním rohům valu o
- Jamka epig. včetně podkovovitého valu není širší než dlouhá p

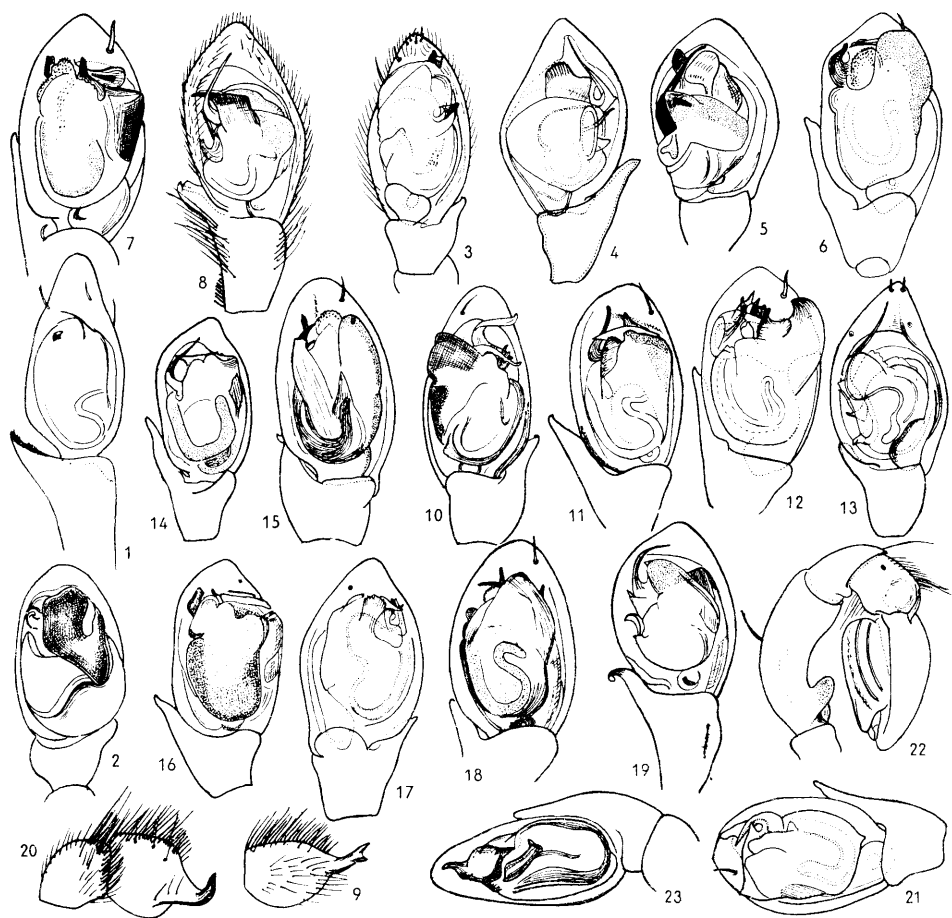
- o (n) Přední rohy podkovovitého valu jsou široce zaoblené a volné, s políčkem nesplynulé; vnitřní okraje jsou rovné, dozadu trochu rozbíhavé (VII/13). Na dně jamky epig. podélné ploché žebro. Mt I ventrálně s 2 trny. Hl. 1,8—2,5 mm *H. umbratilis* (L. K., 1866)
- Přední rohy podkovovitého valu jsou zaobleně přišpičatělé a splynulé s plochou políčka; vnitřní okraje valu jsou laločnaté, uprostřed obloukovitě vybočené, takže jamka epig. je uprostřed nejširší (VII/18). Hl. 2,4—3,5 mm *H. signifer* (C. L. K., 1839)
- p (n) Vnitřní okraje podkovovitého valu jsou rovné a rovnoběžné nebo dozadu mírně rozbíhavé, takže jamka epig. je vpředu jen nepatrně užší než uprostřed. Celé dno jamky je ploše vyhloubené nebo opatřené velmi nezřetelnou podélnou rýžkou. Hl. 1,3 mm *H. minor* (O. P. Cbr., 1879)
- Vnitřní okraje podkovovitého valu jsou vpředu velmi sblížené, dozadu v obloucích silně rozbíhavé, takže jamka epig. je uprostřed aspoň 2× širší než vpředu. V každém zadním koutě jamky je po okrouhlém důlku, někdy vyplněném utuhlou hmotou (VII/7). Dno jamky s plochým žebrem. Hl. 1,8—2,9 mm *H. dalmatensis* (L. K., 1866)
- 8 (6) Zadní řada oční je silně $\cup$. PSO jsou větší než PPO, jichž se dotýkají. PPO a ZPO jsou oddáleny. Žlábek chel. má vpředu 3 zoubky, vzadu 1 drobný zoubček *Borochemus* Lohmander, 1942
- Jen 1 druh. ♂: Ti mak. s 2 krátkými špičatými apof. Epig. s předním okrajem obloukovitě prohnutým a vyniklým, ohraničujícím téměř polokruhovitou jamku; za ní leží dvě podélné rýžky, rozdělující zadní část epig. ve 3 části, z nichž střední je širší než postranní, které jsou vypuklé v oblé hrbolky (VII/19). Délka ♂ 6, ♀ 8 mm. Pod kameny v. vz. ... *B. angustifrons* (Westr., 1861) (= *Echemus rhenanus* Bertkau)
- Zadní oční řada rovná nebo jen slabě zakřivená. PSO od PPO vzdáleny ... 9
- 9 (8) Obě oční řady téměř stejně dlouhé. Zadní oční řada rovná. Mt III a IV na konci ventrálně s příčným hřebínkem tuhých štětín S k á l o v k a, *Zelotes* Distel, 1848
- ♂♂ a
- ♀♀ A
- a Chel. vpředu na vnitřní straně s hustým porostem krátkých a tlustých černých štětín. Mt I a II ventrálně bez trnů, avšak s hustě stojícími, stejně dlouhými ostníčky. Fe noh černé, ostatní články žlutočervené. Vrchol bulbu je na vnitřní straně opatřen stíhlým, mírně prohnutým, šikmo dopředu a vně namířeným výrůstkem (VII/22). Hl. 2,1—2,5 mm. V mechu a pod kameny slunných pahorků a strání d. hoj. S. č e r n á, *Z. pedestris* (C. L. K., 1839)
- Chel. jen s ojedinělými, normálními štětinkami b
- b (a) Oči zadní řady jsou stejně velké a stejně vzdálené, nebo ZSO jsou od sebe dále než od ZPO. Mt I a II se scopulou dosahující až k subbasálnímu trnům; mt I je v předních $\frac{2}{3}$ opatřen na každé straně řadou stopkatých, na konci paličkovitě ztlustlých štětín. Ti apof. mak. je v profilu delší než článek. Bulbus na vrcholu napříč kolmo utatý a prodloužený ve vnějším koutě v tenkou, trochu prohnutou špičku, dosahující nebo přesahující okraj alveoly. Embolus ve vnějším koutě tenký, mírně prohnutý, dopředu namířený. Hl. 2—2,3 mm. V okolí Ketkovice

- jen v samičím pohlaví, v. vz. *Z. aeneus* (Sim., 1878) (= *longipalpis* auct.)
- ZSO jsou oválné, větší než ZPO, velmi sblížené, s osami dozadu sbíhavými c
- c (b) Embolus tenký, velmi dlouhý, na vrcholu bulbu stočený v kruh nebo velkou smyčku d
- Embolus jiného tvaru f
- d (c) Ti apof. je přímá, rovně dopředu namířená, z široké base rychle ve špičku zúžená. Ti mak. bez apof. je aspoň o polovinu delší než široká, s horním i dolním okrajem rovným a rovnoběžným, nahoře jen s ojedinelými štětinami (VII/24). Mt I ventrálně s 2. 2 trny. Hl. hnědošedá, nohy žlutohnědé, fe I a II a ti I a II šedočerné. Abd. černý, vpředu s hnědým trojúhelníkovitým štítkem. Hl. 1,8—2,6 mm. Vz. pod kameny u Štúrova a Sl. N. Mesta *Z. caucasicus* (L. K., 1866)
- Ti apof. je téměř v pravém úhlu vzhůru ohnutá. Ti nahoře s hustým porostem silných, délkou málo odlišných štětín. Mt I a II vespod bez trnů. Hl. 0,9—1,1 mm e
- e (d) Vzhůru ohnutá část ti apof. je až k zaoblenému vrcholu stejně tlustá, její oba okraje jsou prohnuté a rovnoběžné. Embolus tvoří příčnou smyčku v celé šíři vrcholu cymbia (VII/20). Vz. na stepních pahorcích a stráních j. a stř. Mor. (Mohelno, Pouzdřany, Hády u Brna) *Z. pygmaeus* Miller, 1947
- Vzhůru ohnutá část apof. se k vrcholu zužuje a končí tupou špičkou; její horní okraj je rovný, dolní vypuklý. Embolus tvoří špičku mnohem užší než je šířka cymbia (VII/21). Pod kameny v. vz. (Kobyla u Bratisl.) *Z. gracilis* (Can., 1868)
- f (c) Hl. žlutočervená nebo živě oranžová, nohy žluté, ti někdy tmavé. Ti I a II vespod bez trnů, mt II ventrálně s 2. 1 nebo 2. 2 trny. Abd. vpředu s trojúhelníkovitým štítkem g
- Hl. a nohy černé. černohnědé nebo hnědé eh
- g (f) Ti apof. je kratší než článek, široká, na basi šikmo vzhůru zkosená. Mt I vespod s 2 nebo 2. 1 trny. ZSO jsou větší, hranaté, velmi sblížené. Celé nohy živě oranžové. Embolus na vrcholu bulbu v oblouku vně ohnutý. Hl. 3—3,2 mm. U nás zatím nezjištěn, žije však v okolních státech (Maďarsko, Rakousko, Německo aj.). Zdržuje se pod kameny a vniká i do budov *Z. rusticus* (L. K., 1872)
- Ti apof. je štíhlejší, tupě zašpičatělá; ti I a II tmavé, mt I a II s 2. 2 trny h
- h (g) Ti apof. je delší než článek. Na vrcholu bulbu v podélné ose černý zub. Embolus je delší než tento zub. Ti mak. dorsálně jen s řídkým porostem štětín (VIII/11). Hl. 1,5—1,8 mm. V písčitéch, hl. jehlič. lesích vz. *Z. electus* (C. L. K., 1839)
- Ti apof. je kratší než článek. Popsaný zub je posunut k vnitřní straně bulbu, neleží tudíž v jeho ose; trn naspodu vrcholu cymbia leží mezi ním a embolem, který je jen tak dlouhý jako jmenovaný zub. Od kořene stylu odstává v pravém úhlu na vnější stranu černá tyčinka (VIII/18). Ti mak. dorsálně s hustým porostem černých štětín. Hl. 1,6 až 1,8 mm. Pod kameny a v trávě na teplých místech j. Mor. a Slov. v. vz. *Z. aurantiacus* Miller, 1967

- ch (f) Ti mak. nahoře s nápadně hustým porostem černých štětín. Ti apof. je kratší než článěk a je na konci vidlicovitá nebo jednoduchá, špičkou vzhůru zakřivená i
- Ti mak. na hřbetě bez nápadně hustého porostu černých štětín: je-li porost hustší, pak ti apof. je tak dlouhá jako článěk m
- i (h) Bulbus při pohledu ze strany je vyniklý a tvoří uprostřed veliký, dopředu namířený lalok, oddělený vpředu hlubokým výřezem. Embolus dlouhý, špičkou šikmo k vrcholu nebo k vnitřnímu okraji cymbia namířený j
- Bulbus ze strany netvoří odstálý, hlubokým výřezem oddělený lalok. Embolus tlustý, řemínkovitý, v podobě S zakřivený, špičkou kolmo k vnějšímu okraji namířený (VIII/10). Ti apof. pravidelně prohnutá, k vrcholu jen málo zúžená, na špičce zaoblená. Hl. 3,3 mm. Mohelno, Hády u Brna v. vz. L. Kochem i j. autory mylně řazen k *Z. serotinus* *Z. erebeus* (Thor., 1871)
- j (i) Ti apof. na konci vidlicovitá, horní zub vidlice je delší a špičatější než dolní. (VIII/8, 9.) Hl. 2 mm. Pod kameny teplých pahorků vz. *Z. villicus* (Thor., 1875)
- Ti apof. s jednoduchou špičkou k
- k (j) Apikální část apof. je špičatá a v pravém úhlu vzhůru zahnutá. Pt mak. vpředu s hustým porostem černých štětín. (VIII/19, 20.) Hl. 1,5 až 1,8 mm. Na lesnatých stránkách v mechu a pod kameny nehoj. *Z. pumillus* (C. L. K., 1839)
- Ti apof. je jen na špičce mírně vzhůru zakřivená l
- l (k) Ti apof. tak dlouhá jako šířka článku při basi a na konci špičatá. Bulbus při pohledu zespodu uprostřed s velkým, plochým, téměř obdélníkovitým lalokem. Cymb. zespodu na vrcholu široce zaoblené. (XXVII/22, 23.) Zbarvení černé, jen mt a ta noh hnědožluté. Hl. 1,6—1,8 mm. V mechu a pod kameny hoj. *Z. pusillus* (C. L. K., 1833)
- Ti apof. je více než $2 \times$ kratší než šířka téměř obdélníkovité ti, na konci s oddělenou kratinkou zaoblenou špičkou. Cymb. zespodu s vrcholem zaobleně zašpičatělým. Bulbus bez popsaneho laloku (VIII/13). Hl. a nohy hnědé. Hl. 2 mm. V. vz. Pavlovské kopce, Pouzdřany v trávě *Z. vinealis* (Kulcz., 1897)
- m (h) Ta I vespod s 2 řadami kratinkých trnů, bez scopuly nebo s velmi nezřetelnou scopulou. ZSO hranaté, velmi sblížené, od ZPO více vzdálené n
- Ta I vespod bez popsanych trníčků, zpravidla s velmi hustou scopulou, složenou z kopinatých štětin o
- n (m) Palpus při pohledu ze strany s mohutně vyniklým bulbem, který tvoří při basi zaoblený hrbol, oddělený od předního, plochého, dopředu namířeného výrůstku téměř pravoúhlým zaobleným výřezem. Dlouhý černý embolus vzniká před středem vnějšího okraje bulbu a špičkou dosahuje okraje alveoly (VIII/5). Hl. 2,5 mm. Pod kameny hoj. *Z. praeficus* (L. K., 1866)
- Bulbus při pohledu ze strany je málo a pravidelně vypuklý. Embolus vzniká v předním vnějším koutě bulbu a špičkou daleko přečnává okraj alveoly. Bulbus na vrcholu se zaobleným, jemně zubatým lalokem, protaženým směrem k embolu v pravoúhlý roh (VIII/4). Hl. 2,1 mm. Na močálech v mechu a rašelinících vz. *Z. tutetianus* (L. K., 1866)

- o (n) Ti apof. je krátká, pravidelně široce trojúhelníkovitá, jen tak dlouhá, jako při basi široká. Ti mak. kratší než dlouhá, téměř obdélníkovitá. Na špičce cymbia asi 7 krátkých silných štětín. Bulbus má na vrcholu a na vnějším okraji v apikálních $\frac{2}{3}$ po černém zubu (VIII/3). Hl. 3,9 až 2,2 mm. Pod kameny na stepních pahorcích j. Mor. v. vz.
..... *Z. declinans* (Kulcz., 1897)
- Ti apof. je delší a štíhlejší p
- p (o) Ti apof. je mírně vzhůru zahnutá, na konci špičatá nebo tupě zašpičatělá r
- Ti apof. je rovná, souměrná, aspoň tak dlouhá jako článek, se zaoblenou špičkou na konci; je-li kratší než článek, pak bulbus při pohledu ze strany vybíhá vpředu v oddělený, dopředu namířený a jemně zubatý výběžek s
- r (p) Ti apof. je mnohem delší než článek, na konci tupě zašpičatělá; při pohledu zespodu zasahuje špičkou za střed cymbia. Cymbium zespodu nesouměrné, šikmo utaté. Embolus ze širší base zúžen v prohnutou trubičku, uloženou ve výřezu velkého laloku (VIII/6). Hl. 2,2 mm. V hornatějších polohách pod kameny a v mechu vz.
..... *Z. clivicola* (L. K., 1870)
- Ti apof. špičatá, kratší než článek, při pohledu zespodu zasahuje drápkovitě ohnutou špičkou jen asi do $\frac{1}{4}$ délky cymbia. Cymb. zespodu souměrné, elipsovité. Embolus krátký, tlustý, uložený za černým zubem, který ze strany má tvar širokého, tupého, dolů ohnutého dráčku (VIII/15). Hl. 3 mm. Na kamenitých pahorcích v. hoj.
..... *Z. latreillei* (Sim., 1878)
- s (p) Bulbus při pohledu zespodu má na vnější straně vrcholu 2 kleštovitě proti sobě ohnuté zuby; vnější je široce drápkovitý, špičatý, vnitřní je užší, otupený. Při pohledu ze strany má bulbus vpředu černý, dopředu namířený zub (VIII/12). Hl. 2,5 mm. Pod kameny na suchých místech v. hoj.
..... *Z. petrensis* (C. L. K., 1839)
- Bulbus jiného tvaru t
- t (s) Bulbus při pohledu zespodu na vrcholu s plochým, podélně jemně rýhovaným, po stranách rovnoběžným, na předním zaobleném okraji jemně zoubkovaným výrůstkem, který při pohledu ze strany má tvar štíhle trojúhelníkovitého, dopředu namířeného zubu. Ti apof. mnohem kratší než článek, na konci zaoblená (VIII/17). Hl. 2,8 mm. Mohelno, Hády u Brna pod kameny v. vz.
..... *Z. atrocaeruleus* (Sim., 1878)
- Bulbus na vrcholu bez popsaného plochého výrůstku. Ti apof. aspoň tak dlouhá jako článek. Hl. 2,5 - 2,8 mm u
- u (t) Bulbus ve vnějším předním rohu s krátkým, tlustým, tupým, černým, dopředu namířeným zubem, jehož vnější okraj je kolenovitě ohnutý v
- Bulbus ve vnějším předním rohu s tenkým, špičatým, šikmo dopředu namířeným embolem, jehož tlustší base je dovnitř zahnutá x
- v (u) Ti apof. je mnohem delší než článek, s okraji téměř rovnoběžnými, jen na konci tupě zkosená. Bulbus na vrcholu uprostřed s rovným, černým, dopředu namířeným zubem (VIII/7). Hl. 2,2—2,5 mm. Na teplých stránkách hoj. (U většiny autorů jako *Z. serotinus* L. K.)
..... *Z. longipes* (L. K., 1866)

- Ti apof. jen asi tak dlouhá jako článek, ke konci pravidelně zúžená. Vrchol bulbu bez popsaného zubu (VIII/16). Hl. 3 mm. Kováčovské kopce vz. *Z. hermanni* (Chyz., 1897)
- x (v) Embolus je tenký, špičatý (VIII/14). Ti I vespod zpravidla bez trnů. Pod kameny porůznu a d. hoj. ... *Z. subterraneus* (C. L. K., 1833)
- Embolus před koncem opatřen plochým lalůčkem, odděleným od jeho špičky hlubším výkrojkem (VIII/21). Ti I vespod zpravidla s trny. Pod kameny nehaj. *Z. apricorum* (L. K., 1876)

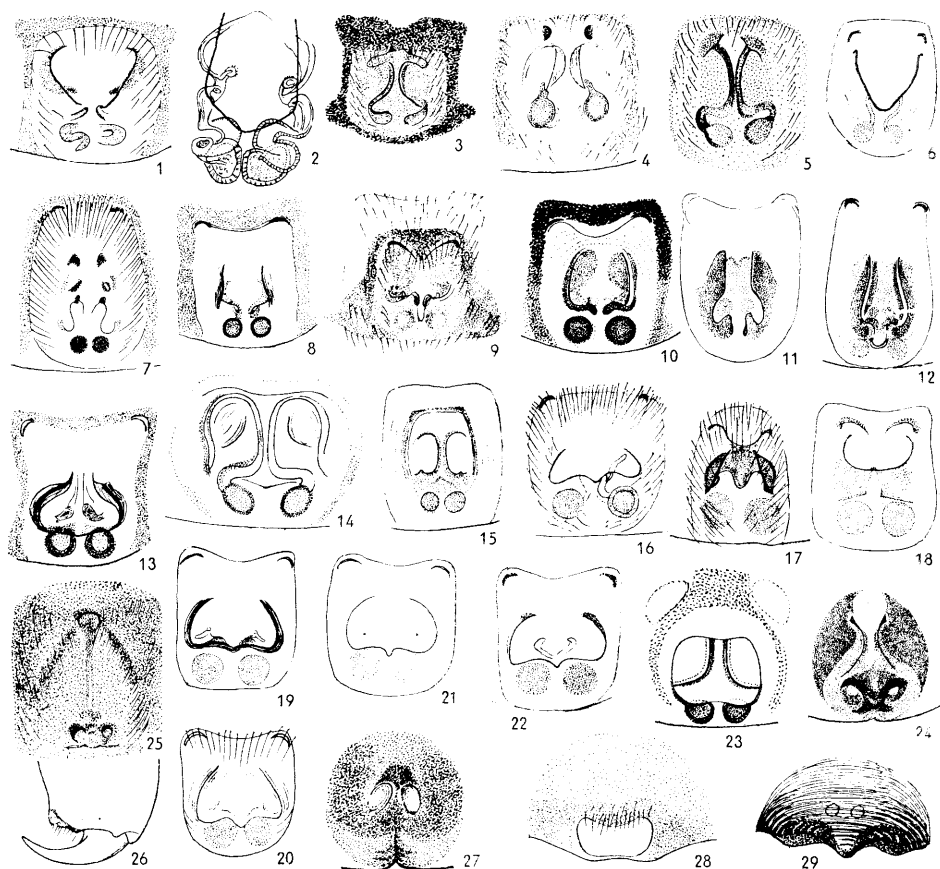

VIII

- 1 — *Drassodes villosus*, mak. ♂. 2 — *Haplodrassus mou-ratus*, mak. ♂. 3 — *Zelotes declinans*, mak. ♂. 4 — *Z. lutetianus*, mak. ♂. 5 — *Z. praeficus*, mak. ♂. 6 — *Z. clivicola*, mak. ♂. 7 — *Z. longipes*, mak. ♂. 8 — *Z. villicus*, mak. ♂. 9 — *Ibid.*, ti ♂ mak. 10 — *Z. erebeus*, mak. ♂. 11 — *Z. electus*, mak. ♂. 12 — *Z. petrensis*, mak. ♂. 13 — *Z. vinealis*, mak. ♂. 14 — *Z. subterraneus*, mak. ♂. 15 — *Z. latreillei*, mak. ♂. 16 — *Z. hermanni*, mak. ♂. 17 — *Z. atrocoeruleus*, mak. ♂. 18 — *Z. aurantiacus*, mak. ♂. 19 — *Z. pumilus*, mak. ♂. 20 — *Ibid.*, ti ♂ mak. 21 — *Z. apricorum*, mak. ♂. 22 — *Poecilochrou conspicua*, mak. ♂. 23 — *P. variana*, mak. ♂.

- A Mt I vespod bez trnů B
- Mt I vespod aspoň při basi s trny D
- B (A) Chel. vpředu hustě porostlé silnými, krátkými, vzpřímenými štětinami. Hl. a fe černé (fe vpředu s žlutou skvrnou), ostatní články noh žlutooranžové. Jamka epig. vejčitého nebo hruškovitého obrysu, vřadu užší (VII/23). Hl. 2,3—2,7 mm *Z. pedestris* (C. L. K., 1839)
- Chel. vpředu jen s řídkými, normálními štětinami C
- C (B) Hl. žlutočervená, nohy oranžově žluté. Mt II vespod při basi s 1 párem trnů a někdy s 1 trnem mezi středem a vrcholem; mt I se scopulou po celé délce. Jamka epig. podélně hruškovitá, vřadu širší, od zadního okraje políčka vzdálená téměř o svou délku, vyplněná chitinovou lamelkou. Hl. 3,0—3,3 mm *Z. rusticus* (L. K., 1872)
- Hl. i nohy tmavé. Mt II vespod bez trnů. Jamka epig. příčně elipsovité, od zadního okraje políčka vzdálená téměř o 2násobnou délku, jen po stranách a vřadu (někdy slabě srdčitě) ohraničená ostrým okrajem (IX/18). Hl. 1,9—2,4 mm *Z. declinans* (Kulcz., 1897)
- D (A) Epig. daleko vpředu s drobnou přícnou bledou jamkou, ohraničenou vpředu a vřadu ostrými, proti sobě prohnutými okraji; přední okraj je za postranními kouty jamky dozadu protažen (jamka má obrys oka) (VII/25). Mt I vespod s 2 . 2 nebo 2 . 1 trny. Hl. 1,9—2,5 mm, zřetelně kratší než ti + pt IV *Z. caucasius* (L. K., 1866)
- Epig. jiného tvaru E
- E (D) Hl., ster. a nohy jsou kromě tmavých ti žlutooranžové nebo červeno-hnědé. Mt II vespod s 2 . 2 trny F
- Hl., ster. a nohy nejsou živě oranžové G
- F (E) Políčko epig. stejně dlouhé jako široké, uprostřed s ploškou, která je více než $2 \times$ širší než dlouhá a je vřadu a po stranách ohraničená rýhou tvaru horizontální svorky; její postranní ramena jsou mírně prohnutá, dopředu silně sbíhavá, jejich přední konce jsou od sebe vzdáleny aspoň o $1\frac{1}{2}$ své délky. Zadní svorkovitá část rýhy tvoří dva ploché oblouky, které zaujímají jen asi $\frac{1}{3}$ výšky plošky a jsou uprostřed oddělené krátkým, tupě trojúhelným lalůčkem (IX/16). Hl. 1,6—2 mm *Z. electus* (C. L. K., 1839)
- Políčko epig. je zřetelně delší než široké, uprostřed s přícnou $2 \times$ silně křídlovitě prohnutou rýhou, jejíž oba oblouky zasahují za střed plošky a jsou uprostřed odděleny jazýčkem jen asi o $\frac{1}{2}$ kratším než délka plošky. Postranní ramena rýžky jsou skryta pod odstávajícími, tmavými, široce kopinatými, dopředu sbíhavými křídélky (IX/17). Hl. 1,6—2,4 mm *Z. aurantiacus* Miller, 1968
- G (E) Políčko epig. vpředu nad ohbím prosvítajících chodeb s 2 tmavými sblíženými hrbolky nebo krátkými valy, vzdálenými od předních rohů políčka H
- Políčko epig. bez popsaných hrbolků, avšak často se srpkovitými valy v jeho předních rozích I
- H (G) Hl. a abd. jsou hnědé, nohy žlutohnědé, fe I celé, fe II na konci, pt na konci tmavší. Oba hrbolky epig. jsou zaoblené, proti sobě namířené, o trojnásobnou šířku vzdálené. Za nimi prosvítají obloukovité chodby tvaru)(; jejich střední ramena leží před dvěma odstávajícími šupinkami, jejichž vnější, ostré okraje se dopředu slabě sbíhají (IX/4). Hl. 1,5—2 mm *Z. pumilus* (C. L. K., 1839)

- Hl. a nohy s výj. žlutočervených mt a ta jsou černé nebo hnědočerné. Epig. bez odstávajících podélných, dopředu sbíhavých šupinek ... J
- I (H) Prosvítající podélné chodby jsou mírně prohnuté, uprostřed se dotýkají a v zadní $\frac{1}{4}$ se v pravém úhlu ohýbají vně a pak šikmo dovnitř a dozadu k receptakulím, vpředu končí pod oběma hrbolky (IX/5). Hl. hnědočerná, 1,8—2,4 mm *Z. villicus* (Thor., 1875)
- Prosvítající chodby jsou uprostřed sblížené, rovnoběžné, vpředu v pravém úhlu vně zahnuté, vzadu v tupém úhlu rozbíhavé a dovnitř k receptakulím zahnuté (IX/3). Hl. černá, 1,5—1,7 mm *Z. pusillus* (C. L. K., 1833)

IX

- 1 — *Zelotes gracilis*, epig. 2 — *Z. pygmaeus*, epig. 3 — *Z. pusillus*, epig. 4 — *Z. pumilus*, epig. 5 — *Z. villicus*, epig. 6 — *Z. erebeus*, epig. 7 — *Z. petrensis*, epig. 8 — *Z. latreillei*, epig. 9 — *Z. atrocaeruleus*, epig. 10 — *Z. aeneus*, epig. 11 — *Z. longipes*, epig. 12 — *Z. hermanni*, epig. 13 — *Z. clivicola*, epig. 14 — *Z. praeficus*, epig. 15 — *Z. vinealis*, epig. 16 — *Z. electus*, epig. 17 — *Z. aurantiacus*, epig. 18 — *Z. declinans*, epig. 19, 20 — *Z. subterraneus*, epig. 21, 22 — *Z. apricorum*, epig. 23 — *Z. lutetianus*, epig. 24 — *Poecilochroa conspicua*, epig. 25 — *P. variana*, epig. 26 — *Phaeoedus braccatus*, chel. ♀. 27 — *Ibid.*, epig. 28 — *Clubiona germanica*, epig. 29 — *C. reclusa*, epig.

- J (G) Drobní, smolně černí pavoučci (hl. 0,9—1 mm). Epig. v přední části s bledým, vpředu neohrazeným políčkem K
- Větší druhy, epig. jiného tvaru L
- K (J) Políčko epig. je podélně zaobleně obdélníkovité, dopředu trochu zúžené, vzadu prohnutým okrajem ohraničené (IX/2). Ti I a II bez trnů, mt I a II vespod s 4—5 páry tenkých ostnů a s 1 basálním trnem. Nohy černé, mt a ta bledě žluté, ta bez scopuly Z. *pygmaeus* Miller, 1947
- Políčko epig. vpředu téměř $3 \times$ širší než vzadu, jen po stranách ohraničené rýhami, které jsou vpředu a vzadu dovnitř zahnuté (IX/1) Z. *gracilis* (Can., 1868)
- L (J) Políčko epig. v předních rozích bez srpkovitých valů, s velkou jamkou nebo políčkem, které jsou opatřeny podélnou, plochou, vzadu i vpředu, nebo jen vzadu rozšířenou přepážkou. ZSO jsou větší než ZPO. Ta a mt vespod s 2 hustými řadami krátkých ostniček M
- Políčko epig. v předních rozích se srpkovitými valy; podélná přepážka není vyvinuta O
- M (L) Epig. veliká, rudohnědá, lesklá, štítovitá, aspoň tak široká jako dlouhá; podélná přepážka je vzadu rozšířena v příčnou, úzce elipsovitou nebo trojúhelníkovitou plošku, za níž prosvítají okrouhlá receptakula; po obou stranách přepážky ploché, lesklé, fazolovité hrbolky s prohnutou, šikmo dozadu a vně směřující rýhou uprostřed (IX/14). Hl. 2,5—3 mm, černá, nohy černé se světlými ta Z. *praeificus* (L. K., 1866)
- Epig. uprostřed s ostře ohraničenou, téměř zaobleně obdélníkovitou nebo lichoběžníkovitou jamkou s kotvicovitou podélnou přepážkou N
- N(M) Jamka epig. je širší než dlouhá, přepážka je jen vzadu kotvicovitě rozšířena (IX/23). ZSO hranaté a velmi sblížené. Hl., fe a ti černohnědé, mt a ta světlehnědé nebo oranžové. Hl. 2 mm Z. *lutetianus* (L. K., 1866)
- Jamka epig. je delší než široká, s přepážkou vzadu i vpředu kotvicovitě rozšířenou. ZSO okrouhlé, větší než ZPO, všechny 3 mezery mezi nimi stejně veliké (IX/15). Hl. a nohy kaštanově hnědé, fe a ti tmavší. Zbarvením připomíná drobné druhy r. *Haplodrassus*. Hl. 2,2 mm Z. *vinealis* (Kulez., 1894)
- O (L) Epig. má před prosvítajícími receptakuly 2 rýžky v podobě proti sobě stojících otazníků; před nimi v podélné ose na střední cestě k přednímu okraji políčka epig. jsou 2 sblížené kýly a uprostřed vnějších krajů políčka 2 vně otevřené skuliny (IX/7). Hl. 2,3—2,9 mm Z. *petrensis* (C. L. K., 1839)
- Epig. jiného tvaru, mediální rýhy a postranní skuliny nejsou vyvinuty P
- P (O) Epig. v přední polovině s velkou, vzadu zašpičatělou ploškou, ohraničenou rýhami, které se dopředu rozbíhají (IX/6). ZSO větší než ZPO a od sebe více vzdálené. Hl. 2,3—3,3 mm. V. vz. (Mohelno, Karlštejn) Z. *erebeus* (Thor., 1871)
- Epig. s ploškou jiného tvaru R
- R (P) Ploška je ohraničena rýhou podobnou horizontální svorce, jejíž postranní ramena jsou dopředu protažená, sbíhavá a na koncích dovnitř zahnutá; jsou-li tato ramena kratší než polovina zadní svorky, pak

- měsíčkovité valy v předních rozích políčka jsou protaženy dovnitř, takže se uprostřed téměř dotýkají S
- Ploška epig. je ohraničena ploškou jiného tvaru, její postranní ramena jsou aspoň na předních koncích rovnoběžná V
- S (R) Střední ploška epig. je aspoň tak dlouhá jako široká, s postranními rýhami jen slabě a pravidelně dovnitř prohnutými (IX/10). Ti + pt IV je nepatrně delší než hl., která měří 1,9—2,5 mm (ti IV = 2,05 až 2,85 mm). (U většiny současných autorů jako *Z. longipes* L. K.) *Z. aeneus* (Sim., 1878)
- Střední ploška epig. je širší než dlouhá T
- T (S) Srpkovité valy v předních rozích políčka jsou dovnitř protáhlé, takže se uprostřed téměř dotýkají. Svorkovitá rýžka je málo patrná, uprostřed protažená v dlouhý, štíhlý, mezi prosvitající receptakula vnikající výběžek (IX/9). Mt I, II vespod s 1 nebo 2 trny při basi. Hl. kaštanově hnědá až černá, 2,8 mm dl., nohy černé, fe I vpředu a vzadu se žlutou skvrnou, ta světlejší *Z. atrocaeruleus* (Sim., 1878) (= *bursarius* Miller, 1947)
- Srpkovité valy v předních rozích políčka jsou od sebe daleko vzdáleny. Mt I, II vespod s 2 . 2 trny. Hl. 2,5—3,3 mm U
- U (T) Střední ploška epig. je sotva o $\frac{1}{3}$ širší než dlouhá; postranní ramena rýžky jsou po celé délce mírně a pravidelně prohnutá (IX/19, 20) *Z. subterraneus* (C. L. K., 1833)
- Střední ploška epig. je téměř 2 × širší než dlouhá; postranní ramena rýžky jsou na konci silně dovnitř ohnutá. Její tvar je velmi proměnlivý a je spojen přechody s epig. předchozí formy (IX/21, 22) *Z. apricorum* (L. K., 1876)
- V (R) Ploška epig. je příčně elipsovitá, téměř 2 × širší než dlouhá (bez stopky), vzadu ohraničená mírně dopředu prohnutou rýhou a dopředu protažená v krátkou stopku, asi 4 × užší než šířka plošky (IX/13). Hl. 2,2 mm, černá. Mt I, II vespod s 2 . 2 trny *Z. clivicola* (L. K., 1870)
- Epig. jiného tvaru, její políčko se dozadu jen málo rozšiřuje X
- X (V) Epig. uprostřed s 2 podélnými, téměř rovnoběžnými nebo dozadu mírně rozbíhavými, slabě prohnutými listami, před jejichž zadními konci se na vnitřní straně odštěpují 2 prohnuté, šikmo dozadu proti sobě namířené rýžky (IX/8). Hl. 2,5—3,3 mm *Z. latreillei* (Sim., 1878)
- Políčko epig. s podélnou, lyře podobnou, vpředu rovnoběžnými, širokými a černými okraji ohraničenou, vzadu rozšířenou a trojlaločnou ploškou Y
- Y (X) Postranní rovnoběžné okraje políčka se dozadu jen zvolna a pravidelně rozšiřují, takže oba postranní laloky jsou od přední části odděleny velmi plochými oblouky; zadní okraje těchto laloků jsou téměř rovné nebo jen mírně dopředu vypuklé, takže kořen středního, téměř obdél-níkovitého laloku leží v úrovni vrcholů postranních laloků (IX/12). Hl. černohnědá, 2,5—3 mm *Z. hermanni* (Chyz., 1897)
- Postranní rovnoběžné okraje vybočují asi uprostřed políčka v tupém úhlu vně a dozadu, takže postranní laloky jsou ostře odlišeny; jejich zadní okraje jsou silně dopředu prohnuté, takže kořen středního laloku leží více vpředu než vrcholy postranních laloků (IX/11). Hl. černá, 2—3 mm. (U většiny autorů pod jménem *Z. serotinus* L. K.) *Z. longipes* (L. K., 1866)

- Zadní, slabě $\cup$ oční řada je delší než přední 10
- 10 (9) Přední okraj žlábků chel. je dlouhý, s podélnou osou chel. jen málo rozbíhavý, opatřený 2—3 zoubky. PSO jsou kulaté a větší než kratší průměr oválného PPO. Abd. žlutý, žlutohnědý, bez kresby, u δ vpředu s hnědým scutem
..... *Scotophaeus* Simon, 1893
- a Ti IV dorsálně s 1. 1 trny. Jamka epigyny je podélně oválná, po straně ohraničená obloukovitě dozadu sbíhavými okraji; je téměř úplně vyplněna jazýčkem kyjovitěho obrysu, porostlým chloupky (VI/21). Ti δ mak. na vnějším předním okraji s krátkou apofysou, vykrojenou ve dvě části, z nichž spodní je špičatá, horní široká a zaoblená (VI/20). Hl. δ 2,6—4,6, φ 4,3—5,6 mm. Pod kameny, v mechu a listí v. vz.
..... *S. loricatus* (L. K., 1866)
- Ti IV bez trnů na hřbetě b
- b (a) φ : Fe III a IV dorsálně s 1. 1 trny. Jamka epig. vpředu trojlaločná, vzadu trochu užší, otevřená, s okraji téměř rovnoběžnými (VI/19). δ : Ti apof. ke konci rozšířená, kratinkou špičkou ukončená, s dolním okrajem břichatě vypuklým, před samou špičkou slabě vykrojeným (VI/18). Hl. δ 2,6—4,4, φ 4,3—6 mm. Pod kameny, kůrou, v šterbinách zdí a v bytech hoj.
..... *S. scutulatus* (L. K., 1866)
- φ : Fe III a IV dorsálně s 1. 1. 1 trny. Jamka epig. příčně oválná nebo poloelipsovitá. δ : Ti apof. ke konci pravidelně zúžená c
- c (b) Hl. bez černé okrajové linky. Jamka epig. je drobná (0,16—0,20 mm) a má před sebou drobnější, hluboký vtisk. Ti apof. je mnohem kratší než článek, plochá, při pohledu ze strany trojúhelníkovitá, černou špičkou ukončená. Hl. δ 3,4—5 mm. J. Slov. v. vz. pod kůrou stromů
..... *S. blackwalli* (Thor., 1873)
- Hl. s černou okrajovou linkou. Jamka epig. velká (0,5 mm), po stranách ostře ohraničená, bez předního vtisku (VI/23). Ti apof. je delší než článek, dykovitá, slabě vzhůru zahnutá, při pohledu zespodu na špičku s drobným výřezem (VI/22). Hl. δ 3,8—4, φ 4,5—5 mm. Pod kůrou stromů a v bytech d. h.
..... *S. quadrupunctatus* (L., 1758)
- Přední okraj chel. je krátký, k jejich podélné ose téměř příčně postavený, bez zoubků (IX/26). Abd. černý s bílými skvrnami 11
- 11 (10) Hl. vpředu široce utatá. Hranaté ZSO jsou od sebe méně vzdáleny než od ZPO. Zadní oční řada velmi slabě $\cup$. Cx a fe I a II tmavší než ostatní články
..... *Phaeocedus* Simon, 1893
- U nás jen 1 druh. Hl. 4,5—6 mm, hnědočerná, nohy červenohnědé, abd. černý, vpředu s bělavým nebo žlutavým, někdy přerušeným proužkem a s 2 páry podélných šikmých skvrn. δ : Abd. vpředu se scutem (IX/27). Pod kameny v. vz.
..... *P. braccatus* (L. K., 1866)
- Hl. dopředu zúžená. ZSO okrouhlé a od sebe stejně vzdálené jako od ZPO. Zadní oční řada slabě $\cap$. Fe I—IV nápadně tmavší než ostatní články
..... *Poecilochroa* Westring, 1874
- a Hl. černohnědá, bíle chlupatá. Cx I, II černé, III, IV žluté, fe černé, ti hnědé, mt a ta žlutočervené. Abd. vpředu s příčnou bílou páskou a uprostřed s dvěma skvrnami. Epig. s políčkem obrysu karafy, vzadu s 2 dopředu rozbíhavými skulinami, oddělenými trojúhelníkovitým jazýčkem (IX/24). Fe δ mak. silně prohnuté, vespod při basi se silným, zaobleným zubem (VIII/22). Hl. δ 2,6—3,2 mm. Na keřích ve svinutých listech v. vz.
..... *P. conspicua* (L. K., 1866)

- Hl. a ster. rezavě červené, nohy žlutočervené, fe černé. Abd. černý, vpředu s obloučkovitým proužkem, pak s dvěma okrouhlými skvrnami, uprostřed s přerušenou páskou a vzadu se skvrnou. Fe ♂ mak. bez zubu, ti apof. $2 \times$ delší než článek, štíhlá, ke konci pravidelně zúžená a vzhůru zakřivená. (VIII/23, IX/25.) Pod kameny a lišejníky na suchých, písčitých místech j. Slov. v. vz. *P. variana* (C. L. K., 1839)

12. čeleď Zápředníkovití — *Clubionidae*

Podobají se skálovkovitým, od nichž se liší uspořádáním a délkou snovacích bradavek, tvarem maxil a některými jinými, méně konstantními znaky. Jsou to drobní a středně velcí pavouci prostých, zpravidla žlutých nebo hnědých barev, zřídka kovových barev a lesků (*Micariinae*), protáhlého tvaru těla. Zdržují se pod kůrou stromů a sloupů, pod kameny, ve svinutých listech, v latách trav apod., kde si hotoví vřetenovitý, soudečkovitý nebo protáhlý zámotek s otvory na protilehlých koncích. V noci upouštějí tyto zámotky a vydávají se na lov. *Micaria* jsou denní pavouci, pobíhající na osluněných místech. Některé druhy obývají mechy a lesní hrabanku (*Agroeca*, některé druhy r. *Clubiona*); *Liocranum rupicola* žije v příbytcích.

- 1 Apikální článek zadních bradavek je kuželovitý, zřetelně vyvinutý 2
- Apikální článek zadních bradavek je velmi krátký, zaoblený, často nezřetelný. Tělo je často pokryto kovově lesklými šupinkami 3
- 2 (1) Pysk je delší než široký, přesahuje střed maxil *Clubioninae*, 4
- Pysk je širší než jeho délka, takže dosahuje nejvýše jen ke středu maxil *Liocraninae*, 5
- 3 (1) Hl. se zřetelnou hřbetní rýžkou. Žlábek chel. vzadu s 2 zoubky. Vrchol maxil zaoblený. Ta I, II kratší než mt I, II *Corinninae*
 Z této podčeledi u nás jen rod *Ceto* Simon, 1874 s jediným druhem.
 Hl. 2—3 mm. Tmavohnědý pavouk s atlasově lesklým abd. Nohy žluté, přední fe (zvl. u ♂♂) tmavší. ♂: Špička cymb. daleko přesahuje bulbus; embolus tenký, dlouhý, sahá až ke konci cymbia. Ti apof. delší než článek, rovná, ke konci zašpičatělá (XIII/13). Epig. delší než široká, s podélným, dozadu rozšířeným kylem (XIII/14). V. vz. na teplých stránkách a okrajích lesů v trávě, pod kameny a na keřích (doubcích a nízkých jehličnanech) *C. laticeps* (Canestr., 1868)
- Hl. bez střední rýžky. Žlábek chel. vzadu s 1 zoubkem. Vrchol maxil uťatý. Fe I, II tlustší, tmavší, ta I, II tak dlouhé jako mt I, II. Tělo je kryto kovově lesklými šupinkovitými chloupky *Micariinae*, 11
- 4 (2) Hl. s hlubokou střední rýžkou. Nohy I jsou kratší než IV. Prostory mezi očima zadní řady jsou stejné, nebo střední prostor je větší než prostory postranní. Fe I, II a hřbetními trny, ti III ventrálně s 1—3 trny
 Zápředník, *Clubiona* Latr., 1804
- a Vakovitě vyniklý bulbus dosahuje až k polovině pt. Embolus na vrcholu bulbu kratinký, prstíkovitý (X/27). Epig. daleko před epigastr. rýhou s příčnou, úzce ledvinitou nebo uprostřed zaškrčenou jamkou

- (XI/6). Hl. 3,4—4,4 mm. Pod kůrou stromů, zvl. jehličnanů d. hoj. ... *C. corticalis* (Walck., 1802)
- Bulbus normální. Ti mak. mohutná, jako ta dlouhá, na hřbetě kle-
nutá, na konci s 3 dopředu namířenými apof. (X/1). Epig. je mohutná,
vypuklá, zasahuje jazykovitě daleko za epigastr. rýhu a končí lalokem,
který je úzce pětiúhelníkovitý, dozadu zúžený a oddělený od ostatní
části postranními zářezy (XI/8). Hl. 3-4mm. Ve svinutých listech keřů
lesů d. hoj. Z. l i s t o v ý, *C. caerulescens* L. K., 1867
- = Mak. ♂ i epig. jsou jiného tvaru b
- b (a) Ti III ventrálně s 1. 1 trnem c
- Ti III ventrálně s 1 trnem. Malé druhy (3—6 mm) H
- c (b) Ti apof. mak. jednoduchá, všude stejně široká, na konci zaoblená;
embolus v pravém úhlu ohnutý, jeho špička je tak dlouhá jako jeho
příčná část (X/2, 3). Příčně oválná nebo ledvinitá drobná jamka epig.
je vzdálena od zadního, dozadu prohnutého okraje epig. téměř o svou
délku. Prosvítající chodby vedoucí k receptakulím leží v podélné ose
těsně vedle sebe (XI/22). Hl. 1,6—2 mm. V listnatých lesích na keřích
hoj. *C. trivialis* C. L. K., 1843
- Ti apof. mak. s 2—3 větvemi nebo laloky. Epig. jiného tvaru; má-li
jen 1 jamku, pak tato jamka leží na zadním okraji políčka epig. d
- d (c) ♂♂ e
- ♀♀ t
- e (d) Ti apof. s 2 laloky nebo větvemi. Embolus na vrcholu bulbu příčný
s ohnutou špičkou nebo stočený ve smyčku f
- Ti apof. s 3 větvemi, z nichž břišní je dlouhá, zašpičatělá, jednostranně
harpunovitá, s 1—2 zoubky na hřbetní straně. Embolus na vrcholu
bulbu přímý nebo slabě zvlněný, dopředu namířený p
- f (e) Oba široce kopinaté laloky ti apof. vyrůstají ze společného krčku a jsou
odděleny jen mělkým výřezem; dolní lalok je stejně široký jako horní,
avšak delší. Embolus krátký ($\frac{2}{3}$ šířky bulbu), slabě dozadu prohnutý.
(X/4, 5.) Hl. 2,5—4 mm. Zámotky v přehnutých listech rákosu a jiných
pobřežních rostlin hoj. *C. phragmitis* C. L. K., 1843
- Obě větve jsou odděleny hlubokým výřezem g
- g (f) Dolní větev je na konci zašpičatělá, trnovitá. Embolus dlouhý, v celé
šíři přední poloviny bulbu obloukovitě stočený. (XX/6, I/3.) Hl. 2,5 až
3 mm. Na keřích a vyšších rostlinách v lesích a parcích d. hoj.
..... *C. germanica* Thor., 1870
- Dolní větev ti apof. je otupená h
- h (g) Embolus krátce kůlíkovitý, slabě prohnutý, příčný, zaujímá jen
vnitřní polovinu šířky bulbu. Horní větev apof. při pohledu shora dvou-
laločná. Hl. 2,5—4 mm, černě lemovaná (X/7). Ster. tmavší než ex, abd.
tmavohnědý. Pod kůrou stromů a sloupů obecný
..... Z. k e ř o v ý, *C. pallidula* (Cl., 1757)
- Embolus je delší, zúžený v tenkou špičku i
- i (h) Obě větve apof. při pohledu ze strany jsou stejně nebo téměř stejně
dlouhé a šířkou nepříliš odlišné. Embolus je šikmo napříč položený,
tenkou špičkou zahnutý směrem dolů a dovnitř k
- Obě větve apof. při pohledu ze strany se liší délkou a šířkou; je-li spodní
větev jen o málo kratší, pak je mnohem štíhlejší než větev horní l

- k (i) Dolní větev při pohledu ze strany je při kořeni krčkovitě zúžená, 3 × užší než na hlavicovitě rozšířeném a široce rovně utatém konci; také horní větev je při kořeni o polovinu užší než na konci. Výřez při kořeni větví je trochu širší než mezi jejich vrcholy. Embolus je při basi za ohbím opatřen vystouplým, plochým, zaobleným lalokem. (X/8. 9.) Hl. 2.5 mm. Na keřích a vyšších rostlinách d. hoj. *C. frutetorum* L. K., 1867
- Dolní větev je při basi jen málo užší než uprostřed, odtud k vrcholu opět zúžená, tupě zašpicatělá a dole úzkým lalokem opatřená. Výřez mezi oběma větvemi se k jejich vrcholům trochu rozšiřuje. Embolus

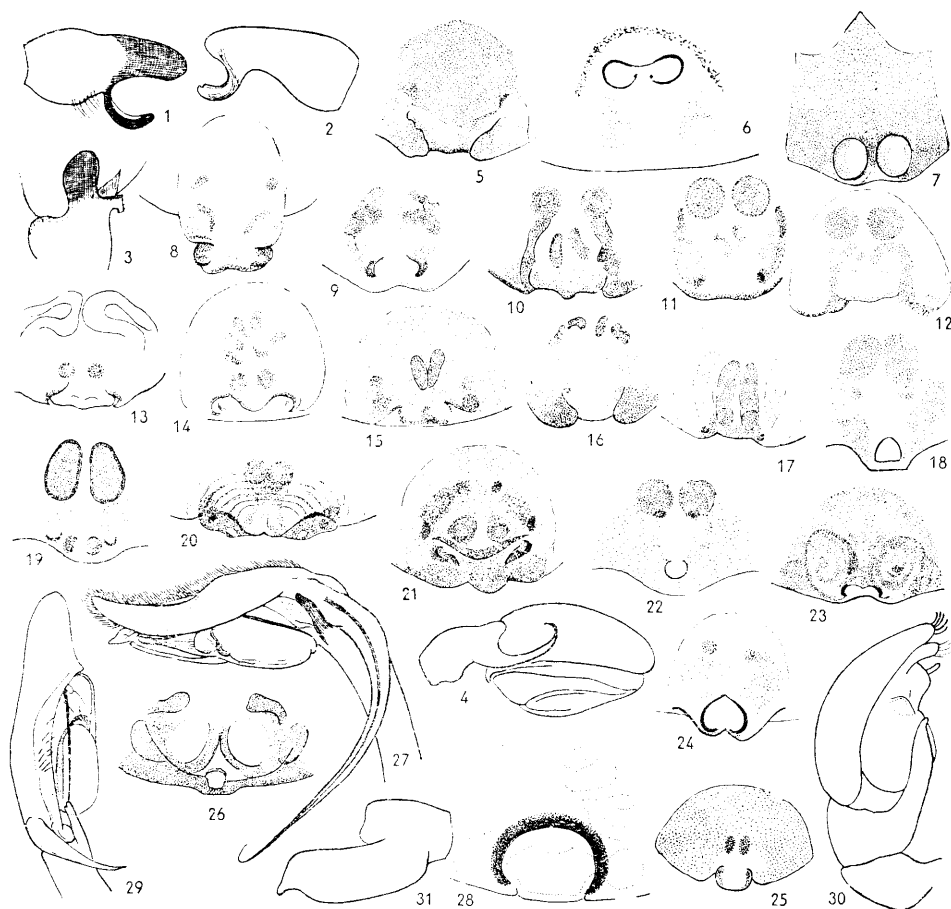

X

- 1 — *Clubiona coerulescens*, mak. ♂. 2 — *C. trivialis*, mak. ♂. 3 — Ibid., ti ♂ mak. 4 — *C. phragmitis*, mak. ♂. 5 — Ibid. ti ♂ mak. 6 — *C. germanica*, mak. ♂. 7 — *C. pallidula*, mak. ♂. 8 — *C. frutetorum*, mak. ♂. 9 — Ibid. mak. ♂. 10 — *C. alpicola*, mak. ♂. 11 — Ibid., ti ♂ mak. 12 — *C. neglecta*, mak. ♂. 13 — Ibid., ti ♂ mak. 14 — *C. similis*, mak. ♂. 15 — *C. dvoraki*, mak. ♂. 16 — *C. lutescens*, mak. ♂. 17 — *C. kulczynskii*, mak. ♂. 18 — *C. reclusa*, mak. ♂. 19 — *C. terrestris*, mak. ♂. 20 — Ibid., ti ♂ mak. 21 — *C. brevipes*, mak. ♂. 22 — *C. diversa*, mak. ♂. 23 — Ibid., ti ♂ mak. 24 — *C. subtilis*, mak. ♂. 25 — Ibid., ti ♂ mak. 26 — *C. geneensis*, mak. ♂. 27 — *C. corticalis*, mak. ♂. 28 — *C. marmorata*, mak. ♂. 29 — *C. stagnatilis*, ti ♂ mak. 30 — *C. subsultans*, ti ♂ mak.

- za ohbím bez vystouplého laloku. (X/10, 11.) Hl. 3 mm. V horských lesích d. hoj. *C. alpicola* Kulcz., 1862
- l (i) Dolní, štíhlejší a před špičkou drobným vroubkem opatřená větev je zřetelně delší než široká větev horní. Embolus velmi dlouhý, bičíkovitý m
- Dolní větev je mnohem kratší než horní; je-li jen o málo kratší, pak není před vrcholem opatřena vroubkem a příčný embolus zaujímá jen šířku bulbu n
- m (l) Embolus tvoří podélnou smyčku od vrcholu bulbu k jeho basi a zpět k vrcholu. Dolní větev apof. je velmi štíhlá, jen zcela nepatrně prohnutá. (X/12, 13.) Hl. 2,3—2,8 mm. V trávě a pod kameny na vlhčích místech d. hoj. *C. neglecta* O. P. Cbr., 1862
- Embolus je kratší, stočený v polokružnici a zaujímá přední polovinu bulbu (X/14). Dolní větev apof. je obloukovitě prohnutá, ke konci slabě rozšířená a zaoblená (XI/2). Hl. 2,5—3 mm. Na keřích velmi porůznu a nehoj. *C. similis* L. K., 1867
- n (l) Spodní větev apof. při pohledu ze strany je jen o málo kratší než horní, při koření tenká, pak jen o málo tlustší, pravidelně prohnutá, na konci zaoblená, černá. (X/15, XI/1.) Hl. 2,5—3 mm. Na keřích a v trávě v. vz. (Mohelno, Turo u Žiliny) *C. dvoraki* Miller, 1947
- Spodní větev apof. při pohledu ze strany je aspoň o polovinu kratší než horní o
- o (n) Vnější okraj cymbia při pohledu ze strany je rovný. Ti mak. dlouhá, štíhlá, v basální čtvrtině nejširší. Dolní větev apof. ke konci tenčí. (X/19, 20.) Hl. 2,5—3 mm. V trávě, na keřích i pod kůrou v. hoj. *C. terrestris* Westr., 1851
- Vnější okraj cymbia při pohledu ze strany je před vrcholem hluboce vykrojen. Ti mak. krátká, ke konci rozšířená, při koření apofysy nejširší. Dolní větev apof. plochá, ke konci slabě rozšířená. Embolus dlouhý, zasahuje od base bulbu k jeho vrcholu, kde tvoří oblouk (X/16). Hl. 2,3—3 mm. Ve vlhčích listnatých lesích na keřích a v trávě hoj. *C. lutescens* Westr., 1851
- p (c) Ventrální harpunovitá větev apof. není protažena v dlouhou špičku. neboť hřbetní zub vyrůstá z jejího konce; za ním leží drobný, štíhlý a krátký trn. Střední větev je krátká, široká, zaoblená a leží uprostřed výřezu mezi břišní a hřbetní větví (X/17). Hl. 2,3—2,5 mm. V. vz. Jeseníky *C. kulczynskii* Less., 1905
- Kořen hřbetního zubu ventrální větve apofysy je posunut k její basi (proximálně), takže větev vybíhá v štíhlou špičku, stejně dlouhou jako zub r
- r (p) Ventrální harpunovitá větev apofysy má na hřbetní straně jediný velký zub s
- Ventrální větev má na hřbetní straně kromě hlavního zubu ještě 1 menší zoubek š
- s (r) Zmíněný zub je plochý, kratší než při basi široký, na konci šikmo zkošený, kolmý. Hřbetní větev apofysy má na vrcholu drobný výřez a je tak dlouhá jako střední větev (X/18). Chel. červenohnědé, bez kýlu. Hl. 2,5 mm, s černým lemem. Na keřích hornatých poloh nehoj. *C. reclusa* O. P. Cbr., 1863

- Zmíněný zub je štíhlý, všude stejně široký, zaoblený, mírně prohnutý a dozadu namířený. Střední větev má podobu drobného, vně odstávajícího laloku. Hřbetní větev je mohutnější, na hřbetě klenutá, proti cymbiu vyhloubená, při pohledu shora široce trojúhelníkovitá, s poloblanitým, průsvitným vrcholem a tmavě pigmentovanou hranou, přivrácenou k střed. větví. (LXI/6, 7.) Hl. 2,3 mm, bledě žlutá bez tmavého lemu, chel. žluté. Popsán z Anglie, u nás žije na močálovitých loukách u Čalova na j. Slov. *C. rosserae* Locket, 1953

XI

- 1 — *Clubiona dvoraki*, ti ♂ mak. 2 — *C. similis*, ti ♂ mak. 3 — *C. germanica*, ti ♂ mak. 4 — *C. compta*, mak. ♂. 5 — *C. pallidula*, epig. 6 — *C. corticalis*, epig. 7 — *C. germanica*, epig. 8 — *C. coerulescens*, epig. 9 — *C. lutescens*, epig. 10 — *C. alpicola*, epig. 11 — *C. terrestris*, epig. 12 — *C. frutetorum*, epig. 13 — *C. similis*, epig. 14 — *C. neglecta*, epig. 15 — *C. subsultans*, epig. 16 — *C. dvoraki*, epig. 17 — *C. fragmitis*, epig. 18 — *C. diversa*, epig. 19 — *C. subtilis*, epig. 20 — *C. stagnatilis*, epig. 21 — *C. marmorata*, epig. 22 — *C. trivialis*, epig. 23 — *C. brevipes*, epig. 24 — *C. genevensis*, epig. 25 — *C. kulczyński*, epig. 26 — *C. compta*, epig. 27 — *Chiracanthium effosum*, mak. ♂. 28 — *Ibid.*, epig. 29 — *Ch. erraticum*, mak. ♂. 30 — *Phrurolithus szillyi*, mak. ♂. 31 — *P. festivus*, ti ♂ mak.

- š (r) Přední (distální) zub harpunovité větve je podoben dlouhému, tenkému, mírně prohnutému ostnu; zadní zub je úzce lalokovitý, silněji zakřivený (X/30). Vrchol bulbu na vnitřní straně s černou vidlicí. Chel. štíhlé, bez kýlu. Abd. s tmavou průběžnou páskou. Hl. 2,5—3 mm. Pod kůrou borovic v. hoj. Z. p o d k o r n í, *C. subsultans* Thor., 1875
- Přední zub je široký, na konci zaoblený nebo uťatý, zadní krátký, špičatý; oba leží těsně vedle sebe a jsou odděleny jen drobným okrouhlým výřezem, takže se špičkami skoro dotýkají. Hřbetní větev apof. je v profilu na konci zaoblená. Bledá apof. na vrcholu bulbu (konduktor) je při pohledu zespodu řemínkovitá, na konci užší a zaoblená (X/29). Chel. černohnědé, v apikální části s kýlem. Hl. 2,5 mm. Na nižších rostlinách močálů, vlhkých luk, v pobřežní vegetaci rybníků v. hoj. *C. stagnatilis* Kulcz., 1897
- = Oba zuby jsou štíhlé, špičaté, velmi oddálené, oddělené zaobleným výstupkem; přední zub je mírně prohnutý, tmavý, 3× delší než bledý zoubek zadní. Hřbetní větev apof. je v profilu na konci zašpičatělá. Bledá apof. na vrcholu bulbu je na konci rozšířená a šikmo zkosená (LXI/5). Hl. 2,3 mm. Podobný předechozímu. Zjištěn na vrchovištích u H. Kvildy na Šumavě *C. norvegica* Strand, 1900
- t (d) Epig. má na zadním kraji 2 okrouhlé jamky, oddělené úzkou přepážkou, která někdy není zřetelně vyvinuta, takže obě jamky splývají v jedinou velkou příčnou jamku, asi 2× širší než je její délka. (IX/28, XI/7.) Hl. 2,4—3 mm, hnědožlutá, tmavě žilkovaná, s úzkým, černým lemem. Ster. tmavohnědé, chel. černohnědé *C. germanica* Thor., 1870
- Epig. jiného tvaru u
- u (t) Epig. je silně pigmentovaná, tmavohnědá, takže receptakula neprosvítají. Od jejího zadního okraje probíhají dopředu 2 rozbíhavé šterbiny, vně ohraničené bledým valem (XI/5). Hl. 2,3—4 mm s černým lemem, ster. tmavší než ex Z. k e ř o v ý, *C. pallidula* (Cl., 1757)
- Epig. je slaběji pigmentovaná, bledší, takže receptakula a chodby vždy ± prosvítají v
- v (u) Epig. s dvěma páry prosvítajících dlouhých, téměř rovných a stejných, rovnoběžně těsně vedle sebe ležících receptakulí, která dosahují téměř k zadnímu okraji; při basi vnějších receptakulí leží drobné pářící otvůrky (XI/17). Hl. 3,2—4,6 mm *C. phragmitis* C. L. K., 1843
- Prosvítající receptakula jsou jiného tvaru x
- x (v) Část políčka epig., vyznačená prosvítajícími receptakulí a chodbami, je aspoň tak dlouhá jako široká, zpravidla však delší y
- Políčko epig. je mnohem širší než dlouhé, zpravidla polokruhovitě a často soustředně rýhované E
- y (x) Epig. se 2 široce oddálenými drobnými, okrouhlými nebo šterbinovitými otvůrkami, ležícími před zadním okrajem políčka; okraj je tudíž nepřerušovaný, rovný nebo uprostřed dopředu prohnutý z
- Epig. jiného tvaru, s jamkami nebo šterbinami na zadním okraji, anebo s okrajem hluboce vykrojeným A
- z (y) Otvůrky jsou drobné, okrouhlé, téměř bodovité, vzájemně velmi vzdálené. Zadní okraj epig. je rovný (XI/11). Hl. 3 mm *C. terrestris* Westw., 1851

- Otvěrky jsou štěrbinovité, lemované poloměsíčitými lesklými hrbolky. Zadní okraj epig. je uprostřed slabě vykrojený (XI/9). Hl. 2,5—3,5 mm *C. lutescens* Westr., 1851
- A (y) Zadní okraj epig. má vzadu hluboký lichoběžníkovitý výřez, tak široký, jako ster. vpředu. Před rohy výřezu prosvítají dvě rovnoběžné a pak dovnitř zahnuté chodby a před i za ohbím dvě tmavé okrouhlé skvrny (XI/12). Hl. 2,5 mm *C. frutetorum* L. K., 1867
- Zadní okraj epig. s 3 zaoblenými laloky; vnější jsou tmavé, střední je bledý, trochu užší a kratší, oddělený od postranních laloků rýžkami, které se dopředu rozbíhají a ústí v málo zřetelných prohlubinkách. Prosvítají jen 4 tmavé, různě vinuté chodby (XI/16). Hl. 2,5 mm. (K ♂ tohoto druhu byla v r. 1947 mylně přiřazena ♀ druhu *C. germanica*.) *C. dvoraki* Miller, 1947
- = Epig. jiného tvaru, se dvěma jamkami nebo štěrbinami na zadním okraji B
- B (A) Epig. při pohledu zezadu má 2 štěrbinovité nebo srpečkovité jamky, oddělené širokým prostorem. Hl. 3—4 mm C
- Epig. při pohledu zezadu má 2 okrouhlé nebo oválné jamky, oddělené oblým jazýčkem, stejně širokým jako šířka jamky D
- C (B) Štěrbinovité jamky se směrem k povrchu břicha silně rozbíhají, takže na koncích jsou 3 × vzdálenější než při kořenech. Prosvítající chodby se sbíhají k prosvítajícím receptakulím a mezi nimi jsou patrné 2 štíhlé fazolovité skvrny (XI/10) *C. alpicola* Kulez., 1882
- Srpkovité (měsíčkovité) jamky jsou rovnoběžné, téměř o čtyřnásobnou délku vzdálené. Před štěrbinami prosvítají 2 kulovitá receptakula a před nimi 2 široké chodby tvaru) ((XI/13) *C. similis* L. K., 1867
- D (B) Před jamkami prosvítají 2 žlutočervená receptakula podobná jako u *C. similis* a před nimi silně vinuté chodby (XI/14). Hl. 2,5—3,5 mm *C. neglecta* O. P. Cbr., 1862
- Před jamkami leží 2 podélné, rovnoběžné, štíhlé, dovnitř prohnuté skvrny; chodby vedoucí k receptakulím jsou přímé. Abd. vpředu s tmavým, podélným proužkem. Hl. 3 mm. ♂ není znám. Druh byl popsán z Tyrol, od nás hlášen z Krkonoš *C. alpica* L. K., 1867
- E (x) Abd. na hřbetě s podélnou světlou laločnatou páskou, uzavírající čokoládově hnědý kopinatý proužek, vzadu někdy přerušovaný nebo zúžený v linku sahající až k bradavkám. Světlá páska někdy chybí a tmavý proužek je u silně pigmentovaných jedinců někdy málo zřetelný. Políčko epigyny hladké, bez příčných vrásek, jen o málo širší než dlouhé (XI/15). Břicho uprostřed světlé, po straně s dvěma tmavohnědými proužky. Hl. 2,5—3 mm *C. subsultans* Thor., 1875
- Zbarvení abd. je jiné, jen někdy je přítomen zřetelnější kopinatý proužek, který však sahá jen asi ke středu abd. F
- F (E) Políčko epig. je hrubé a hustě napříč vrásčité; jeho zadní okraj má uprostřed zaoblené trojúhelný výstupek, oddělující oba postranní mělké, široce černě lemované výkrojky (IX/29). Hl. 2,5—3 mm, hnědá, k okraji černavá, tmavě sítkovaná, s černou příkrajní linkou. Ster. tmavší než ex. Zbarvením podobný druhu *C. pallidula* ... *C. reclusa* O. P. Obr., 1863
- Políčko epig. je napříč svraskalé a buď s 3 mělkými, skoro stejnými výkrojky na zadním okraji, nebo uprostřed s širokým, nízkým, na vrchole mělece vykrojeným lalokem (XI/20). Okraj hl. není tmavší,

- ani tmavěji žilkovaný a ster. není tmavší než ox. Hl. 3 mm *C. stagnatilis* Kulcz., 1897
- Políčko epig. je hladké, bez příčných vrásek. Hl. bez černého lemu ... *G*
- G (F) Epig. vzadu uprostřed se zaobleně obdélníkovitým, bledým, postranními rýžkami ohraničeným políčkem (ploškou), přecházejícím poněkud zadní okraj epig. (XI/25). Daleko před políčkem prosvítají 2 okrouhlá, blízko sebe ležící receptakula. Hl. 2,5 mm ... *C. kulczyński* Less., 1915
- Epig. vzadu uprostřed s 2 drobnými bledými, nepatrným výkrojkem oddělenými lalůčky, před nimiž prosvítají 2 fazolovitá receptakula, tvořící obraz písmene V. Políčko epig. je široké, vzadu po obou stranách dvojitého lalůčku široce černě ohraničené. Hl. 2,3 mm. Zbarvením připomíná *C. stagnatilis* *C. norvegica* Strand, 1910
- Políčko epig. vzadu uprostřed s rovným okrajem, bez jazýčku. Obě prosvítající, těsně vedle sebe ležící receptakula jsou oválná a dozadu stopkovitě protáhlá (LXI/8). Hl. 2,3 mm *C. rosserae* Locket, 1953
- H (b) Ti apof. ♂ mak. je široce lopatkovitá, ke konci tupě rýčovitá a zasahuje do poloviny cymbia (X/28). Embolus tlustý, mrkvovitý, slabě zvlněný. Epig. s 2 okrouhlými jamkami, za nimiž leží 2 více od sebe vzdálené skuliny, přecházející v šikmé, dozadu sbíhavé štěrbině (XI/21). Ster. tmavší než ex. Hl. 2,3—3,8 mm. Vz. na doubech a jiných keřích, i v mechu *C. marmorata* L. K., 1867
- Ti apof. ♂ mak. a epigyna jiného tvaru *I*
- I (H) Ti apof. má 2 větve: vnější je štíhlá, dlouhá, obloukovitě na hřbet cymbia prohnutá, na vrcholku krátce vidlicovitá (X/21). Zadní okraj epig. je mělce, ale široce vykrojen a opatřen příčnou jamkou, 4× širší než dlouhou. Po stranách políčka epig. jsou dvě prohnuté rovnoběžné rýhy, před jamkou dva vzdálené okrouhlé vtisky (XI/23). Hl. 2 mm, vpředu rovně utatá, stejně široká jako vzadu, žlutá, jemně červenavě žilkovaná. Oči velmi drobné, chel. vzadu jen s 2 drobnými tupými zoubky. Na keřích a v trávě teplých lokalit v. vz. *C. brevipes* Bl., 1841
- Ti apof. jednoduchá, zašpičatělá, epig. jiného tvaru *K*
- K (I) Ti apof. dlouhá, štíhlá, srpovitá. Embolus dlouhý, lemuje v polokruhu přední polovinu bulbu (XI/4). Epig. vzadu s obloukovitou, dopředu prohnutou rýhou, zaujímající celou šíři políčka; uprostřed rýhy leží drobná jamka a před ní prosvítají 2 chodby v podobě písmene X (XI/26). Abd. žlutavě bílý s červenavou podélnou páskou a vzadu se skobovitě lomenými proužky. Hl. 1,7—2,3 mm. V mechu, listí a pod kůrou stromů vz. *C. compta* C. L. K., 1839
- Ti apof. ♂ makadla a epig. jiného tvaru *L*
- L (K) Embolus dlouhý, tenký, černý, lemuje celý okraj bulbu. Ti apof. krátká, tupě trojúhelníkovitá; cymbium před apof. s hustým porostem černých štětin. Jamka epig. větší, na zadním okraji srdčitá. (X/26, XI/22.) Mt a ti I bez trnů, mt II vespod na zadním okraji s 1, ti II s 1. I trnem. Abd. bledě žlutý s červenavou kresbou. Hl. 1,7—2 mm. V trávě a na keřích teplých straní v. vz. ... *C. genevensis* L. K., 1867
- Embolus je krátký, s příčnou basální částí na před. okraji bulbu a se špičkou ohnutou dozadu; ti apof. štíhlá, tupě zašpičatělá. Jamka epig. malá a jiného tvaru. Mt I a II vespod s párem dlouhých trnů *M*

- M (L) Embolus velmi krátký, se špičkou dozadu ohnutou v jednoduchém obloučku a jen asi tak dlouhou, jako polovina příčné části. Ti apof. v profilu má spodní okraj rovný, horní vykrojený. (X/24; 25.) Jamka epig. příčně oválná, uprostřed zaškrbená, po stranách s 2 tmavými, dopředu otevřenými obloučky (XI/17). Trn na zadním okraji mt I přesahuje přední okraj článku. Hl. 1,2—1,5 mm. Na močálech, v detritu rybníků, v rašelinicích a trávě hoj. *C. subtilis* L. K., 1867
- Embolus delší, jeho ocáskovitě prohnutá, dozadu namířená špička je tak dlouhá jako jeho příčná část. Ti apof. má v profilu spodní okraj zvlněný, horní ploše klenutý. (X/22; 23.) Jamka epig. jednoduchá, oválná, dozadu slabě rozšířená (XI/18.) Trny mt I jsou kratší a nedosahují k okraji článku. Abd. světlý, vzadu někdy načervenalý, vpředu s hnědočerveným proužkem. Hl. 1,2—1,5 mm. V trávě, pod kameny, u paty stromů, sloupů ap. něhoj. *C. diversa* O. P. Cbr., 1862
- Hl. bez zřetelné hřbetní rýžky. Nohy I jsou delší než IV. ZSO od sebe méně vzdáleny než od ZPO. Ti III ventrálně bez trnů. Podobají se zápledníkům rodu *Clubiona*, od nichž se liší ještě těmito znaky: oči jsou drobnější, prostory mezi nimi větší, ♂ mak. má dlouhou, štíhlou ti, opatřenou na vnější straně předního okraje štíhlou, rovnou, prstovitou apof.; cymbium je dozadu protaženo v nápadnou prohnutou ostruhu. Epig. s velkou klenutou jamkou, vroubenou podkovovitým nebo obloukovitým, silně sklerotizovaným okrajem; před jamkou prosvítají tmavé chodby *Chiracanthium* C. L. Koch, 1839
- ♂♂ a
 ♀♀ i
- a Chel. v apikální třetině kolenovitě vybočené. Špička cymbia ze strany vzhůru prohnutá, před alveolou bez hrbole. Ti apof. zašpičatělá ... b
- Chel. s vnějšími okraji rovnými nebo slabě pravidelně prohnutými, rovnoběžnými nebo rozbíhavými c
- b (a) Fe I s 1 (2) trny vpředu v apikální třetině. Ti mak. štíhlá, bez apofysy 7× delší než široká. Ostruha velmi dlouhá (asi jako ti a delší než ta), prohnutá v podobě S (XI/27). Abd. bez červenohnědého proužku. Hl. 3,2—4,5 mm. Již. Mor. a Slov. v. vz. na keřích *Ch. effosum* Herm., 1879
- Všechna fe bez trnů. Ti mak. bez apof. je jen 4× delší než široká. Ostruha obloukovitě prohnutá, jako ti dlouhá, avšak kratší než ta (cymbium). a to o délku jeho vzhůru ohnuté špičky. Abd. v přední polovině zpravidla s červenohnědým proužkem. Hl. 4—6 mm. Na keřích vz. *Ch. oncognathum* Thor., 1871
- c (a) Abd. žlutozelený nebo šedozelený, bez podélné průběžné pásky, někdy s tmavším podélným proužkem, odpovídajícím hřbetní cévě. Ti apof. mělce rozeklaná d
- Abd. s červenohnědou nebo karmínovou podélnou páskou, sahající až k bradavkám f
- d (c) Ostruha velmi krátká, bez vláskovitě špičky (v níž je protažena a která je tak dlouhá jako vlastní ostruha) není delší než šířka ti. Žlábek chel. s 4 zoubky skrytými za max. Fe buď bez trnů, nebo fe II, III vpředu s 1 nepatrným trnem. Hl. 3,4 mm. J. Slov. v. vz. ... *Ch. rupestre* Herm., 1879
- Ostruha je mnohem delší než šířka ti e

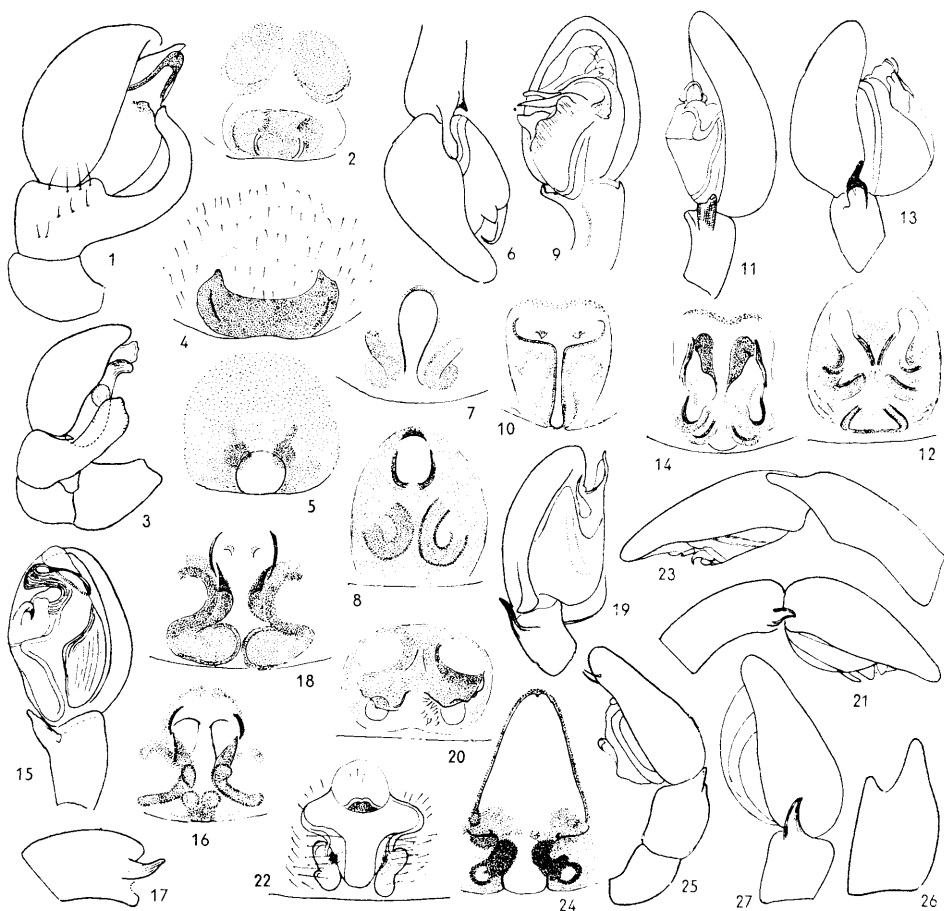
- e (d) Chel. šikmo dopředu namířené, jejich vnější okraje rozbíhavé; žlábek dráпку před max. se silným zubem. Špička cymbia před alveolou bez hrbolu, ale se štětičkou černých chloupků. Oba zoubky ti apof. stejně dlouhé (XXVII/24). Hl. 4—6 mm. Na keřích a bylinách vlhkých míst v. vz. *Ch. puncturum* (Villers, 1789)
- Chel. kolmé, s vnějšími okraji slabě prohnutými, rovnoběžnými. Jejich část vyčnívající před okrajem maxil bez zoubku. Špička cymbia před alveolou s malým hrbolkem, bez štětičky. Vnější zoubek vrcholu ti apof. je delší než vnitřní (XXVII/25). Hl. 3—3,5 mm. Na suchých písčinatech na rostlinách a pod kameny nehoj. *Ch. virescens* (Sund., 1833)
- f (e) Chel. na vnitřní straně při kořeni s kuželovitým hrbolkem; jejich vnitřní okraj je již od poloviny k vrcholu šikmo zkosený. Hl. 3,7—4 mm. Na trávě a keřích suchých míst nehoj. *Ch. elegans* Thor., 1875
- Chel. bez basálního hrbolku na vnitřní straně, zkosené daleko za polovinou g
- g (f) Ostruha v apikální polovině tyčinkovitá, neztenčená v ostrou špičku. Špička cymbia před alveolou není vypuklá v hrbol. Žlábek chel. s 5—6 zoubky, z nichž poslední, ležící poblíž středu žlábků, je nejdelší, ostatní stejně velké. Hl. 2,4—3,5 mm. Na travinách hoj. *Ch. pennyi* O. P. Cbr., 1872
- Ostruha je zakončena tenkou ostrou špičkou. Špička cymbia před alveolou je vypuklá v hrbol. Žlábek chel. s 4—5 zoubky, z nichž 1. a 2. stojí v úhlu chel. a jsou delší h
- h (g) Špička cymbia před alveolou s vyniklým hrbolem, který je od base bulbu 3—5 × vzdálenější než od vrcholu cymbia (XI/29). Hl. 2,5 až 2,9 mm. Na vlhkých místech na rákosí, trávě a keřích d. hoj. *Ch. erraticum* (Walck., 1802)
- Špička cymbia tvoří před alveolou jen nenápadný plochý výstupek, který je od base bulbu nejvýše 2 × více vzdálen než od vrcholu cymbia. Hl. 2,2—2,8 mm. Na keřích suchých míst v. vz. (Slov. N. Mesto, Hády u Brna) *Ch. montanum* L. K., 1878
- i Abd. s hnědočerveným nebo karmínovým proužkem sahajícím až k bradavkám k
- Abd. žlutozelený nebo zelenošedý s hnědočervenou páskou jen v přední polovině, nejčastěji však jen s tmavším šedým proužkem nad hřbetní cévou m
- k (i) Abd. s hnědočerveným proužkem. Jamka epig. ohraničená chitinovými oblouky je širší než dlouhá. Hl. 3,2 mm *Ch. pennyi* O. P. Cbr., 1872
- Abd. s karmínovým proužkem. Jamka epig. aspoň tak dlouhá jako široká l
- l (k) Jamka epig. stejně dlouhá jako široká, téměř kruhovitá nebo nepatrně podélně oválná (XXVII/26). Hl. 3,5—3,9 mm *Ch. erraticum* (Walck., 1802)
- Jamka epig. je mnohem delší než široká, s postranními okraji téměř rovnoběžnými. Hl. 2,6 mm *Ch. montanum* L. K., 1878
- m (i) Všechny fe bez trnů n
- Aspoň některé fe s trny o

- n (m) Abd. v přední polovině zpravidla s červenohnědou páskou. Ti I jsou delší než ti+pt II. Jamka epig. lichoběžníkovitá, vpředu širší než vzadu. Hl. 3,8 mm *Ch. oncognathum* Herm., 1879
- Abd. bez jmenované pásky. Ti I kratší než ti+pt II. Hl. 3,7—4,5 mm *Ch. rupestre* Herm., 1879
- o (m) Některé fe vpředu s 1 . 1 trny; mt I ventrálně s 2 trny při basi a s 1 trnem apikálním. Jamka epig. delší než široká. Hl. 4,2—7,5 mm *Ch. punctorium* (Villers, 1789)
- Fe vpředu i vzadu ne s více než 1 trnem p
- p (o) Mt I ventrálně s 5 (4) trny; 2 při basi, 2 (zřídka 1) poblíž středu a 1 apikálně. Všechny fe s trny, zřídka fe IV a jen výjimečně i fe II bez trnů. Hl. zřetelně kratší než ti I, její délka 3—4,4 mm *Ch. elegans* Thor., 1875
- Mt I ventrálně nejvýše s 3 trny; 2 při basi a 1 apikálně. Aspoň některé fe bez trnů. Jamka epig. širší než dlouhá r
- r (p) Aspoň fe I a III, často i IV s trny. Hl. 2,7—3,6 mm, mnohem delší než ti I *Ch. virescens* (Sund., 1833)
- Fe I vpředu s 1 trnem, ostatní fe bez trnů; ti I delší než ti+pt II. Hl. 3,2—4 mm (XI/28) *Ch. effosum* Herm., 1879
- 5 (2) Chel. vpředu v basální polovině po 1 trnu. Všechny ta bez scopuly. Ster. vniká mezi široko oddálené ex IV. Přední řada oční silně $\cup$. PSO menší než PPO *Phrurolithus* C. L. Koch, 1839
- a Hl., ster. a nohy sytě žlutočervené, hlava s příčnou černou týlní skvrnou, spojenou se ZPO dvěma prohnutými linkami. Ti apof. v oblouku dolů prohnutá, štíhlá, všude stejně široká, jen na konci v ohnutou špičku zúžená (XII/1). Epig. příčně elipsovitá, s 2 prohnutými šterbinkami po stranách (XII/2). Hl. 1—1,1 mm. V listí a lesní hrabance vz. *P. minimus* C. L. K., 1839
- Hl. a ster. žlutohnědé až olivově černé, s černým lemem b
- b (a) Jamka epig. oválná, hluboká, málo širší než dlouhá, po stranách a vzadu ostrými okraji ohraničená, vpředu otevřená, ne širší než šířka ex IV (XII/5). Abd. s 3 páry světlých skvrn. Ti apof. k vrcholu zvolna a stejnoměrně zúžená a zašpičatělá (XI/30). Hl. 1,1 mm. Vápencové pahorky j. Slov. v. vz. *P. szilyi* Herm., 1879
- Jamka epig. mělká, asi tak široká jako délka ex IV. Ti apof. široká, lupinkovitá, slabě prohnutá, teprve na konci zkosená v krátkou tupou špičku c
- c (b) Jamka epig. černá, vpředu srdčité vykrojená; zadní okraj epig. za jamkou dozadu listovitě protažený. Ti apof. ♂ mak. všude stejně široká, ukončená nesouměrnou, šikmo dolů namířenou špičkou (XI/31). Abd. vpředu s 2 bílými skvrnami, uprostřed s příčným, přerušeným proužkem a před bradavkami s bílou tečkou. Hl. 1,2 mm. V trávě a lesní hrabance v. hoj. *P. festivus* (C. L. K., 1875)
- Příčná, úzká, dozadu prohnutá jamka epig. má po stranách 2 šterbinky (XII/4). Ti apof. je ke konci rozšířená a ukončená krátkou souměrnou, dopředu směřující špičkou (XII/3). Hl. 0,9 mm. Pod kameny a v trávě na stepních lokalitách Mor. a j. Slov. hoj. *P. pullatus* Kulez., 1897
- Chel. na přední ploše bez basálního trnu. Cx IV se dotýkají. Aspoň ta I a II se scopulou 6

- 6 (5) Ti I vespod jen s 2 páry trnů 7
 — Ti I vespod s 4—10 páry trnů 9
- 7 (6) Zadní řada oční slabě $\cap$. Mt II vespod při basi s 2 trny a ventrálně vpředu a vzadu s větším počtem tenkých dlouhých trnů *Mesiotelus* Simon, 1897
 U nás jen 1 druh. Ti apof. je ke konci mírně rozšířená a zaoblená. Epig. vpředu s velkou, příčně elipsovitou, 2 lesklými hrbolky opatřenou jamkou, protaženou uprostřed zadního okraje v zaoblený cípek. Nohy tmavě kroužkované. Hl. 2 mm. Popsán z j. Slov. a Maďarska, ale od té doby u nás neshírá *M. annulipes* (Kulez., 1897)
- Zadní oči v čáře $\cup$ 8
- 8 (7) Mt I, II vespod s 2 páry dlouhých trnů. Pt IV bez trnu *Agroecina* Simon, 1932
 U nás jen 1 druh. Hl., 1,8—2,5 mm, žlutavá. Jamka epig. podlouhlá, úzká, vpředu zaoblená, dozadu otevřená, po stranách s obloukovitými receptakuly (XII/7, 8). Ti apof. dlouhá, uprostřed slabě prohnutá, pak slabě ztlustlá a tupě zašpičatělá (XII/6). Pod kameny u vod v. vz. *A. striata* (Kulez., 1882)
- Mt I a II vespod s 3 páry trnů, z nichž subapikální pár je kratší. Pt IV vzadu s 1 trnem. Hl. hnědá s 2 podélnými vějířovitými pruhy a černým lemem *Agroeca* Westring, 1861
- a Ti apof. dlouhá, štíhlá, stejnoměrně zašpičatělá, téměř v pravém úhlu odstávající. Epig. vpředu s jamkou, která je dozadu protáhlá v dlouhou, černě ohraničenou šterbinu, provázenou po stranách berlovitě dopředu a vně zatočenými tmavými čarami, tj. prosvítajícími receptakuly b
- ♂: Ti apof. je kratší, při basi tlustá, tupou špičkou zakončená, v tupém úhlu odstávající. Epig. s velkou jamkou, neúplně rozdělenou klínovitým obrveným výrůstkem předního kraje; zadní rýha chybí c
- b (a) Ti apof. je kratší než průměr článku a její špička je drápkovitě dopředu ohnutá (XII/9). Jamka epig. je aspoň 2× širší než dlouhá, zadní rýha je dlouhá dozadu slabě rozšířená (XII/10). Hl. 3—3,5 mm. V mechu a lesní hrabance v. hoj. Kokon hruškovitý, pokrytý vrstvou bláta a zavěšený stopkou na rostlinách *Z. z v o n e ě k o v ý*, *A. brunnea* (Bl., 1833)
- Ti apof. tak dlouhá jako průměr článku. Jamka epig. jen tak dlouhá nebo o málo delší než široká, zadní rýha asi jen tak dlouhá jako výška jamky, dozadu nerozšířená. Hl. 2,5—2,8 mm. J. Slov. v. vz. *A. lusatica* (L. K., 1875)
- c (a) PSO jsou značně menší než PPO i ZSO. Tělo tmavé s žlutými, zlatově lesklými chloupky. Ti apof. ze strany jen o málo delší než široká. Epigyna v zadních koutech s obloučkovitými, vpředu otevřenými záhyby. (XII/13, 14.) Hl. 1,6—2 mm. V trávě, listí, mechu i pod kameny v. hoj. *A. cuprea* Mge, 1873 (= *pullata* Th., 1875)
- PSO stejně velké nebo trochu větší než ZSO a menší než PPO. Chloupky na těle matně žluté, nelesklé d
- d (c) Ti apof. při pohledu ze strany vybíhá ve špičku v dolním rohu, neboť její horní okraj je šikmo dolů zkosený. Epig. vzadu s 2 tmavými čarami tvaru $\cap$. Nohy hnědé s tmavšími širokými kroužky. Hl. 2,2—2,5 mm. J. Evropa, Anglie a Rakousko, snad i u nás *A. inopina* O. P. Cbr., 1886

— Ti apof. je opatřena krátkou tupou špičkou v horním rohu, neboť její dolní okraj je v apikálních $\frac{2}{3}$ šikmo vzhůru vykrojený (XII/11). Epig. vzadu s trojúhelníkovitým políčkem (XII/12). Nohy žlutohnědé, nekroužkované. Hl. 2,3—2,7 mm. V mechu, listí a vřesu písčitéch lesů v. vz. *A. proxima* (O. P. Cbr., 1871)

- 9 (6) Zadní řada oční je $\cup$. Ti I vespod se 7—10 páry trnů. Pavouci velmi podobní drobným druhům z r. *Agroeca*, avšak ZSO jsou dále od sebe než od ZPO
..... *Scotina* Menge, 1873
a Hl. šedohnědá s žlutou hřbetní páskou a širším příkrajním proužkem. bez černé okrajové linky. PSO mnohem menší než PPO. Abd. černavý

XII

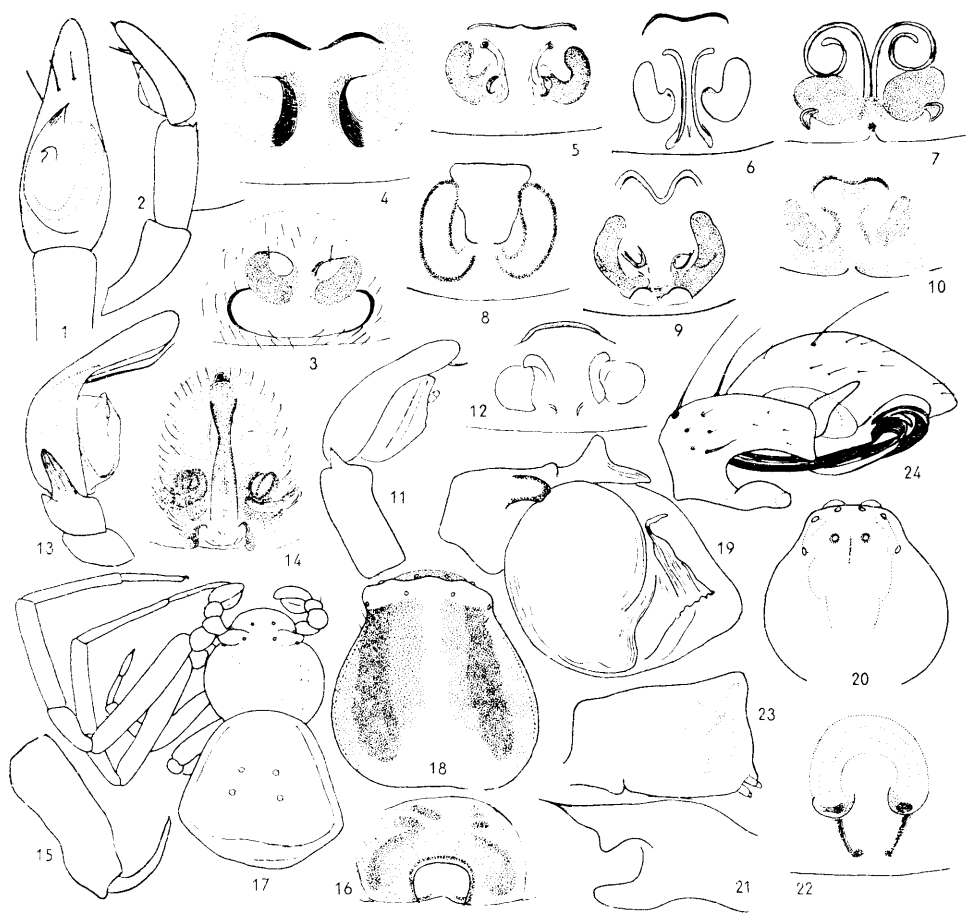
1 — *Phrurolithus minimus*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *P. pullatus*, mak. ♂. 4 — Ibid., epig. 5 — *P. szillyi*, epig. 6 — *Agroecina striata*, mak. ♂. 7 — Ibid., epig. 8 — *A. s.* var. ?, epig. 9 — *A. brunnea*, mak. ♂. 10 — Ibid., epig. 11 — *A. proxima*, mak. ♂. 12 — Ibid., epig. 13 — *A. cuprea*, mak. ♂. 14 — Ibid., epig. 15 — *Scotina cellans*, mak. ♂. 16 — Ibid., epig. 17 — Ibid., ti ♂ mak. 18 — *S. paillardii*, epig. 19 — *Apostenus fuscus*, mak. ♂. 20 — Ibid., epig. 21 — *Liocranum rupicola*, mak. ♂. 22 — Ibid., epig. 23 — *L. rutilans*, mak. ♂. 24 — Ibid., epig. 25 — *Micaria decorata*, mak. ♂. 26 — Ibid., ti ♂ mak. 27 — *M. subopaca*, mak. ♂.

- s podélným žlutočerveným proužkem. Ti vespod u ♀♀ s 10. u ♂♂ se 7 páry trnů, mt u ♀♀ se 7—9, u ♂♂ s 6—7 páry trnů. (XII/15—17.) Hl. 1,7 mm. Pod kameny a v mechu v. vz. *S. celans* (Bl., 1841)
- Hl. jednobarevně hnědá, červenohnědě žilkovaná, bez podélného proužku, avšak s černou okrajovou linkou. PSO jsou jen o málo menší než PPO. Ti I, II vespod u ♀♀ se 7, u ♂♂ s 6 a 5 páry trnů. Abd. černohnědý, vpředu s žlutým V, vzadu s žlutými skobovitými linkami b
- b (a) Pt, ti a mt I, II jsou zřetelně tmavší. Ti apof. ♂ mak. ostře špičatá. Epig.: prosvítající chodby tvaru)(jsou uprostřed velmi sblíženy (XII/18). Hl. 1,3 mm. V trávě teplých pahorků v. vz. *S. paillardi* (L. K., 1881)
- Pt, ti a mt I, II nejsou nápadně tmavší. Ti apof. je tupě zašpičatělá. Epig.: prosvítající chodby tvaru)(jsou uprostřed aspoň o 3násobnou šířku od sebe vzdáleny. Hl. 1,2 mm. Na suchých místech, snad i u nás *S. gracilipes* (Bl., 1859)
- Zadní řada oční je $\cap$ nebo rovná. Ti I vespod s 4—7 páry trnů 10
- 10 (9) Přední řada oční silně $\cup$, spodní okraje SO nejsou níže než středy PO. Vzdálenost ZSO od ZPO je menší než průměr ZSO. Střední snovací bradavky válcovité. Mezi drápky 2 dlouze kyjovité štětiny. Ti I vespod s 5 páry trnů *Apostenus* Westring, 1851
- U nás jen 1 druh. Hl. 1,5 mm. Abd. dorsálně tmavohnědý, s dlouhými bílými chlupy, vpředu se světlou podélnou páskou, vzadu s řadou obloučkovitých čárek. Břicho žluté. (XII/19, 20.) V mechu a listí hoj. ... *A. fuscus* Westr., 1851
- Přední řada rovná nebo nepatrně $\cap$, dolní okraje SO leží níže než středy PO. Vzdálenost ZSO od ZPO je větší než průměr SO. Střední bradavky zploštělé. Mezi drápky mnoho lopatkovitých štětín *Zápník* *Liocranum* L. Koch, 1866
- a ♂♀ Ti I, II vespod s 4—5 páry trnů. Ti apof. mak. krátká, špičatá, drápkovitě dolů ohnutá (XII/21). Epig. tak dlouhá jako široká, s trojlaločnou jamkou, její 2 přední laloky jsou odděleny jazýčkem tak širokým, jako lalok zadní (XII/22). Hl. a abd. žlutavé s kresbou. Hl. 2,5 až 3,5 mm. Pod kůrou, kameny a zejm. v příbytcích hoj. *Zápník domáci*, *Liocranum rupicola* (Walck., 1875)
- ♂♀: Ti I, II vespod aspoň s 6—7 páry trnů. Ti apof. rovná, tupě zaoblená (XII/23). Epig. 2× delší než široká, vpředu zaoblená, dozadu klínovitě rozšířená (XII/24). Hl. a abd. je jednobarevně hnědé s šupinkovitými, kovově lesklými chloupky. Hl. 4—4,5 mm. Pod kameny a kůrou suchých lesů v. vz. *L. rutilans* (Th., 1875)
- 11 (3) Zadní řada oční $\cap$. Ti I vespod s 2 páry, mt s 1 párem dlouhých, tenkých, odstávajících trnů. Mt a ta noh bez scopuly *Micariolepis* Simon, 1879
- Jen 1 druh. Hl. 1,1—1,7 mm, kovově zeleně lesklá s 2 černými skvrnami bez šupinek. Abd. s červeně, zeleně a modře lesklými šupinkami, s bílou příčnou, přerušenou páskou uprostřed a skvrnkou nad bradavkami. (XIII/11, 12.) Na velmi teplých lokalitách, zvl. vápencových v. vz. *M. dives* (Lucas, 1846)
- Zadní řada oční je $\cup$, zřídka rovná. Ti vespod bez trnů nebo s trny velmi krátkými *Micaria* Westring, 1851
- a Chel. na celé přední ploše s hustými, červeně kovově lesklými šupinkami. Hl. hnědočervená, s 2 tmavými skvrnami při okraji. Ti mak.

- s 2 kratinkými apof. za sebou v podélné ose. Abd. bronzově zeleně lesklý, vpředu s 2 přerušenými páskami, z nichž přední je bílá, zadní fialově červená. (XIII/5.) Hl. 2,5—2,6 mm. V lesích mezi suchou trávou a pod listím hoj. *M. fulgens* (Walek., 1802)
- Chel. vpředu jen při basi s kovově lesklými šupinkami. Oči zadní řady stejně daleko od sebe. PSO stejně velké jako PPO. Pod vrcholem cymbia 3 štětinky. Ti apof. mak. velmi krátká, málo patrná. Hl. černá, zeleně a zlatově červeně lesklá, abd. skvostně zeleně a červeně třpytný, vpředu a uprostřed s bílým přerušeným proužkem. Pod kameny suchých pahorků v Bavorsku (Smrčiny). Hl. 2—2,5 mm. Snad i u nás ... *M. scenica* Sim., 1878 (= *socialis* L. K.)
- = Chel. vpředu bez šupinek, jen se štětinkami h
- b (a) ♂♂ c
- ♀♀ (zbarvení jako u ♂♂) k
- c (b) Ti mak. se 2 apof. za sebou (podélně). Hl. 2—2,8 mm, tmavohnědá, zlatově zeleně a fialově lesklá, 2× delší než široká. Ster. se stříbřitě a červeně lesklými šupinkami. Abd. černý, zeleně lesklý, vpředu s přerušeným proužkem. Pod kameny a v trávě na písčitéch suchých místech v. vz. *M. formicaria* (Sund., 1832)
- Ti mak. s jednou apof. d
- d (c) Ti apof. na konci rozeklaná se 2 zoubky, spodní zoubek je štihlejší a špičatější; v profilu je slabě dolů zakřivená, při pohledu zdola obloučkovitě vně a dopředu ohnutá a všude stejně široká. Ta mak. je delší než ti + pt. Hl. 1,2—1,4 mm, s žlutými šupinkami. Slov. N. Mesto; s mravenci *Liometopum microcephalum* *M. sociabilis* Kulez., 1897
- Ti apof. končí jednoduchou špičkou e
- e (d) Ti mak. v profilu více než 2× delší než široká, na břišní straně stlačená v břítký kýl. Ti apof. při pohledu zespodu odstává v podobě krátkého špičatého, vně a dopředu ohnutého dráčku. Ta mak. tak dlouhý jako ti + polovina pt. Hl. 2,2—2,8 mm ... *M. rogenhoferi* Herman. 1879
- Ti mak. je kratší, vespod bez ostrého kýlu f
- f (c) Ti apof. vzhůru srpovitě zakřivená g
- Ti apof. rovná. Pod špičkou cymbia 3—4 ostníčky h
- g (f) Hl. leskle černá, drsná s 2—3 páry bílých příkrajních teček. Abd. černý, kovově zeleně a červeně lesklý, bez příčných proužků, jen s bílou tečkou nad bradavkami. Embolus řemínkovitý, příčný a na konci v úhlu dopředu ohnutý. Hl. 1,1 mm. V trávě a vřesu teplých míst vz. *M. guttulata* (C. L. K., 1839)
- Hl. jemně zdrsnělá, krátká a široká (index 78), žlutočervená s bílou podélnou linkou. Abd. s příčným bílým přerušeným proužkem (XII/27). Embolus drápkovitý, slabě prohnutý. Hl. 1,1 mm. V trávě a na kmelech stromů v. vz. *M. subopaca* Westr., 1861 (= *albostrigata* L. K.)
- h (f) Pod špičkou cymbia 3 tenké ostny. Ti apof. kratinká, málo patrná, vyrůstá v horním rohu článku. (XIII/1, 2.) Abd. vpředu a uprostřed s přerušeným bílým proužkem. Hl. 1,6—1,7 mm. V trávě a vřesu teplých pahorků ap. vz. *M. silesiaca* L. K., 1874
- Pod špičkou cymbia 4 ostníčky v příčné řadě. Hl. s 3 páry paprscitých bílých linek (výj. *M. aenea*) i
- i (g) Bulbus v profilu silně vypuklý v podobě nepravidelného hrbole. Hákovité retinakulum bulbu vyrůstá v jeho středu a je dlouhé, štíhlé. Ti

- apof. je 3—4 × kratší než délka článku. Ti mak. je o $\frac{1}{3}$ delší (bez apof.) než široká, stejně dlouhá jako pt. Abd. s 2 příčnými bílými proužky a s podélnou řadou bílých teček. Hl. 1,3—1,5 mm. V trávě, mechu, lišejnících, pod kůrou hoj. *M. pulicaria* (Sund., 1831)
- Bulbus v profilu pravidelně a slaběji vypuklý. Ti mak. je delší j
- j (i) Hl. 1,8 × 1,4 mm, kaštanově hnědá, drsná, s úzkým černým lemem, bez paprscitých linek. Abd. před středem s přímým, uprostřed přerušeným, dopředu prohnutým, bílým proužkem. Bulbus na vrcholu s kopinatým, slabě prohnutým embolem, avšak bez drápkovitého retinakula. (LXI/9. 10.) Dosud znám jen ze Skandinávie, Finska a Rakouska (Alpy), u nás zjištěn na vrchovišti u H. Kvildy na Šumavě *M. aenea* Thor., 1871
- Hl. 1,3—1,8 mm dl., s bílými paprscitými linkami. Abd. je podobně zbarven jako u *M. pulicaria*. Ti apof. je jen o $\frac{1}{2}$ kratší než délka článku. (XII/25, 26.) Bulbus má na vrcholu kromě špičatého stíhlého a prohnutého embolu ještě drápkovité retinakulum v horní $\frac{1}{4}$. Ve vrěsu a mechu v okolí Jindř. Hradce a Soběslavi v. vz. *M. decorata* Tullgr., 1942
- = Hl. 1,4 mm dl. s paprscitými linkami. Abd. jen s bílým proužkem před středem a s bílou skvrnkou před bradavkami. Ti apof. tak dlouhá jako polovina šířky článku. ♀ není známa, Poprad *M. nivosa* Kulez., 1896 (nec L. K., 1866)
- k (b) Ti I, II vespod s 2 . 2 . 2 (1) nebo vespod na předním okraji s 1 . 1 . 1 tenkými dlouhými ostny l
- Ti I, II vespod bez dlouhých ostnů n
- l (k) Hl. široce hruškovitá, hlava mnohem užší než hrud (1,8:1,4:0,68 mm). Jamka epig. zaobleně trojúhelníkovitá, vpředu je širší, nejhlubší a ohraničená vyniklou lištou. Prosvítající recept. ledvinitá (LXI/11). Hl. 2 mm *M. aenea* Thor., 1871
- Hl. delší a užší, dopředu slaběji zúžená m
- m (l) Hl. 2 × delší než široká, vpředu jen o $\frac{1}{3}$ užší než uprostřed (2,5:1,3: :0,85 mm), rezavě hnědá. Ti I, II vespod vpředu s 1 . 1 . 1 trny. Abd. s bílým přerušeným proužkem při basi a s příčnou páskou uprostřed (XIII/4) *M. formicaria* (Sund., 1831)
- Hl. jen asi 1,6—1,7 × delší než široká, dopředu slaběji zúžená (2,1:1,3: :0,75 mm). V zadní části nad ex IV 2 obloučkovité bílé proužky, ohraničující větší lysé políčko. Epig. má daleko vpředu příčnou jamku, která je 2 × širší než dlouhá, jen vpředu ostře ohraničená černým, uprostřed dozadu prohnutým žebrem; od ní dozadu probíhá mělká podélná rýžka, po jejíž stranách prosvítají fazolovitá receptakula (XIII/10) *M. rogenhoferi* Herman, 1879
- n (l) Hl. černá, drsná, s 2—3 páry bílých teček při okraji. Abd. černý, bez bílých linek a teček. Epig. s 2 prosvítajícími, dopředu berlovitě zakroucenými chodbami, za nimiž prosvítají elipsovité receptakula (XIII/7). Nohy jasně žluté, fe I černé. Hl. 1,2 mm *M. guttulata* (C. L. K., 1839)
- Hl. a epig. jiné o
- o (n) Hl. hnědočervená s bílou podélnou linkou. Epig. vpředu s příčnou, rovnou, jen po stranách dozadu ohnutou lištou, která je od zadního okraje epig. vzdálena o svou délku. Veliká, prosvítající, podélná recept. dosahují až k liště a jsou rovnoběžná (XIII/8). Hl. 1,1 mm *M. subopaca* Westr., 1861 (= *albostrata* L. K.)

- Hl. s 2—3 bílými paprsečnými linkami. Abd. s 2 příčnými linkami a podélnou řadou bílých teček p
- = Hl. bez bílých paprsečných linek q
- p (o) Přední lišta epig. je uprostřed jen zcela mírně dozadu prohnutá. Prosvítající kopulační chodby jsou dlouhé, vpředu před receptakuly na vnější stranu zahnuté, mezi recept. téměř rovnoběžné a blízko sebe (XIII/6). Hl. 1,3—1,5 mm *M. pulicaria* (Sund., 1831)
- Přední lišta epig. je velmi silně prohnutá do tvaru V a uprostřed zpravidla přerušená. Kopulační chodby krátké, velmi oddálené, na vnitřní

XIII

1, 2 — *Micaria silesiaca*, mak. ♂. 3 — Ibid., epig. 4 — *M. formicaria*, epig. 5 — *M. fulgens*, epig. 6 — *M. pulicaria*, epig. 7 — *M. guttulata*, epig. 8 — *M. subopaca*, epig. 9 — *M. decorata*, epig. 10 — *M. rogenhoferi*, epig. 11 — *Micariolepis dives*, mak. ♂. 12 — Ibid., epig. 13 — *Ceto laticeps*, mak. ♂. 14 — Ibid., epig. 15 — *Chiracanthium oncognathum*, chel. ♂. 16 — Ibid., epig. 17 — *Thomisus onustus*, ♂. 18 — *Runcinia lateralis*, hl. ♀. 19 — *Pistius truncatus*, mak. ♂. 20, 21, 22 — *Diaea dorsata*, hl. ♀, ti ♂ mak., epig. 23 — *Tmarus piger*, abd. ♀ z boku. 24 — *Heriaeus oblongus*, mak. ♂.

- straně recept. silně dozadu rozbíhavé (XIII/9). Hl. 1,4—1,7 mm ...
 M. decorata Tullgr., 1942
- q (o) Epig. vpředu s 2 jamkami tvaru brýlí, při jejichž vnějších okrajích prosvítající bobovitá, dopředu silně rozbíhavá receptakula. Za jamkami leží příčné úzké bledé políčko, ohraničené na vnějších stranách srpkovitou lištou (XIII/3). Hl. 1,7—1,8 mm *M. silesiaca* L. K., 1875
- Epig. jiného tvaru. PSO tak velké nebo menší než PPO r
- r (q) Epig. s 2 páry oválných jamek, oddělených podélným kýlem; celek je širší než dlouhý, v obryse podobný kovádlině. Hl. 1,6 mm. ♂ není znám. Vys. Tatry *M. hospes* Kulez., 1881
- Epig. s jamkou široce hruškovitou nebo deltoidovitou, dozadu rozšířenou, vpředu a po stranách ohraničenou ostrým okrajem. Abd. před středem s bílou, uprostřed zpravidla přerušenou příčkou. Hl. 1,2 mm *M. sociabilis* Kulez., 1897

13. čeleď Zoroovití — *Zoridae*

(viz str. 62)

14. čeleď Anyphaenití — *Anyphaenidae*

(viz str. 63)

15. čeleď Maloočkovití — *Sparassidae*

(viz str. 62)

16. čeleď Běžníkovití — *Thomisidae*

Krabům podobní pavouci krátkého a širokého těla, jen druhy rodu *Thanatus* a zejména *Tibellus* mají abd. protáhlý. *Thanatus*, *Tibellus* a *Philodromus* nemají nohy výrazně laterigrádní. Chel. krátké, zpravidla bez zoubků nebo jen s 1 zoubkem na předním okraji žlábků. Colulus vyvinut. Na kořist číhají na zemi, kůře stromů i pod ní, na travinách, keřích a v květech. U nás žijící běžníci patří k 2 podčeleďm.

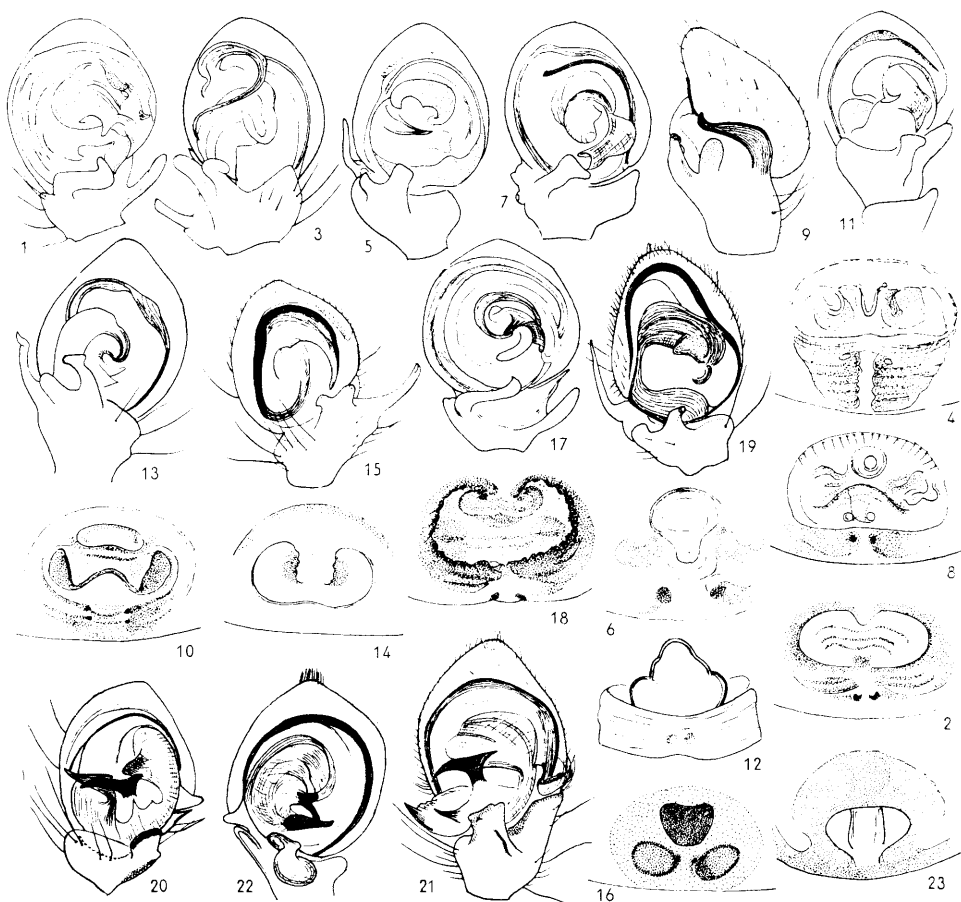
- 1 Tělo pokryto vztyčenými štětinkami nebo ostny, které netvoří souvislé odění. Ta předních noh bez scopuly, zřídka kdy se svazečky jednoduchých chloupků mezi drápky. Mt II nejsou delší než mt I. Zadní 2 páry noh jsou zpravidla mnohem kratší než oba přední páry *Thomisinae*, 2
- Tělo hustě oděno zpeřenými nebo šupinkovitými chloupky s vtroušenými vztyčenými štětinkami. Ta předních noh aspoň u ♀♀ se svazečky lopatkovitých chloupků mezi drápky. Mt II zpravidla zřetelně delší než mt I. Všechny nohy přibližně stejně dlouhé. Čelo zaoblené *Philodrominae*, 13
- 2 (1) Čelo je v celé šíři opatřeno příčným břitkým bílým kýlem, vyniklým nad poststranníma očima v přechýlující hrbol. Abd. oválný, dozadu málo rozšířený *Runcinia* Simon, 1875

- Jen 1 druh. Hl. ♂ 1,2—1,5 mm, žlutavě oranžová, ♀ 2,2—3 mm, žlutavá, s 2 širokými hnědými rovnoběžnými pruhy (XIII/18). ♂ mak. drobné, jeho ti s 2 apof.: vnější je kuželovitá, černou špičkou ukončená, spodní mnohem menší, drápkovitě vzhůru zakřivená. Epig. drobná, nezřetelná, příčně elipsovitá, s 2 tmavými body. V. vz. na keřích teplých lokalit j. Slov. *R. lutealis* (C. L. K., 1838)
- Čelo je alespoň mezi SO ploché, bez kýlu 3
- 3 (2) Střední oční políčko je mnohem širší než dlouhé, vpředu mnohem užší než vzadu. Čelo v předních rozích se zploštělými špičatými vyčnívajícími růžky. Široký clypeus dopředu skloněný. Abd. lichoběžníkovitý, dozadu rozšířený a ve 2 rohy protáhlý *Thomisus* Walekenae. 1805
- U nás jen 1 druh. Hl. ♂ 1,2—1,8 mm, ♀ 3 mm (XIII/17). Zbarvení bělavé, žlutavé, narůžovělé. Ti ♂ mak. se 7—9 kuželovitými zoubky, opatřenými štětinkou. Bulbus vzadu vně s černou ostruhou. Epig. s dvěma jamkami, vzdálenými více než o jejich průměr. Na květech teplých lokalit porůznu a nehoj. B. květomilný, *T. onustus* Walek., 1806
- Střední oční políčko je asi tak široké jako dlouhé nebo o málo širší a vpředu jen o málo užší nebo stejně široké jako vzadu. Čelní růžky buď zcela chybějí, nebo jsou velmi ploché a nevyniklé. Clypeus je nižší než délka očního políčka 4
- 4 (3) Clypeus a chelicery šikmo dopředu namířené. Abd. vzadu nad bradavkami člunkovitý, ze strany zploštělý, nad bradavkami zdvižený v hrbol se strmým zadním sklonem. Hl. 1,7—2 mm *Tmarus* Simon, 1875
- a ♀: Vzdálenost ZSO od PSO není větší než vzdál. ZSO mezi sebou. ZSO jsou zřetelně větší než PSO. Jamka epig. bledá, obdélníkovitá nebo dozadu slabě rozšířená, jen vpředu zřetelně ohraničená hnědými okraji, na dně v zadních rozích s 2 drobnými vtisky. ♂ mak. zespodu: vnější apof. je tlustě drápkovitá, vně a dozadu ohnutá; spodní apof. je široká, jednostranně klavírovitá. Embolus krátký, tlustý, silně ohnutý, špičkou přesahuje okraj cymbia (XIII/23). Na keřích v teplých polohách vz. *T. piger* (Walek., 1802)
- ♀: Vzdálenost mezi ZSO je trochu menší než jejich vzdál. od PSO. Střed. oči obou řad stejně velké. Jamka epig. příčně elipsovitá, s tmavou nízkou lištou před předním okrajem a s 2 lesklými, nepravidelnými a sblíženými hrbolky na dně. ♂: Vnější ti apof. zespodu široká, dvoulaločná, spodní štihlejší, hlavičkou ukončená. Embolus dlouhý, mrkovitý, černý, mírně prohnutý, skoro rovnoběžný s okrajem cymbia. V. vz. v okolí Domice *T. stellio* Simon, 1875
- Clypeus i chel. směřují kolmo dolů 5
- 5 (4) Abd. lichoběžníkovitý, vzadu mnohem širší než vpředu, se zadními rohy úhlovitě vyniklými. Zadní oční řada téměř rovná, oči stejně vzdálené *Pistius* Simon, 1875
- Jen jeden druh. Hl. 2—3 mm. Hnědý, přední nohy žlutohnědé, zadní bledé s tmavšími pt. Ti mak. s 2 velmi odlišnými apof. (XIII/19). Epig. s drobným bledým ledvinitým zřaseným políčkem (XVI/13). Na keřích d. hoj. *P. truncatus* (Pallas, 1772)
- Abd. je po stranách zaoblený 6
- 6 (5) Střední oční políčko je delší než vzadu široké 7
- Střední oční políčko je kratší než vzadu široké 9

- 7 (6) Před. řada oční je silně $\cap$. Oči této řady jsou stejně velké, PO jsou od okraje clypeu vzdáleny o 4násobný průměr *Heriaeus* Simon, 1875
 U nás jen jeden druh. Hl. 2,2—2,8 mm. Tělo bledé, pokryté zježenými štětinkami. ♂: Ti mak. s 2 apof., z nichž vnější je širší a v horním předním rohu opatřena ostrou, dopředu namířenou špičkou; spodní je štíhlejší a na konci krátce ohnutá. Embolus dlouhý, černý, na obvodě bulbu svinutý ve spirálu (XIII/24). ♀: Abd. 2 × delší než široký, dozadu rozšířený. V trávě a na keřích vz. *H. oblongus* Sim., 1918
- Přední řada oční je mírně $\cap$. PO asi 2 × větší než SO a vzdálené od okraje clypeu nejvýše o 2násobný průměr 8
- 8 (7) Hl. jen tak dl. nebo mnohem kratší než ti I. Tělo řídce pokryto normálními tenkými štětinkami. Ti a mt vespod s 3—4 (♂) nebo 6 páry (♀) trnů
 B ě ž n í k, *Diaea* Thorell, 1869
 U nás jen 1 druh. Hl. ♂ 1,5—1,7 mm, červenohnědá, ♀ 2,3—2,8 mm smaragdově zelená, podobně i nohy a ster. Abd. ♀ žlutavý s tmavším foliem. (XIII/20—22.) Na keřích, zvl. doubech hoj.
 B. z e l e n ý, *D. dorsata* (Fabr., 1777)
- Hl. je aspoň tak dlouhá jako ti + pt I. Tělo s krátkými, aspoň na clypeu kyjovitě ztlustlými štětinkami; fe s menším počtem krátkých tupých, kyjovitě ztlustlých nebo jen na konci přišpičatělých trnů. Chybějí-li na těle kyjovité štětinky a mají-li fe vpředu dlouhé tenké trny v šikmé podélné řadě, pak viz rod *Xysticus* *Oxyptila* Simon, 1864
- ♂♂ a
 ♀♀ k
- a Pt mak. vybíhá v předním vnějším rohu v trojúhelnou otupenou apof. Ti mak. z profilu s 3 apof.: horní je plochá, široká, zašpičatělá, k cymbiu přilehlá, střední a dolní přibližně stejné, proti sobě drápkovitě zahnuté. Bulbus v profilu má vyniklou, mohutnou, černou, špičatou, mírně prohnutou a dozadu namířenou ostruhu (XIV/11). Hl. 1,2 až 1,5 mm. V trávě pořídku *O. nigrita* (Thor., 1875)
- Pt mak. je na předním konci zaoblená b
- b (a) Horní vnější apof. v profilu je dlouhá, štíhlá, nezploštělá, prohnutá nebo drápkovitě dolů zakřivená c
- Horní vnější apof. je krátká, široká, plochá a přímá, někdy na vnější ploše opatřená odstávajícím plochým výrůstkem. Bulbus v profilu s odstávajícím zubem g
- c (b) Popsaná apof. leží v prodloužení horního okraje ti, je téměř tyčinkovitá, na konci zašpičatělá, přímo dopředu namířená, mírně prohnutá. Při pohledu zespodu je podle okraje cymbia rovně dopředu namířená d
- Popsaná apof. je černá a buď drápkovitě dolů zakřivená, nebo namířená šikmo dopředu a dolů, takže s horním okrajem ti svírá téměř pravý úhel e
- d (c) Jmenovaná apof. je jen o málo kratší než délka ti. Při pohledu zespodu je od okraje cymbia vzdálena asi o svou 3násobnou šířku. Bulbus je delší než široký. Černý pentlicovitý embolus tvoří smyčku hruškovitého obrysu (XIV/19). Hl. 1,5 mm. Pod kameny v. vz.
 O. simplex (O. P. Cbr., 1862)
- Jmenovaná apof. je o ½ kratší než délka ti, při pohledu zespodu se téměř přimyká k cymbiu. Bulbus není delší než široký a je blízko

- středu opatřen příčným černým kýlem. Tenký embolus tvoří kružnici na obvodě bulbu (XIV/5). Hl. 1,8 mm. Pod listím a v mechu hoj. ... *O. trux* (Bl., 1846)
- e (c) Popsaná apof. je v pravidelném oblouku zahnutá dolů, podobná dlouhému černému drápu. Při pohledu zespodu velmi silně odstává šikmo stranou v podobě dlouhé, slabě prohnuté, jen při basi rozšířené a na konci zašpičatělé tyčinky. Spod. apof. široká, plochá, vpředu ve dva nestejně laloky vykrojená (XIV/15). Hl. 1,4 mm. Pod kameny v lesích vz. *O. blackwalli* Sim., 1875
- Popsaná apof. směřuje šikmo dolů a dopředu a její špička je ohnuta dopředu. Spodní apof. při pohledu zespodu je řemínkovitá, na konci kladivovitá; střed. apof. má tvar oblého laloku. Ster. se 7—8 černými skvrnami f
- f (c) Popsaná apof. při pohledu zespodu je široká, k vrcholu zúžená a špičkou dolů a dovnitř ohnutá. Bulbus širší než dlouhý, cymbium zespodu téměř kosočtvercové, se zaobleným vnitřním okrajem. Spodní apof. je rovně dopředu namířená (XIV/9). Hl. 1,4 mm. V mechu, listí v. vz. *O. brevipes* (Hahn, 1831)
- Popsaná apof. při pohledu zespodu je tyčinkovitá, rovnoběžná s okrajem cymbia, špičkou vně ohnutá. Bulbus je delší než široký, cymbium zespodu v obryse oválné, oba okraje souměrně vypuklé. Spodní kladivkovitá apof. směřuje dopředu a vně (XIV/13). Hl. 1,7 mm. Pod kameny a v mechu, trávě hoj. *O. praticola* (C. L. K., 1837)
- g (b) Vnější široká apof. je při basi opatřena plochým, vně odstávajícím výrůstkem, který při pohledu zespodu má tvar úzké lamelky, odstávající šikmo dopředu a vně h
- Vnější apof. bez výrůstku, při pohledu zespodu zaobleně kosodélníkovitá nebo lichoběžníkovitá. Spod. apof. při pohledu zespodu je namířena šikmo vně a dopředu a je podobná holince se špičkou namířenou dozadu. Bulbus v profilu s 2 rovnoběžnými, dozadu směřujícími výrůstky (XIV/7). Hl. 1,5 mm. V trávě a pod kameny v. hoj. *O. scabricula* (Westr., 1861)
- h (g) Ti mak. se 4 apofysami. Spodní apof. při pohledu zespodu je dopředu namířená, na konci háčkovitě dovnitř ohnutá. Embolus tvoří šikmou příčnou smýčku v přední polovině bulbu. Bulbus v profilu za embolem se zaobleným hrbolem (XIV/3). Hl. 2 mm. V detritu na vlhkých místech hoj. *O. atomaria* (Panz., 1801)
- Ti mak. s 3 apofysami. Spodní apof. probíhá napříč, rovnoběžně s dolním okrajem bulbu. Bulbus v profilu vyniká uprostřed ve zkosený nebo špičatý zub i
- i (h) Střední zub bulbu je šikmo zkosený, se zadním rohem protaženým ve špičku, namířenou šikmo dolů a dozadu. Před zubem je patrný černý, dolů namířený trn (XIV/1). Hl. 1,5 mm. Stepí j. Mor. a Slov. vz. *O. kotuali* Kulez., 1898
- Střední zub bulbu v profilu je obdélníkovitý, kolmo dolů namířený, s oběma rohy protaženými ve špičku. Bulbus zespodu má uprostřed černý, dopředu vypuklý kýl (XIV/17). Hl. 1,5 mm. Pod kameny porůznu *O. rauda* Sim., 1875
- k Epig. s jamkou příčně elipsovitou nebo ledvinitou, ostře ohraničenou okrajem, který je jen vpředu přerušený nebo dozadu prohnutý. Jamka

- je od zadního okraje políčka vzdálena méně než o svou délku. Fe 1 s 2—3 trny 1
- Epig. jiného tvaru, často s jamkou velmi nezřetelnou 1
- I (k) Jamka epig. ledvinitá, na dně hladká, lesklá; její přední okraj je opatřen téměř obdélníkovitým nebo dozadu zúženým, za střed jamky sahajícím jazýčkem (XIV/14). Ster. žlutavé, s 6 příkrajními skvrnami a tmavou čárkou uprostřed. Trny fe nejsou kyjovité. Hl. 2 mm *O. praticola* (C. L. K., 1837)
- Jamka epig. příčně elipsovité, na dně napříč svraskalá; přední jazýček je mnohem kratší. Trny na fe a ti I jsou kyjovité. Hl. 1,7—1,8 mm m

XIV

- 1 — *Oxyptila kotulai*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *O. atomaria*, mak. ♂. 4 — Ibid., epig. 5 — *O. trux*, mak. ♂. 6 — Ibid., epig. 7 — *O. scabricula*, mak. ♂. 8 — Ibid., epig. 9 — *O. brevipes*, mak. ♂. 10 — Ibid., epig. 11 — *O. nigrita*, mak. ♂. 12 — Ibid., epig. 13 — *O. praticola*, mak. ♂. 14 — Ibid., epig. 15 — *O. blackwalli*, mak. ♂. 16 — Ibid., epig. 17 — *O. rauda*, mak. ♂. 18 — Ibid., epig. 19 — *O. simplex*, mak. ♂. 20 — *Xysticus bifasciatus*, mak. ♂. 21 — *X. audax*, mak. ♂. 22 — *X. cambridgei*, mak. ♂. 23 — Ibid., epig.

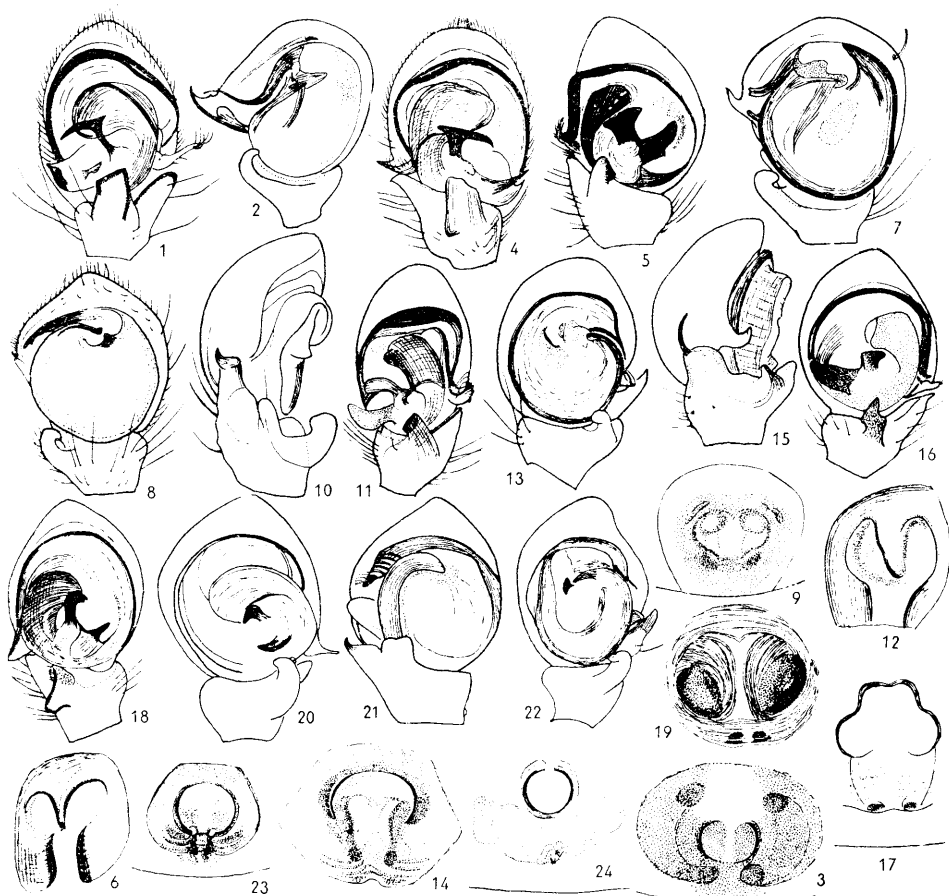
- m (l) Jamka epig. je $2 \times$ širší než dlouhá, s větším počtem nepravidelných vrásek na dně, ohraničená nerovným, vroubkovaným tmavým okrajem (XIV/18). Mt I vpředu i vzadu s 1 postranním trnem, který je mnohem kratší než spodní trny. Abd. po stranách mramorovaný *O. raula* Simon, 1875
- Jamka epig. je štíhlejší, více než $2 \times$ delší než široká, s 3 vráskami na dně, lemovaná okrajem nevroubkovaným, vzadu přerušeným (XIV/2) *O. kotulai* Kulez., 1897
- n (k) Epig. v zadní části s velkou, tmavěji zbarvenou, příčně svraskalou, vpředu rovně ohraničenou destičkou; před ní leží široce poloelipsovité, nezřetelně ohraničená jamka, opatřená na předním okraji štíhlým podélným čípkem, s hrbolkem po každé jeho straně (XIV/4). Fe I bez trnu nebo s 1 (2) trny na černých skvrnkách. Hl. 2,3 mm *O. atomaria* (Panz., 1801)
- Epig. jiného tvaru, bez čípku vpředu o
- o (n) Epig. vpředu s velkým plochým 3laločným výrůstkem, vsunutým za zřasenou plošku, jejíž přední, břítký okraj je dozadu vypuklý (XIV/12). Kyjovité štětinky jsou jen na clypeu a za postranníma očima a pak velmi krátké a stejné na abd. Fe I vpředu zpravidla s 1 trnem na hřbetě u vrcholu a s několika tlustými kopinatými štětinkami. Hl. 1,5 mm ... *O. nigrita* (Thor., 1875)
- Epig. vpředu s podélně lichoběž., vzadu trochu užším, lesklým, plochým hrbolkem (XIV/16). Kyjovité trny na clypeu a v 3 řadách na hl. Abd. se stopkatými, nestejnými, kyjovitými štětinkami. Fe I s 3 kyjovitými nebo tyčinkovitými trny. Hl. 1,5 mm ... *O. blackwalli* Sim., 1861
- = Epig. vpředu bez plochého výrůstku p
- p (o) Ster. žluté se 7 tmavými skvrnami při okraji. Epig. vpředu s velmi drobnou, příčně elipsovitou nebo ledvinitou bledou jamkou, za níž leží rýha, která je dopředu vypuklá a po stranách má tmavé hrbolky (celek má vzhled širokého W). Políčko za rýhou je příčně svraskalé (XIV/10). Hl. 1,4 mm *O. brevipes* (Thor., 1881)
- Ster. jednobarevné, epig. jiného tvaru r
- r (p) Fe I s 2 krátce kyjovitými trny, mt I vpředu bez trnů. Jamka epig. vpředu s široce trojúhlým bledým pupkem, zakončeným jazýčkem, proti němuž ze zadního okraje směřuje širší, téměř lichoběžníkovitý, napříč svraskalý výrůstek. Dno jamky mezi oběma výrůstky hrbolaté (XIV/8). Hl. 1,5—1,8 mm *O. scabricula* (Westr., 1851)
- Fe I zpravidla s 2 dlouhými, ke konci tenčími a otupenými trny; mt I vespod s 2 . 2 . 2 trny a vpředu s 1 trnem s
- s (r) Jamka epig. vpředu s oblým jazýčkem a za ním po stranách s 2 poloměsíčitými černými hrbolky, vzdálenými od sebe o šířku jazýčku. Před zad. okrajem políčka epig. prosvítají 2 černé tečky (XIV/6). Hl. 1,7—2,4 mm *O. trux* (Bl., 1846)
- Jamka epig. příčná, téměř poloměsíčitá, se zad. okrajem vydutým, vzadu vypouklým, opatřená vpředu jazýčkem podobným jako u *O. trux*, avšak bez černých postranních hrbolků. Obě zadní černé tečky leží těsně vedle sebe. Hl. 2—2,3 mm *O. simplex* (O. P. Cbr., 1862)
- 9 (6) Tělo velmi zploštělé. Přední řada oční téměř rovná, PPO jsou od okraje clypeu vzdáleny sotva o svůj průměr *Coriarachne* Thorell, 1870

- U nás jen 1 druh. Hl. 2 mm, sametově hnědá, s tmavším, žlutě mramorovaným okrajem. Abd. hnědý, napříč bělavě vlnitě vráskovaný. Mak. ♂ XVI/14. Epig. s 2 podélně oválnými jamkami, vzdálenými o jejich šířku. Pod kůrou borovic porůznu *C. depressa* (C. L. K., 1837)
- Tělo normální. Clypeus je vyšší než průměr PPO 10
- 10 (9) Čtýrúhelník SO je vpředu i vzadu stejně široký nebo vpředu jen málo užší. PPO jsou větší asi o polovinu svého průměru než PSO. Vzdálenost PSO je větší než jejich vzdálenost od PPO. Drápky chodidel s 3—6 zoubky. Povrch těla je kožovitý, okoralý *Xysticus* C. L. Koch, 1835
- ♂♂ (není znám ♂ *X. viduus* Kulez.) a
- ♀♀ (není známa ♀ *X. alpicola* Kulez.) A
- a Bulbus v basální polovině poblíž středu s 2 apofysami: střední (přední) je krumpáčovitá, kladivovitá, botě podobná, drápkovitá nebo tyčinkovitá; vnitřní (zadní) leží při basi prvé na vnitřní straně bulbu a je různého tvaru b
- Bulbus bez popsanych apofys m
- b (a) Obě apofysy při pohledu zespodu leží za sebou, tedy v zákrytu, nebo jsou sblíženy nejen svými basemi, nýbrž se dotýkají nebo překrývají i svými špičkami c
- Obě apofysy jsou sblíženy nejvýše jen svými basemi, jejich špičky leží daleko od sebe f
- c (b) Obě tvarem málo odlišné apofysy se částečně překrývají. Střední má krátký krček a příčnou, oboustranně zašpičatělou, uprostřed mírně prohnutou větev, jejíž vnitřní rameno je mnohem delší. Zadní apof. má pouze vnitřní rameno, které je špičaté (XIV/20). Hl. 3 mm. V trávě hoj. *X. bifasciatus* C. L. Koch, 1837
- Obě apofysy nejsou v částečném zákrytu d
- d (c) Obě apof. jsou štíhlé, málo odlišné, ke konci málo ztenčené; přední má při basi zaoblený zub, zadní je delší a na konci šikmo dopředu zkosená. Z profilu jsou obě apof. proti sobě kleštovitě ohnuté, někdy špičkami až zkřížené (XIV/22). Hl. 3—3,5 mm. V trávě a na keřích d. hoj. *X. cambridgei* (Bl., 1859)
- Střední apof. je kladivkovitá a tvarem velmi odlišná od vnitřní apof. e
- e (d) Střední krumpáčovitá apof. má krátký rovný krček a dlouhou, oboustranně špičatou příčnou větev, jejíž vnitřní špička se dotýká špičky zadní apof.; tato zadní apofysa je podobná příčnému černému prohnutému trnu, téměř souběžnému s příčnou větví střední apofysy. Hl. 1,5 mm, černá, s klínovitou bílou podélnou páskou. V Dol. Rakousku a snad i u nás na j. Mor. a Slov. *X. cor* Canestr., 1873
- Střední kladivkovitá apof. má dlouhý, prohnutý krček s oboustranně a nesoměrně rozšířenou hlaví. Oba její laloky jsou zaoblené, vnitřní o málo delší. Vnitřní apof. je řemínkovitá, šikmo dopředu a dovnitř namířená, na konci utatá tak, že zadní roh tvoří špičku. Hl. 2,8 mm. V. Tatry *X. alpicola* Kulez., 1882
- f (b) Střední apof. je drápkovitá, na konci špičatá či otupená, nebo jen jednostranně vněj. rozšířená, botě podobná g
- Střední apof. je kladivovitá nebo krumpáči (valašce) podobná, přičemž vnější rameno příčné větve je kratší j

- g (f) Střední, botě podobná apof. svírá s vnitřní apofysou pravý úhel; tato vnitřní apofysa je mnohem delší, řemínkovitá, příčná, na zadním okraji zaoblená, ve špičku zúžená (XV/16). Hl. 2,2—2,8 mm. Na keřích a v trávě hoj. B. p o c e s t n ý, *X. erraticus* (Bl., 1834)
- Obě apof. jsou štíhlé, kleštovitě proti sobě zahnuté h
- h (g) Kořen zadní, slaběji prohnuté apof. leží blíže k vnějšímu okraji bulbu než kořen přední, silněji drápkovitě ohnuté apof. Obě apof. jsou malé. Cymbium vybíhá při basi na vnějším okraji v tenký dlouhý trn s napuchlou basí (XV/20). Hl. 1,8—2 mm. Na nižších rostlinách hoj.
..... *X. ulmi* (Hahn, 1831)
- Kořen před. apof. stojí blíže k vnějšímu okraji bulbu než kořen zadní apof. Vnější výběžek cymbia je trojúhelníkovitý nebo zaoblený i
- i (h) Obě apof. jsou stejně dlouhé, tvarem málo odlišné, na konci zaoblené, téměř rovnoběžné, jen asi o šířku dolní apof. vzdálené. Přední apof. má při kořeni na předním okraji špičatý trn. Zadní apof. přechází okraj cymbia. Vnější výrůstek okraje cymbia je zaoblený (XV/11). Hl. 2,5 až 3 mm. Na keřích lesních okrajů hoj. *X. kochi* Thor., 1872
- Přední apof. je dopředu namířená, drápkovitě dovnitř zahnutá, zadní je rovná, zašpičatělá, šikmo dovnitř a trochu dopředu namířená. Obě jsou od sebe velmi vzdálené, oddělené téměř obdélníkovitým výřezem. Vnější výrůstek okraje cymbia je trojúhelníkovitý (XV/18). Hl. 2,5 až 2,8 mm. Na keřích d. hoj. *X. lanio* C. L. K., 1845
- j (f) Střední apof. je nesouměrně kladivovitá, jen málo oboustranně zaobleně rozšířená, s krátkým, velmi širokým plochým krčkem. Vnitřní apof. je široká, pentlicovitá, kolmo k vnitřnímu okraji cymbia namířená, mírně dopředu prohnutá, na konci tupě kopinatá. Embolus je vpředu a při vnějším okraji cymbia pentlicovitý, v pravém úhlu zahnutý (XV/5). Hl. 3,5 mm. V horských lesích porůznu a vz.
..... *X. gallicus* Sim., 1875
- Střední apof. je motykovitá, na obou špičkách zaoblená, s krátkým krčkem. Vnitřní apof. je široká, plochá, vyhloubená, nepřesahuje okraj bulbu. Ti mak. má na vnější straně štíhlou špičatou apof. (LXII/17). Hl. 3,2 mm. Krkonoše vz. *X. obscurus* Coll., 1877
- == Střední apof. je krumpáčovitá, oboustranně hrotitá, s delším krčkem. Vnitřní apof. je široká, vyhloubená, na ploše opatřená černým trnem: přechází okraj bulbu. Ti mak. na vnější straně s širokou a zaoblenou apof. k
- k (j) Krček střed. apof. je štíhle válcovitý, mírně prohnutý a aspoň tak dlouhý jako vnitřní rameno její příčné větve. Vnější rameno má tvar velmi krátkého trnu. Vnitřní apof. je na konci zkosená a uprostřed plochy opatřená kratinkým trnem (XV/1). Hl. 2—2,8 mm. Všude v. hoj.
..... *X. cristatus* (Cl., 1757)
- Krček střední apof. je širší, zploštělý a mnohem širší než vnitřní rameno její příčné větve. Vnitřní apof. vybíhá na konci v trn l
- l (k) Vnitřní apof. přechází okraj cymbia o třetinu až polovinu své délky. Černý trn vyrůstající z její plochy leží uprostřed mezi kořenem střední apof. a jejím okrajem (XIV/21). Hl. 2—2,5 mm. Na keřích v. hoj. ...
..... *X. audax* (Schr., 1803)
- Vnitřní apof. přechází jen svou špičkou okraj cymbia. Popsaný černý trn leží daleko od kořene střed. apofysy, v bezprostřední blízkosti trnu

- na konci vnitřní apof. (XV/4). Hl. 2,5 mm. V trávě a na keřích v. vz.
..... *X. ferrugineus* Mge. 1876
- m (a) Ti mak. s 3 apofysami, z nichž 2 jsou na její vnější straně, 3. vespod
..... n
- Ti mak. s 2 apofysami, spodní je někdy vykrojena ve 2 laloky o
- n (m) Vnější horní apof. ti je na konci zkosená a v horním rohu opatřená
drápkem (XV/10). Hl. je černohnědá, s výjimkou světlého zadního
sklonu a 2 světlých skvrn poblíž očí, a je bez podélné pásky a bez lemu.
Tělo s krátkými, stejně dlouhými ostny. Hl. 3,5—3,8 mm. Pod kameny
na okrajích lesů a slunných strání porůznu a nehojně
..... *X. robustus* (Hahn. 1831)
- Vnější apof. ti je z široké base ke konci zúžená, hrotitá, prohnutá;
spodní apof. je dosti štíhlá, na konci dovnitř ohnutá. Hl. hnědá s 2 bí-
lými čarami v podobě V a s bílou linkou mezi očima. Hl. 2,1 mm.
V trávě a na keřích v. vz. *X. kempeleni* Thor., 1872
- o (m) Horní apof. ti je na konci široce zaoblená a v horním rohu opatřená
tenkým, dopředu a dolů naměřeným prohnutým trnem p
- Horní apof. ti je široká, na konci zaoblená nebo široce trojúhelníkovitá,
bez dráčku na konci s
- p (o) Vnější okraj cymbia má při basi dlouhý, štíhlý, plochý, kolmo odstá-
vající, špičkou dopředu prohnutý výrůstek. Dolní apof. ti při pohledu
zespodu je kolenovitě vně odstálá, dopředu ohnutá a vykrojena ve dva
nestejně široké laloky (XV/15). Hl. 2 mm. V. vz. na nižších rostlinách
..... *X. lineatus* (Westr., 1851)
- Vnější okraj cymbia bez výrůstku; dolní apof. ti na konci rovná nebo
zaoblená r
- r (p) Drápek horní apof. ti je při pohledu zespodu prohnutý dovnitř k okraji
cymbia. Embolus tlustý, na konci vývrtkovitý. Dolní apof. obdélníko-
vitá, v rozích zaoblená, 2× širší než dlouhá (XV/21). Hl. 2,7 mm.
Pod kameny a na nižších rostlinách porůznu
..... *X. striatipes* L. K., 1870
- Drápek horní apof. ti je při pohledu zespodu vně ohnutý. Embolus nen-
vývrtkovitý. Dolní apof. je delší než široká, ke konci mírně rozšířená
a zaoblená. Hl. 2 mm. Slov. N. Mesto
..... *X. albomaculatus* Kulez., 1891
- s (o) Fe I vpředu s velkým počtem (10—16) nestejně dlouhých trnů. Obě
apof. ti stejně dlouhé, horní široce lalokovitá, dolní v obryse hruškov-
vitá se silněji vypuklým horním okrajem. Embolus vně naměřený, jen
mírně prohnutý, ke konci ztenčený, na předním okraji velmi jemně
vroubkovaný, při koření opatřený vně naměřeným zoubkem (XV/ 8).
Hl. 2—2,5 mm. Stepní lokality j. Mor. a Slov. d. vz.
..... *X. nimii* Thor., 1872
- Fe I vpředu jen s 3 dlouhými trny t
- t (s) Obě apof. ti leží těsně vedle sebe na vnější straně článku; horní je na
konci zaoblená, dolní má na horním okraji široký oblý nebo špičatý
výstupek. Vnější okraj cymbia daleko před vřeholem horní apof. s troj-
úhelníkovitým plochým výrůstkem, v němž je uložena špička dlo uhého
ocáskovitého embolu u

- Obě apof. z profilu jsou od sebe odděleny širokým výřezem; horní apof. je trojúhelníkovitá, dolní dvoulaločná. Embolus tlustý s krátkou špičkou V
- u (t) Výrůstek vnějšího okraje cymbia je mohutný, delší než $\frac{1}{2}$ šířky bulbu. Hřbetní výstupek dolní apof. je trojúhelní, špičatý (XV/2). Hl. 2,3 mm. V. vz. na nižších rostlinách a v trávě (Ubušín, Hády, Pouzdřany) *X. embriki* Kolosv., 1935
- Výrůstek cymbia je mnohem kratší, sotva $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{6}$ šířky bulbu. Hřbetní výstupek dolní apof. je zaoblený (XV/7). Hl. 2,5 mm. J. Slov. na písčitých místech v. vz. *X. sabulosus* (Bl., 1831)

XV

1 — *Xysticus cristatus*, mak. ♂. 2 — *X. embriki*, mak. ♂. 3 — *X. sabulosus*, epig. 4 — *X. ferrugineus*, mak. ♂. 5 — *X. gallicus*, mak. ♂. 6 — *Ibid.*, epig. 7 — *X. sabulosus*, mak. ♂. 8 — *X. ninnii*, mak. ♂. 9 — *Ibid.*, epig. 10 — *X. robustus*, mak. ♂. 11 — *X. kochi*, mak. ♂. 12 — *Ibid.*, epig. 13 — *X. luctuosus*, mak. ♂. 14 — *Ibid.*, epig. 15 — *X. lineatus*, mak. ♂. 16 — *X. erraticus*, mak. ♂. 17 — *Ibid.*, epig. 18 — *X. latio*, mak. ♂. 19 — *Ibid.*, epig. 20 — *X. ulmi*, mak. ♂. 21 — *X. striatipes*, mak. ♂. 22 — *X. acerbus*, mak. ♂. 23 — *Ibid.*, epig. 24 — *X. bifasciatus*, epig.

- v (t) Horní apof. z profilu je trojúhelníkovitá, zašpičatělá, s horním okrajem téměř rovným, špičkou mírně vzhůru zahnutá. Dolní apof. odstává směrem dolů kolenovitě a je vykrojena ve 2 málo odlišné laloky. Oba laloky jsou při pohledu zespodu patrné (XV/13). Hl. 2 mm. Vz. na keřích *X. luctuosus* (Bl., 1836)
- Horní apof. z profilu je na konci otupená, dolů mírně ohnutá; její horní okraj je vpředu šikmo dolů ohnutý. Dolní apof. neodstává, její vnitřní hrbol je velmi drobný. Při pohledu zespodu je patrný jen její dolní lalok. Bulbus má před středem poblíž příčné rýhy černý lesklý široký zoubek (XV/22). Hl. 2,5—2,8 mm. Na suchých lokalitách v trávě v. vz. *X. acerbus* Thor., 1872
- A Epig. s párem hladkých, lesklých, elipsoidních, rovnoběžných nebo dopředu rozbíhavých hrbolků, které jsou od sebe vzdáleny více než o svou šířku B
- Epig. bez hrbolků C
- B (A) Hrbolky jsou veliké, žluté, téměř vejčité, silně dopředu rozbíhavé. Epig. bez jamky, bledá, prostor mezi hrbolky je soustředně hluboce vrásčitý (XV/19). Abd. skořicový, netečkováný, s podélnou bělavou páskou, vybíhající na každé straně ve 3 příčné, kolmé, špičaté větve. Hl. 2,7—3 mm *X. lanio* C. L. K., 1845
- Hrbolky drobné, štíhlejší, tmavé, uložené na dně nezřetelně ohraničené jamky za jejím předním okrajem (XVI/4). Abd. červenohnědý, široce bíle lemovaný, vpředu s širokou žlutavou páskou a vzadu s 2 stejně zbarvenými příčnými proužky. Hl. 2,7—3 mm ... *X. ulmi* (Hahn, 1831)
- C (A) Epig. silně napříč svraskalá s velmi nezřetelnou stavbou má vpředu drobnou, dozadu otevřenou jamku, ohraničenou po stranách 2 rovnoběžnými, dozadu namířenými lalůčky (XVI/3). Hl. 3,7—4,5 mm, bez podélné světlé pásky *X. robustus* (Hahn, 1831)
- Epig. jiného tvaru, nezřasná. Hl. se světlou podélnou páskou D
- D (C) Epig. s 2 hlubokými rovnoběžnými jamkami, oddělenými širokou přepážkou nebo ohraničenými na vnitřní straně ostrými černými okraji tvaru)(..... E
- Epig. s jedinou jamkou, která je někdy jen vpředu rozdělena částečnou úzkou přepážkou podoby kýlu, nebo má na dně plochou podélnou lanelku H
- E (D) Široká přepážka jamky je podobná bledému vypuklému blanitému jazýčku, který vychází z jejího předního okraje a zaobleným koncem trochu přečnívá její zadní okraj (XVI/2). Abd. protáhle oválný. Hl. 3—3,5 mm *X. striatipes* L. K., 1870
- Přepážka se dopředu i dozadu rozšiřuje, její tmavé okraje mají tvar)(..... F
- F (E) Jamky epig. jsou drobné, téměř okrouhlé, lemované na vnitřní straně širokými černými okraji (XVI/6). Čelo se 7—9 dlouhými ostny. Hl. 3—3,3 mm *X. ferrugineus* Menge, 1876
- Jamky epig. jsou podélně oválné, zpravidla více sblížené. Hl. 2 až 3 mm G
- G (F) Tmavá klínovitá skvrna uvnitř světlého proužku hl. je krátká, vzadu zaoblená a nezasahuje do hladké části hl. Hřbet abd. černě tečkováný, zpravidla s šedohnědým nebo fialově hnědým foliem. Hl. 2,3—3 mm *X. aulax* (Schr., 1803)

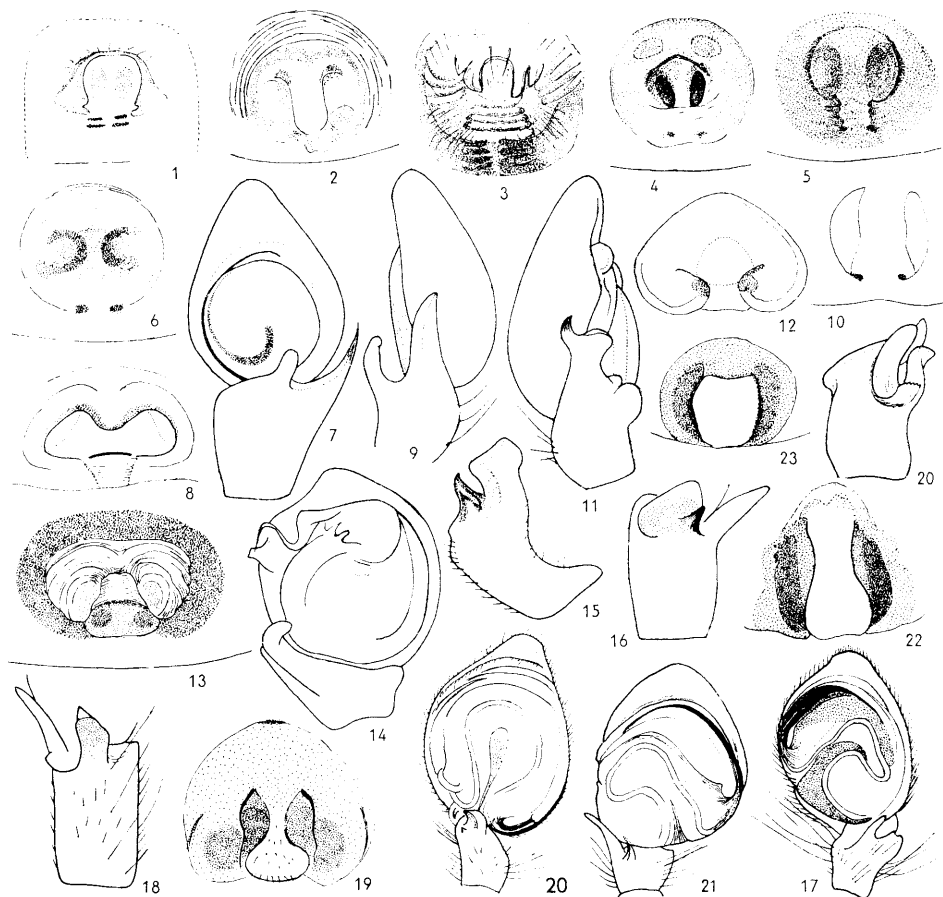
- Tmavá skvrna hl. je vzadu zašpičatělá a zasahuje do zadní hladké části hl. Abd. bez tmavých teček, folium s podélnou, ostře ohraničenou páskou s 3 příčnými výběžky na každé straně, které dosahují téměř až k okraji abd. Hl. 2—3 mm *X. cristatus* (Cl., 1757)
- H(D) Přední okraj jamky je srdčitý nebo uprostřed dozadu prohnutý a protažený ve štíhlou podélnou přepážku, která nedosahuje zadního okraje jamky; tato jamka je dozadu prodloužena v širší, mělký žlábek s dvěma černými tečkami před epigastrální rýhou I
- Epig. jiného tvaru, bez částečné přepážky vpředu L
- I (H) Nezřetelně ohraničená jamka epig. je úzká, dlouhá, dozadu rovnoběžně ohraničená nebo slabě zúžená, vpředu rozšířená, zaoblená, ohraničená okrajem, který je uprostřed dozadu prohnutý a protažený v štíhlou přepážku; ta je nižší než okraj jamky a leží tudíž pod jeho úrovní. Hl. 2,4 mm *X. cor* Danestr., 1873
- Přední okraj široké jamky je srdčitý, podélná štíhlá přepážka sesměrem dozadu snižuje a splývá se dnem jamky K
- K (I) Střední výstupek srdčitého okraje jamky je široce trojúhelníkovitý, zaoblený; podélná přepážka je červenohnědá, jen na ostří někdy černá, v profilu vysoká, vzadu zkosená strmě ke dnu jamky (XV/12). Zbarvení žlutohnědé. Hl. 3—4 mm *X. kochi* Thor., 1872
- Střední výstupek srdčitého okraje jamky je úzce trojúhelníkovitý, zaobleně špičatý; podélná přepážka je černá, v profilu nízká a pozvolna se snižující ke dnu jamky (XV/6). Zbarvení zpravidla tmavě červenohnědé. Hl. 3—3,5 mm *X. gallicus* Sim., 1875
- L (H) Jamka epig. je příčně elipsovitá, ledvinitá nebo zaobleně lichoběžníkovitá, vzadu širší, ostře ohraničená; na dně má podélnou, plochou a velmi nízkou lamelku, ohraničenou téměř rovnoběžnými, trochu zdviženými tmavými okraji. Lamelka zaujímá $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ šířky jamky (XIV/23). Hl. 4—4,8 mm *X. cambridgei* (Bl., 1859)
- Jamka epig. na dně bez podélné lamelky M
- M (L) Jamka epig. je hluboká, okrouhlá nebo čtyřlaločná, s rovným lesklým dnem. Je aspoň vpředu a po stranách ostře ohraničená a vzdálená od epigastr. rýhy mnohem více než o svůj delší průměr. Podélná páska hl. široká, dozadu téměř nezúžená. Zbarvení světlé N
- Jamka epig. je od epigastr. rýhy vzdálena nejvýš o svůj průměr. Někdy je zcela vyplněna lamelkou, ležící v úrovni jejího okraje O
- N(M) Jamka epig. je okrouhlá nebo příčně oválná. Čtyřúhelník střed. očí je sotva o průměr oka širší než dlouhý (XV/24). Fe, pt i ti nahoře s bílou, hnědě lemovanou linkou. Hl. 3—4 mm *X. bifasciatus* C. L. K., 1837
- Jamka epig. je čtyřlaločná (XV/17). Čtyřúhelník střed. očí je mnohem širší než dlouhý (asi o $\frac{1}{4}$). Nohy žluté, jen velmi zřídka se stopami horní bílé linky, která však nikdy není tmavě lemovaná. Hl. 3—3,5 mm *X. erraticus* (Bl., 1834)
- O(M) Jamka epig. je velká ($0,45 \times 0,40$ mm), hluboká, ostře ohraničená, vpředu trochu širší, v obryse jablku podobná a vzdálená od epigastr. rýhy jen o $\frac{1}{3}$ své délky. Podélná světlá páska hl. je dozadu málo zúžená a má za ZSO dvě tmavé linky. Hl. 2,7 mm. V Dol. Rakousku, snad i u nás *X. viduus* Kulez., 1898
- Jamka epig. je jiného tvaru a je od epigastr. rýhy více vzdálená ... P

- P (O) Jamka epig. je téměř čtvercová nebo lichoběžníkovitá, vpředu zaoblená, vzadu širší a otevřená (XVI/1). Mt IV jen s trny apikálními; mt a ta noh v basální polovině žlutočervené, v apikální černé. Hl. 2 až 2,5 mm *X. lineatus* (Westr., 1851)
- Jamka epig. je hluboká, vpředu a po stranách zaokrouhlená nebo široce příčně oválná, vzadu vytažená v krátký špičatý cípek (LXII/18). Hl. 3,4 mm *X. obscurus* Collet, 1877
- == Jamka epig. je okrouhlá, příčně oválná, dozadu nezúžená v cípek, někdy vyplněná lamelkou R
- R (P) Jamka epig. je hluboká, lamelkou nevyplněná S
- Jamka epig. je mělká, zpravidla vyplněná lamelkou, která aspoň vpředu neleží níže, než málo zřetelné okraje jamky U
- S (R) Pt a ti jsou černé nebo hnědočerné, nejvýše jen na předním okraji bílé a s bílou přerušenou nebo nejasnou linkou na hřbetní straně nebo se skrovnými bílými tečkami po stranách. Tmavé části hl. jsou hnědočerné. Oční čtyřúhelník je zřetelně širší než dlouhý (XVI/5). Hl. 2,2 až 2,5 mm *X. kempeleni* Th., 1872
- Pt a ti jsou světlé s hnědými nebo hnědočernými tečkami a skvrnkami T
- T (S) Čtyřúhelník SO je mnohem širší než dlouhý (XV/23). Hl. 3—3,5 mm *X. acerbus* Thor., 1872
- Čtyřúhelník je sotva širší než dlouhý (XV/14). Hl. 3—3,5 mm *X. luctuosus* (Bl., 1836)
- U (R) Jamka epig. je nezřetelně ohraničená, zaobleně široce štítovitá, dopředu širší, téměř zcela vyplněná bledou lamelkou (XV/9). Oba tmavé proužky abd. s rovnými, nezubatými okraji. Hl. 2,5—3 mm *X. ninnii* Thor., 1872
- Jamka epig. je okrouhlá nebo oválná V
- V (U) Abd. je trochu širší než dlouhý. Jamka epig. je vyplněna bělavým hrbolkem, odděleným vpředu i po stranách nebo jen po stranách od okrajů jamky rýhou. Zadní oči leží v půlměsíčitě černé, vpředu bíle lemované skvrně. Hl. 2 mm *X. albomaculatus* Kulcz., 1891
- Abd. je delší než široký. Jamka epig. je příčně oválná, vpředu neohraničená, vyplněná lamelkou splývající s předními i postranními okraji, vzadu s mělkým, příčným, téměř ledvinitým vtiskem (XV/3). Hl. 2,5 mm *X. sabulosus* (Hahn, 1831)
- == Abd. jako u předchozího, šedý nebo šedavě žlutý, jakoby popelem poprášený. Jamka epig. je široce podélně oválná, po celém obvodu zřetelně ohraničená, zcela vyplněná lamelkou; její střední podélná část leží trochu níže a je bledě zbarvená, postranní části mají jelítkovitý obrys, jsou mírně vypuklé a tmavé (LXII/19). Hl. 2,5 mm *X. embriki* Kolosv., 1935
- Čtyřúhelník SO je vpředu zřetelně užší než vzadu. PSO buď nejsou menší než PPO, nebo jejich vzdálenost není větší než prostory postranní. Povrch těla je hladký 11
- 11 (10) Nohy III (natažené) dosahují nebo přecházejí vrchol ti II. PPO jsou zřetelně větší než PSO. Drápky noh s 10—12 zoubky. Abd. bělavý nebo červenavý, s velkou černou laločnatou skvrnou *Synaema* Simon, 1864
- U nás jen 1 druh. Hl. ♂ 1,5—2, ♀ 2—2,3 mm. ♂: Ta mak. není širší než ti I; ti mak. s 2 apof., horní, vnější, je kuželovitá a prodloužená v hrot,

spodní je trochu delší, tlustší, zploštělá, nezúžená, zaoblená. ♀: Břicho černé, s příčnou bílou skvrnou za epig. a drobnými tečkami před bradavkami. (XVI/7, 8.) V teplých oblastech na květech *S. globosum* (Fabr., 1775)

- Nohy III daleko nedosahují vrcholu ti II. Zbarvení jiné 12
 12 (11) Před. řada oční je mírně vzhůru prohnutá (tečna horních okrajů SO a dolních okrajů PO je mírně dolů prohnutá). PSO jsou trochu menší než PPO. Čtyřúhelník střed. očí je vzadu více než o průměr oka širší než vpředu. Všechny články noh s hojnými trny *Misumenops* F. Cbr., 1900

U nás jen 1 druh. ♂: Hl. 1.5—1.7 mm, světle červená, s 2 hnědými proužky. Embolus černý, na obvodě bulbu v kruh ztočený. ♀: Hl.

XVI

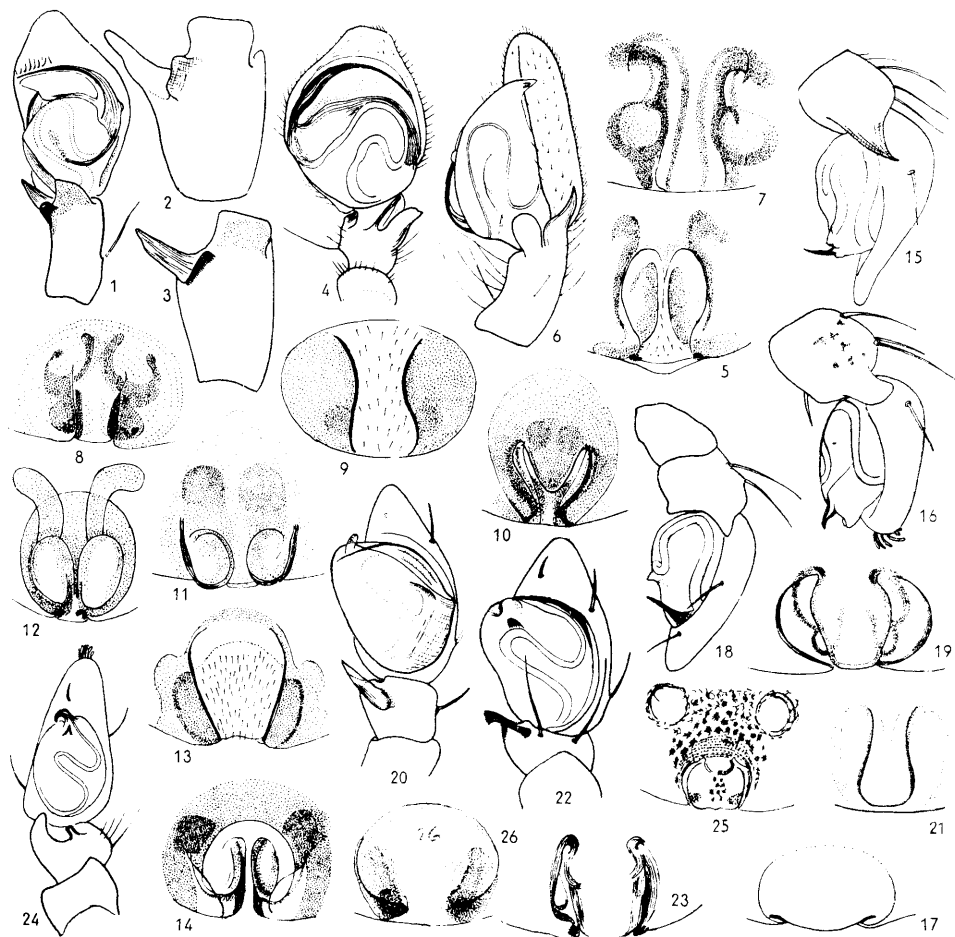
- 1 — *Xysticus lineatus*, epig. 2 — *X. striatipes*, epig. 3 — *X. robustus*, epig. 4 — *X. ulmi*, epig.
 5 — *X. kempeleni*, epig. 6 — *X. ferrugineus*, epig. 7 — *Synaema globosum*, mak. ♂. 8 — *Ibid.*,
 9 — *Misumenops tricuspidatus*, mak. ♂. 10 — *Ibid.*, epig. 11 — *Misumena vatia*, mak. ♂. 12 —
Ibid., epig. 13 — *Pistius truncatus*, epig. 14 — *Coriarachne depressa*, mak. ♂. 15 — *Philodromus*
emarginatus, ti ♂ mak. 16 — *P. aureolus marmoratus*, ti ♂ mak. 17 — *P. poecillus*, mak. ♂. 18 —
P. collinus, ti ♂ mak. 19 — *Ibid.*, epig. 20 — *P. dispar*, ti ♂ mak. 21 — *P. fuscomarginatus*, mak. ♂.
 22, 23 — *P. aureolus*, epig.

- 2—2,3 mm. Abd. bělavý, hedvábitě perleťově lesklý, někdy s hnědavou kresbou. (XVI/9, 10.) Na keřích a květech d. hoj. *M. tricuspidatus* (Fabr., 1775)
- Přední řada oční je silně vzhůru zakřivená, zmíněná tečna tvoří čáru vzhůru prohnutou. Čtyřúhelník SO je vpředu jen málo užší než vzadu. Oči přední řady jsou stejně velké. Jen fe noh s trny ..B ě ž n í k, *Misumena* Latroill 1804c
- U nás jen 1 druh, nápadný pohlavní dvojtvárností. ♂ je miniaturní, hl. 1,4 mm, černavá s bílou podélnou páskou, abd. bílý nebo žlutavý, s černým lemem a dvěma linkami vzadu. ♀ je mohutná. Hl. 2,8—3 mm, abd. veliký, bělavý, smetanový nebo žlutý, někdy vpředu s 2 červenavými proužky. (XVI/11, 12.) Mění barvu podle zbarvení květů, v nichž číhá na hmyz (loví i včely). Hoj. B. k o p r e t i n o v ý, *M. vatia* (Cl., 1757)
- 13 (1) Nohy IV jsou kratší než nohy I. Tělo zploštělé, hl. širší než dlouhá. Zadní oči tvoří čáru slabě $\cap$, SO jsou od sebe více vzdáleny než od PO B ě ž n í k, *Philodromus* Walckenaer 1825
- a Ti I vespod s 4—5 páry trnů (kromě apikálních) b
- Ti I vespod s 2 páry trnů (kromě apikálních) d
- b (a) Oči přední řady jsou stejně velké. Čtyřúhelník SO je sotva tak dlouhý jako vpředu široký. ZSO jsou od ZPO aspoň $2 \times$ dále než od PPO. Bulbus uprostřed s podélným rovným záhybem, dosahujícím až k jeho středu. Ti mak. má jen vespod uprostřed širokou blánitou, na vnější straně vykrojenou apof. s drobným černým zoubkem při kořeni. Embolus vzniká při basi bulbu (XVI/20). Epig. s podélným obdélníkovitým nebo dozadu zúženým políčkem a vpředu s tmavými obloučky tvaru $\cap$ (XVII/8). Hl. 2 mm. Na keřích hoj. *P. dispar* (Walek., 1825)
- PPO jsou větší než PSO. Čtyřúhelník SO aspoň tak dlouhý jak vzadu široký. ZSO jsou od ZPO jen asi tak daleko jako od PPO. Ti mak. s postranní apof. Embolus vzniká uprostřed vnitřního okraje bulbu. Epig. s podélnou přepážkou c
- c (b) ZSO jsou od sebe více vzdáleny než PSO. Ti I vespod s 4 páry tenkých trnů. Ti mak. s 2 apof.: horní je bledá, rovná, špičatá, v prohlubince cymbia uložená, dolní je štíhlejší, černá, špičatá, dolů zakřivená (XVI/21). Epig. s 2 oválnými podélnými jamkami, oddělenými úzkým, dozadu zašpičatělým břitem (XVII/12). Jednobarevně žlutí nebo šedohnědí pavouci. Hl. 3—3,5 mm. Na kmenech jehličnatých stromů porůznu *P. fuscomarginatus* (Deg., 1778)
- ZSO jsou od PSO mnohem více vzdáleny než mezi sebou. Ti I vespod s 5—6 páry silnějších trnů. Nohy světlé, kontrastně černě skvrnitě a kroužkované. Ti mak. s 3 stejně dlouhými tupými sblíženými apof. z nichž dolní je řemínkovitá, špičkou dolů ohnutá, střední trochu užší a průhledná (XVII/4). Jamka epig. podélně elipsovité nebo oválná, mnohem delší než široká, opatřená podélnou úzkou obrvenou přepážkou, která vychází z předního okraje jamky a vzadu se klínovitě rozšiřuje (XVII/5). Hl. 2—2,5 mm, hnědá, vpředu lískově žlutá, přes zadní oči se táhne tmavý pruh. Na kmenech jehlič. vz. Tullgren 1944 tento druh uvádí pod jménem *P. poecillus* Th.
- ZSO jsou od PSO jen o málo dále než mezi sebou. Cymbium při basi na vnější straně s hrbolkem, který ohraničuje oválnou prohlubinku. Ti mak.

- s 3 krátkými, tvarem i délkou odlišnými apof.: horní je bledá, na konci zaoblená a zapadá do jamky při kořeni cymbia; střední je trochu kratší, ale mnohem širší a na konci mělce vykrojená ve 2 široké trojúhelníkovité zuby; dolní je prstovitá, slabě vzhůru zahnutá, na špičce zaoblená (XVI/17). Jamka epig. je příčně oválná, téměř kruhovitá, vřadu otevřená a na dně opatřená 2 černými rovnoběžnými rýžkami, které nedosahují k přednímu okraji jamky a těsně před ním se rozbíhají (XVII/14). Hl. 2—2,5 mm. U nás nebyl nalezen, ale snad tu žije *P. poecillus* Thor., 1872
- d (a) Ti I vespod s 2 páry trnů. PSO jsou trochu větší než PPO a větší než ZSO. ZSO nejsou od sebe více vzdáleny než od PSO. Ti ♂ mak. s krátkou, zaoblenou vnější apof. Embolus va vnitřní traně bulbu krátký, dosti tlustý, šikmo dopředu namířený. Epig. vřadu s drobným políčkem trochu delším než širokým, ohraničeným postranními, slabě prohnutými, dopředu trochu sbíhavými rýžkami; před políčkem leží širší bledá, málo patrná jamka. Hl. 1,7—2,5 mm, hnědá, abd. světlejší, oboje světle a tmavě mramorované. Na kmenech v. vz. .. *P. histrio* (Latr., 1819)
- Ti I vespod s 3 páry trnů. PSO jsou jen tak velké nebo menší než PPO. ZSO jsou od sebe více vzdáleny než od PSO e
- c (d) Zadní řada oční je téměř rovná; vzdálenost mezi ZSO je mnohem větší než vzdálenost mezi ZSO a ZPO. PSO jsou menší než PPO. Chel. černé nebo hnědé, s příčnou bledou páskou. Zbarvení podobné lišejníkům nebo kůře f
- Obě řady oční jsou stejně a silně zakřivené. Vzdálenost ZSO je o málo větší než jejich vzdálenost od ZPO. Chel. bez příčné bledé pásky. Ti ♂ mak. s 2 apofysami. Epig. s podélnou ploškou, ohraničenou tmavými lištami g
- f (e) PPO jsou mnohem větší než PSO a od nich mnohem méně vzdáleny než od ZSO. Bulbus zespodu pravidelně zaoblený, širší než dlouhý. Tenký embolus lemuje jeho celý přední okraj. Epig. vřadu s 2 sblíženými oválnými jamkami (XVII/11). Zbarvení šedé, šedohnědé, beze skvrn (f. *typica*), nebo bílé a modravé, s hl. a abd. černě skvrnitými (f. *tygrinus* Deg.) Hl. 2,5—3 mm. Na kmenech stromů porůznu a místy hoj. *P. margaritatus* (Cl., 1757)
- PPO jsou jen o málo větší než PSO a výše uvedené vzdálenosti se jen málo liší. Bulbus zespodu nesouměrný, na vnitřní straně vypuklý, na vnější straně vykrojený, mnohem širší než dlouhý. Embolus patrný jen při jeho basi (XVI/15). Epig. vřadu s rýhou tvaru Y nebo V (XVII/10). Abd. fialově hnědý s bílými tečkami. Nohy hnědé, nejasně kroužkované. Hl. 2—2,3 mm. V jehličnatých lesích d. hoj. *P. emarginatus* (Schr., 1803)
- g (f) Obě apof. leží na vnější straně těsně vedle sebe, spodní je blanitá, oblá, horní černavá, drápkovitě dolů ohnutá. Tenký embolus vzniká vně na basi bulbu. Ploška epig. dlouhá, úzká, bez jamky vpředu; postranní lišty vpředu vně háčkovitě ohnuté, v basální třetině s tmavými obloučky. (XVII/6, 7.) Hl. žlutavá nebo oranžová, jemně červeně tečkovaná, oči v bílých polích. Hl. 1,8—2 mm. Na keřích velmi porůznu a vz. *P. rufus* Walek., 1828
- Delší štíhlá apof. je na vnější straně ti, kratší leží na její spodní

- straně a embolus vzniká v horním předním rohu bulbu. Přední část plošky epig. je vkleslá, vyhloubená h
- h (g) Vnější ti apof. při pohledu zespodu je velmi krátká, tak dlouhá jako široká, šikmo zkosená tak, že spodní roh je zašpičatělý a trochu protažený. Políčko epig. je dlouhé, uprostřed mělce zaškrcené, vpředu nejširší (XVII/9). Abd. červenohnědý, s podélnou, kopinatou, bělavou, dlouze zašpičatělou páskou, uzavírající vpředu hnědočervený proužek. Hl. 2—2,5 mm. V horách na kmenech stromů vz. *P. vagulus* Sim., 1875
- Vnější apof. je dlouhá, štíhlá, zašpičatělá. Políčko epig. jiného tvaru . . . i
- i (h) Spodní apof. je štíhlá, při basi širší, více než $2 \times$ delší než při basi široká, bledou špičkou zakončená. Výřez mezi oběma apof. je opatřen drobným, plochým zoubkem. Postranní lišty drobného zaobleného políčka epig. jsou krátké, široce půlměsčitě. (XVI/18, 19.) Hl. 2—2,5 mm. Na jehlič. hoj. *P. collinus* C. L. K., 1835
- Spodní, plochá apof. je mnohem širší než dlouhá, obdélníkovitá nebo šikmo zkosená, při basi opatřená velkým černým zoubkem různého tvaru. Políčko epig. je delší než široké, ohraničené prohnutými žebry proměnlivého tvaru, s prosvítajícími ledvinovitými nebo fazolovitými receptakuly. (XVI/22, 23, XVII/1—3.) Hl. 1,5—2,5 mm. Velmi proměnlivý druh. Z většího počtu var. bývá *P. cespitum* (Walck.) považován za samostatný druh. Všude v. hoj. *B. zlatolesklý*, *P. aureolus* (Cl., 1757)
- Nohy IV jsou delší než nohy I. Zadní oči v čáře silně $\cap$, stejně vzdálené, nebo střední prostor je menší než prostory postranní 14
- 14 (13) Abd. dlouhý, štíhlý, asi $3 \times$ delší než široký. Hl. mnohem delší než široká. ZSO stojí uprostřed vzdálenosti mezi ZPO téže strany a PPO opačné strany. Hl. 2,3—3,5 mm *Tibellus* Simon, 1875
- a ♂: Ti mak. je na vnější straně opatřena velkou plochou apofysou kosočtverečného obrysu. ♀: Pt IV má na přední i zadní straně po 1 nebo 2 drobných trnech a další trn na hřbetní straně při basi článku. (XVII/16, 17.) Hl. není zpravidla delší než ti IV. U nás v. vz. na stepích j. Mor. *P. vittatus* (Thor., 1875)
- ♂: Ti mak. na vnější straně bez apof. nebo jen s nepatrným zoubkem. ♀: Pt IV zcela bez trnů nebo jen se silnější osinou na hřbetní straně při basi článku. Hl. delší než ti IV b
- b (a) Embolus tlustý, po celé délce vývrtkovitý; ti mak. bez apofysy. Epig. s jazýčkem ohraničeným po straně černými, dopředu silně rozbíhavými a ohnutými linkami. (XVIII/1, 2.) Na vlhčích místech v trávě *T. maritimus* (Mge, 1874)
- Embolus štíhlý, válcovitý, jen na špičce s 3—4 drobnými závity; ti mak. s malým plochým výstupkem. Epig. bez jazýčku, její zadní okraj je černý, vyztužený, uprostřed přerušený. (XVIII/3, XVII/26.) V trávě hoj. *T. oblongus* (Walck., 1802)
- ABd. oválný, široký, sotva $2 \times$ delší než široký. Hl. asi tak široká nebo o málo užší než dlouhá. ZSO stojí zřetelně blíže k ZPO protější strany *Thanatus* C. L. Koch. 1837
- a Ti IV tak dlouhá (♀) nebo delší (♂) než hl. Při koření abd. pár jasné bílých skvrn. Ti apof. s širokou basi, opatřenou vespod okrouhlým lalokem a na vrcholu protaženou v černý trn. Hl. 2,5—2,7 mm. Ně-

- mecko, Maďarsko a snad i u nás na písčitých místech
 T. pictus L. K., 1881
 — Ti je kratší než hl. b
 b (a) Ster. a nohy žlutavé, velmi výrazně tmavě tečkované. Ti ♂ mak. má
 kromě postranní apof. ještě drobnější apof. vespod. Jamka epig. je
 mnohem širší než dlouhá, vyplněna z větší části lamelkou c
 — Ster. a nohy tmavé, jen u *T. arenarius* tečkované. Ti ♂ mak. s 1 apof.
 Epig. jiného tvaru d

XVII

- 1, 2, 3 - *Philodromus aureolus*, mak. a ti ♂ mak. 4 - *P. corticinus*, mak. ♂. 5 - *Ibid.*, epig.
 6 - *P. rufus*, mak. ♂. 7 - *Ibid.*, epig. 8 - *P. dispar*, epig. 9 - *P. vagulus*, epig. 10 - *P. emar-
 ginatus*, epig. 11 - *P. margaritatus*, epig. 12 - *P. fuscomarginatus*, epig. 13 - *P. aureolus
 marmoratus*, epig. 14 - *P. poecillus*, epig. 15 - *Thanatus formicinus*, mak. ♂. 16 - *T. vittatus*,
 mak. ♂. 17 - *Ibid.*, epig. 18 - *T. vulgaris*, mak. ♂. 19 - *Ibid.*, epig. 20 - *T. alpinus*, mak. ♂.
 21 - *Ibid.*, epig. 22 - *T. arenarius*, mak. ♂. 23 - *Ibid.*, epig. 24 - *T. striatus*, mak. ♂. 25 -
Ibid., epig. 26 - *Tibellus oblongus*, epig.

- c (b) Vzdálenost ZSO je aspoň o průměr oka větší než jejich vzdálenost od ZPO. Ta ♂ mak. je velmi štíhlý, při pohledu zespodu nepatrně širší než ti mak. Spodní apof. je plochá, štíhlá, dobře vyvinutá. Jamka epig. je menší a až na úzké, srpkovité postranní štěrbiny vyplněna lamelkou. (XVII/24. 25.) Hl. 2—3 mm. V. vz. na j. Slovensku *T. striatus* C. L. K., 1845
- Vzdálenost ZSO je menší než jejich vzdálenost od ZPO. Ta ♂ mak. je širší, spodní apof. má tvar drobného bledého hrbolku. Jamka epig. velká, příčně elipsovitá, lamelka přepažuje jen její střední polovinu. (XVII/18. 19.) Hl. 2—2.5 mm. Na velmi teplých místech vz. *T. vulgaris* Sim., 1874
- d (c) Ti apof. ♂ mak. odstává šikmo stranou a je na konci vykrojená ve 2 cípy. Jamka epig. je tak dlouhá jako široká nebo o málo delší, ohraničená postranními rýžkami, jejichž přední konce ústí v tmavých skvrnkách; lamelka je v obryse obdélníkovitá nebo hruškovitá a vyplňuje jamku téměř úplně. (XVII/22. 23.) Hl. 2.5—3.5 mm. Dostí variabilní. Na stepních lokalitách v. vz. *T. arenarius* Thor., 1872 (= *T. mundus* O. P. Cbr., *T. dvoraki* Šilhavý)
- Ti apof. neodstává a je zašpičatělá. Postranní rýžky epig. jsou rovné nebo mají tvar U e
- e (d) Fe I—IV tmavší než ostatní články. Epig. širší než dlouhá, lichoběžníkovitá Hl. 1.7—1.9 mm. V sousedních zemích, a tedy snad i u nás ... *T. sabulosus* (Menge, 1875)
- Fe I—IV s úzkými proužky. Ti apof. je kratší, širší, trojúhelníkovitá. Epig. mnohem delší než široká, ohraničená rýžkami tvaru U f
- f (e) Ti apof. je delší, s horním okrajem rovným. Políčko epig. mezi rýžkami je vpředu nejširší a je po stranách rýžek lemováno širšími srpkovitými ploškami (XVII/15). Hl. 3—4 mm. Suché pahorky d. hoj. *T. formicinus* (Cl., 1757)
- Ti apof. je krátká, s horním okrajem konkávním (XVII/20). Jmenované políčko epig. je vzadu nejširší, postranní plošky jsou jen málo vyvinuté (XVII/21). Hl. 3—4 mm. V horských oblastech v. vz. *T. alpinus* Kulcz., 1887

17. čeleď Skákavkovití — *Salticidae*

Ostre vyhraněná čeleď, dobře charakterisovaná tvarem hl. a velikostí i postavením očí. Patří do ní drobní nebo středně velcí pavouci, někdy pěk-ných barev (*Philaeus*), kovových lesků (*Heliophanus*), zploštělého tvaru těla (*Marpissa*), evalíkovité druhy (*Ballus*) apod. Někteří se nejen tvarem těla, nýbrž i pohyby velmi podobají mravencům (*Myrmarachne*, *Leptorchestes*, *Synageles*). Loví za slunečního svitu a kořisti se zmocňují dlouhým skokem. Přední, teleskopické oči jim umožňují zpozorovat pohybující se objekt již na vzdálenost 20—25 cm a sledují ho otáčením celé hlavohrudí. Ke kořisti se plíží a před skokem se připoutají k podkladu zajišťovacím vláknem. Skákavky se

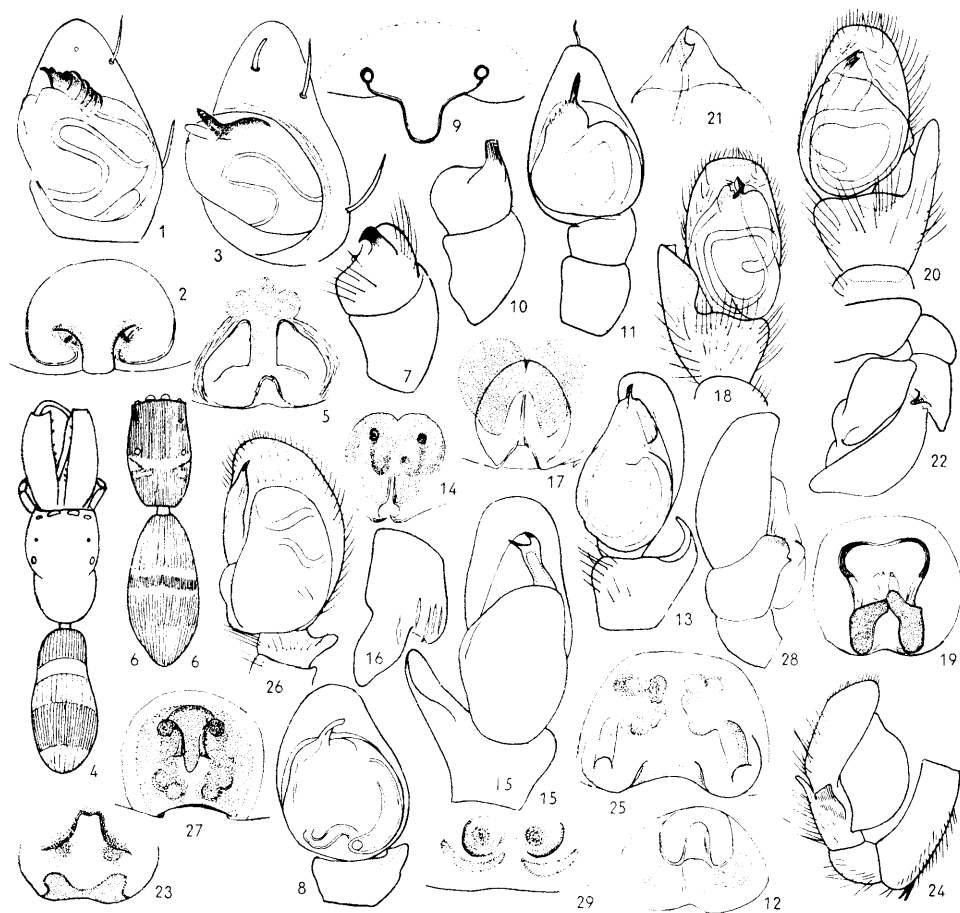
zdržují na skalách, zdech, kmenech, sloupech, dřevěných ohradách, některé žijí na keřích a nižších rostlinách, jiné v mechu a lesní hrabance.

- 1 Zadní část hl. i stopka abd. jsou shora dobře viditelné, přední částí abd. nepřeklenuté. Pavouci dlouhého, štíhlého těla, podobní mravencům 2
- Zadní část hl. i stopka abd. jsou při pohledu shora překryty přední částí abd., takže nejsou viditelné 4
- 2 (1) Hlava je zdvižena nad úroveň hrudi. Chel. vzadu s větším počtem zoubků. Ster. je 3—4 × delší než široké; ex II a III jsou široce oddáleny
 S k á k a v k a, *Myrmarachne* Mac Leay, 1839
 U nás jen 1 druh. Hl. ♂ 1,7—2, ♀ 2—2,4 mm. ♂ s dlouhými, dopředu namířenými chel. ♀ s posledním článkem mak. zploštělým a rozšířeným. ♂♀: Hlava černavá, hrud hnědočervená, abd. s příčným bílým proužkem. Vzhledem i způsobem pohybu je tak podobný lesnímu mravenci (*Formica rufa* L.), že teprve po pečlivějším prohlédnutí ho rozeznáme. (XVIII/4, 5.) Žije v trávě na okrajích lesů, březích rybníků i v detritu mezi pobřežními rostlinami. Dostí rozšířený, avšak nikde hojný. Obě pohlaví od VI. do VIII. .. S. m r a v e n ě í. *M. formicaria* (Deg., 1778)
- Hlava není zdvižena nad úroveň hrudi. Chel. vzadu jen s 1 zoubkem nebo bez zoubku. Ster. je nejvýše 2 × delší než široké. Abd. s 1—2 světlými proužky 3
- 3 (2) Chel. vzadu bez zoubku. Oční čtyřúhelník je vzadu širší než vpředu. Pysk je 2 × delší než široký. Hl. 2,5—2,8 mm *Leptorchestes* Thorell, 1870
 Jen 1 druh. Velmi nápadný pavouk. Hl. je matně černá, porostlá bílými chloupky. ♀: Abd. vpředu žlutočervený, za bílým, dozadu vypuklým proužkem tmavý; břicho černé, s bílou, jazykovitou skvrnou za epig. ♂: Ti mak. při pohledu shora s téměř kolmo odstávající apofysou, která je kratší než šířka článku, zploštělá, až k zaoblené špičce stejně široká. (XVIII/26, 27.) *L. berolinensis* (C. L. K., 1846)
- Chel. vzadu s 1 zoubkem. Oční čtyřúhelník je vzadu i vpředu stejně široký. Pysk je tak dlouhý jako široký. Hl. 1,2—1,7 mm, černá, zdobená za očima příčnou, rovnou, bílou, nepřerušenou linkou *Synageles* Simon, 1876
- a Abd. před středem zpravidla s 2 souběžnými světlými proužky. ♂: Cymbium při basi zaoblené; ti apof. je v pravém úhlu skobovitě ohnutá. ♀: Zadní okraj epig. je srdcovitě vykrojený. (XVIII/6--8.) Od v. na kmenech, dřevěných plotech, keřích i bylinách d. vz.
 S. venator (Lucas, 1836)
- Abd. před středem s 1 světlým proužkem. ♂: Cymbium je při basi dozadu rozšířeno ve velký bledý hrbol; ti apof. je rovná, kolíkovitá. ♀: Zadní okraj epig. je dozadu protažen v zaoblený jazýček. (XVIII/9--11.) Jen na nejteplejších lokalitách j. Slov. a j. Mor. v. vz.
 S. hilarulus (C. L. K., 1846)
- 4 (1) Ti I naspodu bez trnů; mt I bez trnů (♂) nebo s 1 apikálním trnem na přední ploše (♀). Abd. šikmo napříč černobíle pruhovaný (zebrovitě zbarvení). Na zdech, sloupech, kmenech, skalách ap. za slunných dní. Nedospělí pavouci přezimují v zámočích pod odchlíplou kůrou, v trhlinách skal
 S k á k a v k a, *Salticus* Latreille, 1804)
- a Kresba abd. je výrazná, ostrá, tmavé pruhy jsou bez světlých šupinek. Embolus tvaru krátkého, jednoduchého kolíčku na vrcholu bulbu;

- ti apof. je na konci tupě zašpičatělá, dráповitě dovnitř směrem k cymbiu zahnutá. Epig. má vpředu velkou příčnou mělkou jamku s dvěma černými hrbolky za jejím předním ostrým okrajem. Zadní, plochá část epig. je protažena v zaoblený, na vrcholu vykrojený jazyk. (XVIII/13, 14.) Hl. 2—3 mm. Hojně již od jara na osluněných zdech a skalách. Dospívá od V. *S. pruhovaná*. *S. scenicus* (Cl., 1757)
- Kresba abd. není ostrá, neboť světlé šupinky jsou roztroušeny i na tmavých pruzích b
- b (a) Embolus na vrcholu bulbu je dlouhý, na konci vidlicovitý, francouzskému klíči podobný. Ti apof. při pohledu zespodu je od base až k vrcholu stejně široká, na konci zaoblená, její spodní okraj není rozšířený, takže její horní okraj je v celé délce patrný. Epig. s velkou hlubokou, oválnou, dozadu rozšířenou jamkou, jejíž zadní okraj je vykrojen. (XVIII/15—17.) Hl. 2—2,5 mm. Na kůře jehličnanů, na dřevěných plotech a na skalách porostlých lišejníky hoj. *S. cingulatus* (Panz., 1797)
- Embolus na vrcholu bulbu je krátký, plochý, na vnější straně opatřený průhledným, těžko viditelným lalůčkem. Ti apof. zespodu má spodní okraj rozšířený a vypuklý, takže kryje horní okraj apofysy s výjimkou jejího vrcholu; při tomto pohledu je apof. uprostřed své délky bříchatě napuclá a nejširší a její zadní okraj vykukuje na jejím vrcholu jako malý trojúhelníkový cípek. Epig. je plochá, nezřetelně ohraničená, její zadní okraj je vykrojen a před ním prosvítají 2 velké, špičkami proti sobě namířené tmavé skvrny. (XVIII/18, 19.) Hl. 2 mm. Na stromech a keřích méně častý než předchozí *S. zebrovitá*, *S. zebraneus* (C. L. K., 1837)
- = Embolus je krátký, plochý, na vrcholu bulbu šikmo vně a dopředu namířený, ve 2 špičky vykrojený, skoro zouvákovitý. Ti apof. při pohledu zespodu je rovně dopředu namířená, souběžná s okrajem cymbia, její dolní kraj je v basálních $\frac{2}{3}$ rovný, nevypuklý, v poslední $\frac{1}{3}$ k zaoblené špičce apofysy sbíhavý; zadní okraj apof. vykukuje v této poslední $\frac{1}{3}$ jako plochý zaoblený lalůček. Velikost a zbarvení jako u předchozího druhu. (XVIII/20, 21.) Známa je jen v samém pohlaví od Štúra *S. quagga* sp. n.
- Ti I naspodu s párovitými, někdy velmi krátkými trny; jsou-li bez trnů, pak mt ventrálně s 2 páry trnů 5
- 5 (4) Ta I, II mají kartáček lopatkovitých štětín (scopulu) po celé břišní polovině článku. Jen někdy jsou tyto štětinky uprostřed článku prořídle, a tudíž méně patrné (*Aelurillus*) 6
- Ta I, II mají scopulu jen v distální $\frac{1}{4}$ článku, často jen na konci, nebo jsou zcela bez ní 8
- 6 (5) Nohy IV mnohem delší než III: pt + ti IV aspoň $2 \times$ delší než pt + ti III .. 7
- Nohy III jsou delší nebo jen tak dlouhé jako nohy IV. Nohy I a II jsou stejně dlouhé, nápadně kratší než oba zadní páry. Přední oči v čáře vzhůru zakřivené. Hl. ♀ o třetinu delší než široká. Čtyřúhelník oční je vzadu stejně široký jako vpředu *Skákačka*, *Aelurillus* Simon, 1884
- a Hl. ♂ černá, s bílou kresbou na hlavě v podobě W. Fe mak. před koncem s černým zaobleným hrbolkem. Epig. při zadním okraji s piškotovitou ploškou a vpředu s nezřetelnou jamkou, ohraničenou okrají tvaru ..

(XVIII/22, 23.) Hl. 3 mm. Na písčinách, výslunných keřnatých stránkách, okrajích lesů d. hoj. Samička se s kokonem ukrývá v jamce půdy, kterou vystýlá pavučinou se zapřednými zrníčky hlíny

- *S. z n a m e n a n á*, *A. v-insignitus* (Cl., 1758)
 — Hl. ♂ převážně šedá, bez bílého W na hlavě. Fe mak. bez popsaného hrbolku. Epig. je vzadu široce ledvinitá, s málo patrným otvůrkem v obou zaoblených rozích. (XVIII/24, 25.) Hl. 3,5—4 mm. Na suchých kamenitých místech, na teplých keřnatých pahorcích d. hoj.
 A. festivus (C. L. K., 1834)

XVIII

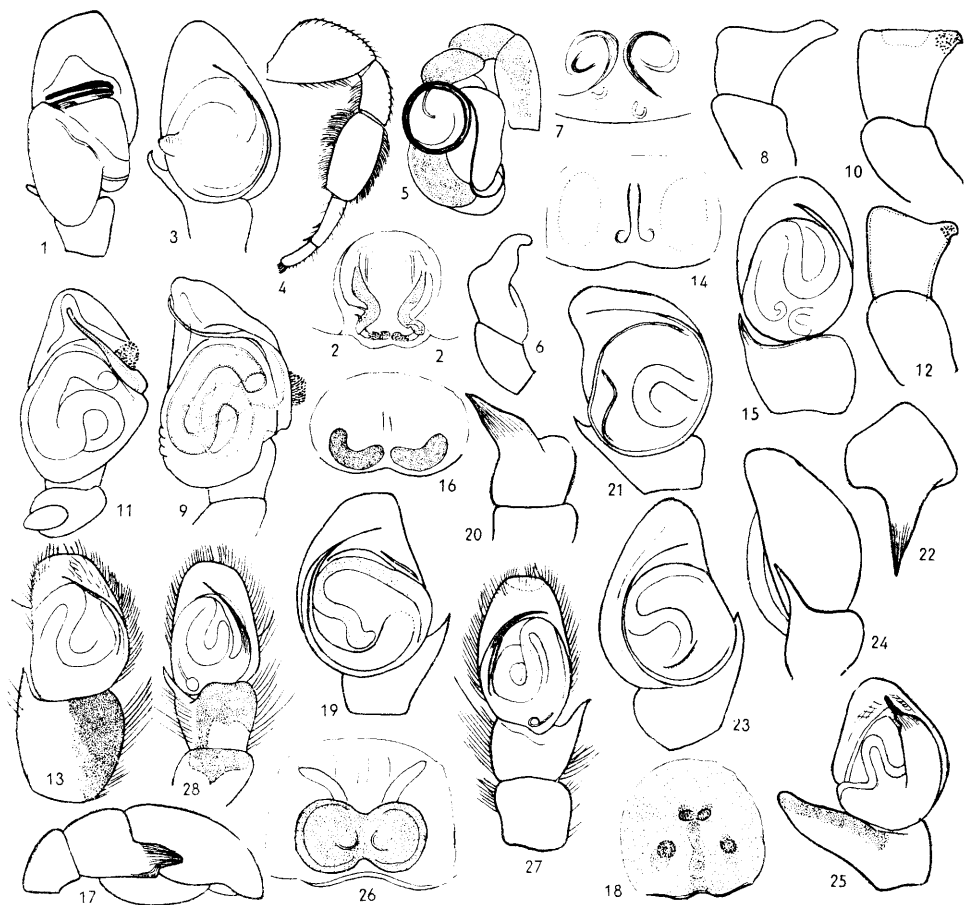
1 — *Tibellus maritimus*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *T. oblongus*, mak. ♂. 4 — *Myrmarachne formicaria*, mak. ♂. 5 — Ibid., epig. 6 — *Synageles venator*, ♀. 7 — Ibid. pt a ti ♂ mak. 8 — Ibid. mak. ♂. 9 — *S. hilarulus*, epig. 10 — Ibid., pt a ti ♂ mak. 11 — Ibid., mak. ♂. 12 — *Bianor aenescens*, epig. 13 — *Salicicus scenicus*, mak. ♂. 14 — Ibid., epig. 15 — *S. cingulatus*, mak. ♂. 16 — Ibid., ti ♂ mak. 17 — Ibid., epig. 18 — *S. zebraneus*, mak. ♂. 19 — Ibid., epid. 20 — *S. quagga*, mak. ♂. 21 — Ibid., vřehol bulbu. 22 — *Aelurillus v-insignitus*, mak. ♂. 23 — Ibid., epig. 24 — *A. festivus*, mak. ♂. 25 — Ibid., epig. 26 — *Leptorchestes berolinensis*, mak. ♂. 27 — Ibid., epig. 28 — *Pseudicius encarpatus*, mak. ♂. 29 — Ibid., epig.

- 7 (6) Chel. vpředu a vzadu bez zoubků. Drápky noh se štíhlými, dlouhými, hustými zoubky, u ♀ se zoubky kratšími, tlustšími a méně hustými. Tělo a nohy světlé, hustě šedě šupinkaté *Yllenus* Simon, 1869
Jen 1 druh, který snad žije i u nás. Hl. 2.5—3 mm. Fe mak, velmi tlusté, prohnuté, se zoubkem naspodu. Epig. štítovitá s dvěma otvůrkami vpředu. Zjištěn v Německu, Polsku, Maďarsku, SSSR. Žije na písčinatech *Y. arenarius* Sim., 1868
- Chel. vpředu s 2 nestejnými zoubky, vzadu s jedním zoubkem. Hl. je 1.4—1.5 × delší než široká. Tělo s podélnými tmavými a světlými pruhy; u samečků kteří jsou velmi tmaví, jsou pruhy málo zřetelné *Phlegra* Simon, 1876
- a ♂: Fe mak, na vrchole, ti na vnější straně, pt na hřbetní straně a cymbium při basi s bílými chloupky. Clypeus s dlouhými, hustými bílými chloupky, chel. bez bílých chloupků. ♀: Nohy černohnědé, nezřetelně světle skvrnitě, ster. černohnědé. Jamky epig. jsou poblíž předního, zcela tupého okraje opatřeny vrcholkem; septum dělicí obě jamky je velmi úzké, nerovné a tvoří ± zřetelný ostrý, dolů vyčnívající zoubek. (XXII/19, 20.) Hl. 3.3—3.8 mm. Na stepních lokalitách j. Mor. a Slov. v trávě a pod kameny nehaj. *P. fuscipes* Kulez., 1891
- ♂: Mak. bez bílých chloupků. Clypeus s řídkými žlutavými nebo šedavými chloupky. ♀: Nohy světle hnědě skvrnitě a kroužkované. Ster. světlé, někdy s tmavým okrajem. Hl. se 4. abd. s 3 světlými pruhy. Úzká přepážka oddělující obě jamky epig. se dopředu trojúhelníkovitě rozšiřuje; zadní okraj jamky je proti přepážce vykrojen (XXII/21). Hl. 2.7—3 mm. Na suchých písčitých půdách, cestách, úhorech a mezích mezi trávou haj. *P. fasciata* (Hahn, 1831)
- = Podobná předchozí, avšak menší (hl. 2—2.5 mm). ♂: Chel. s hustými bílými chloupky. ♀: Nohy světlé, neskvřnitě. Jihoevropský druh, jednou nalezen na Mohelně *P. bresnieri* (Lucas, 1837)
- 8 (5) Chel. vzadu s 2 (4) nebo 3 (5) zoubky. Čtyřúhelník oční je vzadu mnohem širší než vpředu a stejně dlouhý jako hrudní část hl. Pt + ti III je kratší než pt — ti IV. Ti III bez trnů. Nohy I jsou (zv. u ♂♂) mohutné, tmavé. Tělo evalíkovité *Ballus* C. L. Koch, 1851
U nás jen 1 druh, Hl. 1.2—1.7 mm, u ♂ smolně hnědá s šedožlutými a na zadním svahu bělavými chloupky. Fe a pt ♂ mak, jsou černé, ti a cymbium žluté, pokryté bílými chloupky. Abd. ♀ žlutavý, po stranách tmavší, v předních $\frac{2}{3}$ s tmavší podélnou páskou a za ní s příčným zubatým proužkem. Zbarvením i pohyby připomíná nosatele *Strophosomus rufipes* var. *capitatus* Deg., s nímž společně žije v listnatých lesích. (XIX/1,2.) Hoj. *B. depressus* (Walek., 1802)
- Chel. vzadu nejvýš s 1 zoubkem 9
- 9 (8) Čtyřúhelník oční není zřetelně kratší než hrudní část hl. 10
- Čtyřúhelník oční je zřetelně kratší než hrudní část hl.; je-li jen nepatrně kratší, pak mt IV má kromě trnů apikálních ještě trny další 11
- 10 (9) Čtyřúhelník oční je vzadu o $\frac{1}{3}$ širší než vpředu. Ti III vpředu s 1 trnem poblíž středu. Nohy I (zvl. u ♂♂) mohutné. Tělo krátké, evalíkovité, pokryté kovově lesklými šupinkami *Bianor* G. a E. Peckham, 1885
U nás jen 1 druh, Hl. 1.5 mm. Bulbus v profilu silně vyniklý v zaoblený hrbol. Ti apof. štíhlá, špičatá, mírně prohnutá, dopředu namířená. (XVIII/12, XIX/3, 4.) Hojný v mechu a listí listnatých lesů *B. aenescens* (Sim., 1868)

- Čtyřúhelník oční není vzadu zřetelně širší než vpředu. Přední řada oční je delší než prostor mezi zadními očima. Hl. světlá, jen kolem očí černá. Ta I—III s 1 btr. ta IV s 2 btr. Drobní, v mechu a trávě žijící pavoučci *Neon* Simon, 1876
- a Abd. s 3 podélnými tmavými proužky. Embolus dlouhý, stočený na vnitřní straně bulbu v černou spirálu. Pt. ti, mt a špička fe I. páru noh jsou tmavohnědé až černé. Epig. jemně červenavá, vzadu s 2 vzdálenými nepatrnými jamkami, od nichž směrem dopředu vybíhají 2 sbíhavé, berlovitě k vnější straně zatočené linky. (XIX/5—7.) Nejdrobnější druh, hl. jen 0.8—0.9 mm. Žije vz. na stepních lokalitách Mor. a Slov. mezi sporou vegetací a pod drobnými kamínky . . . *N. rayi* (Sim., 1875)
- Abd. bez podélných tmavých proužků. Embolus je kratší, pod vřeholem bulbu mírně prohnutý. Epig. bez berlovitých prosvítavých linek . . . b
- b (a) Ti apof. mak. je asi tak dlouhá jako šířka článku a podobná noži (XIX/8). Jamky epig. jsou velké, podélně oválné, přepážka, která je dělí, dosahuje téměř k epigastrální rýze. Hl. 1—1.3 mm. Je znám jen ze dvou nalezišť na Slov. *N. laevis* (Sim., 1871)
- Ti apof. mak. je mnohem kratší. Jamky epig. jsou menší, okrouhlé nebo příčně široce oválné a přepážka, která je odděluje, sahá sotva do poloviny políčka epig. c
- c (b) Bulbus při pohledu zespodu po straně odstávající, téměř obdélníkovitý, hustými ostrůvky pokrytý výrůstek. (XIX/9, 10.) Jamky epig. jsou veliké, široké, receptakula, která za nimi prosvítají, jsou jen tak velká jako jamky (XXVII/18). Podobný následujícímu, avšak tmavší, nohy I. kromě konců ta, sazově černé. Hl. 0.9—1.2 mm. Na lesních močálech j. Čech vz. *N. valentulus* Falc., 1912
- Ostrnitý zaoblený výrůstek leží vpředu při rozšířeném kořeni stylu. (XIX/11, 12.) Jamky epig. jsou mnohem menší než receptakula, která za nimi prosvítají (XXVII/17). Větší a světleji zbarvené než předechozí, nohy žluté, černě kroužkované, nohy I u ♂ mají fe a pt žluté, černě skvrnitě, ti černé s kovovým leskem, mt černé a ta bělavé. Hl. 1.2—1.3 mm. V mechu, listí a detritu po celý rok hoj. *N. reticulatus* (Bl., 1853)
- 11 (9) Žlábek chel. vpředu s 2—6 přibližně stejnými, velkými zoubky na společném zaobleném výstupku. Ti IV jsou 2—3 × delší než ti III 12
- Žlábek chel. vpředu bez zoubků nebo s 1 větším a 1 drobným zoubkem, které nejsou na společném výstupku 13
- 12 (11) Čtyřúhelník oční je vzadu širší než vpředu. Hl. krátká, evalíkovitá. Ster. užší než šířka ex. Oba drápky ta IV mají téměř stejný počet (4—5) tlustých, stejně dlouhých, oddálených zoubků. Hl. 1.5—1.7 mm . . . *Attulus* Simon, 1889
- a ♂: Abd. černý s 2 páry bílých teček. Ti mak. černobílá, včetně špičaté apof. jen o málo kratší než ta, naspodu silně vypuklá. Nohy černavé, ta, střední části mt a ex žluté. ♀: Abd. a hl. jednobarevně hnědošedé. Epig. s dvěma oválnými, dopředu prodlouženými, od zadního okraje políčka o společnou šířku vzdálenými a jen vzadu zřetelně ohraničenými jamkami. Zadní okraj políčka epig. je ± vykrojen. Pod tekutinou jsou obě jamky nezřetelné, patrná je jen střední podélná řemínkovitá, obrácenému T podobná přepážka, která je odděluje. (XIX/13, 14.) Na suchých teplých pahorcích v. pořádku *A. penicillatus* Sim., 1875

- ♂: Abd. tmavý, s dvěma světlými, okrouhlými skvrnami vzadu. Ti mak. je hnědá, $2 \times$ kratší než ta. ♀: Hl. hnědá, vpředu černavá, abd. černošedý, bíle mramorovaný, se dvěma velkými nepravidelnými skvrnami vzadu. Obě jamky epig. jsou nepatrné, těžko a jen za sucha viditelné, okrouhlé. Pod tekutinou jsou z celé epig. viditelná jen obě prosvítající, dopředu prohnutá receptakula, která mají tvar jelítkovité a uprostřed se dotýkají. (XIX/15, 16.) Na písčínách v. porůznu a vz. Skáče na velké vzdálenosti *A. saltator* (Sim., 1868)
Na pobřežních písčínách Hronu a Dunaje u Štúrova žije mezi valounky v. vz. *Attulus* který je buď totožný, nebo velmi příbuzný s druhem *A. helvolus* (Sim., 1871) (= *cinereus* Westr.) Hl. ♂ 1,9 mm, kaštanově hnědá, hustě pokrytá šedobílými chloupky; oční pole a příkrajní lem tmavé, clypeus a chel. kontrastně žlutočervené. Brvky mezi předními očima růžové, nad očima bílé. Fe, pt a ti mak. při předních okrajích s řídkými bílými chloupky. Abd. šedočerný, sedě chlupatý. Nohy s tmavými proužky. Mak. obr. XIX/27.
- Čtyřúhelník oční je vzadu stejně široký jako vpředu, asi $2 \times$ širší než dlouhý a mnohem kratší než hrudní část. Ster. asi tak široké jako ex. Jeden z obou drápků na ta IV má větší počet droboučkých zoubčků *Sitticus* Simon, 1901
- a ♂: Ti apof. mak. velká, široce lžicovitá, odstálá. Stylus má podobu krátké špičky (XIX/25). Jamka epig. velká, černá, mělká, oválná nebo příčně ledvinitá, často uprostřed přerušená, od zadního okraje políčka epig. velmi vzdálená (XX/8). Na osluněných zdech v. hoj. *S. pubescens* (Fabr., 1775)
- ♂: Ti apof. mak. zašpičatělá, jen u *S. terebratus* otupená, neodstávající. Epig. jiného tvaru, s jednou nebo dvěma jamkami, ležícími zpravidla blízko zadního okraje políčka, zřídka bez patrné jamky b
- b (a) ♂: Ti apof. je tupá, na břišní straně kolenovitě vykrojená, při pohledu zespodu ohnutá drápkovitě k cymbiu; vnější okraj cymbia je při pohledu zespodu vypuklý v hrbol. Jamka epig. je nepatrná, hluboká, ostře ohraničená, příčná, jakoby ze dvou jamek složená, vzdálená o $2-3$ násobný průměr od zadního okraje a spojená s ním podélným žlábkem. (XIX/17, 18.) Přední řada oční je velmi silně $\cap$. Hl. 2,3—2,8 mm. Na dřevěných plotech, ohradách a na kmenech stromů v. porůznu a dosti vz. *S. terebratus* (Cl., 1757)
- ♂: Ti apof. je pravidelně zašpičatělá, zřídka na konci slabě prohnutá. Epig. jiného tvaru c
- c (b) ♂: Mt I tlustší než ta, černé, naspodu a po straně s dlouhými černými chlupy, nahoře s proužkem žlutavých šupinek. Ta I světle žluté. Abd. černý, s párem příčných oválných bílých, tenkou příčkou spojených skvrn, s 2 nebo 3 podélnými čárkami a skvrnkou nad bradavkami. Na mak. jsou konce fe, pt, ti a base cymbia porostlé bílými chloupky, které na vnitřní straně pt a ti jsou zvl. dlouhé (XX/1). Epig. vzadu srdcovitě vykrojena (XIX/26). Hl. vpředu se světlými chloupky a mezi zadními očima s trojúhelníkovitou nebo kopinatou černou skvrnou, která má uprostřed podélnou bílou linku. Hl. 2,3—3 mm. Zejména v hornatějších polohách vz. *S. cingulatus* (Sim., 1868)
- ♂: Mt I není ani tlustší, ani nápadně tmavší než ta. Epig. jiného tvaru; je-li vzadu srdčitá, pak mezi zadními očima není tmavá skvrna ... d

d (c) ♂: Embolus ve vnitřním předním koutě bulbu je krátký, drápkovitě slabě prohnutý, tlustý, zašpičatělý. Ta mak. je o málo širší než ti; konec fe a pt s dlouhými žlutobílými chloupky, ti a část cymbia s proužkem bílých chloupků. Epig. bez jamky, její světlé políčko je vzadu hluboce vykrojeno; po každé straně výkrojku je příčný tmavý proužek. Abd. svrchu pokryt žlutočervenými chloupky, po celém obvodu lemován světlou vlnitou páskou a opatřen průběžným úzkým podélným proužkem. (XX/2–4.) Hl. 2,3–3,4 mm. Na teplých lokalitách, zvl. na písčínách vz. *S. dzieduszycki* (L. K., 1870)

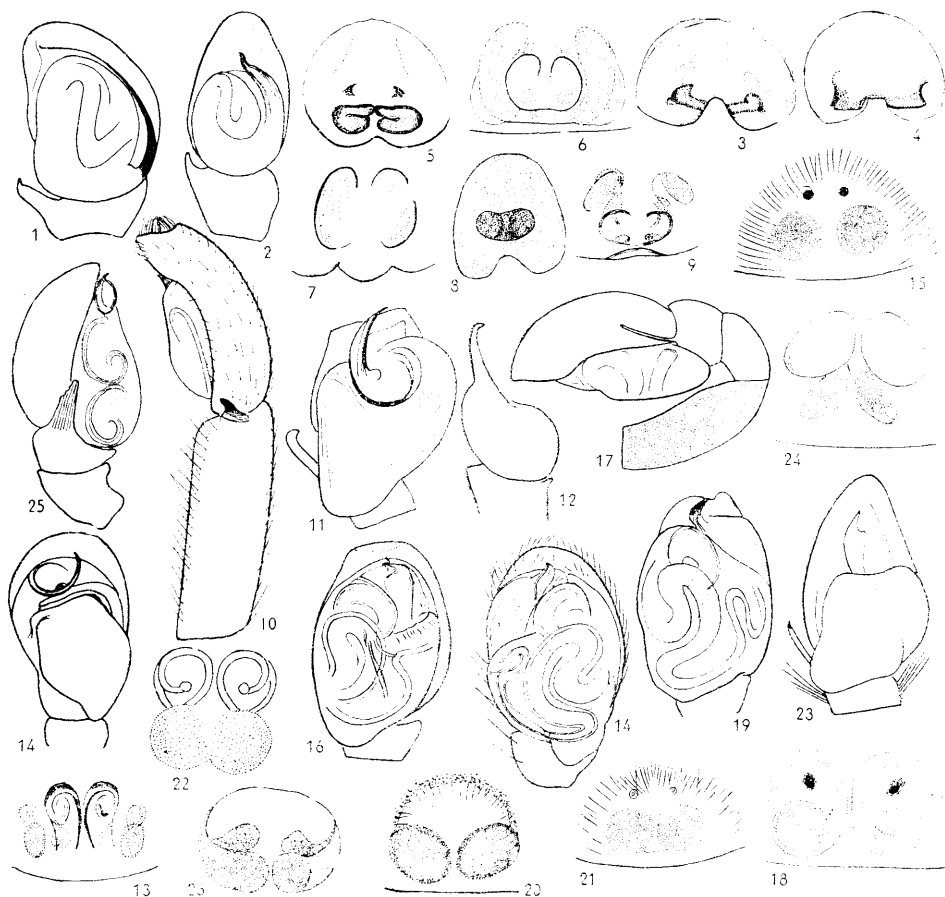

XIX

- 1 — *Ballus depressus*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *Bianor aenescens*, mak. ♂. 4 — Ibid., noha I ♂. 5 — *Neon rayi*, mak. ♂. 6 — Ibid., pt a ti ♂ mak. 7 — Ibid., epig. 8 — *Neon laevis*, pt a ti ♂ mak. 9 — *N. valentulus*, mak. ♂. 10 — Ibid., pt a ti o mak. 11 — *N. reticulatus*, mak. ♂. 12 — Ibid., pt a ti ♂ mak. 13 — *Attulus penicillatus*, mak. ♂. 14 — Ibid., epig. 15 — *A. saltator*, mak. ♂. 16 — Ibid., epig. 17 — *Sitticus terebratus*, mak. ♂. 18 — Ibid., epig. 19 — *S. floricola*, mak. ♂. 20 — Ibid., ti ♂ mak. 21 — *S. rupicola*, mak. ♂. 22 — Ibid., ti ♂ mak. 23, 24 — *S. caricis*, mak. ♂. 25 — *S. pubescens*, mak. ♂. 26 — *S. cingulatus*, epig. 27 — *Attulus helvolus*, mak. ♂. 28 — *Sitticus distinguendus*, mak. ♂.

- ♂: Embolus tenký, pravidelně prohnutý. Epig. s jamkou nebo 2 jamkami, oddělenými podélným břítem e
- e (d) ♂: Ta mak. je jen tak široký jako ti; embolus vzniká ve vnitřním rohu bulbů a je jen slabě prohnutý (XIX/28). Hl. jednobarevná, bez bílých proužků. Pt a ti mak. s bílými chloupky. Epig. vzadu srdčité vykrojena (XX/5). Tělo jednobarevně šedobíle chlupaté. Hl. 2—2,5 mm. Mezi kameny na březích vodních toků d. vz. *S. distinguendus* (Sim., 1869)
- ♂: Ta mak. je širší než ti. Epig. není vzadu srdčité vykrojena f
- f (e) Hl. jednobarevná, bez bílých proužků, jen 2 mm dlouhá. ♂: Abd. vzadu s párem bílých, někdy málo zřetelných skvrn. ♀: Šupinky kolem očí šedožluté. (XIX/23, 24, XX/9.) Na močálech, v detritu na březích rybníků d. hoj. *S. caricis* (Westr., 1861)
- Hl. je delší než 2 mm, zdobená bílými podélnými proužky a příčným proužkem za očima g
- g (f) ♂: Pt mak. je porostlá chlupy červenými a hnědými a jen po stranách dlouhými chlupy bílými. (XIX/21, 22.) Šupinky kolem očí jsou bílé, s vtroušenými řídkými šupinkami červenými. ♀: Prostor mezi PSO s bílými šupinkami a chloupky, jen jejich vnitřní lem s šupinkami červenými. Clypeus pod očima s šupinkami žlutými a bílými, níže polylýsý a před spodním okrajem bíle chlupatý. (XX/6.) Na skalách a balvanech v horských oblastech hoj. *S. rupicola* (C. L. K., 1837)
- ♂: Pt mak. (podobně i fe a ti) je porostlá nahoře a na vnější straně dlouhými bělostnými chlupy a na vnější straně často krátkými chloupky červenavými. (XIX/19, 20, XX/7.) ♀: Prostor mezi PSO s červenavými šupinkami a chloupky. Clypeus bíle chlupatý. U vod na rákosí, orobincích aj. vyšších rostlinách v. hoj. *S. floricola* (C. L. K., 1837)
- 13 (11) Chel. vzadu bez zoubku, vpředu s 2 nestejně velkými zoubky. Trny noh tenké. Drobný, jen 2,5 mm dlouhý, leskle černý pavouček *Chalcoscirtus* Bertkau, 1889
- Jen jeden druh. ♂: Nohy černé, jen ex a ta světlejší. ♀: Nohy olivově hnědé, téměř černé, mt a ta žlutavé. (XX/25, 26.) Na skalách teplých lokalit j. Mor. a Slov. vz. *Ch. infimus* (Sim., 1868)
- Žlábek chel. vzadu s dvojitým plochým zubem. Mt I jen s 2 páry trnů naspodu *Hasarius* Simon, 1871
- U nás jen 1 druh, zavlečený z tropických krajín. Délka 6—8 mm. Ta mak. štíhlé, mnohem kratší než ti (XX/10). Epig. drobná, nenápadná. Hl. tmavá, bronzově lesklá, vzadu červenavě hnědá. Ve sklenicích pražské botanické zahrady *H. adansonii* (Aud., 1826)
- = Chel. vzadu s 1 zubem 14
- 14 (13) Ta I—III jen s 1 btr, ta IV s 2 btr 15
- Ta I—IV s 2 nebo více btr v řadě 16
- 15 (14) Čtýřúhelník oční je vzadu stejně široký jako vpředu, zřídka nepatrně užší. Drápky IV. noh jsou hladké, bez zoubků *Evophrys* C. L. Koch, 1834
- a Ti II břišně jen s jedinou řadou 2—3 trnů, posunutou více k zadnímu okraji; přední okraj a vrchol článku bez trnů. Hl. 1—2 mm b
- Ti II má kromě 2—3 trnů ventrálně vzadu, ještě další trny vpředu nebo na konci článku. Embolus dlouhý, tenký, na vrcholu bulbů stočený v smyčku. Hl. 1,6—2 mm 1
- b (a) ♂♂ c
- ♀♀ g

- c (b) Clypeus s hustým porostem živě oranžových chloupků. Přední oči aspoň vespod s oranžovými chloupky d
 — Clypeus lysý nebo porostlý bělavými, popř. nažloutlými chlupy. Pt, ti a base ta mak. s bílými chlupy e
 d (c) Embolus kratinký, podobný černé špičce. Mak. hnědé, jejich pt, ti a ta svrchu kontrastně žluté. Nohy žluté, široce černě kroužkované, fe I černé s kovově modrým leskem (XX/16). Severský druh, u nás na Oravě a v Jeseníku v. vz. v mechu
 E. westringi Sim., 1868 (= *poecilopus* Thor.)

XX

1 — *Sitticus cingulatus*, mak. ♂, 2 — *S. dzieduszycki*, mak. ♂, 3, 4 — *Ibid.*, epig. 5 — *S. distinguendus*, epig. 6 — *S. rupicola*, epig. 7 — *S. floricola*, epig. 8 — *S. pubescens*, epig. 9 — *S. caricis*, epig. 10 — *Hasarius adansoni*, mak. ♂, 11 — *Evophrys obsoleta*, mak. ♂, 12 — *Ibid.*, ti ♂ mak. 13 — *Ibid.*, epig. 14 — *E. monticola*, mak. ♂, 15 — *Ibid.*, epig. 16 — *E. westringi*, mak. ♂, 17 — *E. frontalis*, mak. ♂, 18 — *Ibid.*, epig. 19 — *E. aperta*, mak. ♂, 20 — *E. brevipes*, epig. 21 — *E. aequipes*, epig. 22 — *E. petrensis*, epig. 23 — *Pseudophrys erratica*, mak. ♂, 24 — *Ibid.*, epig. 25 — *Chalcoscirtus infimus*, mak. ♂, 26 — *Ibid.*, epig.

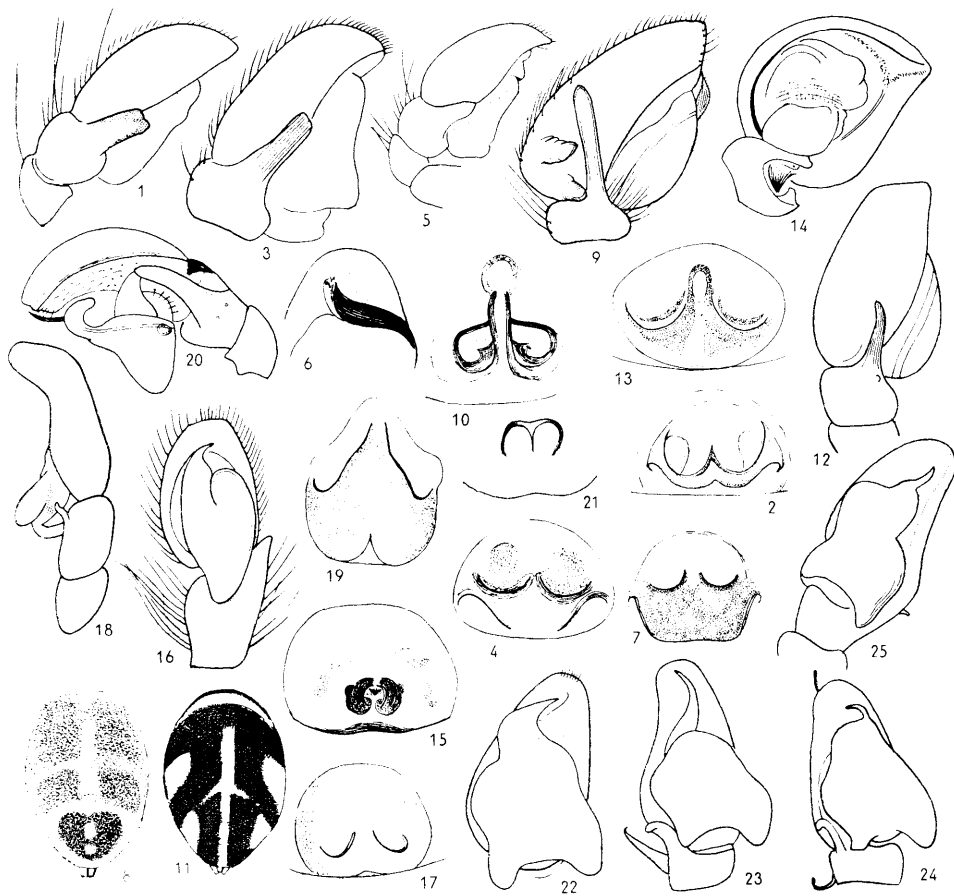
- Embolus dlouhý, tenký, stočený na vrcholu bulbu v oblouk asi $2 \times$ užší než šířka bulbu. Mak. černé, ti a base cymbia s dlouhými bělostnými chlupy. V horách pod kameny vz. ... *E. petrensis* (C. L. K., 1837)
- e (c) Tenký embolus tvoří na vrcholu bulbu drobný oblouček. Mak. žluté, porostlé dlouhými, hustými, jasně oranžovými a bělavými chlupy. Hl. 1 mm. Na teplých písčitých místech vz. Daleko skáče *E. aequipes* (O. P. Cbr., 1871)
- Embolus je tlustší, nestočený f
- f (e) Embolus je plochý, široký, na vrcholu šikmo zkosený (XX/14). Nohy žluté s černými kroužky; fe, pt a ti I vpředu a vzadu černé, kovově modře lesklé. Hl. sienově hnědá se světlým proučkem při okraji a s černým lemem; hlava kontrastně černá. Hl. 1,2 mm. V mechu horských lesů vz. *E. monticola* Kulcz., 1884
- Embolus je podobný kočičímu drápu. Nohy žlutohnědé, tmavěji skvrnité. Hl. špinavě tmavohnědá s černým lemem a hnědočernou hlavou (XX/19). Hl. 1 mm. Jen 1 ♂ v trávě vápencového pahorku u Turč. Teplic *E. aperta* sp. n.
- g (b) Mak. žlutá nebo bělavá. Epig. vzadu s 2 velkými okrouhlými receptakuly, které se dotýkají a před nimiž leží dva tmavé body h
- Mak. žlutá nebo bělavá, avšak jejich fe jsou černá i
- h (g) Oba tmavé body jsou od sebe vzdáleny aspoň tak daleko, jako středy prosvítajících receptakulí (XX/21) *E. aequipes* (O. P. Cbr., 1871)
- Vzdálenost obou tmavých bodů je mnohem menší než vzdálenost středů prosvítajících receptakulí (XX/15) *E. monticola* Kulcz., 1884
- i (h) Před velkými, tmavými, okrouhlými receptakuly leží jamka, ohraničená vpředu okrajem dopředu vypuklým (∩). Hl. 1—1,1 mm, hnědá, při okraji s žlutohnědým proučkem a s úzkým černým lemem; hlava černá. j
- Epig. vpředu bez jamky. Hl. 1,3 mm k
- j (i) Epig. je mnohem širší než dlouhá, s jamkou příčnou, krátkou, mělkou, málo zřetelnou; na jejím dně dvě poněkud tmavší tečky (XX/20). Hl. pravidelně ploše klenutá. V. vz. (Kobyła u Bratislavy, Domica), ♂ není znám *E. brevipes* sp. n.
- Epig. je delší než široká, s jamkou hlubokou, ostře ohraničenou, vpředu uprostřed okraje s úzkou stříškou. Hřbet hl. za očima plochý a trochu kratší než oční pole. V. vz. (Slov. Nové Mesto), ♂ není znám *E. thorelli* Kulcz., 1891
- k (i) Epig. má před oběma receptakuly 2 velmi zřetelné okrouhlé obroučky, které spolu mají brýlovitý tvar; při zadním okraji každého je po černé tečce (XX/22). Nohy olivově tmavé, černě kroužkované, fe černá. Chel. a ster. černé. Kolem předních očí červenavé šupinky *E. petrensis* (C. L. K., 1837)
- Před oběma receptakuly leží 2 velmi nezřetelné kroužky, vzdálené aspoň o svůj průměr a opatřené uprostřed předních okrajů černou tečkou. Nohy světle žluté, výrazně černě kroužkované. Chel. a ster. žlutohnědé, kolem předních očí šedobílé šupinky *E. westringi* Sim., 1868 (= *poecilopus* Thor. 1873)
- l (a) Cymbium černé nebo černohnědé, na vrcholu utaté a kráterovitě vyhloubené. Ti apof. dlouhá, štíhlá, ke konci zašpičatělá a drápkovitě ohnutá. Hl. 1,3—2 mm. Epig. s 2 hlubokými, podélně oválnými jamkami, oddělenými úzkou podélnou přepážkou. Abd. hnědý, žlutavě skvrnitý.

- (XX/11, -13.) Hl. 2 mm. Na stepních lokalitách Mor. a Slov. v. hoj.
..... *E. obsoleta* (Sim., 1868)
- Cymbium na vrcholu zaoblené; přední oči u ♂ s oranžovými šupinkami
Epig. bez jamek. Hl. ♂ 1,8—2 mm m
- m (l) Fe mak. černá, pt, ti a cymbium se svazečky dlouhých bílých chlupů.
Ti apof. útlá, tyčinkovitá, bledě zbarvená, a proto špatně viditelná,
delší než články. Clypeus téměř lysý. ♀: Oční čtyřúhelník vpředu i vzadu
stejně široký. Ti II ventrálně vzadu s 1.1.1 trny. Abd. žlutý, hnědý nebo
černě skvrnitý. (XX/17, 18.) Pod kameny, v trávě a mechu hoj.
..... *E. frontalis* (Walck., 1802)
- Celé mak. je bledé, bez svazků bílých chlupů. Clypeus s hustým po-
rostem žlutých chlupů. Ti apof. kratší, zašpičatělá, mírně prohnutá. ♀:
Oční čtyřúhelník je vzadu užší než vpředu. Ti II ventrálně vzadu zpra-
vidla s 1.1 trny. Abd. hnědý, žlutě skvrnitý. Clypeus s hustými bílými
nebo žlutými chlupy. Zjištěn jen u Slov. Nového Mesta
..... *E. vajra* (Bl., 1867)
- Čtyřúhelník oční je vzadu zřetelně užší než vpředu. Na předních nohách je
aspoň 1 drápek opatřen drobnými, jen mikroskopem viditelnými zoubky
..... *Pseudophrys* F. Dahl, 1912
- Jen 1 druh. Hl. 1,8—2 mm, černá, vzadu hnědavá, s bílou skvrnkou za
očima a bílým lemem. Ti apof. ♂ mak. dlouhá, tenká, na špičce mírně
prohnutá. Epig. blanitá, nezřetelná, s 2 brýlovitými bledými políčky,
za nimiž prosvítají dvě ledvinatá receptakula. (XX/23, 24.) Na kmelech
a na keřích hoj. *P. erratica* (Walck., 1825) (= *callida* Dahl)
- 16 (14) Ster. dopředu zúžené, utaté a vpředu asi tak široké jako vzadu. Cx I jsou od
sebe vzdáleny jen o svou šířku. Tělo, zvl. abd., dlouhé, ploché 17
- Ster. široké, vpředu mnohem širší než vzadu. Cx I vzdálené o šířku pysku .. 18
- 17 (16) Pt I asi tak dlouhé jako ti I; mt IV s apikálním trnem
..... *Marpissa* C. L. Koch, 1846
- a Ster. hnědé nebo hnědočerné. (XXI/14, 15.) Hl. 3—3,5 mm. Pod kůrou
stromů a sloupů d. hoj. *M. muscosa* (Cl., 1757)
- Ster. žluté, černě lemované b
- b (a) Mt IV jen s trny apikálními. Břicho světlé, hnědočerně skvrnité; hřbet
abd. žlutavý, s 2 oranžovými nebo černými rovnoběžnými linkami.
Hl. 2,3—2,5 mm. Na močálech v. vz. *M. radiata* (Grube 1859)
- Mt IV má kromě trnů apikálních ještě 1 silný trn vpředu v basální
polovině. Břicho z větší části černé, hřbet abd. černý, vzadu s podélným
zubatým světlým proužkem. Hl. 3—3,6 mm. V latách rákosy vz. ...
..... *M. pomatia* (Walck., 1825)
- Pt I je zřetelně kratší než ti I; mt IV bez apikálního trnu .. *Hytia* Simon, 1876
- U nás jen 1 druh. Nápadně dlouhý, štíhlý a plochý pavouk. hl. 2,2—2,4
mm. Přední nohy (zvl. u ♂) mohutně vyvinuté, s výjimkou mt a ta
tmavé, ostatní páry noh světlé. (XXI/20, 21.) V trávě na Mohelně
a u Pouzdřan v. vz. *H. nivoyi* (Lucas, 1846)
- 18 (16) Pt + ti III jsou stejně dlouhé nebo delší než pt + ti IV 19
- Pt + ti III jsou kratší než pt + ti IV 23
- 19 (18) Čtyřúhelník oční je vzadu zřetelně širší než vpředu (1,1 : 1,15). Přední oči
tvoří přímkou. Nohy III zřetelně delší než IV; mt I s 2 páry břišních trnů.
mt IV mají kromě apikálních trnů ještě nejvýše další dva trny
..... *Pellenes* Simon, 1876

- a Abd. s podélným bílým přerušovaným proužkem a v zadní části s příčnou prohnutou páskou; obojí tvoří kříž. Ti ♂ mak. s velmi dlouhou kolíkovitou apof., opřenu o dva kuželovité hrboly cymbia. Epig. ledvinitá, s dlouhým podélným, dopředu namířeným a v jamce končícím žebrem. (XXI/8—10.) Hl. 2,5—3 mm. Na slunných místech v trávě hoj. ... *P. tripunctatus* (Walck., 1802)
- Abd. s bílou podélnou páskou, vpředu s bílým obroučkem a po každé straně s 2 bílými skrvnami; za zadními očima po bílé skvrně. Ti apof. je dýkovitá, mírně vzhůru prohnutá. Epig. podobná obrácenému měkkému patru s čípkem (uvulou). Hl. 2,5—2,8 mm. (XXI/11—13.) V trávě nejteplejších špoloh vz. ... *P. nigrociliatus* (L. K., 1875)
- Čtyřúhelník oční je vpředu i vzadu stejně široký 20
- 20 (19) Ta noh bez scopuly. Ti IV bez hřbetního trnu. Nohy III stejně dlouhé nebo nepatrně delší než nohy IV 21
- Ta noh se scopulou. Ti IV dorsálně poblíž středu s trnem; chybí-li (♀♀ rodu *Erarcha*), pak pt IV má na obou stranách trn *S k á k a v k a. Philaeus* Thorell, 1870
- U nás jen 1 druh. Hl. 4—5,5 mm. ♂: Abd. rumělkově červený, s podélnou černou páskou. ♀: Abd z větší části černý, po obou stranách s bílou nebo žlutavou páskou. Dlouhý, tenký, prohnutý embolus vyrůstá z base bulbu. (XXI/18, 19.) Na teplých skalnatých místech hoj.) ... *S. r u d o p á s á. P. chrysops* (Poda, 1761)
- 21 (20) Mt III s dvěma, mt IV s třemi přeslénými trny *Carrhotus* Thorell, 1891
- U nás jen 1 druh. Hl. 3—3,5 mm. ♂: Abd. přilehle rudohnědě chlupatý, s odstálými černými štětinami. Mak. štíhlé. Krátký, tlustě drápanitý embolus vyrůstá z vrcholu bulbu. Epig. s 2 okrouhlými jamkami, vzdálenými mezi sebou i od zadního okraje epig. méně než o svůj průměr. (XXI/16, 17.) V listnatých lesích j. Mor. a Slov. d. vz. *C. bicolor* (Walck., 1802)
- Otrnění mt je jiné 22
- 22 (20) Přední oči v čáře prohnuté (—). Mt I má kromě 2 páru břišních trnů ještě 1 trn vpředu poblíž středu *Aelurillus* Simon, 1884 (viz č. 6)
- Přední oči v čáře rovné. Mt I bez trnu vpředu. Scopula jen na konci ta. Epig. vzadu s tmavou chitinovou kotvicí *Erarcha* Simon, 1902
- a Bulbus při pohledu ze strany vybíhá ve dva hrboly. Abd. žlutý, bíle a černě lemovaný. Kotvice epig. je nízká (krátká) asi jako délka bledého políčka, vzadu zaoblená; její střední zub je krátký, tupý; postranní ramena 4 × užší než výška kotvice bez středního zubu. Receptakula neprosvítají. (XXI/3, 4.) Hl. 2,5—3 mm. V lesích v. hoj. *E. flammata* (Cl., 1758)
- Bulbus při pohledu ze strany s jedním hrbolem. Kotvice epig. j. tvaru lb
- b (a) ♂: Clypeus s 2 proužky bílých chlupů. Ti apof. široce dýkovitá, embolus černý, široký, na konci dopředu prohnutý. Tělo i nohy černé, s měděně lesklými chloupky. ♀: Kotvice epig. tmavohnědá, lesklá, velmi vysoká (dlouhá), asi jako 2násobná délka políčka, které před ní leží. Receptakula neprosvítají. (XXI/5—7.) Hl. 2,5—3 mm. Na slunných stránkách hoj. *E. arcuata* (Cl., 1758)
- ♂: Chlupy na clypeu nejsou uspořádány v proužky. Ti apof. na vrcholu zkosená nebo mělece vykrojená; pentlicovitý embolus zakřivený kolem

vrcholu bulbu. ♀: Kotvice velmi nízká (krátká), všude stejně široká, vzadu srdecovitá; její střední zub je dlouhý, špičatý. Recept. slabě prosvítají. Hl. 2—2.3 mm. (XXI/1, 2.) Jen na velmi teplých lokalitách vz.*E. laetabunda* (C. L. K., 1848)

- 23 (18) Mt IV má kromě apikálních trnů ještě další trny; zřídka má jen 1 trn, pak mt III má vespod při basi 2 trny24
 — Mt IV jen s apikál. trny a jen zřídka ještě s 1 trnem od apikálního konce vzdáleným; mt III jen s trny apikálními a zřídka ještě s 1 trnem při basi ...25
 24 (23) Ta I—IV s více btr. Nohy III jen málo kratší než nohy IV*Philaeus* a *Carrhotus* (viz č. 20a, 21)

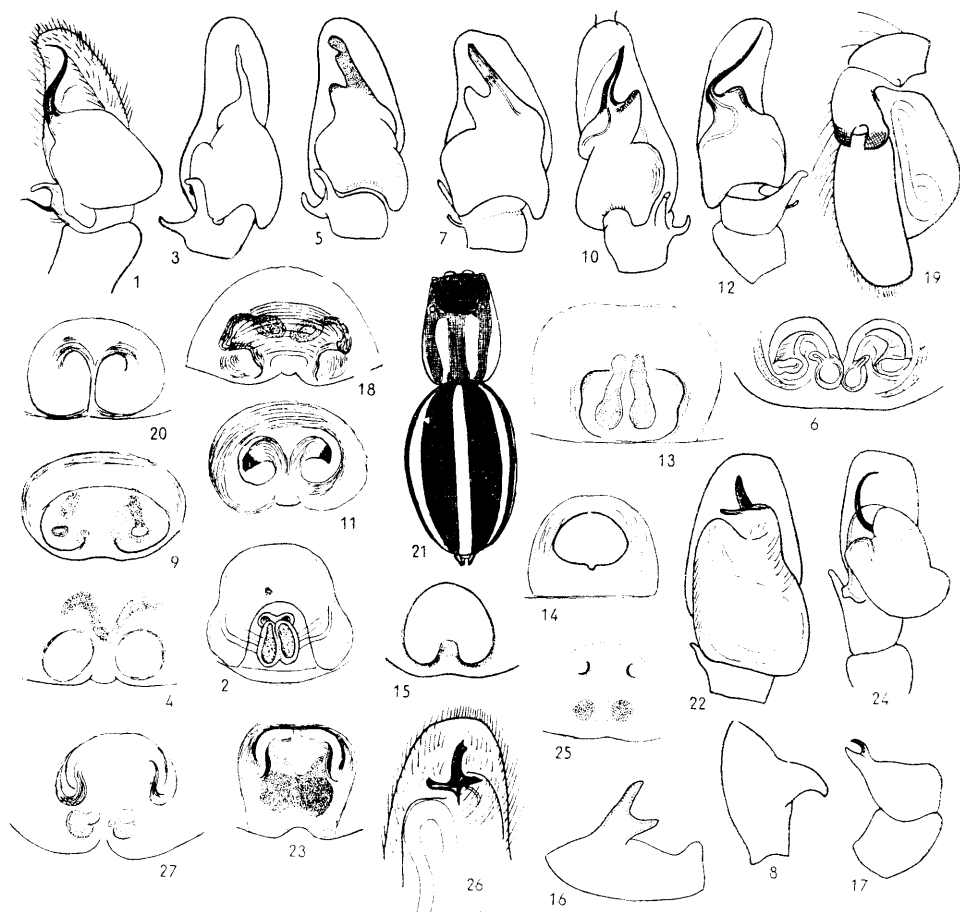

XXI

- 1 — *Ecarcha laetabunda*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *E. flammata*, mak. ♂. 4 — Ibid., epig.
 5 — *E. arcuata*, mak. ♂. 6 — Ibid., embolus. 7 — Ibid., epig. 8 — *Pellenes tripunctatus*, abd. ♂.
 9 — Ibid., mak. ♂. 10 — Ibid., epig. 11 — *P. nigrociliatus*, abd. ♀. 12 — Ibid., mak. ♂. 13 —
 Ibid., epig. 14 — *Marpissa muscosa*, mak. ♂. 15 — Ibid., epig. 16 — *Carrhotus bicolor*, mak. ♂.
 17 — Ibid., epig. 18 — *Philaeus chrysops*, mak. ♂. 19 — Ibid., epig. 20 — *Hyetia nivoyi*, mak. ♂.
 21 — Ibid., epig. 22 — *Heliophanus dampfi*, mak. ♂. 23 — *H. pouzdranensis*, mak. ♂. 24 — *H.*
kochi, mak. ♂. 25 — *H. patagiatus*, mak. ♂.

- Ta I—IV s 2 btr. Fe ♂ mak. s jednoduchou nebo vidlicovitou apofysou. Mak. z celá světle žlutá nebo s fe černými, jen u *H. kochi* je celá černá. Kovově zeleně nebo měděně lesklí pavouci S k á k a v k a, *Heliophanus* C. L. Koch, 1833
- ♂♂ a
- ♀♀ l
- a Fe mak. s jednoduše zašpičatělou apofysou (XXII/8) b
- Fe mak. s apofysou na konci vidlicovitou (XXII/16) g
- b (a) Embolus vyrůstající se zaobleného vrcholu bulbu je dlouhý, jen asi o $\frac{1}{2}$ kratší než délka bulbu, štíhlý, pravidelně v tenkou špičku ztenčený, $2 \times$ prohnutý v tvar písmene S (XXII/1). Hl. 1,5—2 mm. Na nižších rostlinách v. hoj. S. m ě d o v á, *H. cupreus* (Walek., 1802)
- Embolus je kratší a má jiný tvar c
- c (b) Embolus tlustý, krátkou špičkou v pravém úhlu dovnitř ohnutý (XXI/22). Fe apof. je krátká, tlustá. Abd. černý, s růžově lesklými šupinkami. Hl. 1,7—1,9 mm. Severský druh, u nás v. vz. na vrchovištích v Jeseníku a na Rejvízu *H. dampfi* Schenkel, 1924
- Embolus je štíhlejší, téměř rovný, špičkou šikmo vně namířený ... d
- d (c) Boky hl. rzivě červené, hřbet černý e
- Hl. černá. Bulbus vybíhá na vnější straně kořene stylu v zaoblený lalok f
- e (d) Embolus dlouhý, řemínkovitý, na konci zaoblený a před vrcholem na vnější straně vykrojený hlubokým vroubkem. Ti mak. s 2 samostatnými štíhlými a spíchatými apofysami (XXII/5). Hl. 2 mm. Jen na nejteplejších lokalitách j. Slov. vz. *H. simplex* Sim., 1868
- Embolus krátký, dýkovitě zašpičatělý. Ti mak. s 1 apofysou, ukončenou 2 krátkými špičkami, z nichž spodní je rovná, horní drápkovitě ohnutá. (XXI/25, XXII/17.) Hl. 2—3 mm. J. Slov. v. vz. mezi štěrkem a na balvanech břehů řek *H. patagiatus* Thor., 1875
- f (d) Fe apof. je dlouhá, pravidelně zakřivená a zašpičatělá. Horní ti apof. kolmo odstává (XXII/10). Abd. mědově lesklý, vpředu s bílým proužkem, vzadu s dvěma bílými skvrnkami. Hl. 2,3—2,5 mm. Hojný na kamenitých stráních *H. aeneus* (Hahn, 1831)
- Fe apof. je kratší, tlustší, jen na konci silněji ohnutá. Horní apof. ti neodstává. (XXII/7, 8.) Abd. černý, zeleně lesklý. Hl. 1,7—2,5 mm. Na keřích, plotech a pod kůrou stromů vz. ... *H. dubius* C. L. K., 1835
- g (a) Boky hl. rezavě červené. Oba zoubky fe apof. stojí napříč, delší z nich je na konci krátce vidlicovitý. Hl. 2 mm. J. Slov. v. vz.
- *H. tribulosus* Sim., 1868
- Hl. černá. Oba zoubky fe apof. stojí v podélné ose fe za sebou h
- h (g) Embolus velmi krátký ($\frac{1}{6}$ — $\frac{1}{5}$ délky bulbu), štíhlý, srpkovitý. Horní apof. ti tyčinkovitá, v oblouku odstálá. Fe apof. hluboce vykrojená. ve 2 dlouhé, široké, rozbíhavé špičky. (XXI/24, XXII/16.) Abd. vpředu s bílým obloučkem, na hřbetě se 4 a na každém boku s 2 bílými tečkami. Hl. 1,7—1,8 mm *H. kochi* Sim., 1868
- Embolus dlouhý (jen asi o $\frac{1}{3}$ kratší než bulbus). Horní apof. ti trnovitá. Vidlice fe apof. má špičky krátké a nestejně i
- i (h) Vrchol bulbu je pravidelně široce zaoblený. Embolus v pravidelném oblouku vně prohnutý. Hor. černá apof. ti je při pohledu ze strany téměř stejně dlouhá jako spodní, řemínkovitá, ohnutá apofysa (XXI/23). Abd

- se 4 tečkami na hřbetě a s jednou tečkou (někdy proužkem) vpředu.
Hl. 2.2 mm. V. vz. na Pouzdřanských kopech
.....*H. pouzdranensis* Miller, 1958
- Vrchol bulbu s lalokem při kořeni embolu. Hor. černá apofysa ti je při pohledu ze strany mnohem kratší než apof. spodní
k (i) Horní apofysa ti při pohledu zespodu kolmo odstává a se spodní apofysou svírá pravý úhel. Embolus probíhá v podélné ose špičky cymbia a je slabě zvlněný (XXII/3). Abd. s velmi hustými třpytnými šupinkami
Hl. 2—2.5 mm. Na slunných místech d. hoj. ...*H. auratus* C. L. K., 1835

XXII

- 1 — *Heliophanus cupreus*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *H. auratus*, mak. ♂. 4 — Ibid., epig.
5 — *H. simplex*, mak. ♂. 6 — Ibid., epig. 7 — *H. dubius*, mak. ♂. 8 — Ibid., fe ♂ mak. 9 —
Ibid., epig. 10 — *H. aeneus*, mak. ♂. 11 — Ibid., epig. 12 — *H. flavipes*, mak. ♂. 13 — Ibid.,
epig. 14 — *H. pouzdranensis*, epig. 15 — *H. kochi*, epig. 16 — Ibid., fe ♂ mak. 17 — *H. pata-*
giatus, pt a ti ♂ mak. 18 — Ibid., epig. 19 — *Phlegra fuscipes*, mak. ♂. 20 — Ibid., epig. 21 —
P. fasciata, ♀. 22 — *Dendryphantus hastatus*, mak. ♂. 23 — Ibid., epig. 24 — *D. nidicolens*, mak. ♂.
25 — Ibid., epig. 26 — *D. rudis*, mak. ♂. 27 — Ibid., epig.

- Horní, krátká a tenká apof. ti je při pohledu zespodu namířena šikmo dopředu a svírá ze spodní apofysou velmi ostrý úhel. Embolus tvoří plochý oblouk od vnitřní strany vřecholu bulbu k vnějšímu koutu vřecholu cymbia (XXII/12). Abd. s řídkými, málo lesklými šupinkami. Hl. 1,5—2 mm. Všude hoj. *H. flavipes* (Hahn, 1831)
- l Celé mak. a větší část noh černé. Epig. s okrouhlou nebo příčně oválnou jamkou, vzdálenou od zadního okraje asi o $\frac{1}{3}$ své délky (XXII/15). Hl. 2 mm *H. kochi* Sim., 1868
- Mak. buď celá žlutá, nebo žlutá s fe černými m
- m (l) Jamka epig. je delší než široká, vpředu zaoblená, dozadu trochu rozšířená a na epigastr. rýze otevřená; po kopulaci je vyplněna hnědou tuhou hmotou a je nezřetelná (XXII/2). Mak. žlutá. Hl. 2—2,5 mm ..
..... S. měďová, *H. cupreus* (Walck., 1802)
- Jamka epig. je příčná, širší než dlouhá, nebo je rozdělena podélnou přepážkou na 2 poloviny n
- n (m) Hl. po stranách rezavě červená o
- Hl. není po stranách světlejší než na hřbetě r
- o (n) Jamka epig. je jednoduchá, široce oválná, vzadu trochu širší než vpředu; její přední a zadní okraj jsou slabě dovnitř prohnuté Hl. 2 mm *H. tribulosus* Sim., 1868
- Epig. s 2 jamkami oddělenými podélnou přepážkou p
- p (o) Celá mak. bledě žlutá. (XXII/6.) Hl. 2,3 mm ... *H. simplex* Sim., 1868
- Mak. světle žlutá s černými fe. (XXII/18.) Hl. 2,5 mm
..... *H. patagiatius* Thor., 1875
- r (n) Mak. bledě žlutá, jen ex někdy černé s
- Mak. bledě žlutá s černými fe u
- s (r) Jamka epig. je rozdělena podélnou přepážkou na 2 části (XXII/9). Nohy žlutočervené, abd. bez kresby. Hl. 2—2,5 mm
..... *H. dubius* C. L. K., 1835
- Jamka epig. příčně oválná bez podélné přepážky. Abd. s úzkým bílým lemem t
- t (s) Cx mak., ehel., pysk a max. jsou černé. Jamka epig. je 2 × širší než dlouhá, jen vpředu a po stranách zřetelně ohraničená. Prosvítající receptakula leží napříč. Hl. 2 mm *H. dampfi* Schenkel, 1924
- Vyjmenované části jsou žluté. Mělká jamka epig. je jen o $\frac{1}{4}$ širší než dlouhá. Kyjovitá, na dně jamky prosvítající recept. se dotýkají a leží vedle sebe v podélné ose (XXII/13). Hl. 2—2,2 mm
..... *H. flavipes* (Hahn, 1831)
- u (r) Jamka epig. je hluboká, příčně oválná, dozadu trochu rozšířená, po celém obvodu ohraničená ostrým okrajem a vzdálená od zadního okraje o $\frac{1}{3}$ své délky (XXII/14) *H. pouzdranensis* Miller, 1958
- Epig. jiného tvaru v
- v (u) Epig. mělká, příčná, její zadní okraj je dopředu prohnutý a mizí na dně jamky (XXII/11). Nohy tmavohnědé až černé. Abd. zeleně bronzový, vpředu a po stranách s bílým proužkem a před bradavkami s 2 bílými skvrnkami. Hl. 2,5—3 mm *H. aeneus* (Hahn, 1831)
- Epig. s 2 bílými okrouhlými, asi o $\frac{1}{3}$ svého průměru vzdálenými jamkami (vzdálenost dosti kolísá), nad nimiž prosvítají tmavé chodby tvaru svorky (—) (XXII/4). Nohy žluté, fe někdy tmavé. Hl. 2 mm ..
..... *H. auratus* C. L. K., 1835

- 25 (24) Hl. široká, vysoká, špalkovitá. Ti I normální, štíhlé, naspodu s trny po obou stranách. Tělo pokryto většinou šupinkovitými chloupky *Dendryphantes* C. L. Koch, 1837
- a Embolus dlouze, tence trnitý, srpovitě prohnutý; chel. vpředu vně s podélným prohnutým břítem. Břicho ♀ světlé s tmavohnědým proužkem. Abd. vpředu s podélnou bledou nepravidelnou páskou, uzavírající hnědý proužek a po stranách s několika bělavými a hnědavými obloučky. (XXII/24, 25.) Hl. 2,3—3 mm. V lesích j. Slov. vz. *D. nidicolens* (Walek., 1802)
- Embolus krátký, kolíkovitý, při basi s odstávajícím štíhlým krátkým trnem. Chel. bez bříte. Abd. ♀ s jinou kresbou b
- b (a) Přední plocha fe I ♂ s bílým kontrastním proužkem hustých šupinek. Odstávající trn při basi embolu je jen o málo kratší a tenčí než stylus a je na konci trochu rozšířený a zahnutý. Tmavý střední proužek abd. má na vnějších okrajích několik bílých teček (zvl. u ♀♀). Šířka epig. mezi vnějšími rohy šterbinovitých, mírně prohnutých jamek, které vpředu a po straně ohraničují ploténku epigyny. je aspoň tak velká, jako délka epig. (XXII/26, 27.) Hl. 2,4—3 mm. V jehlič. lesích v. hoj. Hotoví si žlutavé zámotky mezi jehličkami borovic při větvičkách a v nich také přezimuje *D. rudis* (Sund., 1832)
- Přední plocha fe I ♂ jen s rozptýlenými šupinkami, které nejsou seskupeny v proužek. Odstávající trn je mnohem kratší a tenčí (asi 4×) než stylus. ♀: Po stranách tmavého podélného proužku na abd. (u ♂ nezřetelného) nejsou žádné bílé párovité skvrnky, nebo jsou jen velmi nezřetelné. Délka epig. je skoro o $\frac{1}{3}$ větší než její šířka mezi oběma předními šterbinami. (XXII/22, 23.) Hl. 2,7—3 mm. Vzácněji než předechozí .. *D. hastatus* (Cl., 1758) (= *pini* Deg.)
- Hl. štíhlejší, plochá, dopředu slabě zúžená. Ti I široké, bez trnů nebo ventrálně vpředu s 1—2 krátkými ostny. Tělo pokryto jednoduchými chloupky *Pseudicius* Simon, 1885
- U nás jen jeden druh. Hl. 1,8—2,1 mm. Ti apof. mak. je široce lopatkovitá se zoubkem vpředu dole. Abd. ♀ černý, po stranách bílý, na hřbetě s bílými skobovitými skvrnami. (XVIII/28, 29.) Na teplých místech na sloupech, kmenech stromů a pod odchléplou kůrou vz. *P. encarpatus* (Walek, 1803)

18. čeleď *Oxyopidae*

(viz str. 57)

19. čeleď Slíďákovití — *Lycosidae*

Velmi ostře vyhraněná a homogenní čeleď, jejíž některé rody se v klíči dají dosti obtížně vymezit, ač jejich druhy se habituálně značně liší. Patří do ní středně velcí i velcí pavouci, volně žijící lovci, kteří si nestavějí síť. Žijí na polích, loukách, keřnatých stráních, pasekách i v lesích, na březích vod a na močálech, někteří běhají hbitě po vodní hladině, jiní se zdržují v detritu

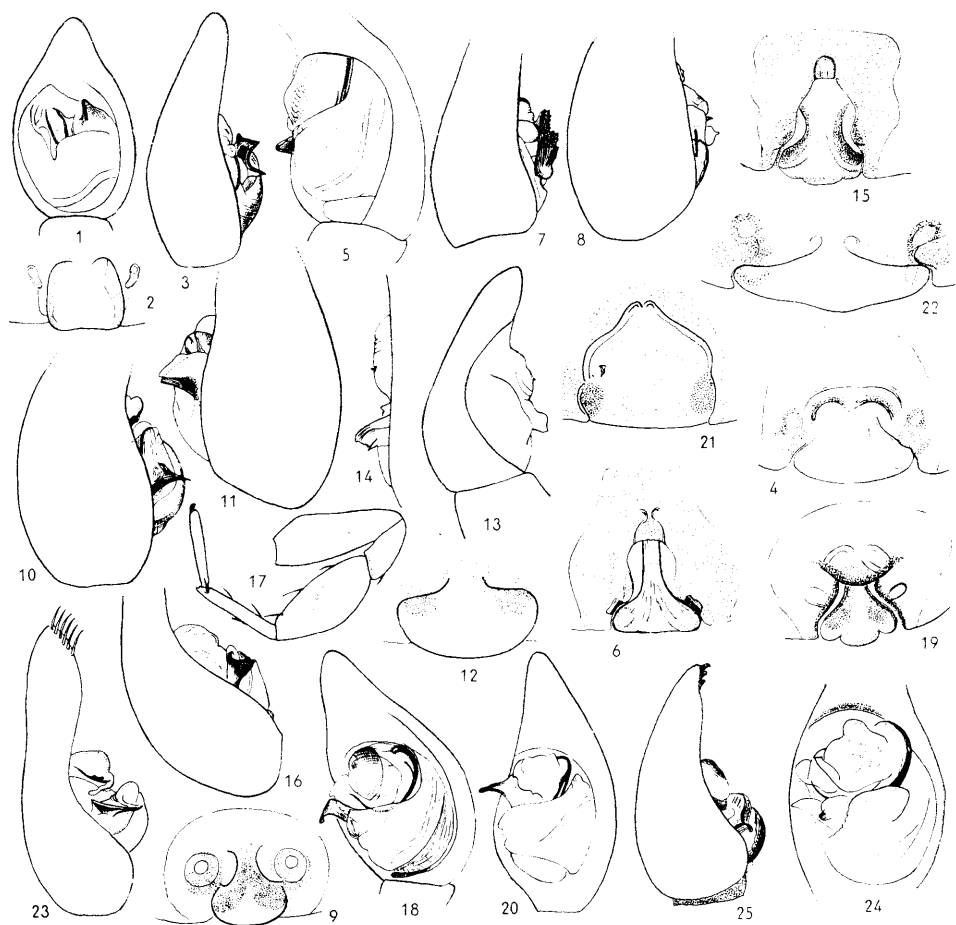
rybníků apod. Některé druhy obývají nory, v nichž samičky hlídají také své kokony. Většinou přezimují nedospělí pavouci, zřídka dospělci, takže už od časného jara se s nimi na příslušných biotopech setkáváme.

- 1 Přední řada oční je silně $\cup$, oči jsou od sebe stejně vzdálené. Svrchní bradavky jsou nejdelší, jejich základní článek je na konci širší než při kořeni; pt mak. je u obou pohlaví bílá *Aulonia* C. L. Koch, 1848
Jediný druh, snadno poznatelný podle zbarvení. Tělo je černé, nohy bledé, jen fe I téměř černé. Bulbus na vrcholu uprostřed s rovnou, dopředu namířenou, na konci ve 2 špičky rozeklanou apofysou. Epig. s 2 slabě prohnutými, dozadu slabě rozbíhavými rýžkami, které ohraničují střední políčko asi tak dlouhé jako vzadu široké. (XXIII/1, 2.) Hl. 2—2,3 mm. Kokon kulovitý, 2 mm veliký, bílý, s 14—20 vajíčky. V trávě na okrajích lesů, v hromádách kamení na teplejších stráních ap. hoj. *A. albimana* (Walek., 1805)
- Přední řada oční není silně $\cup$; pt mak. není kontrastně bílá 2
- 2 (1) Zadní okraj žlábků chel. s 2 zoubky; hl. zpravidla se světlou podélnou páskou 3
- Zadní okraj žlábků chel. s 3 zoubky (Jen u *Trochosa terricola* s 2, avšak i někteří jiní příslušníci r. *Trochosa* mohou mít někdy na některé chel. menší počet zoubků; poznáme je podle rezavě hnědé nebo tmavohnědé hl. se světlejší podélnou páskou, uzavírající vpředu 2 tmavé souběžné úzké proužky (XXVI/12) 4
- 3 (2) Ta I mají kromě btr ještě dlouhou smyslovou štětinu poblíž mt. která je mnohem delší a tlustší než nejdelší btr. Podobají se větším druhům r. *Pardosa*, od nichž se liší takto: hl. mají vpředu širší, s postranními svahy méně strmými, přední oční řadu rovnou nebo slabě $\cup$, clypeus sotva vyšší než průměr PSO, nohy kratší a tlustší. U nás 14 druhů
..... S l í d á k . *Alopecosa* Simon, 1885
♂♂ a
♀♀ n
a Břicho černé. Ti vespod kromě trnů apikálních s 2 . 2 trny b
— Břicho světlé h
b (a) Abd. nedaleko předního okraje s 2 sblíženými, dozadu rozbíhavými černými klínky. Střed. apof. bulbu při pohledu ze strany vybíhá z širší base v tenký osten (XXIII/10). Hl. 6 mm. Ve světlých sušších listnatých hájích a lesích, na vřesovištích a pasekách hoj.
..... *A. inquietina* (Cl., 1757)
— Abd. bez popsaných skvrnek nedaleko kořene; střed. apof. bulbu jiná c
c (b) Drápek chel. je srpovitý, bez hrbolku na spodním okraji. Bulbus v profilu slabě a pravidelně vypuklý, opatřený uprostřed 2 málo vyniklými, sblíženými a nestejnými výrůstky; přední má tvar krátkého trnu, zadní je zaoblený a opatřený kratinkou špičkou (XXIII/8). Hl. 5,5 mm. Pod kameny a v norách na stepních lokalitách vz.
..... *A. sulzeri* (Pav., 1873)
— Drápek chel. má uprostřed spodního okraje drobný oblý hrbolok . . d
d (c) Střední apof. bulbu při pohledu z vnější strany kolmo vyniká a značně přečnívá okraj spodního laloku bulbu; její přední a zadní okraj je konkávní, takže ze širší base je uprostřed ploše zaškrbená, k vrcholu

- trochu zúžená, ale na konci znovu slabě rozšířená a na zkoseném předním okraji opatřená několika nepatrnými zoubky (XXVII/2). Část bulbu před apof. je silně vypuklá. Kresbou a zbarvením upomíná na *A. accentuata*, je však tmavší. Hl. 6 mm. Na silně osluněných lehkých půdách se sporou vegetací (vřes. *Cladonia* ap.), kde hrabe nory *A. fabrilis* (Cl., 1757)
- Střední apof. bulbu má jiný tvar e
- e (d) Střední apof. bulbu má v profilu sedlovitou vyhloubeninku, oddělující 2 zaoblené lalůčky, z nichž přední je mnohem kratší a užší (XXVII/5). Část bulbu před touto apof. je vypuklá, podobná klenu-tému čelu. Hl. 5,5 mm. Obývá stinné horské lesy. U nás zjištěna ve V. Tatrách *A. pinetorum* (Thor., 1856)
- Střed. apof. bulbu má jiný tvar; aspoň 1 z obou laloků je špičatý ... f
- f (e) Bulbus v profilu má vpředu plochý, černý, na předním kraji rovně utatý výrůstek, jehož spodní okraj je široce vykrojený a dozadu pro-tažený v štíhlý, prohnutý, špičkou dolů namířený zoubek. Při po-hledu zespodu je střední apof. bulbu skoro obdélníkovitá, černá, vzadu a na vnějším okraji slabě konkávní, s předním okrajem uvnitř konvexním; zadní okraj je zdvižen v rovný úzký kýl, patrný v profilu jako výše popsany zoubek; přední vnější roh je opatřen kolným nebo trochu dopředu namířeným výrůstkem, patrným v profilu jako popsany přední výrůstek (XXIII/3). Zbarvení jako u ♀♀. Abd. se žlutavě bílou, dosti širokou podélnou páskou, provázenou vpředu na každé straně černou skvrnou, prodlouženou až do zadní třetiny; vzadu 5 párů bílých, hnědě zdvojených teček, spojených hnědými, dopředu vypuklými příčkami. Hl. 4,4—6 mm. V. vz. na suchých stanovištích bez stromů a se sporou vegetací *A. striata* (Kulez., 1895)
- Bulbus v profilu s 2 velmi sblíženými výrůstky g
- g (f) Každý z obou výrůstků je zaobleně tupě trojúhelníkovitý, nosu po-dobný, špičkou dolů namířený; přední je blanitý, zadní černý. Oba stojí v částečném zákrytu, neboť blanitý výrůstek překrývá $\frac{2}{3}$ čer-ného výrůstku (XXIII/11). Zbarvení jako u ♀♀, s velmi zřetelnou kresbou na hl. i abd. Hl. 5,5—6 mm. Na velmi teplých stráních vz.; přes den v norách, které si sama hrabe. Přezimují dospělci *A. schmidtii* (Hahn, 1834)
- Přední výrůstek je tupě trojúhelníkovitý, černý, špičkou dolů na-mířený, zadní je čtyřúhelníkovitý, dolů a dopředu namířený, s před-ním rohem špičatým, zadním zaobleným; oba výrůstky jsou od sebe vzdáleny sotva o svou šířku (LXII/14). Hl. 5,5 mm. Na suchých stráních v. vz. *A. mariae* (Dahl, 1908)
- h (a) Bulbus v profilu má na předním okraji velký černý, dopředu namí-řený výrůstek s obdélníkovitě vykrojeným spodním okrajem; vý-růstek je hustě bradavčitý a pokrytý špičatými hrbolky (XXIII/7). Na teplých keřnatých stráních porůznu a d. vz. i v zimě *A. solitaria* (Herm., 1876)
- Výrůstek bulbu při pohledu ze strany je jiný i
- i (h) Výrůstek bulbu má v profilu tvar obrácené vysoké boty, jejíž špička směřuje šikmo vně a dozadu j
- Výrůstek bulbu není podobný vysoké botě k

- j (h) Špička botě podobného výrůstku je černá, téměř rovná, na konci zaoblená; při pohledu zespodu leží před špičkou výrůstku ostrý zub, oddělený širokým výřezem (XXIII/20). Hl. 3,3 mm. Na suchých, teplých, světlých místech bez stromů a se sporou vegetací porůznu a nehojně od IV. *A. cursor* (Hahn, 1831)
- Špička výrůstku je blanitá, břítká, na konci mírně směrem k cymbiu zahnutá; před ní leží bledý blanitý zoubek; při pohledu zespodu nemá botě podobná apof. při basi na vnější straně žádný ostrý zub (XXIII/18). Ti a mt ventrálně s hustým porostem černých štětín. Podobná předechozí, avšak větší. Hl. 3,5—4 mm. Na slunných místech v. hoj. *S. úhorní, A. accentuata* (Latr., 1817)
- k (i) Ti I mohutně kyjovitě ztlustlé, opatřené poblíž středu na obou stranách bledým vtiskem (XXIII/17). Hl. 3,7 mm. Hoj. na vlhkých loukách i na sušších lokalitách zarostlých trávou *S. tlustonohý, A. cuneata* (Cl., 1758)
- Ti I jsou normální I
- l (k) Všechny 3 proužky hl. jsou ostře ohraničený a stejně světlé. Ster. červenohnědé, s vejčitou, velmi zřetelnou a ostře ohraničenou skvrnou. (XXIII/16, XXVII/4.) Hl. 4,4—5 mm. Ve světlých lesích a teplých keřnatých místech porůznu *A. trabalis* (Cl., 1758)
- Postranní podélné proužky hl. jsou méně zřetelné a tmavší než střední páska. Ster. tmavohnědé, jen někdy uprostřed světlejší m
- m (l) Střed. apof. bulbu v profilu je trojúhelníkovitá. (XXIII/5, XXVII/3.) Ster. zpravidla jednobarevné. Hl. 4—5 mm. Na světlinách smíšených a listnatých lesů. Suchomilnější než *A. cuneata* a *A. pulverulenta* *A. aculeata* (Cl., 1758)
- Střed. apof. bulbu je v profilu až ke konci stejně široká, na špičce utatá. (XXIII/13, XXVII/6.) Ster. je uprostřed často světlejší. Hl. 3—4 mm. Světlé lesy v nížinách i horách na travnatých místech hoj. *A. pulverulenta* (Cl., 1758)
- n Břicho aspoň zčásti černé. Ti I vespod s 2,2 trny mimo trně apikálních; podélná páska hl. není uprostřed nikdy hvězdčovitá o
- Břicho je světlé u
- o (n) Hřbet abd. blízko předního kraje s 2 černými, sblíženými, klínovitými, vzadu zašpičatělými skvrnkami. Epig. s úzkou podélnou štěrbinou, uzavřenou vzadu příčnou kotvicovitou lištou. Rýžka s lištou má tvar u. Hl. 6 mm *A. inquilina* (Cl., 1757)
- Abd. bez popsanych skvrnek, epig. bez podélné štěrbiny p
- p (o) Jamka epig. je podélně elipsovité nebo zaobleně trojúhelníkovité, opatřená uprostřed podélnou lamelkou, která je téměř 2× delší než vzadu široká. Tato lamelka je vpředu silně vypuklá a rozšířená, takže někdy vyplňuje téměř celou jamku; vzadu je znovu a více rozšířena v příčnou lichoběžníkovitou plošku, která je jen málo kratší než vzadu široká. Celé tělo je tmavé, takže černé břicho jen málo kontrastuje (rozdíl od ♂♂). Fe I a II jsou mnohem tmavší než ostatní články. Hl. 5,3 mm *A. pinetorum* (Thor., 1856)
- Jamka epig. je kratší nebo sotva tak dlouhá jako šířka zadní příčné lamelky. Vpředu je zaokrouhlená, její postranní okraje jsou z větší části rovnoběžné a teprve před příčnou lamelkou kotvice náhle vně zahnuté (XXVII/1). Zbarvení jako u ♂♂, zadní párovité skvrnky však jsou spo-

- jeny černými, šedě zdvojenými příčkami. Hl. 6—8 mm *A. fabrilis* (Cl., 1757)
- = Jamka epig. je jiného tvaru r
- r (p) Ster. hnědé, jen o málo tmavší než ex. Světlá podélná páska hl. je nezřetelně ohraničená, vpředu není širší než oční políčko. Jamka epig. je vyplněna drobnou, příčně oválnou lamelkou, protaženou dopředu v krátký úzký krček; po stranách lamelky široké černé obloučky tvaru)((XXIII/9). Hl. 5,5—6,5 mm *A. sulzeri* (Pav., 1873)
- Ster. hnědočerné, mnohem tmavší než ex. Světlá podélná páska hl. je ostře ohraničená a vpředu zaujímá téměř celou šířku hl. s

XXIII

- 1 — *Aulonia albimana*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *Alopecosa striata*, mak. ♂. 4 — *A. mariaae*, epig. 5 — *A. aculeata*, mak. ♂. 6 — Ibid., epig. 7 — *A. solitaria*, mak. ♂. 8 — *A. sulzeri*, mak. ♂. 9 — Ibid., epig. 10 — *A. inquilina*, mak. ♂. 11 — *A. schmidtii*, mak. ♂. 12 — Ibid., epig. 13 — *A. pulverulenta*, mak. ♂. 14 — Ibid., bulbus v profilu. 15 — Ibid., epig. 16 — *A. trabalis*, mak. ♂. 17 — *A. cuneata*, ♂ noha I. 18 — *A. accentuata*, mak. ♂. 20 — *A. cursoria*, mak. ♂. 21 — Ibid., epig. 22 — *A. striata*, epig. 23 — *Lycosa radiata*, mak. ♂. 24 — *L. vultuosa*, mak. ♂. 25 — *L. singoriensis*, mak. ♂.

- s (r) Podélná páska hl. má mezi SO a hřbetní rýžkou 2 velmi zřetelné, tmavé rovnoběžné a sblížené linky. Tmavý kopinatý proužek vpředu abd. je velmi zřetelný, zubatý, s chloupky málo světlejšími než na tmavých částech hl. Epig. s příčnou ploškou, jejíž tvar poněkud kolísá: buď je příčně oválná, nebo zaobleně trojúhelníkovitá, vpředu v úzký krček zúžená; v předních koutech plošky prosvítají okrouhlá černá receptakula (XXIII/12). Hl. 4,8—7 mm *A. schmidtii* (Hahn, 1834)
- Podélná páska hl. bez obou tmavých linek, kopinatý proužek abd. je málo zřetelný, sotva tmavší než podélná páska hl. t
- r (s) Jamka epig. je vyplněna drobnou příčnou, obrácenému kloboučku houby podobnou lamelkou, která vpředu vybíhá v úzký kratinký krček nebo v trojúhelný zoubek (XXIII/22). Lamelka je 2—3 × širší než dlouhá. Bílá páska sahá vpředu až za zadní oči. Hl. 4,5—6,3 mm *A. striata* (Kulcz., 1895)
- Lamelka vyplňující jamku epig. má tvar lichoběžníkovitý, sukňovitý nebo zvonovitý, vzadu je širší, zaoblená, vpředu ohraničená mělce srdečtým okrajem (XXIII/4). Bíle ochlupená páska hl. nedosahuje vpředu až k očím. Na hrudní části 2 podélné hnědé proužky, protaté dvěma světlými paprskovitými, někdy chybějícími čarami. Chel. a ster. téměř černé, nohy žluté, bíle chlupaté, fe, pt a ti černě žíhané. Abd. u 33. avšak vzadu bez hnědých příček mezi oběma podélnými řadami bílých teček. Hl. 5—6 mm *A. mariae* (Dahl, 1908)
- u (n) Abd. s 5—6 páry tmavých, šikmo vně a dozadu směřujících linek, které vycházejí od světlého podélného kopinatého proužku. Jamka epig. je vyplněna ploténkou téměř stejně širokou jako dlouhou v
- Abd. s jinou kresbou, bez párovitých šikmých linek x
- v (u) Ploténka epig. je zaobleně pětiúhelníkovitá, širší než dlouhá, s postranními okraji slabě dovnitř prohnutými (XXIII/21). Hl. 3,5—3,7 mm *A. cursor* (Hahn, 1831)
- Ploténka epig. je stejně dlouhá jako široká, vzadu trojlaločná, vpředu zúžená v krček, který je asi 3 × užší; po stranách je lemována vypuklým okrajem (XXIII/19). Hl. 4—4,8 mm *S. ú h o r n í*, *A. accentuata* (Latr., 1817) (= *barbipes* Sund)
- x (u) Jamka epig. s málo zřetelnými postranními okraji je zcela vyplněna ploténkou zaobleně trojúhelníkovitou, jejíž postranní okraje jsou trochu zdviženy; lamelka má nízký podélný kýl (XXIV/1). Podélný proužek hl. je v nejširší části tak široký jako oční pole; postranní světlé proužky hl. jsou velmi nezřetelné. Hl. 5,5—6,5 mm *A. solitaria* (Herm., 1876)
- Jamka epig. je hluboká, po stranách ostře ohraničená, na dně s podélnou lištou, která se vzadu rozšiřuje v lamelku y
- y (x) Fe I a II jsou mnohem tmavší než ostatní články těchto končetin a mají na vnější straně světlé proužky *A. pinetorum* (Thor.) (viz p)
- Fe I a II nejsou tmavší než ostatní články, jsou však často tmavě skvrnité z
- z (y) Hl. trochu kratší než ti + pt IV. Všechny 3 světlé podélné pásy hl. jsou ostře ohraničené, velmi zřetelné. Ster. s elipsovitou světlou, velmi zřetelnou skvrnou. Hl. 5—5,5 mm *A. trabalis* (Cl., 1758)
- Hl. není kratší než ti + pt IV. Ster. jednobarevné nebo se střední skvrnkou jen o málo světlejší a splývavou A

A (z) Světlé proužky navlhčené hl. jsou ostré, zřetelné, postranní nejsou tmavší než střední. Ster. často se světlejší podélnou skvrnkou. Tmavé okraje podélné lišty epig. se dopředu slaběji rozbíhají a vytrácejí na dně jamky. Hl. 3,5—3,8 mm S. t l u s t o n o h ý, *A. cuneata* (Cl., 1758)

— Postranní proužky hl. jsou neostré, splývavé, tmavší než střed. páska .B B (A) Hl. 4,5—5,5 mm, stejně dlouhá jako ti+pt IV. Ster. jednobarevné, jen výjimečně s úzkým světlým klínkem. Podélná tmavá lišta epig. s rovnoběžnými okraji sahá až k přednímu okraji epig. (XXIII/6, XXIV/2.) Zbarvení a kresba jako u následující. Kokon zelenavě žlutý, 6 mm veliký *A. aculeata* (Cl., 1758)

— Hl. 3,3—4 mm, asi o $\frac{1}{2}$ kratší než ti+pt IV. Ster. často se světlou podélnou skvrnkou. Okraje podélné lišty se silně rozbíhají v podobě)) a její přední část se zvolna vytrácí na dně jamky (XXIII/15). Páska abd. málo výrazná, porostlá žlutavými chloupky podobně jako boky abd. Vzadu po stranách abd. bílé tečky s černým lemem. Vnitřní kopinatý proužek je šedavý s žlutými chloupky a nepřesahuje střed abd. Kokon žlutavý, 5 mm veliký, s 60—70 vajíčky *A. pulverulenta* (Cl., 1758)

— Ta noh mají jen jednu řadu btr, dlouhá hmatová štětina poblíž mt není vyvinuta. U nás 2 druhy velmi podobné Pardosám. Mají však širší čelo, hlavu při pohledu zpředu s méně strmými bočními sklony, přední oční řadu rovnou, její oči jsou drobné a stejně velké, clypeus asi o $\frac{1}{2}$ vyšší než průměr PSO ... S l í d á k, *Xerolycosa* Dahl, 1908

a Vidlicovitá apof. bulbu při pohledu ze strany je vyniklá, souměrná, s oběma špičkami stejnými, jen mírně prohnutými; při jejím koření leží světlý lalůček, který je užší než kořen apof. Obě bledé postranní jamky epig. jsou širší než dlouhé, s osami dopředu rozbíhavými. Střední lamelka je vzadu 2—3× širší než mezi oběma jamkami. (XXIV/6, 7.) Hl. 3 mm, u ♂ černá, s širokou, velmi zřetelnou, bílými chloupky porostlou, až k čelu sahající střední páskou. Postranní proužky jsou tvořeny bílými chloupky (ne pigmentem). ♂ jsou velmi podobní slídkům *Pardosa lugubris*. ♀ zbarvením připomínají *A. accentuata*. Suché okraje lesů, světliny, paseky, vřesoviště ap. v. hoj. Kokon bělavý, trochu zploštělý, 3—4 mm veliký, asi s 60 vajíčky S. l e s n í, *X. nemoralis* (Westr., 1861)

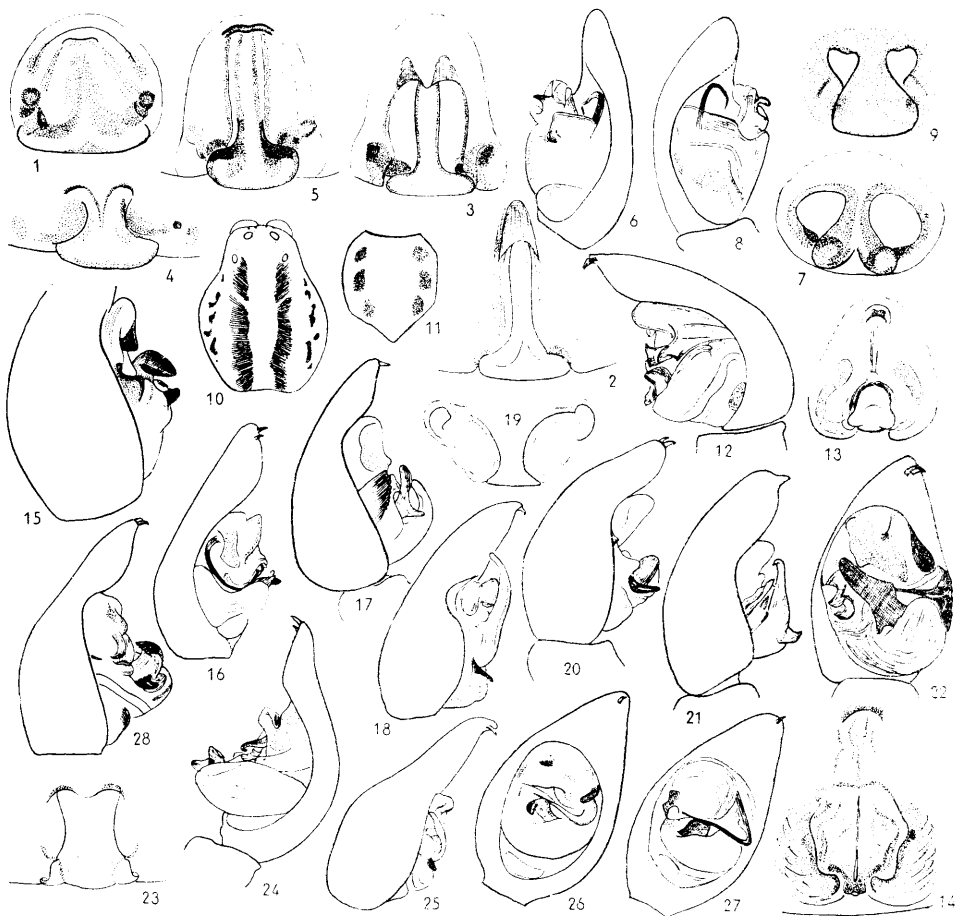
— Postranní apof. bulbu je mnohem drobnější, jen málo vyniklá, nesouměrná, se špičkami drápkovitě ohnutými; lalok při jejím koření je velmi široký, zaoblený. Bledé jamky epig. jsou drobnější, rovnoběžné, trochu delší než široké. Střední lamelka epig. je vzadu téměř 4× širší než mezi jamkami. (XXIV/8, 9.) Hl. 2,5—2,8 mm. Trochu menší než předchozí, zbarvení matnější, méně výrazné, podélné proužky hl. málo kontrastní. Jedinci v líhu mají červenavý odstín. Světlý podélný proužek hl. je vpředu slabě zaškrbený. Mnohem vzác. než předchozí, zpravidla mimo les, na suchých místech se sporou vegetací ... *X. miniata* (C. L. K., 1834)

4 (2) Břicho sazově černé. Aspoň ti IV při basi a vrcholu s černým proužkem; jsou-li černé jen na vrcholu, pak pt jsou vespod černé. Velké druhy S l í d á k, *Lycosa* Latreille, 1804

a ♂: Pt vespod a ti vespod jen na vrcholu černé. (XXIII/25, XXIV/4.) Náš největší pavouk, dosahující 3 cm délky (hl. 12—15,5 mm). Roz-

- šířil se k nám z jihoruských stepí a dnes obývá na j. a stř. Slov. a Mor. oblasti přirozených i kulturních stepí S. t a t a r s k ý, *L. singoriensis* (Laxm., 1770)
- ♂♀: Pt vespod bledé. Epig. s lamelkou tvaru $\perp$ b
- b (a) ♂♀: Ti I—IV vespod při basi a na vrcholu s širokým černým proužkem. Bulbus v profilu uprostřed s černou apofysou, vykrojenou ve 2 stejné, tupě zašpičatělé laloky. Příčná část lamelky epig. je asi $2 \times$ širší než dlouhá. (XXIII/24, XXIV/5.) Hl. 9—11 mm. Plešivec, Štúrovo *L. vultuosa* C. L. K., 1839
- ♂♀: Jen zadní ti vespod při basi a na vrcholu s černým proužkem. Vrchol bulbu s hřebínkem dlouhých bledých trnů, jeho apof. je štíhlá, zašpičatělá, s podélným břítem. Příčná lamelka epig. je $3-4 \times$ širší než dlouhá. (XXIII/23, XXIV/3.) Hnědé proužky hl. jsou mnohem širší než žluté části a jsou přerušeny černými, často bíle zdvojenými příčkami; střední proužek je na hlavě široký, oválný, opatřený 2 černými linkami, na hrudi užší, s okraji rovnoběžnými. Ster., ex a břicho černé, před bradavkami žlutobílý příčný proužek. Hl. ♂ 5—9, ♀ 6—12 mm. Již. Slov. S. j i ž n í, *L. radiata* Latr., 1817
- Břicho je světlé, pt a ti noh nejsou vespod černé 5
- 5 (4) Mt I vespod při vnějším okraji s 1.1.1 velmi kratinkými, ale silnými koleji, na vnitřním okraji jen s jediným kolcem při basi; mt II jen s jediným párem podobných kolců vespod těsně při předním okraji. Ti I a II bez trnů (jen ti I na přední ploše v basální třetině s tenkým krátkým ostnem). Přední řada oční je —, delší než 2. řada a její oči jsou téměř stejně velké (LXII/15) *Tricca* Simon, 1888
- U nás jen 1 druh. Hl. žlutohnědá, s řídkými bělavými chloupky a s tmavými, vzhůru zčesanými štětinkami. Ster. a břicho bledé, abd. žlutý, s jemnou šedozelenou kresbou. Fe noh žlutavé, ostatní články tmavší, jednobarevné. Políčko epig. velmi drobné, svraskalé, červenožluté, hustě porostlé tmavými štětinkami, uprostřed s podélnou, tmavou, úzkou, dopředu kotvicovitě rozřízenou lístou a po stranách s drobnými laločnatými tmavohnědými skvrnkami (receptakula). Bulbus s terminál. apof. vykrojenou ve dvě nestejně, k vnějšímu okraji namířené větve: přední je špičatá, drápcovitě dozadu ohnutá, zadní je rovná, s rovnoběžnými okraji (LXII/16). Hl. ♂ 3.2 mm. Všude v. vz., Pavlovské vrchy a na lesostepích u Karlštejna, kde žije v listí, detritu a trávě *T. lutetiana* (Sim., 1876)
- Mt I vespod s 3—4 trny; ti I vespod s 4—6 trny, z nichž některé stojí poněkud výše nad spodním okrajem článku 6
- Mt I vespod s 2 trny, jen zřídka mají ještě 1 drobný trn, stojící poněkud výše; ti I vespod s 3 trny často ve vzestupné řadě 7
- 6 (5) Malý, 3. drápek noh je menší než největší zoubek velkých drápků *Hygrolycosa* Dahl, 1908
- Jediný druh. Hl. žlutavá s 2 tmavými proužky prodlouženými na clypeus a chel. Ster. s 6 tmavými skvrnkami na obvodě. (XXIV/10, 11.) Nohy, zejm. fe, černě tečkované a kroužkované, ti, mt a ta jsou, zvl. na zadních nohách, často tmavší. I mláďata poznáme podle trnů na ti I a nápadně pestrého, kontrastně tmavě červenohnědého zbarvení a skvrnitého sterna. Hl. 2.5—3.2 mm. V okolí Třeboně v rašeliníku vlhkých lesů *H. rubrofasciata* (Ohl., 1865)

- Malý, 3. drápek ta je větší než největší zoubek velkých drápků. Zbarvení tmavé, nohy dlouhé, výrazně kroužkované. Hl. 4—4.5 mm. Velmi plachá a rychlá zvířata. U nás 2 druhy *Acantholycosa* Dahl, 1908
- a Bulbus v profilu s 3 apofysami: zadní je hluboce vykrojena ve 2 nestejně široké laloky (zadní je užší), střední je plochá, na konci lehce vykrojená, přední je zaoblená, opatřená na zadním okraji drobným, dozadu namířeným zoubkem. Epig. s podélnou rýžkou, vzadu uzavřenou štítkem zvonovitého obrysu, s trojlaločným zadním okrajem. (XXIV/12, 13.) Břicho 2♀ oranžově červené, v líhu hnědé. Kokon mo-

XXIV

1 — *Alopecosa solitaria*, epig. 2 — 4, *aguleata*, epig. 3 — *Lycosa radiata*, epig. 4 — *L. singoriensis*, epig. 5 — *L. vultuosa*, epig. 6 — *Xerolycosa nemoralis*, mak. ♂. 7 — Ibid., epig. 8 — *X. miniata*, mak. ♂. 9 — Ibid., epig. 10 — *Hygrolycosa rubrofasciata*, hl. ♀. 11 — Ibid., ster. 12 — *Acantholycosa lignaria*, mak. ♂. 13 — Ibid., epig. 14 — *A. norvegica sudetica*, epig. 15 — *Pardosa wagleri*, mak. ♂. 16 — *P. nebulosa*, mak. ♂. 17 — *P. palustris*, mak. ♂. 18 — *P. riparia*, mak. ♂. 19 — Ibid., epig. 20 — *P. bifasciata*, mak. ♂. 21 — *P. nigriceps*, mak. ♂. 22 — *P. monticola*, mak. ♂. 23 — Ibid., epig. 24 — *P. nigra*, mak. ♂. 25 — *P. pratriga*, mak. ♂. 26 — *P. morosa*, mak. ♂. 27 — *P. hortensis*, mak. ♂. 28 — *P. ferruginea*, mak. ♂.

- dravý, 5—6 mm velký, se 70—80 vajíčky. Na ležících kmenech a pařezcích horských lesů d. hoj. *A. lignaria* (Cl., 1758)
- Zadní apof. bulbu je jen mělce vykrojena ve 2 málo odlišné laloky. Před apof. leží štíhlý špičatý zoubek a před ním drobný zaoblený výrůstek (LXI/18). Epig. bez podélné rýžky, vpředu s tmavou, podkovovitě prohnutou přezkou, vzadu s políčkem, ohraničeným po stranách laločnatými okraji (XXIV/14). Horský druh žijící na kamenných polích nad hranicí lesů v Krkonoších, Král. Sněžniku a na Šumavě *A. norvegica suletica* (L. K., 1875)
- 7 (5) Postranní svahy hl. jsou při pohledu zpředu strmé. Pysk je stejně široký jako dlouhý. Nohy dlouhé, mt IV stejně dlouhé nebo delší než ti + pt IV. Kokon čokovitý, se švem na obvodě. Některé druhy jsou si velmi podobné a jejich kopulační ústroje, zejména epig., se jen málo liší, takže určení je někdy dosti nesnadné, a to tím spíše, že se tyto druhy rozpadají ve větší počet forem. Jde zejména o druhy *P. monticola*, *agrestis*, *agricola* a *arenicola*. Nejbohatší rod celé čeledi S l í d á k, *Pardosa* C. L. Koch, 1848
- 55 a
- a Ti má vespod kromě trnů apikálních ještě 2.2.2.2, vzácně jen 2.2.2 dlouhé trny, mt IV je mnohem delší než ti + pt IV. Bulbus v profilu velmi vyniklý, s 2 vyčnívajícími zkříženými trojúhelníkovitými zuby (XXIV/24). Zbarvení černé včetně sterny a dlouze a silně chlupatých noh. Kokon 6—7 mm. Hl. 4 mm. Na vysokých horách nad hranicí stromů na kamenných polích *P. nigra* C. L. K., 1834
- Ti I vespod kromě trnů apikálních jen s 2.2 trny b
- b (a) Oči 2. řady jsou od léních koutů vzdáleny aspoň o svůj průměr. Cymbium jen o málo širší než ti mak., pak náhle zúžené v štíhlou špičku, která je jen o ½ kratší než bulbus. Spodní lalok bulbu vybíhá ve 2 drobné tupé rozbíhavé zoubky, z nichž přední je světlý, zadní černý (XXIV/16). Hl. 5 mm, s hvězdovitou, velmi výraznou skvrnou na hřbetě, vybíhající vpředu ve 2 oblé laloky; příkrajní světlý lem se rozpadá v několik velkých skvrn. Abd. vzadu s 4—6 páry žlutých skvrn. Ster. černohnědé, ex bledě žluté, břicho světlé. Slov. na písčinách Hronu, Dunaje ap. *P. nebulosa* (Thor., 1872)
- Oči 2. řady leží v léních koutech nebo jsou od nich jen málo vzdáleny; je-li tato vzdálenost větší, pak bulbus je opatřen dlouhou tenkou apofysou nebo je nejméně o ½ širší než ti mak. c
- c (b) Bulbus v profilu má na velmi vyniklém střed. laloku 2 v ostrém úhlu rozbíhavé apofysy, z nichž horní je širší, delší, na konci hlavicovitě zaoblená, dolní štíhlejší, tupě zašpičatělá. Přední blanitý lalok vybíhá směrem k horní apof. v štíhlý výrůstek. Hl. rudohnědá, bez podélné pásky, 3 mm dl. V horách až do 1600 m v. vz. *P. sordidata* (Thor., 1875)
- Bulbus je v profilu jiný d
- d (c) Ta I černé nebo aspoň na konci tmavé e
- Ta I žluté, žlutohnědé, stejně nebo světleji zbarvené než mt (u *P. morosa* a *wagleri* jsou někdy všechny ta až poblíž drápků tmavší) f
- e (d) Ta I jsou černé jen v apikální ¼—½, ostatní ta jen poblíž drápků; pt mak. bez bílých chloupků. Zadní trny mt krátké. Příkrajní světlé proužky pod lilem málo zřetelné. Hl. 2.8 mm. Na polích, mezích, mezi

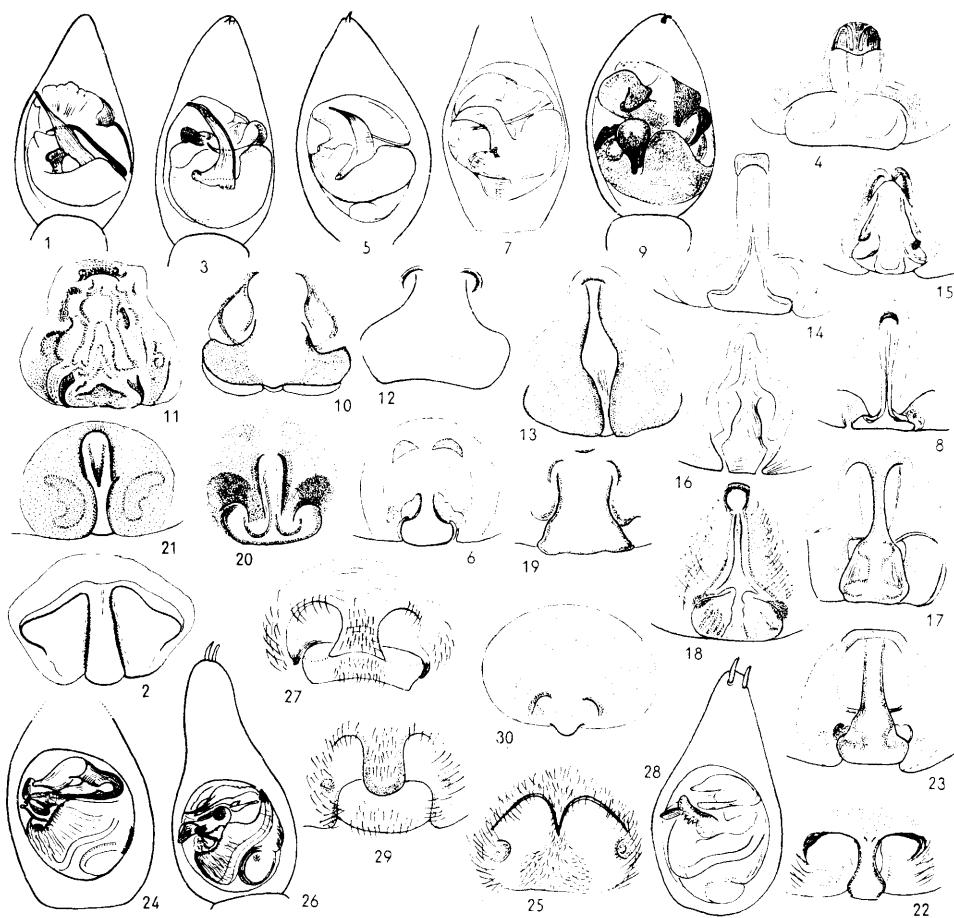
- obilím od V. všude velmi hojná *P. agrestis* (Westr., 1861)
 U nás ve 3 varietách lišících se kresbou hl.:
- z Střední proužek hl. je vpředu rozšířen 2
 — Střed. proužek hl. vpředu zašpičatělý, příkrajní proužky nepřerušené
 P. a. pseudomonticola Sim., 1937)
- β Příkrajní proužky nepřerušené *P. a. agrestis* (Westr., 1861)
 — Příkrajní proužky přerušované v několik skvrn
 P. a. pseudoagricola Dahl, 1908
- Ta I jsou černé až na úzký světlý proužek při kořeni; mt I vespod s dlouhými trny, vnitřní basální dosahuje špičkou k basi středního. Pt mak. s bílými chloupky. Střed. proužek hl. vpředu kyjovitě rozšířen, příkrajní pásy přerušované, rozpadlé v 3—4 skvrnky. Hl. 2,8 mm. Velmi variabilní. Na inundačních loukách, na březích řek mezi kameny a v travě hoj. *P. agricola* (Thor., 1866)
- f (d) Mak. s bílými chloupky aspoň na pt g
 — Mak. porostlé jen černými chlupy m
- g (f) Basální polovina cymbia. část ti a pt s porostem bílých chloupků. Hl. 2,8 mm. Na vých. Slov. v. vz. *P. albata* (L. K., 1870)
 — Bílé chloupky jsou jen na pt, často však i na konci fe h
- h (g) Bulbus v profilu velmi vyniklý, aspoň tak široký jako šířka cymbia. Široká apof. bulbu je na konci hákovitě ohnutá, při kořeni se silným drápkovitým zubem. Zezadu je řemínkovitá, ke konci zúžená, otupená, napříč bulbu vně namířená (XXIV/28). Ster. tmavé, nohy černě kroužkované. Hl. 3 mm. V horských lesích pod kůrou pařežů ap. v. vz. od VI. a VII. *P. ferruginea* (L. K., 1870)
 — Bulbus při pohledu ze strany je užší, méně vyniklý i
- i (h) Apof. bulbu při pohledu zespodu je řemínkovitá, v polokruhu zakřivená, na konci zaoblená, hákovitá, při basi rozšířená, a tu ve vnějším koutě opatřená černým širokým a krátkým, dolů namířeným zubem. V profilu je apofysa hákovitě vně a dozadu ohnutá a při kořeni opatřená černým zubem, který spolu s apofysou tvoří kleště (XXIV/15). Mak. černé, bílé chloupky jsou jen na konci fe a při basi pt. Hl. černohnědá, bez zřetelné střed. pásy a s málo zřetelnými příkrajními proužky v zadní části. Nohy hnědé, široce, ale neostře kroužkované. Hl. 2,5—3 mm. Štěrkové břehy a náplavy horních toků řek a potoků, d. h.
 P. wagleri (Hahn, 1822)
- Apof. bulbu jiného tvaru; pt svrchu s bílými chloupky po celé ploše . . j
- j (i) Apof. bulbu je dlouhá, při pohledu zespodu od podélné osy bulbu jen málo odchýlená, s basí podélně elipsovitou, ke konci zvolna zúžená a špičkou k vnější straně zakřivená; spodní okraj base se zaobleným, dolů namířeným zoubkem. Při pohledu ze strany je apof. rovnoběžná s okrajem cymbia a má s špičku vně ohnutou; její basální zub směřuje kolmo dolů (XXIV/21). Fe a pt mak. žluté s krátkými bílými chloupky, ti jen s černými. Nohy nevýrazně skvrnité. Hl. 2,7 mm. Na vřesovištích porážnu *P. nigriceps* (Thor., 1856)
 — Apof. bulbu je dlouhá, úzce řemínkovitá, jen slabě a zvolna ke konci zúžená, šikmo napříč bulbu položená, špičkou přesahuje jeho vnější okraj. V profilu je ohnutá v oblouku dopředu a vně až k okraji cymbia (XXIV/25); ti mak. s bílými chloupky po stranách a při basi. Nohy výrazně kroužkované. Hl. 2,6 mm. Na močálech a vrchovištích. Skrývá se

- mezi rostlinami a v listí a vyplašen běhá hbitě po vodní hladině
 P. pratigaga (L. K., 1870)
- = Apof. bulbu je krátká a široká k
- k (j) Střed. proužek hl. je dopředu zašpičatělý, příkrajní pásy nepřerušované, bílými chloupky porostlé. Jen pt mak. s ojedinělými bílými krátkými chloupky; mt I trochu ztlustlé. Bulbus v profilu uprostřed vnějšího okraje s plochým a širokým vroubkovaným výrůstkem (XXIV/17). Hl. 2,8 mm. Na suchých stanovištích se sporou trávou a bez vyšších dřevin hoj. *P. palustris* (L. 1758) (= *tarsalis* Thor.)
- Střed. proužek hl. je vpředu široký, před rýžkou zaškrcený, pak znovu rozšířený, někdy hvězdovitý; postranní pásy hl. přerušované. Střed. apof. bulbu je drobná l
- l (k) Oči střed. řady při pohledu shora leží v lících úhlech. Střed. apof. okrouhlá, s drobným zoubkem v zadu na vnější straně (XXIV/27). Fe noh zvl. vespod zřetelně dosti úzce kroužkované. Ta a ti mak. černé, špička cymbia je 4 × kratší než článek. Hl. 2,5—2,8 mm. V zahradách, sadech, na vinicích, na suchých pahorcích stíněných stromy a keři hoj. *P. hortensis* (Thor., 1872)
- Oči střed. řady při pohledu shora jsou vzdáleny od lících koutů o svůj průměr. Střed. apof. zespodu je v obryse zhruba kladivovitá s velmi širokou nasadou; při pohledu ze strany má tvar 2 skoro stejných, krátkých oblých výstupků, oddělených okrouhlým mělkým výřezem (XXIV/26). Fe noh splývavé a nevýrazně kroužkované. Mak.: fe černé jen na konci žlutavé, pt. žlutavé s bílými chloupky, ti zřetelně delší než pt, cymbium sotva širší než ti, jeho špička jen asi jako $\frac{1}{3}$ článku. Celkové zbarvení skoro černé. Hl. 3,7—4 mm. Na písčitých a kamenitých březích řek d. hoj. Dospívá na podzim *P. morosa* (L. K., 1870)
- m (f) Apof. bulbu při pohledu zespodu je dlouhá, plochá, štíhlá, ke konci zúžená a zpravidla zašpičatělá (výj. *P. cursoria*), rovná nebo prohnutá a šikmo dopředu a vně namířená; je řemínkovitá nebo dýkovitá a špičkou dosahuje k vnějšímu okraji bulbu nebo ho i přečnívá n
- Apof. bulbu má jiný tvar, nikdy není řemínkovitá nebo dýkovitá ... s
- n (m) Apof. bulbu je při basi široká, pak 2 × užší a řemínkovitá, téměř rovná, na konci, který přesahuje vnější okraj cymbia, široce a oble otupená, s okrajem jemně zoubkovaným; z profilu je rovnoběžná s okrajem cymbia, avšak v apikální třetině vzhůru k cymbiu zakřivená, při basi s černým štíhlým dlouhým zoubkem (XXIV/18). Hl. 2,5 mm. Na suchých i velmi vlhkých, rašeliníkem pokrytých místech, která však musí být slunná, chráněná řidšími a nižšími stromy. U nás ve vyšších polohách *P. riparia* (C. L. K., 1833) (= *cursoria* C. L. K., 1848)
- Apof. bulbu je na konci zašpičatělá, dýkovitá nebo srpovitá o
- o (n) Apof. je rovná, před středem rozšířená, pak štíhlá a špičatá (XXV/1). Mt I vespod s výj. base s hustým porostem štětín; jejich basální vnitřní trn přesahuje špičkou kořen střed. trnu. Celkové zbarvení tmavé. Nohy vespod světlejší než nahoře, stehna tmavě skvrnitá. Hl. 2,5 mm. Na vlhkých loukách v. hoj. *P. pullata* (Cl., 1758)
- Apof. bulbu je prohnutá; mt vespod bez hustého porostu štětín; jejich vnitřní basální trn nedosahuje špičkou ke kořeni střed. trnu p
- p (o) Apof. bulbu je obloukovitě vně ohnutá, její špičatá polovina je namířena kolmo k vnějšímu okraji bulbu (při pohledu zespodu); při basi má drob-

- ný zoubek (XXV/7). Hl. 3,5 mm. Zbarvení skoro černé, hl. tmavohnědá, podélné pásky málo zřetelné. Okraje vlhkých listnatých lesů, písčité zarostlé břehy rybníků a močálů, v. hoj. *P. paludicola* (Cl., 1758)
- Apof. bulbu při pohledu zespodu je jen slaběji prohnutá a namířená šikmo dopředu a k vnější straně; v profilu je rovnoběžná s okrajem cymbia
- r (o) Hl. černá s širokou páskou hustě porostlou bělostnými chlupy, bez příkrajních proužků. Cymbium při pohledu shora je štíhlé, dlouhé, užší než ti. Oči 2. řady při pohledu shora stojí v lících rozích. Štíhlá apof. bulbu dosahuje špičkou k jejímu okraji (XXV/3). Hl. 2,5 mm. Na okrajích lesů, lesních pasekách v. hoj. *P. lugubris* (Walek., 1802)
- Hl. černá s úzkými příkrajními proužky a s málo zřetelnou podélnou, před středem zaškrbenou páskou. Cymbium shora je tak široké jako ti (XXV/5). Oči 2. řady jsou při pohledu shora vzdáleny od lících koutů o svůj průměr. Apof. bulbu je ohnutá, zúžená v tenkou špičku, kterou nedosahuje k jeho okraji. Hl. 3 mm. Všude na vlhkých místech v lesích i mimo les, v pobřežní vegetaci, v náplavu vod v. hoj. od V. *S. m o k ř a d n í. P. amentata* (Cl.,)
- s (m) Postranní proužky hl. jsou jen málo zřetelné, v několik skvrn rozpadlé. Ti mak. je válcovitá, ne širší než pt. s níž je stejně zbarvená a stejnými chloupky porostlá. Ster. a mak. černé. Špička cymbia je téměř tak dlouhá jako bulbus. Zadní vnitřní trn na mt I přechází špičkou kořen středního spodního trnu. Střed. apof. bulbu je velmi krátká, zaoblená, stejně široká jako dlouhá, opatřená při basi drobným výrůstkem. Na vých. Slov. a u Mor. Soboty v. vz. *P. proxima* (C. L. K., 1848)
- Postranní proužky hl. jsou celistvé
- t (s) Spodní snovací bradavky jsou hnědé, jen tak tmavé jako břicho. Apof. mak. je plochá, mnohem delší než široká, vzadu při basi se zoubkem (XXIV/22). Nohy žluté, jen fe svrchu a po stranách černě žíhané. Hl. 2,8 mm. Na suchých místech se suchou trávou s řídkými dřevinami, mezi obilím hoj. *P. monticola* (Cl., 1758)
- Aspoň spodní bradavky jsou černohnědé nebo černé, tmavší než břicho. Střed. apof. bulbu sotva širší než dlouhá
- u (t) Všechny bradavky jsou černé. Apof. bulbu je v obryse hruškovitá (XXV/9). Abd. jen v přední polovině s žlutým, úzce klínovitým proužkem. Hl. 2,8 mm. Na horských loukách d. hoj. *P. saltuaria* (L. L., 1870)
- Jen spodní bradavky jsou černé
- v (u) Apof. bulbu v profilu je 2laločná, horní lalok je bledší, mnohem širší, oblý, šikmo dolů a dopředu namířený; dolní je černý a sněhuje kolmo dolů (XXIV/20). Abd. s průběžnou širokou světlou, černě lemovanou páskou, vpředu s dvěma klínovitě sbíhavými linkami, které ohraničují tmavší kopinatý proužek. Hl. 2,1—2,2 mm. ♂ v V. a VI. na slunných a teplých stanovištích se sporym porostem *P. bifasciata* (C. L. K., 1834)
- Apof. v profilu je jednoduchá, nevyniklá, zaobleně trojúhelníkovitá, šikmo dolů a dozadu namířená (LXI/22, 23). Abd. ryšavohnědý, v přední 1/2 s jasně žlutým podélným kopinatým nebo klínovitým proužkem a vzadu s několika páry žlutých skvrn, které zčásti splývají

- v příčné proužky; po stranách žluté kresby dvě podélné řady tmavých teček. Ster. tmavé. Hl. 2.1 mm. Severský druh, u nás zjištěn na rašelinisku u Kvildy na Šumavě *Pardosa hyperborea* ssp. *pusilla* (Thor., 1872)
- A Jamka epig. je veliká, v obryse hruškovitá, zcela vyplněná bílou svraskalou a hrubě zřasenou lamelkou (XXV/11). Střední proužek hl. je velmi široký, nezúžený, vpředu zaoblený. Příkrajní světlé klínovité pásy. Hl. 3 mm. Kokon trochu zploštělý, 3—4 mm veliký *P. nigriceps* (Thor., 1856)
- Epig. jiného tvaru B
- B (A) Jamka epig. je téměř úplně vyplněna velkou hnědou lesklou ploténkou, která se dozadu rozšiřuje, takže má tvar lichoběžníkovitý, suknicovitý nebo široce kotvovitý C
- Jamka epigyny bez ploténky popsaného tvaru H
- C (B) Spodní bradavky jsou černohnědé, tmavší než břicho. Ploténka epig. má trochu variabilní tvar, její postranní zaoblené laloky jsou kolmé k podélné ose. Basální trny naspodu mt I jsou velmi dlouhé a špičkami značně přesahují kořeny středních trnů. Střední světlá páska hl. je široká; abd. se světlou hřbetní páskou, ohraničenou na každé straně řadou 5—6 tmavých skvrnek. Nohy hnědé, fe shora tmavě žíhané. Hl. 2.2 mm. Kokon 2—3 mm .. *P. hyperborea* ssp. *pusilla* Thor., 1872
- Aspoň základní článek spodních bradavek je černý. Ploténka epig. je široce kotvovitá, její postranní laloky jsou tupě zašpičatělé a slabě dopředu prohnuté. (XXV/10.) Basální trny naspodu mt I nedosahují nebo sotva dosahují ke kořenům středních trnů, které jsou mnohem kratší než trny basální. Střední proužek hl. je úzký, vpředu zašpičatělý. Abd. tmavý, bez výrazné kresby. Hl. 2.7—3 mm. Kokon asi 3 mm *P. saltuaria* (L. K., 1870)
- = Ani základní článek spodních bradavek není tmavší než břicho D
- D (C) Ploténka epig. je aspoň vpředu široce a hluboce podélně vyhloubena; vpředu má krátký krček, vzadu je silně rozšířena, 2—3× širší než krček, s postranními laloky širokými, zaoblenými nebo slabě vykrojenými (XXV/12). Zbarvení jako u *P. monticola*. Hl. 2.7—3 mm. Kokon šedavý nebo zelenavý, s bílým švem, 3—5 mm veliký, s 30—50 vajíčky *P. palustris* (L., 1758) (= *tarsalis* Thor.)
- Ploténka epig. není podélně vyhloubená a její zadní laloky jsou ± zašpičatělé E
- E (D) Ploténka epig. je podélně zřetelně vypuklá, vzadu téměř tak široká nebo širší než je její délka, se zadními rohy plochými, dopředu prohnutými. Světlé proužky hl. úzké, špičaté. Hl. 2.7—3 mm *P. albata* (L. K., 1870)
- Ploténka epig. není podélně vypuklá a vzadu užší než je její délka .. F
- F (E) Podélný proužek hl. je dopředu pravidelně zašpičatělý, příkrajní pásy nejsou přerušené a jsou mnohem širší než okrajový hnědý proužek. Hl. 2.5—3 mm. (XXIV/23). Kokon žlutavý nebo zelenavě hnědý s bílým švem, 3—4 mm veliký, s 30—60 vajíčky. Ad. ♀♀ od V. a VI. *P. monticola* (Cl., 1758)
- Podélný proužek hl. je za očima kyjovitě nebo trojúhelníkovitě rozšířený, před rýžkou zpravidla zaškrcený a v úrovni rýžky znovu rozšířený, avšak užší než vpředu G

- G (F) Příkrajní světlé proužky hl. jsou nepřerušeny (s výj. *P. agrestis pseudo-agricola*). Hl. 2,7—3 mm. Kokon trochu zploštělý, 4—5 mm veliký. Její 3 formy viz v klíči 33 písm. e *P. agrestis* (Westr., 1861)
- Příkrajní světlé proužky hl. se rozpadají ve 3—4 skvrnky (XXV/19). Kokon kulovitý, 4—5 mm veliký, asi s 60 vajíčky *P. agricola* (Thor., 1856)
- H (B) Ti I má vespod kromě trnů apikálních ještě vpředu i vzadu 4 trny. Hl. černá s nejasnými příkrajními proužky a světlejší skvrnou kolem hřbetní rýžky. Epig. s podélnou, před středem zaobleně kosočtverečně roz-

XXV

- 1 — *Pardosa pullata*, mak. ♂, 2 — Ibid., epig. 3 — *P. lugubris*, mak. ♂, 4 — Ibid., epig. 5 — *P. amentata*, mak. ♂, 6 — Ibid., epig. 7 — *P. paludicola*, mak. ♂, 8 — Ibid., epig. 9 — *P. saltuaria*, mak. ♂, 10 — Ibid., epig. 11 — *P. nigriceps*, mak. ♂, 12 — *P. palustris*, epig. 13 — *P. nigra*, epig. 14 — *P. proxima*, epig. 15 — *P. morosa*, epig. 16 — *P. ferruginea*, epig. 17 — *P. wagleri*, epig. 18 — *P. sordidata*, epig. 19 — *P. agricola*, epig. 20 — *P. nebulosa*, epig. 21 — *P. bifasciata*, epig. 22 — *P. pratensis*, epig. 23 — *P. hortensis*, epig. 24 — *Arctosa cinerea*, mak. ♂, 25 — Ibid., epig. 26 — *A. maculata*, mak. ♂, 27 — Ibid., epig. 28 — *A. leopardus*, mak. ♂, 29 — *A. stigmata*, epig. 30 — *A. figurata*, epig.

- šířenou štěrbinou (XXV/13). Hl. 4—4,5 mm. Kokon 6—7 mm *P. nigra* C. L. K., 1834
- Ti I vespod po obou stranách jen s 2—3 trny I
- I (H) Epig. s krátkou podélnou úzkou, vpředu zaoblenou, dozadu klínovitě zúženou štěrbinou, s prosvítajícími měsíčkovitými receptakuly po stranách (XXV/21). Ster. žluté s příkrajními tečkami, které někdy na každé straně splývají s proužek. Cx tmavé, spodní snovací bradavky černé. Hl. 2,5—2,7 mm. Kokon 3—4 mm *P. bifasciata* (C. L. K., 1834)
- Epig. jiného tvaru K
- K (I) Veliká epig. zaujímá téměř celou šířku břicha. Je žlutočervená, vypuklá, vzadu na každé straně s úzce ledvinitou nebo oválnou jamkou, namířenou šikmo vně a dopředu a vyplněnou vzadu málo zřetelným hrbolkem. Obě rozbíhavé jamky jsou oddělené chlupatou, dopředu rozšířenou přepážkou, která má v obryse tvar kovadliny (XXIV/19). Nohy vespod žluté, svrchu tmavě skvrnitě až kroužkované. Hl. 2,5 mm. Kokon tmavý, zcela kulovitý, 3—4 mm veliký *P. riparia* (C. L. K., 1833) (= *cursoria* C. L. K.)
- Epig. jiného tvaru L
- L (K) Epig. při zadním okraji s příčným úzkým, na obou koncích dopředu ohnutým a zaobleným žebrem, které s podélnou štěrbinou epig. má tvar $\perp$ M
- Epig. vzadu bez příčného žebra N
- M (L) Hl. 2,7—3,5 mm, s podélnou světlou páskou, ohraničenou po stranách rovnými, dozadu slabě sbíhavými okraji. Oba příkrajní světlé proužky jsou úzké, méně zřetelné. Abd. hnědočerný, šedavě a žlutavě chlupatý, vpředu s 2 příčnými černými skvrnami, v zadní $\frac{1}{2}$ s 2 řadami světlých teček spojených příčnými linkami (XXV/4). Kokon 4—5 mm s 20—30 vaj. *P. lugubris* (Walek., 1802)
- Hl. 5—5,5 mm, na hřbetě s velkou hvězdovitou skvrnou, vybíhající dopředu ve 2 oblé velké laloky. Příkrajní proužky přerušené. Nohy a mak. žluté s tmavými příčnými pruhy, chel. sienově hnědé s černou špičkou (XXV/20). Kokon plochý, šedobílý, 5—7 mm veliký *P. nebulosa* (Thor., 1872)
- N (L) Jamka epig. malá, nejvýše jako šířka pysku. Příkrajní proužky hl. jsou přerušované O
- Jamka epig. je větší, široce kosočtverečná nebo zaobleně trojúhelníkovitá (vpředu širší) s podélnou přepážkou, nebo dlouhá s podélnou rýhou nebo přepážkou P
- O (N) Jamka epig. je zaobleně obdélníkovitá, trochu delší než široká, vpředu vyplněná bledým štítkem, vzadu opatřená drobnou bledou, lesklou, příčně elipsovitou ploškou, protaženou dopředu v krátký krček (XXV/6). Nohy žluté, fe. ti a mt výrazně kroužkované. Hl. 3—3,7 mm. Kokon žlutošedý, skoro kulovitý, 4—5 mm veliký, asi s 50 vajíčky *P. amentata* (Cl., 1758)
- Jamka epig. je podlouhle trojúhelníkovitá, vyplněná hladkým žlutým, vzadu po stranách černavým štítkem (XXV/15). Hl. černá s málo zřetelnou, zpravidla hvězdovitou žlutočervenou skvrnou kolem hřbetní rýžky. Hl. 3,3—3,8 mm. Kokon 6—9 mm *P. morosa* (L. K., 1870)

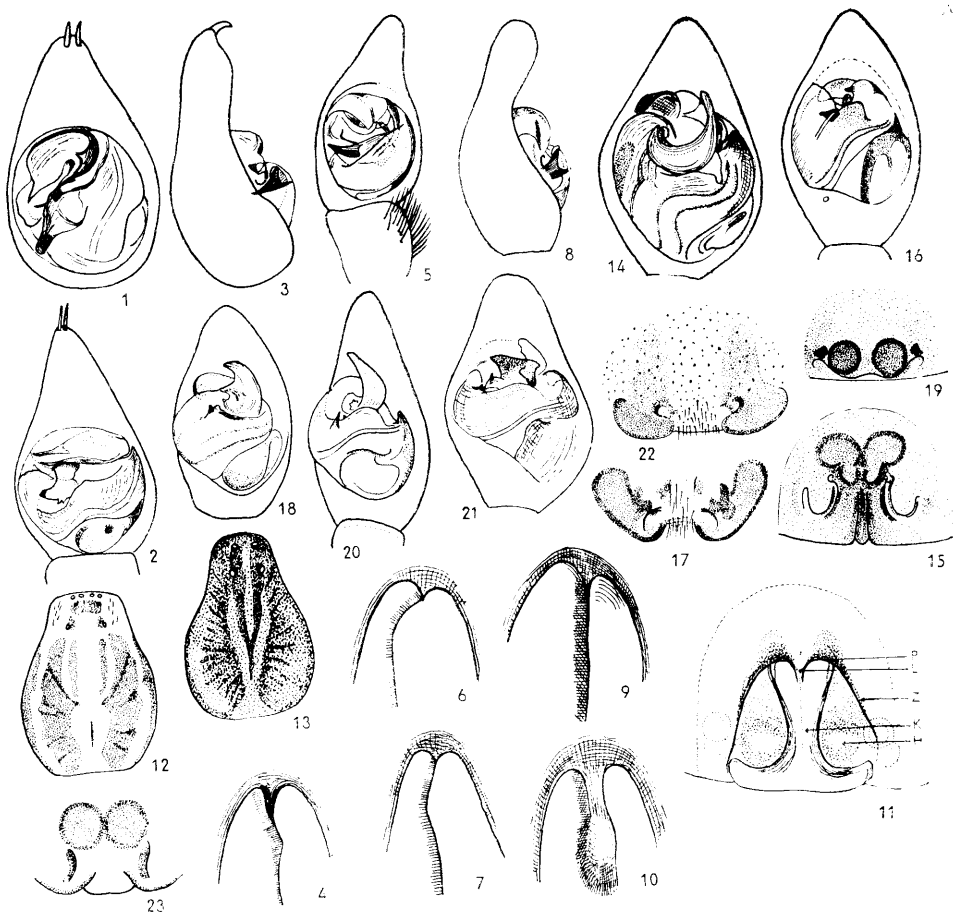
- P (X) Epig. je mnohem širší než dlouhá, široce kosočtverečná, trojúhelníkovitá nebo oválná, rozdělená podélnou přepážkou ve 2 části. Světlé proužky hl. málo zřetelné R
- Epig. není širší než dlouhá S
- R (P) Přední okraje obou oválných jamek jsou zpravidla dopředu prohnuté a směřují kolmo k vnější straně políčka nebo trochu šikmo dopředu. Přepážka oddělující obě jamky je při kořeni úzká, dozadu trojúhelníkovitě rozšířená (XXV/22). Postranní proužky často přerušené v nepravidelné skvrny. Nohy zřetelně černě kroužkované. Hl. 2,7—3 mm. Kokon 3—4 mm. Kříží se s následujícím druhem, ač se kopulačními orgány dobře liší *P. pratvaga* (L. K., 1870)
- Přední okraje obou velikých, v obryse trojúhelníkovitých jamek směřují šikmo dozadu a jsou uprostřed směrem dozadu prohnuté. Podélná přepážka epig. zpravidla širší s okraji rovnoběžnými nebo dozadu jen slabě rozbíhavými (XXV/2). Postranní světlé, málo zřetelné proužky nepřerušené nebo přerušené velmi úzkými, jemnými příčkami. Nohy velmi nezřetelně kroužkované, často jednobarevné. Trochu menší než předchozí, hl. 2,5—2,7 mm. Kokon kulovitý, 2,5—4 mm veliký, s 25—40 vajíčky *P. pullata* (Cl., 1758)
- S (P) Epig. s úzkou podélnou štěrbinou, jejíž okraje se dotýkají. Za ní leží příčná úzká lišta, opatřená po stranách dvěma šikmo vně a dopředu směřujícími jamkami (XXV/8). Hl. černá, s málo zřetelnou širokou zaškrbenou páskou, 4 mm dl. Kokon šedomodrý, modrobílý, 4—6 mm veliký, s 30—100 vajíčky *P. paludicola* (Cl., 1758)
- Epig. s širší podélnou štěrbinou, která se uprostřed nebo vzadu rozšiřuje. Jamka epig. je po celé délce opatřena přepážkou, která se vzadu rozšiřuje v plošku T
- T (S) Štěrba epig. je uprostřed rozšířená; podélná přepážka je vpředu úzká, vzadu rozšířená, rukojetí podobná (XXV/16). Kresba hl. jako u *P. amentata*. Hl. 3,5 mm. Kokon kulovitý, 5—6 mm veliký *P. ferruginea* (L. K., 1870)
- Štěrba epig. je uprostřed rozšířená a pak opět zúžená *P. nigra* C. L. K., 1834 (viz též H)
- = Štěrba epig. je rozšířená v zadní části U
- U (T) Přední, úzká polovina přepážky leží v úrovni předních okrajů jamky; zadní, rozšířená část je podlouhle lichoběžníkovitá, s křídlovitě ohraničenými jamkami po obou stranách (XXV/17). Hl. červenohnědá, vzadu s málo zřetelnými příkrajními skvrnami a někdy s hvězdovitou skvrnou na hřbetě. Živí jedinci mají charakteristické modravé zbarvení. Mt a ta tmavě kroužkované. Hl. 3—3,8 mm. Kokon kulovitý, šedomodrý, 8 mm. asi s 50 vajíčky *P. wagneri* (Hahn, 1822)
- Přední část přepážky leží níže než přední rekurvní (∩) okraj jamky . V
- V (U) Podélná úzká přepážka epig. je v zadní části po obou stranách náhle křídlovitě rozšířená a šikmo zřasená (XXV/18). Hl. rudohnědá, bez světlejších proužků, 3—3,5 mm. Kokon 5,5 mm *P. sordidata* (Thor., 1875)
- Podélná přepážka je vzadu ± trojúhelníkovitě rozšířená. Hl. tmavohnědá s 3 podélnými proužky X
- X (V) Přední, úzce štěrbinovitá část jamky je opatřena tenkým kýlem, kterým se v zadních $\frac{2}{3}$ rozšiřuje a končí příčnou trojúhelníkovitou ploškou,

- která je $2 \times$ širší než část přepážky ležící před ní (XXV/14). Střední páska hl. je úzká, dopředu zašpičatělá, postranní páska ještě užší, málo výrazná a přerušovaná. Hl. 3 mm *P. proxima* (C. L. K., 1848)
- Přední část jamky je široká, podélně oválná, opatřená širší, vpředu málo zřetelnou přepážkou, která se dozadu laločnatě rozšiřuje (XXV/23). Střední páska hl. je široká, před střední rýžkou stopkovitě zaškrčená. Hl. 2,5—3 mm. Kokon špinavě bledomodrý. 4—5 mm veliký, až se 100 vajíčky *P. hortensis* (Thor., 1872)
- Postranní svahy hl. nejsou strmé; pysk je delší než široký; mt IV kratší než ti+pt IV. Kokon kulovitý nebo oválný, beze švu 8
- 8 (7) Hl. se zřetelnou podélnou světlou páskou, opatřenou vpředu 2 souběžnými tmavými proužky nebo tmavou vidlicí, vybíhající dozadu v tmavý proužek .9
- Hl. je zpravidla světle zbarvená, tmavě skvrnitá nebo čárkovaná, bez zřetelné světlé pásy. Jen u *A. figurata* je zdobena 3 podélnými proužky, avšak střední páska je bez vidlice nebo souběžných linek. Nohy černé skvrnité nebo kroužkované, nápadně dlouze chlupaté *Arctosa* C. L. Koch, 1848
- ♂♂ a
 ♀♀ h
- a Ti I má vespod kromě 2 apikálních trnů ještě 2.2 trny b
- Ti I má vespod jen 2 trny poblíž středu, basální pár chybí f
- b (a) Ster. žluté, lesklé, hladké, ex žluté; ti+pt IV jsou zřetelně kratší než hl. Abd. svrchu černavý. Bulbus v profilu v basální části s tupým, šikmo dozadu odstávajícím zubem (XXVI/1). Hl. 3 mm dl., žlutavá nebo hnědá, na okrajích tmavší, často s širokou světlejší podélnou páskou uprostřed a málo výraznými proužky příkrajními. V suchých lesích pod kameny a v mechu v. vz. *A. figurata* (Sim., 1876)
- Ster. olivově hnědé nebo černé. Ti+pt IV tak dlouhé nebo delší než hl. c
- c (b) Ti+pt IV aspoň o $\frac{1}{2}$ délky pt delší než hl.; ti mak. aspoň $2 \times$ delší než široká, ta mak. mnohem kratší než ti+pt. Hl. 5,5—8 mm. PSO jsou zřetelně větší než PPO (XXV/24). Na březích řek mezi šterkem a pod kameny v mělkých norách vystlaných pavučinovou plstí od V. do IX. porůznu *A. cinerea* (Fabr. 1777)
- Ti+pt IV jen asi tak dlouhé jako hl. d
- d (c) Vnější basální trn ti I dosahuje k trnu střednímu nebo ho málo přečnává. Ster. černé, ex žluté, abd. svrchu černý, bíle chlupatý. Hl. 3—3.8 mm. Písečné přesypy u Vlkova v j. Č., písčiny na vých. Slov. v. vz. *A. perita* (Latr., 1799)
- Zmíněný trn nedosahuje ke kořeni středního trnu e
- e (d) Bulbus v profilu s 3 krátkými špičatými výrůstky: zadní je nejširší, černý, drápkovitě dopředu ohnutý, střední je štíhlý, špičatý, rovněž černý, přední je špičatý, štíhlý, bledý. Oba silné sráčky na špičce cymbia se silně rozbíhají (LXI/19). Abd. tmavohnědý, v přední polovině s dosti širokým proužkem bělostných chloupků a na předním sklonu s porostem černých štětín. Ster. černé, nohy žlutohnědé, nekroužkované. Hl. 3.5—4 mm. Rašelinisté v Krkonoších a na Šumavě *A. lamperti* Dahl, 1908
- Bulbus v profilu s 2 málo vyniklými apofysami; přední je plochá, široká, zaoblená, zadní štíhlá, špičatá (XXV/26). Oba drápky na vrcholu cymbia jsou rovnoběžné. Hl. 3.8—6 mm. Zbarvením velmi podobná

- druhu *A. cinerea*, je však menší. Na šterkovitých březích řek porůznu a vz. *A. maculata* (Hahn, 1822)
- = Bulbus bez popsaných apofys; drápky na špičce cymbia rovnoběžné. Hl. 3—3,5 mm. Abd. svrchu žlutavý, po bocích černě skvrnitý, porostlý světle šedožlutými chloupky. V j. Evropě, Rakousku a Německu, a tedy snad i u nás *A. variana* C. L. K., 1848
- f (a) Abd. černavý s černými skvrnkami a drobnými bílými tečkami, vpředu se světlejší kopinatou páskou. Nohy olivově hnědé, černě kroužkované, břicho černé. Bulbus v profilu nemá žádnou vyniklou apofysu (XXV/28). Hl. 3,5—4,5 mm, černavá, po bocích lysá. V detritu na březích rybníků hoj. *A. leopardus* (Sund., 1832)
- Abd. žlutavý, černě skvrnitý, se světlým kopinatým proužkem vpředu. Nohy žluté, černě kroužkované. Břicho žluté. Hl. po celém povrchu chlupatá g
- g (f) Hl. 2,7—3,3 mm, červenavá s žlutými zubatými proužky při okraji a s hvězdovitou skvrnou na hřbetě. Ti mak. sotva delší než široká. Při pohledu ze strany vynikají postranní apof. bulbu jako tenké, za sebou stojící lupínky (XXVI/2). Mezi šterkem na březích řek v. vz. *A. stigmosa* (Thor., 1875)
- Hl. 4,5 mm, hnědavá nebo žlutavá, černě skvrnitá, s podélnou, vpředu širokou, pak zúženou a znovu hvězdovitě rozšířenou páskou a s příkrajními přerušovanými proužky. Ti mak. sotva 2× delší než široká. PSO jsou trochu větší než PPO. Středomoří, z. Evropa až do Rakouska a Německa, tedy snad i u nás *A. lacustris* (Sim., 1876)
- h Ti I vespod kromě 2 slabých trnů apikálních ještě s 2 trny poblíž středu a s 2 při kořeni článku i
- Ti I vespod kromě 2 slabých trnů apikálních jen s 2 trny poblíž středu, oba basální trny chybějí. Vlhkomilné druhy n
- i (b) Ster. a ex leskle žluté nebo žlutohnědé, břicho černavé. Ti III a IV jen s 1 trnem dorsálním. Jamka epig. drobná, lichoběžníkovitá, vřadu širší, ohraničená jen v předních rozích a po stranách černými, široce oddálenými okraji, prohnutými proti sobě v podobě S. Zadní okraj jamky vybíhá v drobný široký oblý jazýček (XXV/30). Hl. 3,5 mm .. *A. figurata* (Sim., 1876)
- Ster. tmavé, ex světlé. Epig. s 2 jamkami oddělenými podélnou, vřadu kotvovitě nebo trojúhelníkovitě rozšířenou přepážkou j
- j (i) Jamka epig. má obrys stejnostranného trojúhelníka s předním rohem široce utatým nebo zaobleným; je vyplněna lamelkou, opatřenou v obou zadních rozích drobným vtiskem. Podélná přepážka je velmi tenká, s velmi úzkou basí (LXI/21). Hl. leskle hnědavá s kontrastní tmavou kresbou. Abd. výrazně černobíle strakatý; po stranách úzkého podélného proužku jsou 2 páry podlouhlých bílých skvrn, které jsou odděleny jedním párem velkých černých skvrn. Hl. 3—3,5 mm *A. perita* (Latr., 1799)
- Epig. jiného tvaru, bez podélné přepážky, nebo s podélnou přepážkou o širší basi k
- k (j) Epig. uprostřed s jedinou mělkou, nevýraznou prohlubinkou, hraničící vřadu s hnědým valem, podobným dolnímu rtu; po stranách jamky prosvítají drobná okrouhlá receptakula (LXI/20). Zbarvení jako u ♂♂. H. 4—4,6 mm *A. lamperti* Dahl, 1908

- Epig. s 2 jamkami oddělenými podélnou přepážkou l
- l (k) Obě jamky jsou dopředu slabě sbíhavé a oddělené přepážkou, která je širší než šířka jamky a dozadu se ještě rozšiřuje, tvoříc na každé straně za středem trojúhelníkovitý výstupek (XXV/27). Hl. 4.5—6 mm
..... *A. maculata* (Hahn, 1822)
- Obě jamky epig. jsou dozadu silně sbíhavé a oddělené přepážkou, která je vpředu velmi úzká, dozadu trojúhelníkovitě rozšířená m
- m (l) Hl. 5—6 mm, tak dlouhá nebo málo kratší než ti + pt IV. Nohy neostře skvrnitě. Přepážka epig. vzadu téměř tak široká jako dlouhá (XXV/25). Abd. na hřbetě černobíle strakatý, kresba difusní, s drobnými tmavými a bílými skvrnkami na šedém podkladě; hl. s matně šedavou základní barvou. Kulovitý kokon asi 10 mm veliký, s 600—800 vajíčky
..... *A. cinerea* (Fabr., 1777)
Hl. 3.5 mm, zřetelně delší než ti + pt IV. Nohy výrazně černě skvrnitě *A. variata* C. L. K., 1848
- n (h) Jamka epig. téměř čtvercová, vzadu s příčným, zaobleně obdélníkovitým políčkem; je neúplně přepažena širokým jazýčkem, vyrůstajícím z předního okraje jamky a zasahujícím málo za přední okraj zadního obdélníkovitého políčka. Jazýček je široký asi jako $\frac{1}{2}$ zadního políčka, po stranách rovnoběžně ohraničený, na konci zaoblený (XXV/29). Hl. 3.3—3.8 mm *A. stigmosa* Thor., 1875)
- Jamky epig. jsou ledvinité, úplně oddělené podélnou přepážkou o
- o (n) Přední oči jsou stejně velké. Zbarvení velmi tmavé, téměř černé; hl. tmavohnědá, porostlá bělavými chloupky, abd. na hřbetě s velmi nezřetelnou kopinatou skvrnou. Přepážka epig. je vpředu velmi úzká, již před středem dozadu široce trojúhelníkovitě rozšířená; jamky epig. se dopředu sbíhají. Hl. 3.3—4.5 mm. Kulovitý kokon s 30—45 vajíčky ...
..... *A. leopardus* (Sund., 1832)
- PSO jsou trochu větší než PPO. Zbarvení žlutohnědé. Přepážka epig. je až teprve vzadu napříč rozšířená, obě postranní jamky jsou téměř rovnoběžné. Hl. 5 mm, po celém povrchu chlupatá
..... *A. lacustris* (Sim., 1876)
- 9 (8) Světlá páska hl. má v přední části 2 tmavé souběžné proužky (XXVI/12). Nohy krátké, silné, s krátkými a tlustými trny. Apikální článek bradavek je velmi krátký, zaoblený, nezřetelný. Větší pavouci (8—15 mm délky) hnědého zbarvení. ♂♂ se dobře liší makadly, ♀♀ jsou si velmi podobné a jejich určování je dosti obtížné. U nás žijí čtyři druhy
..... S l í d á k, *Trochosa* C. L. Koch, 1846
- a ♂: Špička cymbia buď s 1 silným zakřiveným drápkem, nebo s 2 tlustými trny. Ta I tmavé, ♀: Mezi zvoncovitými okraji epig. a nejužším místem střední kotvicovité lamelky není po straně žádný výrazný, na všech stranách dobře ohraničený hrbolek, nýbrž jen protáhlá vypuklinka, jejíž hřbet splývá se zvoncovitými okraji a od nich směrem dovnitř zvolna a pravidelně klesá ke dnu jamky. Zvoncovité okraje epig. jsou zpravidla rovnoběžné nebo dozadu mírně sevřené a slabě sbíhavé, jejich přední části tvoří široký oblouk. Výjimkou jsou atypické ♀♀ *T. robusta*, které mají na zadním okraji žlábkou chel. méně než 3 zoubky. U nich jmenované okraje jsou mírně prohnuté, dopředu v špičku sbíhavé, takže epig. má klínovitý obrys b

- ♂: Špička cymbia je hladká, bez drápku nebo silných trnů. ♀: Mezi zvoncovitými okraji epig. a nejužším místem střední kotvicovité lamelky leží na každé straně oblý, dobře ohraničený hrbolek, oddělený od zvoncovitých okrajů, které se směrem dozadu vždy nápadně roz-
bíhají, zřetelnou vkleslinou nebo žlábkem c
- b (a) ♂: Špička cymbia s 2 silnými trny. Drápek chel. hladký, bez zoubku na spodním okraji. Hl. 4—5,3 mm. ♀: Přední část kotvicovité lamelky přecházející v postranní oblouky zvonovitých okrajů je tlustá a leží v úrovni a tedy výše než ostatní části lamelky (XXVI/10). Hl. 5—7 mm.

XXVI

1 — *Arctosa figurata*, mak. ♂. 2 — *A. stigmata*, mak. ♂. 3 — *Trochosa ruricola*, mak. ♂. 4 — Ibid., přední část epig. s podélnou přepážkou. 5 — *T. spinipalpis*, mak. ♂. 6. 7 — Ibid., přední část epig. s podélnou přepážkou. 8 — *T. terricola*, mak. ♂. 9 — Ibid., přední část epig. s podélnou přepážkou. 10 — *T. robusta*, ibid. 11 — *T. terricola*, epig.: H = hrbolek, K = kotvicovitá lamelka, Z = zvoncovité okraje, P = jejich přední část, L = podélná lamelka (přepážka). 12 — *T. terricola*, hl. 13 — *Pirata* sp., hl. 14 — *P. hygrophilus*, mak. ♂. 15 — Ibid., epig. 16 — *P. piraticus*, mak. ♂. 17 — Ibid., epig. 18 — *P. latitans*, mak. ♂. 19 — Ibid., epig. 20 — *P. knorri*, mak. ♂. 21 — *P. piscatorius*, mak. ♂. 22 — Ibid., epig. 23 — *P. uliginosus*, epig.

- Veliký bílý kokon obsahuje až 250 vajíček a samičky jej opatrují v zemní dutině až 5 cm hluboké a 2,5 cm široké. Na suchých teplých, zejména vápencových stráních pod kameny d. hoj. *T. robusta* (Sim., 1876)
- ♂: Špička cymbia s 1 silným drápkem (XXVI/3). Drápek chel. na spodním okraji s vyniklým zoubkem. Hl. 3,3—4,5 mm. ♀: Přední část podélné kotvicovité lamelky je břítká a hluboce vykrojená, takže leží níže než její ostatní části (XXVI/4). Hl. 3,7—5,5 mm. Kokon bílý, 6—7 mm veliký, se 120—160 (200) vajíčky. Na vlhkých polích, loukách, březích rybníků v hoj. (fotobiont-hemihygrofil). Dospělci po větší část roku, i v zimě *T. ruricola* (Deg., 1778)
- c (a) ♂: Ti mak. na vnitřní a spodní straně s nepravidelnou skupinou 7—10 nápadně silných černých štětín (XXVI/5). Hl. 3—4 mm. ♀: Střední kotvicovitá lamelka epig. je nízká, neboť již její přední část, přecházející v postranní oblouky zvoncovitých okrajů, strně spadá ke dnu jamky. (XXVI/6, 7.) Postranní hrbolky jsou v obrysu zpravidla okrouhlé. Tmavé, neostře ohraničené políčko, v němž leží epig., je při basi užší než je jeho výška ($s/v = 0,80—0,95$). Hl. 3,5—5,5 mm. Dospívá 2× v roce. Na vlhkých loukách, močálech a vrchovištích porůznu *T. spinipalpis* (F. Chr., 1895)
- ♂: Ti mak. jen s normálními chlupy (XXVI/8). Hl. 3—4,3 mm. ♀: Střední kotvicovitá lamelka epig. je vysoká a její přední část, která přechází v přední oblouky zvoncovitých okrajů, má tvar vysokého a břítkého kýlu (XXVI/9). Postranní hrbolky jsou v obrysu oválné. Tmavé políčko, v němž leží epig., je vyšší než při basi široké ($s/v = 1,05—1,12$). Hl. 3,7—5 mm. Dospívá rovněž 2× v roce [♂ od II. do VI. (VII.) a od VIII. do IX., ♀ od I. do XI.]. Žije v mechu a listí vlhkých lesů (hylobiont-hemiombrofil). V. hoj. *T. terricola* (Thor., 1856)
- Světlá páska hl. je opatřena tmavou vidlicí, vybíhající vzadu v tmavý proužek (XXVI/13). Nohy jsou štihlejší a delší, ozbrojené delšími a tenčími trny. Podobají se druhům r. *Arctosa*. Celkové zbarvení od světle hnědého po černé, často s bělostným příkrajním proužkem na hl. a bílými skvrnkami na abd. Ti I apikálně bez spodních trnů. Žijí u vod a na močálech *S l i d á k, Pirata* Sundevall, 1833
- ♂♂ a
- ♀♀ f
- a Spodní okraj bulbu se zoubkovitým výběžkem. Bulbus v profilu těsně pod špičkou cymbia s nepatrně vyniklou okrouhlou apof. (LXI/24). Hl. 2 mm. Na horských rašeliništích v vz. ... *P. uliginosus* (Thor., 1856)
- Spodní okraj bulbu je zaoblený, bez zoubku b
- b (a) Ti mak. asi jen o $\frac{1}{2}$ delší než široká. Bulbus pod vrcholem s 2 stejně širokými, oblými, těsně vedle sebe ležícími apofysami (XXVI/14). Hl. 3 mm, bez bílého lemu. Celkové zbarvení tmavé, fe noh se zřetelnými tmavými kroužky. Na stinných močálech, v pobřežní vegetaci rybníků v. hoj. Ad. ♂♂ od V. do VII., ♀♀ od VI. do IX. *P. hygrophilus* Thor., 1872
- Ti mak. aspoň 2× delší než široká c
- c (b) Bulbus v profilu pod vrcholem s velkým, rovným, štíhle kuželovitým, přímé dopředu naměřeným výrůstkem (XXVI/20). Hl. olivově hnědá,

- skoro černá, s příkrajními, bílými chloupky porostlými proužky a střední žlutavou, na hlavě rozšířenou páskou, rozdělenou ve 3 rovnoběžné proužky, z nichž střední je nejtmavší. Ster. tmavé s podélnou světlou čárkou. Abd. černavý, vpředu se světlým kopinatým proužkem, který je černě lemován a doprovázen bílými tečkami, v zadní polovině s 2 podélnými řadami bílých teček. Hl. 2,7—3,8 mm. Na kamenitých stinných březích horských potůčků hoj. *P. knorri* (Scop., 1763)
- Bulbus bez výrůstku nebo jen s krátkým výrůstkem d
- d (c) Hl. s úzkým bělavým, málo výrazným lemem, tmavě zbarvená, s nezřetelnou vidlicí. Oči 2. řady jsou vzdáleny od lícních koutů sotva o svůj poloměr. Bulbus v profilu na vrcholu s nepatrným drápkovitým zobáčkem (XXVI/18). Fe, pt a ti I tmavší, skoro černé, ostatní nohy olivově žluté, černě neostře kroužkované. Nejmenší náš druh, hl. 2 mm. Na světlých nezastíněných močálech, u rybníků v. hoj. Ad. ♂♂ od V. do VII., ♀♀ až do VIII. *P. latitans* (Bl., 1841)
- Hl. s širokým bělostným lemem. Oči 2. řady jsou od lícních koutů vzdáleny o svůj průměr e
- e (d) Ti mak. je 2,5 × delší než široká. Bulbus v profilu na vrcholu s jedinou zaoblenou apof., opatřenou krátkým zobánkem (XXVI/16). Zbarvení světlé, ster. žlutavé s 8 skvrnkami na obvodě. Hl. 2,6—3,7 mm. Na nezastíněných plochých březích stojatých vod, v blízkosti vodní hladiny, po níž obratně běhá, Abd. ♂♂ od IV. do VI, ♀♀ až do VIII. S. b a ž i n n ý, *P. piraticus* (Cl., 1757)
- Velmi podobný předechozímu, ale poněkud menší a tmavěji zbarvený; terminál. apof. je menší, bez zobánku. Záp. a j. Morava *P. moravicus* Krat., 1931
- = Ti mak. 2 × delší než široká. Bulbus v profilu na vrcholu s 2 špičatými apofysami (XXVI/21). Zbarvení tmavé, ster. jednobarevné. Hl. 4—5 mm. Tmavá vidlice hl. je vzhledem k tmavému zbarvení nezřetelná. Náš největší druh. Na březích stojatých nebo zvolna tekoucích vod, které nejsou zastíněny, ale pokryté bujnou nižší vegetací. Po lodkách vodních rostlin šplhá i pod vodní hladinu *P. piscatorius* (Cl., 1758)
- f Epig. s 2 kulovitými, těsně vedle sebe stojícími receptakuly, vzdálenými od zadního okraje epig. aspoň o jejich průměr g
- Recept. buď neprosvítají, nebo leží při zad. okraji epig. a nedotýkají se h
- g (f) Epig. s úzkou podélnou štěrbinkou, vyplněnou štíhlým, dozadu jen zcela nepatrně rozšířeným jazýčkem; po jeho každé straně leží bledá prohlubeninka (XXVI/15). Hl. 3 mm, bez bílého lemu, příkrajní tmavý lem ostře hraničí s vnitřními světlými políčky. Kokon kulatý, bílý, asi s 50 vajíčky *P. hygrophilus* Thor., 1872
- Epig. uprostřed zadního okraje s širokou trojúhelníkovitou nebo lichoběžníkovitou lamelkou, prodlouženou směrem k recept. v štíhlou špičku (XXVI/23). Hl. 2,3 mm, její tmavý příkrajní lem je široký, proti světlému vnitřnímu políčku neostře ohraničený *P. uliginosus* (Thor., 1856)
- h (f) Hl. tmavá s nezřetelnou hřbetní vidlicí, bez bílého příkrajního proužku. Oči 2. řady jako u ♂♂. Epig. s 2 černými kulovitými sblíženými recept., ležícími těsně při zadním okraji (XXVI/19). Hl. 2,3—2,5 mm. Kokon

- bílý, kulovitý, 2,5—3 mm veliký, s 20—40 vajíčky
 P. latitans (Bl., 1841)
- Hl. s bělostným lemem i
- i (h) Hl. je zřetelně kratší než ti+pt IV (asi o $\frac{1}{2}$ pt) a má lem úzký. Fe a ti tmavě kroužkované. Ster. tmavé se světlou podélnou páskou. Zbarvení jako u ♂♂, hl. 2,7—3,5 mm *P. knorri* (Scop., 1783)
- Hl. není kratší než ti+pt IV. Bělostný lem je široký j
- j (i) Hl. 4—5 mm. Ster. zřetelně tmavší než ex. Celkové zbarvení tmavé, světlá kresba hl. nezřetelná. Na zadním okraji epig. 2 trojúhlé černé chitinové ploténky, vzdálené od sebe o svou šířku (XXVI/22). Kulovitý bílý nebo světlemodrý kokon měří asi 5 mm. ♀ se s ním zdržuje v hluboké opředené rource (2 dm dl. a 2 cm š.), která sahá až k spodní vodě a nálevkovitě ústí mezi vegetací *P. piscatorius* (Cl., 1758)
- Hl. 3—3,8 mm. Ster. světlé s černými skvrnkami při basi ex. Hl. s velmi zřetelnou kresbou. Abd. černý s 2 řadami teček. Nohy stejnoměrně žluté. Epig. bez střední lamelky; recept. se dopředu rozbíhají a jsou vpředu kulovitě rozšířená a uprostřed zjasněná (XXVI/17). Kokon 3,5—4 mm s 80—100 vajíčky .. S. b a ž i n n ý, *P. piraticus* (Cl., 1757)
- = Hl. 2,8—3,2 mm. Ster. hnědošedé s nezřetelnými tmavými tečkami na okraji. Hl. hnědošedá s nezřetelnou střední páskou a vidlicí. Abd. hnědý s 2 řadami stříbrobílých skvrn. Nohy tmavé, zvl. ta
 P. moravicus Krat., 1931

20. čeled' Lovčíkovití — *Pisauridae*

Blízcí čeledi *Lycosidae*, od nichž se liší těmito znaky: 3. oční řada je mnohem delší než druhá, vzdálenost očí 3. řady je více než $2 \times$ větší než vzdálenost tohoto oka od oka 2. řady téže strany; drápky noh jsou větší než u slíďákovitých a mají větší počet zoubků; ti ♂ mak. je opatřena apofysou. U nás žijí tři druhy, patřící k dvěma rodům. Jsou to velcí, nápadní a snadno poznatelní pavouci.

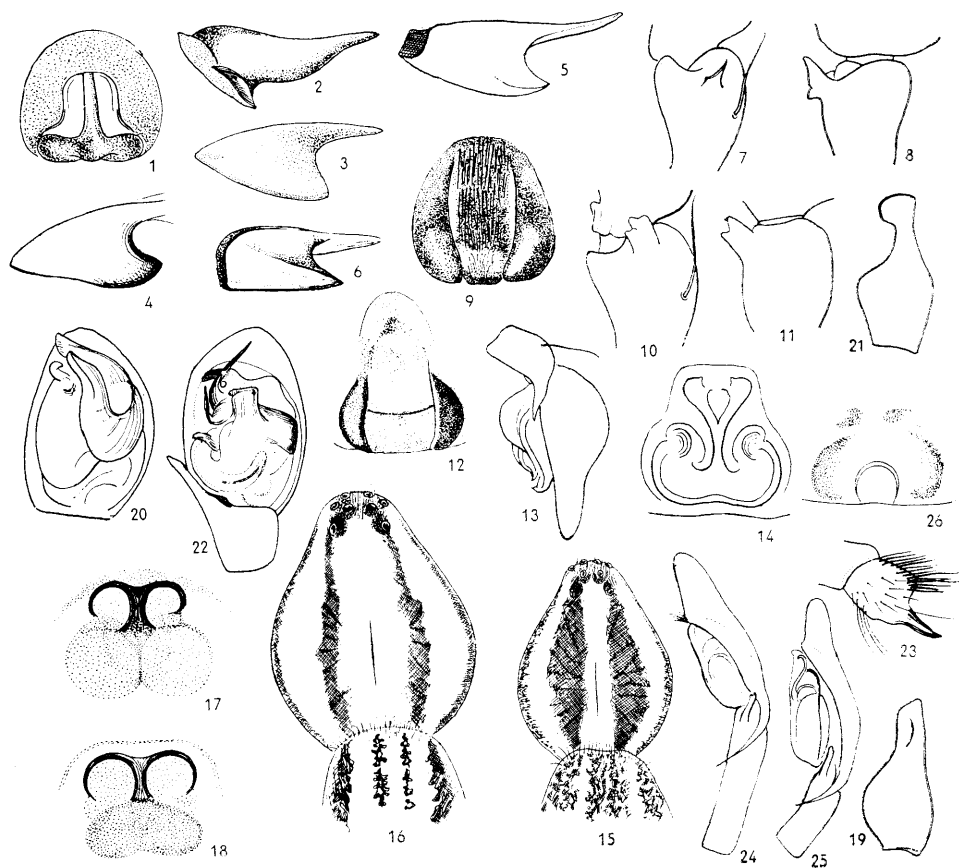
- a Přední rohy hl. při pohledu shora jsou ostroúhlé. Oči 2. řady nejsou příliš větší než přední oči postranní, od nichž jsou vzdáleny trochu více než o svůj průměr. PSO jsou menší než PPO. Zadní okraj žlábků chel. s 3 zoubky. Délka abd. je větší než jeho dvojnásobná šířka ... L o v č í k, *Pisaura* Simon, 1885
- Jediný druh. Hl. zpravidla hnědočervená, s úzkým podélným, na čelo přecházejícím proužkem a velmi zřetelnými paprskovitými linkami, vycházejícími od hřbetní rýžky. Abd. buď šedobílý, žlutočervený až cihlově červený, nebo fialově červený, lemovaný na každé straně bělavou vlnitou páskou. Ti apof. mak. je štíhlá, dlouze zašpičatělá, šikmo dolů a dopředu namířená, špičkou slabě dopředu prohnutá, v basální polovině silně chlupatá. (XXVII/13, 14.) Hl. 3,5—5 mm. ♂♂ od V. do VI. ♀♀ do IX. v hoj. na okrajích lesů, pasekách, lesních světlinách a vřesovištích. Před kopulací předkládá samec samičce zapředanou kořist. Samička zprvu nosí modrozelený kokon v kusadlech, před

líhnutím pro něj buduje zvoncovitý, dole otevřený úkryt a hlídá jej tam
 L. h a j n í, *P. mirabilis* (Cl., 1758)

— Přední rohy hl. jsou při pohledu shora tupouhlé. Oči 2. řady jsou mnohem větší než přední oči postranní. PSO jsou trochu větší než PPO. Zadní okraj žlábků chel. se 4 zoubky. Žije u vod ... L o v č í k, *Dolomedes* Latreille, 1804

U nás žijí 2 druhy, které jsou si velmi podobné.

a Hl. po obou stranách s výraznou bílou nebo žlutou páskou. Abd. po bocích s bílými, někdy hnědě skvrnitými proužky, velmi zřídka bez nich, pak od hřbetu k bokům plynule světlejší. Ti mak. ♂ vpředu v horním vnějším rohu se zašpičatělou trojúhelníkovitou apofysou,

XXVII

1 — *Alopecosa fabrilis*, epig. 2 — Ibid., střední apof. bulbu. 3 — *A. aculeata*, ibid. 4 — *A. tralalis*, ibid. 5 — *A. pineorum*, ibid. 6 — *A. pulverulenta*, ibid. 7, 8 — *Dolomedes fimbriatus*, ti ♂ mak. shora a ze strany. 9 — Ibid., epig. 10, 11 — *D. plantarius*, ti ♂ mak. shora a ze strany. 12 — Ibid., epig. 13 — *Pisaura mirabilis*, mak. ♂. 14 — Ibid., epig. 15 — *Zora nemoralis*, hl. ♂. 16 — *Z. spinimana*, ibid. 17 — *Neon reticulatus*, epig. 18 — *N. valentulus*, epig. 19 — *Haplo-drassus cognatus*, ti apof. ♂ mak. 20 — *H. signifer*, mak. ♂. 21 — Ibid., ti apof. ♂ mak. 22 — *Zelotes pusillus*, mak. ♂. 23 — Ibid., ti ♂ mak. 24 — *Chiracanthium punctatorium*, mak. ♂. 25 — *Ch. virescens*, mak. ♂. 26 — *Ch. erraticum*, epig.

jejíž vnější (spodní) okraj je delší než vnitřní (horní) okraj; při basi na vnější straně je opatřena tupým nebo zaobleným černým zubem, namířeným dolů. Jamka epig. je mnohem delší než široká, její okraje jsou po celé délce tmavě zbarvené; uprostřed jamky je podélné, hustě chlupaté políčko. (XXVII/7—9.) Hl. 5.5—8 mm. Na močálech, u lesních vodních příkopů a zarostlých tůň d. vz. Žije 2 roky, mláďata 2 × přezimují a dospívají v 3. létě. ♀ nosí kokon obsahující přes 600 vajíček v chelicerách a ve 4. týdnu po vykladení jej volně upevňuje mezi stonky a listy rostlin L. v o d n í, *D. fimbriatus* (Cl., 1758)

- Hl. zpravidla bez postranních pásek, abd. bez bílých proužků, se světlými skvrnkami na hřbetě. Ti apof. ♂ mak. bez basálního zoubku, s okraji rovnoběžnými, rozdělenými na konci ve 2 lalůčky, z nichž spodní (vnější) je kratší a přišpičatělý, horní (vnitřní) je na konci opatřen dvěma drobnými plochými oblými špičkami, patrnými ze strany. Postranní okraje jamky epig. jsou jen vzadu sklerotizované a tmavé, střední podélné políčko jamky je lysé. (XXVII/10—12.) Hl. 6—9 mm. Mnohem vzácnější než předchozí. Jihočeská blata *D. plantarius* (Cl., 1758)

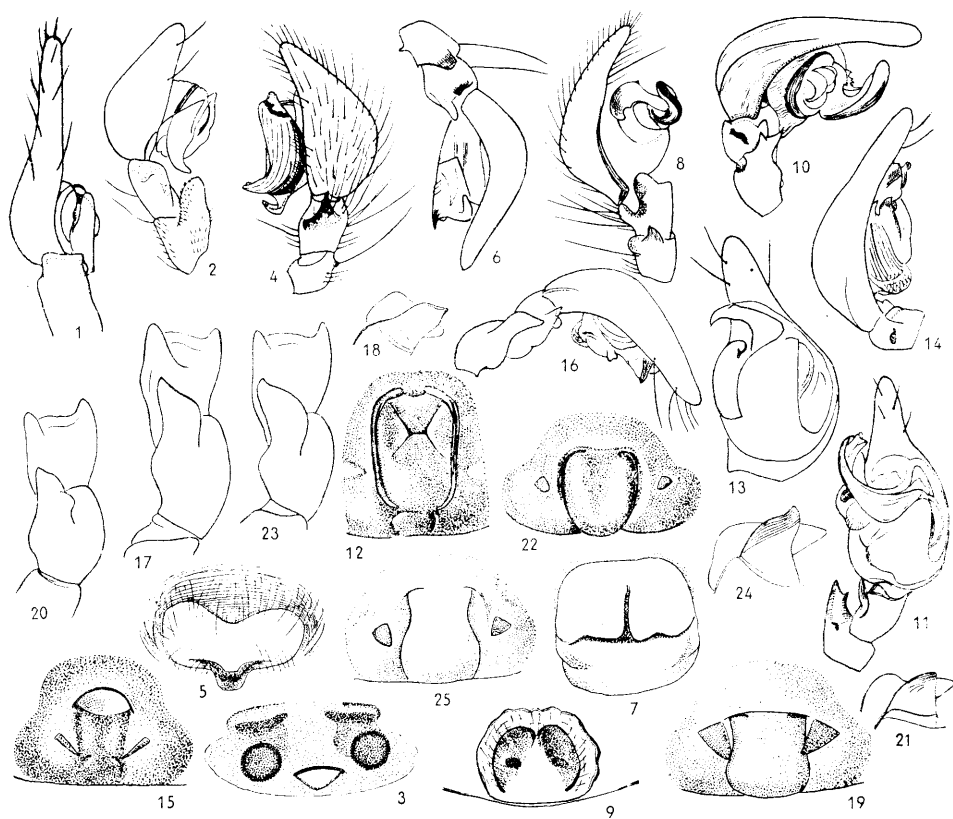
21. čeleď Pokoutníkovití — *Agelenidae*

Menší a středně velcí pavouci. Tělo často se zpeřenými chloupky. Chel. s basálním hrbolekem. Ta noh bez scopuly, ale s řadou btr, trochanterů distálně bez výkrojek. Tkají většinou plachetkovité horizontální sítě, přecházející nálevkovitým ústím do rourky, v níž se pavouk zdržuje. Někteří žijí v zemních, pavučinou vystlaných norách, jiní pod kameny apod.

- 1 Přední snovací bradavky se dotýkají, zadní jsou trochu kratší a štíhlejší, snovací rourky jsou umístěny na jejich vypuklém konci. Colulus vyvinut. Přední oční řada je rovná nebo slabě rekurvní *Cybaeinae*, 2
- Přední snovací bradavky jsou oddálené, horní delší, zřetelně dvoučlenné, se snovacími rourkami jen na vnitřní ploše 2. článku. Colulus chybí *Ageleninae*, 3
- 2 (1) Rýžka, v níž ústí vzdušnice, leží blízko za epigastrální rýhou. Mt 1 naspodu s 3 páry kratinkých trnů. Žlábek chel. vzadu s 2 zoubky. Přední bradavky kuželovité, leží těsně vedle sebe, zadní skoro stejně dlouhé, štíhlejší *Vodoueh*, *Argyroneta* Latreille, 1804
- Jediný druh. Hl. ♂ 4.4—7.2, ♀ 4.4—5.1 mm. Celkové zbarvení hnědé, hl. pokryta černými, abd. sedě hedvábitými krátkými a hustými chloupky. ♂ mak. štíhlé, ti delší než pt, opatřena vpředu na vnější straně krátkou širokou zploštělou, ke konci slabě rozšířenou, dopředu namířenou a šikmo zkosenou apofýsou. Cymbium o málo širší než ti, jeho špička je delší než bulbus (XXVIII/1). Epig. s 2 oválnými, dopředu sbíhavými jamkami, oddělenými velmi širokým blanitým bělostným políčkem. Pravý vodní pavouk, obývající tůně a vodní příkopy s hustým porostem submersních rostlin (*Chara*, *Potamogeton*, *Elodea* ap.), mezi nimiž si hotoví zvoncevité sítě V. s t ř í b ř í t ý, *A. aquatica* (Cl., 1757)

— Rýžka s ústím vzdušnic je posunuta až těsně před snovací bradavky a je jen málo zřetelná. Mt I s větším počtem dlouhých trnů. Žlábek silně vypuklých chel. vzadu s 4—5 drobnými zoubky. Ti I na přední ploše s 4 trny; tři tvoří vzestupnou řadu, 4. leží výše v proximální části článku. Pt ♂ mak. s odstávající, dopředu namířenou, oblou, černými zrníčky opatřenou apofysou. Abd. tmavý, s 4—5 páry světlých skvrn. Středně velké pavouci žijící pod kameny a v listí stinných vlhkých lesů. U nás dva druhy *Cybaeus* L. Koch, 1868

a Fe I dorsálně s 1.1.1. a na přední ploše s 1—2 trny. Nohy s tmavými skvrnami a kroužky. ♂: Nohy IV jsou asi o $\frac{1}{2}$ mm delší než I. Epig. vzadu prohloubena a opatřena jedinou příčnou jamkou. (XXVIII/2, 3.) Hl. 3,2—4,2 mm. Ad. od VIII. do X. Hoj. v listnatých vlhkých lesích (ombrobiont-hygrobiont) *C. angustiarum* L. Koch, 1868

XXVIII

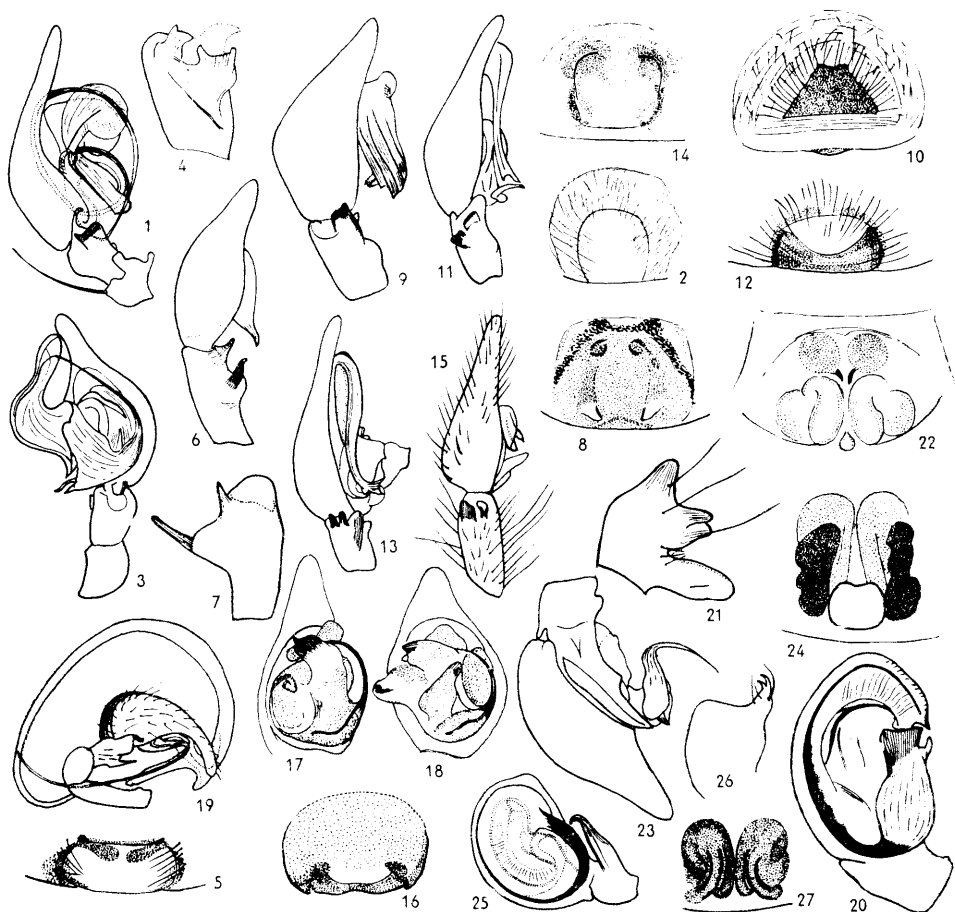
- 1 — *Argyroneta aquatica*, mak. ♂. 2 — *Cybaeus angustiarum*, mak. ♂. 3 — *Ibid.*, epig. 4 — *Tetrus denticulata*, mak. ♂. 5 — *Ibid.*, epig. 6 — *Agelena labyrinthica*, mak. ♂. 7 — *Ibid.*, epig. 8 — *Agelena gracilens*, mak. ♂. 9 — *Ibid.*, epig. 10, 11 — *Amaurobius longispina*, mak. ♂. 12 — *Ibid.*, epig. 13 — *A. terrestris*, mak. ♂. 14 — *Ibid.*, pt a ti ♂ mak. 15 — *Ibid.*, terminální apof. bulbu. 16 — *Ibid.*, epig. 17 — *A. atropos*, pt a ti ♂ mak. 18 — *Ibid.*, terminální apof. bulbu. 19 — *Ibid.*, epig. 20 — *A. solitarius*, pt a ti ♂ mak. 21 — *Ibid.*, terminální apof. bulbu. 22 — *Ibid.*, epig. 23 — *A. solitarius*, pt a ti ♂ mak. 24 — *Ibid.*, terminální apof. bulbu. 25 — *Ibid.*, epig.

- Fe I dorsálně s 1.1 a vpředu s 1 trnem. Nohy nejsou tmavě skvrnitě a kroužkované. ♂: nohy IV jsou asi o $\frac{1}{2}$ mm kratší než I. Epig. vzadu prohloubena a opatřena 2 okrouhlými jamkami. Hl. 3,3—3,7 mm, méně zřetelně skvrnitá než u *angustiarum*. U nás v. vz. (N. Svět) *C. tetricus* (C. L. K., 1839)
- 3 (1) Pysk je delší než široký. 2. článek zadních snovacích bradavek je zpravidla tak dlouhý jako článek 1. 4
- Pysk je nejvýše tak dlouhý jako široký, zpravidla však širší než dlouhý. 2. článek zadních bradavek je mnohem kratší než 1. článek 7
- 4 (3) Zadní řada oční je velmi silně $\cap$. Zadní bradavky jsou $2\times$ delší než přední a delší než ta IV; jejich 2. článek je štíhlý, aspoň tak dlouhý jako první *Textrix* Sundevall, 1833
- Jediný druh. Hl. 2,5—3,8 mm, tmavohnědá až černá se světlou podélnou páskou a s náznaky příkrajních proužků. Ti ♂ mak. na vnější straně s trojúhelníkovitou apofysou namířenou dopředu a vzhůru a ukončenou krátkou jemnou špičkou. Jamka epig. veliká, srdčitá až příčně ledvinitá, opatřená uprostřed zadního okraje zaobleným, dozadu namířeným jazýčkem. (XXVIII/4, 5.) Abd. žlutý až hnědý, po bocích skvrnitý, na hřbetě s podélnou zubatou světlou páskou, uzavírající vpředu červenavý kopinatý proužek. Pod kameny, v štěrbinách skal, v dutých pařezech na stinných místech vz. Kokony čočkovité, bílé, zrníčky půdy pokryté, s 50—60 vajíčky, upevněné na spodině kamenů *T. denticulata* (Oliv., 1789)
- Zadní oční řada není silně rekurvní, čára spojující zadní okraje středních očí a přední okraje postranních očí je $\cap$ 5
- 5 (4) Obě oční řady tvoří čáry silně $\cap$. Zadní snovací bradavky jsou $2\times$ delší než přední, jejich 2. článek je delší, ale štíhlejší než první. Pt ♂ mak. s apofysou. Předou rozsáhlé plachetkovité sítě mezi rostlinami, opatřené v koutku rourkou, v jejímž nálevkovitém ústí pavouk číhá. U nás dva druhy *P o k o u t n í k*, *Agelena* Walckenaer, 1805.
- a Břicho uprostřed s širokou světlou páskou mezi 2 tmavými proužky. Jamka epig. aspoň $2\times$ širší než dlouhá, s podélným kýlem. Pt ♂ mak. vně s plochou, široce zaoblenou apof.; ti mak. na spodním vnějším okraji se štíhlou kuželovitou přirostlou, dopředu namířenou apof. (XXVIII/6, 7.) Hl. 4,8—6,5 mm. Sítě mezi nižšími rostlinami a na nižších keřích na okrajích lesů, na vřesovištích, lesních světlinách a p. v. hoj. Ad. od VII. do IX. *P. n á l e v k o v í t ý*, *A. labyrinthica* (Cl., 1757)
- Břicho světlé, uprostřed s tmavým podélným, jako epigyna širokým proužkem. Jamka epig. stejně široká jako dlouhá. Pt ♂ mak. vně s širokou zašpičatělou apof. a výše položeným zaobleným hrbolem; ti je prodloužena vpředu na spodní vnější straně v širokou zploštělou, mírně rozšířenou a vykrojenou apofysu. (XXVIII/8, 9.) Hl. 2,5—4,8 mm. Sítě na keřích v polostínu (hemiombrofil) ve výši 1—1,5 m. Jen v nížinách, ne u vod, méně hoj. *A. gracilens* C. L. K., 1841
- Uspořádání očí a stavba snovacích bradavek jiné 6
- 6 (5) Chelicery vpředu pod clypeem velmi silně vypuklé, vzadu opatřené 3 zoubky. Hl. vpředu velmi široká, clypeus sotva tak vysoký jako průměr PSO. Ster. jednobarevné, nohy krátké, silné. Epig. vpředu na každé straně střední la-

- melky se špičatým bledým zoubkem. V lesích pod kameny, mechem a listím .
 P o k o u t n í k, *Amaurobius* C. L. Koch, 1836 (= *Coelotes* auct.)
- a Pt mak. bez apof. Epig. vpředu s hlubokou, příčně elipsovitou jamkou; oba postranní zoubky epig. jsou dlouhé a štíhlé a leží uprostřed postranních rýh. (XXVIII/13—15.) Hl. 3,7—5,5 mm, žlutohnědá s tmavší hlavou, abd. tmavošedý až černavý, vzadu s 3—4 skobovitými linkami. V lesích vyšších poloh hoj. Ad. ♂♂ od I.—VI. a znovu od VII. do XII., ♀♀ od III. do XII. *A. inermis* L. K., 1868
- Pt mak. na vnější straně s apofysou. Epig. jiného tvaru b
- b (a) Apofysa pt mak. je rozeklána ve dvě nestejně špičky. Epig. s 3 bledými hrbolky, oddělenými rýžkou tvaru písmene X; kořeny postranních, velmi dlouhých, v oblouku dozadu namířených zoubků leží velmi blízko sebe před předním okrajem epigyny. (XXVIII/10—12.) Hl. 3,5—5 mm. Zjištěn v okolí Bratislavy (dubový les v listí pod kamenem, VI., ♂♂) *A. longispina* Kulcz., 1897
- Apof. pt mak. je jednoduchá, lopatkovitě na vnitřní straně vyhloubená, při pohledu ze strany má obrys ptačí hlavy. Epigyna je zcela vyplněna lamelkou, ohraničenou postranními rýhami c
- c (b) Apof. pt je na hřbetní straně opatřena hrbolkem, dobře patrným při pohledu ze strany. Pt mak. je trochu kratší než ti. Konduktor je při basi tak široký jako dlouhý, na konci otupený, s několika chitinovými lištičkami. Lamelka epig. je obdélníkovitá nebo v obrysu soudečkovitá (délka : šířce = 2 : 3), její postranní rýžky jsou vpředu ohnuté dovnitř. (XXVIII/20—22; XXIX/18.) Hřbet abd. s úzkým, vzadu v linku vybíhajícím proužkem, zasahujícím až k bradavkám. Hl. 4—5,6 mm. V horských a podhorských lesích v. vz. pod kameny a dřevem. Dospívá v VIII.—IX. *A. atropos* (Walckenaer, 1825)
- Hřbetní okraj apof. pt je pravidelně vypuklý, bez vyniklého hrbolku. Ploška epig. je jiného tvaru d
- d (c) Konduktor je červenavý, hladký, s rovnoběžnými okraji, na konci trojúhelníkovitý, v drobnou černou špičku protažený. Ploška epig. je téměř čtvercovitá, ohraničená po stranách rovnoběžnými rýžkami a vpředu průběžným, uprostřed nepřerušným ostrým okrajem. Postranní zoubky jsou široké a jejich kořeny leží těsně pod úrovní předního okraje plošky. (XXVIII/17—19; XXIX/17.) Hl. 4—5,8 mm. V jehličnatých i listnatých lesích v. hoj. Dospívá v III.—V. a pak v VII.—IX. P o z e m n í, *A. terrestris* (Wider, 1834)
- Konduktor trojúhelníkovitý s prohnutými okraji, červenavý, avšak před předním okrajem černý a rýžkovaný. Ploška epig. je v přední 1/3 mírně zaškrbená, vzadu trochu širší než vpředu, její přední okraj je uprostřed přerušený. (XXVIII/16, 23—25.) Hl. 4,5—5,5 mm. Ve vlhkých lesích pod kůrou a kameny d. hoj. *A. solitarius* L. K., 1868
- Chel. normální, vzadu s 4—8 zoubky. Hl. dopředu zúžená, clypeus více než 2 × vyšší než průměr PSO. Ster. se světlými skvrnami při okraji nebo aspoň se světlou podélnou páskou. Nohy dlouhé, štíhlé. Pt ♂ mak. bez apofysy. Podobají se druhům r. *Agelena* a tkají si i podobné sítě v koutech, mezi kameny, ve skalách, dutých stromech, pařezech ap.
 P o k o u t n í k, *Tegenaria* Latreille, 1804
- a Zadní oči tvoří řadu ∪. Pt ♂ mak. na vnější straně s velkou apof. tvaru T, jehož nožka je krátká a tlustá, příčná část delší a štihlejší; její přední

- větev je delší a zaoblená, zadní větev kratší a zašpičatělá. Epig. velická, široce poloeлипsovitá, úplně vyplněná bílou blankou. (XXIX/1, 2.)
- Mt II na konci s 5 trny. Ster. tmavší než břicho, s oválnou světlou skvrnou uprostřed. Hl. 2—3,5 mm. V lesích mezi kameny, v mechu, listí a mezi kořeny stromů hoj. Ad. v V.—VIII. *T. (= Histopona) torpida* (C. L. K., 1834)
- Zadní řada očí je rovná nebo $\cup$; pt ♂ mak. bez apofysy. Epig. jiného tvaru, nepřeklenutá bílou blankou b
- b (a) Ti I naspodu s 1 párem trnů c
- Ti I naspodu s více páry trnů d
- c (b) Trny na spodní straně ti I vyrůstají v basální třetině článku. Ster. s širokým kopinatým podélným pruhem a 3 páry velkých splývajících skvrn při okraji. Hl. s 3 páry tmavých skvrn na hřbetě. Abd. šedý se světlou klínovitou skvrnou uprostřed, s 5—6 páry tmavých skvrn po stranách a mezi nimi vpředu s 2 páry světle žlutých skvrn. (XXIX/3—5.) Hl. 2,5—3 mm. V lesích mezi kořeny stromů a mezi balvany d. vz. ... *T. campestris* C. L. K., 1834
- Trny naspodu ti I leží distálně za středem článku. Ster. s úzkým světlym, $2 \times$ zaškrbeným podélným proužkem a 3 páry okrouhlých, široce oddělených skvrn. Hl. světlá, tmavě lemovaná, s 4 tmavými skvrnami po stranách, které téměř splývají ve 2 tmavé proužky. Abd. světle šedožlutý se světlým, vpředu tmavým kopinatým proužkem, ohraničeným po stranách řadou nepravidelných žlutobílých skvrn na tmavém podkladě. (XXIX/13, 14.) Hl. 2,5—3,5 mm. V lomech, lesích mezi kořeny stromů d. vz. od II. do X. *T. silvestris* (L. K., 1872)
- d (b) 2. článek zadních bradavek je bledý, blanitý, kuželovitý, stejně dlouhý nebo kratší než 1. článek. Nohy skvrnité e
- 2. článek zadních bradavek je štíhlý a delší než 1. čl. Nohy nejsou skvrnité f
- e (d) Abd. na hřbetě červenavý. Podélný proužek sterny je úzký, zašpičatělý $2 \times$ zaškrbený, po jeho stranách 3 páry okrouhlých skvrn. Ti ♂ mak. vpředu na vnější straně s 3 apofysami: dvě přední, ležící za sebou, jsou zploštělé, zaoblené, namířené dopředu a trochu vzhůru; horní apof. leží za oběma postranními, je černá, vzhůru a vně namířená a opatřená na předním okraji zoubkem. Epig. vzadu s červenohnědou lamelkou, která je více než $2 \times$ širší než dlouhá, dokola ostře ohraničená; zadní okraj je mírně, přední velmi hluboce konkávní, postranní okraje pak slabě prohnuté a dopředu slabě sblíhavé. Jazyček, zapadající zpředu do lamelky, je bledý a leží s ní ve stejné výši. (XXIX/11, 12.) Hl. 4,5—7 mm. V kůlnách, sklepích, ve starých zdech ap. v. hoj. Samičky po celý rok, samci na jaře *P. s t á j o v ý. T. ferruginea* (Panz., 1801)
- Abd. je na hřbetě šedý. Podélný proužek sterny je při basi širší a ve $\frac{2}{3}$ zaškrbený a má po stranách 3 páry oválných světlých skvrn. Ti ♂ mak. na vnější straně s 2 apofysami: horní je černá, krátká, široká, šikmo vzhůru a dopředu namířená, na konci šikmo zkosená, spodní je žlutavá zaoblená a umístěná uprostřed vnější strany. Embolus vzniká na vnitřní straně bulbu, je tlustý, v oblouku směrem k vnější straně ohnutý. Epig. podobná jako u *T. ferruginea*, ale zadní lamelka je užší a její přední okraj je silně konkávní. Část epig. ležící před lamelkou je bledá, měkká, vtisklá. (XXIX/15, 16.) Hl. 3,5—5 mm. Ve staveních, stájích, skle-

- nicích, sklepech po celý rok. Rozmnožování od VI. do X.
 P. d o m á c í, *T. domestica* (Cl., 1757)
 f (d) Mt II s 6—7 trny na distálním konci. PSO jsou větší než ZSO. Clypeus
 je 2—3 × vyšší než průměr předního oka. Ster. s podélným, v zadních
 $\frac{2}{3}$ zaškrbeným proužkem a s 3 páry postranních skvrn. Ti mak. má
 na vnější straně vespod ve $\frac{2}{3}$ délky oblý hrbol, opatřený černou, tupě
 zašpičatělou, dopředu a vně namířenou apofysou, která při pohledu
 shora má tvar černé, šikmo odstávající, na špičce drápkovitě ohnuté
 tyčinky, vyrůstající z vrcholku oblého laloku. Políčko epig. je zaobleně
 lichoběžníkovité, nezřetelně ohraničené, před předním okrajem s 2 ble-

XXIX

- 1 — *Tegenaria torpida*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *T. campestris*, mak. ♂. 4 — Ibid.,
 ti ♂ mak. 5 — Ibid., epig. 6 — *T. atrica*, mak. ♂. 7 — Ibid., ti ♂ mak. 8 — Ibid., epig. 9 — *T.*
agrestis, mak. ♂. 10 — Ibid., epig. 11 — *T. ferruginea*, mak. ♂. 12 — Ibid., epig. 13 — *T. sil-*
vestris, mak. ♂. 14 — Ibid., epig. 15 — *T. domestica*, mak. ♂. 16 — Ibid., epig. 17 — *Amaurobius*
terrestris, vrchol ♂ mak. 18 — *A. atropos*, ibid. 19 — *Tetrillus arietinus*, mak. ♂. 20 — *Cryphoea*
silvicola, ibid. 21 — Ibid., ti ♂ mak. 22 — Ibid., epig. 23 — *Cicurina cicur*, mak. ♂. 24 — Ibid.,
 epig. 25 — *Hahnina picta*, mak. ♂. 26 — Ibid., ti ♂ mak. 27 — Ibid., epig.

- dými, dozadu namířenými kuželovitými výrůstky a vpředu s 2 sblíženými, tmavě prosvítajícími okrouhlými receptakuly, od nichž směrem dozadu se v oblouku rozbíhají dvě tmavě prosvítající chodby. (XXIX/6—8.) Hl. 6—8,5 mm. V haldách kamení, lomech, na zarostlých zdech i uvnitř budov v. vz. *T. atrica* C. L. K., 1843
- Mt II s méně než 6 distálními trny. PSO a ZSO jsou stejně velké. Clypeus je $4 \times$ vyšší než průměr středního oka. Ster. s velmi širokým, vzadu v úzkou špičku vybíhajícím středním pruhem, avšak bez postranních skvrn. Ti apof. ♂ mak., vyrůstající na vnější straně z předního spodního kouta, je široká, plochá, s rovnoběžnými okraji, dopředu namířená a zkosená, s okrajem nepravidelně zoubkovaným; spodní roh je zašpičatělý, horní široce zaoblený. Epig. s lichoběžníkovitou jamkou, vpředu aspoň $3 \times$ užší než vzadu, lemovanou velmi širokým bledým valem. (XXIX/9, 10.) Hl. 4—6 mm. Ve skalách a starých zdech d. vz. *T. agrestis* (Walcenaer, 1802)
- 7 (3) Přední řada oční je silně $\cup$. Ti I na přední ploše s 5 přilehlými trny, z nichž jeden leží proximálně a poněkud výše, ostatní tvoří vzestupnou řadu *Cryphoea* Thorell, 1869
- Jediný druh. Hl. 1—1,3 mm, žlutavě hnědá, po stranách tmavší, s 3 páry klínovitých, paprskovitě uspořádaných proužků na hřbetě. Ti ♂ mak. na vnější straně s širokou odstávající apofysou, která je tak dlouhá jako článek; její přední okraj vybíhá ve 3 zaoblené zoubky. Dlouhý embolus lemuje $\frac{2}{3}$ obvodu bulbu a je na vnitřní straně opatřen několika zoubky. Epig. hladká, lesklá, slabě vypuklá, vpředu s 2 úzkými, oblými, dozadu sbíhavými jamkami, před nimiž prosvítají 2 okrouhlé a za nimi 2 laločnaté skvrny (recept. a chodby). (XXIX/20—22.) V mechu a lesní hrabance po celý rok hoj. Sítě drobné, rourkovité *C. silvicola* (C. L. K., 1834)
- Ve V. Tatrách žije *C. s.* var. *carpathica* Herm., 1879. liší se jen větší velikostí (hl. 1,5—1,8 mm).
- Přední oční řada je rovná nebo téměř rovná 8
- 8 (7) Ti I mají na přední ploše 5 dlouhých tenkých odstálých trnů ve 2 vzestupných řadách (spodní o třech, svrchní o dvou trnech). Zadní žlábek chel. se 7 zoubky. Světle zbarvení, řídké chlupaté pavouci *Cicurina* Menge, 1869
- Jediný druh. Hl. 2,2—3 mm, světle hnědá, abd. jednobarevně světle šedý. Ti ♂ mak. krátká, na vnější straně opatřená kopinatou, dopředu namířenou apof., skoro $3 \times$ delší než článek. Bulbus v profilu uprostřed s dlouhou, v pravém úhlu ohnutou, tenkou, odstálou, dolů a vně namířenou špičkou. Epig. s příčně oválnou hlubokou jamkou s tmavě prosvítajícími receptakuly a chodbami po stranách a vpředu (XXIX/23, 24.) Ve stinných lesích pod kameny, listím a v mechu od IV. do XI. hoj. Sítě nenápadné *C. cicur* (Fabr., 1793)
- Ozbrojení ti I je jiné; zadní okraj žlábků chel. s 2—3 (4) zoubky. PSO jsou menší než ostatní oči. Mak. ♂ velmi bizarní. Drobní pavouci 9
- 9 (8) Chel. vzadu s 2 zoubky. Fe I vpředu apikálně s 1 velmi dlouhým a silným trnem. Clypeus velmi silně dopředu skloněný. Ti I ventrálně s 3 páry trnů. Abd. tmavý s podélnou světlou laločnatou páskou *Tuberta* Simon
- Jediný druh, zbarvením a vůbec celkovým vzhledem připomínající pavouka *Cryphoea silvicola*, s nímž by v přírodě mohl být zaměněn. Hl. 0,9 mm. U nás nebyl nalezen, ale výskyt je možný. Je známa jen

- z ojedinelých nálezů v Porýní a v j. Evropě. Žije na keřích
 T. mirabilis (Thor., 1871)
 — Chel. vzadu s 3 (4) zoubky. Ti I a II ventrálně s 5—6 páry trnů. Clypeus
 svislý. Bez výrazné kresby *Tetrillus* Simon, 1866
 Jediný druh. Hl. 1,4 mm. Mak. ♂ s vláskovitým embolem, který z bulbu
 vyniká ve velkém oblouku a je doprovázen řemínkovitým konduktorem
 (XXIX/19). Epig. bledá s prosvítajícími, složitě vinutými chodbami.
 Žije v mraveništích na spodní straně plochých kamenů obvykle
 ve větším počtu. Vz. *T. arietinus* (Thor., 1871)

22. č e l e d' *H a h n i i d a e*

Málo početná čeleď (celkem je známo 55 druhů), jejíž příslušníci se vyznačují postavením snovacích bradavek a stavbou kopulačních ústrojů. Jsou to drobní pavouci žijící v mechu, rašelinicích, listí, v náplavech rybníků apod., kde si nízko nad zemí tkají drobné sítky. U nás 2 rody o 9 druzích.

- 1 PSO jsou tak velké nebo větší než ZSO; střední oční políčko je téměř čtvercové. Rýžka s ústím vzdušnic asi uprostřed mezi snovacími bradavkami a epigastrálním záhybem. Fe ♂ mak. s apofysou *Antistea* Simon, 1897.
 Jediný druh. Délka 2,5—3 mm. Hl., ster. a nohy žlutohnědé nebo oranžové, abd. šedohnědý, dlouze chlupatý, po bocích černě tečkovaný, na hřbetě s podélnou linkou a v zadní polovině s 4—5 černavými čárkami. Epig. vpředu s 2 sblíženými černavými ledvinitými, dozadu zúženými a sbíhavými jamkami. (XXX/16, 17.) V náplavech rybníků, tůň, na lučních močálech a u lesních příkopů hoj. od VII. do X. Běhá po vodě ..
 A. elegans (Bl., 1841)
 -- PSO jsou velmi sblížené a mnohem menší než ZSO. Rýžka s ústím tracheí je posunuta blíže k bradavkám. Fe ♂ vespod bez apof. Menší druhy
 Hahnia C. L. K., 1841
 a Clypeus je vyšší než průměr PPO. Nohy bez trnů. Ti apof. ♂ mak. je mírně prohnutá, štíhlá a velmi špičatá; apof. pt s 2 drápky. Epig. s černě prosvítajícími chodbami a receptakuly, tvořícími políčko tvaru(. (XXIX/25—27.) Hl. žlutá s širokým bledě žlutým lemem, černým očním polem a tmavou hřbetní skvrnou. Na hřbetě a v očním poli dlouhé vztyčené štětiny. Hřbet abd. černý, vpředu s 3 páry velkých bledých skvrn a vzadu s několika skobovitými proužky, boky tmavé s podélným žlutým proužkem, břicho světlé s černým příčným proužkem před bledými bradavkami. Hl. 0,8 mm. Kokon bílý, čočkovitý, smítky pokrytý, asi 3 mm veliký, na obvodě přichycený vláčenky ke kůře. Obsahuje 4 bledě žlutá vajíčka. Pod odchýplou kůrou stromů v. vz. U nás zatím jen v parku v Lednici *H. picta* Kulez., 1897
 — Clypeus je nižší. Aspoň pt noh se vztyčenými trny b
 b (a) Clypeus je dopředu namířený, 2× vyšší než průměr PPO c
 — Clypeus je téměř svislý, nejvýše jen tak vysoký jako průměr PPO .. e
 c (b) Mt III a IV bez trnů. Ti apofysa mak. na konci otupená a opatřená řadou 4 (5) plochých trojúhelníkovitých zoubků, které v profilu mají vzhled tenkých špiček. Epig. velmi nezřetelná, v zadní části s 2 příčnými

- tmavými čárkovitými šterbinkami, vzdálenými o 1,5 své délky. Podobá se trochu epigyně *H. ononidum*, někdy však obě tmavé rýžky jsou velmi málo zřetelné. (XXX/8—10.) Hl. tmavá s černým lemem a paprscitými proužky, nohy tmavohnědé, břicho černé, před bradavkami s poloměsíčitou skvrnou. Receptakula neprosvítají a jsou vzdálena o 1,5 svého delšího průměru. Hl. 1,6—1,8 mm. V mechu horských lesů od V. do X. v. vz. *H. difficilis* Harm, 1966
- Mt III a IV s několika apikálními trny d
- d (c) Přední oční řada je silně . Ti apof. mak. podobná jako u *difficilis*, avšak s 6 špičatými zoubky před tupým koncem. Epig.: Velká elipsovitá, tmavohnědě prosvítající receptakula leží blízko sebe. (XXX/13—15.) Hl. hlínově žlutá, abd. olivově hnědý, v zadní části s 4 skobovitými světlými linkami. Délka 1,5—2 mm. V. vz. v mechu horských lesů *H. montana* (Bl., 1841)
- Přední řada oční je slabě . Ti apof. na konci bez zoubků; přední okraj ti uprostřed s řadou pravidelných bezbarvých a rozbíhavých ostníčků, dobře patrných jen při pohledu shora. Epig.: Na každé straně 2 velké, těsně za sebou ležící skvrny, z nichž přední je větší než zadní. Délka 1,3—1,4 mm. U nás nezjištěn, v z. Evropě a Německu hojný *H. candida* Sim., 1873
- e (b) Mt III a IV bez trnů. Bledí drobní pavoučci, délka 1,4—1,5 mm. (XXX/11, 12.) Náš nejhojnější druh v lesích všeho druhu, chybí jen na suchých stanovištích. V mechu, listí, detritu od II. do VIII. *H. pusilla* C. L. K., 1841
- Mt III a IV s několika apikálními trny f
- f (e) Větší, bledě zbarvení, ♂ 2, 3. ♀ 2,5—3 mm. Hl. žlutavá nebo žlutavo hnědá, abd. šedožlutý s kresbou. Ti mak. vpředu před konkávním okrajem s tmavším břitem, nesoucím řadu černých štětín. Na epig. prosvítají úzké chodby, z nichž střední mají tvar písmene X. (XXX/1, 2.) V mechu, rašeliníku i v listí porůznu a nehoj. Kopula v zimě *H. helveola* Sim., 1875
- Menší, tmavě zbarvené druhy g
- g (f) Bulbus při basi s hřebínkem krátkých černých štětín. Epig. uprostřed políčka s 2 od sebe velmi vzdálenými černými tečkami. (XXX/3, 4.) Délka 1,8—2,3 mm. V mechu, listí místy dosti hoj. *H. ononidum* Sim., 1875 (= *mengei* Kulcz.)
- Bulbus bez hřebínku při basi. Epig. s 2 sblíženými šterbinkami. (XXX/6, 7.) Vždy mimo les, v řídké trávě a pod drobným šterkem, zejména na stepních lokalitách nehoj. Délka 1,6—2 mm *H. para* (Blackwall, 1841)

23. čeleď *Mimetidae*

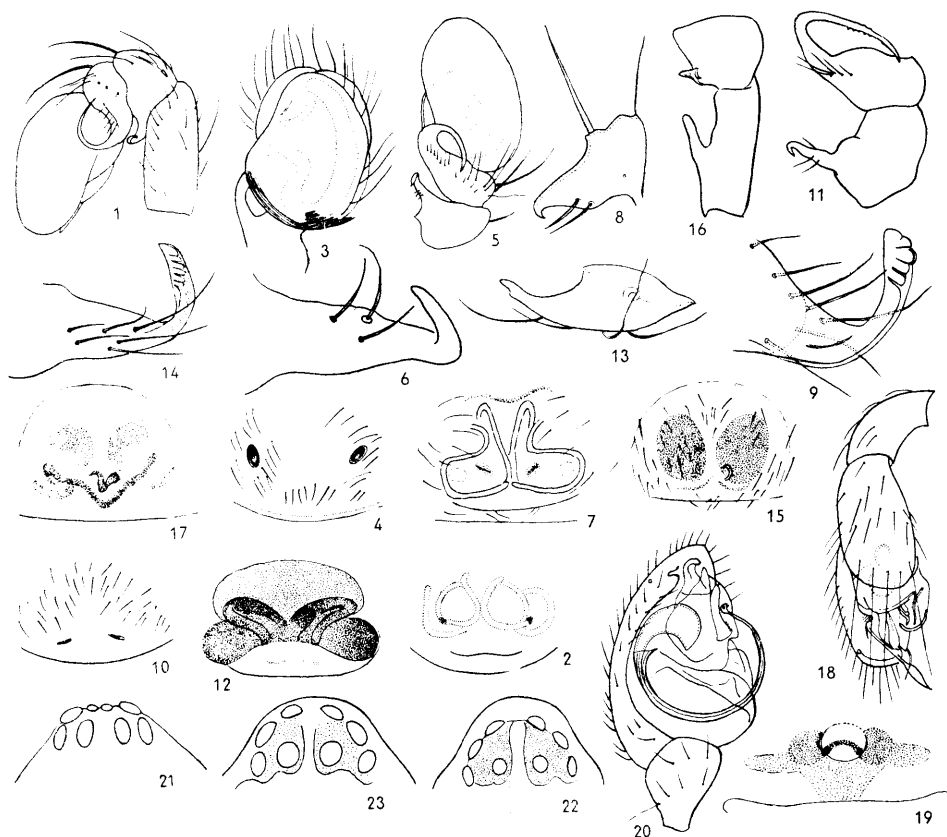
(viz str. 59)

24. čeleď Snovačkovití — *Theridiidae*

Drobní pavouci připomínající menší druhy čel. *Argiopidae* a *Linyphiidae*, od nichž se liší těmito znaky: Labium je ploché, s předním okrajem neztlustlým.

Ti a mt noh bez trnů. Ti a pt mak. ♂ bez apofys, ta bez paracymbia. Abd. převážně kulovitý; zřídka kdy protáhlý (*Episinus*) nebo dozadu zašpičatělý (*Euryopis*). Některé druhy mají mezi hl. a abd. stridulační ústroj, jímž vyluzují i lidským sluchem postižitelné zvuky (*Steatoda*). Většinou sedentární formy, tkající drobné nepravidelné sítě. Na chycenou kořist vrhají pomocí zadních noh lepkavá pavučinová vlákna a zabalují ji do nich.

- 1 PSO jsou velmi drobné; ZSO stojí daleko od sebe, ale jsou sblíženy s postranníma očima obou řad, s nimiž na každé straně tvoří skupinu 3 očí (XXX/21). Abd. téměř kulovitý. Drobní pavoučci, velikost jen asi 1–2 mm 2
— Postavení očí je jiné 3

XXX

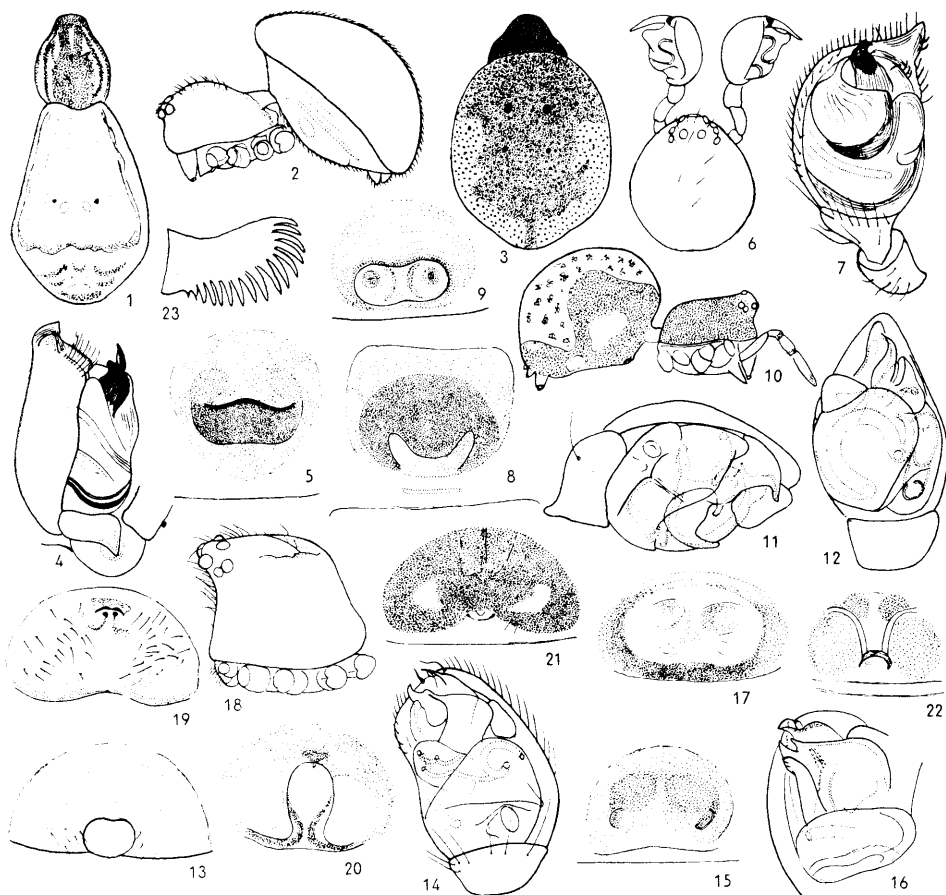
- 1 — *Hahnia helveola*, mak. ♂, 2 — Ibid., epig. 3 — *H. ononidum*, mak. ♂, 4 — Ibid., epig. 5 — *H. nara*, mak. ♂, 6 — Ibid., pt ♂ mak. 7 — Ibid., epig. 8 — *H. difficilis*, pt ♂ mak. 9 — Ibid., ti apof. ♂ mak. 10 — Ibid., epig. 11 — *H. pusilla*, pt a ti ♂ mak. 12 — Ibid., epig. 13 — *H. montana*, pt ♂ mak. 14 — Ibid., ti ♂ mak. 15 — Ibid., epig. 16 — *Antistea elegans*, fe a pt ♂ mak. 17 — Ibid., epig. 18 — *Theonoe minutissima*, mak. ♂, 19 — Ibid., epig. 20 — *Pholcomma gibbum*, mak. ♂, 21 — Ibid. 22 — *Episinus angulatus*, ♂, 23 — *E. truncatus*, ♀.

- 2 (1) Abd. je kryt tvrdým štítkem (scutum); mt I je asi o $\frac{1}{4}$ delší než ta I. Všechny ti s 2 tenkými hřbetními ostny. Tm I = 0,2—0,5 *Pholcomma* Thorell, 1869
Jediný druh. Hl. a nohy žlutočervené, abd. hnědý, u ♀ s 2 páry vtisklých teček na hřbetě. (XXX/20.) Délka 1,4—2 mm. Kokonky jen asi 2 mm veliké, oválné nebo vejčité, bílé, krátkou stopkou připevněné k listu nebo k lodyžce mechu. Obsahují vždy jen 3 vajíčka. V mechu, listí a lesní hrabance d. hoj. *P. gibbum* (Westr., 1851)
- Abd. s měkkou pokožkou; ta I je o $\frac{1}{3}$ delší než mt I. Ti noh bez hřbetních osin. Btr na mt I asi 0,33. ♂♂ se stridulač. ústrojem ... *Theonoë* Simon, 1881
Jediný druh, který patří k našim nejmenším pavoučkům, neboť měří jen 1,1—1,3 mm. Hl. černavá, nohy hnědé, abd. šedý až černý, se 4 zpravidla dobře patrnými vtisklými tečkami na hřbetě. (XXX/18, 19.)
V mokřím rašeliníku vrchovišť vz. ... *T. minutissima* (O. P. Cbr., 1879)
- 3 (1) Postranní oči obou řad jsou od sebe vzdáleny více než o svůj průměr. Abd. na předním okraji vykrojený, dozadu rozšířený, dvěma hrbolky opatřený, utatý, téměř tříhranný. Nohy III jsou mnohem kratší než ostatní. V klidu mají pavouci oba přední páry noh nataženy podél těla dopředu, oba zadní páry pak dozadu, čímž upomínají na čelistnatky rodu *Tetragnatha*. Tkají nenápadné sítě, redukované v podstatě na 2 vlákna lapací, jedno vlákno horizontální a 2 vlákna přídržná. U nás 2 velmi podobné druhy *Episinus* Latreille, 1809
- a Vzdálenost ZSO je větší než průměr oka (XXX/22). Hl. s širokým podélným tmavým pruhem a 2 proužky souběžnými se světlým okrajem (XXXI/1). Nohy žlutavé s širokými tmavými kroužky. Hl. 1,5—1,6 mm. V trávě a na keřích od V. do VIII. d. hoj. Kokon kulatý nebo hruškovitý, 6—7 mm veliký, čistě bílý, na povrchu s řídkou, uvnitř s hustou a jemnější tkání, která obaluje 27—47 světle červených vajíček. Krátkou stopkou visí na lodyžce mechu nebo na spodině kamenů *E. angulatus* (Bl., 1836)
- Vzdálenost ZSO je asi tak velká jako jejich průměr (XXX/23). Hl. černavá, bez kresby nebo jen s velmi nezřetelnou kresbou. Fe a ti I, II a IV jsou jednobarevně tmavé. Délka 1,7—1,9 mm. Na keřích, vřesu a j. nižších rostlinách d. hoj. Kokon jako u předchozího druhu *E. truncatus* Latr., 1809
- Postranní oči obou řad se dotýkají nebo jsou jen málo vzdáleny. Abd. není v obrysu trojúhelníkovitý, dozadu rozšířený 4
- 4 (3) PSO jsou zpravidla větší a od sebe více vzdáleny než ZSO 5
- PSO nejsou větší než ZSO; jsou-li větší, pak jsou od sebe méně vzdáleny než ZSO 6
- 5 (4) Abd. je směrem dozadu zúžený a zašpičatělý, snovací bradavky jsou shora viditelné. Clypeus ♂♂ vysoký, ♀♀ zpravidla nižší. Drápek mak. ♂ podobný jako u druhů rodu *Dipoena*. Drobný pavouci, kteří netkají sítě a loví kořist, především mravence, plížením nebo během. Zdržují se na rostlinách nebo na zemi v mechu a nízké trávě. Kokon našich druhů není znám. U nás 5 druhů *Euryopis* Menge, 1868
- a Nohy jednobarevně žluté nebo hnědé, bez tmavých kroužků. Hl. okrově žlutá nebo červenožlutá b
- Nohy světlé, velmi zřetelně tmavě a někdy ještě i červeně kroužkované; u ♂♂ někdy celé černé s širokými bílými kroužky na fe c

- b (a) Abd. jednobarevně hnědý nebo hnědě fialový, lesklý. Zadní řada oční velmi silně $\cap$, oční vzdálenosti téměř stejné. Na vrcholu bulbu je nápadný dlouhý špičatý, mírně prohnutý, kolmo vně odstávající výrůstek (= konduktor). Jamka epig. leží těsně na zadním okraji políčka, je hluboká, trochu delší než široká, vpředu zaoblená, vzadu utatá, s postranními okraji rovnoběžnými (XXXI/6). Hl. 0,9—1,1 mm. Středomořský druh. 1 ♂ byl nalezen na hadcové stepi u Mohelna *E. acuminata tarsalis* Pavesi, 1873
- Abd. olivově hnědý, s několika párovitými žlutými, stříbřitě nebo perleťovitě lesklými skvrnami na hřbetě a po bocích. Zadní řada oční velmi slabě $\cap$, vzdálenost ZSO je menší než jejich vzdálenost od ZPO. Vnitřní roh předního okraje cymbia je protažen v kuželovitý prohnutý výrůstek. Jamka epig. je mělká, málo zřetelná, vpředu srdčité ohraničená, vzadu otevřená a leží před zadním okrajem políčka epigyny. (XXXI/7, 8.) Hl. 1,1—1,2 mm. Ve vřesu, listí a mechu d. hoj. v V.—VI. a VIII.—IX. *E. flavomaculata* (C. L. K., 1844)
- c (a) Fe I, II černé, fe III, IV bledě žluté; ti I, II s výjimkou žlutých kořenů černé, ti III, IV žluté, po stranách s černou skvrnou, mt I—IV žluté. Abd. štíhle oválný, černý, u ♂♂ s dvěma, u ♀♀ se 4 bílými skvrnami tvořícími lichoběžník a s bílou podélnou čárkou nad bradavkami; zřídka je u ♂♂ celý černý. Cymbium vpředu zaoblené. Jamka epig. příčně elipsovitá, uprostřed v podélné ose zaškrčená, někdy přepažená podélnou, dozadu slabě rozšířenou lištou (XXXI/9). Hl. 0,7—0,9 mm, leskle černá, vzadu někdy s žlutou skvrnkou. Na suchých teplých stanovištích v. vz. od V. do VII. *E. quinqueguttata* Thor., 1875
- Fe I—IV stejné jako kyčle a příkyčlí jsou bledé, fe IV s širokým, ostatní fe s úzkým tmavým prstencem. Ti I—IV tmavohnědé nebo černé, mt a ta červenohnědé. Cymbium na vrcholu dvoulaločné. Příčně oválná jamka epig. leží daleko před epigastrální rýhou. Abd. široce oválný, černý nebo hnědočerný, hustě a hrubě vtiskle tečkovaný, v zadní $\frac{1}{2}$ po stranách stříbřitě bílý. (XXXI/3—5.) Hl. 0,7—0,9 mm. Na velmi teplých a suchých stanovištích v trávě a vřesu v. vz. Ad. v V.—VII. ... *E. laeta* (Westr., 1861)
- = Fe I—IV černé, jejich basální $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ bledé, uprostřed s černým poloprstencem nebo skvrnou; pt černé, ti a mt černé s širokým červeným kroužkem při koření; ta černé s bledými špičkami a skvrnou při koření. U ♂♂ jsou nohy často celé černé, s výj. bledých basálních prstenců na fe II—IV, bledých skvrn na mt II—IV a světlých špiček ta. Jen vnitřní roh předního okraje cymbia je protažen v lalok. Jamka epig. leží před epigastrální rýhou a je příčně oválná, ostře ohraničená, hluboká. Abd. ♀♀ je stříbřitě bílý, na hřbetě s velkým, dozadu zašpičatělým, po stranách laločnatým políčkem, opatřeným uprostřed 2 oválnými stříbřitými skvrnami. U ♂♂ je však častěji buď celý černý, nebo s 2 bílými skvrnami za středem. Hl. 1,2—1,3 mm. V trávě na stepních lokalitách v. vz. (Hády, Pouzdřany, Štúrovo) *E. saukea* Levi, 1951 (= *annulipes* Miller)
- Abd. vzadu zaoblený, nad bradavkami vyklenutý, takže bradavky nejsou shora viditelné. Hl. široká, velmi vysoká a krátká s úzkým vyniklým čelem a velmi vysokým vyhloubeným clypeem. Drápek ♀ mak, zplášťelý, lopatkovitý, s řadou zoubků na obvodě. Stavba ♀ kopulačních ústrojů jednoduchá

- a značně jednotná; epigyny drobné, u mnohých druhů na tmavém podkladě špatně viditelné, takže k spolehlivému určení je nutno zhotovit mikroskopické preparáty vulv *Dipoena* Thorell 1869
- a Abd. porostlý dlouhými odstávajícími chloupky nebo štětkami, na hřbetě s kresbou. Nohy světlé, tmavě kroužkované b
- Abd. lysý nebo jen s velmi řídkými chloupky, jednobarevný c
- b (a) Mt I je aspoň $2\times$ delší než ta I. Abd. ♀ v obrysu téměř kruhovitý, vpředu slabě vykrojený. Hl. a ster. tmavohnědé až černé. Trny na ti a pt delší než průměr článku. Hl. 1—1.2 mm. Abd. shora šedavý nebo žlutavý, tmavěji skvrnitý, po stranách černý s bílou skvrnou na každém boku, břicho černé, před bradavkami s 2 bílými skvrnkami nebo příčným proužkem. (XXXI/10, 11.) Na doubech, trnkách, nízkých jehličnanech d. h. j. v VI.—VII. *D. melanogaster* (C. L. K., 1845)
- Mt I je jen asi $1,6\times$ delší než ta I. Abd. v obryse vejčitý, tmavý, s párovitě uspořádanými světlými laločnatými skvrnami. Jamka epig. je nepatrná, leží daleko před epigastrální rýhou a je jen vpředu ohraničena drobnou plochou stříškou. Hl. ♂ na hřbetě s velkou, podkovovitě ohraničenou prohlubní. (XXXI/18, 19.) Trny noh krátké. Hl. 1 mm. Na keři u Lednice jediný párek *D. nigroreticulata* (Sim., 1879)
- c (a) Mt I aspoň $2\times$ delší než ta I d
- Mt I nejvýše jen $1,5\text{--}1,6\times$ delší než ta I e
- d (c) Hl. ♂ téměř tak vysoká jako dlouhá, na hřbetě s hlubokou, vzadu podkovovitě ohraničenou jamkou a s téměř kolmým zadním svahem. Ta mak. mohutný, trochu delší než celá hl. Epig. uprostřed s velkou podélnou, dozadu trochu zúženou jamkou, která je asi $2\times$ delší než široká a má na každé straně po velké okrouhlé a mělké prohlubince (XXXI/20). Hl. 1.2 mm, tmavohnědá, lesklá. V. vz. na kmenech stromů *D. torva* (Thor., 1875)
- Hl. ♂ je mnohem delší než vysoká, s pozvolným zadním sklonem, bez hluboké hřbetní jamky, nejvýše jen s mělkým vtiskem. Ta mak. drobnější. Jamka epig. drobná. (XXXI/12, 13.) ZSO jsou od ZPO $2\times$ více vzdáleny než mezi sebou. Hl. hnědá až černá, abd. černý, nohy tmavé, jen fe IV v basální polovině a ti IV při kořeni žlutavé nebo žlutavě červenavé. Hl. ♂ 0,9—1,1, ♀ 1,2—1,5 mm. Na nízkých borovičkách od V. do VII. d. hoj. Loví mravence, kteří navštěvují mšice *D. tristis* (Hahn, 1831)
- e (c) Vzdálenost ZSO od ZPO je $2\times$ větší než prostor mezi ZSO. Zbarvení hl. a abd. tmavé, s výjimkou fe, která jsou žlutá nebo žlutočervená. (XXXI/21.) Hl. ♂ 0,6—0,7, ♀ 1—1.2 mm. Na smřecích a borovičkách v. vz. *D. braccata* (C. L. K. 1841)
- ZSO nejsou od ZPO více vzdáleny než mezi sebou. Je-li tato vzdálenost trochu větší, pak jsou nohy červenavě žluté f
- f (e) Hl., abd. a mak. jsou tmavohnědé až černé, nohy hnědé, ta I—IV světlé, okrově žluté. Jamka epig. velmi nezřetelná, vzadu s rovným okrajem, na dně s 2 velmi vzdálenými červenavými body. (XXXI/16, 17.) Hl. 0,7—0,8 mm. Na nižších rostlinách suchých stanovišt v. vz. *D. coracina* (C. L. K., 1841)
- Hl. a nohy červenavě žluté až červenavě hnědé g

- g (f) Nohy jednobarevně žlutooranžové. Terminální apof. bulbu je krátce špičatá, naspodu s lalůčkem. Jamka epig. nepatrná, bledá, napříč oválná. (XXXI/23, XXXII/6, 7.) Hl. 1—1.2 mm. V trávě slunných míst v. vz. *D. erythropus* (Sim., 1881)
- Ti I. II aspoň na konci hnědé, ti IV a někdy i III buď celé, nebo na konci tmavé h
- h (g) Terminální apof. bulbu je silně pigmentovaná, špičkou vzhůru zakřivená. Ti mak. při pohledu shora má vnější okraj úhlovitě vyniklý. Epig. s nepatrnými, od sebe vzdálenými skupinkami. (XXXI/14, 15.) Hl. ♂ 0.8—1.3 mm. V trávě stepních lokalit d. hoj. *D. prona* (Menge, 1868)

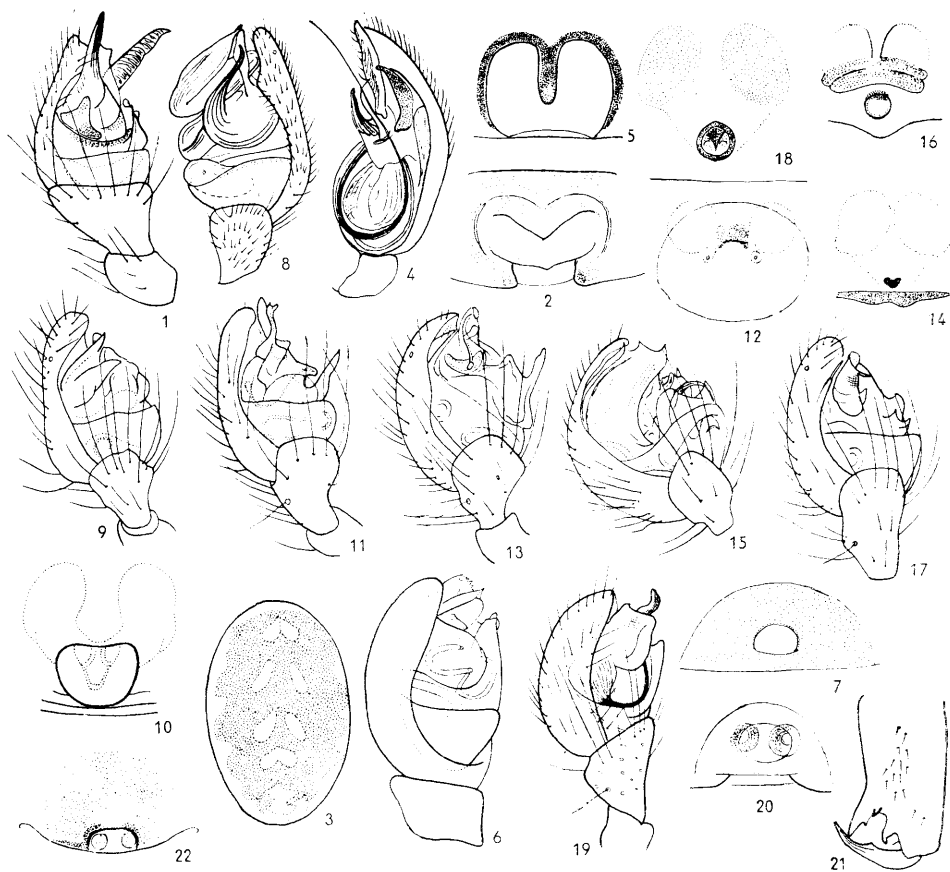

XXXI

- 1 — *Episinus angulatus*, ♂. 2 — *Pholcomma gibbum*, ♂. 3 — *Eurgopis laeta*, ♀. 4 — *Ibid.*, mak. ♂. 5 — *Ibid.*, epig. 6 — *E. acuminata*, ♂. 7 — *E. flavomaculata*, mak. ♂. 8 — *Ibid.*, epig. 9 — *E. quinqueguttata*, epig. 10 — *Dipoena melanogaster*, ♀. 11 — *Ibid.*, mak. ♂. 12 — *D. tristis*, mak. ♂. 13 — *Ibid.*, epig. 14 — *D. prona*, mak. ♂. 15 — *Ibid.*, epig. 16 — *D. coracina*, mak. ♂. 17 — *Ibid.*, epig. 18 — *D. nigroreticulata*, hl. ♂. 19 — *Ibid.*, epig. 20 — *D. torva*, epig. 21 — *D. braccata*, epig. 22 — *D. inornata*, epig.

- Terminální apof. bulbu je slabě pigmentovaná, špičkou dolů zakřivená, vpředu s 2 oblými zoubky. Ti mak. při pohledu shora je na obou stranách pravidelně vypuklá. Epig. s jedinou větší jamkou, před níž prosvítají 2 obloukovitě dopředu rozbíhavé chodby (XXXI/22). Hl. 0,8—0,9 mm. Na keřích a v trávě jehličnatých lesů v. vz. *D. inornata* (O. P. Cbr., 1861)
- 6 (4) PSO jsou mnohem větší než PPO. Nohy relativně krátké; ti I š/d asi 0,16. Btr na mt I = 0,45 *Steatoda* Sundevall, 1833
Jediný druh. Hl. 1,8—2,5 mm, tečkovaná. Abd. čokoládově hnědý, lesklý, s podélnou světlou páskou a světlým okrajovým proužkem v přední polovině. Břicho okrové s tmavším podélným pruhem. Bulbus na vrcholu s velkou podkovovitou apof. (XXXII/8). Epig. velká, lichoběžníkovitá, se zdviženým zadním okrajem a s úzkým podélným kýlem. Všude v příbytech, stájích, na půdách a v dutých stromech obecná ... *S. bipunctata* (L., 1758)
- PSO nejsou větší nebo jsou jen o málo větší než PPO 7
- 7 (6) Postranní oči obou řad jsou zřetelně oddělené 8
- Postranní oči obou řad se dotýkají nebo (*Teutana*) téměř dotýkají 9
- 8 (7) Hl. a ster. jemně zjizvené. Střední oční políčko čtvercové. Clypeus tak vysoký jako délka střed. očního políčka. Ti I š/d = 0,19, btr na mt I = 0,41 *Lithyphantes* Thorell, 1869
Jediný druh. Hl. 2—2,4 mm, abd. černý s 5 páry světlých, různě splývavých skvrn v podélné řadě a se světlým laločnatým nebo zubatým lemlem, zřídka celý černý. Bulbus na vrcholu s dlouhou, tlustě mrkovitou, na špičce trochu zahnutou apof. Jamka epig. velká, příčně čtyřúhelníkovitá, dozadu otevřená. (XXXII/1—3.) Pod kameny na teplých slunných místech d. hoj. Kulovitý bílý načebraný kokon s částečkami půdy na povrchu *L. albomaculatus* (Deg., 1778)
- Hl. a ster. s vtisklými body (♂) nebo hrubě vrásčitá (♀). Střední oční políčko je vpředu trochu užší než vzadu a je delší než vzadu široké. Clypeus je 2× vyšší než délka očního políčka. Nohy tlusté, ti I š/d = 0,3. Btr na mt I = 0,67 *Asagena* Sundevall, 1833
Jediný druh. Hl. 2,2—2,5 mm, abd. černý, vpředu s žlutým, řidčeji bělavým lemlem, s několika skvrnkami v podélné ose a na každém boku za středem s příčným proužkem. Tato kresba je velmi proměnlivá a někdy chybí úplně. Bulbus s dlouhým volným, v oblouku prohnutým embolem a vpředu na vnější straně s hákovitou apof. Epig. velká, její jamka širší než dlouhá, vpředu rozdělená a vzadu na každé straně s kapsovitou prohlubinkou. (XXXII/4, 5.) V trávě na suchých teplých místech od V. d. hoj. Drobné sítě 1—2 cm nad zemí ... *A. phalerata* (Panz., 1801)
- 9 (7) Ster. je vzadu ukončeno krátkou špičkou, která nedosahuje k zad. okraji ex IV. Nohy IV jsou delší než I. Vzdálenost PSO je zřetelně menší než vzdálenost ZSO. Abd. jednobarevně šedý, hnědavý až černý *Robertus* O. P. Obr., 1879
- a Bulbus téměř kulovitý, embolus velmi dlouhý, štětínovitý (dobře patrný ve vyhřezlém stavu po maceraci v KOH). Terminální apofýsa široká, na konci vykrojená ve dvě krátké rovnoběžné špičky. Epig. vybíhá krátkým cípkem za epigastrální rýhu. Při basii okrouhlých receptakulí prosvítají 2—3 příčné šroubovitě chodby. (XXXII/15, 16.)

- Hl. 1,3—1,4 mm. V trávě, mechu a rašelinicích na lesních močálech, ale i na loukách a polích d. hoj. *R. arundineti* (O. P. Obr., 1871)
- Bulbus je štíhlejší, embolus krátký, řemínkovitý. Epig. jiného tvaru, bez šroubovitě vinutých chodeb při bási receptakulí b
- b (a) Cymbium na vrcholu se 2 nápadnými, silnými, štíhle homolovitými, těsně vedle sebe stojícími kolci; bulbus bez odstávající apofysy. Jamka epig. okrouhlá, velká ale plytká, uložená v leskle hnědém poličku před epigastrální rýhou, od níž je vzdálena aspoň o $\frac{2}{3}$ svého průměru. Na dně jamky jsou patrné 2 tmavé rýžky tvaru x a uprostřed mezi jejím zadním okrajem a epigastr. rýhou probíhá příčná tmavá krátká vlnovka. (XXXIII/6, 7.) M I/ta I a Mt IV/ta IV = 1,2—1,28. Btr na mt I = 0,54—0,56. Velikost a zbarvení jako u *R. arundineti*. Pod kameny na

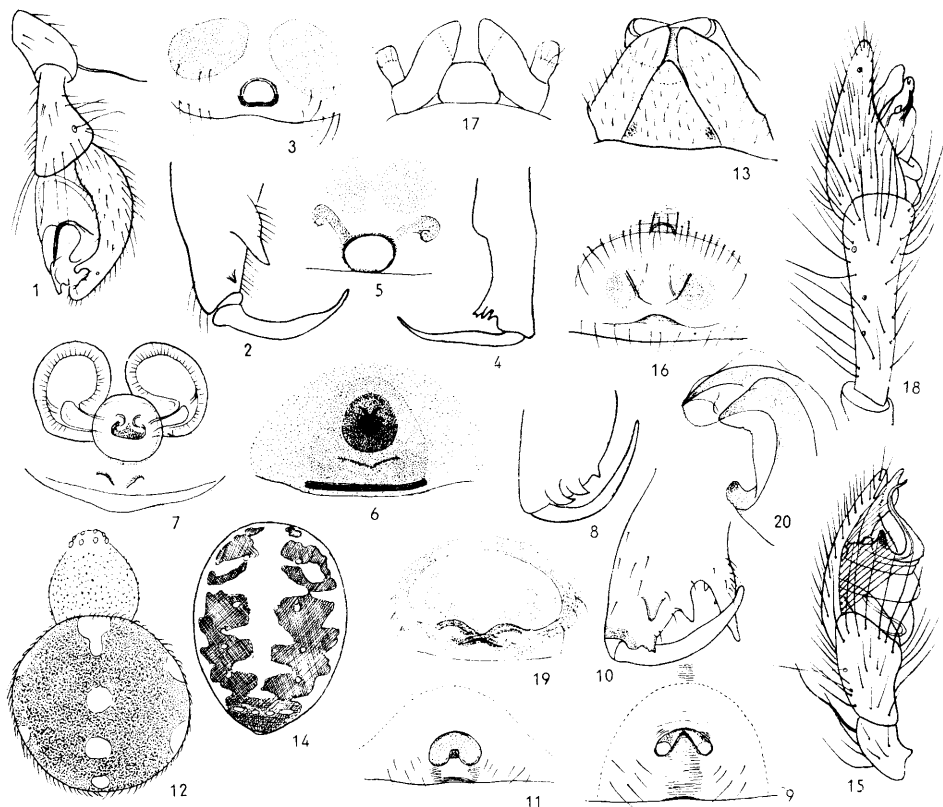

XXXII

- 1 — *Lithyphantes albomaculatus*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — Ibid., ♀. 4 — *Asagena phalerata*, mak. ♂. 5 — Ibid., epig. 6 — *Dipoena erythropus*, mak. ♂. 7 — Ibid., epig. 8 — *Steatoda bipunctata*, mak. ♂. 9 — *Robertus lividus*, mak. ♂. 10 — Ibid., epig. 11 — *E. neglectus*, mak. ♂. 12 — Ibid., epig. 13 — *R. scoticus*, mak. ♂. 14 — Ibid., epig. 15 — *R. arundineti*, mak. ♂. 16 — Ibid., epig. 17 — *R. truncorum*, mak. ♂. 18 — Ibid., epig. 19 — *Enoplognatha ovata*, mak. ♂. 20 — Ibid., epig. 21 — *E. thoracica*, chel. ♂. 22 — Ibid., epig.

- močálovitým pastvisku u Žiliny *R. unguatus* Vogelsanger, 1944 (= *paradoxus* Miller)
- Cymbium s hladkou špičkou, bez drápků. Epig. jiného tvaru, buď bez zřetelné jamky, nebo s jamkou ležící blízko epigastr. rýhy e
- c (b) Bulbus uprostřed s odstávajícím štíhlým, šikmo dopředu namířeným zubem. Epig. buď bez zřetelné jamky, nebo s nepatrnou jamkou, za níž leží úzká dvoulaločná lišta d
- Bulbus bez odstávajícího zubu. Epig. s velkou černou jamkou blízko epigastrální rýhy e
- d (c) Střední zub bulbu vzadu při basi s krátkým zaobleným, dozadu namířeným výstupkem. Epig. s nepatrnou jamkou, za níž na epigastr. rýze leží úzká příčná 2laločná lišta. Prosvítající receptakula se dotýkají. (XXXII/13. 14.) Hl. 0,8—0,9 mm. V mechu horských lesů v. vz. *R. scoticus* Jacks., 1914
- Střední, prohnutý zub bulbu bez basálního výrůstku. Epig. bez patrné jamky, avšak daleko před epigastr. rýhou s tmavou, příčně obdélníkovitou ploténkou. Prosvítající receptakula jsou oddálená. (XXXII/11. 12.) Hl. 1—1,2 mm. Ve vlhkém mechu, detritu, lesní hrabance d. hoj. *R. neglectus* (O. P. Cbr., 1871)
- e (c) Ti ♂ mak. při pohledu shora téměř 2× kratší než pt. Terminál. apof. je hluboce rozeklána ve 2 rozbíhavé špičky. Jamka epig. velká, černá, mělká, vpředu srdcovitá. (XXXII/9, 10.) Hl. 1,4—1,7 mm. Náš nejhoj. druh ve všech vlhčích lesích v listí a mechu. Dospívá 2× v roce: IV.—VII. a VIII.—XI. *R. lividus* (Bl., 1836)
- Ti ♂ mak. shora sotva kratší než pt. Oba zuby terminální apof. jsou kratší, málo pigmentované a tudíž i málo zřetelné. Jamka epig. je menší, okrouhlá, s podélným jazýčkem na dně. (XXXII/17, 18.) Podobný předchozímu, ale větší, hl. 1,6—2 mm. V mechu horských lesů vz. *R. truncorum* (L. K., 1872)
- Ster. je vzadu prodlouženo a vniká hluboko mezi ex IV 10
- 10 (9) Výběžek ster. je široce utatý. Hl, ster. a chel. jsou pokryty množstvím drobných bradaviček a vtisků. Base abd. i ♀♀ s rohovitým prstencem kolem stopky, u ♂♂ s dobře vyvinutými stridulačními zoubky. Nohy krátké, tlusté (ti I d/š = 5—6), všechny mt s btr *Crustulina* Menge, 1868
- a Abd. jednobarevně černý, nohy žlutočervené. Hl. 1—1,1 mm. V. vz. U nás nalezena jen u Slov. N. Mesta *C. rugosa* (Thor, 1875)
- Abd. s bílými skvrnami, v. vz. jednobarevný (XXXIII/12); nohy černě kroužkované. Mak. ♂ velmi dlouhé, cymbium vybíhá vpředu na vnitřním okraji v šikmo dopředu namířenou, na konci utatou a na předním okraji několika drobnými zoubky opatřenou apof. Epig. vzadu s oblým příčným výčnělkem, vpředu s úzkým příčným břitem. V lesích společně s *Robertus lividus* v. hoj. od II. do XII. *C. guttata* (Wid., 1834)
- Výběžek ster. je vzadu zašpičatělý, nebo pavouci jiného vzhledu Ti
- 11 (10) Chel. dlouhé, silné, u ♂♂ rozbíhavé a s velkými, nápadnými zuby; btr na mt I více než 0,5 (jen u *E. bellicosum* 0,4) *Enoplognatha* Pavesi, 1880
- a Abd. hnědý nebo černavý, jednobarevný, nejvýše s 2—3 páry nepatrných bílých skvrnek. Chel. ♂ v dolní třetině článku s velkým, na spodním okraji dvěma drobnými zoubky opatřeným zubem. Mezi ním a kořenem dráčku leží menší plochý zoubek. Jamka epig. je příčně

- oválná, černá, s dvěma otvůrkami na dně a leží při zadním okraji polička. (XXXII/21, 22.) Hl. 1,8—2,5 mm *E. thoracica* (Hahn, 1831)
- Abd. krémově žlutý, na hřbetě často karmínový nebo s 2 karmínovými proužky, nejčastěji však jednobarevný, avšak vždy zdobený dvěma podélnými řadami teček (po 4—5 na každé straně). Ster. žlutavé s černým úzkým lemem a podélným proužkem. Břicho s černým, bíle lemovaným pruhem. (XXXII/19, 20.) Na keřích a nižších rostlinách všude v. hoj. Modravý nebo nazelenalý kokon je hlídán samičkou ve svinutém listě .
..... *E. ovata* (C., 1757) (= *Theridion ovatum*)
- = Abd. je jinak zbarvený, kresbou na hřbetě b
- b (a) Abd. hnědý, uprostřed s velmi širokým, po stranách 3—4laločným světlejším pruhem, s 2—3 skvrnkami v podélné ose. Veliký zub chel. ♂ má apikálně na vnitřní straně 2—3 drobné zoubčky a menší zoubek při kořeni směrem ke kloubu drápků. Epig. je drobná, příčně oválná, roz-

XXXIII

- 1 — *Enoplognatha oelandica*, mak. ♂. 2 — Ibid., chel. ♂. 3 — Ibid., epig. 4 — *E. bellicosum*, chel. ♂. 5 — Ibid., epig. 6, 7 — *Robertus unguulatus*, epig. a vulva. 8 — *E. caricis*, chel. ♂. 9 — Ibid., epig. 10 — *E. schaufussi*, chel. ♂. 11 — Ibid., epig. 12 — *Crustulina guttata*, ♀. 13 — *Tentana triangulosa*, maxily s dol. pyskem. 14 — Ibid. ♀. 15 — *T. grossa*, mak. ♂. 16 — Ibid., epig. 17 — Ibid., maxily s dol. pyskem. 18 — *T. castanea*, mak. ♂. 19 — Ibid., epig. 20 — *Porrhomma moderatum*, mak. ♂.

- dělená podélným břitem ve 2 poloviny. (XXXIII/4, 5.) Hl. 0,8—1 mm. Horský druh. Sítky mezi balvany teras u lesních cest a bystrin. ♀♀ nosí bělostný kokon přisnovaný na bradavkách a přidržují jej jednou zadní nohou *E. bellicosum* (Sim. 1873) (= *Theridion bellicosum*)
- Abd. na hřbetě s černě lemovaným foliem c
- c (b) Chel. ♂ na zadní straně se zaobleným chlupatým výrůstkem a 2 nestejně velikými zuby, vpředu s jedním zubem. Jamka epig. ledvinitá, neúplně rozdělená výrůstkem zadního okraje na dvě části. (XXXIII/10, 11.) Hl. 1,8—2,2 mm. V sousedních zemích (Maďarsko, Německo) na vyšších rostlinách a keřích, snad také u nás *E. schaufussi* (L. K., 1882) (= *E. maritima* Wiehle 1937)
- Chel. ♂ vzadu bez výrůstku a vpředu bez zubu. Epig. j. tvaru d
- d (c) Chel. ♂ vzadu s 2 velkými, málo odlišnými, těsně vedle sebe stojícími, dovnitř ohnutými zuby. Příčná jamka epig. leží daleko před zadním okrajem políčka a je úplně rozdělena širokým výrůstkem zadního okraje jamky na dvě poloviny. (XXXIII/8, 9.) Hl. 2,4—2,7 mm. Žije na močálech a rašelinistích. Je známa z Francie a byla nalezena u Vratislavi v Hor. Slezku. J. Mor. v. vz. *E. caricis* (Fiek., 1874)
- Chel. ♂ mají vzadu uprostřed článku mohutný zub s širokou basí a zkosenou špičkou a uprostřed, mezi kořenem dráčku a velkým zubem, menší zub. Epig. je fazolovitého obrysu a leží blízko zadního okraje políčka. (XXXIII/1—3.) Hl. 2—3 mm. Pod kameny váp. pahorků v okolí Turč. Teplíc v. vz. *E. oelandica* (Thor., 1875) (= *corollata* Bertk.)
- Chel. normální, bez nápadných zubů 12
- 12 (11) Nohy, zvl. ta, silné. ♂: mezi hl. a abd. silně vyvinutý stridulační ústroj S n o v a č k a, *Teutana* Simon, 1881 (Podle Leviho 1957 jen podrod rodu *Steatoda* Sundevall, 1833.)
- a Spodní pysk je trojúhelníkovitý, aspoň tak dlouhý jako široký. Špička max., která přechází okraj spodního pysku, je aspoň 2 × kratší než tento pysk (XXXIII/13). Abd. hnědočerný s podélným světlým pruhem, vybíhajícím na každé straně ve 3—4 dlouhé a široké zuby (laloky) a po boku s laločnatým světlým lemem (XXXIII/14). Ti ♂ štihlá, mnohem delší než ta, terminální apofýsa bulbu je plochá, řemínkovitá, podle podélné osy lehce zkroucená. Hl. 1,6—2 mm. Kokon kulovitý, 5 mm veliký, bílý, řídký, takže vajíčka prosvítají, zavěšený v síti na nitce. Počet vajíček 24—38. V. vz. na půdách a v bytech (Bratislava) *T. triangulosa* (Walek., 1802)
- Spodní pysk je širší než dlouhý, vpředu široce utatý (XXXIII/17) ... b
- b (a) Ta mak. je kratší než ti. Embolus závitovitý. Jamka epig. téměř polokruhovitá. (XXXIII/15—17). Hl. 2,5—3 mm. Geopolitní rozšíření. V domácnostech hoj. S. d o m á c í, *T. grossa* (C. L. K., 1838)
- Ti mak. velmi štihlá, mnohem delší než ta. Embolus podobný ohnutému trnu. Jamka epig. mělká, málo zřetelně ohraničená, vzadu pokleslá v příčnou štěrbinu. (XXXIII/18, 19.) Hl. 2,5—3,5 mm. V budo-
vách a pod kůrou stromů v hoj. Kokon oválný (7 × 4 mm), bělavý, se 70—120 světle žlutými vajíčky *T. castanea* (Oliv., 1789)
- Nohy, zvl. ta tenké. ♂: Stridulační ústroj mezi hl. a abd. velmi slabě vyvinutý, patrný jen při pozorné prohlídce silným zvětšením 13
- 13 (12) Clypeus dopředu skloněný. Ta mak. ♂ je mohutný, s velkým cymbiem, které je na vrcholu protaženo v štihlou špičku nebo v širší, dolů nad bulb

skloněný lalok. ♀ abd. vzadu na hřbetě s drobným bradavčítým hrbolkem; je-li hladký, pak epig. má tvar odstávajícího černého, tupě zakončeného nehtíku *Neottiura* Menge, 1868
(Podle Leviho 1962 synonymum rodu *Theridion* Walek., 1805)

a Ster. ♂ uprostřed s nepatrným pupíkem. Fe IV při koření se špičatou ostruhou. Mohutné cymbium na vrcholu s 2 špičkami. Epig. tvoří odstávající černý hrbolk. Abd. tmavohnědý s bílým nebo žlutým podélným proužkem, který se někdy dozadu rozšiřuje, nebo tvoří na každé straně 3 laloky; někdy je celý hřbet abd. matně bílý, žilkovaný. Mak. a nohy ♀ světle žlutohnědé. (XXXIV/3, 4.) Hl. 1—1,2 mm. Na nižších rostlinách a v trávě vlhčích míst obec. Kulovitý bílý kokon visí v síti, při vyrušení jej ♀ přenáší připevněný na snovacích bradavkách
..... *N. bimaculatum* (L., 1767)

— Ster. ♂ bez hrbolku, fe IV bez ostruhy, epig. jiného tvaru. Abd. vzadu na hřbetě s drobným hrbolkem, u ♂♂ černý s několika bílými skvrnkami, u ♀♀ bílý, mramorovaný, s 3 tmavými příčnými proužky na každém boku a tmavou skvrnkou před hrbolkem. Nohy světlé, u ♀♀ s černými kroužky na konci článků, u ♂♂ s tmavým podélným proužkem na fe. (XXXIV/1, 2.) Hl. 1,2—1,3 mm. Na stepních lokalitách stř. a j. Moravy porůznu a vz. *N. suaveolens* Sim., 1879

— Clypeus kolmý, zpravidla pod očima vyhloubený. Pavouci j. vzhledu, epigyna zpravidla se zřetelnou jamkou 14

14 (13) Přední okraj zlábků chel. s 3—4 zoubky, zadní s 3—5 stejnými zoubky. Colulus mezi před. snovacími bradavkami vyvinut v podobě 2 štěteček. Hřbet abd. s širokým tmavým podélným proužkem, který na každé straně tvoří 2—3 laloky. ♂: MtI vespod na přední straně s 9—10 krátkými, při koření kyjovitě ztlustlými ostny. Epig. málo sklerotizovaná, bledá, příčně svraskalá, se štíhlým, dopředu namířeným, na konci zaobleným jazýčkem (clavem) ...
..... *Anelosimus* Simon, 1891

a Ti mak. v profilu je delší než polovina ta. Embolus je patrný jen svou špičkou. Clavus je na konci stejně široký a přesahuje přední okraj epig. ♂♀: Břicho bez zřetelného podélného černého pruhu. Hl. 1,7 mm. U nás nebyl tento jihoevropský druh dosud zjištěn, výskyt na h. Slov. je však možný *A. pulchellus* (Walek., 1802) ♀

— Ti mak. v profilu je asi 3 × kratší než ta. Clavus je na konci rozšířený a nedosahuje k přednímu okraji epig. ♂♀: Břicho s význačným podélným černým pruhem. (XXXIV/12, 13.) Hl. 1,4—1,5 mm. Kokon bělostný, s tenkou pergamenovitou obalnou vrstvou. Obsahuje 30—36 žlutobílých vajíček. Na keřích v teplejších polohách vz.
..... *A. vittatus* (C. L. K., 1836)

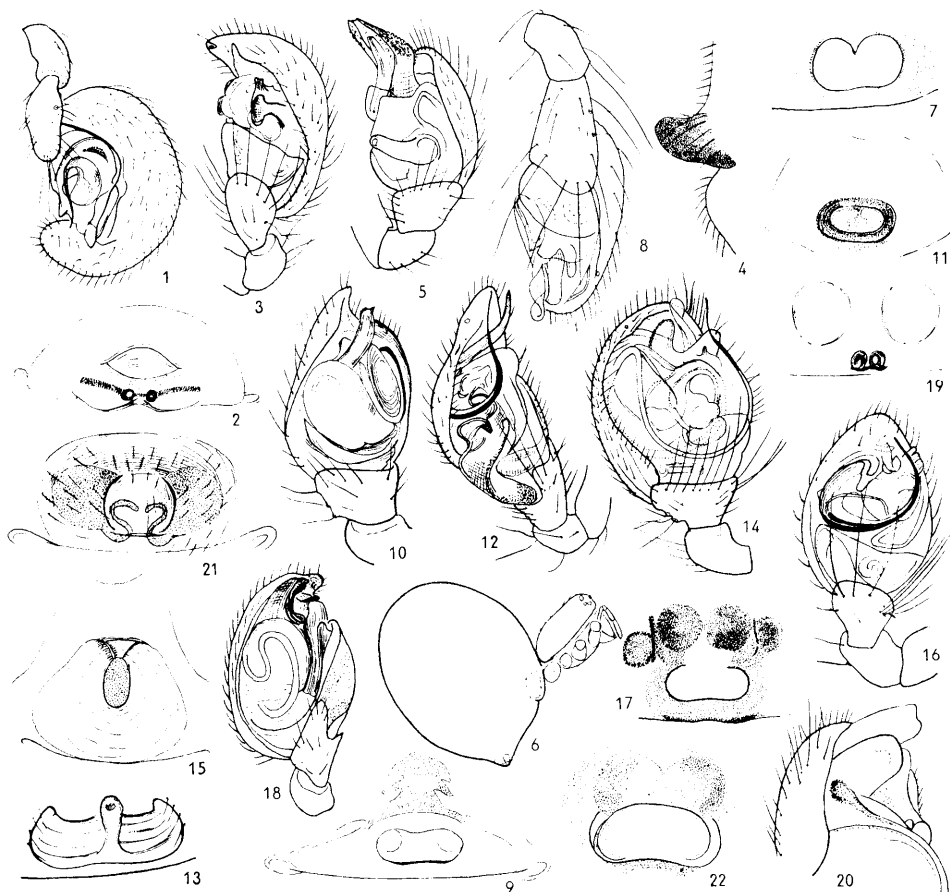
— Přední okraj chel. nejvýše a 1—2 zoubky, zadní neozbrojený, hladký. Colulus není vyvinut. ♂: Mt vespod bez popsaných ostnů; epig. bez clavu 15

15 (14) Abd. je vyšší než je jeho délka, se strmým sklonem nad bradavkami. Bulbus s velkou vyhloubenou terminální apofysou (konduktor), pokrytou na vypuklé ploše jemnými zrníčky nebo hrubšími bradavkami. Jamka epig. hluboká, příčně oválná S n o v a č k a. *Achaearanea* Strand, 1929

a Cymbium je na vrcholu vykrojené a prodloužené v tupou špičku. Terminální apof. je štíhlá, slaběji vyvinutá, pokrytá jen zcela nepatrnými zrníčky. Jamka epig. drobná, s širokým listovitým okrajem. Břicho tmavé s bílým pruhem před bradavkami. (XXXIV/10, 11.) Hl. 1,2—1,3

- mm, tmavě hnědočervená až černá. Nohy žlutavé, hnědě nebo černě kroužkované. V lomech, na skalách, pod převisly svahy cest, u zdí ap. hoj. Sítě s nálevkovitým, na povrchu zrníčky hlíny a mrtvolkami mravenců pokrytým útulkem, v němž je uložen světle hnědý, asi 2,5 mm veliký kokon, obsahující kolem 40 žlutých vajíček *A. riparia* (Bl., 1834)
- Cymbium na vrcholu zkosené. Terminál. apof. mohutná, daleko za přední okraj cymbia vyniklá, zrníčky pokrytá. Januka epig. bez lišovitého okraje b
- b (a) Terminál. apof. bulbu s velmi hrubými a řidšími bradavičkami. Jamka epig. vpředu srdčitá. Btr na mt I — 0,40. Abd. v barvě i kresbě velmi proměnlivý. (XXXIV/5—7.) Hl. 1,2—1,6 mm. U obou barevných typů, černého a červeného, je vpředu na abd. patrná střední páska, za ní dvě postranní bílé skvrny a v zadní polovině prohnuté, obloukovitě šikmo dopředu sbíhavé proužky a před bradavkami široký světlý pruh. Sítě na kmenech, plotech, mezi suchými větvemi ap. Hoj. Úkryt podobný misce obrácené dnem vzhůru, se zapřednými rostlinnými částčkami na povrchu. V něm i hruškovitý hnědočervený kokon *A. lunata* (Oliv., 1789)
- Terminál. apof. bulbu s velmi hustými a jemnějšími zrníčky. Jamka epig. příčně elipsovité nebo ledvinitá. Btr na mt I = 0,32. (XXXV/1, XXXIV/22.) Hl. 1,7—2,5 mm. Zbarvení proměnlivé. Abd. světle nebo tmavě hnědý s tmavšími tečkami a skvrnami, vpředu obyčejně s tmavším proužkem, vzadu s šikmými, rozbíhavými linkami a před bradavkami s černými příčkami. Geopolit, u nás ve sklenicích a bytech hoj. Sítě veliké, kokon hruškovitý, hnědý *S. skleníková*, *A. tepidariorum* (C. L. K., 1841)
Ve volné přírodě pod kůrou kmenů žije drobnější forma *A. t. simulans* Thor., 1875. morfologicky shodná s předchozí. Hl. 1,3—1,8 mm. U nás zjištěna v Krušnohoří.
- Abd. je kulovitý nebo oválný, nižší než je jeho výška. Páříci ústroje j. tvaru *S. nováčka*, *Theridion* Walekenaer, 1805
- a Ster. vniká mezi ex IV velmi širokým, zaobleným výběžkem, který je mnohem širší než jejich tloušťka. Embolus je tenký, černý, na vrcholu bulbu v příčný pruh stočený. Jamka epig. drobná, úzce fazolovitého obrysu, jen vzadu a po stranách ohraničená. (XXXIV/16, 17.) Zbarvení žlutavobílá, chitin téměř průsvitný. Hl. aspoň s náznakem středního podélného tmavšího proužku, abd. s málo zřetelným úzkým podélným proužkem a velkou příčnou skvrnkou uprostřed. Nohy блé, průsvitné. Sítky na listech keřů, hl. doubků v lesním podrostu a na lesních okrajích. Vz. Kokon bílý, kulovitý, v krátkou tlustou stopku protažený, opatřený v místě, kde se zužuje a přechází ve stopku, věncem odstávajících zoubků. Obsahuje asi 20 блých vajíček. Hl. 0,7 mm *T. pallens* Bl., 1834
- Výběžek sterna je užší, zašpičatělý nebo zaoblený. Vzdálenost mezi ex IV je menší než jejich tloušťka b
- b (a) Btr na mt I = 0,9. Ster. černě lemované a s podélnou černou, někdy v několik skvrnek rozpadlou linkou. Chel. ♂ zúžené, rozbíhavé. Epig. příčně elipsovité, 2,5 × širší než dlouhá, v podélné ose uprostřed trochu zaškrbená. (XXXIV/8, 9.) Hl. 1,2—1,5 mm. žlutavě bílá s podélným

- černým klínovitým proužkem. Nohy s černými kroužky a skvrnami. Na nízkých borovičkách a j. keřích hoj. *T. tinctum* (Walek., 1802)
- Btr na mt I nejvýš 0,54. Ster. jinak zbarvené c
- c (b) Bulbus veliký, široký. Dlouhý tenký embolus tvoří na spodní straně bulbu kruh, zaujímající téměř celou jeho délku. Epig. vyniklá, veliká soustředně zřasená, vpředu se strmým svahem, za níž leží podélně oválná jamka. (XXXIV/14, 15.) Abd. vpředu s velkou černou, až za střed sahající skvrnou, uzavírající vzadu 2 bílé skvrnky. Nohy světle žluté, fe, ti a mt s úzkými hnědými proužky, fe I a II, často i III vespod s hnědou skvrnou. Hl. 1—1,1 mm. Na keřích i v budovách, u nás v. vz. *T. blackwalli* O. P. Cbr., 1871
- Kopulační ústroje jiné, jinak zbarvený d

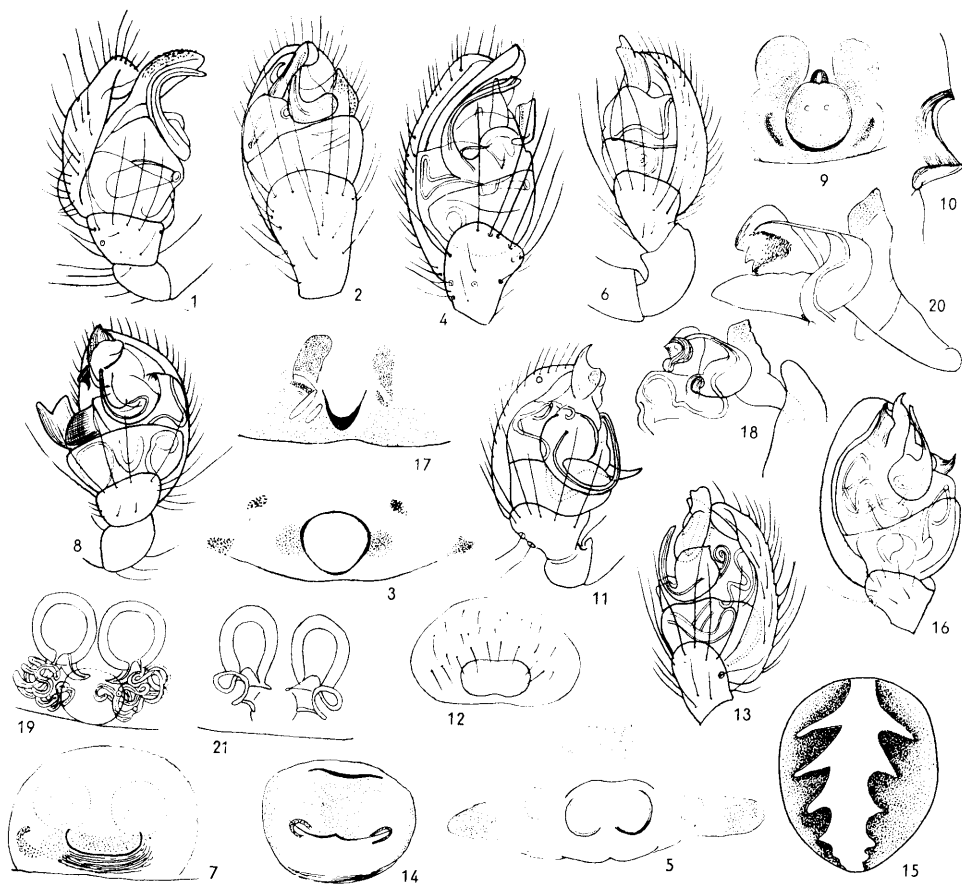

XXXIV

- 1 — *Neottia suaveolens*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *N. bimaculatum*, mak. ♂. 4 — Ibid., epig. ze strany. 5 — *Achaearanea lunata*, mak. ♂. 6 — Ibid., ♀. 7 — Ibid., epig. 8 — *Theridion tinctum*, mak. ♂. 9 — Ibid., epig. 10 — *A. riparia*, mak. ♂. 11 — Ibid., epig. 12 — *Anelosimus vittatus*, mak. ♂. 13 — Ibid., epig. 14 — *T. blackwalli*, mak. ♂. 15 — Ibid., epig. 16 — *T. pallens*, mak. ♂. 17 — Ibid., epig. 18 — *T. nigrovariegatum*, mak. ♂. 19 — Ibid., epig. 20 — *T. ohlerti*, vrchol ♂ mak. 21 — Ibid., epig. 22 — *Achaearanea tepidariorum*, epig.

- d (c) Ti mak. je na vnější straně prodloužena lopatkovitý zaoblený výběžek. Drobná epig. má po straně 2 malé bledé oválné skulinky, oddělené širokou podélnou, vzadu kotvicovitě rozšířenou a klenutou přepážkou. (XXXIV/18, 19.) Abd. bílý, citrónově žlutý, někdy s řadami černých skvrn, popřípadě s širokou černou podélnou páskou vpředu a s párovitými skvrnami v zadní polovině. Hl. 1—1,2 mm, bledě žlutá a úzkou podélnou tmavou linkou, která se vpředu rozdvouje, ale nedosahuje k očím. Nohy s širokými černými kroužky. Na keřích v teplých polohách vz. *T. nigrovariegatum* Sim., 1873
- Ti ♂ mak. bez popsaného výrůstku. Epig. jiného tvaru e
- e (d) V bulbu jsou při pohledu ze strany patrný na vrcholu 2 široké, rovnoběžné, šikmo dolů namířené, částečně v zákrytu stojící apofysy. Jamka epig. okrouhlá, o málo delší než široká; na jejím dně prosvítají 2 proti sobě v podobě otazníků (?) zakřivené chodby. (XXXIV/20, 21.) Abd. šedobílý, černě a hnědě tečkovaný, vpředu s tmavým, vzadu s bělavým podélným pruhem. Hl. 1—1,3 mm. V horských lesích na jehličnanech vz. . . *T. ohlerti* Thor., 1870 (= *umbraticum* L. K. 1872) (řazen i do rodu *Achaearanea*) Strand, 1929
- Kopulační ústroje jiné f
- f (e) Abd. uprostřed s podélnou bělavou, žlutavou nebo červenavou širokou páskou, ohraničenou po obou stranách černým nebo tmavohnědým pruhem, rozděleným příčnými bílými úzkými proužky ve 4—5 segmentů. Fe ♂ mak. je při bási ztlustlé, opatřené drobnými zrníčky. Hl. 1,1—1,7 mm g
- Abd. s podélným průběžným světlým, tmavě lemovaným, po stranách laločnatým nebo zubatým pruhem h
- g (f) Terminální apof. bulbu je rovná, krátká, jen 3—4× delší než široká. Jamka epig. okrouhlá nebo v obryse hruškovitá, trochu delší než široká, dozadu zúžená. (XXXV/2, 3.) Na nízkých smřecích, borovičkách, jalovci všude v. hoj. Ad. v V. a VI. Úkryt miskovitý, dolů otevřený, na povrchu se suchými lístky a mrtvolkami hmyzu. Kokony vatovité, šedozelené *T. sisyphium* Cl., 1757
- Terminální apof. bulbu je prohnutá, jen asi o $\frac{1}{2}$ kratší než celý ta mak. Jamka epig. je příčně oválná. (XXXV/4, 5.) Velmi podobný předchozímu, avšak dospívá později (od VII) a sítě si staví na vyšších bylinách (třešalkách, pelyněch, žebříčcích ap.) rostoucích na mezích, úhorech ap. V. hoj. *T. impressum* L. K., 1881
- h (f) Střední podélný pruh abd. vybíhá po stranách v ostro- nebo pravoúhlé zuby, oddělené zářezy podobného tvaru i
- Zuby nebo je oddělující zářezy jsou zaoblené k
- i (h) Bulbus uprostřed na spodní straně s širokou, dolů a dopředu namířenou, na konci ve 2 zuby vykrojenou apof. Břicho ♂ v přední polovině silně vypuklé, tmavě pigmentované. Jamka epig. okrouhlá, její zadní okraj je zdvižen v břítký kýl, přední okraj je opatřen drobným nehtíčkem. (XXXV/8—10.) Hl. 1—1,3 mm, žlutavá s černou podélnou páskou a tmavým okrajem. Ster. široce černě lemované, nohy bledé, šedě skvrnitě a kroužkované. Na keřích všude v. hoj. Kokony kulovité, bílé *T. varians* Hahn, 1831

- Bulbus bez vyniklé apof. zadní okraj jamky není kýlovitý. Břicho za epigastrální rýhou s velkou bílou skvrnou. 3 blízké druhy je možno bezpečně rozlišit jen podle mikroskop. preparátů kopulačních ústrojů . j
- j (i) Délka ♀ až 4,3 mm, hl. ♂ 1,6 mm. Na oknech příbytků, v koutech místností, v trhlínách skal d. hoj. (XXXV/10, 21, LXII/20.) *T. melanurum* Hahn, 1831
- Délka ♀ až 4,0 mm, hl. ♂ 1,4—1,5 mm. V trhlínách skal v. vz. (LXII/21—23.) *T. betteni* Wiehle, 1960
- = Délka ♀ až 3,0 mm, hl. ♂ 1—1,1 mm. Na kmenech stromů vz. (XXXV/18, 19, LXII/24.) *T. neglectum* Wiehle, 1952

XXXV

1 — *Achaearanea tepidariorum*, mak. ♂. 2 — *Theridium sisyprium*, mak. ♂. 3 — Ibid., epig. 4 — *T. impressum*, mak. ♂. 5 — Ibid., epig. 6 — *T. simile*, mak. ♂. 7 — Ibid., epig. 8 — *T. varians*, mak. ♂. 9 — Ibid., epig. 10 — Ibid., epig. ze strany. 11 — *T. pinastri*, mak. ♂. 12 — Ibid., epig. 13 — *T. pictum*, mak. ♂. 14 — Ibid., epig. 15 — Ibid. ♀. 16 — *T. boesenbergi*, mak. ♂. 17 — Ibid., epig. 18 — *T. neglectum*, vrchol bulbu. 19 — Ibid., vulva. 20 — *T. melanurum*, vrchol bulbu. 21 — Ibid., vulva.

- k (h) Aspoň 1. lalok světlého pruhu abd., který se od ostatních liší svou velikostí, je zúžený v ostrou nebo zaoblenou špičku l
- Všechny postranní laloky středního pruhu abd. jsou široké a oblé ... n
- l (k) 1. lalok je kratší než při kořeni široký, dozadu zakřivený, ostrou špičkou zakončený. Za ním následují 2—3 páry menších oblých laloků. Bulbus uprostřed na spodní straně s černou špičatou, dolů a dopředu namířenou apofysou. Podélná jamka epig. je ohraničena poloeлипsovitým, vpředu otevřeným okrajem. (XXXV/16, 17.) Hl. 0,7 mm, černavá, při okrajích černě tečkovaná. Nohy žlutavé, černě kroužkované. V podhorských a horských lesích na jehličnanech v. vz. *T. boesenbergi* Strand, 1904
- 1. lalok je štíhlejší, zaoblenou špičkou ukončený; také ostatní laloky jsou ± zašpičatělé a štíhlé. Bulbus bez popsané apofysy. Jamka epig. je příčná, mnohem širší než delší m
- m (l) Bulbus při pohledu ze strany má na spodní straně dobře patrný, útle řemínkovitý, dopředu namířený a souběžně s okrajem bulbu prohnutý embolus. Terminální apof. je široká, ukončená 2 stejně velikými lalůčkami. Jamka epig. je i vpředu zřetelně ohraničena. Btr. na mt I = 0,42. Hl. 1,2—1,8 mm, hlínově žlutá, hnědě lemovaná a s hnědým podélným proužkem, který se uprostřed trochu zužuje. (XXXV/13—15.) Ster. s tmavým lemem, nohy červenožluté, hnědě kroužkované a skvrnité. Na keřích a vyšších rostlinách vz. Útulek zvonkovitý, nepokrytý zbytky rostlin a těly hmyzu. Kokon šedohnědý, kulovitý, 4 mm veliký *T. pictum* (Walek., 1802)
- Embolus není při pohledu ze strany patrný. Terminální apof. je štíhlejší, delší, vykrojená ve dva lalůčky, z nichž horní je delší. Jamka epig. je velmi široká a jen vzadu a po stranách ohraničená ostrým okrajem. (XXXV/6, 7.) Btr na mt I = 0,27. Hl. 0,8—1,2 mm, světle hnědá, tmavě lemovaná. Na nízkých borovičkách a na vřesu nehoj. *T. simile* C. L. K., 1836
- n (k) Bulbus bez střední apof. Terminální apof. je jen slabě vyvinutá. Příčné elipsovité jamka epig. je jen po stranách zřetelně ohraničená. ♂♀: Břicho tmavé, uprostřed bíle tečkované. Btr na mt I = 0,41. Hl. 1—1,2 mm, světle žlutavě černá, uprostřed s málo zřetelnou tmavší skvrnou. Nohy černavě žluté, ti úzce hnědočerveně kroužkované, mt s černým kroužkem na konci, fe I a II před koncem s tmavým prstencem a vespod často s černou tečkou nebo proužkem. V lidských příbytech v. vz. *T. familiare* O. P. Cbr., 1871
- Bulbus s odstávající, trnu podobnou střední apofysou. Terminální apof. je štíhlá, dobře vyvinutá. Příčná jamka epig. po celém obvodu s ostrým okrajem o
- o (n) Střední apof. bulbu končí dlouhou tenkou, slabě prohnutou, dopředu namířenou špičkou. Jamka epig. je velmi vzdálená od zadního okraje políčka a je rozdělena nízkým břitem na dvě poloviny. Abd. žlutobílý, oblé laloky podélného proužku jsou odděleny špičatými zářezy. Hl. 1,4—1,6 mm, hnědavě žlutá, tmavě lemovaná, někdy s tmavým podélným proužkem od hřbetní jamky k očím. Žije na nižších rostlinách vyprahlých písčitých úhorů a je znám z Francie a z Německa. Snad i u nás *T. wicklei* Schenkel, 1938

- Střední apof. bulbu odstává kolmo v podobě prohnutého trnu. Také terminální apof. je podobná trnu. Jamka epig. není podélně rozdělena. (XXXV/11, 12.) Střední proužek abd. je cihlově červený, po obou stranách ohraničený bílými vlnovkami. Boky a břicho abd. bílé, hnědě síťkované, kolem bradavek černá skvrna. Nohy žlutavě hnědé, tmavě kroužkované. Hl. 1,2—1,4 mm, hnědožlutá, k okraji trochu tmavší. V suchých lesích na borovicích hoj. *T. pinastri* L. K., 1872

25. čeleď *Nesticidae*

(viz str. 58)

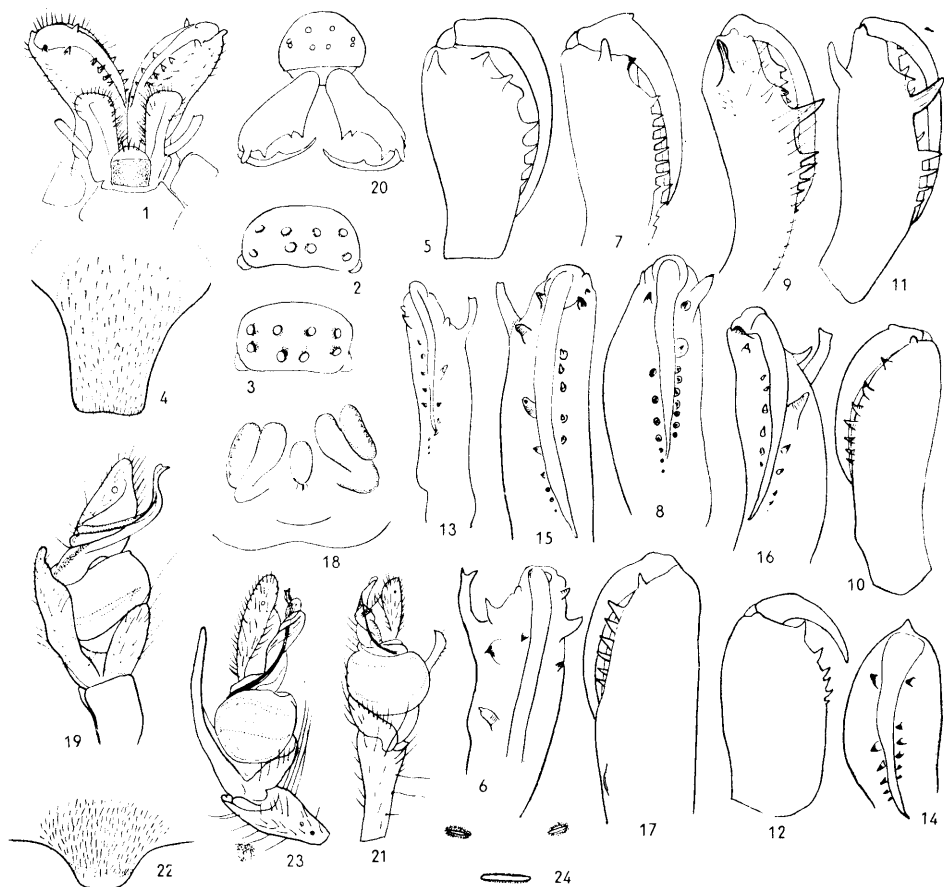
26. čeleď Čelistnatkovití — *Tetragnathidae*

Čeleď má tři rody: *Tetragnatha*, *Eugnatha* a *Pachygnatha*. Druhy prvních 2 rodů mají dlouhý, protáhlý abd. a tkají okrouhlé sítě podobně jako křížáci. Velmi dlouhé nohy natahují vkladu podél těla dopředu a dozadu, takže se podobají dřívku zavěšenému v síti. Druhy r. *Pachygnatha* mají abd. oválný, nohy normální a netkají sítě. Čelistnatky mají při kořeni fe 1—3 řady btr (kromě nich jen u čel. *Uloboridae*), chybí jim pravá epigyna a též ♂ pářicí ústroj je jednoduchý. Paracymbium vzniká z base ta, je štíhlé, chloupky porostlé. Chel. velmi dlouhé, se silnými zuby.

- 1 Postranní oči obou řad se dotýkají nebo téměř dotýkají (XXXVI/20). Nohy bez trnů. Abd. oválný, neprotáhlý. Nepředou sítě, žijí na zemi v náplavech, listí ap. U nás 3 druhy Čelistnatka, *Pachygnatha* Sundevall, 1823
- a ♂: Chel. vpředu při kořeni dráпку s dlouhým, štíhlým, zaobleným zubem. Žlábek chel. vpředu nedaleko oblého zubu s kuželovitým zubem (XXXVI/20). ♀: Genitální rýžka je rovná, s předním okrajem nezduřelým. Hl. 2,5—2,8 mm, hnědožlutá s třemi černavými podélnými proužky. Po celý rok s maximem v IV. a V., v náplavu, spadalém listí a detritu olšin, vlhkých luk a lesů hoj. *P. clercki* Sund., 1810
- ♂: Chel. vpředu při kořeni dráпку bez zubu. ♀: Genitální rýžka je dozadu nepravidelně vypuklá, s předním okrajem zduřelým; je-li rovná, pak hl. je černohnědá a jen 1,5—1, mm dl. b
- b (a) Hl. 2—2,5 mm, živě žlutočervená s podélným tmavým proužkem a příkrajními páskami. ♂: Paracymbium sotva o třetinu delší než délka horního okraje ti mak.; jeho špička dosahuje jen ke konci alveoly bulbu a je směrem k ní ohnutá. ♀: Genitální rýžka dozadu vypuklá. (XXXVI/21, 22, XXXVII/4.) V mechu vlhkých stinných lesů od IV. do XI. d. hoj. *P. listeri* Sund., 1830
- Hl. 1,5—1,7 mm, hnědočerná až černá, na hlavě a po stranách hrudi tečkovaná, na hřbetě s paprscitými linkami od rýžky k okraji. ♂: Paracymbium 2 × delší než ti mak., se štíhlou, v apikální polovině přímou špičkou, která zasahuje do poloviční vzdálenosti mezi předním okrajem alveoly bulbu a vrcholem cymbia. (XXXVI/23, 24.) ♀: Genitální rýžka

- je rovná, podobná jako u *P. clercki*. Na lesních světlinách, polích, loukách po celý rok v. hoj. ... Č. m o k ř a d n í, *P. degeeri* Sund., 1830
- Postranní oči obou řad jsou $\pm$ vzdáleny. Nohy s trny. Abd. protáhlý, úzký. Tkají okrouhlé sítě 2
- 2 (1) Postranní oči obou řad jsou od sebe více vzdáleny než jejich střední oči; jejich vzdálenost je také větší než prostor mezi ZPO a ZSO (XXXVI/2)
 Arundognatha Wiehle, 1963
- Jediný druh. ♂ mak. s velkým bulbem a šikmo odstávajícím štíhlým a zašpičatělým paracymbiem, které při pohledu zespodu odstává šikmo stranou. Základní článek chel. v předním vnějším koutě se zašpičatělou apofysou. Jazyk epig. štíhle a dlouze lichoběžníkovitý, delší než při basi široký. (XXXVI/2, 4, 5.) ♂: 8,5, ♀: 8,5—10 mm. Tká okrouhlé sítě na vyšších vodních rostlinách rostoucích na straně přivrácené do rybníka. U nás u Lednice na Mor. a Frant. Lázní ... *A. striata* (L. K., 1862)
- Vzdálenost postranních očí obou řad není větší než vzdálenost střed. očí těchto řad; jejich vzdálenost je menší než vzdálenost mezi ZPO a ZSO (XXXVI/3). ♂ chel. velmi dlouhé, rozbíhavé, šikmo dopředu namířené, vpředu v apikální části s dlouhou štíhlou, na konci otupenou nebo vidlicovitou apofysou. Jazyk epig. krátký a široký. Tkají okrouhlé sítě na keřích a vyšších rostlinách *Tetragnatha* Latreille, 1804
- a Ster. tmavé se světlou klínovitou skvrnou uprostřed b
- Ster. jednobarevné c
- b (a) ♂: Apof. v dolním předním koutě chel. je pravidelně prohnutá, k vrcholu tenčí, zakončená otupenou špičkou. ♀: Zadní okraj žlábků chel. s řadou 6—7 zoubků, z nichž jen nejspodnější je trochu více vzdálen; mezi ním a kořenem dráčku není žádný zoubek. (XXXVI/11, 12.) Hl. 1,5—2 mm. Velmi podobná druhu následujícímu, ale menší, se silněji stříbřitě lesklým hřbetem abd. Na jehličnatých stromech vřesovišt d. hoj.
 T. pinicola L. K., 1870
- ♂: Apof. chel. je na konci vykrojená, takže končí 2 krátkými hroty. ♀: Zadní okraj žlábků chel. s řadou 6—7 stejně vzdálených zoubků, z nichž nejspodnější (někdy i předposlední) vyrůstají z tlustého podstavce; kromě nich je při kořeni dráčku drobný oblý hrbolek a uprostřed mezi ním a posledním zoubkem řady leží špičatý zoubek. (XXXVI/9, 10.) Hl. 2,3—3 mm. Na vyšších vodních rostlinách na slunných březích rybníků a tůní v. hoj. Sítě na rostlinách rostoucích na straně přivrácené k břehu Č. r á k o s n í, *T. extensa* (L., 1785)
- c (a) ♂♂ d
- ♀♀ g
- d (c) Mezi apofysou chel. a spodním (posledním) zubem není na přední ploše chel. žádný zoubek e
- Mezi apof. chel. a spodním zoubkem je na přední ploše chel. zoubek .. f
- e (d) Při pohledu z vnitřní strany na žlábek chel. přechází nejspodnější vnější zub okraj chel. celou délkou a přesahuje polovinu délky apofysy. Konduktor je na konci dvoulaločný nebo ptačí hlavě podobný a vně zahnutý. (XXXVI/16, 19.) Hl. 1,8—2,5 mm. Nehojně v jehličnatých vlhčích lesích *T. obtusa* C. L. K., 1837
- Nejspodnější vnější zub nepřechází při pohledu na žlábek chel. jejich okraj. Konduktor je zašpičatělý a v pravidelném oblouku k špičce cymbia zahnutý (XXXVI/15). Hl. 2,2—2,7 mm. V. vz. U nás zjištěna

- na Pavlovských kopečích a Noskem snad nalezena u Hlubočep
 T. dearmata Thor., 1873
 f (d) Chel. mají vzadu kromě 5—6 zoubků tvořících řadu souběžnou s žlábkem ještě před vrcholem tři od žlábků vzdálené zoubky, z nichž střední je největší (XXXVI/6). Hl. 2,3—2,7 mm. Na březích řek, sítě mezi suchými větvíčkami stromů a keřů d. hoj. Ad. v VI.—VIII.
 T. nigrita Lendl, 1886
 — Chel. mají vzadu jen pravidelnou řadu 8—9 zoubků, která provází žlábek, apikální zoubky, vzdálené od žlábků, chybějí (XXXVI/13). Hl. 3 mm. Na stinných močálech, v pobřežních zastíněných porostech rybníků v VI.—VIII. d. hoj. *T. montana* Sim., 1874

XXXVI

- 1 — *Tetragnatha montana*, kusadla a spodní pysk. 2 — *Arundognatha striata*, ♀. 3 — *Tetragnatha* sp., ♀. 4 — *Arundognatha striata*, jazyk epig. 5 — *Ibid.*, chel. ♂. 6 — *Tetragnatha nigrita*, chel. ♂. 7. 8 — *Ibid.*, chel. ♀. 9 — *T. extensa*, chel. ♂. 10 — *Ibid.*, chel. ♀. 11 — *T. pinicola*, chel. ♂. 12 — *Ibid.*, chel. ♀. 13 — *T. montana*, chel. ♀. 14 — *Ibid.*, chel. ♀. 15 — *T. dearmata*, chel. ♂. 16 — *T. obtusa*, chel. ♂. 17 — *Ibid.*, chel. ♀. 18 — *Ibid.*, epig. 19 — *Ibid.*, mak. ♂. 20 — *Pachygnatha clercki*, ♂. 21 — *P. listeri*, mak. ♂. 22 — *Ibid.*, epig. 23 — *P. degeeri*, mak. ♂. 24 — *Ibid.*, epig.

- g (c) Chel. mají vzadu kromě pravidelné řady 6—8 zoubků ještě 2 vzdálené zoubky na vrcholu, z nichž předposlední má zpravidla velmi širokou basi, zúženou v krátkou špičku; poslední, silný a dlouhý zoubek, při pohledu kolmo na žlábek, odstává stranou a přechází daleko vnější okraj chelicer. (XXXVI/7, 8.) Drápek chel. na hřbetě s nápadným hrbolekem. Hl. 2,5—2,8 mm *T. nigrita* Lendl, 1886
- Nejspodnější zub vnitřní strany při pohledu kolmo na žlábek neodstává a nepřechází okraj chelicer h
- h (g) Dolní vnější úhel základního článku chelicer je při pohledu kolmo na žlábek za kořenem dráčku povytažen v cípek, drápek chel. se zřetelným zoubkem na hřbetní straně (XXXVI/14). Hl. 2,3—3,3 mm *T. montana* Sim., 1874
- Zmíněný úhel je zaoblený, rovnoběžný s vnějším basálním okrajem žlábků chelicer i
- i (h) Drobnější pavouk, hl. 2—2,3 mm. Na předním okraji žlábků chel. je 5—6 zoubků, které jsou od sebe vzdálené jen o svou šířku a jejich délka směrem k basi chel. postupně a rovnoměrně klesá. (XXXVI/17, 18.) Vulva: obě oválné, tvarem málo odlišné části postranních receptakulí jsou namířeny dopředu *T. obtusa* C. L. K., 1837
- Větší druh, hl. 2,9 mm. Přední okraj žlábků chel. asi s 5 zoubky, z nichž dolní tři jsou od sebe vzdáleny téměř o svou délku. Vulva: široce hruškovitá postranní receptakula mají na vnější straně palcovitý výrůstek, namířeny šikmo dozadu *T. dearmata* Thor., 1873

27. čeled Křížákovití — *Argiopidae*

Čeď je charakterisována těmito znaky: hl. je plochá, nízká, hrud' oválná nebo téměř okrouhlá. Clypeus velmi nízký, zpravidla ne vyšší než dvojnásobný průměr středního oka. Chel. silné, kolmé, jejich žlábek vpředu s 3—5 silnými, vzadu s 2—3 kratšími zoubky. Chel. mají při basi na vnější straně hrbolek (slabě vyvinutý u r. *Meta*). Labium široké, vpředu ztlustlé. Ta noh s 3 drápky a s několika silnými, na konci pilovitými nebo hřebínkovitými štětinami. Tkají známé okrouhlé sítě.

- I Zadní řada oční je silně $\cup$, vzdálenost mezi středními očima obou řad je aspoň tak velká jako vzdálenost PSO od PPO, zpravidla však větší. PPO jsou mnohem menší než ZPO. Mt + ta I jsou delší než ti + pt I a ti + pt IV kratší než ti + pt I. Plochá, nízká hl. je od hustých chloupků stříbřitě lesklá Křížák, *Argiope* Savigny, 1827
- a ♀: Abd. oválný, 2 × delší než široký, jasně žlutý, zdobený řadou příčných, zvlněných, místy pospojovaných černých proužků, takže zbarvením připomíná vosy (XXXVII/16). Hl. 4,5—6 mm, abd. 10—14 mm. ♂: Terminální apof. bulbu je veliká, mírně prohnutá, vně namířená; basální apof. je menší, listovitá, 2 × delší než široká, mírně vně a dopředu prohnutá, její horní a přední okraj je zoubkovaný; poblíž vrcholu je na předním okraji opatřena krátkým, tenkým, dozadu mírně ohnutým ostnem, nedosahujícím až k okraji termin. apofysy. Zbarvení méně výrazné. Hl. 2,5, abd. 3 mm. Žije na slunných vlhkých loukách

a pustých místech zarostlých vyššími bylinami, travinami, sítinami ap. Veliké okrouhlé síť asi 30 cm nad zemí, uprostřed s velkým bílým terčem z hustého pletiva a se svislým křivolakým stabilimentem. Kokony veliké, hruškovité, světle hnědé, s 300—400 vajíčky. U nás v. vz. v nejjižnějších částech státu (Lednice na Mor., j. Slov.) K. p r u h o v a n ý, *A. bruennichi* (Scop., 1772)

— ♀: Abd. velmi ornamentální, v obryse širokému laločnatému listu podobný, po každém boku s 3 téměř stejnými, velkými laloky, vzadu tupě zašpičatělý, bledý, hedvábitě lesklý, s nevýraznou kresbou. Hl. 6,5—7,5 mm (LXII/13). ♂: Terminální apof. je v pravém úhlu ohnutá, při pohledu z boku papučí podobná; basální apof. je široce lžicovitá, na vnějším okraji pilovitá a vpředu prodloužená v dlouhý, tenký, prohnutý osten, dosahující až k termin. apofyse. Hl. asi 2,75 mm. Mláďata ♀♀ mají abd. štíhlý, protáhlý, nad bradavkami v špičku prodloužený, bez postranních hrbolků nebo jen s jejich náznaky. Kokon bílý, kuželovitý, z hrubých vláken utkaný. Středomořský druh. U nás na písčinách v okolí Chotína na j. Slov. *A. lobata* (Pallas, 1772)

— Zadní řada oční je rovná nebo $\bigcirc$, zřídka velmi slabě $\cup$ 2
2 (1) Max. jsou 1,5—2 × delší než široké. Abd. elipsovité nebo oválný, vpředu širší, klenutý, nezploštělý. Paracymbium s dvěma dobře vyvinutými větvemi, z nichž jedna je porostlá chloupky. U nás tři druhy K ř í ž á k, *Meta* C. L. K., 1836

a Mt I jen s 4 trny poblíž base: 1 vpředu, 2 vzadu a 1 tenký nahoře .. b

— Mt má kromě 4 trnů při basi ještě 1 nebo 2 trny poblíž středu c

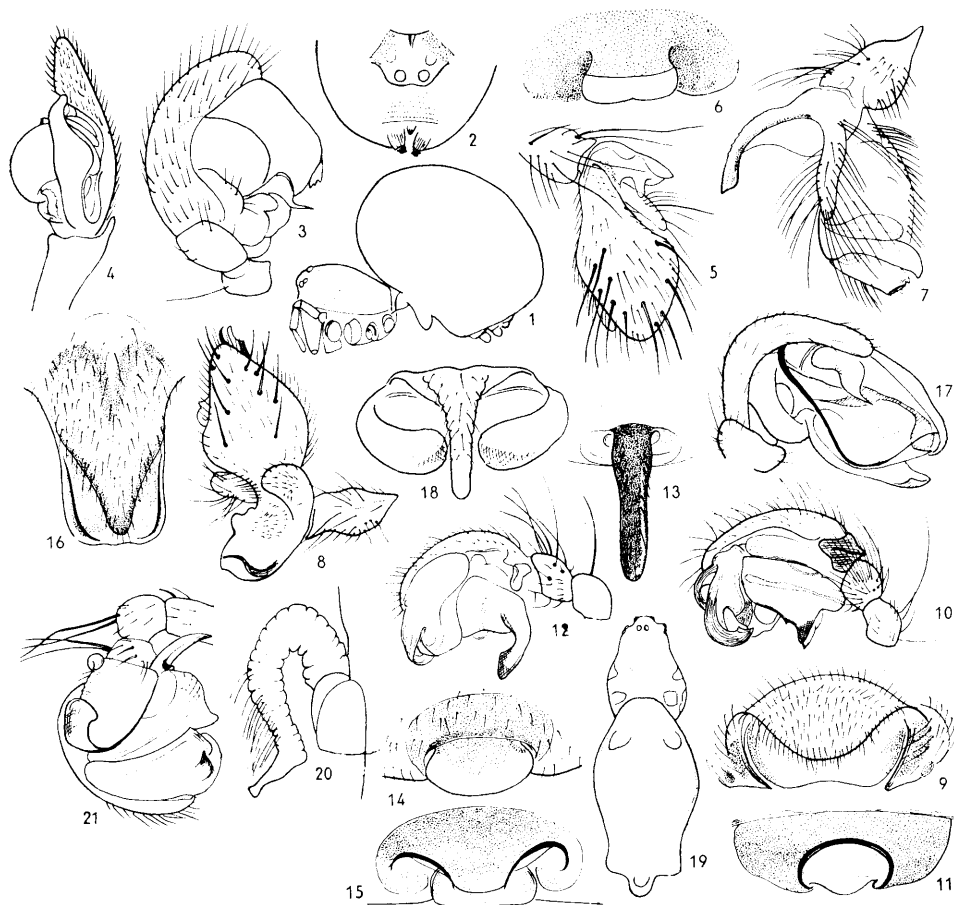
b (a) Lysá větev paracymbia má při své basi zkosený široký zub. Mt I ventr. s kolmo odstávajícími tenkými chloupky, které jsou sotva tak dlouhé jako průměr článku a ne delší než šikmo dopředu odstávající, trochu silnější chloupky. Postranní valy epig. jsou nejsilněji sklerotizovány v zadní části. Střední část epig. je na zadním okraji světle zbarvená. (XXXVII/5, 6.) Hl. 2,5—3,5 mm. Síť na keřích a nižších rostlinách v lesích, zahradách a na polích, zvl. poblíž vod. Dospívá na podzim ...
..... *M. segmentata* (Cl., 1757)

— Lysá větev paracymbia je uprostřed své délky opatřena zaobleným zubem. Mt I ventr. s řadou kolmo odstávajících tenkých chloupků, které jsou mnohem delší než průměr článku a delší než silnější štětiny odstávající šikmo dopředu. Postranní valy epig. jsou nejsilněji sklerotizovány vpředu. Střední jazýček epig. je na zadním okraji tmavě pigmentovaný. Menší a zpravidla výrazněji zbarvená než předchozí. Hl. 1,5—2 mm. Žije na podobných místech, je stejně hojná, ale dospívá na jaře *M. reticulata* var. *mengei* (Bl., 1869)

c (a) Mt s basálními trny jako u *M. segmentata* a kromě toho poblíž středu s 1 trnem vzadu a 1 vpředu. Cymbium nahoře při basi s obloukovitě dopředu odstávajícím lysým, zčásti blanitým a průsvitným, jinak tmavě pigmentovaným, na konci utatým paracymbiem. Jeho obrvená větev je štíhlá, ke konci zvolna zúžená, trochu kratší než lysá větev. Obloukovitá chitinová spona ohraničující vzadu epigynum, má uprostřed bílý lesklý val. Jamka epig. je příčná, hluboká (XXXVII/7). Hl. 3,7—4 mm. Porůznu. Síť mezi balvany stinných horských potoků, vlhkých skal, ve sklepích, jeskyních, sklenicích, šachtách d. hoj. Kokon bělostný, kulovitý, s 2—300 žlutými vajíčky *M. merianae* (Scop., 1763)

- Mt I při basi s 2 trny vpředu, 1 vzadu a 1 nahoře a kromě toho poblíž středu s 1 trnem vpředu. Lysá větev paracymbia má tvar širokého, kolmo odstávajícího, lžicovitě vyhloubeného laloku. Epig. uprostřed s klenutým, vzadu oblým, hustě chlupatým lalokem. Největší z r. *Meta*, hl. 5—6,5 mm. (XXXVII/8, 9.) Žije ve vlhkých tmavých sklepích a hl. v jeskyních. Kokon široce hruškovitý, bílý, zavěšený na stopce; obsahuje kolem 300—400 vajíček Č. t e m n o s t n í, *M. menardi* (Latr., 1804)
- Maxilly nejvýše tak dlouhé jako široké 3
- 3 (2) Hl. s hlubokou rýhou tvaru U, která odděluje hlavu od hrudní části. Abd. nad snovacími bradavkami s jedním velkým nebo 4 menšími hrbolky. Zadní řada očí je silně *Cyclosa* Menge, 1886
- a Abd. je nad bradavkami zdvižen v zaoblený kužel, jehož velikost i tvar dosti kolísají. Při pohledu shora je abd. vzadu buď zaoblený, nebo zúžený. Vnější tlustý výrůstek bulbu nemá na spodní straně zpětné háčky. Clavus epig. je při koření široký, pak velmi úzký a při pohledu ze strany jen slabě prohnutý. (XXXVII/17, 18.) Hl. 2—2,5 mm. Zejména v jehlič. lesích od nížin do hor v. hoj. Sítě ve výši 1,5—2 m, s vertikálním stabilimentem, v němž jsou zapředeny zbytky vysátého hmyzu, jehlice ap. Pavouk sedí uprostřed a při zneklidnění uvede síť do kmitavého pohybu. Kokony vatovitě načechrané, kulovité, zlatožluté, připevněné na větvičkách. Obsahují 50—60 vajíček *C. conica* (Pallas, 1772)
- Abd. vzadu se 4 hrbolky, z nichž 2 střední stojí nad sebou, takže zadní okraj abd. je trojlaločný. Kromě toho má abd. v přední části 2 drobné u ♂ silně vyvinuté hrbolky. Vnější tlustý červenohnědý výrůstek bulbu má na spodní straně zpětné háčky. Clavus je širší, při pohledu ze strany silně zakřivený a na špičce ohnutý. (XXXVII/19, 20.) Hl. 2—2,3 mm. Na písčínách, vyprahlých úhorech a ladech se sporou vegetací v. vz. Sít nízko (20—25 cm nad zemí) na vřesu, janovci, podobná jako u předešlých. Hnědé kokony jsou upevněny v stabilimentu *C. oculata* (Walck., 1802)
- Hl. bez popsané rýhy 4
- 4 (3) Vzdálenost PSO od PPO není větší než jejich průměr a sotva větší než vzdálenost PSO od ZSO. Střední oční políčko je obdélníkovité nebo vpředu širší o poloměr oka. Abd. krátký, oválný, šedavý nebo žlutavý, s velkým, většinu povrchu zaujímajícím foliem, lemovaným černým laločnatým nebo zvlněným okrajem. Okrouhlé sítě mají jeden sektor volný, bez spirálovitých lepkavých vláken, za to jím probíhá signální vlákno, vedoucí od středu sítě do úkrytu pavouka *Zygiella* O. P. Cambridge, 1902
- a Ster. jednobarevně tmavohnědé až černé. Terminální apof. bulbu je v polokruhu zatočena. Epig. vzadu s příčně oválnou, nehlubokou, žlutavě hnědou jamkou, lemovanou vpředu a po stranách úzkým tmavým, lištovitě zdviženým okrajem. (XXXVII/10, 11.) Hl. 3—3,5 mm, červenohnědý, úzce černě lemovaný a s černou hřbetní jamkou, od níž dopředu směřuje tmavá linka, odštěpující dvě postranní linky k postranním očím. V horských lesích hoj. na větvích stromů, pod kůrou, v chatách i na skalách *Z. montana* C. L. K., 1839
- Ster. aspoň uprostřed se světlým podélným klínkem b

- b (a) Černý laločnatý lem folia je vzadu stejně široký jako po stranách. Bulbus vespod při basi s nápadným odstávajícím, v oblouku dolů a dopředu směřujícím, řemínkovitým, na konci šikmo zkoseným výrůstkem. Epig. s velmi dlouhým, štíhlým, na konci zúženým a zaobleným, černohnědým a lesklým clavem, který špičkou sahá až za střed břicha. (XXXVII/12, 13.) Hl. 2 mm. Na zdech, skalách, kmenech borovic v. porůznu a vz. od V. do VII. *Z. stroemi* (Thor., 1870)
- Folium je vzadu otevřené nebo ohraňené jen úzkou příčnou páskou . c
- c (b) Folium uvnitř s množstvím nepravidelných tmavých skvrnek a větších skvrn. Ta mak. je mnohem delší než jeho ti + pt. Clavus široký, dozadu

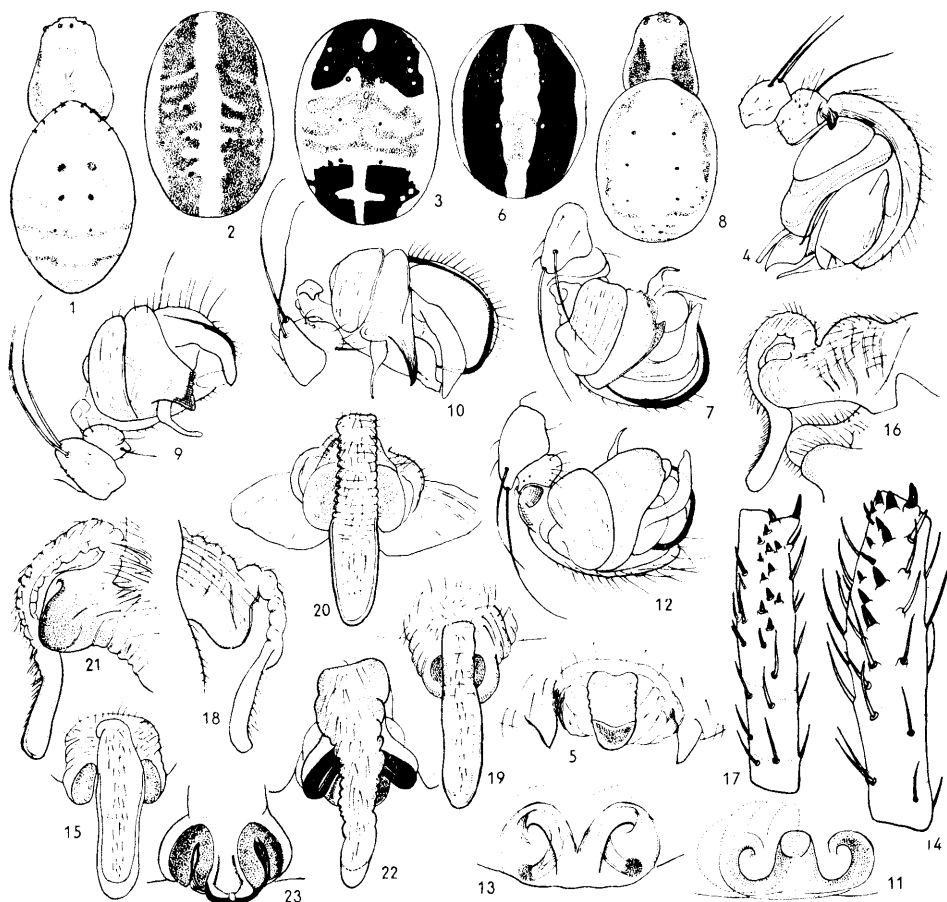

XXXVII

1 — *Theridiosoma gemmosum*, ♀. 2 — Ibid., abd. zespodu. 3 — Ibid., mak. ♂. 4 — *Pachygnatha listeri*, mak. ♂. 5 — *Mela segmentata*, mak. ♂. 6 — Ibid., epig. 7 — *M. merianae*, mak. ♂. 8 — *M. menardi*, mak. ♂. 9 — Ibid., epig. 10 — *Zygiella montana*, mak. ♂. 11 — Ibid., epig. 12 — *Z. stroemi*, mak. ♂. 13 — Ibid., epig. 14 — *Z. atrica*, epig. 15 — *Z. x-notata*, epig. 16 — *Argiope bruennichi*, epig. 17 — *Cyclosa conica*, mak. ♂. 18 — Ibid., epig. 19 — *C. oculata*, ♀. 20 — Ibid., epig. 21 — *Cercidia prominens*, mak. ♂.

- zúžený, široce jazykovitý, na špičce knoflíkovitě rozšířený. Největší evropská *Zygiella*. Hl. 3,5—5 mm. Jihoevropský druh, u nás v. vz. na velmi teplých místech j. Slov. Sítě na zdech zřícenin, na úlech ap.
 Z. thorelli Auss., 1871
- Folium uvnitř bez roztroušených tmavých teček a skvrn d
- d (c) Mak. ♂ velmi dlouhé, jeho ti je $5\times$ delší než široká, ta krátký, téměř kulovitý. Epig. s široce srdčitým, slabě vypuklým hrbolkem, lemovaným širokou, dozadu otevřenou, podkovovitou, tmavou přezkou (XXXVII/14). Přední kouty abd. jsou u živých jedinců rudohnědé. Hl. 2—3,5 mm, světle žlutohnědá s podélnou tmavou linkou, která vzniká u hřbetní rýžky, avšak nedosahuje až k očím. U tmavěji pigmentovaných jedinců je celá hlava tmavší. Na keřích, nižších rostlinách, v oknech chlévů, stodol ap. Ad. ♂♂ především v druhé polovině VIII.
 Z. atrica (C. L. K., 1834)
- Mak. ♂ normální, jeho ti jen asi $1,5\times$ delší než široká. Epig. černavá s dvěma červenohnědými postranními okrouhlými jamkami, oddělenými širokou a nízkou přepážkou (XXXVII/15). Hl. 2,5—3,5 mm, žlutohnědá s tmavým proučkem, který zaujímá celou hlavu a dozadu se klínovitě zužuje až k hřbetní rýžce. Sítě ve šterbinách zdí, oknech stodol, stájí, mezi mřížemi ap. v. vz. *Z. x-notata* (Cl., 1757)
- Vzdálenost PSO od PPO je zpravidla mnohem větší než jejich průměr 5
- 5 (4) Přední řada oční je zřetelně $\cap$. Zadní část hl. je zpravidla nezakrytá abdomenem. Hl. s podélnou rýžkou, která s předními rýžkami ohraničujícími hlavu tvoří ostrý úhel. Pt ♂ mak. s jedinou štětinou 6
- Přední oční řada je rovná nebo slabě $\cup$. Zadní část hl. je $\pm$ kryta abdomenem a je pětiúhelníkovitého obrysu, hladká a vpředu ohraničená příčnou rovnou nebo dopředu vypuklou rýhou. Pt ♂ mak. s 2 štětínami
 K ř í ž á k, *Araneus* Clerck, 1758
- a Abd. je svrchu kryt tvrdou sklerotizovanou pokožkou; drobné chloupky sedí v okrouhlých důlcích; vpředu je přišpičatělý a má na okraji na každé straně 3—4 krátké černé zahnuté trny (XXXVIII/1). Nohy IV jsou delší než I. Zbarvení červenohnědé, řidčeji šedohnědé s kaštanově hnědou kresbou, samci jsou tmavší, téměř jednobarevní. Bulbus s mohutnou střední apofysou, opatřenou 2 výrůstky: zadní je silnější, šikmo vně a dolů namířený, přední štíhlejší, špičatý, dovnitř namířený (XXXVII/21). Clavus epig. má postranní okraje rovnoběžné a vřehol široce ohnutý. Hl. 1,7—2 mm. Sítě na vřesu a j. nižších rostlinách v lese i mimo les, hoj. po celý rok. Kokon kulovitý, žlutočervený, se zvláňnými vlákny na povrchu. Obsahuje jen asi 16 červenavě žlutých vajíček (podrod *Cercidia* Thorell, 1870)
 A. (Cercidia) prominens (Westr. 1851)
- Abd. svrchu měkký, vpředu široce zaoblený, bez popsanych trníček na okraji b
- b (a) Abd. nápadně lesklý, jen s velmi řídkým porostem chloupků. Nohy poměrně krátké c
- Abd. není nápadně lesklý, s hustším porostem chloupků. Nohy poměrně dlouhé podrod *Araneus* Clerck, 1758
- c (b) Abd. s 2 tmavými podélnými pruhy, které jsou uprostřed přerušeny úplně nebo zčásti světlými příčnými čarami nebo širší páskou. (XXXVIII/2, 3.) Břicho s 2 podélnými světlými skvrnkami. Ti I

- vespod s 2.2.2 trny. Epig. s prohnutým jazýčkem (clavem). Pt ♂ mak. s dlouhou štětinou podrod *Singa* C. L. K., 1836, d
- Zbarvení abd. jiné, jsou-li na hřbetě tmavé pruhy, pak nejsou uprostřed přerušeny. (XXXVIII/6, 8.) Ti I vespod nejvýše jen s 2.2 trny. Epig. bez delšího clavu. Pt ♂ mak. s 2 dlouhými štětinami podrod *Hypsosinga* Ausserer, 1871, e
- d (c) Jen ta a mt III a IV jsou na konci trochu tmavší; fe I a II zcela světlé; podélné tmavé pruhy abd. nejsou uprostřed přerušeny světlými příčnými linkami úplně, nýbrž jen na vnitřní straně. Clavus je 3 × delší než široký. (XXXVIII/2.) Hl. 1,5—2,3 mm Ve svinutém listu vrb i j. keřů na březích proudících vod hoj. V noci sedí ve středu sítě, která ve dne

XXXVIII

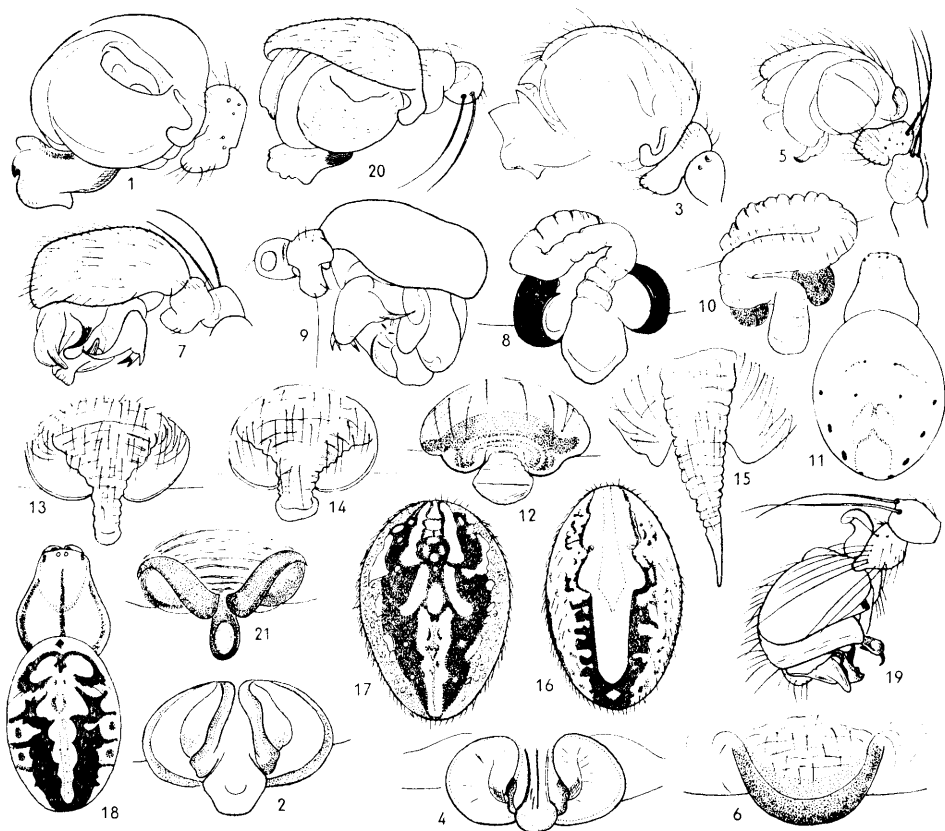
1 — *Cercidia prominens*, ♀. 2 — *Singa nitidula*, abd. ♀. 3 — *S. hamata*, ibid. 4 — Ibid., mak. ♂. 5 — Ibid., epig. 6 — *S. pygmaea*, abd. ♀. 7 — Ibid., mak. ♂. 8 — *S. albocittata*, ♀. 9 — Ibid., mak. ♂. 10 — *S. sanguinea*, mak. ♂. 11 — Ibid., epig. 12 — *S. heri*, mak. ♂. 13 — Ibid., epig. 14 — *Araneus angulatus*, ti ♂ nohy I. 15, 16 — Ibid., epig. 17 — *A. circe*, ti ♂ nohy I. 18, 19 — Ibid., epig. 20, 21 — *A. grossus*, epig. 22, 23 — *A. saevus*, epig.

- už bývá velmi porušená a každou noc obnovována. Ad. od V. do VII.
..... *A. (S.) nitidulus* (C. L. K., 1845)
- Na nohách III a IV jsou nejen ta a mt, nýbrž i ti a pt na konci tmavé, fe s tmavým kroužkem. Podélné tmavé pruhy abd. jsou úplně přerušeny příčnými světlými linkami. Clavus je jen $1,5 \times$ delší než široký. (XXXVIII/3—5.) Hl. 2—2,5 mm. Sítě na vřesu, ostřících, suchých travách, pelyňcích ap. rostlinách rostoucích na slunných místech d. hoj. Ad. od V. do VI. *A. (S.) hamatus* Cl., 1757)
- e (c) Hl. uprostřed s ostře ohraničenou bílou podélnou skvrnou. ♂: Abd. černý s malou bílou skvrnkou vpředu, ♀: Abd. bělavý, s foliem zaujímajícím téměř celý povrch. Terminální tenká apof. na konci bulbou je krátká, k basi náhle ztlustlá. Epig. je vpředu vykrojena a vzadu ohraničena vypuklým srdčítým políčkem. (XXXVIII/8, 9.) Hl. 1,4—1,5 mm. Sítě blízko u země mezi vřesem a suchou trávou na písčínách a stepích hoj. *A. (H.) albovitatus* (Westr. 1851)
- Hl. bez bílé skvrny na zadním sklonu f
- f (e) Ster. černé, cx světlé. ♀: Abd. černý, zpravidla s 3 bílými podélnými proužky, z nichž střední zaujímá jeho celou délku. Břicho černé s 2 bílými proužky po stranách. Bulbus vespod uprostřed s dvěma tenkými apof., z nichž zadní je silně dráповitě dopředu ohnutá. (XXXVIII/6, 7.) Na močálovitých loukách hoj. Sítě ve výši 20—30 cm nad zemí mezi nižšími rostlinami *A. (H.) pygmaeus* (Sund., 1831)
- Ster. je zpravidla světlejší než střed břicha, žluté, hnědé nebo kaštanové g
- g (f) Mt všech noh při basi na svrchní straně s tenkým ostnem. Břicho černavé, bez postranních bílých proužků. Bulbus vespod uprostřed s tenkou špičatou, mírně prohnutou apof. Epig. vpředu srdčité vykrojena. (XXXVIII/12, 13.) Hl. 1,5—2 mm. Na podobných místech jako předchozí, zejména pak na slunných březích tůní, rybníků d. hoj.
..... *A. (H.) heri* (Hahn, 1836)
- Mt noh na hřbetní straně při basi bez ostnu. Bulbus vespod s dvěma špičatými dlouhými apofysami, které spolu mají podobu otevřeného zobáku (zadní apof. je štíhlejší). Epig. tvaru kotvy s postranními rameny dovnitř zahnutými. (XXXVIII/10, 11.) Zbarvení i kresba velmi variabilní, převážně žlutočervená, u ♂♂ tmavší. Po oplození je epig. kryta dvěma stříškovitě zdviženými průhlednými lamelkami. Hl. 1,2—1,5 mm. Na vřesu, travinách i nízkých keřích teplých, slunných poloh d. hoj. *A. (H.) sanguineus* (C. L. K., 1845)
- h (b) Abd. vpředu na každé straně s vyniklým kuželovitým hrbolem ch
- Abd. vpředu bez vyniklých hrbolů, jen u *A. diadematus* jsou oba přední rohy abd. slabě zaobleně vypuklé p
- ch (b) PSO jsou zřetelně větší než ZSO. Cx II ♂ při basi s hrbolkem nebo zubem namířeným dolů a dozadu. Dlouhý clavus epigyny vyrůstá z její přední části. Velké druhy i
- Střední oči obou řad jsou téměř stejně velké. Cx II ♂ bez hrbolku nebo zoubku. Epig. s krátkým, jen vzadu volně vyčnívajícím clavem. Středně velké druhy m
- i (ch) Abd. vpředu uprostřed s bílým, černě vyplněným křížem. Zubatý lem folia tvoří ostré úhly, jeho špičaté zuby jsou delší než při basi široké. Ster. tmavé se světlou podélnou skvrnou. ♂: Oční čtyřúhelník bez dvou

- dlouhých rozbíhavých štětín. Cx I vespod vpředu bez zoubku. (XXXVIII/20, 21.) Hl. ♂ 6, ♀ 7—9 mm. Jihoevropský druh, žijící u nás vz. na j. Slov. Sítě na keřích výslunných míst *A. grossus* (C. L. K., 1845)
- Abd. jinak zbarvený, lem folia je tupě a zaobleně zubatý, zuby jsou mnohem kratší než při basi široké. ♂: Cx I dole vpředu se zoubkem. Oční čtyřúhelník s 2 dlouhými rozbíhavými štětínami j
- j (i) Tmavé ster. má uprostřed žlutavou podélnou skvrnu. ♂: Cx vespod se silným dlouhým zoubkem. Clavus silně prohnutý, při kořeni stejně široký jako na konci k
- Ster. jednobarevně tmavé, ex světlé l
- k (j) Ti II ♂ vespod v předním rohu s tlustým a dlouhým kuželovitým výrůstkem, na němž sedí silný, mírně vzhůru prohnutý, dlouhý a špičatý trn; výrůstek s trnem jsou tak dlouhé jako šířka ti vpředu. Postranní křídla basální části epig. (scapus) se při pohledu zezadu při zdviženém jazýčku (clavus) v celé šíři dotýkají podle podélného švu. (XXXVIII/17—19.) Základní barva hl. a noh červenohnědá. Hl. 6—8 mm. Sítě 40—50 cm v průměru zvl. ve skalách, řidčeji mezi stromy. Spíše v horských oblastech *A. circe* (Sav. et Aud., 1825)
- Ti II ♂ vespod v předním rohu s kratším, tlustým, rovným a otupeným trnem, sedícím na nízkém širokém základu; délka obou je asi jen tak velká, jako polovina šířky ti vpředu. Postranní křídla epig. jsou při pohledu zezadu při zdviženém jazýčku velmi vzdálena, takže mezi nimi je volný oválný prostor. Celkové zbarvení tmavohnědé, světlá místa hl. a noh jsou žlutohnědá. Světlá skvrna sterny je podobna rukojeti meče. (XXXVIII/14—16.) Hl. 5—7 mm. V nížinných světlých lesích, na lesních okrajích, pasekách a cestách porůznu a nehojně. Veliké sítě (30—40 cm v průměru) jsou často upevněny mezi až 5 m vzdálenými stromy. Vzájemná vzdálenost lepkavých vláken se od periferie, kde měří 10—12 mm, směrem ke středu zmenšuje až na 1,5—2 mm. Sítě staví večer, k ránu bývají již velmi porušeny a opotřebovány. Přezimují polovzrostlá mláďata K. v e l k ý, *A. angulatus* Cl., 1758
- l (j) Cx I ♂ s drobným oblým, dolů ohnutým zoubkem, ex II vzaďu poblíž base s nepatrným hrbolkem. Terminální apofýsa bulbu je dlouze úzce řemínkovitá, prohnutá, na špičce nesouměrně lancetkovitě rozšířená. Clavus poměrně krátký, asi $2,5 \times$ delší než při basi široký, při kořeni $2 \times$ širší než na konci. Ti noh jen v apikální části s velmi širokým tmavým pruhem, bez tmavého prstence uprostřed. Folium vzaďu velmi tmavé, s pravidelně zvlněným okrajem a širokým světlým lemem. Břicho za epigastrální rýhou černé, po každé straně s poloměsíčitou žlutobílou skvrnou. Hl. 3,5—4,5 mm. Velmi vzácně, sítě na smrcích (N. Svět, Tannwald, V. Tatry) *A. nordmanni* (Thor., 1870)
- Cx I ♂ v zadním rohu předního okraje s delší čípkovitou ostruhou, ex II na zadním okraji se špičatým trnem. Vnitřní strana ti II s 2 řadami krátkých tlustých černých trnů (řada při spodním okraji jich má asi 9, střední řada 6—7). Terminální apof. úzce řemínkovitá, slabě prohnutá. Clavus velmi dlouhý, štíhlý, aspoň $3,5 \times$ delší než při basi široký, podobný jako u *A. diadematus*, ale ještě delší a štíhlejší. (XXXVIII/22, 23.) Hrboly abd. tupé, nízké, nerozbíhavé, šedohnědé. Folium je rozdělené tmavými příčnými proužky, které přerušují i vlnovky, ohra-

- ničující na vnější straně jeho zadní část. Mezi hrboly abd. je řada bílých skvrn, z nichž prvá je největší. Příklopky plicních vaků a bradavky jsou černé, břicho šedé s 2 okrouhlými žlutobílými skvrnami mezi epigastr. rýhou a bradavkami. Hl. 5,5—6,9 mm. Ještě vzácnější než předchozí. U nás nalezena 1 ♀ v jehličnatém lese u Černého Baloghu *A. saevus* (L. K., 1872) (= *zimmermanni* Thor.)
- m(ch) Oční pole tvoří se hřbetem hl. při pohledu ze strany tupý úhel, u ♂ skoro oblouk. Břicho je od kořene až za epigastrální rýhu tmavé, pak napříč světlejší n
- Oční pole tvoří se hřbetem hl. téměř pravý úhel. Břicho není za epigastrální rýhou světlejší než před ní o
- n (m) Abd. při pohledu zezadu je mezi hrbolky rovný nebo jen velmi mírně vyhloubený; oba rohy abd. směřují šikmo stranou a jsou tedy silně rozbíhavé; jejich přední polovina je tmavá, zadní světlá, obě tyto části jsou odděleny tmavou čarou, která probíhá napříč celého hřbetu. Střední apof. bulbu je při pohledu shora na předním okraji mělce rozeklaná ve 3 nestejně laloky. (XXXIX/1, 2.) Tmavé okraje postranních částí epig., které ohraničují střední podélný žlábek, se dopředu slabě sbíhají. Hl. 3—3,5 mm. Na suchých teplých stanovištích s nízkou vegetací d. hoj. Sítě až do výšky 50 cm nad zemí. Ad. od konce dubna K. d v o u h r b ý, *A. bituberculatus* Walek., 1802
- Abd. při pohledu zezadu je mezi hrbolky hluboce vyhloubený; hrbolky směřují kolmo vzhůru a jsou tedy téměř rovnoběžné a nejsou rozděleny ve 2 různé zbarvené poloviny. Střední apofysa bulbu je vpředu při pohledu shora hlouběji rozeklaná. Tmavé okraje postranních částí epig., které ohraničují střední podélný žlábek, jsou téměř rovnoběžné, dopředu se nesbíhají. (XXXIX/3, 4.) Hl. 2,8—3 mm. V. vz. na velmi teplých stanovištích j. Mor. a Slov. *A. ulrichi* (Hahn, 1834)
- o (m) Chel. ♂ vpředu při koření dráčku se silným, dolů naměřeným trnem; ti mak. bez štětiny, která by se délkou rovnala štětinám na pt. Střední apof. bulbu je drobná, na konci slabě rozšířená v plošku, která přiléhá k bulbu a při pohledu shora není viditelná. Epig. 3 × širší než dlouhá, s krátkým clavem nebo bez něho (XXXIX/21). Hrboly abd. směřují téměř kolmo vzhůru a jsou téměř rovnoběžné. Folium se zelenavými skvrnami a zelenošedým lemem, řidčeji se vyskytují jedinci tmavě červenohnědí. Hl. 2,8—3 mm. V nížinách na listnatých keřích a na spodních větvích stromů v. vz. *A. gibbosus* Walek., 1802
- Chel. ♂ vpředu dole bez popsaného trnu; ti mak. s štětinou stejně dlouhou jako štětiny na pt. Střední apof. bulbu je velká, na konci rozšířená v ostře oddělenou plošku, dobře patrnou i při pohledu shora. Epig. je asi jen o polovinu širší než dlouhá (XXXIX/20). Hrboly abd. se slabě rozbíhají. Hl. 4—4,5 mm. Ve smrkových lesích vz., sítě v korunách stromů *A. omoedus* Thor., 1870)
- p (h) Břicho má uprostřed tmavého pruhu za epigastrální rýhou velkou žlutou, ostře ohraničenou podélnou skvrnu nebo proužek. Abd. elipsovitý nebo štíhle vejčitý, jeho zadní část se klene nad snovacími bradavkami a při pohledu shora je překrývá q
- Břicho je bez světlé podélné skvrny r
- q (p) Mezi podélnou světlou skvrnou břicha a bradavkami jsou bílé okrouhlé skvrny. Ti+pt ♂ nejsou delší než mt+ta I. Clavus epig. je velmi dlouhý,

- štíhlý, tenkou špičkou ukončený, $3,5 \times$ delší než při kořeni široký, mrkovitého obrysu; jeho kořen je asi jen tak široký, jako průměr mt IV. (XXXIX/15, 16.) Hl. ♂ 3,7, ♀ 4,5—5 mm. Jihoevropský druh, který by se mohl vyskytnout i na nejjiž. Slov. *A. victoria* (Thor., 1870)
- Popsané bílé skvrny chybějí. ♂: Ti+pt I jsou trochu delší než mt+ta I. Clavus je velmi široký, při kořeni aspoň jako průměr fe I, v tenkou špičku protáhlý, sotva o $\frac{1}{2}$ delší než při basi široký clavus někdy chybí (XXXIX/17). Hl. ♂ 3—3,5, ♀ 4—5 mm. Sítě na keřích a různých rostlinách na nezastíněných stanovištích, zvl. v hornatějších polohách hoj. *A. ceropegius* (Walck., 1802)
- r (p) ♂: Ti I je tlustší než ti II a před koncem směrem dovnitř slabě ohnutá. Střední apofysa bulbu je ukončena 3 špičkami. Clavus epig. je napříč silně, esovitě zakřivený a na konci hlavičkovitě rozšířený. Drobné druhy s

XXXIX

- 1 — *Araneus bituberculatus*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *A. ullrichi*, mak. ♂. 4 — Ibid., epig.
5 — *A. redii*, mak. ♂. 6 — Ibid., epig. 7 — *A. triguttatus*, mak. ♂. 8 — Ibid., epig. 9 — *A. sturni*, mak. ♂. 10 — Ibid., epig. 11 — *A. cucurbitinus*, ♀. 12 — Ibid., epig. 13 — *A. alpicus*, epig. 14 — *A. inconspicuus*, epig. 15 — *A. victoria*, epig. 16 — Ibid., abd. ♀. 17 — *A. ceropegius*, abd. ♀.
A. adiantum, ♀. 19 — Ibid., mak. ♂. 20 — *A. omoedus*, mak. ♂. 21 — *A. gibbosus*, epig.

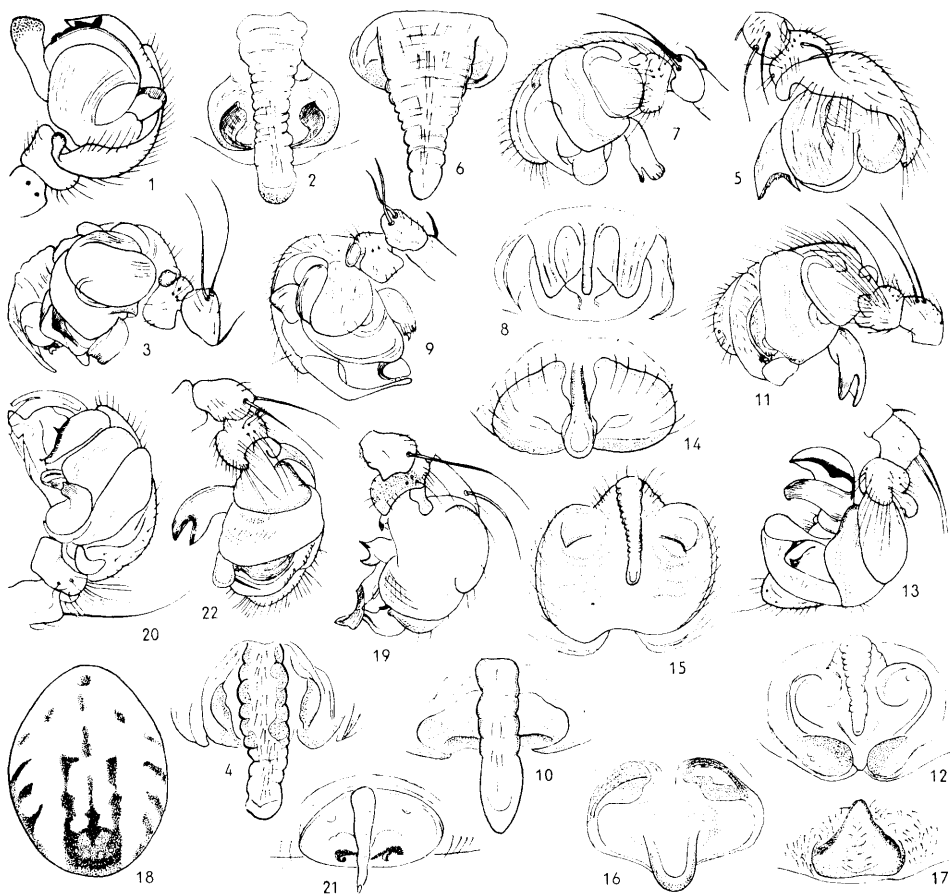
- ♂: Ti I není tlustší než ti II. Clavus není hadovitě zakřivený t
- s (r) Abd. je asi tak široký jako dlouhý, červenohnědý s tmavohnědými, směrem dovnitř obloukovitě ohraničenými předními kouty. Všechny 3 špičky střední apofysy bulbu jsou od sebe stejně vzdálené. Závity hadovitěho clavu zaujímají celou šířku epig.; hlavička clavu je sotva o polovinu širší než ostatní část. (XXXIX/9, 10.) Hl. 1,7—2 mm. Od nížin do hor hojně. Sítě téměř výhradně na jehličnanech (smrčcích, borovičkách, jalovcích), zřídka na listnácích, rostou-li v sousedství jehličnatých dřevin *A. sturmi* (Hahn, 1831)
- Abd. je širší než dlouhý. Celkové zbarvení žluté, ster. stejně světlé jako ex. Vnitřní 2 špičky střední apofysy bulbu stojí těsně u sebe, 3. je více oddálena. Clavus kryje jen vnitřní část epigyny mezi tmavě zbarvenými poloměsíčky; jeho hlavička je více než 2× širší než ostatní část. (XXXIX/7, 8.) Hl. 2 mm. Na listnatých dřevinách teplých míst vzácněji než předechozí *A. triguttatus* Fabr., 1775
- t (r) Abd. je širší než dlouhý, hustě pýřitý, porostlý světlými odstávajícími chloupky. Ti ♂ mak. s dlouhou štětinou podobnou štětinám na pt. Bulbus vespod s tmavým, dopředu ohnutým odstávajícím drápem. Clavus je širší než dlouhý, vroubený vzadu obloukovitým nebo polokruhovitým ztlustlým okrajem. (XXXIX/5, 6.) Hl. ♂ 1,5—2,5, ♀ 3,3 mm. V nížinách na slunných místech se sporou vegetací d. hoj. *A. redii* Scop., 1763
- Abd. je delší než široký, bez hustého porostu světlých chloupků u
- u (t) Abd. je zpravidla zelený, vzadu často zdobený dvěma postranními řadami černých teček, vždy bez folia; pt ♂ mak. s 3 dlouhými štětinami v
- Abd. na hřbetě vždycky s foliem z
- v (u) Paracymbium je tmavě zbarvené, na konci oboustranně knoflíkovitě rozšířené. Clavus epig. všude stejně široký nebo ke konci jen slabě zúžený a široce zaoblený, porostlý řídkými světlými chloupky x
- Paracymbium žluté, na konci jen jednostranně rozšířené. Clavus je z široké base ke konci silně zúžený, porostlý černými chloupky y
- x (v) Abd. vzadu na každé straně s 4—5 černými tečkami. ♂ hl. vzadu s bleďým okrajem, lemovaným na vnitřní straně dvěma černými příkrajními proužky. (XXXIX/11, 12.) Hl. 2—2,5 mm. Od nížin do hor, zejména na jehličnatých dřevinách v. hoj. K. zelený, *A. cucurbitinus* Cl., 1758
S typickou formou se u nás vzácněji vyskytuje subsp. *A. cucurbitinus opisthographa* Kulez., 1905. ♀♀ se jen málo liší, a to především trochu delším, ke konci nerozšířeným clavem. Bulbus má na spodní straně nápadný přilehlý srpovitý výrůstek.
- Abd. vzadu jen s 3 páry černých teček. Hl. ♂ bez černých příkrajních proužků. Clavus je ke konci slabě zúžený, široce zaoblený, jazyku podobný. Abd. vpředu nad hl. přišpičatělý, za živa cihlově červený. Hl. jednobarevně kalně červená. Hl. 3,5—4 mm. Na jehličnatých stromech borovičkách všude v. vz. U nás 1♀ nalezena u Kotešové na Slov. *A. displicatus* (Hentz., 1847)
- y (v) Abd. zpravidla s 2 páry černých teček. Břicho ♀ černé s dvěma páry bílých skvrn. (XXXIX/13.) Hl. 2—2,5 mm. V podhorských a horských oblastech na jehličnanech velmi porůznu a vz. ... *A. alpicus* (L. K., 1869)

- Abd. je zcela bez černých teček. Břicho světlé, jednobarevné. Hřbet abd. živě zelený nebo žlutý. Velmi příbuzný předechozímu, od něhož se liší ještě podílem šířky střed. očního políčka vpředu a vzadu = 1,15—1,3 (u *alpicus* 0,95—1,09) (měřeno od vnějších okrajů). Vzdálenost mezi PSO = 0,185—0,19 (u *alpicus* 0,13—0,17 mm). (XXXIX/14.) Hl. 2—2,5 mm. Pořídka a vz., síť na doubečích a j. listnatých keřích *A. inconspicuus* (Sim., 1874)
- z (u) Abd. podlouhle oválný, s úzkým laločnatým, dozadu zúženým foliem, které je po stranách lemováno širokými vlnovkovitými nebo zubatými proužky. Hl. 2—2,5 mm, světlá s tmavým podélným proužkem uprostřed a s 2 černými páskami příkrajními. (XXXIX/18, 19.) Na nižších rostlinách a keřích slunných teplých míst vz. Přezimují vajíčka v kokonu, mláďata se líhnou v V. Ad. od VII. ... *A. adiantum* Walek., 1820
- Abd. je široce oválný; je-li podlouhle oválný, pak folium je široké ... A
- A (z) Abd. vpředu uprostřed se světlou bílou nebo červenavou, často tmavě lemovanou skvrnou B
- Abd. vpředu uprostřed s tmavým, často světle lemovaným klínem nebo bez jakékoliv skvrny, jednobarevně tmavý a pak na předním okraji slabě vykrojený E
- B (A) Cx II ♂ vespod při basi s velkým špičatým, dolů a dozadu namířeným trnem; ex I vpředu se štíhlým tupým výrůstkem. Clavus epig. velmi dlouhý, ke konci jen pozvolna a málo zúžený, pak při basi sotva 2× širší než na špičce, nebo vůbec nezúžený, vždy však s velkým počtem postranních zářezů C
- Cx II ♂ vespod hladké, bez trnů, ex I bez výrůstku. Clavus je z široké base ke konci silně zúžený, na konci 3—4× užší než při kořeni, nebo řemínkovitý, všude stejně široký a po stranách opatřený jen 3—4 zářezy D
- C (B) Abd. je nejširší na rozhraní 1. a 2. třetiny. Ster. hnědé. Ti IV s tmavým kroužkem uprostřed. Střední apofysa bulbu silně vyniklá, šikmo odstálá, ke konci zvolna rozšířená, vpředu zaobleně utatá, jemně zrnitá. Clavus je při kořeni 1,5—2× širší než na špičce. (XL/1, 2.) Hl. ♂ 2,5—4,5, ♀ 5—6,5 mm. Od nížin do hor všude v. hoj. Mláďata se z kokonů líhnou v květnu, zprvu žijí pohromadě, pak se rozptylují a tkají drobné, asi 25 mm v průměru velké sítky. Do podzimu dorostou 3—5 mm velikosti a přezimují. Dospívají počátkem srpna příštího roku. Síť na keřích, stromech i mezi vyššími bylinami *K. obecný, A. diadematus* Cl., 1758
- Abd. je nejširší uprostřed. Ster. téměř černé. Ti IV jen na konci tmavé, bez kroužku uprostřed. Střední apof. bulbu je slabě vyvinutá, přilehlá, ke konci nerozšířená. Clavus je při kořeni zaškrcený, v prvé třetině slabě rozšířený a pak ke konci zvolna zúžený. (XL/3, 4.) Hl. ♂ 3—4,5, ♀ 3,5—4,5 mm. Všude hoj., zvl. na vlhčích stanovištích. Síť na keřích a vyšších bylinách (bodlácích, pcháčích ap.), nejčastěji jen do výše 50—80 cm nad zemí. Mláďata se líhnou na jaře a dospívají pak v VIII. nebo IX., avšak dospělé najdeme ještě i v X. ... *A. marmoreus* Cl., 1758
- D (B) Ster. tmavé s žlutým klínkem uprostřed vpředu. Ti IV jen na konci tmavé. Střední apofysa bulbu je veliká, na konci hluboce vidlicovitě vykrojená ve dvě špičky, z nichž tenčí, mírně prohnutá, je namířena dopředu, tlustší k vnější straně. Clavus je při basi široký, ke konci

- rychle zúžený v zaoblenou špičku. (XL/5, 6.) Hl. ♂ 3,5—5,5. ♀ 5—7,5 mm
V nížinách i horách na nižších rostlinách i keřích v. hoj. Sítě do výše
50 cm nad zemí. Mládata se líhnou na jaře a dospívají v VIII.
..... *A. quadratus* Cl., 1758
- Ster. hnědočervené s podélnou světlejší linkou a nepravidelnými skvrnkami po jejích stranách. Ti IV na konci tmavá a uprostřed s tmavým kroužkem. Střední apofysa bulbu je slabě vyvinutá a zakončená jedinou kratinkou, dopředu namířenou špičkou. Clavus je řemínkovitý, 4,5—5 × delší než široký, na konci zaoblený a trochu rozšířený. (XL/9, 10.) Celkové zbarvení červenohnědé, abd. svrchu jasně oranžový. Hl. 3,5—5,5 mm. Na nižších rostlinách v stinných vlhkých lesích a na močálovitých a rašelinných lesních loukách nehoj. Sítě jen 15—20 cm nad zemí. Ad. ♂♂ v VI. a VII. ♀♀ ještě i v IX. Přezimují mládata
..... *A. alsine* (Walck., 1802)
- E (A) Abd. vpředu s tmavým klínem. Jeho přední okraj je vypuklý. Střední apof. bulbu silně odstává a je vidlicovitá nebo zobákovitá. Epig. s dlouhým, štíhlým, řemínkovitým clavem (výj. *A. ocellatus*) F
- Abd. velmi plochý, celý tmavý nebo se světlým lemem, bez tmavého klínu, s předním okrajem uprostřed vykrojeným I
- F (E) Fe I a II vespod světlé, bez červených teček. Hl. bez světlých proužků, jednobarevná G
- Fe I a II vespod na světlém podkladě tmavě tečkované. Hl. s vidlicovitým, dopředu rozbíhavým, světlými chloupky tvořeným proužkem, který odděluje hlavu; podobné proužky lemují i okraj hl. H
- G (F) Ti a mt IV jsou buď celé tmavé (♂♂), nebo tmavé jen na konci (♀♀), bez středního tmavého kroužku. Střední apof. bulbu je až ke konci téměř stejně široká, na konci jen do $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ rozeklaná ve dvě nestejně tlustá ramena: zadní je ploché, mnohem širší než přední. Clavus dlouhý, štíhlý, řemínkovitý. (XL/7, 8.) Hl. 3—4,5 mm. Sítě na rákosu, vrbách aj. keřích na březích vod hoj. Dospívá 2 × v roce: od IV. do VI. a od IX. do X. Někdy přezimují i dospělci *A. cornutus* Cl., 1758
- Ti a mt IV jsou nejen na konci tmavé, ale mají ještě tmavý kroužek uprostřed. Střední apof. bulbu je až k basi rozeklaná, široce zobákovitá. Clavus je krátký, z úzké base ke konci rozšířený a zaoblený, v obryse kyjovitý. (XL/13, 14.) Hl. 3—4 mm. Na okrajích lesů, na křovinách mezi, na trnkách, hlohu, šípkách, v remízkách ap. d. hoj. Dospívá 2 × v roce jako předchozí druh, ale podzimní období zralosti je naznačeno většinou jen jednotlivými ♂♂
..... *A. ocellatus* Cl., 1758 (= *patagiatus* Cl., 1758)
- H (F) Tělo je zbarveno šedě nebo šedohnědě. Střední apof. bulbu je štíhlá, vidlicovitá, slabě prohnutá, špičkou namířená kolmo dolů. Políčko epig. vzadu za špičkou clavu s 2 tmavými, velmi sblíženými oblými hrbolky. (XL/11, 12.) Hl. ♂ 2,7—5, ♀ 3,5—6 mm. Sítě na mostech, budovách a ve skalách poblíž vod d. hoj. Ad. zejména v VII. a VIII., ale i pozdě na podzim a z jara již v IV., takže snad přezimují i dospělci. Kruhovitě sítě mají někdy i 70 cm v průměru
..... *A. sericatus* Cl., 1758 (= *scelopetarius* Cl., 1758)
- Celkové zbarvení rudohnědé. Vidlicovitá střední apofysa bulbu je tlustší, ke konci kleštovitě rozšířená, silněji prohnutá, s oběma špičkami namířenými dopředu. Políčko epig. vzadu široce zaoblené nebo slabě

vykrojené, bez popsaných hrbolků. (XL/15, 22.) Hl. ♂ 4—5,5, ♀ 5—7 mm. Podobný předchozímu, s nímž byl často zaměňován. Sítě na zdech, plotech, mostech ap. vzácněji než *A. sericatus* *A. ixobolus* (Thor., 1873)

I (E) Ti ♂ mak. na vnitřní straně s 2 v pravém úhlu zakřivenými, dlouhými, při kořeni široce a tenče lamelkovitě rozšířenými štětini. Jazyček (clavus) epig. tvaru krátkého, špičatého, dopředu namířného čípku, který svou širokou basí kryje celé políčko epigyny (XL/17). Cx I jsou světlé. Boky abd. šedé. Hl. 2,5—3,5 mm. Jen na borovicích vrchovišť (Třeboň, Rejvíz), v. vz. Ad. ♂♂ v IV. a V. a pak znovu v VII. a VIII. *A. silvicultrix* (C. L. K., 1835)

XL

1 — *A. diadematus*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *A. marmoreus*, mak. ♂. 4 — Ibid., epig. 5 — *A. quadratus*, mak. ♂. 6 — Ibid., epig. 7 — *A. cornutus*, mak. ♂. 8 — Ibid., epig. 9 — *A. alsine*, mak. ♂. 10 — Ibid., epig. 11 — *A. sericatus*, mak. ♂. 12 — Ibid., epig. 13 — *A. ocellatus*, mak. ♂. 14 — Ibid., epig. 15 — *A. ixobolus*, epig. 16 — *A. umbraticus*, epig. 17 — *A. silvicultrix*, epig. 18 — *Mangora acalypha*, abd. ♀. 19 — Ibid., mak. ♂. 20 — *Zilla diodia*, mak. ♂. 21 — Ibid., epig. 22 — *Araneus ixobolus*, mak. ♂.

- Ti ♂ mak. bez popsaných štětín na vnitřní straně. Krátký, zaoblený a ztlustlým okrajem lemovaný clavus směřuje dozadu. Folium je zcela úzce žlutě lemováno (u *silvicultrix* široce bíle). Cx I jsou černé. Boky abd. tmavé, hnědočervené. Tělo nápadně ploché (XL/16). Hl. ♂ 3,5, ♀ 5—6 mm. Pod odehlplou kůrou stromů, sloupů a ve štěrbinách zdí v. hoj. Ad. ♀♀ po celý rok, ♂♂ hl. v VI.—VII. K. podkorní, *A. umbraticus* Cl., 1758
- 6 (5) Střední oční políčko je téměř čtvercové. Ti III na přední straně v basální části s 2 šikmými řadami (6+6) dlouhých, tenkých, jemně zpeřených, pohyblivě vkloubených štětin *Mangora* O. P. Cambridge
- V mírném pásu jediný druh. Hl. ♂ 1—1,4, ♀ 1,5—1,8 mm. Abd. žlutavě bílý, vpředu s 3 skvrnkami, vzadu s 3 podélnými rovnoběžnými, někdy zčásti splynulými linkami a po stranách s šikmými souběžnými klínky. Cymbium na hřbetě při basi s vyniklým hrbolkem. Střední apofysa bulbu je kleštovitá, kolmo dolů namířená. Clavus má užší krček, který přechází v širší, téměř okrouhlou, vyhloubenou a na zadním okraji přehrnutou hlavici. (XL/18, 19.) Na vřesovištích, sušších loukách, na stráních porostlých sporou vegetací ap. hoj. Nakloněné nebo vodorovné sítě blízko povrchu země. Přezimují mláďata, která dospívají v V.—VI. *M. acalypha* (Walek., 1802)
- Střední oční políčko je trochu delší než široké. Zadní řada oční je ∪. Ti III bez popsaných chloupků *Zilla* C. L. K., 1834
- Jediný druh. Hl. 1—1,5 mm. Abd. vpředu se světlým trojúhelníkovitým políčkem, za středem s 2 tmavými, světle lemovanými postranními příčnými proužky a vzadu s velkou lichoběžníkovitou, po straně trojlaločnou, bíle lemovanou skvrnou. Střední apof. bulbu slabě vyvinutá, z bulbu nevyniklá, na konci dvoudílná. Clavus dlouhý, už od kořene tenký, na špičce s tmavou prohlubinkou. V přírodě by mohla být zaměněna s drobnější formou *Meta segmentata mengei* (XL/20, 21). Na sušších nezastíněných místech d. vz. Sítě na jehličnatých i listnatých dřevinách. Přezimují mláďata, která dospívají v polovině V. *Z. diodia* (Walek., 1802)

28. čeleď Plachetnatkovití — *Linyphiidae*

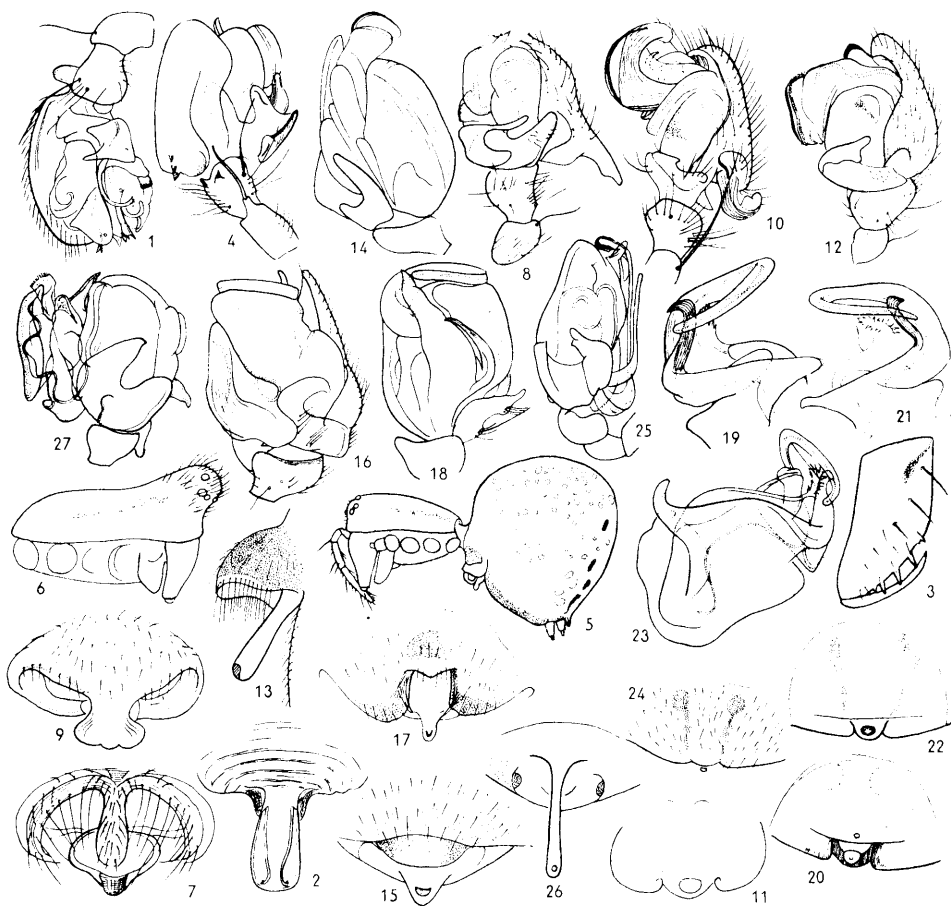
Velmi bohatá čeleď, blízká čeledi *Micryphantidae* (*Erigonidae*), kterou Simon a po něm i jiní arachnologové považují jen za podčeď plachetkovitých. Obě skupiny lze odlišit podle znaků v klíči. Od další příbuzné čel. *Theridiidae* se liší těmito znaky: Labium je vpředu lemováno širokým ztlustlým okrajem, žlábek chel. je opatřen větším počtem zoubků, štětiny na spodní straně ta IV nejsou delší než štětiny postranní a hřbetní. Od křížákovitých (*Argiopidae*), jimž se některé druhy podobají, se liší takto: chel. nemají při basi na vnější straně hrbol, zato mají po stranách zpravidla stridulační rýžky, clypeus je tak vysoký jako délka střed. očního políčka (výj. *Tapinopa longidens*), pod drápky noh chybí silné ozubené štětiny.

Většina druhů čeledi tká vodorovné plachetkovité sítě, nad nimiž se křížují lepkavá vlákna, tvořící různé husté trávové. Pavouk sedí břichem vzhůru pod plachetkou. Určování pavouků této i následující skupiny je dosti obtížné a vyžaduje zkušenosti. Často je nutné zhotovit mikroskopické preparáty kopulačních ústrojů.

- 1 Ti I a často i II mají kromě obou trnů hřbetních ještě 1 nebo více trnů na přední nebo zadní ploše, anebo na obou (u *Hilaira excisa* a *Drepanotylus* jsou velmi tenké, u *Montitetrix* chybějí) 2
- Ti I a II bez postranních trnů, s výj. některých druhů rodu *Centromerus*, u nichž přední ti mají vpředu tenký ostn 30
- 2 (1) Nohy dlouhé, tenké, ti I asi 10× delší než tlusté (výj. *Stemonyphantes*); fe I a IV tak dlouhé nebo delší než hl.; jsou-li kratší, pak ti I a II mají vespod 1 nebo více trnů. Mt IV sotva kratší, zpravidla však delší než ti IV. Abd. často s kresbou 3
- Nohy kratší a tlustší, ti I jen asi 6—7× delší než tlusté; fe I a IV jsou kratší než hl. Ti I a II bez trnů vespod, mt IV zřetelně kratší než ti IV. Abd. vždy jednobarevný 22
- 3 (2) Přední okraj žlábků chel. s 5—6 dlouhými zoubky, z nichž střední jsou nejdelší 4
- Přední okraj žlábků chel. s menším počtem kratších zoubků (obvykle s 3) 6
- 4 (3) Chel. vpředu v basální polovině s šikmou řadou 3 dlouhých ostnů (XLI/1). Oči zadní řady jsou stejně vzdálené; střední oční políčko není delší než vzadu široké. PSO jsou mnohem menší než ZSO. Mt IV s btr na distálním konci *Plachetnatka*, *Drapetisca* Menge, 1866
- U nás jediný druh. Hl. 1,6—1,7 mm, bledě žlutá s tmavým podélným, uprostřed rozšířeným a vpředu vidlicovitě rozštěpeným proužkem, s tmavým okrajem a černými tečkami nad insercí ex. Cymbium vzadu s oblým, vzhůru ohnutým lalůčkem a na vnitřní straně s 3 trny. Epig. s téměř obdélníkovitým červenohnědým jazýčkem (scapus), který svou basální částí odstává a svou apikální částí je ohnut k břichu. (XLI/2, 3.) Nohy světlé, fe, ti a mt na konci tmavé a uprostřed s širokým tmavým kroužkem. Žije na kmenech stromů, zvl. buků ve společnostech, a netká sítě. Hoj., dospělí pavouci na podzim *P. nákorňá*, *D. socialis* (Sund. 1835)
- Chel. vpředu bez popsaných trnů 2
- 5 (4) Clypeus jen asi tak vysoký jako průměr PSO. ZSO jsou od sebe více vzdáleny než od ZPO, PSO jsou větší než PPO, oči přední řady jsou od sebe stejně daleko. Btr na mt I—III je v proximální části článku. Nohy krátké *Tapinopa* Westring, 1851
- Jediný druh. Hl. 1,8—2,3 mm hnědá s tmavšími paprskovitými proužky po bocích. Cymbium vzadu na hřbetě s dlouhým, dozadu ohnutým, na konci dvoulaločným výrůstkem. Epig. s podvinutým krátkým a širokým jazýčkem, oddávajícím dvě postranní jamky. (XLI/8, 9.) Abd. na hřbetě sedý, bíle skvrnitý: vpředu 3 páry bílých skvrn, pak 2—3 příčné proužky. Břicho tmavohnědé až černé. Na slunných místech, vřesovištích, pastviskách, travnatých okrajích lesů v. hoj. Husté šedé sítky nad jamkami a nerovnostmi v půdě. Dospívá v IX. a X. *T. longidens* (Wid., 1834)

- Clypeus je mnohem vyšší než průměr PSO. Vzdálenost PSO je menší než jejich vzdálenost od PPO; všechny oči této řady jsou stejně veliké. Nohy velmi dlouhé a tenké (zvl. nohy I) *Floronia* Simon, 1883
- Jediný druh. Hl. 1,8—2,2 mm, žlutohnědá s dvěma tmavými proužky, vycházejícími od postranních očí. Hlava ♂♂ zdvižená, polokulovitá, dlouze chlupatá. Pt mak. s kuželovitým výrůstkem, opatřeným tlustým ostnem; ti vpředu a cymbium vzadu s černými koleci. Epig. polokruhovitá, velká, podélně přepažená jazýčkem, který je po stranách ohraničen rovnoběžnými okraji a vzadu rozšířen v příčnou srdčitou plošku. Okraj epig. je silně sklerotizovaný, červenohnědě zbarvený. (XLI/4—7.) Abd. ♀ tak vysoký jako dlouhý, s mnoha bílými skvrnami a šedými žilkami, na hřbetě s párovitými tmavými skvrnami. Na vlhkých místech v lesích, na křovinách vlhkých luk ap. hoj. Sítě na nižších rostlinách. Ad. od VII. do podzimu *F. bucculenta* (Cl., 1758)
- 6 (3) Všechny mt bez trnů 7
- Aspoň mt III a IV s I nebo více trny 10
- 7 (6) Ster. vypuklé, širší než dlouhé, černé, kovově modravě lesklé. Ti I a II distálně na zadní straně s trnem. Cx IV jsou vzdáleny aspoň o svou šířku *Theonina* Simon, 1929
- Jen jeden druh. Hl. 0,6—0,8 mm, tmavohnědá až černá. Cymbium na hřbetě s 2 velkými kuželovitými rozbíhavými hrboly (XLI/27). Epig. s podvinutým jazýčkem obdélníkovitého obrysu, který má vzadu po každé straně drobnou jamku. Nohy tenké, žlutohnědé, fe při basi tmavší. Fe I na přední straně v distální části s trnem. Btr na mt I = 0,25. Abd. tmavý, skoro černý. U nás velmi vz. v trávě u Mohelna a Sl. N. Města. Ad. od IV. *T. cornix* (Sim., 1881)
- Ster. není vypuklé a modře nebo fialově lesklé 8
- 8 (7) ♂: Embolus nepatrný, na vrcholu bulbu těžko viditelný. Terminální apofysy nejsou patrné. Ti mak. bez delších štětín. Epig. v profilu podobná široce rozvěšenému zobáku, jehož horní čelist je široká, dolní (= parmula) štíhlá a mnohem delší. Jen fe I a II s jedním dorsálním trnem *Kaestneria* Wiehle, 1956
- Jediný druh. Hl. 1,1-1,2 mm, tmavohnědá až černá, zřídka světlejší. Nohy žlutavé nebo žlutohnědé, fe I má kromě hřbetního trnu ještě 1—2 trny vpředu. (XLI/12, 13.) Na vlhkých a stinných místech v lesích, u rybníků ap. hoj. Dospělci v V. a VI. *K. dorsalis* (Wid., 1834)
- Terminální apofysy a zpravidla i embolus dobře patrné. Epig. jiného tvaru; je-li v profilu podobná rozvěšenému zobáku, pak obě čelisti jsou velmi krátké a délkou se neliší a všechny fe mají na dorsální straně trn 9
- 9 (8) ♂: Embolus tenký, velmi dlouhý, probíhající rovně naspodu bulbu od jeho base až k vrcholu, kde je stočen v příčnou smyčku. Ti mak na vnitřní straně s 2 silnými dlouhými štětínami. Epig. s velmi dlouhým štíhlým, až ke středu břicha sahajícím jazýčkem (scapus), pod nímž je ukryt drobný výrůstek zadního okraje jamky (parmul). (XLI/25, 26.) Abd. jednobarevný *Diplostyla* Emerton, 1882
- Jediný druh. Hl. 0,9—1,1 mm. V. hoj. druh ve vlhkých lesích, u vodních příkopů, v zahradách i parcích. Dospělí od III. do XII., zejména však v VI. a VII. *D. concolor* (Wider, 1834)
- Embolus a epigyna jsou jiného tvaru. Abd. na hřbetě s kresbou (výj. *B. parvulus*), patrnou aspoň na jedincích v alkoholu ... *Bathyphantes* Menge, 1866

- a Všechna fe bez trnů. Konečná větev paracymbia je zašpičatělá a před špičkou opatřená třemi těsně vedle sebe stojícími, dlouhými štětínami (XLI/18). Janka epig. lichoběžníkovitá, přepažena podélným jazýčkem, málo přečnívajícím její zadní okraj. Pod jazýčkem vyčnívá drobná parmula (XLII/1). Abd. olivově šedočerný, na hřbetě světlejší, s málo zřetelnými tmavšími proužky, patrnými na materiálu uloženém v lihu. Hl. 0,8—0,9 mm. V detritu na březích rybníků v. vz. *B. setiger* O. P. Cbr., 1894
- Fe I—III a často i IV s trny b
- = Fe I a II s trny, III a IV bez trnů c

XLI

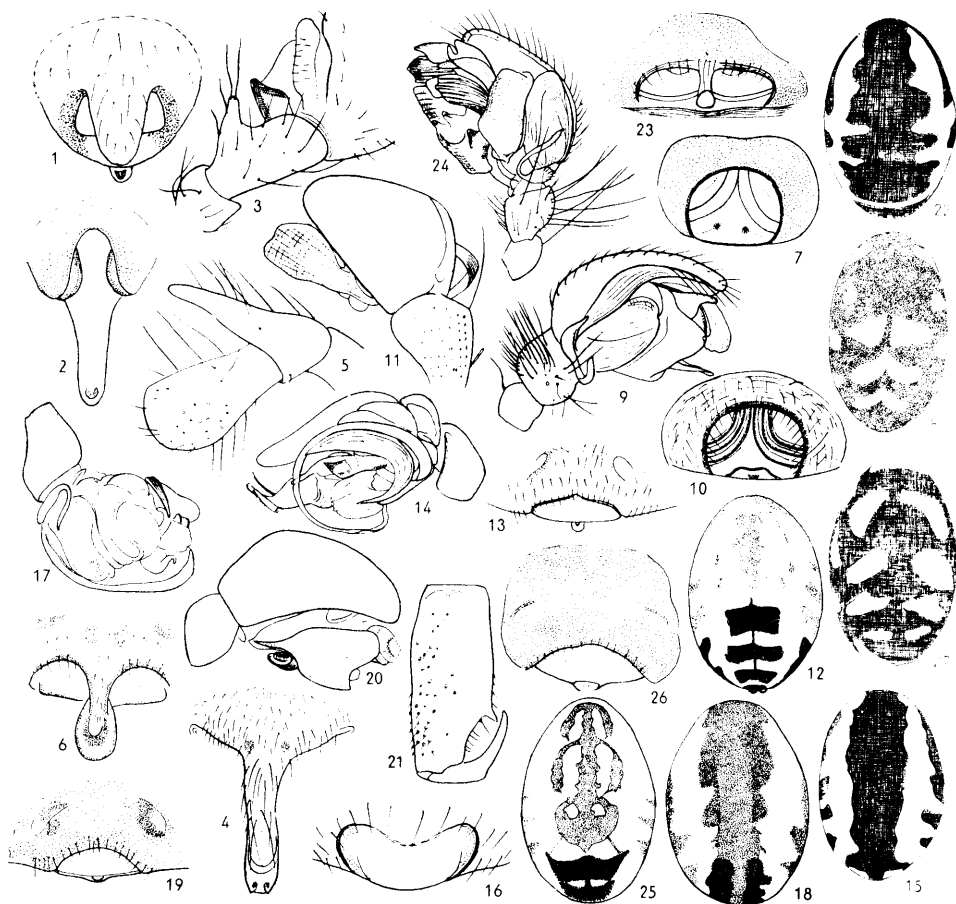
1 — *Drapetisca socialis*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — Ibid., chel. ♀. 4 — *Floronina bucculentia*, mak. ♂. 5 — Ibid. ♀. 6 — Ibid. ♂. 7 — Ibid., epig. 8 — *Tapinopa longidens*, mak. ♂. 9 — Ibid., epig. 10 — *Taranienus setosus*, mak. ♂. 11 — Ibid., epig. 12 — *Kaestneria dorsalis*, mak. ♂. 13 — Ibid., epig. ze strany. 14 — *Bathypantes approximatus*, mak. ♂. 15 — Ibid., epig. 16 — *B. nigritus*, mak. ♂. 17 — Ibid., epig. 18 — *B. setiger*, mak. ♂. 19 — *B. similis*, mak. ♂. 20 — Ibid., epig. 21 — *B. gracilis*, vrchol bulbu. 22 — Ibid., epig. 23 — *B. parvulus*, vrchol bulbu. 24 — Ibid., epig. 25 — *Diplostyla concolor*, mak. ♂. 26 — Ibid., epig. 27 — *Theonina cornix*, mak. ♂.

- b (a) Embolus krátký, tenký, ukrytý na vrcholu bulbu mezi 2 černými špičatými, při pohledu zespodu proti sobě zakřivenými apofysami. Jamka epig. je příčně elipsovitá, bledá, jen vpředu a po stranách ostře ohraničená, opatřená na zadním okraji drobnou parmulou. (XLV/1, 2.) Abd. černý, zdobený na hřbetě několika páry velkých bledých skvrn. Hl. 0,9—1,1 mm. Mezi kameny horských potůčků ve stínu v. hoj. *B. torrentum* (Kulez., 1881)
- Embolus velmi dlouhý, tenký, stočený na vnitřní straně bulbu ve velkou spirálu o více než $1\frac{1}{2}$ závitů. Epig. v profilu podobná 2 krátkým rozvětveným čelistem. Fe I—IV s trnem na hřbetě, fe I ještě s 2 trny vpředu. (XLI/14, 15.) Hl. 1,1—1,3 mm. Ve vlhkých lesích, na stinných močálech, v olšinách ap. hoj. *B. approximatus* (O. P. Cbr., 1871)
- = Embolus tlustý, černý, stočený na vrcholu bulbu v příčné položený kruh, v jehož středu vyčnívá černá špička terminální apofysy. Jamka epig. obdélníkovitá, delší než široká, hluboká, opatřená stopkatou parmulou. Fe I—IV s trnem na hřbetě, fe I ještě s 1 trnem vpředu a s 1 vzadu, fe II s 1 trnem vpředu. (XLI/16, 17.) Hl. 1—1,1 mm. Ve vlhkých lesích, v olšinách u lesních příkopů, na stinných březích vod ap. v. hoj. Síť mezi nižšími rostlinami. Dospívá $2\times$ v roce: od IV. do VI. a od X. do XII. *B. nigrinus* (Westr., 1851)
- c (a) Embolus je krátký, přímý, na vrcholu bulbu dobře patrný, s 2 souběžnými nápadnými apofysami. Epig. s velmi dlouhou bledou parmulou, dosahující až téměř ke středu břicha (XLII/2). Hl. 0,8 mm. U nás nalezen jen jednou (1 ♀ u Stredy nad Bodrogom) a také z Německa je známo jen jediné naleziště. Ve Švýcarsku a Francii žije na močálech *B. pullatus* (O. P. Cbr., 1863)
- Embolus je na vrcholu bulbu stočený v příčný kruh. Parmula koflíčkovitá, přisedlá d
- d (c) Abd. jednobarevný, tmavý až zcela černý, břicho černé, zpravidla tmavší než hřbet, abd. Ti + mt IV jsou delší než ti + mt II. Paracymbium s velmi dlouhými štětinkami, uspořádanými téměř do jedné řady. Epig. málo vypuklá, světlá parmula sedí na tmavé přezkované plošce. (XLI/23, 24.) Hl. 0,75—0,8 mm. V detritu u vod v. vz. *B. parvulus* (Westr. 1851)
- Abd. zpravidla s tmavým vzorkem. Ti + mt IV jsou kratší než ti + mt I. Paracymbium s velmi tenkými rozptýlenými štětinkami. Epig. silněji vypuklá e
- e (d) Hl. 0,7—0,8 mm. Abd. krátce oválný, na hřbetě s 4 tmavými příčnými proužky, z nichž první 3 se ke středu rozšiřují; boky a břicho černavé. (XLI/21, 22.) Ti + pt IV jsou delší než ti I. Na vlhkých místech mezi trávou a v detritu v. hoj. Dospívá $2\times$ v roce, hlavní kopulační období od VII. do VIII., vedlejší v zimě *B. gracilis* (Bl. 1841)
- Hl. 1,05—1,15. Ti + pt IV jsou kratší než ti I. Velmi podobný předchozímu. (XLI/19, 20.) V trávě horských lesů v. vz. *B. similis* Kulez., 1894
- 10 (6) Vzdálenost ZSO od ZPO je menší než poloměr středního oka. Zadní řada oční je *Taranucnus* Simon, 1884
- Jediný druh, žijící i u nás. Hl. 1,2—1,3 mm, olivově žlutohnědá. ♂: Mak. veliké, bulbus složitý. Cymbium vzadu s nápadným, vzhůru a dovnitř zakřiveným lalokem. Dlouhý tenký embolus, doprovázený průhlednou

- blankou, tvoří na vrchole bulbu silně vyniklou smyčkou. Epig. příčně elipsovitá, vzadu vykrojená a ve výkroju opatřená širokým oblým jazýčkem. (XLI/10, 11.) Fe I—III s černým silným trnem na hřbetní straně v basál. třetině, fe I kromě toho s 1 trnem vpředu apikálně; ti I má kromě trnů hřbetních a postranních ještě 1.1 trn břišní, ti II kromě jmenovaných trnů ještě 1 trn břišní uprostřed článku. Mt I—IV s trnem v basální třetině. Abd. tmavý, s velkými párovými bílými skvrnami, které vzadu tvoří příčné proužky. Na jihočeských vrchovištích v rašeliníku v. vz. *T. setosus* (O. P. Cbr., 1863)
- Vzdálenost ZSO od PZO je aspoň tak velká jako poloměr středního oka .. 11
- 11 (10) Vzdálenost ZSO je zřetelně větší než jejich průměr (výj. *L. marginata*); vzdálenost ZSO od ZPO je značně větší než průměr středního oka. Střední oční políčko je lichoběžníkovité, vpředu užší. PSO jsou menší než ZSO. Chel. s basální chitinovou lištou, bez stridulačních rýh 12
- Vzdálenost ZSO i jejich vzdálenost od ZPO nejsou větší (nebo jsou sotva větší) než průměr středního oka 14
- 12 (11) Žlábek chel. vzadu s 2 silnými zuby; pt ♂ mak s apofysou. Epig. má zašpičatělý scapus a velkou parmulu. Mt IV nemá btr. Fe I—IV s 1 trnem hřbetním, fe I kromě toho s 2—3 trny vpředu *Pityohyphantes* Simon, 1929
Jediný druh. Hl. 2 mm, s černou širokou podélnou páskou, rozdělenou vpředu ve dvě větve a s černým úzkým lemem. Fe dole výrazně černě tečkované. Abd. šedobílý, na hřbetě s 5 zřetelnými a vzadu s 2 nejasnými černými, nebo u světlých jedinců tmavě lemovanými, trojúhelníkovitými nebo srdčitými skvrnami. (XLII/5, 6.) V podhorských a horských smrkových lesích hoj. Sítě těsně pod větvičkou, plachetkovité, 20 cm dlouhé, 10—15 cm široké. Dospělí pavouci v V. a VI.
..... *P. phrygianus* (C. L. K., 1836)
- Žlábek chel. vzadu s 3—5 zoubky 13
- 13 (12) Mt IV s btr. Zbarvení bílé, bez tmavé kresby. Ti ♂ mak. na vnější straně s apofysou opatřenou 2 černými štětinami. Paracymbium s několika nápadnými výstupky. Epig. s dlouhým tyčinkovitým nebo úzce řemínkovitým jazýčkem. (XLII/3, 4.) *Helophora* Menge, 1866
Jen 1 druh. Hl. 1,7—2 mm, žlutohnědá s tmavším okrajem a paprsci-
tými proužky. Chel. u obou pohlaví se stridulačními rýžkami. Abd.
světle šedý, vzadu na hřbetě s naznačenými tmavšími příčnými proužky.
Ve vlhčích lesích v. vz. Sítě mezi nižšími rostlinami. Dospívá v VII. a
VIII., podle Wichleho na podzim a v zimě *H. insignis* (Bl., 1841)
- Mt IV bez btr. Chel. po stranách bez stridulačních rýh. Tělo silně pigmento-
vané, se zřetelnou kresbou. Mak. ♂ a epig. jsou jiné
..... P l a c h e t n a t k a, *Linyphia* Latreille, 1804
- a Embolus velmi dlouhý, štětinovitý, i na makadle v klidu dobře patrný.
Epig. buď nepatrná, špatně viditelná, nebo větší, ale s jamkou zcela
vyplněnou širokým a krátkým srdčitým výrůstkem předního okraje
(scapem) a bez parmuly ... podrod *Microlinyphia* Gerhardt, 1928, i
- Embolus krátký, na makadle v klidu sotva patrný. Epig. s velkou jam-
kou b
- b (a) ZSO jsou mezi sebou více vzdáleny než od ZPO a sedí na tmavých širo-
kých vyvýšeninách. Terminální apof. ♂ bulbu šroubovitě stočená,
komolému kuželi podobná podrod *Linyphia* Latreille, 1804, e

- ZSO nejsou vyvýšeny a jsou mezi sebou méně vzdáleny než od ZPO. Terminální apof. ♂ bulbu není šroubovitě stočena podrod *Prolinyphia* Homann, 1950, c
- c (b) Všechna fe bez trnů. Hl. s širokým bledým, poněkud zdviženým blanitým okrajem. Nohy bledé, jen na distálním kraji článků s úzkým tmavým kroužkem. Přední ti s 3 i více páry trnů vespod, mt I—IV s trny. Pt ♂ mak. s 2 silnějšími prohnutými štětínami, jeho ti s 1 delší štětínou a větším počtem delších chlupů. Jamka epig. polokruhovitá nebo zaobleně trojúhelníkovitá, s krátkou oblou parmulou. (XLII/24—26.) Hl. 1,6—2,5 mm. Ve světlých jehličnatých lesích d. hoj. Sítě mezi spodními suchými větvíčkami smrků. Ad. od V. do VIII. *L. (P.) marginata* C. L. K., 1834
- Fe I—III (IV) s trny na hřbetě, fe I kromě toho ještě s 2—3 trny vpředu. Hl. bez popsaneho lemu, zato zpravidla s tmavým okrajem .. d
- d (c) Abd. po celé délce s širokým, po stranách laločnatým pásem. ♂: Chel. na přední ploše bez zubů. Pt a ti mak. s jedinou silnou a dlouhou štětínou. ♀: Břicho šedé nebo černé, za epigastrální rýhou s příčnou bílou páskou a poblíž bradavek s bílou skvrnou. (XLII/17—19.) Jen fe I a II, často i III s trny. Přední okraj jamky má tvar polokružnice. Hl. 1—1,8 mm. Velmi hoj. ve smrkových lesích od IV. do X. *L. (P.) peltata* Wid., 1834
- Abd. v přední části jen s úzkým tmavým, u sameců nezřetelným proužkem, vzadu s 4 širšími, obdélníkovitými, někdy splnulými černými skvrnkami. ♂: Chel. na přední ploše s 2 silnými zuby. Pt mak. s 2 prohnutými štětínami, ti s větším počtem delších chlupů. ♀: Nohy žluté nebo světle hnědé s černými mt a ta. Přední okraj epig. je uprostřed opatřen drobným výkrojkem. (XLII/11—13). Hl. 2—2,3 mm. V jehličnatých, zejm. smrkových lesích d. hoj. Plachetkovité, vzhůru vypuklé sítě mezi spodními suchými větvemi *L. (P.) emphana* Walek., 1842
- e (b) Fe I vpředu s 3—7 trny v řadě f
- Fe I na přední ploše jen s 1—2 trny g
- f (e) Hl. s podélným tmavým, vpředu vidlicovitým proužkem. Žlábek chel. vpředu s 5 zoubky. Nohy žlutohnědé, bez tmavých kroužků. Fe I vpředu s řadou 7, někdy až 9 trnů. Přední okraj jamky uprostřed se špičatým výkrojkem. Hl. 2—3,5 mm. Všude na keřích a nižších rostlinách v. hoj. Dospívá na podzim. Kokony vrčenovité, bílé *P. k e ř o v á, L. (L.) triangularis* (Cl., 1758)
- Hl. hnědá, bez tmavé vidlice. Žlábek chel. vpředu jen s 3 zoubky. Fe, mt a ta noh s tmavými kroužky. Fe I vpředu jen s 3—4 trny. Přední okraj velké jamky epig. není vykrojen. (XLII/9, 10.) Hl. 3—3,5 mm. Sítě v dutých stromech, pařezech, na starých zdech ap. Dospívá záhy z jara (od dubna) *L. (L.) montana* (Cl., 1758)
- g (c) Chel. ♂ vpředu po stranách s tmavými zrníčky. Ti mak. bez porostu dlouhých černých štětín; jeho ti a pt s delší prohnutou štětínou. Abd. tmavý s 2 bílými skvrnami vpředu. ♀: Abd. svrchu bílý s širokou, po stranách laločnatou tmavou páskou, zaujímající celou délku abd. Jamka epig. příčná, úplně rozdělená podélným úzkým jazyčkem na 2 elipsovitě poloviny; parmula zřetelná, krátce stopkatá. Břicho jednobarevně černé, po stranách vroubené bílým proužkem. (XLII/21—23.) Hl. 2—2,3 mm. Na keřích od IV do VI. hoj. .. *L. (L.) hortensis* Sund., 1829

- Chel. ♂ vpředu hladké, bez zrníček. Ti mak. s hustým porostem dlouhých černých štětín. ♀: Jamka epig. velická, vysoká, nepřepažená, par-mula přisedlá, sotva patrná. Břicho tmavé nebo černé, bíle tečkované . h h (g) Fe tmavohnědé. ♂: Chel. jen v basálních vnitřním koutě s hrbolkem. Fe II, III a IV zpravidla s 1 trnem. ♀: Epig. skoro stejně dlouhá jako široká, fe IV bez trnu nebo s 1 trnem. (XLII/7, 8.) Hl. 1,5—2 mm. V. vz. zatím nalezena jen u Mohelna a Lednice na Moravě v trávě
 L. (L.) *furtiva* O. P. Obr., 1871
- Fe světlé, někdy na bocích tmavě proužkované. ♂: Chel. mají kromě vnitřního nasál. hrbolku ještě drobný basální hrbolček ve vnějším koutě.

XLII

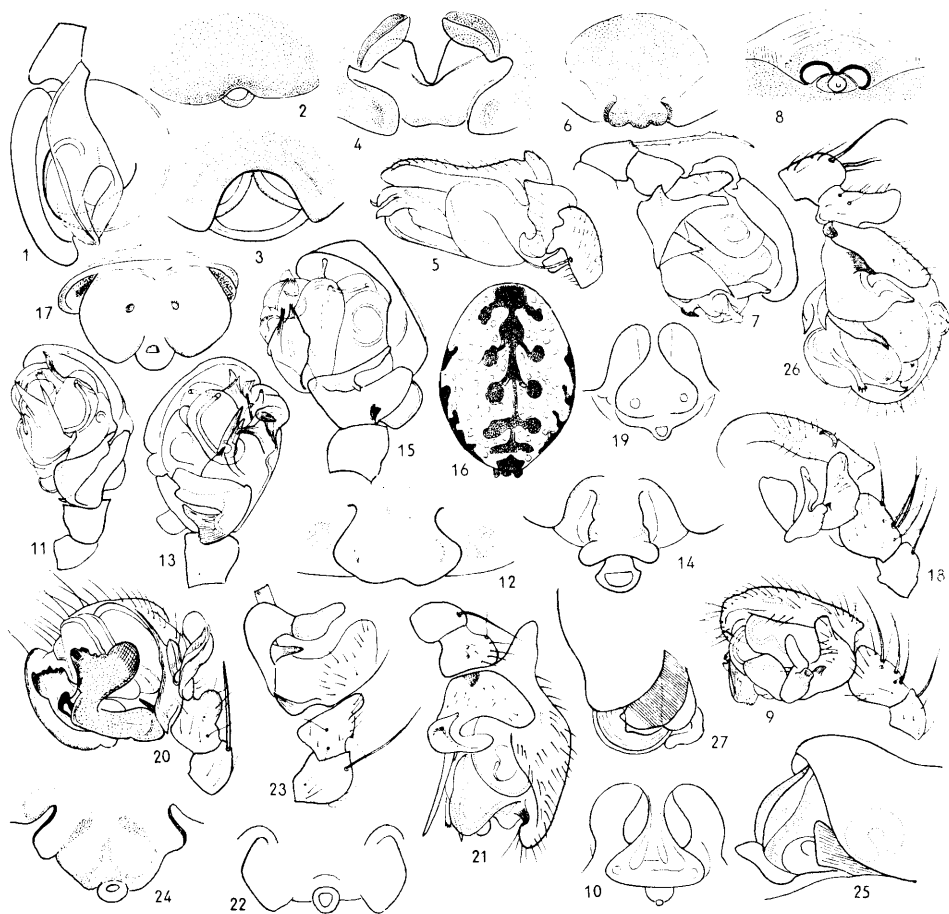
- 1 — *Bathyphantes setiger*, epig. 2 — *B. pullatus*, epig. 3 — *Helophora insignis*, ti ♂ mak. 4 — Ibid., epig. 5 — *Pityohyphantes phrygianus*, pt a ti ♀ mak. 6 — Ibid., epig. 7 — *Linyphia furtiva*, epig. 8 — Ibid., abd. ♀. 9 — *L. montana*, mak. ♂. 10 — Ibid., epig. 11 — *L. emphana*, mak. ♂. 12 — Ibid., abd. ♀. 13 — Ibid., epig. 14 — *L. frutetorum*, mak. ♂. 15 — Ibid., abd. ♀. 16 — Ibid., epig. 17 — *L. peltata*, mak. ♂. 18 — Ibid., abd. ♀. 19 — Ibid., epig. 20 — *L. clathrata*, mak. ♂. 21 — *L. hortensis*, chel. ♀. 22 — Ibid., abd. ♀. 23 — Ibid., epig. 24 — *L. marginata*, mak. ♂. 25 — Ibid., abd. ♀. 26 — Ibid., epig. 27 — *L. pusilla*, abd. ♀.

- Fe II a IV s 2—3 trny, fe III jen s jedním. ♀: Epig. širší než dlouhá, fe IV s 2—3 trny. (XLII/20, XLIII/3.) Hl. 1,5—2,4 mm. V listí a detritu od III. v. hoj. *L. (L.) clathrata* Sund., 1829
- i (a) Fe I—IV bez trnů, mt I a II bez ostnů. Lamella characteristic*) dlouhá, pentlicovitá, esovitě prohnutá. Jamka epig. srdčitá, téměř zcela vyplněná bledým hladkým štítkem (scapus), bez parmuly. (XLII/14—16). Hl. 1,3—2 mm. Teplomilný druh, u nás na teplejších lokalitách na keřích a nižších rostlinách d. vz. ... *L. (M.) frutetorum* C. L. K., 1834
- Fe I—IV s 1 trnem na hřbetě, fe I kromě toho ještě s 2 trny na přední ploše. Mt I a II s ostny j
- j (i) Hl. jednobarevně hnědá, bez podélné pásky uprostřed. ♂: Ti mak. shora se ke konci jen mírně a pravidelně rozšiřuje a je mnohem delší než vpředu široká. ♀: Abd. s průběžnou černou, nepravidelně laločnatou nebo zubatou páskou na hřbetě. Břicho tmavohnědé nebo černé, s kovovým leskem. Jamka epig. velmi drobná, bez scapu, avšak s malou světlou, tmavě lemovanou parmulou. (XLII/27, XLIII/1, 2.) Hl. 1,5—1,8 mm. V trávě vlhkých míst od V. do VII. v. hoj. *L. (M.) pusilla* Sund., 1830
- Hl. žlutohnědá s tmavým podélným proužkem nebo střední skvrnou a s tmavým příkrajiním lemem. ♂: Ti mak. shora se dopředu zvonovitě rozšiřuje a je jen tak dlouhá, jako vpředu široká. ♀: Abd. toliko vzadu s náznakem tmavého folia, vpředu bez tmavé kresby. Břicho tmavé se světlými skvrnkami. Přední okraj epig. vybíhá dozadu v krátký široký zaoblený scapus, kryjící z větší části drobnou parmulu. Hl. 1,5—1,7 mm. Zatím jen na močálech pod Pouzdřanskými kopei v pozdním létě a na podzim v. vz. *L. (M.) impigra* (O. P. Obr., 1871)
- 14 (11) Všechny oči veliké, stejné. Vzdálenost PSO je stejně veliká jako vzdálenost ZSO. Páříci ústrojí obou pohlaví mohutně vyvinutá, velmi nápadná. Abd. s charakteristickou kresbou. Nohy kroužkované 15
- Oči nestejně veliké, PSO zpravidla menší a více sblížené než ZSO 16
- 15 (14) Vzdálenost mezi ZSO a ZPO je menší než průměr středního oka. Ti I je asi 10× delší než široká. Žlábek chel. vzadu s 3 zoubky. Mt. IV bez btr. Délka noh: I, II, IV, III. Abd. široce oválný, téměř kulovitý ... *Labulla* Simon, 1884
- U nás jen 1 druh. Hl. 2,2—2,5 mm, šedožlutá s tmavším širokým lemem a hřbetní skvrnou. Abd. šedožlutý s bílými skvrnami a velmi výraznou, z černých laločnatých skvrn a příčných proužků složenou kresbou na hřbetě i po bocích. Nohy světle hnědé, tmavě kroužkované. Embolus mohutný, tenký, ve vyniklou spirálu o dvou závitěch stočený. Epig. veliká, nápadná, široce srdčitého a laločnatého obrysu (XLIII/4). V hustých stinných lesích zvl. hornatějších poloh nehoj. Husté, plachetkovité, jako dlaň veliké sítě, podobné sítím pokoutníků z rodu *Tegenaria*, nejčastěji v dutých pařezích a mezi kořeny stromů. Dospělí ♂♂ od VIII. do X. *L. thoracica* (Wid., 1834)
- Jmenovaná vzdálenost je aspoň tak veliká, jako průměr středního oka. Nohy kratší, silné, ti I jen asi 6× delší než tlustá. Mt IV s btr. Délka noh: IV, I, II, III. Žlábek chel. vzadu s 2 zoubky. Abd. protáhlý, v obryse elipsovitý ... *Stemonyphantes* Menge, 1886

*) Lamella characteristica (lam. char.): plochá část bulbu, vyrůstající z jeho base a vyčnívající před paracymbiem směrem dopředu jako jednoduchá nebo různě větvená, vykrajovaná nebo zprohýbaná lišta.

Jediný druh. Hl. 1,8—2,3 mm, žlutá nebo žlutohnědá, s tmavým podélným proužkem a okrajem. Abd. šedobílý nebo načervenalý, s černou kresbou, která je velmi proměnlivá. Světlá místa jsou hustě bíle skvrnitá. Ta ♂ mak. je protáhlý, v obrysu psí hlavy podobný. Epig. drobná, příčná, s krátkou stopkatou, na zadním okraji srdčitou ploškou. (XLIII/5, 6.) Na okrajích lesů, na lesních světlinách a loukách v trávě a na nižších rostlinách hoj. Dospívá na podzim, hlavní kopulační období je po přezimování na jaře *S. lineatus* (L., 1758)

- 16 (14) Mt I—III a často i IV s jediným trnem, zřídka je tento trn jen na mt I ... 17
— Aspoň mt III a IV s více než 1 trnem 18

XLIII

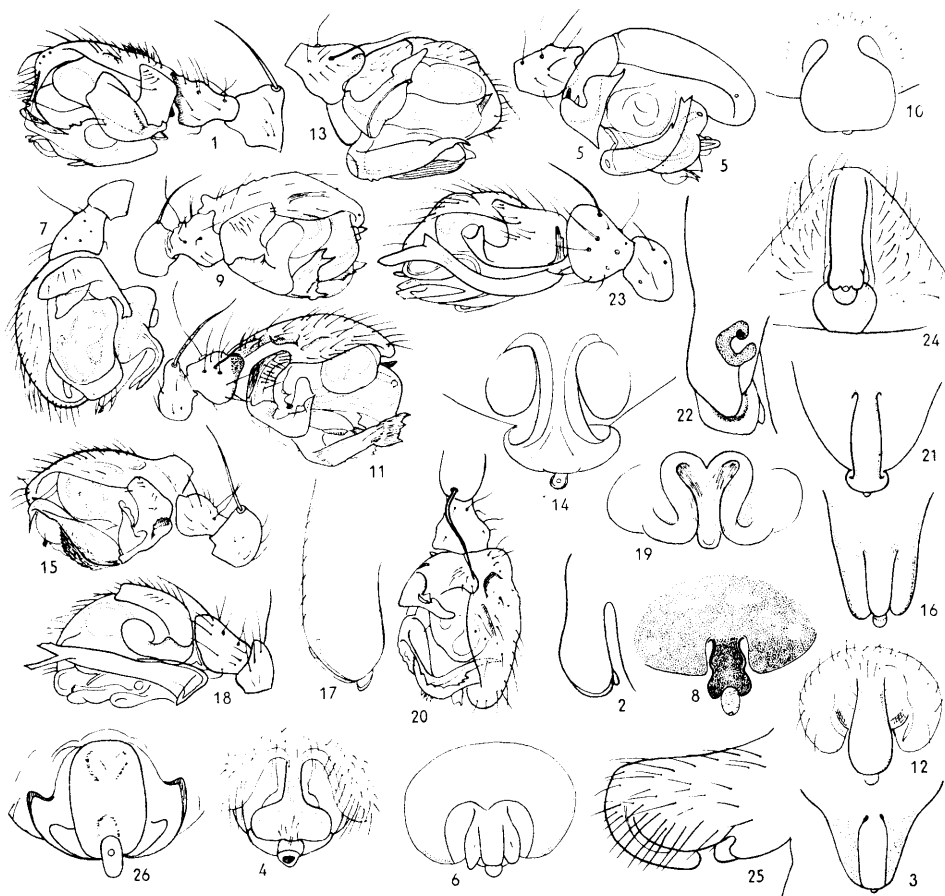
- 1 — *Linyphia pusilla*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *L. clathrata*, epig. 4 — *Labulla thoracica*, epig. 5 — *Stemonyphantes lineatus*, mak. ♂. 6 — Ibid., epig. 7 — *Bolyphantes crucifer*, mak. ♂. 8 — Ibid., epig. 9 — *Lepthyphantes cristatus*, mak. ♂. 10 — Ibid., epig. 11 — *L. mughli*, mak. ♂. 12 — Ibid., epig. 13 — *L. expunctus*, mak. ♂. 14 — Ibid., epig. 15 — *L. pulcher*, mak. ♂. 16 — Ibid., abd. ♀. 17 — Ibid., epig. 18 — *L. pallidiventris*, mak. ♂. 19 — Ibid., epig. 20 — *L. pisai*, mak. ♂. 21 — *L. obscurus*, mak. ♂. 22 — Ibid., epig. 23 — *L. mansuetus*, mak. ♂. 24, 25 — Ibid., epig. 26 — *L. arciger*, mak. ♂. 27 — Ibid., epig.

- 17 (16) Pt mak. se silným dlouhým, špičatým a zploštělým ostnem, opatřeným vespod v poslední $\frac{1}{3}$, kde je ztlustlý, i nahoře drobnými zoubky. Epig. drobná, velmi nenápadná, vzadu s příčnou řadou 3 drobných hrbolků: postranní jsou menší, tmavší, oblé, v mělkých výkrojích zadního oka je epigyny uložené, střední je širší a trochu delší, příčně obdélníkovitý, uprostřed s drobným knoflíčkem. Zbarvení bledě žluté, abd. s bílými skvrnkami a nejasnou tmavší kresbou. (XLIII/7, 8.) Hl. 0,9—1,1 mm. V suchých jehličnatých lesích ve vřesu a při patě stromů hoj. Dospělci od podzimu do jara *Bolyphantes crucifer* (Menge, 1866) (viz č. 20)
- Pt mak. se štětinou nebo hladkým oblým ostnem. Epig. j. tvaru *P l a c h e t k a*, *Lepthyphantes* Menge, 1866 (část)
- a Ti vespod s 1 nebo více trny. Cymbium vzadu na vnitřní straně s nízkým hrbolem b
- Ti I vespod bez trnů d
- b (a) Hrbol při basi cymbia je jen o málo širší než dlouhý, zaobleně obdélníkovitý, nahoře mělce vykrojený. Lam. char. s 3 štíhlými, nestejně dlouhými špičkami. Paracymbium má mezi kloubní a příčnou větví mohutný plochý zub. Epig.: scapus štíhle lichoběžníkovitý, aspoň o $\frac{1}{2}$ delší než při kořeni široký, směrem k basi stopkovitě zúžený, po délce uprostřed mělce vtisklý, na zadním okraji široce a dosti hluboce vykrojený. Nevypíná jamku epig. úplně, ale ponechává po stranách volný prostor. (XLIII/13, 14.) Btr na mt I = 0,24. Abd. vespod tmavě olivový, nahoře a po bocích bělavý, bíle tečkovaný, v basální polovině s černou podélnou, dvěma páry laloků opatřenou páskou (1. pár je větší a zašpičatělý) a vzadu s několika páry tmavých skvrn, nad bradavkami pak s několika úzkými příčnými proužky. Hl. 1—1,1 mm. V horských lesích v borůvce a trávě vz. Dospívá na podzim *L. expunctus* (O. P. Cbr., 1875)
- Hrbol cymbia je mnohem širší než vysoký, nahoře ploše vypuklý. Scapus je širší než dlouhý, vzadu srdčitý c
- c (b) ♂: Plochá, deskovitá, nahoře při basi štíhlým, vzhůru namířeným zubem opatřená lam. char. vybíhá vpředu ve 4 špičky, z nichž druhá je největší. Ti mak. s dlouhou štětinou. ♀: Scapus je vpředu neohraňovaný, vzadu ve výkroju bez knoflíkovitého výrůstku. (XLIII/11, 12.) Btr na mt I: 0,20. Trny noh kratší než u ostatních druhů r. *Lepthyphantes*, jen o málo delší než průměr článku. Zbarvení abd. podobné jako u předchozího druhu, avšak oba laloky podélné pásky jsou zašpičatělé a stejně dlouhé. Hl. 1,1—1,2 mm. V horských lesích d. hoj. již od V. *L. mughi* (Fick., 1875)
- ♂: Široká lam. char. se ke konci rychle zužuje a končí dvěma špičkami, oddělenými hlubokým výřezem; spodní, štíhlejší špička je dvoubrotá. Ti mak. bez silnější štětiny. ♀: Scapus je vpředu ohraničený příčným okrajem jamky a vzadu ve výkroju opatřený knoflíkovitým výrůstkem. Abd. vespod černý, svrchu bílý s černou podélnou páskou, po jejích stranách je řada černých okrouhlých skvrn, spojených s páskou černými příčkami. (XLIII/15—17). Hl. 1—1,1 mm. V. Tatry, v trávě lesů od VI. v. vz. *L. pulcher* (Kulez., 1881)
- d (a) ♂♂ c
 ♀♀ A

- e (d) Ti mak. je nahoře uprostřed nebo vpředu zdvižena v nápadný zaoblený lalok, takže včetně laloku je mohem vyšší než dlouhá. Paracymbium je opatřeno velkým zubem. Abd. jednobarevný, bez kresby f
- Ti mak. je nahoře plochá, nebo pravidelně klenutá, bez odděleného laloku h
- f (e) Lalok je mohutný, zaujímá téměř celou délku ti a je skoro o polovinu delší než její šířka; vzadu je téměř rovný, vpředu vypuklý. Pt mak. se silnou, velmi prohnutou štětinou a několika kratšími, ale nápadnými štětinami. Lam. char. rozeklaná ve 2 nesejně dlouhé špičky, horní je stíhlá, zašpičatělá, mírně prohnutá (XLIII/26). Hl. 0,8 mm. V mechu a trávě podhorských a horských lesů v Jesenicích a na Slov.
- Lalok je menší a jiného tvaru. Pt mak. s dlouhým ostnem nebo štětinou bez vedlejších nápadných štětín g
- g (f) Lalok vyrůstá uprostřed ti, je pravidelně klenutý, téměř souměrný, asi o 1/5 nižší než její šířka. Ti se silným tyčinkovitým, až teprve na konci zašpičatělým ostnem. Lam. char. je široce pentlicovitá, v pravém úhlu ohnutá, na konci ve 2 mohutné laloky vykrojená (XLIII/20). Zbarvení těla i končetin bledé, krémově žluté. Hl. 1—1,1 mm. V bukových lesích v norách myši a krtků, probíhajících pod hluboko zabořenými kameny. Dospělci v VIII. *L. pisai* Miller, 1951
- Lalok je malý a vyrůstá v horním předním rohu ti, která se tak v obryse podobá papuči. Lam. char. vyčnívající před paracymbiem je krátká, téměř obdélníkovitá, na přední hraně mělce vykrojená. Paracymbium s 2 silně vyvinutými zuby. Pt mak. nahoře silně vypuklá (XLIII/23). Hl. 0,9 mm, hnědožlutá s černým lemem, abd. tmavošedý s 3—4 světlými proužky vzadu. V jehličnatých lesích v trávě hoj. Dospělí od podzimu do jara *L. mansuetus* (Thor., 1875)
- h (e) Cymbium je vzadu protaženo ve veliký kuželovitý, šikmo dozadu namířený roh, který je tak dlouhý jako ti mak. Lam. char. je velmi dlouhýdýkovitá a vyčnívá z bulbu (XLIII/21). Pt mak. se silnou štětinou, ti bez ní. Btr na mt I = 0,85; II = 0,40; III = 0,30. Hl. 0,8—0,9 mm, tmavohnědá až černohnědá s úzkým černým lemem a paprskovitými proužky. V stinných, zejména smrkových lesích nehoj. od podzimu do jara *L. obscurus* (Bl., 1841)
- Cymbium je vzadu zaoblené nebo jen s drobným hrbolkem, řidčeji s velkým, avšak širokým, téměř lichoběžníkovitým hrbolem i
- i (h) Ti mak. se 4—5 dlouhými štětinami. Lam. char. lístkovitá, s úzkou řemínkovitou krátkou stopkou a s pálkovitě nesouměrně rozšířeným koncem. Cymbium vzadu s malým kuželovitým hrbolkem j
- Ti mak. jen s jednou delší štětinou nebo bez ní k
- j (i) Cymbium má vzadu za popsaným hrbolkem ještě jeden menší, ležící níže (XLIII/9). Hl. hnědá s tmavohnědým lemem. Abd. na hřbetě bledý s 4—5 širokými příčnými tmavými skobovitými proužky; břicho tmavé. Hl. 1,1 mm. V hrabance, listí a mechu vlhkých lesů v. hoj. Dospělci po celý rok, hlavní kopulační období v IV.
- Zadní menší hrbolek chybí nebo je jen naznačen (XLIII/18). Hl. jasně žlutá, abd. smetanově bílý včetně břicha, na hřbetě s bílými tečkami a jen někdy se stopami 2—3 párů příčných kratinkých čárek. Hl. P. p o z e m n í, *L. cristatus* (Menge, 1866)

- 1,2 mm. V horských lesích střed. Slov. v. vz. *L. pallidiventrīs* Mill. et Krat., 1948
- k (i) Lam. char. je řemínkovitá, rovná nebo vzhůru prohnutá, na konci rozeklaná ve 2 špičky 1
- Lam. char. je jiného tvaru; je-li na konci rozeklaná ve 2 špičky, pak je široká, dolů prohnutá a její špičky jsou namířeny šikmo dolů p
- l (k) Lam. char. je velmi dlouhá, vzniká při basi bulbu poblíž ti a špičkami přechází vrchol cymbia m
- Lam. char. je kratší, vyrůstá až před paracymbiem a obě špičky končí daleko před vrcholem bulbu n
- m (l) Lam. char. je v pravidelném oblouku vzhůru prohnutá a zakončená 2 velmi nestejnými, širokým výřezem oddělenými špičkami; jen dolní špička, která je 6 × delší a mnohem širší než horní, přechází vrchol cymbia. Ti mak. z štíhlého krčku hlavicovitě napuchlá. Příčná větev paracymbia je tak široká jako délka ti a je v dolním koutě opatřena tmavým, souběžně s předním okrajem ti vzhůru namířeným plochým a špičatým zubem. Štětina ti je mnohem delší než štětina pt (XLIV/23). Zbarvení bledé. V norách myši a krtků a v dutinách pod kameny v. vz. Dospělí ♂ a ♀ nalezeni v VI.—VIII. *L. insignis* O. P. Cbr., 1913 (= *pillichi* Kulez.)
- Lam. char. je rovná a její obě špičky přecházejí vrchol cymbia; dolní je nejvýše 2 × delší než horní. Příčná větev paracymbia je jen tak široká jako kloubní větev (XLIV/18). Abd. černý nebo tmavohnědý, s kovovým leskem, na hřbetě s 4 páry bělostných skvrn, z nichž skvrny 1. páru jsou největší a více sblížené, skvrny 4. páru nejvzdálenější. Hl. 0,9 mm. Na suchých teplých stráních v trávě a pod kameny porůznu. Na stepních lokalitách Mor. a Slov. místy hoj. Dospělci na jaře a v časném létě *L. keyserlingi* (Auss., 1867)
- n (m) Cymbium vzadu s 2laločným, dozadu namířeným hrbolkem. Pt mak. kuželovitě zdvižena a opatřena silnou štětinou. Lam. char. při pohledu z boku téměř rovná, při pohledu trochu zpředu slabě prohnutá, na dolním okraji zoubkovaná a na konci rozeklaná ve dvě stejné špičky (XLIV/9). Hl. 0,9 mm. Na lesních mechatinách velmi pořídku *L. kochi* Kulez., 1898
- Cymbium vzadu zaoblené. Pt mak. ploše klenutá o
- o (n) Fe I—IV vpředu s trnem, mt I—II s osinou. Paracymbium na příčné větvi s 2 kolnými, napříč vedle sebe stojícími zuby. Lam. char. vzhůru kolmo k okraji cymbia zakřivená, na zadním, konkávním okraji v apikální čtvrtině opatřena špičkou, která je o málo kratší než špičky terminální (XLIV/5). Hl. 0,7 mm, žlutohnědá s odstínem do šeda, s úzkým černým lemem. Hřbet abd. světle šedý, břicho černošedé. V Tatry (Kanzík) v mechu v VIII. Jinak znám jen ze sev. Švédska a Laponska *L. exiguus* Holm, 1939
- Jen fe I vpředu s trnem, mt I—III s osinou. Paracymbium bez zubu. Řemínkovitá, vidlicovitě rozštěpená lam. char. leží pod bulbem a je v obloučku dopředu namířená (XLIV/7). Hl. 0,6 mm, olivově hnědá s tmavším lemem a jen s náznakem okeipitální skvrny; hřbet abd. i břicho jsou černé. Zjištěn jen u Mohelna, kde žije vel. vz. v trávě. Dospělci v VII. a VIII. *L. nanus* Kulez., 1898

- p (k) Pt mak je na konci zdvižena v oblý nebo kuželovitý hrbol, který strmě spadá k ti a je na temeni opatřen dlouhou silnou štětinou. Ti mak bez silnější štětiny nebo se štětinou mnohem tenčí a kratší než štětina pt. Abd. jednobarevný
- Pt mak. je nahoře plochá nebo pravidelně klenutá. Štětina ti je mnohem delší a tlustší než štětina pt. Abd. zpravidla s kresbou
- = Pt mak. je nahoře plochá. Obě štětiny jsou málo odlišné. Ti mak. je vpředu na horní vnější straně vykrojena ve 2 laloky, Lam. char. je veliká, dvojitá; leží pod bulbem a její vnější část, namířená šikmo k vrcholu bulbu, je pásovitá a teprve v poslední třetině zúžená a zakončená drápkovitě dolů ohnutou špičkou; zadní část je stejně dlouhá,

XLIV

1 — *Lepthyphantes angulipalpis*, mak. ♂. 2, 3 — Ibid., epig. ze strany a zespodu. 4 — *L. pisai*, epig. 5 — *L. eriguus*, mak. ♂. 6 — Ibid., epig. 7 — *L. nanus*, mak. ♂. 8 — Ibid., epig. 9 — *L. kochi*, mak. ♂. 10 — Ibid., epig. 11 — *L. angulatus*, mak. ♂. 12 — Ibid., epig. 13 — *L. spaeleomoravicus*, mak. ♂. 14 — Ibid., epig. 15 — *L. nodifer*, mak. ♂. 16, 17 — Ibid., epig. 18 — *L. keyserlingi*, mak. ♂. 19 — Ibid., epig. 20 — *L. monticola*, mak. ♂. 21, 22 — Ibid., epig. 23 — *L. insignis*, mak. ♂. 24, 25 — Ibid., epig.

- souběžná, na vrcholu zaoblená. Paracymbium s drobným zoubkem v zadním spodním rohu (XLIV/13). Mt IV s osinou. Abd. olivový. Hl. 0,90 mm. V ústí jeskyně „Býčí skála“ v Moravském Krasu vz. ...
..... *L. spelaeomoravicus* Krat. et Mill., 1939
- r (p) Pt mak. s hrbolem na vrcholu zaobleným. Lam. char. řemínkovitá, v pravém úhlu vzhůru ohnutá, špičkou zakončená a na předním okraji zubatá. Paracymbium s černým špičatým zoubkem na rozhraní kloubní a příčné větve (XLIV/20). Hl. 0,8 mm. V mechu horských lesů pořádku. Dospělci v létě a na podzim *L. monticola* (Kulez., 1881)
- Pt mak. s hrbolem kuželovitým. Lam. char. má jiný tvar s
- s (r) Lam. char. je dlouhá, pozvolná zúžená, v poslední $\frac{1}{3}$ zašpičatělá a kolmo dolů ohnutá. Naspodu je v basální polovině opatřena prohnutou, hustě ostrnitou štíhlou lopatkou. Cymbium vzadu s širokým, zaobleně pětiúhelníkovitým hrbolem. Hl. 0,9 mm (XLIV/15). Ve světlých lesích v trávě a mechu vz. od léta do podzimu *L. nodifer* Sim., 1884
- Lam. char. je pod paracymbiem v pravém úhlu ohnutá, řemínkovitá, šikmo dopředu namířená, rovná, na konci rozšířena v širší, šikmo zkosenou a na předním okraji několika zoubky opatřenou plošku. Paracymbium velmi složité, opatřené na rozhraní mezi příčnou a koncovou větví výrůstky. Cymbium vzadu se zaobleným hrbolem (XLIV/11). Hl. 1 mm. V rašeliníku a mechu u Borkovic v již Č. v. vz. v VI.—VIII. *L. angulatus* (O. P. Cbr., 1881)
- = Lam. char. je jiného tvaru t
- t (s) Velmi složitá lam. char. zaujímá celou délku bulbu a je před jeho vrcholem zakončena 2 vzhůru ohnutými špičkami. Paracymbium v ohbí s 1 malým a 1 velmi dlouhým a štíhlým kolmým zoubkem. Cymbium vzadu zaoblené (XLIV/1). Hl. 0,9 mm. V listí a trávě stinných lesů od září do května nehoj. *L. angulipalpis* (Westr., 1851)
- Lam. char. je jednoduchá, široce páskovitá, dolů prohnutá, s horním okrajem pravidelně vykrojeným; střední podélnou rýžkou je rozdělena na 2 části: horní končí tmavou, dolů ohnutou špičkou nedosahující vrcholu cymbia, dolní je kratší, vzhůru zaoblená. Paracymbium má na příčné větvi velký složitý zub; jeho koncová větev je rozšířena v blanitý lalok. Cymbium tvoří vzadu na vnitřní straně široký, šikmo zkosený a v rozích zaoblený hrbol (LXI/25). Hl. 1,2 mm. Až dosud byl znám jediný ♂ od Vídně. U nás byl zjištěn na stepích u Radotína a Pouzdřan *L. geniculatus* Kulez., 1899
- u (p) Lam. char. je široce listovitá, téměř rovná, na konci uťatá a nepravidelně zoubkovaná, v dolním ohbí opatřená širokým špičatým zubem. Paracymbium se silným špičatým zubem na rozhraní mezi příčnou a koncovou větví a s menším zubem na druhém konci příčné větve (XLV/14). Mt IV bez osiny. Zbarvení žluté nebo žlutohnědé, abd. téměř bez kresby. Hl. 0,9 mm. V stinných vlhkých lesích v listí, norách, v dutinách pod kameny ap. hoj. Dospívá od IV. do VIII. *L. pallidus* (O. P. Cbr., 1871)
- Lam. char. je silně ohnutá, v ohbí nejširší, ukončená dvěma nestejně dlouhými špičkami. Mt IV s osinou. Abd. s kresbou v
- v (u) Paracymbium s 2 zoubky x
- Paracymbium s 1 zoubkem y

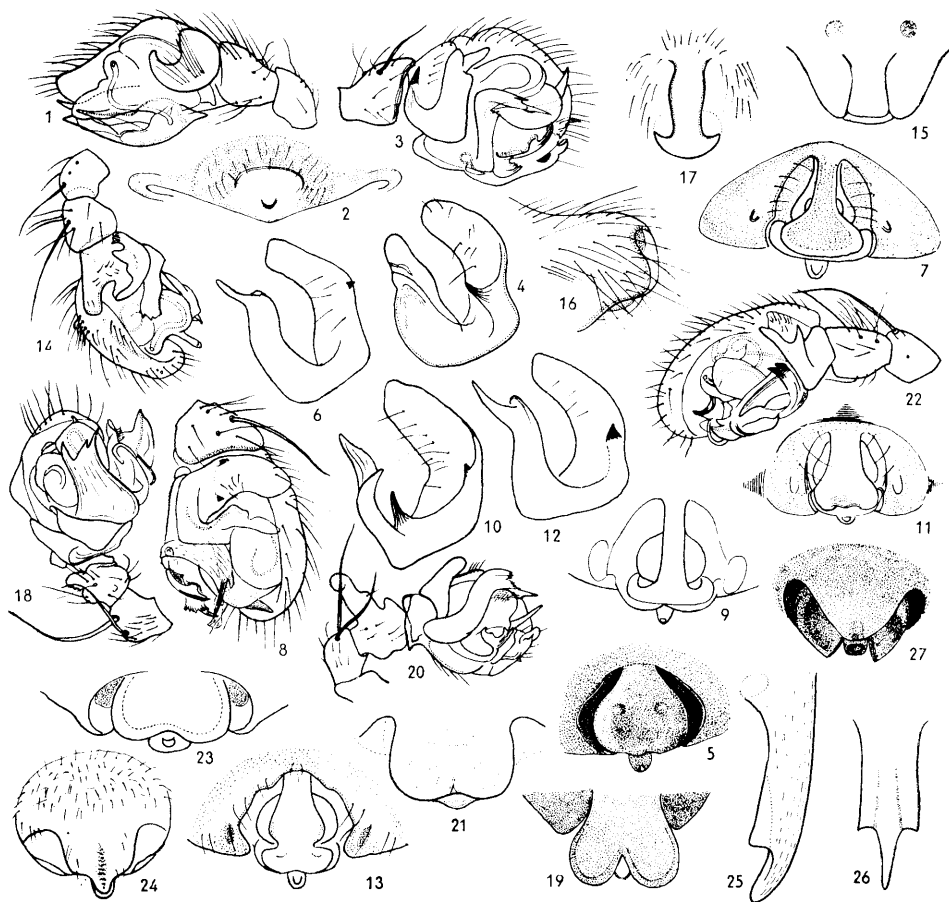
- x (v) Zoubek příčné větve paracymbia je drobnější než zoubek při basi koncové větve. Na konkávní straně lam. char. je několik blanitých špiček (XLV/10). Hl. 1,0 mm. V listí, mechu a pod kameny v stinných vlhkých lesích v. hoj. Dospívá od V. do X. *L. tenebricola* (Wid., 1834)
- Oba zoubky jsou stejně velké. Lam. char. jen s 2 nestejně velkými, dosti širokými špičkami na konci (XLV/8). Hl. 1,0 mm. V mechu a listí světlých lesů v. vz. Dospívá v téže době jako předchozí *L. tenuis* (Bl., 1852)
- y (v) Zoubek paracymbia je namířen dozadu. Lam. char. má kromě obou dlouhých terminálních špiček ještě 2 špičaté průhledné cípky (XLV/6). Hl. 1,2—1,5 mm. U nás nebyl dosud zjištěn, avšak vzhledem k zeměpisnému rozšíření je jeho výskyt u nás více než pravděpodobný *L. zimmermanni* Bertkau, 1890
- Zoubek paracymbia je namířen dopředu z
- z (y) Zoubek paracymbia je delší než při basi široký, štíhlý. (XLV/3, 4.) Lam. char. je nahoře v ohbí zaoblená. Boky chel. jen s několika (5—6) široce oddálenými stridulačními rýžkami. Hl. 0,9 mm. Ve vlhkém listí stinných lesů d. hoj. od V. do XI. *L. flavipes* (Bl., 1854)
- Zoubek paracymbia je tlustší, kratší než při basi široký (XLV/12). Lam. char. je nahoře v ohbí lemována zoubkovanou blankou. Boky chel. s velkým počtem hustě seskupených (přes 20) stridul. rýžek. Hl. 0,8 mm. Na okrajích lesů, pasekách, v mechu, trávě a listí všude v. hoj. Dospělci od V. do zimy *L. mengei* Kulcz., 1887
- A (d) Abd. bledě žlutý, bez kresby. Epig. má podobu velkého, kolmo od břicha odstávajícího chlupatého hrbolu. Scapus úzký, pentlicovitý, od vřeholu hrbolu na jeho zadní stranu ohnutý, velmi nezřetelný. Mezi jeho špičkou a břichem leží drobná skulina, patrná při pohledu zezadu B
- Abd. jednobarevný, beze stop po nějaké kresbě; je-li žlutý, pak scapus má vpředu úzkou podélnou stopku, rozšířenou vzadu v příčnou elipsovitou plošku (paletu), která je 3—4× širší a aspoň tak dlouhá jako stopka C
- = Abd. na hřbetě s kresbou, která je jen někdy ± redukována, ale pak po bocích nebo aspoň vzadu nad tmavou špičkou má světlý proužek . L
- B (A) Hrbol epig. v profilu téměř 2× delší než při kořeni široký, vzadu při kořeni na každé straně s lalůčkem. Skulina mezi špičkou scapu a břichem je téměř okrouhlá. (XLIV/24, 25.) Mt I—IV s osinou. Hl. 1,1, noha I = 5,2 mm . . *L. insignis* O. P. Cbr., 1913 (= *pillichi* Kulcz. 1915)
- Hrbol epig. v profilu jen asi tak dlouhý jako při basi široký. Zadní skulina je podkovovitá. (XLV/16, 17.) Jen mt I s osinou. Hl. 0,85, noha I = 3,9 mm. Samec není znám. Jediná ♀ v krtčí noře na zahradě v Soběslavi v VI. Snad jen forma předchozího druhu *L. subterraneus* Mill. et Krat., 1948
- C (A) Scapus velmi dlouhý, úzký, téměř rovný, po stranách rovnoběžný, k břichu přitisklý, na konci z obou stran vykrojený tak, že uprostřed vzniká dlouhá špička (XLV/25, 26). ♂ není znám. Rakousko, Švýcarsko; 1 ♀ v trávě u paty stromu v zámeckém parku v Lednici *L. notabilis* Kulcz., 1887
- Scapus jiný D
- D (C) Scapus je v obryse široce trojúhelníkovitý, na konci zaoblený a s drobným pupíčkem opatřený, při basi skoro 2× širší než dlouhý, klenutý. Po jeho

- stranách jsou 2 ploché kopinaté výrůstky a uprostřed mezi jejich špičkami oblá bradavka (XLV/27). Mt I, II s osinou. Hl. 0,9 mm. ♂ není znám. V mechu horských lesů u Turč. Teplíc *L. schenkeli* Miller, 1937
- Scapus je jiného tvaru, při basi je užší nebo jen o málo širší než na konci E
- E (D) Epig. má tvar velkého, k břichu přitisklého laloku, na jehož oblém konci leží přezkovitý scapus, kryjící zcela jamku epigyny F
- Lalok epig. je kratší, okraje scapu nejsou rovné a rovnoběžné H
- F (E) Lalok epig. při pohledu ze strany je ke konci silně napuchlý, uprostřed zaškrbený. Scapus je širší než šířka postranního křídla a zabírá skoro $\frac{3}{4}$ délky laloku. (XLIV/2, 3.) Hl. 0,7—0,9 mm, žlutohnědá se zřetelným černým, vzadu širším lemem. Abd. černavý, nohy žluté. Btr mt I = 0,2 *L. angulipalpis* (Westr., 1851)
- Lalok epig. v profilu je všude stejně široký nebo ke konci zúžený G
- G (F) Scapus je asi tak široký jako postranní křídla, při basi trochu širší než na zaobleném konci, který je v úrovni obou postranních křídel, takže hrbol epig. je na zad. okraji 3laločný (XLIV/16, 17). Hl. 1 mm *L. nodifer* Sim., 1884
- Scapus je mnohem užší než šířka postranního křídla, při basi mírně zaškrbený; jeho vrchol přečnává obě křídla (XLIV/21, 22). Hl. 0,8 mm, žlutohnědá, lehce začernalá s tmavším okrajem, nohy trochu tmavší než hl. Abd. šedavý, břicho tmavší *L. monticola* (Kulez., 1881)
- H (E) Scapus přechází svým kořenem plynule v klenbu epigyny, takže jeho kořen není napříč přerušen předním okrajem jamky epigyny J
- Kořen scapu je napříč přerušen přečnávajícím předním okrajem jamky epig. K
- J (K) Scapus je velmi drobný, po stranách 2laločný; zadní lalok přečnává okraje epig., je vzadu hluboce vykrojený a ve výkroju opatřený bledým velkým jazyčkem (XLIV/8). Hl. 0,6 mm, olivová s tmavším lemem, očním polem a okepitální skvrnou. Abd. hnědožlutý s černým břichem. Nohy jasně žluté *L. nanus* Kulez., 1898
- Scapus se od kořene k zaoblenému konci zvolna a pravidelně rozšiřuje, na konci je sotva 2× širší než při basi, je zhruba kyjovitého obrysu (XLIV/12). Hl. 1 mm, okrová s tmavším okrajem. Abd. svrchu žlutavý, boky a břicho tmavší *L. angulatus* (O. P. Cbr., 1881)
- = Scapus má zpočátku okraje rovnoběžné, v zadní $\frac{1}{3}$ je napříč kotvovitě rozšířený. 3× širší než na stopce (XLIV/14). Hl. 0,85—0,9 mm, žlutavá s tmavším okrajem a tenkým lemem a s tmavší paprscitou kresbou na hřbetě. Abd. olivově hnědožlutý s černavým břichem *L. spelaeomoravicus* Krat. et Mill., 1939
- = Scapus pálkovitý, s krátkou širokou stopkou a okrouhlou paletou; kryje zcela jamku epig. až na nepatrné skupinky po stranách stopky.
- α Epig. větší, šířka scapu asi 0,23 mm. Její vrchol je ventrálně na každém boku opatřen zaobleným křídélkem dotýkajícím se scapu, který poněkud odstává. (LXII/25, 26.) Hl. 0,90—0,93 mm *L. geniculatus* Kulez., 1898
- Šířka scapu asi 0,18 mm. Epig. v profilu bez postranních křídel. Scapus při pohledu ze strany těsně přiléhá k rovným okrajům hrbolu epigyny. Hl. 0,80—0,85 mm *L. kochi* Kulez. 1898

- K (H) Scapus je v obryse zvonkovitý, vzadu 3laločný, polorozvitému květu podobný (XLIV/6). Hl. 0,75 mm, šedavě žlutohnědá, s úzkým černým lemem *L. exiguus* Holm. 1939
- Scapus je široce a pravidelně oválný, o polovinu delší než široký, s postranními okraji rovnoběžnými a téměř rovnými. V profilu je prstencovitě ztočený, takže uzavírá kanálek dobře patrný z boku. Hrbol epig. je v profilu nad kořenem scapu zaoblený (XLIII/27). Hl. 0,8 mm. Velmi podobný *L. mansuetus* *L. arciger* (Kulcz., 1881)
- = Scapus je v obryse široce hruškovitý nebo zaobleně trojúhelníkovitý, při pohledu zezadu téměř kruhovitý. V profilu je jen málo klenutý, takže pod ním není žádný volný prostůrek. Hrbol epig. je při pohledu ze strany nad kořenem scapu drápkovitě povytažený (XLIII/24, 25). Hl. 0,9 mm *L. mansuetus* (Thor., 1875)
- L (A) Scapus hnědočervený, mnohem širší než dlouhý, 2křídlý, na zadním okraji s širokým výřezem (XLIII/22). Btr na mt I = 0,85, II = 0,40. Abd. v basální polovině s černou, šedě lemovanou skvrnou, vzadu černý s 3—4 světlejšími příčkami. Hl. 0,8—0,9 mm *L. obscurus* (Bl., 1841)
- Scapus má jiný tvar M
- M (L) Abd. tmavý s kovovým leskem a 4 páry bělostných skvrn, z nichž skvrny prvního páru jsou největší. Epig. s plochými listami tvaru X (XLIV/19). Hl. 0,8 mm *L. keyserlingi* (Auss., 1867)
- Abd. šedavý, vzadu s 3—4 málo zřetelnými příčnými proužky. Scapus epig. je červenohnědý, plochý, dlouze obdélníkovitý nebo dopředu trochu zúžený a s okraji vně zahnutými; je poněkud kratší než šedavá postranní křídla, která jej ohraničují (XLV/15). Celkové zbarvení žlutohnědé. Hl. 0,9 mm *L. pallidus* (O. P. Cbr., 1871)
- = Abd. je jinak zbarvený. Scapus má vpředu užší stopku a vzadu širší oválnou nebo příčnou paletu N
- N (M) Stopka je krátká, paleta téměř okrouhlá, opatřená dvěma mělkými postranními vtisky; kryje téměř celou jamku. Boky chel. jen s několika (3—4) široce oddálenými stridulačními rýžkami (XLV/5). Celkové zbarvení černavé, nohy kontrastně světlé, abd. šedý až černavý s tmavší kresbou, jen vpředu na každé straně větší světlejší skvrna a po bocích 2 bílé skvrny. Hl. 0,9 mm *L. flavipes* (Bl., 1854)
- Stopka se z užšího krčku velmi rozšiřuje, a pak je těsně před paletou znovu zaškrcena, takže vzniká dojem, že paleta je 2laločná (XLV/13). Boky chel. mají po celé délce velký počet dlouhých a velmi hustých stridulačních rýžek. Abd. svrchu světle hnědý, po stranách s velkými bílými skvrnami, ležícími před černými skvrnami; boky abd. s párem velkých bílých skvrn. Hl. 0,8 mm *L. mengei* Kulcz., 1887
- = Stopka epig. je dlouhá, mnohem delší než paleta, její okraje jsou rovnoběžné nebo dozadu rozbíhavé O
- O (N) Abd. smetanově bílý, bez kresby. Postranní okraje stopky scapu a přední okraje palety tvoří zaoblený úhel o málo větší než 90°, takže přední a zadní okraj příčné palety jsou téměř rovnoběžné (XLIV/4). Hl. 1,2 mm *L. pisai* Miller. 1951
- Abd. aspoň vzadu s náznakem kresby. Epig. jiného tvaru P
- P (O) Stopka scapu je široká, jen asi 2 × užší než paleta, v níž celkem plynule přechází. Scapus na zadním konci uprostřed s příčnou, silněji sklero-

- tisovanou a vystouplou, dozadu prohnutou listou (XLV/11). Abd. svrchu šedobílý s 4—5 tmavými skobovitými proužky, vzadu nad bradavkami bílý proužek, který je na bocích abd. jen krátce dopředu protažen; v přední části abd. zůstala jako pozůstatek tohoto postranního proužku zachována na každé straně bílá skvrna. Hl. 1 mm *L. tenebricola* (Wid., 1834)
- Stopka je úzká, dlouhá, s okraji rovnoběžnými a teprve v poslední čtvrtině v pravém úhlu vně zahnutými. Paleta má tvar kotvy (XLV/9). Abd. svrchu bělavý s párovitými tvavými skvrnami. Hl. 1,1 mm *L. tenuis* (Bl. 1852)
- Stopka scapu je kratší, paleta není kotvovitá R
- R (P) Břicho smetanově bílé, hřbet abd. vzadu se stopami kresby. Paleta s 2 drobnými okrouhlými vtisky po straně; pod ní vyčnívá ploténka, která je o málo širší než paleta (XLIII/19). Hl. 1,2 mm *L. pallidiventris* Mill. et Krat., 1948
- Břicho tmavé, hřbet abd. s více méně výraznou kresbou S
- S (R) Jamky epig. po stranách stopky jsou vpředu velmi široké, s okraji silně vyztuženými. Pod paletkou nevyčnívá žádná ploténka (XLIII/10). Abd. svrchu šedobílý s 4—5 příčnými tmavými lomenými proužky. Hl. 0,9—1 mm P. p o z e m n í, *L. cristatus* (Menge, 1866)
- Zmíněné jamky jsou vpředu silně zúžené. Pod paletou vyčnívá ploténka, která je velmi zřetelná a širší než paleta (XLV/7). Abd. svrchu bílý nebo šedobílý, s 4 úzkými skobovitými tmavými proužky. Přední zaoblená část abd. je světlá (u *L. tenebricola* a *tenuis* tmavá). Hl. 1,1 mm *L. zimmermanni* Bertkau, 1890
- 18 (16) Vzdálenost mezi ZSO a ZPO je menší než průměr středního oka 19
- Jmenovaná vzdálenost je tak velká nebo větší než průměr SO 20
- 19 (18) Fe noh bez trnů: mt I, II bez trnů nebo vespod jen s osinou. Délka noh IV, I, II, III. Cymbium vzadu s velkým kuželovitým hrbolem, nesoucím tlusté trojhruté trny, rozdělené podle velikosti do 2 skupin (XLVI/28). Epig. s trojúhelníkovitým, na špičce rozpolceným jazýčkem. Hl. 1,5—1,7 mm. Mezi pobřežními rostlinami tůní a rybníků a na močálech j. Čech *Mengea warburtoni* (O. P. Cbr., 1889) (viz též č. 21)
- Aspoň fe I s trny; mt I, II s více trny (výj. *L. annulatus*). Délka noh I, II, IV, III *Lepthyphantes* Menge, 1866, (část)
- a Mt I, II s 1 trnem hřbetním, III, IV kromě toho s 1 trnem břišním. Lam. char. plochá, široká, s rovnoběžnými okraji, jemně podélně rýhovaná, na konci ve 2 různě dlouhé špičky vykrojená. Podkovovitá apof. na vrcholu bulbu má obě ramena rovnoběžná. Scapus epig. široce a krátce jazykovitý, vzadu uprostřed s velmi širokým a krátkým výrůstkem; po stranách scapu leží světlé, úzce ledvinité, dopředu rozbíhavé vypukliny. Epig. má při pohledu ze strany a trochu zpředu podobu žabí hlavy. (XLVI/5. 6.) Hl. 1,1 mm. V mechu horských lesů *L. annulatus* (Kulez., 1881)
- Mt I a obvykle i II s více trny b
- b (a) Scapus při pohledu zespodu je zaobleně lichoběžníkovitý, při basi širší, asi tak dlouhý, jako na zadním okraji široký, uprostřed zadního okraje s trojúhelníkem zaobleným nehtíkem; postranní jamky epig. trojúhelní (XLV/24). Žlábkem chel. vpředu se 4 zoubky. Ti vespod s 2—3, ti II a IV s 1 trnem, všechny mt s 2—3 trny. Abd. černý, vpředu s 2 šedými skvrnami a za ni-

- mi se 7 příčnými proužky. Skvrny a proužky bíle mramorovány.
Hl. 1,2 mm. ♂ není znám. Hadevátá step u Mohelna, jediná ♀ v trávě
u paty stromu *L. gregori* Miller, 1947
— Scapus má jiný tvar c
c (b) ♂: Pt mak. s 2 silnými prohnutými štětínami; ti mak s hřbetní apofysou.
♀: Scapus kryje téměř celou jamku epig. v podobě paletky, jejíž kořen
není napříč přerušen předním okrajem jamky epigyny d
— ♂: Pt mak. jen s 1 štětinou nebo trnem, ti bez apofysy. ♀: Scapus kryje
jen malou část jamky nebo jeho kořen je přerušen předním okrajem
jamky e

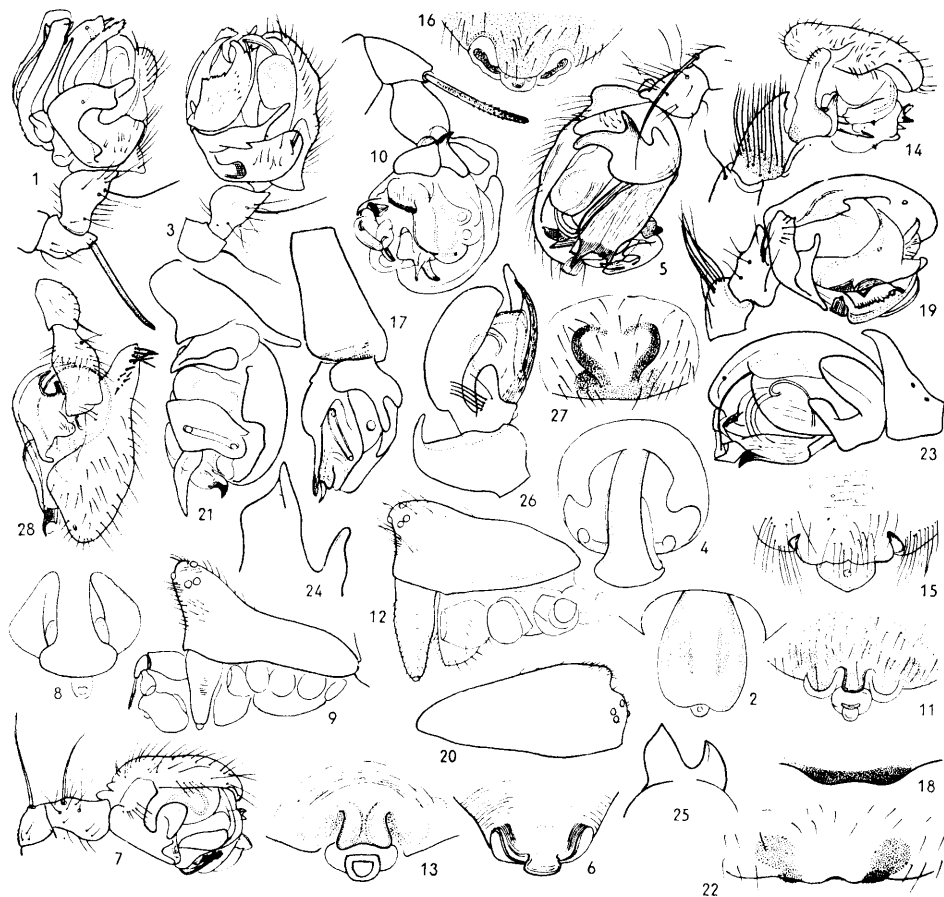

XLV

1 — *Bathypantes torrentum*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *Lepthyphantes flavipes*, mak. ♂. 4 — Ibid., paracymb. 5 — Ibid., epig. 6 — *L. zimmermanni*, paracymb. 7 — Ibid., epig. 8 — *L. tenuis*, mak. ♂. 9 — Ibid., epig. 10 — *L. tenebricola*, paracymb. 11 — Ibid., epig. 12 — *Lepthyphantes mengei*, paracymb. 13 — Ibid., epig. 14 — *L. pallidus*, mak. ♂. 15 — Ibid., epig. 16, 17 — *L. subterraneus*, epig. 18 — *L. nebulosus*, mak. ♂. 19 — Ibid., epig. 20 — *L. collinus*, mak. ♂. 21 — Ibid., epig. 22 — *L. varians*, mak. ♂. 23 — Ibid., epig. 24 — *L. gregori*, epig. 25, 26 — *L. notabilis*, epig. 27 — *L. schenkeli*, epig.

- d (c) Hřbetní apof. ti je štíhlá, palcovitá, vpředu zoubkem opatřená, delší než šířka článku. Scapus je vzadu srdcovitě vykrojený, o polovinu širší než dlouhý. (XLV/20, 21.) Nohy výrazně kroužkované. Hl. 2—2,5 mm. Na suchých pahorcích v. vz. *L. collinus* L. K., 1872
- Hřbetní apof. ti je nízká, široce kýlovitá, v obryse téměř obdélníkovitá, s horním okrajem zoubkovaným; je 2× nižší než šířka článku scapu. Scapus je hluboce srdčitě vykrojený, více než 2× širší než dlouhý. (XLV/18, 19.) Nohy jen málo zřetelně kroužkované nebo skvrnité, u ♂ zpravidla jednobarevné. Hl. 1,7—2 mm. Ve sklepích, šachtách, chlévech ap. v. hoj. *L. nebulosus* (Sund., 1829)
- e (c) Cymbium vzadu s obdélníkovitým hrbolem, který je 3—4× delší než jeho výška. Scapus téměř ledvinitý, na basi přerušený předním okrajem epig. (XLV/22, 23.) Hl. 1,2—1,4 mm. Abd. na hřbetě bledý, vpředu s podélným tmavým proužkem a vzadu s několika příčnými proužky; po stranách břicha hnědočerná páska. V. Tatry mezi balvany v lesích vz. *L. varians* (Kulez., 1881)
- Cymbium vzadu s 1—2 kuželovitými hrboly. Scapus epig. jiný f
- f (e) Ti mak. s velmi tlustým ohebným trnem. Horní větev lam. char. úzce řemínkovitá, dole vpředu zoubkovaná, dolní větev zašpičatělá. Scapus úzce jazykovitý, uprostřed málo rozšířený, opatřený 2 souběžnými podélnými mělkými žlábkami. (XLVI/1, 2.) Hl. 1,3—1,5 mm. Abd. špinavě bílý se stříbřitými skvrnami a tmavými párovitými skvrnkami, boky a břicho tmavé. V jehlič. lesích pod kůrou stromů ap. hoj. *L. minutus* (Bl., 1833)
- Ti mak. s ohebnou tlustou štětinou. Scapus se stopkou a přič. paletou g
- g (f) Lam. char. je celokrajná, na konci zaoblená. Před ní leží černá pracičkovitá apof. Stopka scapu po celé délce opatřena rovnoběžným blanitým lemem. (XLVI/7, 8.) Hl. 1,2—1,4 mm. Nohy světle hnědé. V mechu lesů v. hoj. *L. alacris* (Bl., 1853)
- Lam. char. je téměř polokruhovitá, na spodním okraji zoubkovaná, vpředu rozečkaná ve 2 nestejně cípky. Stopka scapu má blanitý lem jen od base k svému středu. Nohy zpravidla kroužkované. (XLVI/3, 4.) Ve sklepích, prádelnách, sklenících, chlévech, dutých stromech v. hoj. *L. leprosus* (Ohl., 1865)
- 20 (18) Abd. s kresbou nebo aspoň s podélným tmavým pruhem. Btr na mt I = 0.2 (těžko viditelná). ♂: Pt mak. s tlustým trnem, hlava zdvižena v kužel *Bolyphantes*, C. L. Koch, 1837 (viz č. 17)
- a Mt I—IV nahoře s 1 osinou. Hlava ♂ jen málo zdvižena. Scapus epig. velmi široký, na konci vykrojený. Hl. 1,4 mm. Severský druh, ve stř. a záp. Evropě na vysokých horách. Sítě mezi kořeny stromů. U nás zatím nezjištěn, žije však v Rakousku a Německu *B. index* (Thor., 1856)
- Mt I—III s více trny b
- b (a) Hlava ♂ je široko dopředu protažena v kužel, ♀ má hrbol nižší a zaoblený. Clypeus je silně vyhloubený. Střední jazýček epig. má zadní okraj rovný. (XLVI/9—11.) Hl. 1,8 mm. Na loukách mezi keři v trávě d. hoj. *B. alticeps* (Sund., 1832)
- Hrbol hlavy ♂ není kuželovitý, nýbrž polokulovitý. ♀ nemá clypeus silně vyhloubený. Střední jazýček epig. je vzadu vykrojený. (XLVI/12,

- 13.) Hl. 1,7 mm. V horách mezi trávou a v mechu vz.
 B. luteolus (Bl., 1833)
- Abd. jednobarevný. Btr na mt I = 0,4—0,8, dobře viditelná 21
- 21 (20) Mt I, III a IV vespod s 1 nebo 2 osinami. Btr na mt I = 0,8. Cymbium vzadu se zaobleným hrbolem, porostlým svazkem tyčinkovitých, stejně dlouhých, na konci několikahrotých trnů. Epig. jazykovitá, na konci se zaoblenou příklopkou. U nás dosud nenalezen, ač tu pravděpodobně žije. Obývá močály a dospívá od VIII. do IX. *Mengea scopigera* (Grube, 1859) (viz č. 19)

XLVI

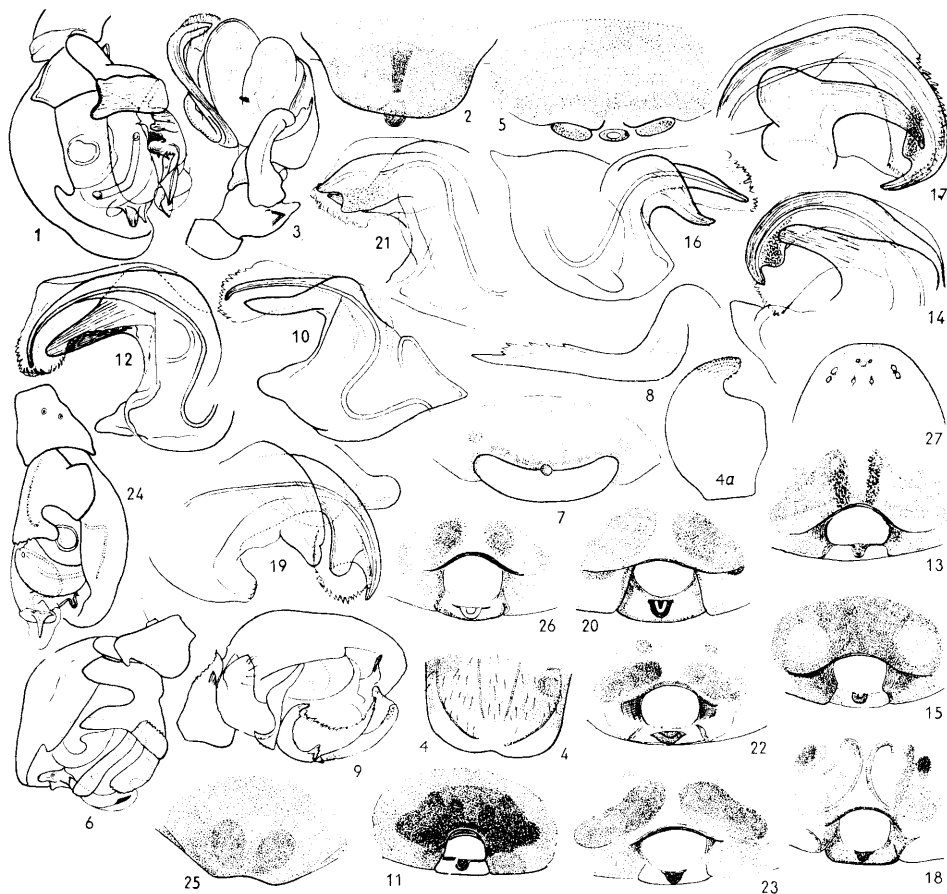
- 1 -- *Leptorhoptrum minutus*, mak. ♂. 2 -- Ibid., epig. 3 -- *L. leprosus*, mak. ♂. 4 -- Ibid., epig.
 5 -- *L. annulatus*, mak. ♂. 6 -- Ibid., epig. 7 -- *L. alacris*, mak. ♂. 8 -- Ibid., epig. 9 -- *Bolyphantes alticeps*, ♂. 10 -- Ibid., mak. ♂. 11 -- Ibid., epig. 12 -- *B. luteolus*, ♂. 13 -- Ibid., epig.
 14 -- *Centromerita bicolor*, mak. ♂. 15 -- Ibid., epig. 16 -- *C. concinna*, epig. 17 -- *Leptorhoptrum luthwaiti*, mak. ♂. 18 -- Ibid., epig. 19 -- *Microneta viaria*, mak. ♂. 20 -- *Hilaira excisa*, hl. ♂.
 21 -- Ibid., mak. ♂. 22 -- Ibid., epig. 23 -- *H. tatrica*, mak. ♂. 24 -- Ibid., terminál. apof. bulbu.
 25 -- *H. montigena*, ibid. 26 -- *Drepanotylus uncutus*, mak. ♂. 27 -- Ibid., epig. 28 -- *Mengea warburtoni*, mak. ♂.

- Mt I—III s 1 hřbetní osinou; ti noh mají kromě trnů hřbetních ještě i trny po stranách a vespod. Ti mak. s kartáčkem dlouhých, na konci jemně zpeřených štětín *Centromerita* Dahl., 1912
- a Ti I vespod s 5—7 trny; mt IV má po 1 trnu nahoře, vespod a vpředu. Ti ♂ mak. s 12 i více zpeřenými štětínami. (XLVI/14, 15). Celková délka 3—3,5 mm. V mechu lesů v. hoj. Dospělci zejména v XI. a XII. *B. bicolor* (Bl., 1833)
- Ti I vespod nejvýše s 3—4 trny; mt IV jen s 1 trnem hřbetním. Ti ♂ mak. jen s 6—9 slabě zpeřenými štětínami (XLVI/16). Celková délka 2,0—2,5 mm. Na podobných místech jako předchozí, avšak vz. *C. concinna* (Thor., 1875)
- 22 (2) Mt IV s btr 23
- Mt IV bez btr 26
- 23 (22) Btr na mt I = 0,52. Mak. ♂ s velmi drobným a štíhlým ta. Epig. velmi jednoduchá, má podobu mírně vypuklého políčka se silněji sklerotizovaným zadním okrajem *Leptorhoptrum* Kulcz., 1894
- Jen jeden druh. Hl. 1,8—2,2 mm. ♂: Ti mak. 2 × delší než pt, cymbium kratší a sotva širší než ti. Embolus tenký, špičatý, přímý, černý. (XLVI/17, 18.) V mechu horských lesů vz. *L. huthwaiti* (O. P. Cbr., 1861) (= *robustum* Westr.)
- Btr na mt I = 0,55—0,70. Pářící ústroje jiné 24
- 24 (23) Oči tvoří kompaktní skupinu; vzdálenosti zadních očí jen asi jako $\frac{1}{2}$ (♀) nebo $\frac{3}{4}$ (♂) jejich průměru. Profilová hřbetní čára je plochá, téměř rovná *Microneta* Menge, 1868
- Jediný druh. Hl. 1,1—1,2 mm. Pt mak. nahoře se štětíčkou dlouhých štětín, ti vespod silně vypuklá. Cymbium vzadu na vnitřní straně s tupým hrbolem (XLVI/19). Epig. tmavohnědá, s širokým, zaobleně trojúhelníkovitým jazýčkem, po jehož stranách vykukují oblé lalůčky. Btr na mt I = 0,66—0,7. V listí lesů a parků v. hoj. Dospělci v IV. a V. a znovu v XI. *M. variata* Sim., 1897
- Oči ve volnější skupině, vzdálenosti zadních jsou větší než průměr oka. Hřbet je za očima vypuklý a porostlý dlouhými štětínami 25
- 25 (24) Ti I vpředu s tenkým ostnem. Trny noh tenké a kratší (na ti IV jen asi o $\frac{1}{2}$ delší než průměr článku). Btr na mt I = 0,56—0,60 .. *Hilaira* Simon, 1884
- a Hl. ♂ je nad očima zdvižena v oblý chlupatý hrbolek s vyhloubeným předním okrajem. Embolus dýkovitý, prohnutý. Epig. velmi nenápadná, v podobě políčka ohraničeného vzadu silněji vyztuženým zvlněným okrajem a s 2 černými oblými skupinkami, před nimiž prosvítají okrouhlá, více oddálená receptakula. (XLVI/20—22.) Hl. 1,2—1,4 mm. Na lesních močálech v mechu a pod kameny vz. Dospělci v VIII., IX., samičky i na jaře *H. excisa* (O. P. Cbr., 1871)
- Hl. ♂ bez hrbolku za očima. Embolus tenký, dlouhý. Ti ♂ mak. na hřbetě se špičatou, nad cymbiem ohnutou apof. Epig. s příč. oválným políčkem, opatřeným 2 oblými hrbolky b
- b (a) Obě terminální apof. bulbu se v profilu délkou jen málo liší, jsou krátké, oddělené širokým výkrojkem; spodní okraj přední (spodní) apof. je vypuklý. Epig. podobná jako u násl. druhu, zadní rýžka však chybí (XLVI/25). Hl. 1,4—1,6 mm. Ve V. Tatrách pod kameny u sněžných jam a polí *H. montigena* (L. K., 1872)

- Spodní (přední) apof. na vrcholu bulbu je mnohem užší a kratší než horní (zadní) a její spodní okraj je vykrojený. Okraj políčka epig. je vpředu úzce, vzadu širěji přerušný, vzadu s prohnutou rýžkou. (XLVI/23, 24.) Hl. 1,4—1,6 mm. V mechu horských lesů v. vz. *H. tatrica* Kulcz, 1915
- Ti I vpředu bez ostnu. Trny noh dlouhé, zadní trn na ti IV je delší než 2násobný průměr článku. Btr na mt I = 0,78. Ti ♂ mak. bez apof., embolus velmi krátký, lupinkovitý *Montitetrix* Denis, 1962
Jediný druh. 0,9—1,2 mm. Epig. s širokým, ploše klenutým, polo-elipsovitým, hnědým a lesklým hrbolem, vyhloubeným zezadu v jamku, neúplně rozdělenou malým černým vertikálním drápkem, vyrůstajícím z jejího spodního okraje. Cymbium je při basi na vnějším okraji mléce vkleslé, hladké a lesklé, ohraničené vpředu tenkým břitem. Paracymbium velké, složité, vzadu s oblým zubem. (XLVII/1, 2.) Pod kameny na okraji sněžných polí ve V. Tatrách hoj. společně s *Oreonetides vaginatus* a *Lept. varians* *M. glacialis* (L. K., 1872)
- 26 (22) Btr na mt I = 0,28. Ti I vzadu s osinou. Žlábek chel. vpředu s 3 (4) delšími vzadu s 4 drobnými, hustými zoubky *Scoturgus* Sim., 1913
Jen 1 druh. Světle žlutý. Ti ♂: mak. s 2 zaoblenými, nestejně dl. apof., oddělenými okrouhlým výkrojkem; vnější je kratší, zašpičatělá (v profilu) a opatřená prohnutou štětinkou. Embolus dlouhý, řemínkovitý, zaujímá celou délku bulbu a je esovitě prohnutý. Epig. s širokým žlutohnědým napuchlým a podvinutým jazykem, opatřeným 4 dozadu sbíhavými hnědými rýhami. (XLVII/3, 4.) Pod hluboko zabořenými kameny v les. hrabance vz. *S. pilosus* Sim., 1913
- Btr na mt I = 0,25. Ti I a někdy i II na zadní ploše s trnem. Žlábek chel. vpředu s 5—7 delšími, vzadu s 5 drobnými, hustými zoubky *Aprolagus* Simon, 1929
- a Ti ♂ mak. má na hřbetní straně tlustou, hákovitě na vnější stranu zakřivenou, na vrcholu zaoblenou a drobnými zrníčky posetou apof. Epig. široce stříškovitě vyniklá, na zadním okraji hluboce vykrojená. (XLVII/4a, 5.) Hl. 1—1,1 mm. V stinných lesích v trávě hoj. *A. saxatilis* (Bl., 1884)
- Ti ♂ mak. v horním vnějším koutě s krátkou, tupě skobovitou, hladkou apof., namířenou špičkou dolů. Epig. s lesklým, plochým v obryse jehličkovitým jazyčkem, jehož přední okraj je uprostřed opatřen drobným knoflíčkem. (XLVII/6, 7.) Hl. 0,7—0,8 mm. V trávě v. vz. (Pavlovské kopce, Pouzdřany) *A. simplicatarsis* (Sim., 1884)
- = Ti ♂ mak. bez apof. nebo s 2 velmi krátkými, dopředu namířenými výstupy. Epig. s podélnou přepážkou, oddělující 2 postranní jamky . . b
- b (a) Ti ♂ mak. bez apof. Lam. char. úzce řemínkovitá, na konci šikmo zkošená a zoubkovaná. Přepážka epig. je dozadu zúžená a zašpičatělá, postranní jamky se dopředu rozbíhají. (XLVII/8, L/11.) Hl. 0,6 mm. V trávě hoj. *A. mollis* (O. P. Cbr., 1871)
- Ti ♂ mak. s 2 hřbetními krátkými apof. Lam. char. tvaru sférického trojúhelníka. Přepážka epig. obdélníkovitá, delší než široká, obě postranní jamky rovnoběžné. (XLVII/9, L/12.) V trávě a mechu vz. ... *A. beatus* (O. P. Cbr., 1906)
- = Btr na mt I = 0,3—0,4 27
- ≡ Btr na mt I = 0,57. Ti I na přední ploše s trnem. ♂: Hřbet tvoří za očima

- plochý hrbol s několika dlouhými štětínami, který plynule přechází v zadní sklon *Drepanotylus* Holm, 1945
- Jen jeden druh. Ti ♂ mak. s mohutnou drápvitou, dopředu prohnutou apof. Embolus dlouhý, řemínkovitý, ke konci zašpičatělý. Paracymbium s 3—4 dlouhými šavlovitými trny. Epig. s prosvítavými chodbami obrysu srdce. (XLVI/26, 27.) V rašeliníku a mokřím mechu močálů d. vz. *D. uncatus* (O. P. Cbr., 1873)
- 27 (26) Ti I a často i ti II s 1 trnem vpředu a s 1 vzadu. Čelo je porostlé velmi jemnými dlouhými a kolmo odstávajícími chloupky *Porrhomma* Sim., 1844
- a Všechny mt poblíž kořene (0,2) s hřbetním trnem. Apof. bulbu a epig. podobná jako u *P. convexum*. Zbarvení hl. žlutočervené, abd. světlé. Délka 2 mm. Polní biotopy Hornomoravského úvalu (Chválkovice, Náklo) *P. errans* (Bl., 1841)
- Všechny mt bez trnu b
- b (a) Zbarvení tmavohnědé, abd. až černý. PSO téměř tak velké jako PPO. (XLVII/10, 11.) Délka 1,5—1,8 mm. V listí a v detritu v. hoj. *P. pygmaeum* (Bl., 1834)
- Zbarvení světlé, žlutavé až žlutohnědé. PSO mnohem menší než PPO c
- c (b) Oči normální, dobře pigmentované d
- Oči velmi drobné až bodovité, někdy zcela bez pigmentu. Embolus vespod s lalokem h
- d (c) Přední apof. bulbu je silně dopředu prohnutá, takže špičkou je namířena proti špičce embolu. ♂♀: Fe jen s 1 trnem vpředu, hřbetní trn chybí; fe II bez trnu. (XLVII/16.) Délka 1,5—2 mm. V listí vlhkých lesů v. vz. *P. montanum* Jacks., 1913
- Přední apof. je rovná. ♂♀: Fe I s hřbetním trnem e
- e (d) Embolus je široký, srpovitý, opatřený na konkávní straně před špičkou tmavě pigmentovaným lalokem. ♂♀: Fe I s 2, fe II s 1 trnem f
- Embolus je štíhlý, mírněji prohnutý, bez spodního laloku g
- f (e) ♂♀: Fe III s trnem. Embolus mohutný, jeho lalok tvoří pravoúhlý cípek a je od špičky embolu vzdálen o svou 5—6násobnou šířku. Hl. ♂ 1, ♀ 1,2 mm. Pod kameny v. vz. *P. kolosvaryi* Krat., 1934
- ♂♀: Fe III bez trnu. Embolus kratší, jeho spodní lalok je zaoblený a od špičky embolu vzdálený jen o svou šířku. (LXVII/14, 15.) Hl. 0,85—0,88 mm. V listí a trávě velmi porůznu *P. microphthalmum* (O. P. Cbr., 1871)
- g (e) Velikost 2,2—3 mm. Btr na mt I = 0,4. Embolus je zejména na konci silněji obloukovitě prohnutý. Před předním okrajem epig. prosvítají 2 souběžné kyjovité, dopředu namířené a o svou délku vzdálené žlutočervené skvrnky. (XLVII/12, 13.) Pod kameny stinných potůčků hoj. *P. convexum* (Westr., 1861) (= *proserpina* Sim.)
- Velikost 1,6—1,8 mm. Btr na mt I = 0,35. Embolus slabě prohnutý, se špičkou téměř rovnou. Epig. s prosvítajícími receptakuly, avšak bez obou červenavých kyjovitých skvrnek (XLVII/23). V mechu jehlič. lesů v. vz. *P. pallidum* Jacks., 1913
- h (c) Velikost ♂ 2,5, ♀ 2,8 mm. Oči nepatrné, bez pigmentu. Špička embolu skoro drápkovitá, spodní lalok souměrný. (XLVII/17, 18.) Fe I zpravidla s 2 trny vpředu a s 1 na hřbetě. Jen v jeskyni Domica *P. profundum* M. Dahl, 1936

- Menší druhy. Oči jsou pigmentované a opatřené černým l mem (výj. činí *P. moravicum* žijící v jeskyních) ch
- ch (h) Jamka epig. včetně zadního políčka s jazýčkem je aspoň tak dlouhá jako šířka jmenovaného políčka. Primární receptakula jsou mohutná, na vnější straně vypouklá, sekundární receptakula jsou vně zahnutá, zcela ukrytá za primárními. (XLVII/26, 27.) Fe I bez hřbetního trnu, jen s 1 trnem vpředu. Tři ♀♀ z Moravy bez přesnějšího naleziště *P. omissum* sp. n.

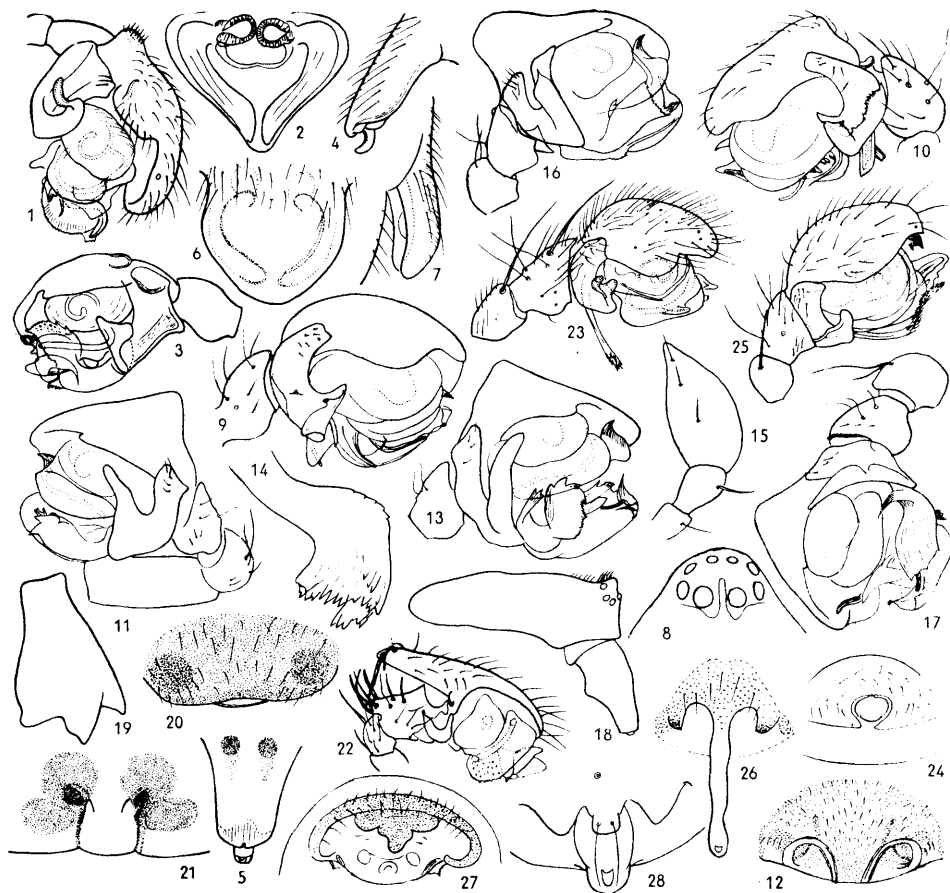

XLVII

- 1 — *Montitextrix glacialis*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *Scotargus pilosus*, mak. ♂. 4 — Ibid., epig. 4a — *Aprolagus saxatilis*, ti ♂ mak. shora. 5 — Ibid., epig. 6 — *A. simplicitarsis*, mak. ♂. 7 — Ibid., epig. 8 — *A. mollis*, lam. char. 9 — *A. beatus*, mak. ♂. 10 — *Porrorhomma pygmaeum*, embolus a terminál. apof. bulbu. 11 — Ibid., epig. 12 — *P. convexum*, embolus a termin. apof. 13 — Ibid., epig. 14 — *P. microphthalmum*, embolus a termin. apof. 15 — Ibid., epig. 16 — *P. montanum*, embolus a termin. apof. 17 — *P. profundum*, ibid. 18 — Ibid., epig. 19 — *P. moravicum*, embolus a termin. apof. 20 — Ibid., epig. 21 — *P. fagei*, embolus a termin. apof. 22 — Ibid., epig. 23 — *P. pallidum*, epig. 24 — *Hillhousia misera*, mak. ♂. 25 — Ibid., epig. 26 — *Porrorhomma omissum*, epig. 27 — Ibid., hl. ♀.

- Jamka epig. je kratší než šířka jmenovaného políčka. Primární receptakula jsou menší a sekundární receptakula za nimi vykukují i
- i (ch) Přední apof. bulbu je štíhlejší, aspoň $2 \times$ delší než při koření široká, na konci zašpičatělá. Zadní apof. je kuželovitá. Zadní příčné, drobným jazýčkem opatřené políčko epig. je asi $3 \times$ delší než délka jamky. Sekundární receptakula jsou dovnitř zahnutá. (XLVII/21, 22.) Hl. 1—1,1 mm. V rašelinicích a pod kameny na vlhkých místech v. vz.
. *P. fagei* Mill. et Krat., 1940
- Přední apof. bulbu je krátká, tlustá, tupá, sotva tak dlouhá jako při koření široká. Zadní apof. má tvar širokého nepravidelného, na předním zaobleném okraji hrboлатého laloku. Embolus je na konci otupený. (XV VII/19, 20.) Délka jamky epig. je asi jen o $\frac{1}{2}$ větší než délka zadního příčného políčka. Sekundární receptakula jsou vně zakřivena. Hl. 1,1 mm. Pod kameny v horách Moravy a Slov. a v jeskyních Moravského Krasu d. hoj. *P. moravicum* Mill. et Krat., 1940
- == Přední apof. bulbu je štíhlejší, téměř $2 \times$ delší než při basi široká. Zadní apof. je mnohem širší, na konci zaoblená, s okrajem hladkým. Samice lze jen těžko odlišit od předchozího druhu. Západoevropský druh zasahující do Čech (Krušné hory) *P. egeria* Simon, 1884
- == Druh velmi blízký oběma předchozím, od nichž se liší drobnějšími znaky patrnými z obr. XXXIII/20. Znána jen z jeskyní z. od Třebíče *P. moderatum* Šilhavý, 1958
- Ti předních noh s 1 trnem vpředu 28
- 28 (27) Žlábek drápku chel. vpředu s 3 zoubky, které se délkou jen málo liší. Aspoň fe I s jedním nebo více trny *Centromerus* Dahl, 1886 (viz č. 38)
- Žlábek chel. vpředu s 4—6 zoubky. Všechna fe bez trnů 29
- 29 (28) Bulbus velmi jednoduchý, na vrcholu s krátkým špičatým, dopředu namířeným embolem. Ta mak. štíhlý, jen asi o $\frac{1}{2}$ širší než ti na předním okraji. Paracymbium velké, ploché, s velmi širokou kloubní a příčnou větví. Epig. nenápadná, s drobným, silněji pigmentovaným jazýčkem
. *Hillhousia* F. Cambr., 1894
Jen 1 druh. (XLVII/24, 25.) Délka 2—2,5 mm. Ve vlhkém rašeliníku na lesních vrchovištích vz. *H. misera* (O. P. Cbr., 1882)
- Bulbus veliký, složitý, paracymbium složitě zprohýbané. Epig. s nápadným velikým jazýkem *Oreonetides* Strand, 1901
- a Konecová (vzestupná) větev paracymbia je velmi štíhlá, tyčinkovitá; v rohu mezi kloubní a koncovou větví je široký špičatý, vzhůru namířený zub (LXI/26). Jazyk epig. je trochu širší než dlouhý, vzadu velmi široce zaoblený, v obryse skoro pětiúhelníkovitý. (XLVIII/6, 7.) Délka asi 3 mm. Na rašelinistích a v mechu v. vz. *O. abnormis* (Bl., 1841)
- Konecová větev parac. je 2laločná. Epig. jiného tvaru b
- b (c) Cymbium v profilu vzadu s patrným hrbolem. Zadní lalok koncové větve parac. je štíhlý, srpovitě prohnutý. Jazyk epig. široce trojúhelníkovitý, dozadu rychle zúžený, mnohem širší než dlouhý, průsvitný. (XLVIII/1, 2.) Délka 1,6—2 mm. Hluboko v hromadách kamenů horských lesů vz. *O. firmus* (O. P. Cbr., 1901)
- Cymbium vzadu bez hrbolu. Zadní lalok koncové větve parac. je široký, zaoblený. Jazyk epig. $2 \times$ delší než na konci široký, dozadu jen slabě zúžený, na konci utatý a uprostřed zadního okraje s drobným oblým

- jazyčkem. (XLVIII/3—5.) Délka 3,3—3,5 mm. Pod kameny sněžných polí ve V. Tatrách hoj. *O. vaginatus* (Thor., 1872)
- 30 (1) Fe I jsou tak dlouhá jako hl. Mt stejně dlouhé nebo delší než ti. Abd. s tmavým vzorkem *Poecilometes* Kulczynski, 1894
- Jediný druh. Cymbium vzadu s kuželovitým hrbolem. Jazyček epig. (clavus) s krátkým širokým krčkem a příčnou, vzadu žláločnou paletou. Nohy tmavě kroužkované. Btr na mt I = 0,73 (♀) — 0,77 (♂). Na smrčích podhorských oblastí nehoj. od V. do VIII. *P. globosa* (Wid., 1834)

XLVIII

- 1 — *Oreonetides firmus*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *O. vaginatus*, mak. ♂. 4, 5 — epig. 6, 7 — *O. abnormis*, epig. 8 — *Syedra gracilis*, ♀. 9 — Ibid., mak. ♂. 10 — *S. myrmicarum*, mak. ♂. 11 — *Agyneta subtilis*, mak. ♂. 12 — Ibid., epig. 13 — *A. ramosa*, mak. ♂. 14 — *A. cauta*, lam. char. 15 — Ibid., mak. ♀. 16 — *A. conigera*, mak. ♂. 17 — *Syedrula innotabilis*, mak. ♂. 18 — *Phaulothrix hardyi*, ♂. 19 — Ibid., ti ♂ mak. 20 — Ibid., epig. 21 — *Donacochara speciosa*, epig. 22 — *Sintula corniger*, mak. ♂. 23 — *Centromerus expertus*, mak. ♂. 24 — Ibid., epig. 25 — *C. dilutus*, mak. ♂. 26 — Ibid., epig. 27 — *C. jacksoni*, epig. 28 — *C. sphagnicola*, epig.

- Fo I jsou kratší než hl. Mt kratší než ti. Abd. bez kresby(výj. *Donacochara*) . . . 31
- 31 (30) Mt IV s btr 32
- Mt IV bez btr 35
- 32 (31) PSO aspoň tak velké jako PPO. Hl. jasně žlutá, abd. bělavý s tmavým, často přerušeným podélným proužkem a vzadu s příčnými splývavými skvrnami. Btr na mt I = 0,60 *Donacochara* Simon, 1884
- Jediný druh. Chel. vpředu s drobnými zrníčky. Mak. ♂ velmi štíhlé a dlouhé, jeho ti skoro o polovinu delší než ta, která je jen o málo širší než přední okraj ti. Epig. s drobným, dopředu klínovitě zúženým políčkem (XLVIII/21). Délka 4—5 mm. V rákosí rybníku v. vz. *D. speciosa* (Thor., 1875)
- PSO jsou menší než PPO. Abd. jednobarevný, bez kresby 33
- 33 (32) Chel. krátké, slabé, jejich žlábek vpředu s 2 nestejnými zoubky, vzadu s 1 zoubkem. Clypeus vyhloubený, dopředu namířený. Ta ♀ mak. často hruškovitý. Cymbium nahoře s velkým plochým hrbolem . . . *Agyneta* Hull, 1911
- a Btr na mt I = 0,65. Hrbol cymbia mohutný, vně vyhloubený, vzadu strmě spadající. Lam. char. z úzké base lamelkovitě rozšířená, vpředu rovně utatá, na okraji jemně zoubkovaná. ♀: Profilová čára je na hřbetě prosedlaná. Ta mak. není hruškovitý (XLVIII/16). V listí a mechu vz. *A. conigera* (O. P. Cbr., 1863)
- Btr na mt I = více než 0,7 b
- b (a) Lam. char. má vpředu širší zaoblenou, na okraji několika zoubky opatřenou lamelku a uprostřed vzhůru směřující štíhlou, na konci ve 3 zoubky rozeklanou větev. Ta ♀ mak. není hruškovitě napuchlý (XLVIII/13). ♂♀. Btr na mt I = 0,85—0,9. Délka 2—2,5 mm. V mechu horských lesů vz. *A. ramosa* Jacks., 1912
- Lam. char. j. tvaru. Ta ♀ mak. je hruškovitě ztlustlý c
- c (b) Lam. char. se na konci rozširuje ve velkou polokruhovitou lamelku, jejíž spodní okraj je rovný a opatřený 3 řadami drobných zoubků. Ta ♀ mak. je uprostřed asi o $\frac{1}{4}$ širší než přední okraj ti mak. Délka 2,5 mm. V mechu a trávě lesů hornatých poloh v. vz. *A. decora* (O. P. Cbr., 1870)
- Lam. char. má jiný tvar. Ta ♀ mak. uprostřed 2× širší než přední okraj ti makadla d
- d (c) Lam. char. má na konci 2 špičky a uprostřed horního okraje štíhlou špičatou šupinku. Podélná přepážka epig. je vzadu rovně utatá. (XLVIII/11, 12.) Btr na mt I = 0,75—0,85. Nohy oranžově hnědé, ti a mt hnědočerné. Délka 2,5—3 mm. V mechu a trávě lesních močálů a vlhkých luk hoj. *A. subtilis* (O. P. Cbr., 1863)
- Lam. char. je podélně klenutá, ke konci rozšířená a na předním, vykrojeném okraji trásnitá. Přepážka epig. vzadu mělce rozpolcená. (XLVIII/14, 15.) Btr na mt I = 0,85—0,9. Nohy oranžové. Délka 2,5—2 mm. V mechu *A. cauta* (O. P. Cbr., 1902)
- Chel. normální, žlábek jejich drápku vpředu s 4—5 většími zoubky a vzadu s větším počtem drobných zoubků. Clypeus plochý, téměř kolmý 34
- 34 (33) Btr na mt I = 0,78 *Montitextrix* Denis, 1962 (viz. č. 25)
- Btr na mt I = 0,85 *Phaulothrix* Bertkau, 1886
- Jen 1 druh. ♂ má za očima hrbolek s porostem štětín sčesaných dopředu. Ti mak. trochu delší než pt a na hřbetní straně s trojúhelníko-

- vitou, dopředu namířenou apofysou. Na epig. je patrný jen její silněji pigmentovaný, slabě prokurvní okraj s 2 prosvítajícími postranními receptakuly. (XLVIII/18—20). Délka 4—6 mm. Na podzim v jehličnatých lesích bez podrostu v sev. a stř. Evropě. U nás nezjištěn *P. hardyi* (Blackw., 1850)
- 35 (31) Mt I a často i II a III na hřbetě s tenkým trnem nebo osinou 36
 — Mt I—III bez hřbetního trnu nebo osiny 39
- 36 (35) ZSO jsou větší než ZPO a více od sebe vzdáleny než ZPO 37
 — Oči zadní řady jsou stejně veliké 38
- 37 (36) Zadní oční řada je téměř rovná. Ta I a II s osinou. ♀ mak. bez drápků. Paracymbium hladké, bez zoubků; pt mak. s 2 hřbetními štětinami *Syedra* Simon, 1929
 Jediný druh. Vzdálenost mezi ZSO tak velká jako $\frac{1}{4}$ jejich průměru. Btr na mt I = 0,25. Lam. char. široce kopinatá, na hor. okraji s basálním, vzhůru namířeným špičatým výrůstkem (XLVIII/17). Délka 1,8—2,25 mm. Na kmenech smrků, jedlí, modřínů v puklinách kůry vz. *S. innotabilis* (O. P. Cbr., 1853)
- Zadní řada oční je silně prokurvní. Ta I, II bez osiny. ♀ mak. s drápkem. Paracymbium se zoubky. Pt ♂ mak. jen s 1 štětinou. Lam char. úzká *Syedra* Simon, 1884
- a Hl. tmavohnědá, abd. černý. ♂: Cymbium vzadu zaoblené. Ti noh s trny tenkými, asi $2 \times$ delšími než průměr článku. ♀: Drápek mak. hladký. (XLVIII/8, 9, LX/28.) Délka 1,3—1,6 mm. V mechu, trávě, listí v. vz. *S. gracilis* (Menge, 1866)
- Zbarvení světle žluté. ♂: Cymbium na hřbetě vzadu s vyniklým hrbolem. Trny noh tlusté, na ti IV tak dlouhé jako průměr článku. ♀: Drápek mak. s drobným zoubkem (XLVIII/10). Délka 1,2 mm. Jen v koloniích mravenců *Formica fusca* a *Manica rubida* v horách Slov. a V. Jeseníku *S. myrmicarum* (Kulez., 1883)
- 38 (36) Ti I vzadu s osinou, fe I bez trnů *Scotargus* Sim. (viz č. 26)
- Ti I vzadu bez osiny, fe I bez trnů. Chel. vpředu s 6, vzadu s 5 zoubky. Ti III a IV s 1 trnem. Ta I a II tak dlouhé jako mt I a II. ... *Sintula* Simon, 1884
 Jediný druh. Cymbium vzadu s velmi dlouhým, štíhle válcovitým, na vrcholu zašpičatělým hrbolem, opatřeným 2 silnými, dolů ohnutými trny. Ti mak. mohutná, skoro lichoběžníkovitá, s několika silnými trny vzadu (XLVIII/22). Epig. s velkým zouvákovitým výrůstkem (LX/29). Délka 1,5—1,75 mm. V trávě a mechu na okrajích lesů v. pořídka *S. corniger* (Bl., 1856)
- = Ti vzadu bez osiny. Fe I s trny (výj. *C. dilutus*). Chel. vpředu s 3 zoubky ... *Centromerus* Dahl, 1886
- ♂♂ a
 ♀♀ r
- a Basální apof. dlouhá, úzce pentlicovitá, distálně štětičkovitá. Cymbium bez hrbolu, paracymbium hladké. Štětina na pt mak. stejně dlouhá r silná jako štětina na ti b
- Basální apof. je jiná c
- b (a) Basál. apof. se přimyká k bulbu a je ve střední části v tupém úhlu ohnutá (XLVIII/25). Fe noh bez trnů. Délka 2,2—2,4 mm. Šumava .. *C. dilutus* (O. P. Cbr., 1875)

- Basál. apof. odstává kolmo dolů a je jen na konci ostnitá (XLVIII/23). Fe I—III s trny. Délka 2,5—3,3 mm. V mechu, detritu les. močálů po celém území hoj. i v zimě *C. expertus* (O. P. Cbr., 1871)
- c (a) Fe I má kromě trnu vpředu ještě aspoň 2 trny hřbetní d
- Fe I na hřbetě bez trnů nebo jen s 1 trnem f
- d (c) Paracymbium s řadou 18—20 zoubků. Cymbium s kuželovitým hrbolem. Pt se silným ostnem, ti s dlouhou štětinou. Basál. apof. tlustě kolíkovitá, dolů namířená (XLIX/1). Délka 2,2—3 mm. V lesním mechu a mezi bylinami všude v. hoj. Kopulace v zimních měsících *C. sylvaticus* (Bl., 1841)
- Paracymbium bez zoubků nebo jen s 1 zoubkem e
- e (d) Paracymbium bez zoubků. Cymbium vzađu s kuželovitým hrbolem. Fe I s 3—5 hřbetními trny. Pod paracymbiem leží černá dýkovitá apofysa, jejíž část vykukuje před jeho konceovou větví a směřuje šikmo dopředu a dolů (XLIX/2). Délka 2,5—3 mm. V mechu horských lesů od jara do podzimu hoj. *C. pubulator* (O. P. Cbr., 1875)
- Paracymbium s 1 zoubkem na konceové větví. Cymbium s nízkým plochým hrbolem. Basální apof. směřuje kolmo dolů a je složena ze 2 rovnoběžných, za sebou ležících větví: vnější je silnější, sklerotisovaná, na ploše opatřená drobnými zoubky; vnitřní je slabě sklerotisovaná, na vrcholu vykrojená (XLIX/14). Ti mak. na břišní straně silně vypuklá. Osten pt je slabší než štětina ti. Délka 2,2 mm. V rašeliníku vrchovišť a mechu horských lesů vz. *C. sellarius* (O. P. Cbr., 1875)
- f (c) Paracymbium na přehnutém okraji příčné a konceové větve asi s 20 zoubky v řadě. Jeho konceová větev je na vrcholu vykrojená. Cymbium s mohutným vertikálním kuželovitým hrbolem (XLIX/11). Pt mak. se silným ostnem, ti vpředu se silnější štětinou. Fe bez trnů. Délka 1,6 mm. Želnavá *C. serratus* (O. P. Cbr., 1875)
- Paracymbium nejvýše s 3—4 zoubky, nejčastěji zcela hladké g
- g (f) Paracymbium v úhlu mezi příčnou a konceovou větví s velkým lamelkovitým, černým, vně a dozadu odstávajícím výrůstkem. Cymbium oblé, bez hrbolu. Basální apof. klešťovitá. Na vrcholu bulbu jsou na vnitřní straně 2 černé, slabě zahnuté a souběžné trny (XLIX/4). Ti IV s 1 trnem. Délka 2—2,5 mm. Ve vlhkém mechu a v rašelinicích po celý rok v. hoj. *C. arcanus* (O. P. Cbr., 1873)
- Paracymbium jiného tvaru h
- h (g) Cymbium vybíhá dozadu v mohutný, široce homolovitý, jako kloubní větev paracymbia dlouhý kužel, jehož špička je drápkovitě vně zahnutá. Při jeho kořeni na vnější straně je veliká elipsovité jamka. Paracymbium bez zoubků (XLIX/9). Fe I s 1 trnem vpředu, ti IV s jediným trnem, ti I, II s hřbetním trnem. Délka 1,3 mm (hl. 0,7 mm). Pod hluboko zabořenými kameny a ve vlhkém rašeliníku v. vz. *C. persimilis* (O. P. Cbr., 1912) (= *strandii* Miller)
- Cymbium má jiný tvar i
- i (h) Basální apof. vykukující pod paracymbiem jednoduchá, v oblouku dopředu ohnutá, podobná tenkému trnu, tlustému drápku nebo řemínku k
- Pod paracymbiem není patrna žádná apof. (ani při pohledu z vnitřní strany), nebo vyčnívající apof. není jednoduchá, nýbrž složená s několika částí n

- k (i) Basál. apof. je tenká, ohnutému trnu podobná. Fe I—III s 1 trnem . . . 1
 — Basál apof. je podobná tlustému dráčku nebo ohnutému řemínku . . . n
 l (k) Cymbium vzadu na hřbetě s nepatrným utatým hrbolkem. Paracymbium bez zoubků. Terminální apof. je jednoduchá, drápkovitá. V ohbí pod koncovou větví paracymbia vykukuje vrchol lupínkovité, široce kopinaté, drobnými ostníčky opatřené apof. (XLIX/8). Délka 1,6—1,7 mm. V mechu a rašeliníku na lesních močálech již. Čech vz. *C. alnicola* Schenkel, 1936
 — Cymbium vzadu s větším kuželovitým, dozadu naměřeným hrbolem. Paracymbium s 2 drobnými zoubky na příčné větvi. Terminál. apof. na konci vidlicovitá (XLIX/18). Délka 2—2,5 mm. V mechu bukových a jehlič. lesů v. vz. *C. similis* Kulcz., 1894

XLIX

1 — *Centromerus sylvaticus*, mak. ♂. 2 — *C. pabulator*, mak. ♂. 3 — Ibid., epig. 4 — *C. arcanus*, mak. ♂. 5 — Ibid., epig. 6 — *C. levitarsis*, mak. ♂. 7 — Ibid., epig. 8 — *C. alnicola*, mak. ♂. 9 — *C. persimilis*, mak. ♂. 10 — Ibid., epig. 11 — *C. serratus*, mak. ♂. 12 — *C. incilium*, mak. ♂. 13 — Ibid., epig. 14 — *C. sellarius*, mak. ♂. 15 — Ibid., epig. 16 — *C. aequalis*, mak. ♂. 17 — Ibid., epig. 18 — *C. similis*, mak. ♂. 19 — *C. jacksoni*, mak. ♂. 20 — *C. capucinus*, epig. 21 — *C. undentatus*, mak. ♂.

- m (k) Basál. apof. je drápkovitá. Terminál. apof. vybíhá ve 2 zkrácené špičky, společná base je opatřena 4 zuby, patrnými na vnitřní straně bulbu. Paracymbium mohutné, ploché, s krátkou kloubní větví, ale velmi širokou větví příčnou, obě svírají pravý úhel. Před koncovou větví vykukuje špička dýkovité apofysy. Cymbium vzadu s nízkým kopulovitým hrbolem. Štětina pt a ti stejně tlusté (XLIX/6). Fe I jen s trnem vpředu. Délka 1,8—2 mm. Na vrchovištích v j. Č. a u Rejvízu vz. *C. levitarsis* (Sim., 1884)
- Basál. apof. je řemínkovitá. Terminál. apof. s 2 rozbíhavými špičkami, bez zoubků při kořeni, Paracymbium s dlouhou větví kloubní a užší větví příčnou, opatřenou 2 plochými špičatými černými hrbočky. Koncová větev na vrcholu vykrojená ve 2 laloky svírá s příčnou větví ostrý úhel. Hrbol cymbia je tupě kuželovitý. Pt mak. s tlustým bodcem, ti se silnou štětinou (XLIX/16). Fe I, II s trnem na hřbetě. Délka 1,8—2 mm. V listí, mechu, rašeliníku hoj. od podzimu do V.—VI. ... *C. aequalis* (Westr., 1851) (= *brevipalpis* Menge)
- n (i) Pod paracymbiem není patrna žádná basální apof. Fe I s 1 trnem vpředu a s 1 na hřbetě o
- Pod paracymbiem vyčnívá složitá apofysa. Pt mak. se silným trnem, ti se silnější, stejně dlouhou štětinou p
- o (n) Podkovovité paracymbium má na příčné větví velký plochý, kolmo odstávající zub. Cymbium bez hrbolu. Ti mak. hruškovitá, dole silněji vypuklá, delší než pt. Tenký trn pt stejně dlouhý jako silnější štětina ti (XLIX/21). Jediný ♂ v mechu smrčiny u Soběslavi *C. unidentatus* Miller, 1958
- Člunkovité paracymbium bez zoubku. Cymbium vzadu s nápadným převýšením. Vzadu vyhloubeným kuželovitým hrbolem. Terminál. apof. s dlouhým odstávajícím trnem při basi. Štětina pt je kratší než štětina ti. Na vnitřní straně bulbu je patrna charakteristická střední apof., opatřená na obvodě 7—10 zoubky (XLIX/12). Délka 2,2 mm. V mechu lesů a na březích rybníků od podzimu do jara nehoj. *C. incilium* (L. K., 1881)
- p (n) Basál. apof. má široký, bradavčitý základ, z něhož vyrůstají 3 dopředu namířené ostny, z nichž 2 jsou tenké, dlouhé, velmi špičaté, 1 širší, rovněž zašpičatělý. Paracymbium na přehnutém okraji příčné větve vroubkované, vrchol koncové větve mělce vykrojený, 2laločný. Cymbium v zadní části s velmi plochým, málo patrným hrbolem (L/1). Délka 2,2 mm. Mezi nižšími rostlinami (materídouškou) na teplých stránkách od VI. do VII. vz. *C. capucinus* (Sim., 1884)
- Basál. apof. je složena ze 2 proti sobě drápkovitě zahnutých větví, z nichž vnější je tlustší, jemně zrnitá. Paracymbium s 2 zoubky na koncové větví a s širším zoubkem v úhlu mezi kloubní a příčnou větví. Cymbium s velkým, vysoké kupě podobným hrbolem (XLIX/19). Délka 1,8 mm. V mechu jehličnatých lesů a pod hluboko zabořenými kameny vz. ... *C. jacksoni* Denis, 1952 (= *pallens* Bös.)
- r (a) Ti IV s 2 hřbetními trny (1.1) s
- Ti IV s 1 hřbetním trnem nebo silnější štětinou C
- s (r) Fe I s trny na přední ploše a aspoň s 2 trny hřbetními; fe I zpravidla s 2 trny, fe III někdy s 1 trnem hřbetním t
- Fe I má kromě trnu vpředu jen 1 trn hřbetní nebo je bez něho v

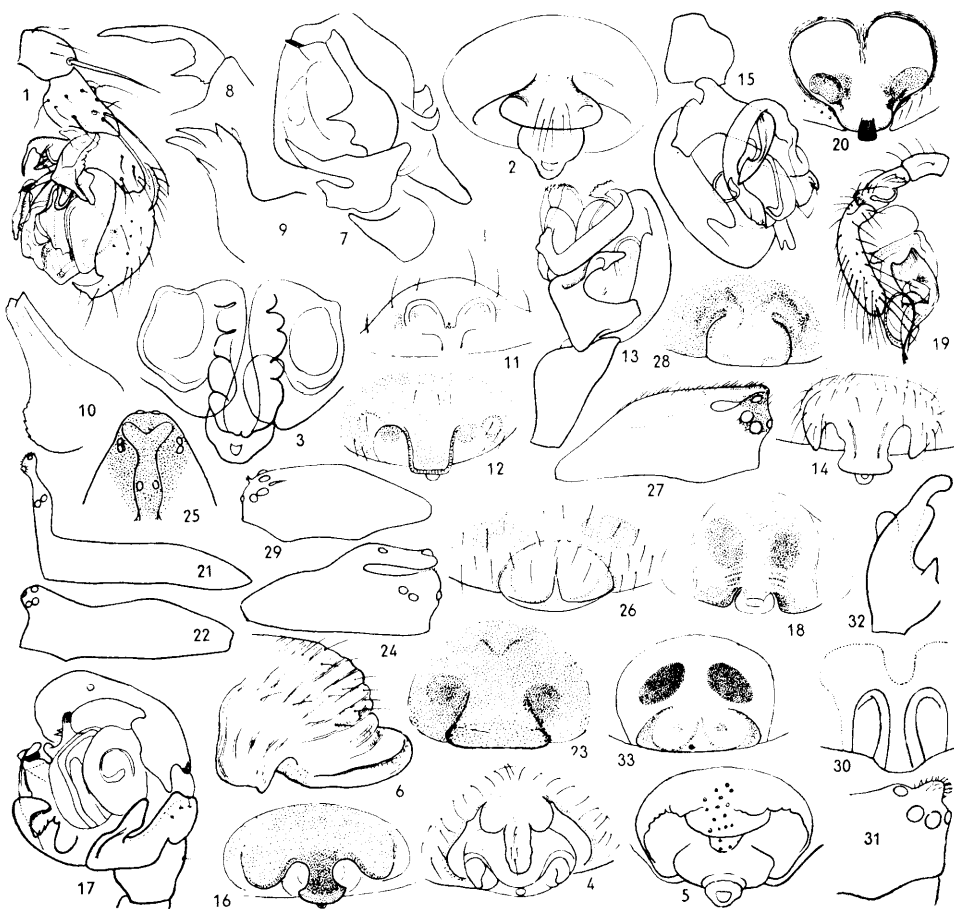
- t (s) Jamka epig. velká, zaobleně trojúhelná; scapus trojúhelníkovitý, dozadu zašpičatělý, zřasený; jeho špička je na dně jamky spojena s příčnou oválnou lamelkou, ležící na zadním okraji jamky u
- Příčné elipsovité jamka epig. (patrná zezadu) je v přední polovině překlenuje vakovitě vypuklou stříškou, jejíž zadní okraj je rovný nebo slabě vykrojený. Na dně jamky leží málo patrná lišta, rozšířená na zadním okraji jamky v kulovitou nebo zaobleně trojúhelníkovitou hlavici, zdviženou do úrovně přední stříšky (XLIX/3). Btr na mt I = 0,38. Délka 3—4 mm *C. pabulator* (O. P. Cbr., 1875)
- u (t) Trojúhelníkovitá jamka je vpředu širší, dozadu zúžená. Scapus nezasahuje špičkou za střed jamky (L/5). Fe III a I trnem nebo bez trnu, fe IV bez trnu. Ti I, II s 1 trnem vpředu, mt I, II se silnější osinou na hřbetě. Btr na mt I = 0,40. Délka 2,5—4 mm *C. sylvaticus* (Bl., 1841)
- Zaobleně trojúhelníkovitá jamka epig. je vpředu užší, dozadu rozšířená. Špička scapu sahá nejvýše ke středu jamky (XLIX/15). Fe III a zpravidla i IV s hřbetním trnem, ti I s trnem vpředu, mt I s hřbetní osinou uprostřed článku. Btr na mt I = 0,25 *C. sellarius* (Sim., 1884)
- v (s) Fe I s hřbetním trnem x
- Fe I bez hřbetního trnu B
- x (v) Jamka epig. velmi malá, zcela vyplněná štítkovitou, vpředu kratince stopkatou, vypouklou, bledou a lesklou lamelkou (scapem) (XLVIII/24). Btr na mt I = 0,40. Délka 2,5—3 mm ... *C. expertus* (O. P. Cbr., 1871)
- Jamka epig. větší, velmi často nápadně velká, scapus je složitější a nikdy ji zcela nevyplňuje y
- y (x) Btr na mt I téměř uprostřed článku (0,47). Scapus příkrývá jamku epig. až na 2 drobné oválné, dopředu sbíhavé skupiny po jeho stranách (XLIX/20). Mt I a II se silnější hřbetní štětinou za středem (0,60). Délka 2,2 mm *C. capucinus* (Sim., 1884)
- Btr na mt I vyrůstá daleko před polovinou článku (0,30—0,32). Scapus kryje jen menší část velké příčné jamky epigyny z
- z (v) Scapus je při kořeni stopkovitě zúžený, dozadu rozšířený A
- Scapus je dlouhý, štíhlý, ze širší base dozadu zúžený, špičkou až ke středu jamky sahající, opatřený na každém boku tmavým křídlovitým výrůstkem. Hl. žluto- nebo červenohnědá, sternum černavé, obojí zřetelně zjizvené. Délka 2—2,5 mm *C. similis* Kulcz., 1894
- A (z) Scapus v předním rohu trojúhelníkovité jamky je drobnější, úzce stopkatý, zaobleně trojúhelníkovitý; špičkou dosahuje sotva ke středu jamky. Na dně jamky leží podélná lišta, rozšířená vzadu v příčnou hlavici (XLIX/13). Hl. hnědá, černě lemovaná. Délka 2,2 mm *C. incilius* (L. K., 1881)
- Scapus veliký, široce stopkatý, dozadu silně rozšířený a na zadním okraji zaoblený, obrysu široce zvonovitého. Jeho vnější okraje se téměř po celé délce dotýkají postranních okrajů jamky. Pod ním vyčnívá velký, zadní okraj jamky přecházející jazyček, jehož obrys má tvar horní části vinné číše (L/2). Délka 2 mm. ♂ není znám. V. v. U nás zatím jen u Želnavy na Šumavě v mechu smrkových lešů *C. silvicola* (Kulcz., 1887)
- B (v) Jamka epig. velká, dosti ploše elipsovitá; její přední okraj vybíhá ve 3 stejně dlouhé laloky; střední lalok (scapus) je zaobleně obdélníko-

- vitý, před koncem opatřený 2 dlouhými štětínami, postranní jsou tupě kuželovité. Zadní jazýček je podélně elipsovitý, vzadu slabě zaškrncený, uprostřed téměř $2 \times$ širší než scapus (XLVIII/28). Zbarvení smetanově bílé. Délka 1,2—1,3 mm. Prostor mezi ZSO = $1\frac{3}{4}$ průměru oka. ♂ není znám. V rašeliníku smrkového lesa u Kardaš. Řečice v VII. *C. sphagnicola* Miller, 1958
- Jamka epig. je malá, vpředu krytá stříškovitou lamelkou; zadní jazýček přesahující zadní okraj epig. je žlaločný (XLIX/17). Prostor mezi ZSO jen jako průměr oka. Hl. žlutohnědá s úzkým černým lemem. Délka 1,5—1,7 mm *C. aequalis* (Westr., 1851) (= *brevipalpis* Menge)
- C (r) Ti IV bez trnu nebo silnější štětiny. Všechny trny končetin (zejména na ti) jsou tenké, jen dlouhým štětínám podobné. Krátký scapus se klene drápkovitě nad jamkou epig. a kryje ji až na úzké postranní štěrbinu úplně. Jeho klenutá hnědočervená base je napříč svraskalá, dozadu zúžená a na vrcholu opatřená bledým, jemněji vrásčitým, při pohledu zespodu srdčitým, od břicha drápkovitě odstávajícím (při pohledu ze strany) valem (L/6). Délka 2,5 mm (hl. 1,2 mm). ♂ není znám. V mechu smrkového lesa u Tura poblíž Žiliny jediná ♀ *C. setosus* Mill. et Krat., 1940
- Ti IV s hřbetním trnem nebo osinou D
- D (C) Fe I s 1 trnem hřbetním a zpravidla s 1 trnem na přední ploše, fe II a 1 trnem hřbetním. Btr na mt I blízko středu (0,41—0,43) E
- Fe I a II bez hřbetního trnu, někdy i bez trnu vpředu. Btr na mt I daleko před středem článku (0,30—0,33; výj. *C. levitarsis* = 0,40) F
- E (D) Scapus řemínkovitý, $3 \times$ delší než široký, po stranách opatřený 4—5 zářezy. Jeho vrchol, přesahující zadní okraj epig., je zaoblený, lžicovitě vyhloubený, lemovaný zdviženým okrajem (L/3). Hl. okrová s černým lemem. Btr na mt I = 0,41. Délka 1,5 mm *C. alnicola* Schenkel, 1936
- Scapus je dlouhý, široce a tupě dýkovitý a přesahuje téměř $\frac{1}{2}$ své délky zadní okraj ledvinovité jamky epigyny; při jeho koření je na každé straně po lesklém oblém hrbolku (XLIX/5). Hl. žlutá, bez tmavého lemu. Btr na mt I = 0,43 *C. arcanus* (O. P. Cbr., 1873)
- F (D) Scapus velmi dlouhý, útlý, tyčinkovitý, zasahující lžičkovitou špičkou až ke středu nebo za střed břicha G
- Scapus jiného tvaru H
- G (F) Basální polovina scapu převažující velkou, téměř okrouhlou jamku epig. je širší než polovina přečnávající její zadní okraj (XLIX/7). Btr na mt I = 0,49. Fe I s trnem na přední ploše. Délka 1,6—1,9 mm *C. levitarsis* (Sim. 1884)
- Scapus je po celé délce stejně široký. Jamka epig. je menší, téměř lichoběžníkovitá (XLVIII/26). Fe I a II zcela bez trnů. Btr na mt I = 0,3—0,35. Délka 1,3—2 mm *C. dilutus* (O. P. Cbr., 1873)
- H (F) Epig. bez zřetelné jamky. Jazýčkovitý plochý scapus je asi o $\frac{1}{2}$ delší než široký; vyrůstá těsně před epigastrální rýhou. Jeho vnější, rovnoběžné okraje jsou liškovitě vyztuženy, listy se při koření scapu zahýbají dovnitř v podobě písmene X. Zadní ramena vnitřních listů uzavírají trojúhelníkovitou plošku, opatřenou drobným pupíčkem. Nad horním ohbím větví prosvítají okrouhlá receptakula (XLIX/10). Hl. 0,7 mm *C. persimilis* (O. P. Cbr., 1912)

- Jasně žlutá epig. s velkou příčnou jamkou zaujímá více než polovinu epigastrální části abd. I
- I (H) Scapus je široký, krátký, trojúhelníkovitý, mělce zřasený. Jeho špička zasahuje jen asi ke středu jamky. Na dně jamky leží podélná široká lišta, na zadním okraji jamky dva dozadu sbíhavé kuželovité výrůstky, uzavírající bledé elipsovitě políčko (XLVIII/27). Ti IV s dlouhým a silným trnem. Délka 1,5 mm *C. jacksoni* Denis, 1952 (= *pallens* Bös.)
- Scapus je delší a jiného tvaru, jeho špička dosahuje až téměř k zadnímu okraji jamky K
- K (J) Scapus má 2laločnou širokou basi, z níž vyrůstá jeho široce řemínkovitá, na konci zaoblená, pěti dlouhými štětinkami opatřená část, která je $2 \times$ delší než široká a o polovinu delší než 2laločná base. Dno jamky je téměř vyplněno velikou příčnou, široce elipsovitou lamelkou, opatřenou po stranách ohnutými kuželovitými výrůstky. Šířka lamelky je větší než délka scapu včetně base (L/4). Ti IV s dlouhým silným trnem. Délka 1,5 mm (hl. 0,7 mm). ♂ není znám. V listí stinného údolí Kováčovských kopečů v. vz. *C. quercicola* Miller, 1958
- Scapus je jednoduchý, z širší base pozvolna v štíhlou špičku zúžený, opatřený po stranách četnými mělkými zářezy a při kořeni a ve střední části několika příčnými rýžkami. Ti IV jen se silnější štětinou. Délka 1,3—1,7 mm *C. serratus* (O. P. Cbr., 1875)
- 39 (35) Btr na mt I = 0,25 *Meioneta* Hull, 1920
- a Cymbium při basi na vnitřní straně s dlouhým, štíhlým, na konci ostruhovitě vzhůru ohnutým hrbolem. Střední přepážka jamky epig. široká, postranní, oválné jamky se dopředu rozbíhají. Délka 1,8—2,3 mm. Vysokohorský druh, žijící nad hranicí stromů. Snad žije i u nás *M. gulosa* (L. K., 1869)
- Cymbium při basi na vnitřní straně s dlouhým, štíhle kuželovitým, rovným nebo mírně prohnutým, dozadu namiřeným hrbolem. (L/7, 8.) Délka 1,8—2,2 mm. ♀ není možno odlišit od ♀♀ obou následujících druhů. Ve sporé trávě na suchých pahorcích v. vz. *M. equestris* (L. K., 1881)
- = Cymbium na vnitřní straně při basi jen s drobným kuželovitým hrbolem b
- b (a) Ti ♂ mak. při pohledu shora s 2 drsnými lalůčkovitými apofysami, oddělenými širokým výkrojkem. Lam. char. řemínkovitá, rovná, ke konci slabě zúžená a na vrcholu mělce vykrojená (L/10). ♀: Fe a pt mak. jsou světlé, ti a ta černé. Délka 1,8—2,3 mm. V polích, zahradách, na okrajích lesů v trávě a na keřích všude obec. *M. rurestris* (C. L. K., 1836)
- Ti ♂ mak. při pohledu shora s jediným oblým a drsným výstupkem. Lam. char. je na konci prstovitě rozeklaná v 4—5 špičatých prohnutých zoubků (L/9). ♀: Celé mak. je jednobarevně tmavé. Délka 1,8—2 mm. Na kůře stromů a v trávě na slunných místech vzácněji *M. fuscipalpis* (C. L. K., 1836)
- Btr na mt I = 0,35—0,40 40
- 40 (39) Velmi drobní, bledě zbarvení pavoučci, délka 1,3—1,6 mm. Ta noh jsou delší nebo stejně dlouhé jako příslušné mt 41
- Větší pavouci s hnědou hrudí a tmavým abd., délka 2,5—4,5 mm. Ta noh jsou mnohem kratší než přísl. mt *Macrargus* Dahl, 1886

- a Délka ♂ 3,25—3,5, ♀ 3,5—4,5 mm. Hl. žluto- nebo červenohnědá. ♂: Ti mak je $2 \times$ delší než na nejširším místě (tj. v 2. třetině) široká. Jazyček epig. je při pohledu zdola téměř obdélníkovitého obrysu a je od postranních, štíhle lalůčkovitých částí epig. oddělen úzkými výkroji. (L/13, 14.) V listí a mechu vlhkých lesů po celý rok, zejm. však v jarních měsících v. hoj. *M. rufus* (Wid., 1834)
- Délka ♂ 2,5—2,7, ♀ 2,5—2,6 mm. Hl. tmavohnědá s černým lemem. ♂: Ti mak. je jen tak dlouhá, jako na nejširším místě (tj. uprostřed článku) široká. Jazyček epig. je široce kotvovitý, oddělený od široce zaoblených postranních okrajů epig. širokými okrouhlými výkroji (L/15, 16.) V trávě suchých lesů, hl. borů od podzimu do jara vz. *M. carpenteri* (O. P. Cbr., 1894)
- 41 (40) Ta I a II jsou vřetenovitě ztlustlé (zvl. u ♂) a trochu delší než mt. Embolus dlouhý, na vrcholu bulbu stočený ve smyčku; paracymbium s velmi úzkou a krátkou konečnou a příčnou větví (L/19). Epig. s nápadně velikou, široce srdčitou, bledou a plytkou jamkou, opatřenou vzadu na zaobleném konci drobným tmavým jazyčkem (clavem). Uvnitř jamky na jejích vnějších okrajích prosvítají fazolovitá receptakula (L/20) ... *Sisicus* Bishop et Crosby, 1938
- Jediný druh. ♂: Hl. v obryse široce a pravidelně elipsovitá, bez postranních výkrojů mezi hlavou a hrudí. Přední řada očí je $\cup$, střední oči velmi malé, sblížené a od postranních očí, které jsou $2 \times$ větší, vzdálené o svůj 2násobný průměr. ♀: Čelo velmi široké (asi 0,3 mm), ZPO jsou od okraje hl. vzdáleny aspoň o 2násobný průměr. Znáám jen ze Švédska a u nás nalezen ve V. Tatrách v okolí Kamzíku, kde žije spolu s *Lepthyphantes exiguus* v mechu *S. apertus* (Holm, 1939)
- Ta I a II nejsou vřetenovitě ztlustlé a jsou nejvýše tak dlouhé jako příslušné mt. Embolus krátce trubičkovitý, skrytý na vrcholu bulbu. Paracymbium mohutné, široce podkovovité. Epig. nenápadná, vzadu s drobným výkrojem vyplněným lamelkou (clavem), před níž prosvítají 2 receptakula. Hlava je od hrudi oddělena mělkým výkrojkem. Čelo úzké, ZPO jsou od okraje hl. vzdáleny nejvýš o svůj průměr *Maro* O. P. Cambridge, 1906
- a Lam. char. ležící ventrálně před paracymbiem je rozeklána ve 2 stranou odstávající široké čelisti, takže se podobá hasáku; zadní čelist je na předním okraji pilovitá (LXII/10). Prosvítající podélně oválná rec. se dotýkají. Clavus, uložený ve výkrojků odstavující epig., je nepatrný, knoflíčkovitý, s drobným pupíčkem na vrcholku. Btr na mt I = 0,35—0,38. (L/17, 18.) Délka 1,1—1,25 mm (hl. 0,55 mm). V rašelinících a mechu jihočeských rašeliníšť v. vz. *M. minutus* (O. P. Cbr., 1906)
- Lam. char. je jiná. Prosvítající okrouhlá rec. jsou oddělena širokým prostorem. Btr na mt I = 0,40—0,45 b
- b (a) Lam. char. je úzká, lištovitá, prohnutá, na konci zaoblená, podobná bumerangu. Její přední část a vypuklý okraj jsou pokryty ostníčky. Epig. plochá, neodstavující. Prosvítající rec. jsou vzdálena o $1 \frac{1}{2}$ svého průměru. Clavus je větší, zaobleně široce trojúhelníkovitý, téměř 3laločný, opatřený před vrcholem drobným pupíčkem (LXII/7). Btr na mt I — III = 0,42 (♂) — 0,45 (♀). Hl. 0,57 mm, žlutavá s černým lemem. Popsán z Eifelu, u nás žije na Rejvízu v mokřém rašeliníku ... *M. lepidus* Cas., 1960

- Lam. char. je široce oválná, blanitá, štíhlým trnem opatřená, na předním okraji jemně pilovitá (LXII/8). Prosvítající rec. jsou oddělena prostorem užším než je jejich průměr. Epig. jazykovitá, dozadu zúžená, silně odstálá, na vrcholu hluboce vykrojená; mezi listovitě zdviženými okraji výkroje je uložen drobný knoflíčkovitý clavus (LXII/9). ♂♀: Btr na mt I = 0,40. Severský druh; u nás v rašeliníku na lesním močále u Stráže n. Než. v. V. obě pohlaví *M. sublestus* Falc., 1915

L

- 1 — *C. capucinus*, mak. ♂. 2 — *C. silvicola*, epig. 3 — *C. alnicola*, epig. 4 — *C. quercicola*, epig. 5 — *C. sylvaticus*, epig. 6 — *C. setosus*, epig. 7 — *Meioneta equetris*, mak. ♂. 8 — Ibid., lam. char. 9 — *M. fuscipalpis*, lam. char. 10 — *M. rurestris*, ibid. 11 — *Aprolagus mollis*, epig. 12 — *A. beatus*, epig. 13 — *Macrargus rufus*, mak. ♂. 14 — Ibid., epig. 15 — *M. carpenteri*, mak. ♂. 16 — Ibid., epig. 17 — *Maro minutus*, mak. ♂. 18 — Ibid., epig. 19 — *Sisicus apertus*, mak. ♂. 20 — Ibid., epig. 21 — *Walckenaera acuminata*, ♂. 22 — Ibid., ♀. 23 — Ibid., epig. 24, 25 — *Tigellinus furcillatus*, ♂. 26 — Ibid., epig. 27 — *Trematocephalus cristatus*, ♂. 28 — Ibid., epig. 29 — *Wideria fugax*, ♂. 30 — Ibid., epig. 31 — *Prosopotheca corniculans*, ♂. 32 — Ibid., ti ♂ mak. 33 — Ibid., epig.

29. čeleď Pavučenkovití — *Micryphantidae*

Tato čeleď je velmi příbuzná s čel. *Linyphiidae*, takže někteří odborníci ji považují jen za její podčeleď. Patří k ní drobní až velmi drobní pavouci jednotlivých, zpravidla žlutých, hnědých až černých barev, často s výraznou pohlavní dvojtvárností, projevující se v bizarním utváření hlavohrudi samců. Převážně žijí na zemi v trávě, mechu, listí, lesní hrabance a detritu nebo na nízkých rostlinách. Je to naše nejpočetnější čeleď, s velkým množstvím druhů a rodů, které stále nejsou dostatečně známy a prostudovány ani v ohledu taxonomicko-systematickém. O jejich ekologii a bionomii pak víme vůbec velmi málo. Určování druhů, zvláště samic, je dosti obtížné a vyžaduje zkušenosti. Vzhledem k velké odlišnosti obou pohlaví je nutno pro každé z nich mít zvláštní určovací klíč.

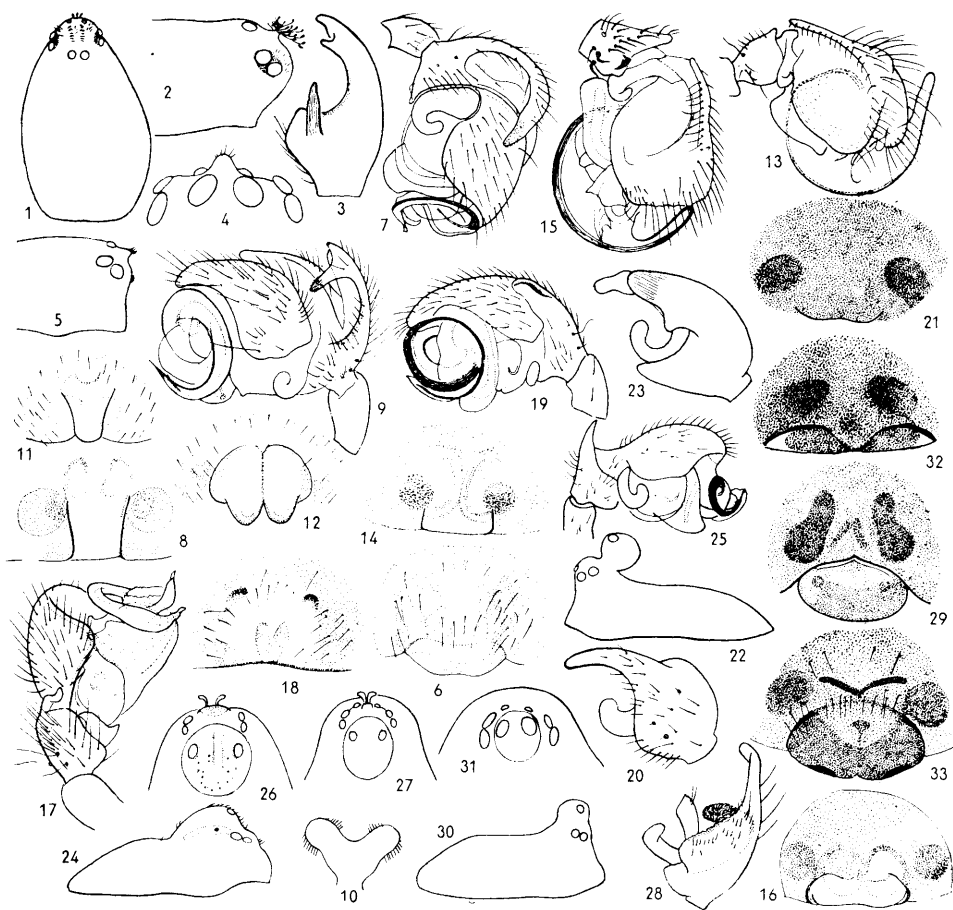
Samci

- 1 Mt IV s btr 2
- Mt IV bez btr 32
- 2 (1) Hl. je vpředu protažena v kolmý, dlouhý a útlý výrůstek, nesoucí uprostřed na mírně ztlustlině oba páry postranních očí a na obrveném vrcholku střední oči obou řad *Pavučenka*, *Walckenaera* Blackwall, 1833
Jediný druh, délka 3—3,3 mm. (L/21.) Ve vlhkém mechu a listí dosti rozšířena, ale všude dosti vz. ♂♂ od podzimu do jara, ♀♀ po celý rok ...
..... *P. periskopická*. *W. acuminata* Bl., 1833
- Hl. je opatřena vodorovným výrůstkem, který vzniká uprostřed hřbetu a předním koncem se opírá o temeno hlavy 3
- = Hl. jiného tvaru, bez štíhlejšího výrůstku 4
- 3 (2) Výrůstek je uprostřed mírně ztlustlý a nese před svým středem ZSO; vpředu je rozdvojen ve 2 oblé laloky. Btr na mt I = 0,60. Ti I a II s 1.1 trnem, ti III a IV jen s jedním. Drápky noh dlouze hřebenité .. *Tigellinus* Simon, 1884
Jediný druh. Délka 2,3—2,5 mm. Hl. oranžově hnědá, hlava s okolím a laloky černé. (L/24, 25.) V trávě na slunných pahorcích a na lesních okrajích porůznu a vz. Dospívá od IV. do VII.
..... *T. fuscillatus* (Mge, 1869)
- Výrůstek je vpředu rozšířený, zaokrouhlený, bez očí; všechny oči jsou seskupeny na hrbolku hlavy, který je malý, oblý, trochu dozadu protáhlý. Ti mak. s jedinou krátkou a širokou, k vrcholu zúženou apofysou. Drápky noh krátce hřebenité *Trematocephalus* Dahl, 1886
Jediný druh. Hl. 0,7—0,8 mm, jasně červenožlutá, s černým hrbolkem hlavy a s 3 černými linkami vybíhajícími od zadních očí a splývajícími uprostřed hl. v trojúhelnou skvrnu (L/27). V listí, trávě i na nižších keřích vz. od V.
..... *T. cristatus* (Wid., 1834)
- 4 (2) Střední oční políčko má uprostřed drobný růžek, čípek nebo 2laločný a obrvený výrůstek 5
- Oční políčko je bez výrůstku 7
- 5 (4) Hl. s 2 souběžnými podélnými rýžkami, vznikajícími mezi ZSO a ZPO. Čípkovitý výrůstek je drobounký, někdy nezřetelný. Btr na mt IV = 0,40. (L/29.)

- Délka 1,75 mm. V mechu a lesní hrabance od podzimu do jara dosti hoj.
 Wideria fugax (O. P. Cbr., 1871)
- Hl. bez rýžek, výrůstek větší, dobře patrný 6
- 6 (5) ZSO stojí velmi blízko vedle sebe a od ZPO jsou vzdáleny o 1,5—2 průměry oka. Čelní výrůstek je jednoduchý, dlouze dvoustranně obrvený. Hl. a sternum jsou hladké a lesklé. Btr I na mt I = 0,6—0,65. Ti I a II s 1,1 trnem, ti III a IV jen s 1, všechny trny velmi tenké *Prosopotheca* Simon, 1884
- a Hl. a ster. tmavohnědé; vnitřní apofysa ti mak. při pohledu shora je na konci vykrojena ve 2 špičky (LI/1). Délka 2,2—2,5 mm. Žije v detritu a pod kameny v. vz. *P. monoceros* (Wid., 1834)
- Hl. a ster. pomerančově žluté. Vnitřní apofysa ti mak. končí jednoduchou špičkou. (LI/31, 32.) Délka 2,5 mm. Pod kameny a v listí na teplých pahorcích v. vz. Dospívá na podzim ... *P. corniculans* (O. P. Cbr., 1875)
- ZSO jsou od sebe vzdáleny aspoň o $\frac{1}{2}$ svého průměru. Ster. je buď drsné, svraskalé a nelesklé, nebo s rozptýlenými body. Btr na mt I = 0,53—0,55, jen u *C. kochi* 0,70. Trny noh jako u předechozího rodu
 Cornicularia Menge, 1868
- a Čelní výrůstek je drobný, čípkovitý. Vzdálenost ZSO = $\frac{1}{2}$ průměru oka. Ti mak. s jedinou obloukovitou apofysou. Hl. tmavohnědá, sítkovaná, bez vtisklých teček. (LI/4. 5.) Délka 2,5 mm. V mechu a rašelinicích vlhkých lesů po celý rok hoj. *C. cuspidata* (Bl., 1833)
- Čelní hrbolek je na konci rozšířený a 2laločný. Ti mak. má 2 apofysy . b
- b (a) Vnější apofysa ti je před vrcholem opatřena dlouhým, na konci jemně ostnatým výrůstkem s rovnoběžnými okraji a zaoblenou špičkou; při pohledu shora je vrchol 2laločný. Ster. lesklé, aspoň uprostřed hladké. (LI/9. 10.) Délka 3 mm. V trávě a mechu na lesních močálech a mokřích loukách na podzim nehojně *C. kochi* (O. P. Cbr., 1872)
- Vnější apofysa ti je jednoduchá c
- c (b) Obě apofysy ti jsou při pohledu shora široké, stejně dlouhé, proti sobě slabě v podobě X prohnuté. Hl. s paprsečnými řadami drobných důleků. Ster. po celé ploše s vtisklými tečkami (LI/7). Délka 2 mm. V mechu a trávě na močálech od podzimu do jara v. vz.
 C. unicornis (O. P. Cbr., 1861)
- Vnější apof. je téměř 2 × delší než vnitřní, obě jsou štíhlé a vně zahnuté. Hl. bez důleků. Žije v mechu na horských močálech. U nás nebyla dosud zjištěna, ale protože je udávána z východních Karpat, je její výskyt u nás možný. Je trochu větší než předechozí (2,2—2,5 mm)
 C. karpinskii (O. P. Cbr., 1873)
- 7 (4) Hlavová část je zdvižena v hrbol různého tvaru: je buď kulovitý, nebo různé vpředu rozpočený a vykrojený, často opatřený postranními podélnými rýžkami nebo kopinatými vtisky. Vzácně hrbol chybí a za postranníma očima jsou zachovány jen obě postranní rýžky 8
- Hlavová část hl. je plochá nebo zdvižena v prostý hrbol bez postranních vtisků; někdy však je hřbet hrudi zdvižen v hrbol 18
- 8 (7) Hl. je zcela plochá, bez hrbolu vpředu, jen s 2 rovnoběžnými podélnými rýžkami. Drápky noh jsou dlouze hřebenité. Btr na mt I = 0,45. (L/29.)
 Wideria fugax (O. P. Cbr., 1871) (viz č. 5)
- Hl. je vpředu zdvižena v nízký plochý hrbol s postranními vtisky. Btr na mt I = 0,85—0,93 9
- = Hrbol hl. je vysoký a nápadný 11

- 9 (8) Abd. je dlouze a odstále srstnatý. Ti mak. má na horní vnější straně krátký černý špičatý zoubek. Bulbus silně vyniklý a složitý; *embolus* velmi dlouhý, úzce řemínkovitý, stočený v jednoduchou smyčku od středu bulbu k jeho vrcholu *Lasiargus* Kulczynski, 1894
Jediný druh. Délka 1,7—2,2 mm. Hl. 0,95 mm, černohnědá, silně lesklá. žije ve vřesu. U nás znám jen od Hrušovan na Slov.
..... *L. hirsutus* (Mge, 1868)
- Abd. není nápadně dlouze a odstále chlupatý 10
- 10 (9) Embolus je velmi dlouhý, štětínovitý, z bulbu smyčkovitě vyniklý. Cymbium je na vrcholu utaté a na vnější straně opatřené kýlem s řadou štětín
..... *Pocadicnemis* Simon, 1884
- a Ti I naspodu na předním okraji s řadou 6 silných, dlouhých odstávajících osin a na zadním okraji s 5 dlouhými trny. Zadní řada oční je rovná. Vtisky za očima jsou nepatrné, jen tak dlouhé jako průměr oka. Ti mak. na předním vnějším okraji s černým zoubkem (LI/15). Délka 2,3—2,4 mm. V trávě a mechu, na močálech v. vz.
..... *P. carpathica* (Kulcz., 1894)
- Ti noh vespod jen se silnějšími a dlouhými štětínami. Zadní řada oční je ∪. Postranní vtisky jsou mnohem delší. Přední vnější okraj ti mak. uprostřed bez zoubku (LI/13). Délka 1,7—1,9 mm. V trávě a mechu po celý rok. hoj. *P. pumila* (Bl., 1841)
- Tlustý embolus tvoří na konci bulbu příčný kruh. Cymbium s vrcholem široce utatým, avšak bez podélného břitu nebo kýlu. Ti mak. na hřbetě s poloprůhlednou, prohnutou a zašpičatělou apofysou. Btr na mt I = 0,93. Ti I a II s 1.1 trny, III a IV jen s jedním, všechny jsou o polovinu kratší než průměr článku *Baryphma* Simon, 1884
Jediný druh. Délka 2,3—2,5 mm. Abd. skoro kulovitý, šedý nebo černý, s 4 červenavými vtisklými jamkami na hřbetě (LI/17). Mezi orobincem, rákosím a jinými vodními rostlinami u tůní na Soběslavsku v. vz.
..... *B. milleri* Wunderl., 1971
- 11 (8) ZSO leží na temeni hrbolu hlavy 12
- Všechny oči leží na přední ploše hl., klenba hrbolu hlavy je bez očí 16
- 12 (11) Drápky noh (zvl. I.) jsou dlouze hřebenité (I/10); první zoubek se délkou jen málo liší od špičky drápků a délka ostatních 5—6 zoubků jen pozvolna klesá. Ster. je delší než široké a vniká mezi ex IV špičatým výběžkem. Btr na mt I = 0,45—0,55 (jen u *W. suspecta* 0,6) *Wideria* Simon, 1864
- a Čelo má nad PSO 2 drobné, krátce stopkaté, ke konci ztlustlé a při pohledu ze strany kratince hřebínkovité, v obloučku vně prohnuté výrůstky, které při pohledu shora mají tvar svorky (—) b
- Čelo bez popsaných výrůstků c
- b (a) Hrbol hlavy, který nese ZSO, je při pohledu shora okrouhlý. Btr I = 0,6. Přední ti nejsou tmavší než zadní. (LI/26. LII/4.) Délka 2,3 mm. V mechu jehličnatých lesů ve V. Tatrách vz.
..... *W. suspecta* (Kulcz., 1882)
- Hrbol hlavy nesoucí ZSO je elipsovitý, aspoň o $\frac{1}{3}$ delší než široký. Btr I = 0,47. (LI/27, 28.) Délka 2—2,25 mm. V mechu lesů od podzimu do jara v. hoj. Ti I. a II. jsou tmavé *W. antica* (Wid., 1834)
- c (a) Hrbol hlavy nesoucí ZSO je kulovitý, při kořeni zaškrbený. Clypeus skoro plochý, dopředu nakloněný d
- Hrbol hlavy je jiného tvaru e

- d (c) Hrbol je spokojen s hl. úzkým krěkem. Zadní řada oční je při pohledu shora velmi silně $\cup$. Btr na mt I — 0,54. (LI/22, 23.) Délka 3—3,2 mm. V mechu jehličnatých lesů v. porůznu a vz. . . . *W. mitrata* (Menge, 1868)
- Hrbol hlavy nasedá na hl. široce a není od ní vzhadu oddělen hlubokým zářezem. Zadní řada oční je při pohledu shora silně $\cap$. Btr na mt I = 0,46. (LI/30, 31.) Délka 1,5—1,8 mm. V rašeliníku a mechu na lesních močálech vz. *W. nodosa* (O. P. Cbr., 1873)
- e (c) Hlava je vpředu rozštěpena ve 2 laloky: přední je obrvený, zadní nese

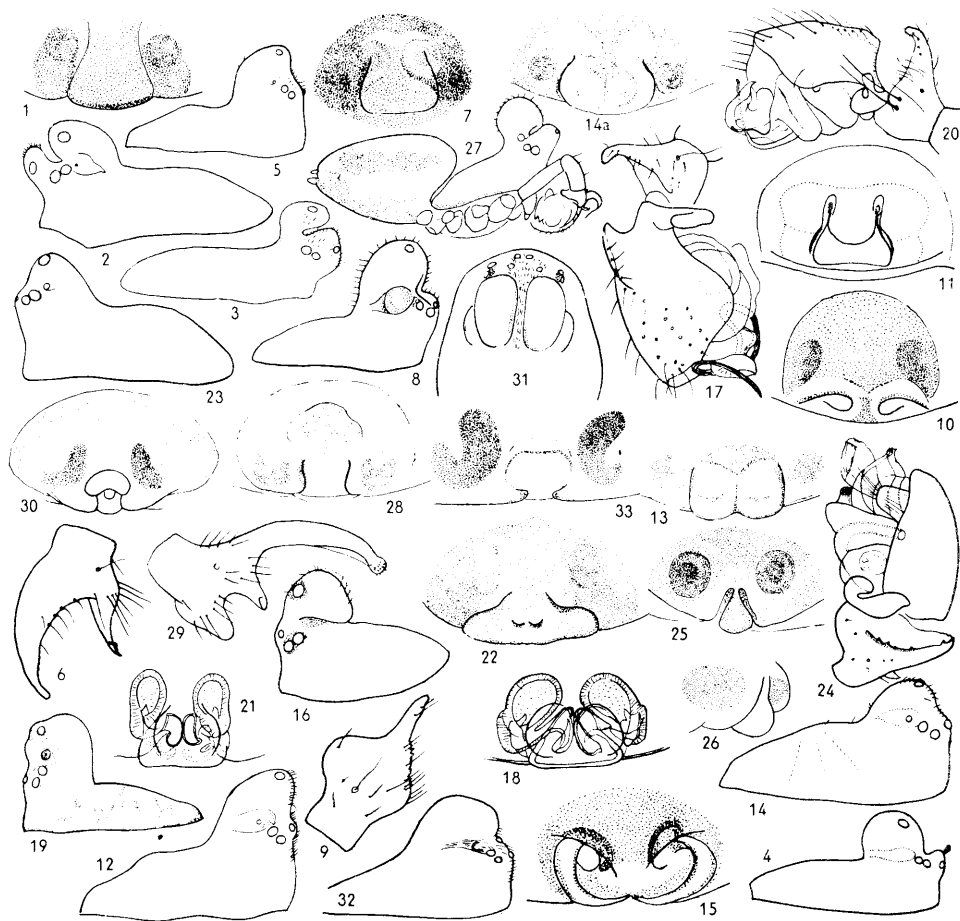

LI

- 1, 2 — *Prosopotheca monoceros*, ♂. 3 — Ibid., ti ♂ mak. 4, 5 — *Cornicularia cuspidata*, ♂. 6 — Ibid., epig. 7 — *C. unicornis*, mak. ♂. 8 — Ibid., epig. 9 — *C. kochi*, mak. ♂. 10 — Ibid., čelní výrůstek ♂. 11 — Ibid., epig. 12 — *C. karpinskii*, epig. 13 — *Pocadicnemis pumila*, mak. ♂. 14 — Ibid., epig. 15 — *P. carpatica*, mak. ♂. 16 — Ibid., epig. 17 — *Baryphyma pratense*, mak. ♂. 18 — Ibid., epig. 19 — *Cornicularia vigilax*, mak. ♂. 20 — Ibid., ti ♂ mak. 21 — Ibid., epig. 22 — *Wideria mitrata*, ♂. 23 — Ibid., ti ♂ mak. 24 — *W. melanocephala*, ♂. 25 — Ibid., mak. ♂. 26 — *W. milleri*, ♂. 27 — *W. antica*, ♂. 28 — Ibid., ti ♂ mak. 29 — Ibid., epig. 30, 31 — *W. nodosa*, ♂. 32 — *W. cucullata*, epig. 33 — *W. capito*, epig.

- ZSO a je při pohledu shora elipsovitého obrysu. Clypeus silně vyhloubený f
- Hrbol hlavy je nízký, plochý, nerozpolcený, při pohledu shora téměř obdélníkovitý. Clypeus je velmi silně vypuklý. Ti I a II jsou hnědo-černé, hlava tmavohnědá. Ti mak. s 2 špičatými, skoro stejnými apofysami, oddělenými okrouhlým výkrojem. (LI/24, 25.) Délka 2 mm. V mechu a vřesu na podzim a na jaře dosti vz. *W. melanocephala* (O. P. Cbr., 1879)
- f (c) Přední (spodní) lalok hlavy je při pohledu ze strany pravidelně klenutý a vyšší než lalok zadní (horní). Při pohledu shora leží postranní oči obou řad na okraji hl. a zadní řada oční je $\cap$. Ti apof. mak. je dlouhá, zakřivená, opatřená 2 černými zoubky (LII/3). Délka 2,75 mm. Pod kameny v horách v. vz. Dospělí 33 od IX. a X. *W. capito* (Westr., 1862)
- Přední, obrvený lalok hlavy je užší než zadní, v profilu klínovitý. Postranní oči leží při pohledu shora daleko od okrajů hl. a zadní řada oční je $\cup$. Ti mak. s 2 apofysami: vnější, oddělená okrouhlým výkrojem, je palcovitá, vnitřní je široká a na konci s pravoúhlým výkrojem (LII/2). Délka 2—2,3 mm. V mechu a listí od podzimu od jara v. hoj. *W. cucullata* (C. L. K., 1836)
- Drápky noh jsou krátce, často nezřetelně hřebenité: prvý zoubek je mnohem kratší než špička dráčku (I/11). Ster. je široké, jeho výběžek mezi ex IV je široký a utatý 13
- 13 (12) Hřbet abd. s výrazným rohovitým štítkem (scutum) nebo aspoň s povrchem silněji sklerotizovaným, okoralým, vtiskle tečkovaným *Trichopterna* Kalcz., 1894
- a Btr na mt I—IV = 0,5—0,65. Čelo v profilu jen mělce a ploše vyhloubené, clypeus svislý. Ti mak. s 2 štíhlými, nestejně dlouhými (vnější je o $\frac{1}{2}$ kratší), širokým výkrojem oddělenými apofysami. (LII/5, 6.) Délka 2—2,2 mm. V trávě suchých pahorků d. hoj. *T. cito* (O. P. Cbr., 1872)
- Btr na mt I—IV = 0,8—0,88. Čelo je hlouběji vykrojené, postranní vtisky veliké a široké; clypeus dozadu skloněný. Ti mak. s jedinou dlouhou a štíhlou, špičatou apofysou. (LII/8, 9.) Délka 2—2,5 mm. V detritu na březích rybníků a lesních močálů v okolí Lednice vz. *T. menzei* (Sim., 1884)
- Btr na mt I—IV > 0,9. Čelo s hlubším výřezem; lalok hlavy je namířen dopředu. Ti mak. s jedinou krátkou, širokou, ve špičku zúženou apofysou. Délka 2—2,3 mm. V mechu a trávě v. vz. U nás zatím jen na blatech v okolí Borkovic *T. thorelli* (Westr., 1861)
- Hřbet abd. je měkký 14
- 14 (13) Btr na mt I = 0,45—0,55 *Entelecara* Simon, 1884
- a Hrbol hl. je velmi vysoký, zaoblenou špičkou trochu dopředu nakloněný; výška hl. vpředu (hrbol hlavy + clypeus) je jen asi o $\frac{1}{3}$ kratší než délka hl. (LII/12). Délka 1,8 mm. Na křoví v. hoj. Často na babím létě *E. acuminata* (Wid., 1834)
- Hrbol hlavy je nižší, s plošším temenem. Hl. je více než $2 \times$ delší než vpředu vysoká b
- b (a) Obě apof. ti mak. svírají s podélnou osou tupý úhel; zadní okraj přední apofysy má před středem špičatý zoubek (LII/14). Délka 1,8 mm. Na keřích dosti hoj. *E. congenera* (O. P. Cbr., 1879)

- Obě apofysy jsou souběžné a svírají s ti mak. pravý úhel; přední apof. bez zoubku c
- c (b) Zadní apof. je trochu delší než přední, od níž je oddělena výkrojkem asi tak širokým jako obě apofysy; je zakončena vzhůru zahnutou špičkou, patrnou při pohledu ze strany. Délka 2 mm. Na keřích v. vz. *E. erythropus* (Westr., 1851)
- Zadní apof. je trochu kratší než přední a prostor, který je odděluje, je užší; zad. apof. je ukončena 3 drobnými zoubky (z nichž zadní je

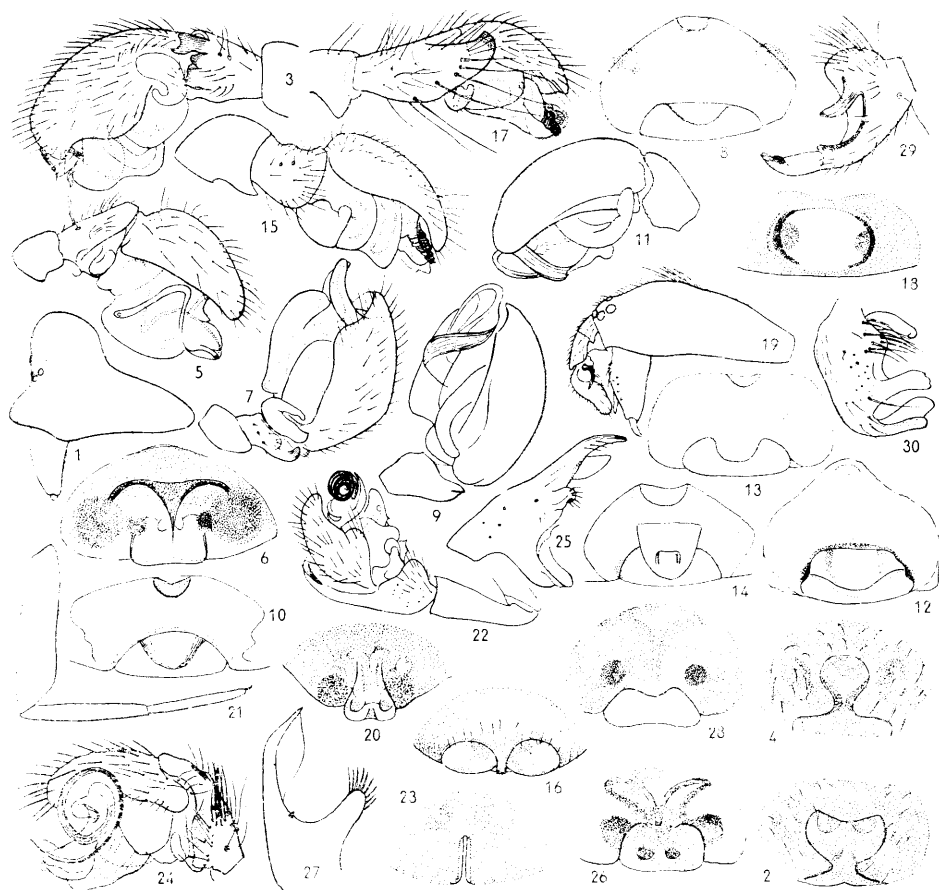

I.II

1 — *Wideria mitrata*, epig. 2 — *W. cucullata*, ♂. 3 — *W. capito*, ♂. 4 — *W. milleri*, ♂. 5 — *Tri-chopterna cito*, ♂. 6 — *Ibid.*, ti ♂ mak. 7 — *Ibid.*, epig. 8 — *T. mengei*, ♂. 9 — *Ibid.*, ti ♂ mak. 10 — *Ibid.*, epig. 11 — *T. thorelli*, epig. 12 — *Entelecara acuminata* ♂. 13 — *Ibid.*, epig. 14 — *E. congenera*, ♂. 14a — *Ibid.*, epig. 15 — *E. obscura*, epig. 16 — *Peponocranium orbiculatum*, ♂. 17 — *Ibid.*, mak. ♂. 18 — *Ibid.*, vulva. 19 — *P. praeceps*, ♂. 20 — *Ibid.*, mak. ♂. 21 — *Ibid.*, vulva. 22 — *Abacoproces saltuum*, epig. 23 — *A. ascitus*, ♂. 24 — *Ibid.*, mak. ♂. 25, 26 — *Ibid.*, epig. zespodu a šikmo ze strany. 27 — *Minicia marginella*, ♂. 28 — *Enidia fulva*, epig. 29 — *E. cornuta*, ti ♂ mak. 30 — *Ibid.*, epig. 31, 32 — *E. bituberculata*, ♂. 33 — *Ibid.*, epig.

- delší), které jsou patrné při pohledu z vnitřní strany (LIII/30). Délka 2,2 mm. Na keřích v. vz. *E. media* Kulez., 1887
- Btr na mt I = 0,65—0,9 15
- 15 (14) Drobní pavoučci (hl. 0,5—0,6 mm) s mohutným, dozadu skloněným nebo kolmým hrbolem hlavy, odděleným od hrudi velikými a širokými postranními vtisky. Ti mak. na hřbetě s odstávající štíhlou drápkovitou apofysou. Btr na mt I = 0,9 *Peponocranium* Simon, 1884
- a Pt mak. je 3 × delší, než na konci široká; ti s 2 hřbetními apofysami; cymbium při basi bez hřbetního kýlu. V záp. Evropě, u nás nebyl zjištěn *P. ludicrum* (O. P. Cbr., 1861)
- Pt mak. jen 2 × delší než na konci široká; ti s jednou hřbetní apofysou b
- b (a) Hl. bledá s úzkým černým lemem, nohy bledé, ti I a II tmavší. Hrbol hlavy široký, dozadu skloněný; cymbium vzadu s výrazným hřbetním kýlem, vybihající v plochou špičku. (LII/16, 17.) V řídké trávě pahorků a lesních okrajů d. hoj. *P. orbiculatum* (O. P. Cbr., 1882)
- Hl. tmavá, s tmavou hřbetní skvrnou; nohy hnědé, ti I a II tmavo-hnědé. Hrbol hlavy je užší, vyšší a kolmý; cymbium vzadu bez kýlu, široce zkosené. (LII/19, 20.) V řídké trávě v. vz. *P. praeceps* Mill er, 1947
- Větší, tmavě zbarvení pavouci (hl. 0,8—0,9 mm). Hrbol hlavy je menší, s drobnějšími postranními vtisky. Apofysa ti mak. není drápkovitá *Abacoproeces* Simon, 1884
- a Čelo a clypeus v profilu tvoří pravidelný vypuklý oblouk. Hrbol hlavy shora je mnohem širší než dlouhý. Vzdálenost ZSO aspoň 4 × větší než průměr oka. Btr na mt I = 0,85. (LX/24.) V mechu a listí na jaře a v létě vz. *A. saltuum* (L. K., 1872)
- Čelo je vyhloubené, clypeus velmi vysoký, kolmý, také vyhloubený. Hrbol hlavy shora elipsoidní. ZSO jsou od sebe vzdáleny o 2násobný průměr oka. Ti mak. ventrálně silně vypuklá. Btr na mt I = 0,7. (LII/23, 24.) V trávě na okraji lesa v. vz. (Žilina, Lednice) *A. ascitus* Kulez., 1894
- 16 (11) Drobný bledý pavouček (hl. 0,8 mm), s mohutným, vpředu rozštěpeným hrbolem hlavy. Hl. s černým lemem, abd. s 2 černými postranními proužky. (LII/27.) Cymbium vzadu s velmi dlouhým ocáskovitým výrůstkem. Btr na mt I = 0,95 *Minicia* Thorell, 1875
- Jediný druh. Přední ti ventrálně s 2—4 krátkými trny. V trávě pahorků pořídku *M. marginella* (Wid., 1834)
- Větší, tmavě zbarvení pavouci s černým abd. Btr na mt I = 0,65—0,8 ... 17
- 17 (16) Clypeus kolmý, plochý. Hrbol hlavy je rozdělen podélným žlábkem ve 2 souběžné elipsoidní, bledě žluté hrbolky. Hl. a ster. pomerančové. Délka 2,3 až 2,5 mm *Enidia* Smith, 1904 (= *Hypomma* Dahl)
- a Pt mak. kyjovitě ztlustlá, ti mak. válcovitá, 2¼krát delší než široká, s tenkou, udicovitou, v oblouku dopředu prohnutou apofysou na hřbetě. U nás nalezena jen jednou v rákosí u Nového rybníka u Soběslavi *E. fulva* (Bös., 1902)
- Pt mak. není kyjovitě ztlustlá, ti mak. je na konci rozšířená a na hřbetě opatřená drobnou skobovitou apofysou, vzadu na předním kraji pak dlouhou, úzce řemínkovitou, obloukovitě prohnutou apofysou. Nohy

- oranžové, ti bez trnů. (LII/21, 32.) V detritu na březích vod od jara do podzimu hoj. *E. bituberculata* (Wid., 1834)
- Clypeus je silně vypuklý. Hrbol hlavy je mohutný a není podélně rozdělen hlubokým žlábkem, jen vpředu s mělkou brázdou. Délka 2—2,3 mm *Dismodicus* Simon, 1884
- a Hrbol hlavy je veliký, při pohledu shora napříč elipsovitý a jen málo užší než šířka hl. v tomto místě. Ti apof. mak. při pohledu shora v předním vnějším rohu s štíhlým prohnutým výrůstkem (LIII/1). Na nízkých smrčcích, jalovecích a na křoví v létě dosti hoj. *D. elevatus* (C. L. K., 1838)

LIII

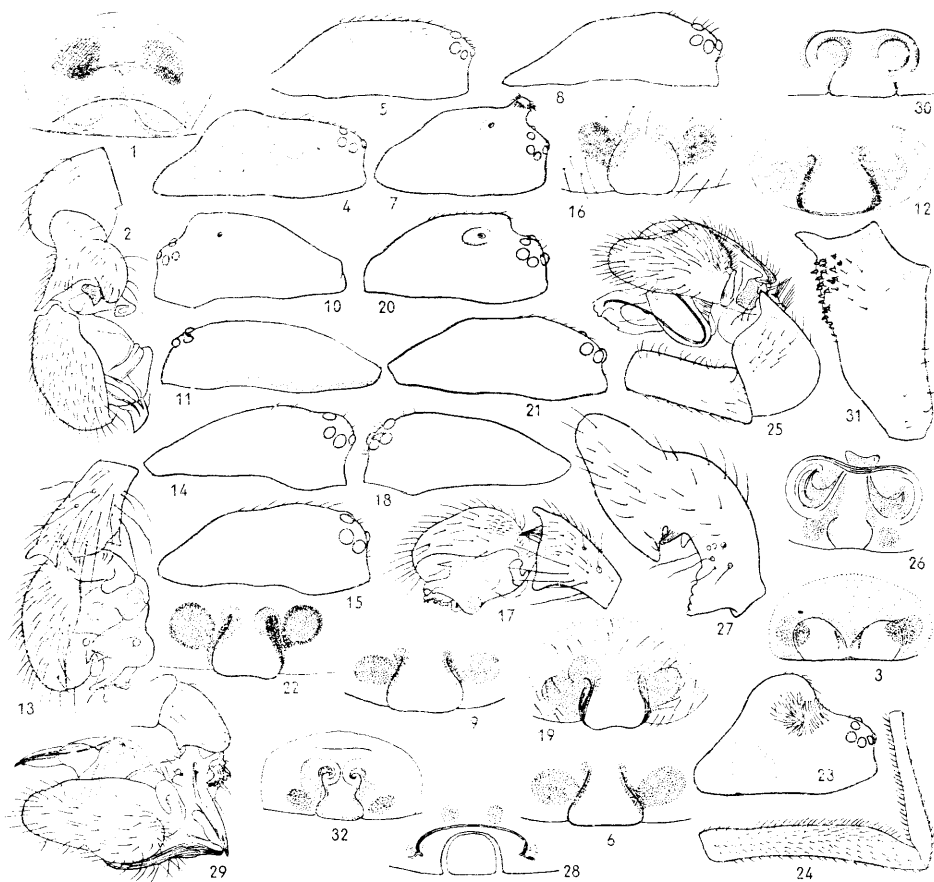
- 1 — *Dismodicus elevatus*, ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *D. bifrons*, mak. ♂. 4 — Ibid., epig. 5 — *Maso sunderalli*, mak. ♂. 6 — Ibid., epig. 7 — *Ceratinella scabrosa*, mak. ♂. 8 — Ibid., epig. 9 — *C. brevis*, mak. ♂. 10 — Ibid., epig. 11 — *C. major*, mak. ♂. 12 — Ibid., epig. 13 — *C. wideri*, epig. 14 — *C. brevipes*, epig. 15 — *Hyllyphantes nigratus*, mak. ♂. 16 — Ibid., epig. 17 — *Erigonidium graminicolum*, mak. ♂. 18 — Ibid., epig. 19 — *Gnathonarium dentatum*, ♂. 20 — Ibid., epig. 21 — *Diegobium tibiale*, 1 noha ♂. 22 — *D. nigrum*, mak. ♂. 23 — Ibid., epig. 24 — *Moebelia penicillata*, mak. ♂. 25 — *Trachynella nudipalpis*, ti ♂ mak. 26 — Ibid., epig. 27 — *T. obtusa*, ti ♂ mak. 28 — Ibid., epig. 29 — *Prosopotheca simplex*, ti ♂ mak. 30 — *Entelecara media*, ibid.

- Hrbol hlavy je menší, při pohledu shora dopředu zúžený, mnohem užší než hl. v tomto místě. Ti apof. je menší a na vrcholu na vnější straně opatřena krátkým zaobleným výstupkem (LIII/3). V podrobtu stinných lesů v létě dosti hojně *D. bifrons* (Bl., 1841)
- 18 (7) Ti a mt I a II na břišní straně s 2 řadami odstávajících dlouhých tenkých trnů; btr na mt I leží distálně těsně před koncem článku. Ti I—IV s 1 hřbetním trnem. Mt asi $2 \times$ delší než ta *Maso* Simon, 1884
U nás jen jediný druh. Délka 1,3 mm. Bulbus vyniklý, na vrcholu s černým ohnutým konduktorem, lemovaným průhlednou blankou; stylus na vnitřní straně bulbu je dlouhý, štětinovitý (LIII/5). Délka 1,5 až 1,9 mm. V mechu, trávě a detritu lesů na jaře a v létě v. hoj.
..... *Maso sundevalli* (Westr., 1851)
- Ti I a II vespod bez trnů 19
- 19 (18) Abd. kulovitý nebo okrouhlého obrysu, opatřený výrazným hřbetním štítkem (scutum). Btr na mt I = 0,4 *Ceratinelle* Emerton, 1882
a Drápek chelicer je normálně zakřivený, srpovitý b
— Drápek chelicer je u kořene vtisklý, tedy esovitě zakřivený (I/4) c
b (a) Nohy jasně žlutočervené. Scutum okrouhlé, jemně vtiskle tečkované, kryje jen část abd. Chel. vpředu s 2, vzadu s 1 zoubkem. Délka 1,6 mm. Ve vřesu na vlhkých místech v. vz. *C. wideri* (Thor., 1871)
— Nohy hnědé nebo žlutohnědé. Scutum je hrubě důlkované a kryje celý hřbet abd. Chel. vpředu s 5—6, vzadu s 3—4 zoubky. (LIII/7.) Délka 2,2 mm. V mechu a trávě na lesních močálech nehoj.
..... *C. scabrosa* (O. P. Cbr., 1871)
c (a) Clypeus s několika dlouhými, vzhůru ohnutými štětínami. Scutum hustě a jemně tečkované, kryje celý hřbet abd. Délka 1,4—1,5 mm. V mechu horských lesů d. vz. *C. brevipes* (Westr., 1851)
— Clypeus bez dlouhých štětín. Scutum kryje jen část abd. a je hruběji tečkované d
d (c) Délka 2 mm. Bulbus má na vnitřní straně v basální polovině srpkovitou apofysu, zasahující svým vypuklým okrajem až k spodnímu okraji bulbu (LIII/11). V listí a trávě světlých lesů v. vz.
..... *C. major* Kulez., 1884
— Délka 1,8 mm. Popsaná apof. je drobnější a méně zakřivená, takže zaujímá jen horní polovinu bulbu (LIII/9). V mechu a listí od podzimu do jara v. hoj. *C. brevis* (Wider, 1834)
- Abd. oválný, měkký, bez hřbetního štítku 20
- 20 (19) Délka noh: I, IV, II, III; nohy velmi dlouhé, tenké, žlutočervené. Ti I a II s 1. 1 trny, III a IV s 1 trnem; trny jsou velmi dlouhé. Embolus na vrcholu je černý, tlustě vývrtkovitý, o pěti závitech. Btr na mt I = 0,66
..... *Hyllyphantes* Simon, 1884
Jediný druh. Hl. 0,9—1 mm. Tělo černé, lesklé, nohy jasně žluté. Hl. 0,9 mm. Vzhledem upomíná na druh *Bathlyphantes nigrinus* nebo *Kaestneria dorsalis* (LIII/15). Velmi vz. druh, u nás nalezena jen 1 ♀ v lesích na Pouzdřanech. Žije na keřích a v trávě vlhkých lesů
..... *H. nigrinus* Sim., 1881
- Délka noh: IV, I, II, III; nohy nejsou nápadně dlouhé a tenké. Embolus není vývrtkovitý (výj. *Erigonidium graminicolum*) 21
- 21 (20) Embolus je tlustě vývrtkovitý. Chel. po stranách s drobnými zrníčky a vpředu se silným zubem. Btr na mt I = 0,6. Ti I a II s 1. 1 trnem, III a IV jen

- s jedním. Pt mak. vpředu ventrálně s kolmým, krátce kuželovitým výrůstkem, podobným jako u *Erigone* (LIII/17) *Erigonidium* E. P. Smith, 1904
Jediný druh. Délka 2,5 mm. Hl. žlutohnědá s tmavými paprskovitými čarami, abd. šedý až černý, nohy žlutohnědé, fe oranžově hnědé. Na keřích a nižších rostlinách v. porůznu a vz. *E. graminicolum* (Sund., 1829)
- Emboius tenký. Pt mak. bez břišního zubu (výj. *Tmeticus affinis*) 22
- 22 (21) Chel. dole na přední ploše se silným zubem a po stranách s četnými drobnými zrníčky. Hřbet za hlavou vypuklý, hustě porostlý dlouhými štětínami. Ti mak. s dlouhou srpovitou apofysou, opatřenou při kořeni zoubkem. Embolus velmi dlouhý, štětínovitý, z bulbu v oblouku vyniklý *Gnathonarium* Karsch, 1881
Jediný druh (LIII/19). Délka 2,3—2,5 mm. V detritu a mezi pobřežními rostlinami na močálech a březích vod hoj. od podzimu do jara ..
..... *G. dentatum* (Wid., 1834)
- Chel. po stranách hladké, bez zrníček 23
- 23 (22) Btr na mt I = 0,50—0,60 24
- Btr na mt I = 0,65—0,70 28
- = Btr na mt I = 0,74—0,80 29
- 24 (23) Drápký noh s krátkými zoubky; prvý zoubek je mnohem drobnější než špička dráčku (I/11) 25
- Drápký noh jsou dlouze hřebenité; prvý zoubek je skoro tak velký jako špička dráčku (I/10) 26
- 25 (24) Ster. velmi drsné, dolíčkované. Hl. je vpředu zdvižena v hrbol. Ti mak. s širokou, plochou a dlouhou apofysou, opatřenou vpředu štíhlou, v ostrém úhlu zpět zahnutou špičkou (LIII/22). Délka 2,5 mm *Dicymbium* Menge, 1867
- a Ti I kyjovitě ztlustlé (LIII/21). V mechu podhorských a horských lesů hoj. od podzimu do jara *D. tibiale* (Bl., 1836)
- Ti normální, jen tak tlusté, jako ostatní. Na vlhkých loukách, v mechu, vřesu, lesním detritu a často na babím létě. Od podzimu do jara hojněji než předchozí *D. nigrum* (Bl., 1834)
- Ster. hladké, lesklé; hl. plochá, vpředu nezdvížená. Ti mak. s kartáčkem černých chloupků a s apofysou rozeklanou ve 2 nestejně zoubky *Moebelia* Dahl, 1886
Jediný druh. Délka 1,4—1,5 mm. Hl. hnědočerná, abd. černý, nohy žlutohnědé (LIII/24). V lišejnících na kmenech stromů a keřů hoj.
..... *M. penicillata* (Westr., 1851)
- 26 (23) Profilová hřbetní čára tvoří pravidelný, plochý oblouk. Clypeus plochý, kolmý. Ti mak. s jednoduchou, prstovitou, slabě prohnutou apofysou (LI/19, 20). Délka 2—2,5 mm. V mechu a detritu ve vlhkých lesích a na březích vod vz. od V. *Cornicularia vigilax* (Bl., 1853) (viz. č. 6)
- Hřbetní čára je prosedlaná, hlava je zdvižená nebo vypuklá. Clypeus vyhloubený, dopředu skloněný 27
- 27 (26) Hl. sítkovaná, matná až drsná. Vzdálenost ZSO je tak velká, jako průměr oka. Ti mak. s 2 apofysami svírajícími pravý úhel *Trachynella* Braendegaard, 1932
- a Ti mak. shora je aspoň tak dlouhá jako její hřbetní apofysa (LIII/25). Délka 2,75 mm. Ve vlhkém mechu a lesním detritu od podzimu do jara d. hoj. *T. nudipalpis* (Westr., 1851)

- Ti mak. shora je skoro $2 \times$ kratší než její hřbetní apofysa (LIII/27).
Délka 3 mm. V mechu a trávě ve stinných lesích od podzimu do jara
nehojně *T. obtusa* (Bl., 1836)
- Hl. lesklá, kaštanově rudohnědá. Nohy žluté, bez trnů. Vzdálenost ZSO je
o $\frac{1}{3}$ menší než jejich průměr. Ti mak. s 2 velmi odlišnými apofysami: vnitřní
je mnohem delší, plochá, prohnutá, se širokým zubem uprostřed; vnější apo-
fysa je jednoduchá, zašpičatělá (LIII/29). Hl. 1,1 mm. V listí smíšených lesů
v. vz. *Prosopotheca simplex* (Kulez., 1884)
- 28 (23) Chel. silně vypuklé, s četnými drobnými, štětinkou opatřenými zrníčky po
stranách a silnějším zubem dole na přední ploše. Pt mak. je napuchlá, tlustší
než ti *Gongylidium* Menge, 1868
Jediný druh. Délka 2,8—3 mm. Hl. oranžově hnědá s černavou hlavou,
nohy živě oranžové, abd. šedý až černý (LIV/2). U vod na keřích a
v trávě pobřežních luk d. hoj. ♂♂ v V., ♀♀ od II. do VI.
..... *G. rufipes* (Sund., 1829)
- Chel. normální, bez zrníček. Pt mak. není ztlustlá, ti mak. zpravidla s 2 krát-
kými špičatými, málo odlišnými apofysami, zřídka jen s jedinou drápkovitou
apof. Žijí v detritu na březích vod, v trávě močálů ap.
..... *Oedothorax* Bertkau, 1883
- a Chel. vpředu v dolní polovině se silným zubem. Ti mak. s 2 hřbetními
apof., oddělenými okrouhlým výřezem b
- Chel. na přední ploše bez zubu c
- b (a) Hl. se dozadu zdvihá, takže je nejvyšší v poslední třetině (LIV/4).
Délka 2—2,3 mm. V mechu, trávě a detritu na močálech hoj.
..... *O. tuberosus* (Bl., 1841)
- Hl. uprostřed s velkým kopulovitým, hladkým a lesklým hrbolem, před
nímž leží oválná jamka, hustě porostlá dlouhými chlupy (LIV/23).
S předchozím, snad jen jeho forma. Vz. *O. gibbosus* (Bl., 1841)
- c (a) Hl. má za střed. očima zaoblený hrbolek, který je tak vysoký jako
šíroký a pod vrcholem je porostlý chloupky. Za hrbolem na každé
straně hl. po vtisku (LIV/7). Délka 2,25 mm. V detritu na březích ryb-
níků a tůní v létě hoj. *O. apicatus* (Bl., 1850)
- Hl. jiného tvaru d
- d (c) Hl. s postranními vtisky nebo jamkami e
- Hl. bez postranních vtisků f
- e (d) Ti mak. s jedinou drápkovitou apof. (LIV/10). Délka 2,4 mm. Pod ka-
meny na březích stinných lesních horských potůčků hoj.
..... *O. gibbifer* (Kulez., 1881)
- Ti mak. s 2 apof., z nichž horní má při pohledu ze strany tvar nepatr-
ného trnu, dolní pak dlouhého dráčku (LIV/20). Délka 2 mm. U vod
v létě d. hoj. *O. retusus* (Westr., 1851)
- f (e) Clypeus je vyhloubený. Hřbetní čára je za očima mělce prosedlána.
Obě apofysy jsou v profilu stejně velké, rovné, oddělené širokým sou-
měrným výkrojem. (LIV/13, 14.) Délka 2 mm. V detritu u vod hoj. ...
..... *O. fuscus* (Bl., 1834)
- Clypeus je téměř plochý. Hřbetní čára je za očima trochu zdvižená, ne-
prosedlaná. Dolní apofysa je trochu delší než horní, dolů ohnutá; při
pohledu shora jsou obě zakřiveny k vnější straně (LIV/17). Délka
2,2 mm. Společně s *O. retusus* d. hoj. od V. do IX., ♀♀ až do XII.
..... *O. agrestis* (Bl., 1853)

- 29 (23) Btr na mt I = 0,75. Chel. na přední ploše s velkým zubem a po stranách i vpředu s drobnými zrníčky. Pt mak. vpředu na spodní straně s kuželovitým výrůstkem. Ti m. k. tak dlouhá jako pt, ta velmi drobný, mnohem kratší než ti *Tmeticus* Menge, 1866
Jediný druh. Délka 2,5—2,7 mm. Hl. hnědočervená, ster. a nohy oranžově žluté, abd. černý, s 4 vtisklými tečkami na hřbetě. Kopulačními ústroji velmi podobný druhu *Donacochara speciosa*. Na močálech a mechu v. vz. *T. affinis* (Bl., 1861)
— Btr na mt I = 0,8—0,9. Makadlo jiného tvaru 30
- 30 (29) Drápky předních noh dlouze hřebenité, asi o 7 zoubcích, z nichž přední 3—4 jsou zvl. dlouhé a od špičky dráčku málo odlišné. Ti I na konci ztlustlé a pro-

LIV

- 1 — *Prosopotheca simplex*, epig. 2 — *Gongylidium rufipes*, mak. ♂. 3 — Ibid., epig. 4, 5 — *Oedothorax tuberosus*, ♂ a ♀. 6 — Ibid., epig. 7, 8 — *O. apicatus*, ♂ a ♀. 9 — Ibid., epig. 10, 11 — *O. gibbifer*, ♂ a ♀. 12 — Ibid., epig. 13 — *O. fuscus*, mak. ♂. 14, 15 — Ibid., ♂ a ♀. 16 — Ibid., epig. 17 — *O. agrestis*, mak. ♂. 18 — Ibid. ♀. 19 — Ibid., epig. 20, 21 — *O. retusus*, ♂ a ♀. 22 — Ibid., epig. 23 — *O. gibbosus*, ♀. 24 — *Gonatium rubellum*, ♂ ti a pt I noh. 25 — Ibid., mak. ♂. 26 — Ibid., epig. 27 — *G. corallipes*, ti ♂ mak. 28 — Ibid., epig. 29 — *G. hilare*, mak. ♂. 30 — Ibid., epig. 31 — *G. rubens*, fe ♂ mak. 32 — Ibid., epig.

- hnuté, vespod porostlé hustými štětinkami (LIV/24) *Gonatium* Menge, 1866
- a Fe mak. jsou ke konci silně kyjovitě ztlustlé, vpředu nahoře s kolmým, kuželovitým zubem a na hřbetě s množstvím drobných tlustých černých koleů. Ti mak. na hřbetě s jamkou, lemovanou černým obloukovitým kylem, vybíhajícím vpředu v ostrou špičku. Kýl je přitisklý k dlouhé, obloukovitě prohnuté hřbetní apofyse; vnější apof. je krátká, široká, zaoblená (LIV/31). Délka 2,5 mm. Na keřích, na podzim v listí v. vz. *G. rubens* (Bl., 1833)
- Fe mak. není kyjovitý a není na hřbetě ozbrojeno kolei a kuželovitým zubem b
- b (a) Pt mak. je mohutná, napuchlá, měchyřovitá, na hřbetě silně vypuklá, mnohem širší než fe; vpředu na vnějším okraji má kratší kuželovitou, dopředu namířenou apofysu. Ti mak. velmi krátká, s 2 velmi nestejnými apofysami: vnitřní je velmi dlouhá a prohnutá, vnější krátká, stranou a trochu dozadu namířená (LIV/25). Délka 2,5 mm. V mechu, trávě i na keřích po celý rok hoj. *G. rubellum* (Bl., 1841)
- Pt mak. je normální, ti mak. na vnější straně se zoubkovanou apofysou nebo listou c
- c (b) Ti mak. na vnější straně s kolmo odstávající, na konci rozšířenou a po okraji zoubkovanou apofysou; na vnější straně je opatřena velkou plochou zaoblenou apofysou, která vrcholem nepřesahuje střed cymbia a má na hřbetě 2 dlouhé tmavé, šikmo vzhůru odstávající a špičkami se dotýkající výrůstky, z nichž přední je šířeji trojúhelníkovitý (LIV/29). Délka 2,2 mm. Na nízkých smrčcích a j. keřích v. vz. *G. hilare* (Thor., 1875)
- Ti mak. na vnitřní straně s apofysou přesahující vrcholem střed cymbia, bez odstávajících špičatých výrůstků na hřbetě, zato s černým špičatým drápkem před středem vnějšího okraje a s vroubkovanou listou při basi (LIV/27). Na nižších rotlinách, v trávě a mechu po celý rok v. hoj. *G. corralipes* (O. P. Cbr., 1875)
- Drápky noh jsou krátce hřebenité. Ti I normální 31
- 31 (30) Hlava je zdvižena v kuželovitý hrbol, porostlý hustými, vzhůru a dopředu sčesanými štětinkami: Clypeus plochý, dopředu skloněný (LV/20). Pt mak. je $2,5 \times$ delší než široká, ti je více než o $\frac{1}{3}$ kratší než pt (LV/21). Embolus je velmi krátký a nenápadný. Oči jsou drobné, široce oddělené. Přední řada oční je $\cup$, vzdálenost mezi PSO a PPO aspoň jako 3násobný průměr středního oka *Mecynargus* Kuelzynski, 1894
- Jediný druh. Délka 2,7—3 mm. Hl. a ster. jsou velmi jemně sítkované, lesklé. Pod kameny na okrajích sněžných polí a jam nad lesní hranicí ve V. Tatrách d. hoj. *M. longus* (Kulez., 1882)
- Hrbol hlavy je zaoblený, v očním políčku plochý nebo mírně prosedlaný. Clypeus je kolmý, vyhloubený. Pt mak. je kratší než ti, jejíž plochá apofysa je na vnějším okraji opatřena drobnými černými zoubky. Embolus je dlouhý, tenký, prohnutý (LIX/27). Oči jsou větší. Přední řada oční $\cap$, postranní prostory jsou aspoň o $\frac{1}{4}$ menší než průměr středního oka *Metopobactrus* Simon, 1884
- Jediný druh. Délka 1,5 mm. Hl. žlutohnědá, černě lemovaná. V mechu a trávě světlých lesů na podzim a na jaře vz. *M. prominulus* (O. P. Cbr., 1872)

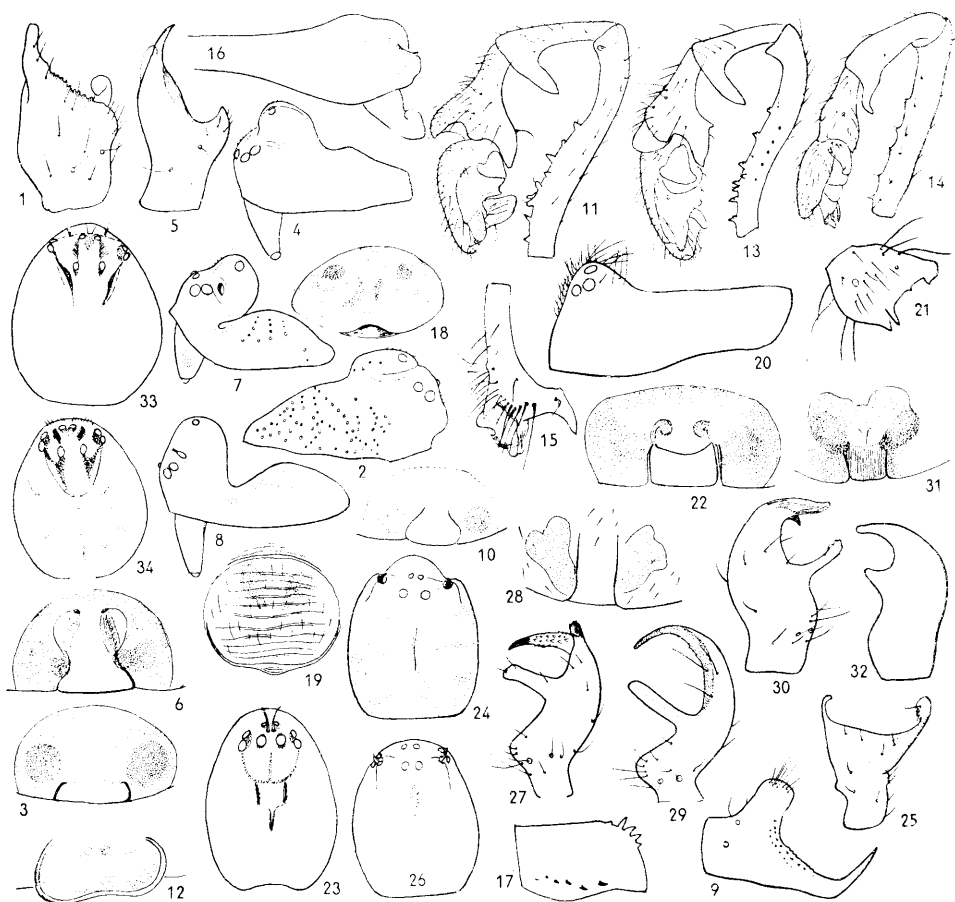
- 32 (1) Hřbet abd. s výrazným dolíčkováným štítkem (scutem), opatřeným 2 páry vtisklých hnědých teček. Btr na mt I = 0,7—0,75. Drápky noh dlouze hřebení, s 5—7 zoubky, z nichž distální zoubky jsou jen asi o $\frac{1}{3}$ kratší než špička drápků. Hl. a ster. často s řadami vtisklých teček. Zadní oční řada silně $\cup$. Temeno hl. nesoucí ZSO je zdviženo ve větší hrbol, oddělený postranními vtisky. Pentlicovitý, ke konci zúžený a zašpičatělý stylus tvoří jednoduchý oblouček. Clypeus plochý nebo pravidelně vypuklý, ne rypákovitě vyniklý *Pelecopsis* Simon, 1864 (= *Lophocarenum* Menge)
- a Clypeus silně vypuklý, hrbol hl. nízký, plochý. Hl. hrubě a hustě dolíčkováná. Hrubé scutum kryje celý abd. Ti mak. s jedinou rovnou, dopředu namířenou apofysou. (LV/1, 2.) Délka 1,3 mm. V mechu a lesní hrabance od jara do podzimu vz. *P. parallela* (Wid., 1834)
- Clypeus je plochý. Ti mak. s 2 apofysami b
- b (a) Hrbol hl. je vysoký, $\pm$ dozadu skloněný, někdy tak, že se týlem dotýká hřbetu hrudi, od níž je oddělen hlubokým výkrojem, jehož dno při pohledu ze strany leží mnohem níže než postranní oči. Vnitřní apof. s tenkou, v pravém úhlu ohnutou špičkou. (LV/7—9.) Délka 1,5—1,8 mm. V mechu, listí a detritu porůznu a nehojně ... *P. elongata* (Wid., 1834)
- Hrbol hl. je nižší, hrudí je za hrbolem nejvyšší c
- c (b) Ti mak. při pohledu shora má v obou vnějších koutech po krátké apofyse; obě jsou stejně dlouhé, rovnoběžné, široce oddálené. Hrbol hl. je skoro kulovitý. Délka 1,5 mm. U nás nebyl dosud nalezen, ač tu pravděpodobně žije *P. nemoralis* (Bl., 1841)
- Obě apof. ti mak. jsou jiného tvaru a nestejně délky d
- d (c) Hrbol hl. je podélně mělce vyhloubený, při pohledu zepředu 2laločný, shora aspoň $2 \times$ širší než dlouhý. (LV/4, 5.) Délka 1,3 mm. V mechu, trávě a detritu v létě a na podzim hoj. *P. thoracata* (O. P. Cbr., 1875) (= *radicicola* L. K.)
- Hrbol hl. zaoblený, podélně nevyhloubený, při pohledu shora delší než široký. Vnitřní apof. je před koncem vně ohnutá, se zaoblenou špičkou, vnější o málo kratší, špičatá. Délka 1,6 mm. Od nás není zatím znám, ač tu asi žije *P. mediocris* Kulez., 1899
- = Hrbol hl. je podélně nevyhloubený, příčný, při pohledu shora mnohem širší než dlouhý. Apof. na ti mak. podobné jako u předechozího. Délka 1,5 mm. Výskyt u nás možný *P. straminea* (Menge, 1868)
- Abd. bez výrazného hřbetního štítku. Je-li někdy vyvinut (jen u *Mec opisthes*), pak clypeus je tupě rypákovitě vypuklý, hl. a ster. hladké, bez dolíčků, a velmi dlouhý, úzce řemínkovitý embolus, vyniklý v nápadný kruh nebo smyčku 33
- 33 (32) Okraj hl., boky chel. a spodní okraj fe mak. s řadou špičatých zoubků. Pt mak. vpředu vespod s kuželovitým výrůstkem *Erigone* Audouin, 1826
- a Apofysa pt mak. je namířena dopředu. Fe I, II vespod po boku s řadou zoubků (LV/14). Délka 1,6—2,5 mm. V trávě na teplých stráních v pořádku. Dospělci v létě *E. vagans* Aud., 1827
- Apof. pt mak. odstává kolmo dolů. Fe I, II vespod bez řady zoubků b
- b (a) Ti mak. při pohledu ze strany je pravidelně kalichovitě rozšířena s vnějším předním okrajem souměrně 3laločným, přičemž střední lalok je menší než oba téměř stejné laloky postranní (LV/11). Délka 2,2 až

- 2,4 mm. Vel. hoj. na vlhkých loukách v detritu, trávě i na keřích od jara do podzimu *E. atra* (Bl., 1841)
- Přední vnější okraj není souměrně 3laločný. Dolní okraj spodní, tupě zašpičatělý apof. má drobný špičatý pupíček nebo zoubek c
- c (b) Horní a prostřední apof. ti široce laločnaté; prostřední je kratší a kryje kořen horní apof. (LV/13). Délka 1,8—2,5 mm. Vlhké i suché louky, pole, meze, cesty, světlé háje v. hoj. od II. do VIII. *E. dentipalpis* (Wid., 1834)
- Střední apof. je zašpičatělá, spodní okraj dolní apof. jen s nepatrným hrbolkem d
- d (c) Chel. na vnější straně s řadou 4—6 zoubků. (LV/15—17.) Délka 3 mm. Pod kameny v Roháčích a V. Tatrách *E. cristatopalpus* Sim., 1884
- Chel. na vnější straně s řadou 8 zoubků. Délka 2,5 mm. Pod kameny ve V. Tatrách *E. tirolensis* L. K., 1872
- Okraj hl. je hladký, chel. bez řady zoubků. Pt mak. bez břišní apof. 34
- 34 (33) Cymbium je dozadu protaženo ve velmi dlouhý, štíhle válcovitý, na konci zašpičatělý výrůstek s 3 černými, tlustými, dolů ohnutými štetinami (XLVIII/22). Délka 1,5—1,7 mm *Sintula corniger* (Bl., 1856) (viz čel. *Linyphiidae*)
- Cymbium jiné 35
- 35 (34) Čelo je velmi široké; nad postranníma očima leží po kolmém, kráterovitě vyhloubeném kuželíku, z jehož dutinky vyrůstá prohnutý růžek. Embolus velmi dlouhý, úzce pentlicovitý, ve velikou spirálu stočený *Panamomops* Simon, 1884
- a Clypeus je silně vypuklý, při pohledu ze strany daleko dopředu vyniklý v podobě tupého nosu. Ti mak. s 2 široce oddálenými, krátkými, dopředu namířenými, slabě proti sobě prohnutými, nestejně širokými apof. (LV/24, 25.) Délka 1,2—1,3 mm. V mechu a trávě od podzimu do jara v. vz. *P. sulcifrons* (Wid., 1834)
- Clypeus je kolmý a plochý b
- b (a) Apof. ti mak. je srpovitá, se zubem na vnějším, konkávním okraji; špička srpovité apof. je jednoduchá c
- Apof. ti mak. je složitější, její špička není jednoduchá, ale je opatřena širší, na předním okraji zoubkovanou lamelkou d
- c (b) Srpovitá apof. ti je zúžena v tenkou špičku a je na vnitřním okraji pilovitá; zub v konkávní části apof. je dlouhý, štíhlý, všude stejně široký, ke špičce apof. namířený (LV/29). Délka 1,2 mm. V listí listnatých a smíšených lesů na jaře a v létě porůznu a vz. *P. fagei* Mill. et Krat., 1939
- Srpovitá apof. vybíhá v kratší špičku a také zub na jejím konkávním okraji je kratší, z širší base zvolna zúžený a rovnoběžný se špičkou apof. (LV/32). Délka 1,2 mm. V. vz. (Slov. N. Mesto, Čejkov na Slov., Rejvíz) *P. mengei* Sim., 1926
- d (b) Špička apof. leží na ploše cymbia, ozubená lamelka je od cymbia odvrácena. Špička apof. s množstvím zoubků a špičatých šupinek. Terminální apof. ležící uvnitř spirálovitě svinutého stylu má tvar štíhlé, rovné, dopředu namířené špičky. (LV/26, 27.) Délka 1,2—1,3 mm. V hrabance borového lesa v porostu borůvek u Jindř. Hradce a v listí hájů u Karlštejna od V. do VIII. *P. affinis* Mill. et Krat., 1939

- Ozubená lamelka apof. leží na cymbiu, krátká černá hladká špička je odvrácena od cymbia. Terminální apof. uvnitř spirálovitě svinutého stylu má tvar útlého, dlouhého, v polokruh stočeného drápu (LV/30). Délka 1,3 mm. V listí smíšeného lesa v okolí Lednice na Mor. hoj.

..... *P. latifrons* Miller, 1959

- HL. je jiná, bez popsaných čelních výrůstků 36
36 (35) Uprostřed středního očního políčka vyrůstají 2 dlouhé, tlusté tyčinkovité, dopředu namířené, vně prohnuté a rozbíhavé brvy. Clypeus velmi vysoký, silně vypuklý. Ti mak. je 4× kratší než pt a má nahoře při basi tlustou, vzty-

LV

- 1 — *Pelecopsis parallela*, ti ♂ mak. 2 — Ibid., ♂. 3 — Ibid., epig. 4 — *P. thoracata* ♂. 5 — Ibid., ti ♂ mak. 6 — Ibid., epig. 7, 8 — *P. elongata*, ♂. 9 — Ibid., ti ♂ mak. 10 — Ibid., epig. 11 — *Erigone atra*, mak. ♂. 12 — Ibid., epig. 13 — *E. dentipalpis*, mak. ♂. 14 — *E. vagans*, mak. ♂. 15 — *E. cristatopalpus*, ti ♂ mak. 16 — Ibid. shora. 17 — Ibid., chel. 18 — Ibid., epig. 19 — *E. tirolensis*, epig. 20 — *Mecynargus longus*, ♂. 21 — Ibid., ti ♂ mak. 22 — Ibid., epig. 23 — *Scotinotylus antennatus*, ♂. 24 — *Panamomops sulcifrons*, ♂. 25 — Ibid., ti ♂ mak. 26 — *P. affinis*, ♂. 27 — Ibid., ti ♂ mak. 28 — Ibid., epig. 29 — *P. fagei*, ti ♂ mak. 30 — *P. latifrons*, ibid. 31 — Ibid., epig. 32 — *P. mengei*, ti ♂ mak. 33 — *Saloca kulczynskii*, ♂. 34 — *S. diceros*, ♂.

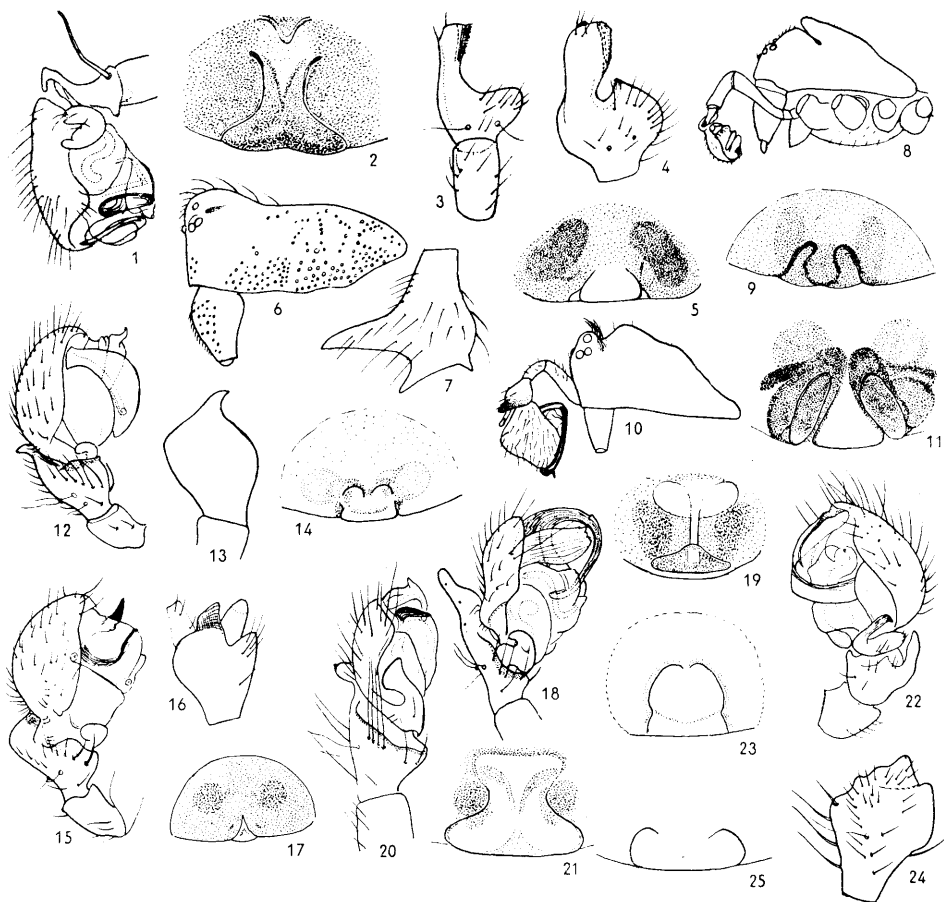
- čnou a mírně prohnutou tyčinku. Embolus velmi dlouhý, tenký, na vrcholu bulbu v kruh stočený *Scotinotylus* Simon, 1884
- U nás jediný druh. Délka 1,8 mm. Ti mak. je uprostřed zaškrécena a přechází na hřbetě v dlouhou, vzhůru namířenou apofysou, jejíž špičatý vrchol je v pravém úhlu zahnutý dolů (LVI/1). Alpinský druh, žije ve V. Tatrách pod kameny nad hranicí stromů *S. antennatus* (O. P. Cbr., 1875)
- Mezi ZSO a PSO leží 2 podélné souběžné hřebínky černých brv, jejichž špičky jsou ohnuty na vnější strany. Za ZPO leží 2 dlouhé, dozadu silně sbíhavé šterbiny. Ti mak. s širokou, šikmo dopředu namířenou apofysou. Bledí, jen 1—1,2 mm velcí pavoučci *Saloca* Simon, 1926
- a Čelo je porostlé chloupky. Brvky hřebínku jsou na špičce v úhlu vně zahnuté, Apof. ti mak. je při pohledu shora všude stejně široká, na vnějším okraji zoubkovaná a svírá s rovným předním okrajem ti pravý úhel. (LV/34, LVI/3.) V listí listnatých a smíšených lesů v okolí Karlštejna a na střed. a již. Moravě v. vz. *S. diceros* (O. P. Cbr., 1871)
- Čelo je lysé, jen na vnější straně PSO je po svazečku dlouhých, jemných, dopředu namířených chloupků. Apof. ti mak. je při pohledu shora ke konci silně rozšířená, na vnější straně s množstvím zrníček, oddělená oválným výkrojkem od zaobleného předního okraje ti. Brvky hřebínku jsou zčesané k vnější straně. Čelo a část hrudi mezi oběma šterbinami jsou bledší než ostatní část hl. (LV/33, LVI/4.) V mechu stinných lesů v okolí Žiliny na Slov. v. vz. ♂♂ na podzim, ♀♀ od jara do podzimu *S. kulczyński* Mill. et Krat., 1939
- = Střední oční políčko bez tyčinkovitých brv nebo tuhých černých štětín seřazených do dvou hřebínků 37
- 37 (36) Hl., ster., clypeus a chelicery s množstvím velkých okrouhlých důleček, seskupených na hřbetě do paprscitých řad. Za ZPO na každé straně krátký vtisk. Ti mak. na hřbetě se vztyčenou špičatou apofysou *Lophomma* Menge, 1867
- Jediný druh. Délka 3,3—2,5 mm. Btr. na mt I = 0,36. Trny na ti velmi tenké. (LVI/6, 7.) V trávě na březích tůní a na močálech porůznu a po celý rok *L. punctatum* (Bl., 1841)
- Hl. a ster. bez hlubokých důleček 38
- 38 (37) Btr. na mt I = 0,52—0,80 39
- Btr. na mt I = 0,30—0,50 49
- 39 (38) Hl. má uprostřed hřbetu veliký, tupě kuželovitý, šikmo dopředu namířený hrbol, který je od přední, zdvižené části hl. oddělen šterbinou. Pt mak. je o ½ delší než ti. Embolus krátký, na vrcholu bulbu. Btr. na mt I = 0,60 ...
- Jediný druh. Délka asi 2 mm. Ti mak. má při pohledu shora vnější okraj vykrojený a opatřený několika drobnými černými zoubky. Hl. žlutohnědá, hladká (LVI/8). V trávě, mechu na močálech místy v. hoj. *N. sarcinatus* (O. P. Cbr., 1872)
- Hl. má jiný tvar 40
- 40 (39) Clypeus je protažen v dlouhý, dopředu namířený, zaobleně trojúhelníkovitý rypák. Hlava je zdvižena v hrbol nesoucí ZSO a oddělený od hrudi postranními vtisky. Oční políčko je šikmo dopředu skloněné v jedné rovině s horní polovinou rypáku a je porostlé dlouhými tenkými, na strany rozčísnutými chloupky (LXI/27, 28). Mak. s nápadně dlouhou pt; jeho ti má na hřbetě

jedinou palcovitou apofysu, která je tak dlouhá, jako článek sám. Hl. 1 mm dl., žlutohnědá, hrbol světlejší. Tento velmi bizarní pavouk žije v podhorských a horských jehličnatých lesích v trávě a mechu v. vz.

..... *Troxochrus nasutus* Schenkel, 1925 (viz č. 45)

- Clypeus je vypuklý v zaobleně trojúhelníkovitý rypáček, hlava však není zdvižena v hrbol a také postranní vtisky nejsou vyvinuty. Embolus velmi dlouhý, úzce řemínkovitý, uprostřed bulbu tvoří vyniklý kruh a jeho prohnutá špička směřuje dopředu. Abd. na hřbetě s 2 páry vtisklých hnědavých teček, někdy se štítkem. Délka 1,1—1,3 mm *Mecopisthes* Simon, 1926

a Hl. je v profilu slabě prosedlána, ZSO sedí na vypuklince. Embolus je ke konci dlouze štětínovitý. Ti mak. má při pohledu shora širokou plo-

LVI

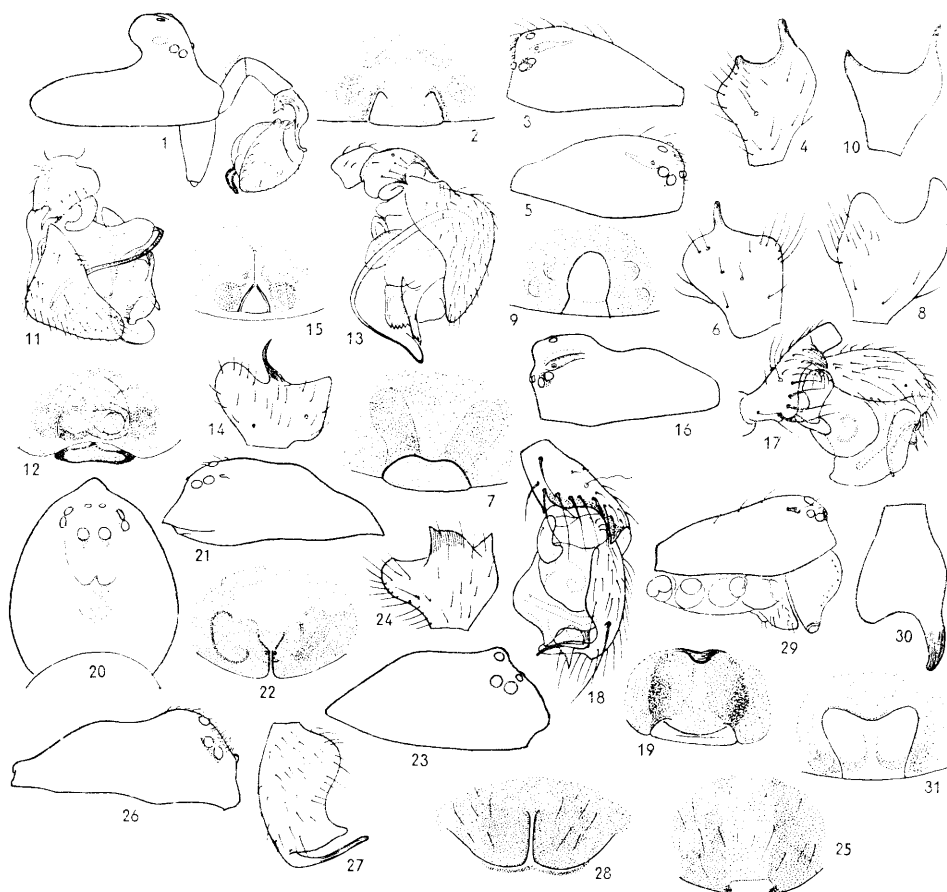
1 — *Scotinotylus antennatus*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *Saloca diceros*, pt a ti ♂, mak. 4 — *S. kulczyński*, ti ♂ mak. 5 — Ibid., epig. 6 — *Lophomma punctatum* ♂. 7 — ti ♂ mak. 8 — *Notioscopus sarcinatus*, ♂. 9 — Ibid., epig. 10 — *Cineta gradata*, ♂. 11 — Ibid., epig. 12 — *Rhaebothorax morulus*, mak. ♂. 13 — Ibid., ti ♂ mak. 14 — Ibid., epig. 15 — *Latithorax faustus*, mak. ♂. 16 — Ibid., ti ♂ mak. 17 — Ibid., epig. 18 — *Tiso aestivus*, mak. ♂. 19 — Ibid., epig. 20 — *T. vagans*, mak. ♂. 21 — Ibid., epig. 22 — *Anacotyle stativa*, mak. ♂. 23 — Ibid., epig. 24 — *Troxochrus scabriculus*, ti ♂ mak. 25 — Ibid., epig.

- chou trojúhelnou apof. (LVII/23, 24.) V trávě, detritu a mechu na stinných místech v. vz. *M. silus* (O. P. Cbr., 1872)
- Hl. je v profilu ploše vypuklá a ZSO leží v úrovni hřbetu. Embolus v celé délce řemínkovitý, na vrcholu lupínkovitě rozšířený a opatřený postranní černou špičkou. Ti mak. při pohledu shora a trochu zpředu má na předním okraji černou, dolů zahnutou špičku. (LXI/30, 32.) Ve sporé trávě na vyprahlých úklonech Pavlovských kopečů a na Pouzdřanské stepi v. vz. ♂♂ až na podzim, ♀♀ celou sezónu *M. dahli*, (de Less., 1909) (= *M. perpusillus* Miller)
- = Clypeus není rypákovitě protáhlý nebo napuchlý 41
- 41 (40) Hl. má za očima veliký, dopředu strmě spadající, dozadu pozvolna skloněný hrbol, rozdělený podélným žlábkem na dva souběžné laloky, z nichž každý má po boku nižší podélný lalok. Btr na mt I = 0,7. Hl. a ster. tmavohnědé, nohy oranžové hnědé, abd. černý. Ti mak. s krátkou drápkovitou a s dlouhou, skoro přímou (při pohledu shora) a na konci drobnými šupinkami pokrytou apofysou (LII/29). Mezi pobřežními rostlinami a na keřích u vod hoj. *Enidia cornuta* (Blackw., 1833) (viz. č. 17)
- Hl. má za očima hluboké sedýlko, které je asi tak široké jako hrbol nesoucí ZSO a je porostlé hustými, dopředu zakřivenými štětiniemi. Za sedýlkem následuje oblý hrb, přecházející v zadní svah. Bulbus s tenkým svinutým embolem a řemínkovitou stočenou apofysou (LVI/10). Nohy světlé, s širokými tmavými kroužky *Cineta* Simon, 1884
Jediný druh. Délka 1,4 mm. Na nižších větvích jedlí a smrků v. vz. ...
..... *C. gradata* Sim., 1881
- = Hl. je vpředu ± plochá, nezdvížená v hrbol, vždy bez postranních vtisků za ZPO 42
- ≡ Hl. je vpředu zdvižena v hrbol opatřený postranními vtisky, nebo je plochá, avšak s podélnými rýžkami za ZSO 45
- 42 (41) Příklopy plicních vaků jsou opatřeny stridulačními rýžkami, které spolu se špičkou na ex IV tvoří stridulační ústroj. Ti I—III s 1. 1 trny, ti IV jen s jediným trnem 43
- Příklopy plicních vaků jsou hladké, ex IV jsou oblé, bez špičky. Oči jsou drobné, prostory, oddělující zadní oči jsou aspoň o polovinu větší než průměr oka 44
- 43 (42) Btr na mt I = 0,7. Vzdálenost mezi ZSO = 1,5 průměru oka. Ti mak. na hřbetě s krátkou špičatou, drápkovitě vzhůru a vně zahnutou apof.
..... *Rhaebothorax* Simon, 1926
U nás jen jeden druh. Délka 1,6 mm. Hl. žlutá s tmavými paprsečnými linkami a tmavým očním polem, porostlým krátkými zahnutými chloupky. (LVI/12, 13.) Pod kameny nad lesní hranicí ve V. Tatrách a Krkonoších v. vz. Severský druh *R. morulus* (O. P. Cbr., 1873)
- Btr na mt I = 0,6. Vzdálenost ZSO je sotva tak velká jako průměr oka. Ti mak. na hřbetě silně vypuklá, s hřbetní apof. širokou, plochou, šikmo zkosenou. (LVI/15, 16.) *Latithorax* Holm, 1943
U nás jen jeden druh. Délka 1,5 mm. Hl. žlutohnědá s tmavými paprsečnými linkami, abd. šedý. Severský druh, u nás v. vz. na vrchovištích u Rejvízu a Borkovic v rašeliníku *L. faustus* (O. P. Cbr., 1900)
- 44 (41) Drápky noh jsou velmi dlouze hřebenité, zoubky v počtu 6—7 jen o málo kratší než špička dráčku. Hl. a ster. síťkované, matné. Hřbet abd. bez 4 vtisklých červenavých teček *Tiso* Simon, 1884

- a Bulbus s široce pentlicovitým, špičkou opatřeným embolem, tvořícím smyčku na vrcholu bulbu. Ti včetně apof. je mnohem kratší než pt. Hřbetní apof. slabě k vnější straně prohnutá a před středem opatřená drobným zoubkem (LVI/20). Délka 1,5—2 mm. V mechu, trávě a v horách i pod kameny na podzim a na jaře d. hoj. Často na babím létě ... *T. vagans* (Bl., 1834)
- Bulbus s černým úzkým embolem, tvořícím vyniklý oblouk, sahající od jeho vrcholu až ke středu. Ti mak. včetně apof. jsou mnohem kratší než pt. Hřbetní apof. na vnitřní straně ve $\frac{2}{3}$ s oblým hrbolkem (LVI/18). Délka 1,5—1,6 mm. Vysokohorský druh, u nás v. vz. ve V. Tatrách v mechu ... *T. aestivus* (L. K., 1872)
- Drápky noh jsou klíšťkovité, jen první zoubek je stejně velký jako špička drápu a spolu s ním má tvar klíštěk, ostatní zoubky jsou nepatrné. Embolus je široce pentlicovitý, stočený do veliké smyčky. Hl. drsná, ster. hladké. Abd. na hřbetě s 2 páry červenavých důleček ... *Anacotyle* Simon, 1926
U nás jen 1 druh. Délka 2 mm. Abd. černý, nohy jasně červenožluté. Oči malé, zadní v téměř rovné čáře, vzdálenost mezi ZSO skoro jako 2násobný průměr oka, postranní vzdálenosti ještě větší. Ti mak. s širokou plochou zaoblenou apof. (LVI/22). Na močálech v rašeliníku a mechu, na mokřých loukách v trávě vz. na podzim ... *A. stativa* (Sim., 1881)
- 45 (41) Hl. klenutá, nezdvižená v hrbol hlavy, avšak opatřená 2 souběžnými podélnými rýžkami za ZPO. Drápky noh dlouze hřebenité ... 46
- Hl. vpředu s výrazným hrbolem nesoucím ZSO a odděleným od hrudi postranními rýžkami. Btr na mt I = 0,6—0,7 ... 47
- 46 (45) Hl. a ster. tmavohnědé, drsné, matné. Mezi ZSO a PSO je pruh hustých jemných brvek, rozčísnutých na pěšinku. Postranní prostory zadní řady oční aspoň o polovinu větší než střední prostor. Hřbet abd. s 4 vtisklými tečkami. Btr na mt I = 0,5—0,54 (LVI/24) ... *Troxochrus* Simon, 1884 (viz též č. 40)
Délka 1,8—2 mm. V sporé trávě, suchém detritu v parcích, na loukách aj. nehoj. ... *T. scabriculus* (Westr., 1851)
- Drobní žlutaví pavoučci s lesklou hl. a sternem. Chloupky čela bez výrazné pěšinky ... *Tapinocyba* Simon, 1884
- a Ti mak. vpředu s jedinou hřbetní apof. tvaru přímé, dopředu namířené špičky. (LVII/5, 6.) Délka 1,2 mm. Žije v rašeliníku a mechu, u nás dosud nenalezena, ač tu asi žije. Dospělci po celý rok ... *T. praecox* (O. P. Cbr., 1873)
- Ti mak. vpředu s 2 hřbet. apof., oddělenými širokým výkrojkem ... b
- b (a) Clypeus a dolní $\frac{3}{4}$ čela tvoří v profilu přímku. Zadní řada oční je téměř rovná. Obě apof. jsou rovné, rozbíhavé, stejně dlouhé. Délka 1,5 mm. V mechu, listí v. vz. (Frant. Lázně) ... *T. pallens* (O. P. Cbr., 1872)
- Jako předchozí, avšak vnější apof. je mnohem kratší než vnitřní. (LVII/3, 4.) V mechu a listí stinných lesů v. hoj. ... *T. affinis* Less., 1907
- = Čelo je pravidelně a ploše klenuté a tvoří s clypeem oblouk. Zadní řada oční je silně $\cup$. Vnitřní apof. je slabě drápkovitě na vnější stranu ohnutá (LVII/8). Délka 1,5 mm. V mechu lesů hoj. ... *T. insecta* (L. K., 1869)
- 47 (45) Ta noh jsou mnohem kratší než mt (ta IV aspoň $2\times$). Hrbol hl. je 2laločný, dozadu skloněný, clypeus pod očima mírně vyhloubený a v dolní $\frac{1}{3}$ silně

- vypuklý. Cymbium se srpovitým břitem při basi a vzadu s prstovitým výrůstkem. Ti mak. s dlouhou, srpovitě prohnutou apof.
Kratochviliella Miller, 1938
Jediný druh. Délka 2,2 mm. Ti mak. krátká, polokulovitá, opatřená na hřbetě dlouhou, štíhlou, esovitě zakřivenou apof. (LVII/1). V. vz. pod kameny hluboko zabořenými do kypré lesní hrabanky pod starými jedlemi a smrky. Isotopní s *Neomacrargus strandi*, avšak mnohem vzácnější *K. bicapitata* Miller, 1937
- Ta noh jsou jen o málo kratší než mt (ta IV nejvýše o $\frac{1}{4}$) 48
- 48 (47) Ti mak. je širší než dlouhé, dole silně vypuklá, vpředu s jedinou krátkou, štíhlou a špičatou, ocáskovitou apof. Tenký, velmi dlouhý embolus tvoří vyniklou smyčku napříč bulbu. Zbarvení tmavohnědé
Silometopus Simon, 1926
- a Apof. ti mak. jednoduchá, bez zoubku při kořeni. Vrchol bulbu z vnitřní strany s dlouhou terminální apof. (LVII/13, 14.) Délka 1,1 mm. Ve vlhkém mechu na jaře a na podzim v. vz. *S. elegans* (O. P. Cbr., 1872)
- Apof. ti mak. má na vnější straně při kořeni drobný špičatý zoubek. Vrchol bulbu na vnitřní straně s 2 tenkými, špičatými, skříženými apofysami. Hrbol hlavy velmi nízký a plochý. (LVII/11.) Délka 1,3 mm. V trávě a mechu na okrajích lesů od podzimu do jara v. vz.
S. reussi (Thor., 1871)
- Ti mak. je delší než široká, s hřbetní apof. dlouhou a širokou, vpředu ve 2 špičky vykrojenou. Krátký embolus tvoří oblouk na vrcholu bulbu. Zbarvení žlutohnědé nebo žlutavé. ZSO velmi sblížené ... *Thyreosthenius* Simon, 1884
- a Hrbol hlavy vysoký, při pohledu zepředu hluboce zlaločný, při pohledu ze strany se zakulaceným temenem. Oči velmi drobné. Trny na ti velmi krátké (LVII/18). Délka 1,6—1,7 mm. Jen v hnízdech mravenců *Formica fusca*, *pratensis* a *sanguinea* v. pořádku a vz.
T. biovatus (O. P. Cbr., 1875)
- Hrbol hlavy je nižší, široký, v profilu ploše pětiúhelníkovitý, s podélným mělkým žlábkem uprostřed. Ti I, II bez trnů, III, IV, s velmi krátkým trnem. (LVII/16, 17.) Délka 1,5—1,6 mm. V mechu, listí, pod kameny, v norách, sklepích a jeskyních v. vz. po celý rok
T. parasiticus (Westr., 1851)
- 49 (38) Clypeus při pohledu shora je zaobleně trojúhelníkovitě vypuklý, v profilu je v horních $\frac{2}{3}$ — $\frac{3}{4}$ namířený šikmo dopředu a pak sklopený dozadu, takže tvoří zaoblený kuželovitý noseček, podobný jako u *Mecopisthes*. Ti I, II s 1. 1 a ti III, IV s 1 hřbetním trnem 50
- Clypeus není rypáčekovitě vypuklý 51
- 50 (49) Hl. za očima plochá, nezdvížená v hrbol. Ti mak. má na vnější straně řadu 6—7 dlouhých, tlustých a prohnutých štětín. Ster. hladké, lesklé. Drápky předních noh dlouze hřebení, s 6—7 zoubky *Glyphesis* Simon, 1926
Jediný, nepatrný (1—1,1 mm), ale nápadný a lehce poznatelný druh. (LVII/20, 21.) V mechu stinných lesů d. vz. ... *G. servulus* (Sim., 1884)
- Hl. je očima zdvižena v hrbol, avšak bez postranních vtisků (LVII/26). Ster. dolíčkováné. Drápky noh s kratkými zoubky, téměř hladké. Ti mak. bez popsáných štětín *Erigonella* Dahl, 1901 (ad part.)
Ti mak. s širokou, plochou apof., opatřenou na konci štíhlou, dlouhou špičkou, souběžnou s jejím předním okrajem (LVII/27). Délka 1,3 mm.

- Na močálech v rašeliníku a mechu na jaře a v létě nehoj.
 E. ignobilis (O. P. Cbr., 1871)
- 51 (49) Hl. plochá, vpředu nezdvížená ve výrazný hrbol, avšak opatřená za zadními
 očima dvěma podélnými souběžnými rýžkami nebo krátkými vtisky .. 52
- Hl. plochá, vpředu nezdvížená v hrbol, vždy bez postranních vtisků nebo
 rýžek za očima 55
- = Hl. je vpředu silně vyklenutá a opatřená postranními štěrbinkami, nebo je
 zdvížena ve výrazný hrbol, nesoucí ZSO a opatřený někdy po stranách po-
 délnými rýžkami 61

LVII

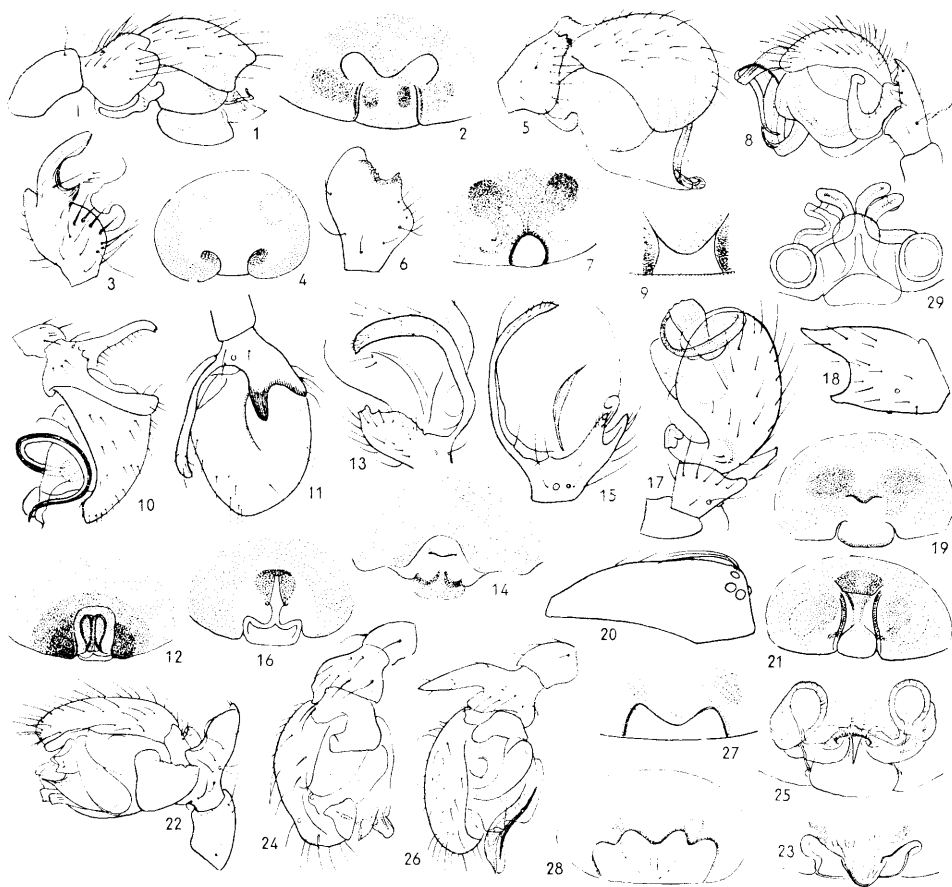
- 1 — *Kratochviliella bicapitata*, ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *Tapinocyba affinis*, ♂. 4 — Ibid., ti ♂ mak. shora. 5 — *T. praecox*, ♂. 6 — Ibid., ti ♂ mak. 7 — Ibid., epig. 8 — *T. insecta*, ti ♂ mak. 9 — Ibid., epig. 10 — *T. subitanea*, ti ♂ mak. 11 — *Silometopus reussi*, mak. ♂. 12 — Ibid., epig. 13 — *S. elegans*, mak. ♂. 14 — Ibid., ti ♂ mak. 15 — Ibid., epig. 16 — *Thyreosthenius parasiticus*, ♂. 17 — Ibid., mak. ♂. 18 — *T. biovatus*, mak. ♂. 19 — Ibid., epig. 20, 21 — *Glyphesis servulus*, ♂. 22 — Ibid., epig. 23 — *Mecopisthes silus*, 24 — Ibid. ti ♂ mak. 25 — Ibid., epig. 26 — *Erigonella ignobilis*, ♂. 27 — Ibid., ti ♂ mak. 28 — Ibid., epig. 29 — *Micragus herbigradus*, ♂. 30 — Ibid., ti ♂ mak. shora. 31 — Ibid., epig.

- 52 (51) Btr na mt I = 0,35—0,37. Hl. a ster. sítkované, matné. Tenký, bíčkovitý embolus tvoří před vrcholem cymbia kličku. Drápky noh krátce hřebeníťe
 Micrargus Dahl., 1886
- a Chel. vpředu silně vypuklé, s drobnými zrníčky. Ti apof. tlusté prstovitá, mírně prohnutá. (LVII/29, 30.) Délka 1,6—2 mm. V mechu a listí po celý rok v. hoj. *M. herbigradus* (Bl., 1854)
- Chel. normální, bez zrníček. Ti mak. bez apof., s předním horním okrajem 2laločným. Paracymbium na basi se šavlovitým, dozadu naměřeným výrůstkem (LVIII/1). Trny na ti I, II štětinovité, na ti III, IV velmi tenké a krátké. Délka 1,7—2 mm. V trávě a listí v. vz.
 M. subaequalis (Westr., 1851) (= *Plexisma subaequalis*)
- Btr na mt I = 0,45—0,5. Hl. hladká, lesklá 53
- 53 (52) Hl. zdvižena v plochý hrbol, opatřený za ZPO krátkými oválnými vtisky. ZSO jsou od sebe vzdáleny aspoň o 2násobný průměr oka, vzdálenost ZSO od ZPO jako 1,25 průměru oka. Nohy dlouhé, tenké (ti I d/š = 9). Mt I o 1/3 delší než ta. Embolus dlouhý, v kruh stočený. Ti I—IV s krátkým tupým trnem *Evansia* O. P. Cambridge, 1900
- Jediný druh. Délka 2—2,3 mm. Ti mak. dorsálně s dvěma apofysami: vnější je krátká, trojúhelná, špičatá, vnitřní je mnohem delší, prstovitá, v tupém úhlu k vnější straně ohnutá (LVIII/3). Žije v hnízdech mravenců *Formica sanguinea*, *F. fusca* a *Manica rubida*. Na Slov. na mnoha místech v horách, na Mor. v Jeseníku *E. merens* O. P. Cbr., 1900
- Hl. plochá, s dlouhými podélnými a souběžnými rýžkami za očima 54
- 54 (53) Embolus je krátký, nezřetelný. Ti mak. s dvěma krátkými, širokým výřezem oddělenými apofysami. Vzdálenost ZSO je menší než průměr oka. Btr na mt I = 0,45—0,48 *Aulacocyba* Simon, 1926
- Jediný druh. Délka jen 1,2 mm. Hl. oranžově hnědá, podélné rýžky jsou téměř rovné, dozadu velmi mírně sbíhavé (LVII/10). V trávě, mechu, listí, ale i ve sklepech, stodolách ap. v. vz.
 A. subitanea (O. P. Cbr., 1875)
- Embolus dlouhý, úzce řemínkovitý, z bulbu vyniklý. Ti s širokou apofysou, jejíž přední okraj je jemně a nepravidelně zoubkovaný. Vzdálenosti očí zadní řady jsou stejné a asi o polovinu větší než průměr oka
 Tapinocyboides Wiehle, 1960
- Jediný druh. Délka 1,2—1,35 mm. Hl. žlutá nebo žlutohnědá, podélné rýžky jsou krátké, dozadu silně rozbíhavé. (LVIII/5, 6.) Mezi lišejníky (*Cladonia* sp.) a v mechu v. vz.
 ... *T. pygmaea* (Mge, 1868) (= *Tapinocyba antepenultima* O. P. Cbr.)
- 55 (51) Ti I—IV s 1 hřbetním trnem 56
- Ti I a II s 1. 1 trnem, III a IV s 1 trnem 57
- = Ti I—III s 1. 1 trnem, IV s 1 trnem 58
- 56 (55) Silně vypuklé čelo s 2 podélnými, pěšínkou oddělenými a na strany sčesanými jemnými chloupky. Trny na ti I—IV tenké, nejvýš tak dlouhé jako průměr článku (postavení na ti I—III asi 0,18, na ti IV asi 0,25). Ta I—III stejně dlouhé jako mt. Btr na mt I—III = 0,38. Embolus dlouhý, silný, doprovázený průhlednou blankou, tvoří z bulbu vyniklou, směrem vně a dopředu zakřivenou smyčku s háčkovitě ohnutou špičkou
 Microstrandina Charitonov, 1937
- Jediný druh. Hl. 0,53 mm, olivově hnědá s širokým černým lemem, dvěma hřbetními skvrnami a paprscitými čarami. Zadní řada oční

slabě $\cup$, oči malé; střední prostor = 2násobnému průměru oka, postranní mezery o něco větší. Ti mak. široce zovúkovitá s 2 nestejnými, široce oddělenými, proti sobě mírně zahnutými apofysami (LXII/4). Na váp. stepi u Lochkova nedaleko Radotína

..... *M. inconspicua* Mill. et Val., 1964

- Čelo bez popsáných chloupků. Trny na ti III, IV delší než průměr článku (jejich postavení na ti I—III = 0,17—0,21, na ti IV = 0,27). Ta kratší než mt (ta/mt I—III = 0,83—0,87, ta/mt IV = 0,63). Btr na mt I—III = 0,36—0,41. Embolus velmi dlouhý, zprvu široce řemínkovitý, stočený ve velikou smyčku

LVIII

1 — *Micrargus subaequalis*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *Evansia merens*, ti ♂ mak. 4 — *Aulacocyba subitanea*, epig. 5 — *Tapinocyboides pygmaea*, mak. ♂. 6 — Ibid., ti ♂ mak. 7 — Ibid., epig. 8 — *Stylotector romanus*, mak. ♂. 9 — Ibid., epig. 10, 11 — *Trichoncus affinis*, mak. ♂ z boku a shora. 12 — Ibid., epig. 13 — *T. kulczyński*, mak. ♂. 14 — Ibid., epig. 15 — *T. hackmani*, mak. ♂. 16 — Ibid., epig. 17 — *T. pusillus*, mak. ♂. 18 — Ibid., ti ♂ mak. 19 — Ibid., epig. 20 — *Paratriconcus piscator*, ♂. 21 — Ibid., epig. 22 — *Gongylidiellum vivum*, mak. ♂. 23 — Ibid., epig. 24 — *G. edentatum*, mak. ♂. 25 — Ibid., vulva. 26 — *G. latebricola*, mak. ♂. 27 — Ibid., epig. 28 — *G. murcidum*, epig. 29 — *T. sordidus*, epig.

- před vrcholkem bulbu. Cymbium na vnější straně s rýžkou *Styloctetor* Simon, 1848
- U nás jen 1 druh. Délka 1,5 mm. Hl. hnědá nebo černohnědá s černým lemem. Ti mak. s jedinou, šikmo dopředu odstálou, dlouhou zašpičatělou apofysou, opatřenou na předním okraji několika drobnými zoubky (LVIII/8). V trávě na slunných místech i vysoko v horách v. vz. *S. romanus* (O. P. Cbr., 1872)
- = Čelo lysé, trny ti delší než průměr článku, jejich postavení na ti I—IV = 0,3—0,35. Ti mak. s 2 apofysami. Embolus dlouhý, tenký, blankou doprovázený (výj. *T. pusillus*), ve smyčce stočený. Abd. s řídkými, ale nápadně dlouhými štětinami *Trichoncus* Simon, 1884
- a Hl. 0,65 mm, žlutá nebo žlutohnědá. Cymbium bez basálního břitu. Ti mak. při pohledu shora je zouvákovitá s nesterjné dlouhými čelistmi, vnitřní je delší než vnější. Bičíkovitý embolus tvoří na vrcholu bulbu smyčku, z jejíhož středu přímo dopředu ční plochá, širokému laloku podobná terminální apofysa. Btr na mt I a II = 0,34, na mt III = 0,37. (LVIII/18, 17.) V trávě a mezi drobným štěrskem na vápencových stepních lokalitách střed. a již. Mor. v. vz. . . *T. pusillus* Miller, 1959*)
- Hl. 0,9—1,2 mm, tmavá. Cymbium při basi s obloukovitým břitem. Ti mak. s dlouhými apofysami b
- b (a) Ti mak. s dlouhou řemínkovitou, v polokruhu na vnější stranu prohnutou apofysou, která spočívá na hřbetě cymbia v jeho zadní části a oblou špičkou dosahuje téměř k jeho středu (LVIII/13). V řídké trávě na teplých stráních Mor. a Slov. na jaře a v létě hoj. *T. kulczyński* Miller, 1935
- Ti mak. má 2 dlouhé, štíhlé apofysy, z nichž zadní je srpovitě prohnutá a leží na cymbiu, kdežto přední drápkovitě odstává c
- c (b) Ti I a II jsou tmavé; clypeus je trochu dopředu namířený (LVIII/15). (V trávě a pod kameny na slunných místech vz. *T. hackmani* Millidge, 1953
- Ti I a II nejsou tmavší než ostatní; clypeus kolmý. (LVIII/10. 11.) V trávě teplých strání a pahorků vz. *T. affinis* Kulcz., 1894
- 57 (55) Embolus tenký, kapilární, na vrcholu bulbu háčkovitě zahnutý. Mezi ZSO vyrůstají tři velmi dlouhé horizontální, těsně nad hřbetem dozadu směřující černé štětiny. Ti mak. s 2 krátkými drápkovitými apofysami. Btr na mt I = 0,34 *Paratriconcus* Miller, 1968
- Jediný druh. Hl. 1 mm, kaštanově hnědá s tmavými paprscitými linkami a okrajem. Cymbium dorsálně s krátkým černým prohnutým břitem (LVIII/20). V. vz., znám je jen jediný ♂ a jedna ♀, oba z listí smíšeného lesa v okolí Brna a na Pouzdřanech v V. *P. piscator* (Simon, 1884) (= *P. vejdoskyi* Miller, 1939)
- Embolus neobyčejně dlouhý, úzce řemínkovitý, stočený ve velikou a složitou, z bulbu vyniklou smyčku, jejíž přední esovitá část sahá od base bulbu až před jeho vrchol; její konec je provázen pentlicovitým bledým konduktorem. Přední okraj žlábků chel. s 3 zoubky, z nichž střední je největší. Btr na mt I = 0,30. Cx IV vzadu se stridulačním trnem ... *Lessertinella* Denis, 1947
- Jediný, nesmírně vz. druh, od něhož jsou známi jen 3 ♂♂ (Francie, ČSSR). Hl. 0,65 mm, hlínově žlutá s málo zřetelnou tmavší skvrnou,

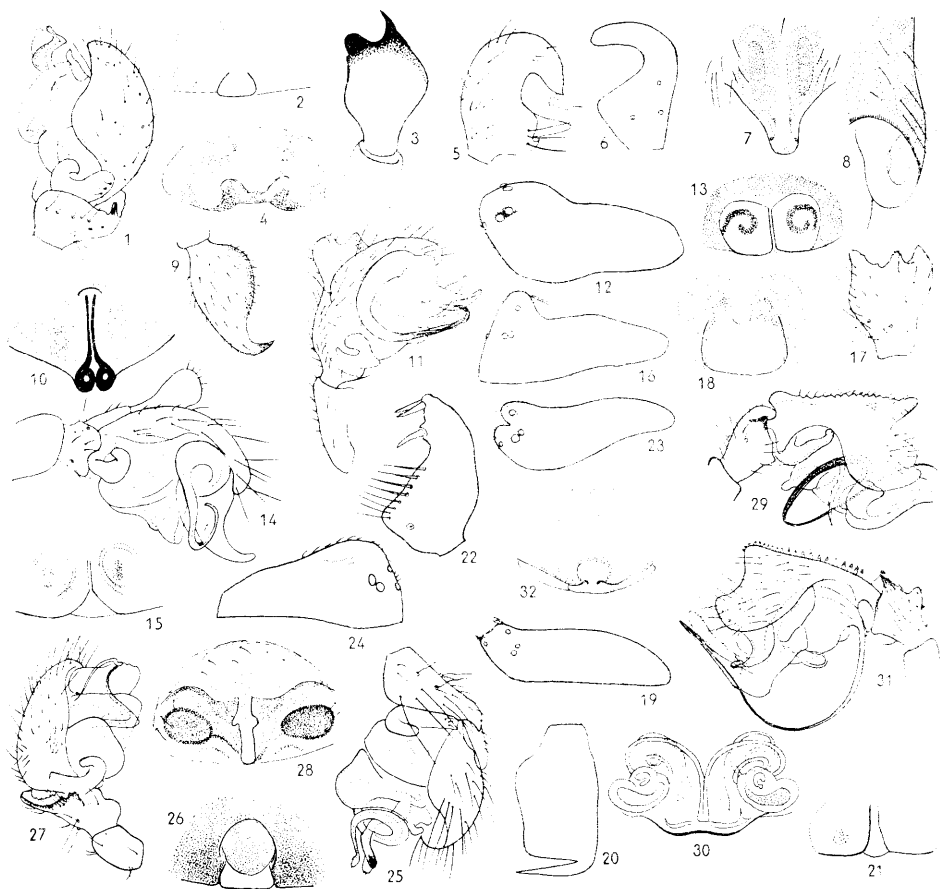
*) Wunderlich (1970) vytvořil pro tento druh nový rod *Heterotrichoncus*.

- paprsčitými proužky a příkrajním lemem. Ti mak. je krátká a opatřená jedinou, šikmo vzhůru a dopředu namířenou, zašpičatělou a mírně prohnutou apof., připomínající druh *Gongylidiellum latebricola* (LXI/33). Na lesním stinném močále v mechu v horní části Zadielské doliny 1 ♂ v V. *L. kulczynskii* de Less., 1907
- == Embolus je krátký, skrytý nebo kindžalovitý. Chel. vpředu s větším počtem zoubků *Gongylidiellum* Simon, 1884
- a Chel. vpředu dole s velkým zubem. Ti mak. v profilu s velkou, šikmo vzhůru odstávající apofysou b
- Chel. jen se zoubky na okrajích žlábků drápků, výše položený zub chybí. Ti mak. s krátkou rovnou, při pohledu shora obdélníkovitou apofysou. (LVIII/24). Hl. 0,72 mm. V rašeliníku lesních močálů a vrchovišt v j. Čechách v. vz. *G. edentatum* Miller, 1951
- b (a) Odstávající apofysa je štíhlá, palcovitá, na konci tupě zašpičatělá. Embolus je kindžalovitý, dobře patrný a zaujímá přední polovinu bulbu (LVIII/26). Hl. 0,6—0,8 mm, drsná, ster. sítkované. V mechu a rašeliníku vlhkých lesů v. hoj. na podzim a na jaře *G. latebricola* (O. P. Cbr., 1871)
- Hřbetní odstávající apof. je široká a teprve na konci náhle zúžena v krátkou špičku. Embolus krátký, jen na mikroskop. preparátu patrný. Hl. 0,5—0,6 mm c
- c (b) Ti apof. při pohledu shora zaujímá svou basí aspoň $\frac{2}{3}$ předního okraje ti; má obrys široce trojúhelníkovitý a končí krátkou špičkou (LVIII/22). V mechu a trávě na močálech od jara do podzimu d. vz. *G. vivum* (O. P. Cbr., 1875)
- Ti apof. při pohledu shora zaujímá svým kořenem jen vnitřní $\frac{1}{3}$ předního okraje ti a ke konci se jen zvolna zužuje. V detritu močálů, v mechu a listí vlhkých lesů v. vz. *G. murcidum* Simon, 1884
- 58 (55) Přední řada oční je silně $\cap$, horní okraje střed. očí leží jen o málo výše než dolní okraje postranních očí. Embolus dosti tlustý, na vrcholu bulbu skobovitě ohnutý. Přední horní okraj ti mak. je opatřen drobným špičatým, šikmo dolů namířeným zoubkem (LIX/1) *Microcentria* Schenkel, 1925
- Jediný druh. Nepatrný, bledě zbarvený pavouček. Hl. 0,6mm. Zadní řada oční $\cup$, oči jsou odděleny prostory menšími než průměr oka. Btr na mt I = 0,4, trn na ti IV o polovinu delší než průměr článku. V mechu horských lesů velmi vz. *M. pusilla* Schenkel, 1925
- Přední řada oční je rovná nebo $\cup$ 59
- 59 (58) Ta I a II jsou delší než příslušné mt a jsou zřetelně větvenovitě ztlustlé. Embolus tenký, dlouhý, na vrcholu bulbu ve smyčku stočený (L/19). Ta mak. veliký skoro jako polovina délky hl. (viz čel. *Linyphiidae*) *Sisicus* Bishop et Crosby
- Jediný druh. Hl. 0,7 mm, bledě žlutá, lesklá, s úzkým černým lemem. Btr na mt I = 0,23. Ve V. Tatrách (Kamzík) v mechu v. vz. v VI. a VII. *S. apertus* Holm, 1939
- Ta I a II jsou kratší než příslušné mt a nejsou větvenovitě ztlustlé 60
- 60 (59) Chel. vpředu poblíž žlábků s dlouhým, štíhlým, kuželovitým, na konci mírně prohnutým zubem, opatřeným na špičce štětinou. Boky chel. s drobnými zrníčky, opatřenými štětinou. Dlouhý, úzce pentlicovitý, k vrcholu zvolna užší a tenkou špičkou ukončený embolus tvoří na vrcholu bulbu šroubovici o $1\frac{1}{2}$ závitů; je doprovázen průhlednou blankou. Cymb. oblé. Ti mak. má

- v profilu na vnější straně širokou a plochou apof. a na hřbetní straně užší, šikmo vzhůru a dopředu namířenou apofysu se zkosenou špičkou. (LXII/1, 2.)
 Btr na mt I = 0,36—0,38 *Lessertia* Smith, 1908
 Jediný druh, bledým zbarvením upomíná na r. *Porrhomma*. Trny noh 2,5—3 × delší než průměr článku. Délka 2,75—3,5 mm. V. vz. v jeskyních, dole ap. U nás jen v čistící stanici v Praze
 L. dentichelis (Simon, 1884)
- Chel. vpředu s drobnou bradavkou, opatřenou štětinkou. Cymb. vzadu s nízkým lichoběžníkovitým hrbolem. Ti mak. s 2 krátkými apofysami, oddělenými okrouhlým výřezem; při pohledu shora a trochu z vnější strany je vnitřní apof. drápkovitá a špičatá, vnější je širší a zaoblená (LIX/3)
 Collinsia O. P. Cambridge, 1913
 U nás je jen 1 druh. Hl. žlutohnědá, abd. černý. Btr na mt I = 0,41 až 0,44. Délka asi 2 mm. V močálech poblíž Štúrova a na poli u Olomouce (Náklo) v. vz. *C. distincta* (Simon, 1884)
- = Chel. vpředu bez bradavky. Cymbium bez hrbole vzadu. Embolus krátký, nezřetelný. Ti mak. jen s jedinou hákovitou apofysou
 Asthenargus Simon et Fage, 1922
- a Apof. je mohutná, aspoň jako polovina ti široká, na konci přihrocená (LIX/5). Délka 1,3—1,5 mm. V mechu horských lesů od podzimu do jara d. hoj. *A. paganus* (Simon, 1884)
- Apof. je mnohem užší než šířka ti, téměř prstovitá, na konci zaoblená (LIX/6). Délka 1,3 mm. V mechu a listí vlhkých lesů v. porůznu a vz.
 A. helveticus Schenkel, 1937 = *A. baumi* Miller
- 61 (51) Hrbol hl. bez postranních rýžek nebo vtisků 62
- Hrbol hl. s dvěma podélnými rýžkami za ZPO 64
- 62 (61) Hl. dlouhá, vpředu zdvižená v téměř rypákovitý kolmý výběžek s chomáčkem chloupků na temeni, nesoucí těsně před vrcholem PSO; postranní oči obou řad a ZSO leží za kořenem rypáčku. Apof. ti mak. je špičatá, háčkovitá. Btr na mt I = 0,5 (LIX/9) *Savignia* Blackwall, 1833
 Jediný druh. Délka 1,5—1,9 mm. V trávě a mechu, na podzim na babím létě v. vz. *S. frontata* Bl., 1833
- Hrbol hl. je zaoblený, široký, jemnými chloupky porostlý. Clypeus silně dozadu skloněný. Oči malé, vzdálenost ZSO je 2—3 × větší než průměr oka. Přední řada oční je silně . Embolus dlouhý, na vrcholu bulbu ve smyčku stočený. Btr na mt I = 0,45—0,48 *Araeoncus* Simon, 1884
- a Fe mak. s hřbetě s drobnými ostníčky. Ti I nahoře, ti II dole a po bocích s množstvím tuhých štětín. Vzdálenost ZSO je 3 × větší než průměr oka. Ti mak. při pohledu shora s 2 nestejně dlouhými, hlubším zářezem oddělenými apofysami; vnější je delší a širší, na konci šikmo zkosená (LIX/14). Délka 1,3—1,6 mm. V trávě a mechu po celý rok a na podzim často na babím létě *A. humilis* (Bl., 1841)
- Fe mak. a ti I, II bez popsáných ostníčků a štětín. Vzdálenost ZSO jen asi 2 × větší než průměr oka. Obě terminální apofysy ti mak. jsou při pohledu shora stejně dlouhé, vnější však je mnohem širší, téměř zaobleně obdélníkovitá (LIX/11). Délka 1,8—2 mm. V mechu a trávě na močálech d. vz. *A. crassiceps* (Westr., 1861)
- = Hrbol hl. je ploše kuželovitý, na špičce zaoblený. Clypeus dopředu namířený. Přední sklon hrbole hlavy je porostlý jemnými, na strany sčesanými

chloupky, v týlu několik dozadu odstávajících dlouhých štětín- Oči velmi malé, ZSO jsou od sebe vzdáleny více než o svůj 4násobný průměr. Btr na mt I = 0,43 *Acartauchenius* Simon, 1884
Jediný druh. Délka 1,7—1,9 mm. Ti mak. při pohledu shora má na předním okraji 3 délkou málo odlišné drobné zoubky (LIX/16, 17). Myrmekofil, u mravence *Tetramorium caespitum* d. hoj. ... *A. scurrilis* (O. P. Cbr., 1872)

= Hrbol hl. je na čele mezi PSO a ZSO napříč vyhloubený, rozpolcený nebo zářezem opatřený a při pohledu ze strany tudíž 2laločný 63

LIX

1 — *Microcentria pusilla*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *Collinsia distincta*, ti ♂ mak. 4 — Ibid., epig. 5 — *Asphenargus paganus*, ti ♂ mak. shora. 6 — *A. helveticus*, ibid. 7, 8 — *A. perforatus*, epig. 9 — *Savignia frontata*, ti ♂ mak. 10 — Ibid., epig. 11 — *Araeonus crassiceps*, mak. ♂. 12 — Ibid., ♂. 13 — Ibid., epig. 14 — *A. humilis*, mak. ♂. 15 — Ibid., epig. 16 — *Acartauchenius scurrilis*, ♂. 17 — Ibid., ti ♂ mak. shora. 18 — Ibid., epig. 19 — *Diplocephalus cristatus*, ♂. 20 — Ibid., ti ♂ mak. 21 — Ibid., epig. 22 — *D. permixtus*, ti ♂ mak. 23 — Ibid., ♂. 24 — *Typhochrestus digitatus*, ♂. 25 — Ibid., mak. ♂. 26 — Ibid., epig. 27 — *Metopobactrus prominulus*, mak. ♂. 28 — Ibid., epig. 29 — *Nematogmus sanguinolentus*, mak. ♂. 30 — Ibid., vulva. 31 — *Cnephallocotes obscurus*, mak. ♂. 32 — Ibid., epig.

- 63 (62) Fe I na spodní straně s několika páry silných trnů; ti I vespod s 8—10 páry ostnů. Ti mak. zouvákovitá, s dvěma stejně dlouhými hřbetními apofysami. Ti I—IV s 1 trnem *Erigonopterna* Miller, 1947
- a Mt I ztlustlé v tmavý kyj sotva $3 \times$ delší než široký. Vzdálenost ZSO je aspoň $2 \times$ větší než průměr oka a větší než prostory postranní. Ti I vespod jen s kratinkými ostny (LX/3). Hl. 0,5 mm. V trávě suchých pahorků v. vz. na jaře a v létě *E. globipes* (L. K., 1872)
- Mt I nejsou tlustší než ta. Vzdálenost ZSO jen asi tak velká jako průměr oka a menší než prostory postranní. Ti I vespod s dlouhými ostny. Hl. 0,65 mm (LX/1). V řídké trávě a pod drobnými plochými kameny na stepních lokalitách Mor. a j. Slov. d. hoj. *E. jarmilae* Miller, 1947
- Fe a ti bez popsaných ostnů. Čelo je napříč vyhloubené, v profilu 2laločné, oba laloky jsou porostlé chloupky. Clypeus dozadu skloněný. Ti I a II s 1. 1, ti III a IV s 1 trnem P a v u č e n k a, *Diplocephalus* s. s. Bertkau, 1833
- a Horní lalok je užší než dolní. Ti apof. na konci s 3 drápotivými, kolmo na plochu apofysy postavenými a špičkami k povrchu cymbia namířenými trny. Vzdálenost ZSO je mnohem větší než prostory postranní. (LIX/22, 23.) Délka 1,6 mm. V mechu a rašelinicích na lesních močá. lech a vrchovištích nehoj. po celý rok *D. permixtus* (O. P. Cbr., 1871) (*Streptosphaenus permixtus*)
- Oba laloky jsou téměř stejné. Ti mak. s plochou, za střed cymbia sahající apofysou, jejíž vnitřní přední roh vybíhá v štíhlou příčnou špičku, souběžnou s předním okrajem apofysy. Střední prostor zadní řady oční je mnohem menší než prostory postranní. (LIX/19, 20.) Délka 1,75 mm. V mechu a listí v lesích a parcích po celý rok hoj. *D. cristatus* (Bl., 1833)
- 64 (61) Hrbol hl. je velmi nízký, plochý. Ti noh s krátkými tupými, na špičce slabě pilovitými trny *Evansia merens* O. P. Cbr., 1900 (viz č. 53)
- Hrbol hl. je táhlý, obrvený, z boku stlačený a leží za očima, takže jeho přední sklon přechází téměř plynule v rovinu očního políčka a clypeu (LIX/24). Postranní podélné, proti sobě prohnuté štěrbinoky jsou při pohledu shora vzdáleny od ZPO aspoň o jejich 2násobný průměr. Embolus tvoří na konci bulbu spirálu, z jejíhož středu trčí háčkovitá terminální apofysa (LIX/25). Ti I—III s 1. 1, ti IV s 1 trnem *Typhochrestus* Simon, 1884
- Jediný druh. Délka 1,3—1,5 mm. Btr na mt I = 0,42. Mt noh sotva delší než ta. Na podzim a v zimě v trávě a detritu vz. *T. digitatus* (O. P. Cbr., 1872)
- = Hrbol hl. výrazný, ZSO leží na jeho temeni. Ti III vždy jen s 1 trnem 65
- 65 (64) Cymbium na hřbetě s podélným břitem, opatřeným hustou řadou drobných válcovitých nebo kuželovitých hrbolků, z nichž každý nese po brvě. Embolus velmi dlouhý, tenký, z bulbu vyniklý. Ti I—IV s 1 trnem 66
- Cymbium jiné, bez hřebínku štětín vyrůstajících z drobných hrbolků. Ti I a II s 1. 1, ti III a IV s 1 trnem 67
- 66 (65) Hl. rezavě červená, abd. žlutavý. Nohy dlouhé, štíhlé (ti I š/d = 1/11); ta noh mnohem kratší než mt, jež jsou tak dlouhé jako příslušné ti. Trny na ti tak dlouhé jako průměr článku. Čelo zaoblené *Nematogmus* Simon, 1884
- Jediný druh, nápadný a snadno poznatelný již po barvě (LIX/29). Délka 2,1 mm. V trávě na slunných stráních v. porůznu a nehoj. v V.—VII. *N. sanguinolentus* (Walek., 1837)

- Hl. černá, velmi drsná. Abd. tmavohnědý až černý. Nohy kratší a tlustší (ti I $\frac{s}{d} = \frac{1}{8}$). Ta noh o málo kratší než mt, ti delší než příslušné mt. Trny na ti sotva jako polovina průměru článku. Čelo mezi středními očima mělce napříč vyhloubené *Cnephalocotes* Simon, 1884
 Jen 1 druh. Délka 1,5 mm. Btr na mt I = 0,37 (♂ mak. obr. LIX/31).
 V mechu, detritu po celý rok hoj. *C. obscurus* (Bl., 1834)
- 67 (65) Ster. hustě a hrubě dolíčkované. Ti mak. vybíhá v plochou obdélníkovitou apofysu, která kryje zadní polovinu cymbia a vpředu je opatřena 2 dlouhými, vně zahnutými štíhlými zuby: zadní je tupý, četnými ostníčky pokrytý, silněji ohnutý, přední je zašpičatělý (LX/22). Délka 1,5 mm. V mechu a lesní hrabance od podzimu do jara hoj. ... *Erigonella hiemalis* (Bl., 1841) (viz č. 50)
 Ster. bez dolíčků 68
- 68 (67) Černý dlouhý embolus je na konci bulbu stočený ve velikou spirálu. Ti I tak dlouhé jako ti IV. Ti mak. shora srpovitá, na vnitřní straně před špičkou s drobným špičatým zoubkem. Btr na mt I = 0,5 ... *Minyriolus* Simon, 1884
 Jediný druh. Délka 1,1—1,2 mm. Hrbol hl. z boku stlačený (LX/5, 6).
 V mechu a lesní hrabance vel. rozšířený a hoj.
 M. pusillus (Wider, 1834)
- Embolus netvoří velikou spirálu na vrcholu bulbu 69
- 69 (68) PSO jsou tak velké jako PPO a větší než ZSO. Vzdálenost ZSO je 2,5—3× větší než průměr oka. Hrbol hl. je téměř polokulovitý, hustě chlupatý. Délka 1,5 mm. Btr na mt I = 0,5. Žije na keřích v V. a VI. U nás v. vz. na bylinách a nižších keřích (Plešivec, Zadiel)
 Entelecara flavipes (Bl., 1834) (viz č. 14)
- PSO jsou menší než ZSO
 P a v u č e n k a, *Diplocephalus* Bertkau, 1833 (subg. *Plaesiocraerus* Simon, 1884)
- a Btr na mt I—III = 0,35. Embolus dlouhý, při pohledu ze strany bičíkovitý, při pohledu zespodu v polokruh stočený. Ti mak. s třemi velmi nestejnými, vně ohnutými apofysami: zadní je nejdelší, řemínkovitá, vně namířená a na konci trochu rozšířená a zaoblená. (LX/14—16.) Hl. 0,65 mm, velmi lesklá, s nízkým, plochým hrbolkem. V listí dubového lesa v okolí Lednice na jaře a v létě v. vz.
 D. (P.) dentatus (Tullgr., 1955)
- Btr na mt I = 0,4—0,5 b
- b (a) Čelo je napříč vyhloubeno, takže hrbol hlavy je v profilu 2laločný. Clypeus je dozadu skloněný. Ster. velmi drsné. Plochá, obdélníkovitá apof. ti mak. má v každém předním koutě po dlouhém, vně namířeném špičatém zubu. Embolus krátký, plochý, zakřivený. (LX/11, 12.) Délka 1,5—1,75 mm. V mechu, listí a lesní hrabance po celý rok hoj.
 P. k l a n o h l a v á, *D. (P.) latifrons* (O. P. Cbr., 1863)
- Hrbol není v profilu 2laločný, oční políčko je ploché nebo jen velmi lehce vyhloubené c
- c (b) Ti mak. s jedinou apofysou, která se ze široké base prstovitě zužuje a v tupém úhlu zahýbá široko dopředu a vně. Její přední okraj a špička mají četné drobné zoubčky. Clypeus a oční políčko tvoří jedinou rovinu, namířenou šikmo dopředu. (LX/18, 19.) Délka 1,5—1,7 mm. V trávě, listí, mechu ve stinných lesích od podzimu do jara v. hoj. ...
 D. (P.) picinus (Bl., 1864)
- Ti mak. se složitější apofysou d

- d (c) Ti apof. je téměř od base rozdělena ve dvě dlouhé, skoro rovnoběžné větve; vnější je trochu širší a kratší než vnitřní, poněkud zdvižena nad cymbiem, ke konci trochu zúžena, před vrcholem na vnější straně opatřena okrouhlým výkrojkem a zakončena vně zakřiveným otupeným drápkem. Vnitřní větev spočívá na cymbiu a je na konci k vnější straně ohnutá a rozšířená v drsnou, vpředu zaobleně uťatou a nepravidelnou plošku, opírající se o přední, vnější část cymbia. Délka 1,8—2 mm. Zjištěn ve V. Tatrách *D. (P.) subelevatus* (L. K., 1869)
- Ti apof. je podobná veliké, široké, dopředu rozšířené ploténce, sahající téměř k vrcholu cymbia; vnitřní přední kout je opatřen prstovitým, tenkou špičkou ozbrojeným výrůstkem, ohnutým v pravém úhlu k vnější straně a spočívajícím na cymbiu. Uprostřed předního okraje apof. je drobný špičatý, dopředu namířený zoubek. (LX/8, 9.) V mechu horských lesů v. vz. *D. (P.) helleri* (L. K., 1869)

Samice

- 1 Mt IV s btr 2
- Mt IV bez btr 38
- 2 (1) Abd. kulovitý nebo aspoň v obryse okrouhlý, jeho hřbet je korovitý, hustě vtiskle tečkovaný, s dvěma páry drobných červenavých důlečků. Často je kryt výrazným chitinovým štítkem (scutem). Btr na mt I asi 0,4. Zadní řada oční je rovná nebo slabě $\cup$, prostory oddělující oči jsou větší než jejich průměry. Epig. má při zadním okraji políčka příčnou, vzadu rovnou, vpředu vykrojenou plošku. Ster. je širší než dlouhé, s širokým výběžkem mezi ex IV. Zbarvení černé nebo hnědočerné *Ceratinella* Emerton, 1882
- a Drápek chel. je jednoduše prohnutý, srpovitý b
- Drápek chel. je u kořene vtisklý a tudíž esovitě prohnutý (I/4) c
- b (a) Nohy jasně žlutočervené. Žlábek chel. vpředu s 2, vzadu s 1 zoubkem (LIII/13). Délka 1,8 mm *C. wideri* Thor., 1871
- Nohy hnědé nebo hnědožluté. Žlábek chel. vpředu s 5, vzadu s 3—4 zoubky. Scutum hrubě dolíčkované (LIII/8). Délka 2,2 mm *C. scabrosa* (O. P. Cbr., 1871)
- c (a) Celý hřbet abd. je hustě a velmi jemně vtiskle tečkovaný. Zadní ploška epig. má vpředu hluboký výkrojek, který je jen zčásti vyplněn krátkou zaoblenou lamelkou, jejíž přední okraj leží v úrovni předních okrajů postranních laloků zadní plošky. Nohy žlutavé, fe vespod zahnědlé (LIII/14). Délka 1,5 mm *C. brevipes* (Westr., 1851)
- Abd. s výrazným, hrubě vtiskle tečkovaným scutem, kryjícím jen část jeho hřbetu. Hluboký výkrojek zadní plošky epig. je celý vyplněn velikou a širokou lamelkou, jejíž přední okraj se klene daleko před oběma postranními laloky zadní plošky. Nohy hnědé, pt a base fe světlejší (LIII/10). Délka 1,8—2,1 mm *C. brevis* (Wid., 1834)
- = Podobná předchozí, avšak větší a živěji zbarvená. Hl. sítkovaná, na okrajích s hlubokými vtisklými tečkami. Přední okraj políčka epig. je uprostřed zdvižený a dopředu obloučkovitě vypuklý (LIII/12). Délka 2,3 cm *C. major* Kulez., 1894
- Abd. oválný, měkký a na povrchu hladký. Btr na mt I zpravidla větší než 0,45 3
- 3 (2) Btr na mt I = 0,45—0,55 4
- Btr na mt I = 0,60—0,69 10

- = Btr na mt I = 0,70—0,89 19
- = Btr na mt I = 0,90 a více 29
- 4 (3) Dráčky noh jsou krátce hřeбенité, jejich první zoubek je nejvyš tak velký jako $\frac{1}{3}$ délky špičky dráčku (I/11). Výběžek ster. mezi ex IV je široký, utatý 5
- Dráčky předních noh jsou dlouze hřeбенité. Prvý zoubek se zpravidla délkou a tloušťkou málo liší od špičky dráčku a délkou ostatních jen zvolna klesá (I/10). Trny noh velmi tenké. Ster. je delší než je jeho šifka a mezi ex IV vniká zašpičatělým výběžkem 7
- 5 (4) Ster. je velmi drsné, hrubě svraskalé nebo poseté vtisklými tečkami. Epig. s podélnou rýžkou, jejíž zduřelé a bledé okraje se v celé délce dotýkají. Hl. hnědočerná, nohy červenohnědé. Btr na mt I = 0,5—0,52 *Dicymbium* Menge, 1867
- a Štěrbina epig. je vpředu ohraničena příčnou, málo zřetelnou řasou, v jejímž okolí není políčko epig. pokleslé. Stridulační rýžky na bocích chel. jsou při zvětšení 50× dobře patrné v počtu asi 12. Délka 2,3 až 2,5 mm. V horských a podhorských lesích *D. tibiale* (Bl., 1836)
- Štěrbina epig. vpředu bez příčné řasy, zato se zřetelnou příčnou vkleslinkou (LIII/23). Stridulační rýžky velmi jemné, při zvětšení 50× je nelze spočítat. Délka 2,5 mm. Spíše na lukách ... *D. nigrum* (Bl., 1834)
- Ster. je hladké, lesklé nebo jemně sítkované, matné. Epig. bez podélné štěrbinky. Nohy jasně žlutočervené 6
- 6 (5) Větší pavouci, velikost 2,5—3,3 mm. Hl. žlutohnědá, jemně svraskalá, s červeným očním polem, hřbetem a okrajem. Chel. na vnější straně s dvojitou řadou drobných zrníček opatřených brvkou. Epig. s příčné elipsovitou jamkou, na jejímž dně jsou po obou stranách okrouhlé prohlubinky (LIII/18). Btr na mt I = 0,54 *Erigonidium graminicolum* (Sund., 1829)
- Drobnější pavoučci, velikost 1,9—2 mm. Hl. a chel. hladké, epig. jiného tvaru *Entelecara* Simon, 1884
- a Btr na mt I = asi 0,4 b
- Btr na mt I = asi 0,5 d
- b (a) ZSO jsou od sebe vzdáleny o $1\frac{1}{2}$ průměru oka. Epig. obdélníkovitá nebo lichoběžníkovitě dozadu slabě rozšířená, o málo širší než dlouhá, uprostřed s 2 nepatrnými hruškovitými prohlubinkami, oddělenými podélnou, někdy málo zřetelnou černou linkou. Hl. 0,8 mm *E. erythropus* (Westr., 1851)
- Vzdálenost ZSO je menší; epig. jiného typu c
- c (b) Vzdálenost ZSO od ZPO je zřetelně větší než prostor oddělující ZSO. Přední oči tvoří přímkou. Epig. dosti proměnlivého vzhledu má bledé, zaobleně lichoběžníkovité, vpředu užší, nezřetelně ohraničené políčko, opatřené uprostřed podélnou rýžkou a po stranách 2 prohnutými, dozadu sbíhavými rýžkami (LII/13). Hl. 0,85 mm *E. acuminata* (Wid., 1834)
- Oči zadní řady jsou stejně daleko od sebe. Přední řada oční je zřetelně ∪. Epig. s příčné oválným bledým políčkem, opatřeným uprostřed tmavší ploškou stejného obrysu, avšak prodlouženou dopředu daleko před okraj políčka v širší stopku (LII/14a). Hl. 0,8 mm *E. congenera* (O. P. Cbr., 1879)
- d (a) Vzdálenost ZSO = průměru oka; zadní oči tvoří přímkou. Postavení trnů na ti III a IV = 0,24 a 0,30. Epig. s mělkou, příčné oválnou jam-

- kou s křídlovitě odstávajícími vnějšími okraji, uzavírající elipsovitou lamelku podobného obrysu a protaženou dopředu v širší krček. Hl. 0,8 mm *E. media* Kulez., 1887
- Vzdálenost ZSO je aspoň o $\frac{1}{4}$ větší než jejich průměr; zadní oči tvoří čáru slabě $\cup$. Postavení trnů na ti III a IV = 0,17 a 0,27. Epig. s příčně elipsovitou plytkou jamkou, ohraničenou jen vzadu a po stranách; z předního okraje vyrůstá velmi široký, dozadu silně zúžený jazyk, jehož zkosená špička splývá uprostřed jamky s jejím dnem (LII/15). Hl. černohnědá s černou hřbetní kresbou, hlava a boky černé. Ster. černé, lesklé, ex žluté. Jediná ♀ na rašeliništi u Borkovic. Epig. poněkud připomíná druh *E. klefbecki* Tullgr., ale vulva se velmi liší a je trochu podobná jako u *E. media* Kulez. *E. obscura* sp. n.
- 7 (4) Btr na mt I = 0,4. Hřbetní profilová čára je pravidelně klenutá, neprosedlaná. Epig. s podélnou, vpředu zaoblenou, po stranách rovnoběžnými okraji ohraničenou velkou jamkou, přepaženou podélným, ze 3 listů složeným jazýčkem, jehož konec trochu přesahuje zadní okraj jamky (L/30). Délka 1,8—2 mm, zbarvení žlutohnědé, abd. bledý, tělo nápadně štíhlé *Wideria fugax* (O. P. Cbr. 1871)
- Btr na mt I = 0,43—0,55 8
- 8 (7) Zadní oči tvoří čáru $\cup$. Hřbetní profilová čára je uprostřed prosedlaná. Dráčky předních noh s 5 silnými dráčky *Wideria* Simon. 1864 (ad part.)
- a Ti I a II jsou tmavší než ostatní články noh. Spodní okraje očí přední řady tvoří čáru rovnou nebo mírně $\cup$. Epig. s příčně elipsovitou světlou a lesklou ploškou, před níž prosvítají dvě postranní velká receptakula a mezi nimi tmavší chodby (LI/29). Hl. kaštanově hnědá, hladká a lesklá, 1—1,2 mm dlouhá *W. antica* (Wid., 1834)
- Ti I a II nejsou tmavší než ostatní články noh b
- b (a) Délka 3—3,5 mm (hl. 1,3—1,4 mm). Clypeus je dopředu nakloněný, mnohem vyšší než délka očního políčka. Spojnice středů předních očí je silně $\cup$. Hlava je silně zdvižena nad úroveň hrudi. Políčko epigyny má obrys kovadliny a po jeho stranách prosvítají okrouhlá receptakula (LII/1) *W. mitrata* (Menge, 1868)
- Délka 2—2,5 mm (hl. 0,85—0,95 mm). Clypeus skoro kolmý. Spojnice středů předních očí je přímka. Hlava je v úrovni s hrudí, ležící za hřbetním sedlem. Epig. má vzadu příčnou štěrbinu, jejíž přední okraj má tvar ploché ležaté trojky ($\sim$). Před každým obloukem prosvítá příčně elipsovitě receptakulum (LI/32). Hl. žlutohnědá, hladká, silně lesklá, jen při okraji silněji svraskalá *W. cucullata* (C. L. K., 1836)
- Zadní řada oční tvoří přímku nebo čáru slabě $\cup$ 9
- 9 (8) Dráčky noh s 6 (7) silnými a dlouhými zoubky. Hl. hladká, lesklá, uprostřed mírně prosedlaná, žlutočervená, s černou příkrajní linkou a nezřetelnou tmavší hřbetní skvrnou. Vzdálenost ZSO menší než průměr oka. Ster. hladké, lesklé, oranžově žluté s výrazným hnědočerným lemem. Clypeus pod očima slabě vyhloubený a mírně dopředu skloněný. Epig. (LIV/1) s příčnou štěrbinou, uzavírající lamelku, jejíž přední okraj má tvar 2× prohnutého žebra $\sim$. Před štěrbinou prosvítají elipsovitá, dozadu rozbíhavá receptakula. Hl. 1,2 mm *Prosopotheca simplex* (Kulez., 1884)
- Dráčky jako u předchozího druhu. Hl. drsná, její hřbetní profilová čára je klenutá, uprostřed neprosedlaná *Cornicularia* Menge, 1868 (ad part.)

- a Vzdálenost ZSO je menší než průměr oka. Hl. při okraji sítkovaná, na hřbetě hladká, s 3 páry paprskovitých, zřetelně vtisklých linek. Ster. svraskalé. Jamka epig. je překryta lichoběžníkovitou, dozadu mírně zúženou ploténkou, jejíž tmavý, dozadu prohnutý okraj přechází zadní okraj jamky (LI/6). Délka 2,2—2,8 mm *C. cuspidata* (Bl., 1833)
- Vzdálenost ZSO asi jako průměr oka. Epig. jiného tvaru. Délka 2,3 až 2,6 mm b
- b (a) Jamka epig. je překryta zaobleně obdélníkovitou nebo dopředu trochu zúženou příčnou ploténkou, ohraničenou po stranách krátkými rýžkami, po jejichž bocích prosvítají příčně elipsovité receptakula (LI/21) *C. vigilax* (Bl., 1875)
- Jamka epig. je vyplněna velmi charakteristickou dvoulaločnou podélnou rýžkou, rozdělenou lamelkou (LI/12) *C. karpinskii* (O. P. Cbr., 1873)
- = Drápky noh I s 5 silnými zoubky, trochu kratšími než špička dráčku. Hřbetní profilová čára je prosedlána. Clypeus pod očima vyhloubený *Wideria* Simon, 1864 (ad part.)
- a Délka 1,5—1,8 mm. Hlava leží v úrovni zadní části hřbetu, od níž je oddělena velmi mělkým sedlem. ZSO veliké, vzdálené jen asi o $\frac{1}{2}$ svého průměru. Epig. vzadu s příčným lesklým políčkem, v obrysu podobným tlusté čočce; políčko je ohraničeno jen vzadu a po stranách. Po jeho bocích prosvítají příčně elipsovité receptakula a před ním dvě dopředu rozbíhavé chodby tvaru V *W. nodosa* (O. P. Cbr., 1873)
- Délka 3—3,5 mm. Hlava je zdvižena nad úroveň hrudi. ZSO vzdálené o svůj průměr. Epig. je zcela vyplněna příčnou, slabě dopředu prohnutou dvoukřídlovou lamelkou se zvlněným nebo slabě $\cup$ zadním okrajem (LI/33) *W. capito* (Westr., 1861)
- = Drápky noh I a II jen s 4 dlouhými a silnými, prohnutými zoubky, drápky noh III a IV jen s 2 zoubky. Hřbetní profilová čára je uprostřed mírně a široce prosedlána. Clypeus mnohem vyšší než délka očního políčka, pod očima slabě vyhloubený, šikmo dopředu namířený *Trachynella* Braendegaard, 1932
- a Lichoběžníkovité políčko epig. je asi $2 \times$ širší než dlouhé a vpředu asi jen o polovinu užší než vzadu. Hl. žlutohnědá, jemně sítkovaná (LIII/26). Délka 2,8—3 mm *T. nudipalpis* (Westr., 1851)
- Lichoběžníkovité políčko epig. je $2,5 \times$ širší než dlouhé, vpředu téměř $2 \times$ užší než vzadu. Hl. tmavě kaštanová, hlava jemněji, hrud silněji sítkovaná, při okraji široce svraskalá (LIII/28). Délka 3—3,3 mm *T. obtusa* (Bl., 1836)
- 10 (3) Drápky předních noh jsou dlouze hřebenité, několik prvních zoubků je jen o málo kratších a štíhlejších než špička dráčku (I/10). Ster. je delší než jeho šířka a jeho výběžek mezi ex IV je úzký a přihrocený 11
- Drápky předních noh jsou krátce, často nezřetelně hřebenité, jen první zoubek bývá trochu delší. Ster. vniká mezi ex IV širokým výběžkem 15
- 11 (10) Oči velké, vzdálenost ZSO je jen tak velká nebo menší než průměr oka .. 12
- Oči menší, vzdálenost ZSO je větší než průměr oka 13
- 12 (11) Zadní oči tvoří přímku. Nohy jednobarevně žlutočervené *Prosopotheca* Simon, 1884

- a Hl. a ster. pomerančově žluté, hladké, lesklé, celá hlava nebo aspoň čelo černé. Epig. výrazně tmavohnědá, vzadu s příčnou, lichoběžníkovitou ploškou, která je $3 \times$ širší než dlouhá, vpředu užší a neohraňovaná (L/33). Délka 3 mm *P. corniculans* (O. P. Cbr., 1875)
- Hl. rudohnědá, hladká, ster. kaštanově hnědé, černě lemované, lesklé. Epig. vzadu s příčným nízkým (krátkým) políčkem, ohraničeným po stranách krátkými, dopředu sbíhavými rýžkami. Délka 2,7 mm *P. monoceros* (Wid., 1834)
- Zadní řada oční je $\cap$. Ti I a II hnědočerné, ostatní články žlutočervené. Hl. jasně žlutohnědá, hlava a skvrna v sedle hřbetu jsou černé. Epig. s příčnou lamelkou, která je $2,5 \times$ širší než dlouhá. Délka 2,3 mm *Wideria melanocephala* (O. P. Cbr., 1881)
- 13 (11) Hl. tmavohnědá, při okraji svraskalá, na hřbetě hladká, pokrytá sporými vtisklými tečkami, sestavenými do pravidelných řad. Také ster. s vtisklými tečkami. Epig. s podélnou jamkou, ohraničenou po stranách okraji, které jsou téměř rovnoběžné nebo se dopředu obloukovitě rozbíhají. Nohy živě oranžové *Cornicularis* Menge, 1868 (ad par.)
- a Vzdálenost ZSO skoro tak velká jako 2násobný průměr oka. Clypeus kolmý, delší než oční políčko. Ster. s hustšími vtisklými tečkami. Jamka epig. vpředu s jazykovitým výrůstkem, její postranní okraje se jen vpředu slabě rozbíhají (LI/8). Délka 2—2,5 mm *C. unicornis* (O. P. Cbr., 1861)
- Vzdálenost ZSO je jen málo větší než průměr oka. Clypeus asi tak dlouhý jako oční políčko. Ster. s řídkými vtisklými tečkami. Jamka epig. vpředu bez výrůstku, její okraje se vpředu silně obloukovitě rozbíhají (LI/11). Délka 2,6—3,0 mm *C. kochi* (O. P. Cbr., 1872)
- Hl. a ster. hladké, bez vtisklých teček 14
- 14 (13) Zadní řada oční silně $\cap$, tečna předních okrajů ZSO se dotýká zadních okrajů ZPO. Střední i postranní vzdálenosti očí této řady jsou asi o $\frac{1}{4}$ větší než průměr oka. Hl. hnědá. Epig. podobná jako u *W. antica*. Délka 2,2 až 2,6 mm (hl. 1,1—1,2 mm) *Wideria milleri* Wunderl., 1971
- Oči zadní řady tvoří přímkou. Střední prostor je o $\frac{1}{3}$ větší než průměr oka, postranní vzdálenosti asi jako tento průměr. Epig. s příčnou šterbinkou, vzadu ohraničenou $\cap$ žebrem (L/26) *Tigellinus furcillatus* (Menge, 1869)
- 15 (10) Chel. vpředu po bocích zdrsňelá rozptýlenými drobnými zrníčky. Ster. sítkované, nelesklé. Zadní oči v přímce. Trny ti III a IV nejvýše o $\frac{1}{2}$ delší než průměr článku. Hl. v pravidelném oblouku klenutá, před středem nejvyšší, s řadou dlouhých, dopředu skloněných štětín. Clypeus plochý, dozadu skloněný. Epig. vzadu s bledou, ledvinovitě vykrojenou, vpředu neohraňovanou lamelkou (LIII/20). Délka 2,5—3 mm *Ganthonarium dentatum* (Wid., 1834)
- Chel. hladké, vpředu po stranách bez zrníček; ster. hladké a lesklé 16
- 16 (15) Navlhčená epig. má při zadním okraji čtyř- nebo trojúhloou plošku, ohraničenou po stranách černými rýžkami, vzdálenými od sebe o šířku mt; rýžky jsou buď rovnoběžné, nebo dopředu sbíhavé, asi tak dlouhé nebo o málo kratší než jejich vzájemná vzdálenost. Po jejich stranách prosvítají stopkatá receptakula *Oedothorax* Bertkau, 1883

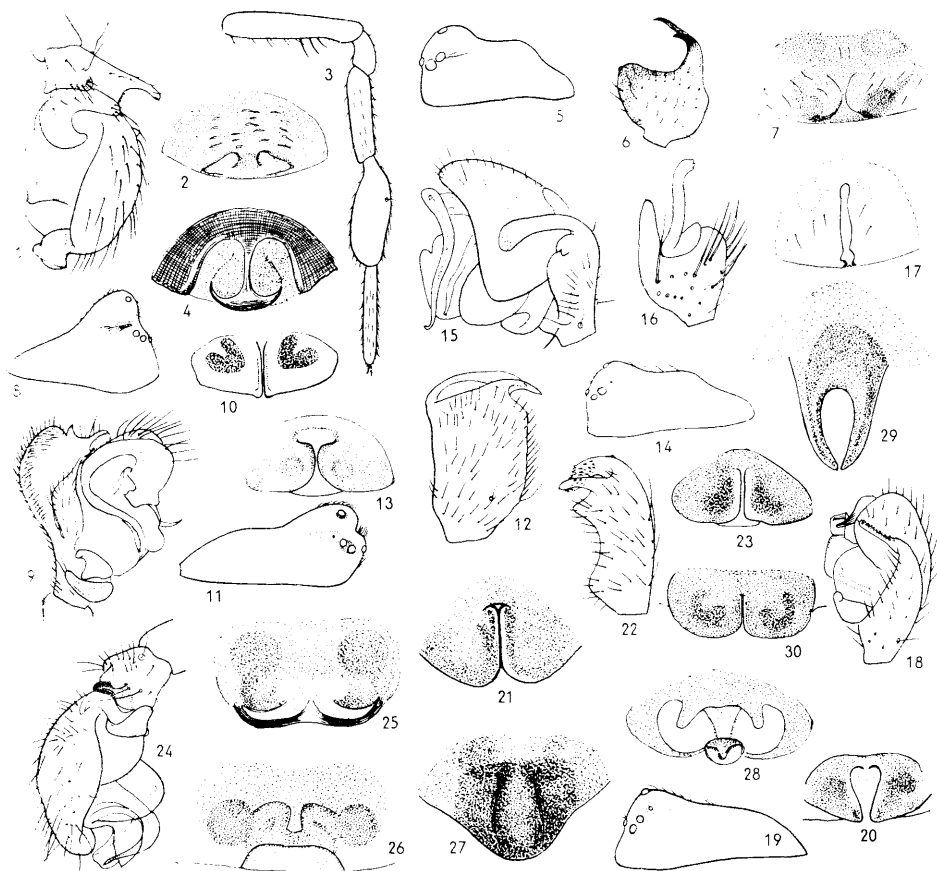
- a Rýžky ohraničující plošku epig. jsou rovné a rovnoběžné b
 — Jmenované rýžky jsou zpravidla prohnuté a vždy se dopředu sbíhají c
- b (a) Ploška epig. je trochu delší než široká. (LIV/15, 16.) Hl. rezavě žlutá, abd. šedý až černý, zpravidla se světlým podélným proužkem. Délka 2,5 mm *O. fuscus* (Bl., 1834)
 — Ploška epig. je širší než dlouhá. (LIV/18, 19.) Hl. hnědá, abd. bez světlého podélného proužku. Délka 2,5 mm *O. agrestis* (Bl., 1853)
- c (a) Hřbetní profilová čára je v prvních $\frac{2}{3}$ až k zadnímu sklonu vodorovná, zcela plochá, za očima nezdvížená d
 — Hřbetní profilová čára za očima stoupá e
- d (c) Ploška epig. je trochu kratší než vzadu široká, vpředu široce otevřená. Délka 2,5 mm *O. gibbosus* (Bl., 1841)
 — Ploška epig. je sotva kratší než vzadu široká, vpředu sblíženými rýžkami téměř uzavřená. Od předchozího druhu lze samičky tohoto druhu sotva odlišit, neboť epig. obou jsou spojeny přechody. Viz klíč ♂♂ *O. tuberosus* (Bl., 1841)
- e (c) Hl. 1,3—1,4 mm. Clypeus mírně vyhloubený, slabě dopředu skloněný. (LIV/11, 12.) *O. gibbifer* (Kulcz., 1881)
 — Hl. jen 1—1,2 mm. Clypeus kolmý f
- f (e) Trny na ti IV je zpravidla aspoň $2 \times$ delší než průměr článku. (LIV/21, 22.) Délka 2,5—3 mm *O. retusus* (Westr., 1851)
 — Trny na ti IV jen asi $1,75 \times$ delší než průměr článku. (LIV/8, 9.) Délka 2,5 mm *O. apicatus* (Bl., 1850)
- Navlhčená epig. má jiný tvar 17
- 17 (16) Zadní oči tvoří čáru zřetelně $\cup$. Ta I jsou o málo kratší než mt I (ta/mt = 0,86). Hl. 0,6 mm, tmavohnědá, ster. vpředu zaokrouhlené. Epig. s tmavým lesklým elipsovitým políčkem, opatřeným při zadním okraji polokruhovitou, dopředu otevřenou rýžkou *Moebelia penicillata* (Westr., 1851)
 — Zadní oči tvoří přímku nebo čáru $\cap$ 18
- 18 (17) Délka noh: I, IV, II, III. Nohy velmi dlouhé, tenké, žlutočervené (ti I d/š = 10). Oči drobné, ZSO jsou od sebe vzdáleny o svůj 2násobný průměr. Epig. s 2 postranními, příčně oválnými jamkami, oddělenými krátkou přepážkou (LIII/16). Hl. dlouhá a štíhlá, černohnědá. Délka 2,5—3 mm *Hylyphantes nigratus* (Simon, 1884)
 — Délka noh: IV, I, II, III. Nohy kratší, tlustší (ti I d/š = 6,5). Zadní řada oční je $\cap$, vzdálenost ZSO je asi tak velká jako průměr oka, postranní prostory jsou menší. Hl. o málo delší než široká (10:9), s širokým čelem, žlutooranžová s černým očním polem a hřbetní skvrnou, vybíhající směrem k očím ve tři linky. Ster. červenohnědé, černě lemované. Epig. s příčně obdélníkovitým, zaobleným políčkem (L/28). Délka 2,5—2,6 mm *Trematocephalus cristatus* (Wid., 1834)
- 19 (3) Temeno hlavy je zdviženo v nízký komolý kužel, namířený šikmo dopředu a nesoucí všechny oči; oči tedy leží blízko sebe a zaujímají prostor menší než polovina šířky hlavy v úrovni ZSO. Oči zadní řady v čáře silně $\cap$, přední oči v polokruhu $\cup$. Drápky noh dlouze hřebenité. Epig. s lichoběžníkovitým, vpředu užším a otevřeným políčkem. Btr na mt I = 0,70. Hl. a nohy červenohnědé. Délka 3—3,7 mm *Walckenaera acuminata* Bl., 1833
 — Temeno hlavy není kuželovitě zdviženo 20

- 20 (19) Ti I—III s 2 hřbetními trny (1 . 1), ti IV s jediným, který je aspoň o polovinu delší než průměr článku. Oči velmi drobné, vzdálenost ZSO tak velká, jako $2\frac{1}{2}$ průměru oka, jejich vzdálenost od ZPO asi jako průměr oka. Přední oči v čáře silně $\cap$, vzdálenost PSO od PPO tak velká jako $2\frac{1}{2}$ průměru středního oka. Epig. s 2 podélnými rýžkami, které vznikají při jejím zadním okraji, dopředu se slabě sbíhají a na koncích jsou rozšířeny v nepatrně okrouhlé skulinky. Rýžky jsou tak dlouhé jako šířka jimi uzavřeného políčka, které je bledší než postranní části epig. a má před středem málo výraznou příčnou, dozadu vypuklou rýžku, která políčko dělí ve dvě části (LV/22). Délka 2,4 až 2,7 mm *Mecynargus longus* (Kulcz., 1882)
- Ti I, II s 2 hřbetními trny (1 . 1), ti III, IV s jediným 21
- = Ti I—IV s 1 hřbetním trnem 24
- 21 (20) Hl. je téměř tak široká jako dlouhá 22
- Hl. je mnohem delší než široká, tvaru protáhle oválného 23
- 22 (21) Trn na ti IV je $2,3 \times$ delší než průměr článku. Abd. je porostlý hustými dlouhými a vztyčenými chlupy. Zadní řada oční je mírně $\cap$, vzdálenost mezi ZSO je trochu větší než jejich vzdálenost od ZPO. Drápky noh krátce hřebenité. Epig. s drobným oblým jazýčkem n. který poněkud přesahuje epigastrální rýhu, je po délce mělce vtisklý a má slabě vypuklé okraje. Btr na mt IV = 0,80, Délka 2,6—3 mm *Lasiargus hirsutus* (Menge, 1864)
- Trn na ti IV je jen trochu delší než průměr článku. Abd. je pokryt normálními chloupky. Vzdálenost ZSO = $1\frac{1}{2}$ průměru oka. Btr na mt I = 0,72—0,76. Hl. červenohnědá. Epig. vzadu s 2 podélnými černými rovnoběžnými rýžkami, které jsou kratší než jejich vzájemná vzdálenost. Délka 3 mm *Tmeticus affinis* (Bl., 1864)
- 23 (21) Navlhlčená epig. má při zadním okraji čtyř- nebo trojúhelnou plošku, ohraničenou po stranách černými rýžkami (viz č. 16) *Oedothorax* Bertkau, 1883
(♀♀ druhů *O. apicatus*, *retusus* a *gibbifer* mají někdy btr na mt I — 0,70)
- Epig. jiného vzhledu. Trn na ti IV je $2 \times$ delší než průměr článku. Délka 3,1—3,8 mm. Vzdálenost ZSO je o polovinu delší než průměr oka. Epig. s jamkou, jejíž přední okraj je srdčitý (LIV/3). Hl. hnědočervená, černě lemovaná, abd. s bledší podélnou páskou *Gongylidium rufipes* (Sund., 1829)
- 24 (20) Drápky noh jsou dlouze hřebenité, o 6—7 zoubcích, z nichž první 3—4 se délkou málo liší od špičky dráčku. Ti I a II trochu prohnuté, trny na ti kratší nebo jen tak dlouhé jako průměr článku. Mt noh mnohem delší než příslušné ta (mt/ta I asi 1,6, mt/ta IV asi 1,85—1,9). Zadní oči tvoří přímkou nebo čáru slabě $\cap$. Abd. na hřbetě s 2 páry vtisklých červených teček. Červenavě zbarvení (výj. *G. corallipes*), asi 3 mm velcí pavouci *Gonatium* Menge, 1866
- a Hl., ster. a abd. jsou černé, nohy oranžově červené; epig. s příčně elipsovitou, jen vpředu a po stranách ostrým okrajem ohraničenou jamkou, uzavírající bledou oblou plošku (LIV/28). Délka 1,6—2,6 mm *G. corallipes* (O. P. Chr., 1875)
- Hl. a ster. oranžově červené, abd. černý, nohy žluté b
- b (a) Epig. vpředu s 2 hlubokými jamkami, přecházejícími dozadu ve dvě rovnoběžné rýhy, které spolu s jamkami uzavírají podélnou bledou přepážku; za přepážkou, těsně před epigastrální rýhou, leží příčná lamelka, ohraničená jen po stranách rýžkami, které jsou mírně vně vypuklé (LIV/26). Délka 3—3,5 mm *G. rubellum* (Bl., 1841)
- Epig. vpředu bez hlubokých jamek c

- c (b) Epig. vzadu s lichoběžníkovitou, vpředu neohraničenou ploškou, která je mnohem širší než dlouhá; před ní leží příčná, dosti hluboká, málo zřetelně ohraničená jamka s dvěma okrouhlými vtisky na dně (LIV/30). Délka asi 2,5 mm *G. hilare* (Th., 1875)
- Epig. s podélným políčkem ohraničeným po stranách černými rýžkami, jejichž přední konce jsou zahnuty dovnitř. Políčko je před středem mírně zaškrnceno (LIV/32). Délka 2,3—3 mm *G. rubens* (Bl., 1833)
- Drápky noh jsou krátce hřebenité. Ti I a II rovné 25
- 25 (24) Poloha trnu na ti IV nejvyš 0,33 26
- Poloha trnu na ti IV = 0,37—0,43 27
- 26 (25) Zadní oči tvoří čáru $\cup$, oči jsou velké, vzdálenost ZSO asi jako průměr nebo o málo menší, postranní mezery jako poloměr středního oka. Nohy silné (ti I d/š = 4). Trny noh jsou delší než průměr článků, jejich poloha na ti I a II = 0,17—0,19, III = 0,22 a IV = 0,27. Btr na mt = 0,77—0,79. Ta noh jsou značně kratší než mt (ta/mt I—III = 0,60, IV = 0,52). Hřbetní profilová čára je za očima až k zadnímu sklonu vodorovná, mírně prosedlaná. Hl. tmavohnědá s velkou hřbetní tmavou skvrnou, vybíhající dopředu ve tři linky a vzadu s černým příkrajním lemem. Epig. s úzkým podélným políčkem, opatřeným před středem dvěma lalůčky a ohraničeným po stranách dvěma rovnoběžnými rýžkami (LIX/28). Délka 1,7 mm *Metopobactrus prominulus* (O. P. Cbr., 1872)
- Zadní oči v čáře $\cap$, oči jsou menší, ZSO jsou od sebe vzdáleny o svůj průměr nebo ještě více. Nohy krátké, silné (ti I d/š = 3,7—3,9, avšak ti IV štíhlá, 6,5—7). Ta předních noh jsou o málo kratší než mt (ta/mt I—III = 0,7—0,8). Btr na mt I, II a IV = 0,70—0,73 (jen u *T. mengei* přes 0,8). Abd. na hřbetě s 2 páry vtisklých teček *Trichopterna* Kulez., 1894
- a Hl. a ster. s rozptýlenými drobnými důlečky. Btr na mt I = 0,85. Abd. se zřetelným štítkem (scutem). Zadní řada oční silně $\cup$, vzdálenosti mezi očima jsou stejné, asi jako 1—1,5 průměru oka. Epig. příčná, 4—5 × širší než dlouhá, po stranách s rýžkami, které jsou v obloučku dovnitř zakřiveny (LII/10). Délka 2 mm *T. mengei* (Simon, 1884)
- Hl. a ster. hladké, lesklé. Btr na mt I, II = 0,70—0,72. Abd. bez štítku. ZSO jsou odděleny prostorem asi tak velkým jako průměr oka b
- b (a) Trny na ti jsou trochu delší než průměr článku, jejich poloha na ti I—III = 0,10—0,15, IV = 0,30. Ta/mt I—III = 0,8, IV = 0,65. Clypeus zepředu je jen o málo vyšší než prostor, který zaujímají PSO. Hl. tmavohnědá s černou hřbetní skvrnou, lemem a mramorováním. Epig. s bledou lichoběžníkovitou nebo téměř trojúhelníkovitou, dopředu velmi silně zúženou ploškou (LII/7). Délka 1,5—1,6 mm *T. cito* (O. P. Cbr., 1872)
- Trny noh jsou 3 × kratší než průměr článku, jejich poloha na ti I—III = 0,11—0,14, IV = 0,30. Ta/mt I—III = 0,8, IV = 0,70—0,77, IV = 0,54. Clypeus zepředu téměř 2 × vyšší než šířka, kterou zaujímají PSO. Hl. rudohnědá s černou hřbetní skvrnou, vybíhající dopředu ve tři linky, a s hřbetními paprskovitými proužky, ster. černohnědé, chel. a nohy žluté. Epig. při zadním okraji s drobným bledým příčným, úzce elipsovitým a vpředu krátce stopkatým políčkem; daleko před ním prosvítají okrouhlá receptakula, vzdálená asi o svůj poloměr, a mezi nimi a políčkem pak příčné, podkovovitě zahnuté chodby. Délka 1,5 až

- 1,6 mm. V mechu na svazích M. Kriváně. ♂ není znám *T. fatrensis* Miller, 1966
- 27 (25) Trny na ti jsou mnohem kratší než průměr článku. Hl. žlutočervená. Clypeus je asi jen tak vysoký jako prostor, který zaujímají PSO. Nohy delší a štihlejší (Ti I d/š = 6). Receptakula prosvítající po stranách jamky mají podobu krátkých a tlustých háků *Enidia* Smith 1904 (= *Hypomma* Dahl)
- a Hl. a ster. s černým lemem. Epig. při zadním okraji s drobnou, příčně oválnou, stopkovitě zaškracenou jamkou (LII/33). Délka 2,5—3 mm *E. bituberculata* (Wid. 1834)
- Hl. a ster. bez černého lemu. Epig. vzadu s obdélníkovitou ploškou, ohraničenou postranními rovnoběžnými nebo dopředu slabě rozbíhavými černými rýžkami (LII/28). Délka 2,5 mm *E. fulva* (Bös., 1902)
- Trny na ti jsou aspoň tak dlouhé jako průměr článku. Hl. tmavohnědá ... 28
- 28 (27) Oči přední i zadní řady v čáře ∪. Vzdálenost ZSO je trochu menší než průměr oka, postranní prostory jsou ještě menší. Clypeus plochý, dopředu skloněný. Chel. vpředu s 2 stejnými, vzadu s 3 drobnými zoubky. Nohy žlutočervené, fe, pt, ti I a II noh tmavší. Abd. na hřbetě s 2 páry vtisklých teček. Epig. vzadu uprostřed s jazýčkem hruškovitého obrysu, před nímž prosvítají dvě veliká okrouhlá receptakula. (LII/25, 26.) Hl. 0,75 mm, vpředu silně zdvižena, uprostřed hluboce prosedlána *Abacoproeces ascitus* Kulcz., 1894
- Oči zadní řady jsou v čáře ∪, přední oči v přímce. Vzdálenost ZSO asi jako průměr oka, postranní prostory větší. Nohy jednobarevně žlutooranžové. Chel. vpředu s 4 zoubky (dva střední jsou větší, vzadu s třemi drobnými). Hl. za očima vypuklá, hřbet klenutý, neprosedlaný. Clypeus je aspoň o polovinu vyšší než prostor, který zaujímají PSO a je pod očima silně vyhloubený *Dismodicus* Simon, 1884
- a Střední políčko epig. má tvar vinného poháru s krátkou tlustou nožkou; přední část je tak široká jako podstavec (LIII/2). Délka 2,3—2,4 mm *D. elevatus* (C. L. K., 1838)
- Střední políčko je podobné, avšak přední část poháru je užší než jeho podstavec (LIII/4). Délka 2—2,25 mm *D. bifrons* (Bl., 1841)
- 29 (3) Ti I a II vespod s dvěma řadami velmi dlouhých rozbíhavých, silně odstávajících až kolmých trnů (pozor na *Pocadicnemis pumila*, *Hypselistes paludosus* a *Baryphyma pratense*, které mají vespod jen tuhé, šikmo položené štětiny) 30
- Ti I a II vespod bez odstávajících trnů 32
- 30 (29) Abd. bledý, po stranách s bledou laločnatou nebo zubatou páskou. Mt I a II vespod je se štětínami. Vzdálenost ZSO je skoro jako 2násobný průměr oka, postranní prostory téměř 3 × menší. Btr na mt I = 0,95. Délka 1,8 mm ... *Minicia marginella* (Wid., 1834)
- Abd. jednobarevně hnědý. Prostory mezi očima zadní řady jsou stejné, nebo střední prostor je menší než prostory postranní. Btr na mt I—IV = 0,9 ... 31
- 31 (30) Mt I a II vespod bez odstávajících trnů, jen se štětínami; fe I a II vespod s dlouhými kolmými ostny. Ti I mají vzadu vespod 5 trnů, vpředu vespod 6 tenčích ostnů; mt I—III jsou asi o 1/2 delší než příslušné ta, mt IV jsou více než 2 × delší než ta IV (LI/16). Zadní řada oční je slabě ∪, její oči jsou stejně daleko od sebe. Přední řada oční je rovná, postranní prostory jsou jen

- o málo větší než průměr oka. Délka 2,2 mm *Pocadicnemis carpatica* (Kulez., 1894)
- Mt I a II vespod s odstávajícími trny, fe I a II bez břišních trnů nebo ostrů. Ti I vpředu a vzadu vespod s 4 trny; mt noh více než 2 × delší než ta (LIII/6). Zadní řada oční je rovná nebo slabě $\cap$, vzdálenost ZSO je trochu menší než postranní prostory a asi tak velká jako průměr oka. Přední řada oční je silně $\cap$, její oči jsou drobné, postranní prostory jsou větší než průměr středního oka. Délka 1,6—1,9 mm *Maso sundevalli* (Wid., 1851)
- 32 (29) Ti I a II s 2 hřbetními trny. (1.1), ti III a IV s 1 trnem 33
- Ti I—IV s 1 trnem hřbetním 35

LX

- 1 — *Erigonopterna jarmilae*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *E. globipes*, noha I, ♂. 4 — Ibid., epig. 5 — *Minyriolus pusillus*, ♂. 6 — Ibid., ti ♂ mak. 7 — Ibid., epig. 8 — *Plaesiocraerus helleri*, ♂. 9 — Ibid., mak. ♂. 10 — Ibid., epig. 11 — *P. latifrons*, ♂. 12 — Ibid., ti ♂ mak. 13 — Ibid., epig. 14 — *P. dentatus*, ♂. 15 — Ibid., mak. ♂. 16 — Ibid., ti ♂ mak. 17 — Ibid., epig. 18 — *P. picinus*, mak. ♂. 19 — Ibid. ♂. 20 — Ibid., epig. 21 — *P. subelevatus*, epig. 22 — *Erigonella hiemalis*, ti ♂ mak. 23 — Ibid., epig. 24 — *Abacoproeces saltuum*, mak. ♂. 25 — *Evansia merens*, epig. 26 — *Tapinocyba affinis*, epig. 27 — *Asthenargus paganus*, epig. 28 — *Syedra gracilis*, epig. 29 — *Sintula corniger*, epig. 30 — *Diplocephalus permixtus*, epig.

- 33 (32) Zadní řada oční je silně $\cup$, prostor mezi ZSO je $2 \times$ větší než průměr oka, postranní mezery jen jako $\frac{3}{4}$ průměru. Trn na ti IV je asi o $\frac{1}{2}$ kratší než průměr článku a vyrůstá poblíž středu (0,45). Ta noh mnohem kratší než příslušné mt (ta/mt I—III = 0,47—0,57 IV = 0,37). Pt, ti a mt I a II jsou tmavší než ostatní články (LII/22). Délka 2,15 mm *Abacoproeces saltuum* (L. K., 1872)
- Oči jsou jiné, prostor mezi ZSO je asi jako průměr oka. Ti vespod s 2 řadami dlouhých, šikmo odstálých osin 34
- 34 (33) Trny na ti jsou delší než průměr článku (na ti IV o $\frac{1}{2}$). Zadní řada oční je slabě $\cup$, střední prostor jako průměr oka, postranní mezery nepatrně menší *Peponocranium* (Simon, 1884 (ad part.))
- Délka 1,6—1,8 mm. Hl. bledě žlutá s úzkým černým lemem, nohy bledě, ti I a II tmavé (viz též č. 37) *P. orbiculatum* (O. P. Cbr., 1882)
- Trny na ti jsou o $\frac{1}{3}$ kratší než průměr článku. Zadní řada oční tvoří přímku, střední prostor jako průměr oka, postranní o $\frac{1}{2}$ větší. Hl. tmavohnědá s černým lemem, hřbetní skvrnou a paprskovitými proužky na hřbetě, abd. černý. Epigyna velmi nezřetelná: zadní okraj políčka je trochu zduřelý, bledší a uprostřed mělce vykrojený; ve středu políčka prosvítají dvě postranní tmavé skvrny, spojené tmavým proužkem (LI/18). Btr na mt I—IV = 0,93. Délka 2,7—3 mm *Baryphyma pratense* (Bl., 1861)
- 35 (32) Ti a mt vespod s dvojitou řadou nápadně dlouhých a tuhých, šikmo odstávajících osin (jsou delší než průměr článku). Nohy dlouhé, tenké (ti I d/š = 9,5), jejich trny tak dlouhé jako průměr článku. Oči malé, zadní řada slabě $\cup$, vzdálenost ZSO je trochu větší než průměr oka, postranní prostory aspoň o $\frac{1}{2}$ větší. Btr I—IV = 0,95—0,96 *Hypselistes* Simon, 1894
- U nás 1 druh, popsaný podle jediné ♀ ze Švédska. Hl. hnědavě žlutá s širokým černým lemem a velkou hřbetní skvrnou, vybíhající směrem k očím ve 3 proužky. Abd. černý, nohy jasně žluté, ster. černé. Epig. s bledým obdélníkovitým nebo protáhle lichoběžníkovitým políčkem, ohraničeným postranními rýžkami a v zadní $\frac{1}{3}$ přepaženým příčnou rýžkou (LXI/29). Délka 2,7 mm. Rašeliníště u Miletína 1 ♀, Branišovice 2 ♀♀ *H. paludosus* Tullgr., 1955
- Ti a mt vespod jen s dlouhými štětinami. Nohy kratší, tlustší 36
- 36 (35) Trny na ti IV jsou o $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ kratší než průměr článku.
- a Zadní řada oční je silně $\cup$, vzdálenost ZSO jako 2násobný průměr oka, postranní mezery asi jako $\frac{3}{4}$ průměru. (Osinkovité trny na před. ti mohou ujít pozornosti, a proto je tento druh zařazen i sem; viz č. 33.) *Abacoproeces saltuum* (L. K., 1872)
- Zadní oči tvoří přímku; vzdálenost ZSO je o málo větší než průměr oka, postranní prostory skoro jako 2násobný průměr. Poloha trnu na ti IV = 0,25. Nohy oranžově hnědé, ti I, II a mt I, II vespod s 2 řadami dlouhých silných osin. Jamka epig. lichoběžníkovitá, vzadu jen o málo širší než dlouhá, postranní okraje jsou obloučkovitě vně vypuklé a vpředu dovnitř zahnuté, V přední části jamky leží oblý jazýček, kryjící její přední polovinu (LII/11). Délka 2—2,5 mm *Trichopterna thorelli* (Westr., 1861)
- Trny na ti IV jsou aspoň o $\frac{1}{2}$ delší než průměr článku; jejich poloha 0,2—0,3 37

- 37 (36) Mt IV (stejně i I) jsou mnohem kratší než ti IV ($mt/ti\ IV = 0,7-0,74$). Hl. na hřbetě s 3 dlouhými vztyčenými štětinami. Přední řada oční je rovná. Epig. uprostřed s prosvítajícími chodbami v podobě X a po stranách s elipsovitými receptakuly postavenými kolmo k podélné ose (LI/14). Délka 1,8 až 2,1 mm *Pocadicnemis pumila* (Bl., 1841)
- Mt IV téměř tak dlouhé jako ti IV (0,9). Hl. na hřbetě bez dlouhých štětin. Přední řada oční $\cup$. Prosvítající receptakula jsou rovnoběžná s podélnou osou epig. nebo se dopředu sbíhají *Peponocranium* Simon, 1884
- a Hl. kaštanově hnědá, nohy žlutočervené. Přední řada oční téměř rovná (LII/21). Délka 2 mm *P. praeceps* Miller, 1947
- Hl. bledě žlutá s úzkým černým lemem. Nohy bledé, ti I a II tmavé. Přední řada oční silně $\cup$. Epig. má podobu tmavého, trochu lesklého políčka, v němž na každé straně je obloučkovitá jamka tvaru C (LII/18). Délka 1,6—1,8 mm *P. orbiculatum* (O. P. Cbr., 1882)
- = Velmi podobný předchozímu. Epig. s žlutavou střední lamelkou, která se dozadu rovnoměrně rozšiřuje *P. ludicrum* (O. P. Cbr., 1861)
- 38 (1) Ti I—III mají po 2 hřbetních trnech (1. 1), ti IV jen s 1 trnem 39
- Ti I a II s 1. 1, ti III a IV s 1 trnem 46
- = Ti I—IV jen s 1 trnem nebo bez trnů 63
- 39 (38) Btr na mt I asi 0,75. Trn na ti IV delší než průměr článku, jeho poloha = 0,33. Epig. tvaru brýlí, vpředu s dvěma okrouhlými. neúplnou podélnou přepážkou oddělenými jamkami, vzadu s příčným lichoběžníkovitým políčkem (LVI/14). Délka 1,6—1,7 mm *Rhaebothorax morulus* (O. P. Cbr., 1873)
- Btr na mt I = 0,55—0,60. Trny ti jsou tenké, vztyčené, na ti III a IV delší než průměr článku; poloha na ti IV = 0,25—0,30. Ta skoro stejně dlouhé jako mt. Epig. s krátkou podélnou štěrbinou, jejíž okraje se dozadu silně rozbíhají a uzavírají trojúhelníkovitou plošku (LVI/17). Délka 1,5 mm *Latithorax faustus* (O. P. Cbr., 1900)
- = Btr na mt I = 0,32—0,5 40
- 40 (39) Hl. na okraji s drobnými zoubky. Také chel. vpředu a po stranách s několika zoubčky *Erigone* Audouin, 1826
- a Epig. vybíhá za epigastrální rýhu v drobný jazýček, který je užší než $\frac{1}{2}$ šířky sternu a má před vrcholem mělký vtisk. Délka 1,7—2,5 mm *E. vagans* Aud., 1827
- Výběžek epig. za epigastrální rýhou je širší než polovina šířky sternu, široce zaoblený a vzadu uprostřed mělce vykrojený, nebo naopak povytažený b
- b (a) Epig. má před zadním okrajem hlubokou rýžku; za ní je epig. zduřelá a má uprostřed plochý hrbolík, před rýžkou je napříč vrásčitá (LV/19). Délka 2,3—2,5 mm *E. tirolensis* L. K., 1872
- Epig. bez příčné hlubší rýžky c
- c (b) Chel. vpředu po stranách v basálních $\frac{2}{3}$ s řadou 5—6 (7) špičatých zoubků, které jsou drápkovitě dolů zahnuté a postupně delší. Zadní okraj epig. uprostřed s plochým hrbolkem (LV/18). Délka 2,5—3 mm *E. cristatopalpus* Sim., 1884
- Chel. vpředu po stranách s drobnými zrníčky d
- d (c) Výběžek epig. je vzadu mělce srdčitě vykrojený a ve výkrojku opatřený nepatrným bledým hrbolkem (LV/12). Délka 1,8—2,4 mm *E. atra* Bl., 1833

- Zadní okraj epig. jen nepatrně prohnutý, vyztužený a zdvižený, bez zřetelného pupíčku uprostřed. Délka 1,8—2,5 mm *E. dentipalpis* (Wid., 1834)
- Okraj hl. i chel. jsou hladké, bez zoubků 41
- 41 (40) Ta I jsou sotva kratší než mt I ($ta/mt = 0,95$) 42
- Ta I jsou zřetelně kratší než mt I ($0,60—0,85$) 43
- 42 (41) Zadní oči v přímce; vzdálenost ZSO je větší než průměr oka. Mt I a IV jsou značně kratší než ti I a IV ($mt/ti I = 0,76$, $mt/ti IV = 0,70$). Jamka epig. s okrajem tvaru protáhlé podkovy, vzadu s příčně lichoběžníkovitou lamelkou (LIX/26). Délka 1,3—1,5 mm *Typhochrestus digitatus* (O. P. Cbr., 1872)
- Zadní řada oční je slabě $\cup$, prostory mezi očima jsou stejné, trochu menší než průměr oka. Přední oční řada je silně $\cap$, tečna horních okrajů středních očí se dotýká dolních okrajů postranních očí. Mt I a IV jsou málo kratší než příslušné ti ($mt/ti = 0,87$). Epig. vzadu s příčnou, nad úroveň políčka zdviženou, úzce obdélníkovitou přezkou; před ní prosvítají dvě vejčitá receptakula, která se vpředu dotýkají, dozadu rozšiřují a rozbíhají (LIX/2). Drobný bledý pavouček, délka 1,45 mm (hl. 0,6 mm) *Microcentria pusilla* Schenkel, 1925
- 43 (41) Obě oční řady tvoří přímky; oči zadní řady jsou stejně vzdálené, prostory jsou aspoň o $\frac{1}{2}$ větší než průměr střed. oka. Epig. se slabě vypuklým bledším políčkem podoby obráceného T, ohraničeného postranními rýžkami, které se dopředu rozbíhají slaběji, dozadu velmi silně (LVI/2). Délka 2 mm *Scotinotylus antennatus* (O. P. Cbr., 1875)
- Vzdálenosti mezi zadními očima jsou nejvýše tak velké jako průměr oka, zpravidla menší (výj. *Panamomops mengei*) 44
- 44 (43) Zbarvení tmavé, téměř černé. Chel. při pohledu zpředu při kořeni stejně široké jako uprostřed, jejich vnější okraje jsou téměř rovné. Nohy normální, ti I asi 0,75 mm dlouhé, jejich d/š asi 6. Btr na mt I = 0,41—0,44. Ta IV jsou mnohem kratší než mt IV, ta I jen o málo kratší než mt I ($ta/mt IV = 0,6$, $ta/mt I = 0,8$). Epig. velká, široká a velmi nápadná (LIX/4). Délka 2 mm *Collinsia distincta* (Sim., 1884)
- Zbarvení světlejší, často žlutavé 45
- 45 (43) Velikost 2,8—3,5 mm, vzhled r. *Porrhomma*. Chel. při pohledu zpředu při kořeni zúžené, jejich postranní okraje slabě vně vypuklé. Nohy dlouhé, štíhlé, ti I přes 1 mm dl., jejich d/š = 8. $ta/mt I = 0,63$, $ta/mt IV = 0,55$. Btr na mt I = 0,36. Epig. nenápadná, bledá, po stranách před epigastrální rýhou s 2 tmavě prosvítajícími, oddálenými, dopředu vypuklými obloučky, před nimiž jen slabě prosvítají receptakula a chodby v podobě laločnatých skvrn *Lessertia dentichelis* (Simon, 1884)
- Velikost nejvýše 1,6 mm. Trn na ti IV je asi tak dlouhý jako průměr článku. Vzdálenost ZSO je větší než průměr oka. Epig. uprostřed s podélně obdélníkovitou lamelkou, ohraničenou po stranách rovnoběžnými rýžkami (viz č. 57) *Panamomops mengei* Sim., 1926
- = Velikost nejvýše 1,5 mm. Trn na ti IV je aspoň tak velký, jako 2násobný průměr článku. Vzdálenost ZSO je menší než průměr oka. Hřbet hl. s řadou 4—5 dlouhých štětín. Ta IV jsou jen o málo kratší než mt IV (= 0,8). Poloha trnu na ti IV = 0,23 *Asthenargus* Simon et Fage (ad. part.)

- a Epig. s velkým hnědým a lesklým jazýčkem zaobleně lichoběžníkovitého obrysu (LX/27). Délka 1,5 mm. V mechu horských lesů *A. paganus* (Sim., 1884)
- Epig. jen s nepatrným, krátkým a zaobleným jazýčkem s prosvítajícími receptakuly po stranách. Délka 1,3 mm. V mechu a rašeliníku lesů nížin *A. helveticus* Schenkel., 1936 (= *A. baumi* Miller)
- 46 (38) Btr na mt I = 0,6—0,65. Přední řada oční je $\cap$. Poloha trnu na ti IV = 0,28. Mt I o $\frac{1}{4}$, mt IV o $\frac{1}{2}$ delší než příslušné ta. Drobná, vzadu otevřená jamka epig. je z valné části vyplněna jazýčkem hruškovitého tvaru, který krátkou stopkou souvisí s předními okraji jamky (LVI/9). Délka 2 mm *Notioscopus sarcinatus* (O. P. Cbr., 1872)
- Btr na mt I = 0,4—0,55 47
- = Btr na mt I = 0,3—0,38 55
- 47 (46) Ster. hustě vtiskle tečkované (dolíčkované) nebo velmi hrubě svraskalé a drsné. Ta I jsou tak dlouhé jako mt, ta IV o málo kratší než mt IV (0,8). Trn na ti IV = 0,28. Epig. s podélnou štěrbinou *Erigonella* Dahl, 1901
- a Délka 1,3—1,4 mm. Okraje rýžky epig. se vzadu obloučkovitě rozbíhají, takže zadní okraj epig. je srdčitý. Velká prosvítající receptakula jsou kulatá (LVII/28) *E. ignobilis* (O. P. Cbr., 1871)
- Délka 1,7 mm. Okraje rýžky se dotýkají v celé své délce; epig. vzadu s úzkou příčnou lamelkou. Prosvítající receptakula jsou skobovitě zahnutá v pravém úhlu (LX/23) *E. hiemalis* (Bl., 1841)
- Ster. je hladké, lesklé nebo sítkované, matné a drsné, avšak bez dolíčků a hrubých vrásek 48
- 48 (47) Velmi drobní pavoučci, velikost 1,1—1,3 mm. Trny na ti tenké, jen tak dlouhé jako průměr článku, trn na ti IV vyrůstá velmi blízko u kořene (0,11—0,15). Btr na mt I—III = 0,48—0,50. Drápky noh jsou dlouze hřebenité. Hl. krátká a silně vypuklá, před středem nejvyšší. Epig. má v zadní polovině tmavého políčka podélnou štěrbinou, ohraničenou zdviženými okraji; vpředu ústí štěrbinou v drobnou otevřenou jamku, lemovanou černou podkovovitou skvrnou (LVII/22) *Glyphesis servulus* (Simon, 1884)
- Větší pavoučci, velikost nad 1,3 mm. Poloha trnu na ti IV větší než 0,16 49
- 49 (48) Vzdálenost ZSO je asi tak velká jako průměr oka, jejich vzdálenost od ZPO je o $\frac{1}{2}$ větší. Epig. vzadu s dlouze lichoběžníkovitým, jen po stranách ohraničeným políčkem s prosvítajícími receptakuly po stranách (LXII/6). Délka 1,5 mm *Panamomops sulcifrons* (Wid., 1834)
- Oči zadní řady jsou stejně daleko vzdáleny, nebo střední prostory jsou větší než postranní 50
- 50 (49) Nohy dlouhé, štíhlé; délka fe I : délce hl. = 7:8 nebo 8:9. Ti I d/š = 6,5—8. Zadní oči v přímce, malé, stejně od sebe vzdálené 51
- Nohy kratší, tlustší. Epigyna s podélnou rýžkou nebo úzkou, vpředu rozšířenou štěrbinou 52
- 51 (50) Ti I d/š = 8. Fe I : hl. = 7 : 8. Btr. na mt I—III = 0,5)—0,54. Trny na ti III a IV o málo delší než průměr článku. Vzdálenost ZSO = 1,5 průměru oka; PSO jsou o málo menší než ZSO. Epig. s příčně oválným políčkem, uzavíracím bělavou, opaksrdčitou, vpředu stopkatou ploškou. Délka 1,6—1,7 mm *Entelecara flavipes* (Bl., 1834)
- Ti I d/š = 6,5. Fe I : hl. = 8:9. Btr na mt I, II, III = 0,44, 0,41, 0,38. Trny na ti III a IV 2 × delší než průměr článku. Vzdálenost ZSO jako průměr oka,

- PSO značně menší než ZSO. Epig. veliká, s podélnou, úzce obdélníkovitou jamkou, jejíž postranní okraje jsou slabě dovnitř prohnuté. Před předním okrajem jamky leží nehtovitá, stříškovitě odstávající lamelka a na opačném konci jamky na jejím dně pak bledá příčná, zaobleně pětiúhelníkovitá ploška. Po stranách jamky prosvítají kulovitá receptakula (LVIII/21). Hl. 0,96 mm, tmavohnědá, velmi lesklá, s velkou černou hřbetní skvrnou a černým okrajem, abd. černý, porostlý nápadně dlouhými světlými chloupky *Paratrachoncus piscator* (Simon, 1884) (= *P. vej dovskyi* Miller, 1939)
- 52 (50) Okraje rýžky epig. se dotýkají po celé délce a až vzadu se jen nepatrně roz-
bíhají; jejich konce jsou ztlustlé ve 2 černé uzlíčky (LIX/10). Zadní oči tvoří
přímku, vzdálenost očí je o málo větší než průměr oka. Délka 1,5—1,6 mm
..... *Savignya frontata* Bl. 1833
- Okraje rýžky nejsou na zadních koncích uzlíkovitě ztlustlé 53
- 53 (52) Obě oční řady jsou rovné. Vzdálenost ZSO od ZPO je menší než průměr oka.
Mt/ta I = 1,2—1,3, mt/ta IV = 1,5—1,6 *Diplocephalus* Bertkau, 1833
- a Vzdálenost ZSO je asi tak velká jako průměr oka. Trn na ti IV = 0,26.
Políčko epig. příčně oválné, téměř obdélníkovité, 2,5—3 × širší než
dlouhé. Okraje krátké rýhy se až na samém konci nepatrně roz-
bíhají (LX/30). Délka 1,5—1,6 mm *D. permixtus* (O. P. Cbr., 1871)
- Vzdálenost ZSO = 0,7 průměru oka. Trn na ti IV = 0,4. Políčko epig.
je trojúhelníkovité nebo lichoběžníkovité s dlouhou rýžkou, jejíž okraje
se vzadu silně roz-
bíhají (LIX/21). Btr na mt I = 0,46—0,50. Délka
2 mm *D. cristatus* (Bl., 1833)
- Zadní řada oční je zřetelně ∪; je-li rovná, pak prostory mezi ZSO a ZPO jsou
větší než průměr SO a přední řada oční je ∩ 54
- 54 (53) Přední řada oční je ∩, oči jsou drobné: prostory mezi očima zadní řady jsou
větší než průměr SO. Ster. hladké a lesklé. Mt/ta I = 1,1—1,25, mt/ta IV =
= 1,4 *Araconcus* Simon, 1884
- a Okraje šterbiny epig. se dozadu silně obloukovitě roz-
bíhají a uzavírají
bledou trojúhelníkovitou lamelku (epig. připomíná druh *Diplocephalus*
cristatus) (LIX/15). Btr na mt I = 0,40—0,42, mt/ta I = 1,05—1,1.
Délka 1,5—1,6 mm *A. humilis* (Bl., 1841)
- Okraje epig. se dotýkají po celé délce, jen vpředu se obloukovitě roz-
bí-
hají (LIX/12). Btr. na mt I = 0,48—0,5; mt/ta I = 1,2—1,25. Délka
1,8—2 mm *A. crassiceps* (Westr., 1861)
- Přední řada oční tvoří přímku, oči jsou velké: prostory mezi očima zad. řady
jsou nejvýše rovny průměru SO. Je-li vzdálenost ZSO větší, pak ster. je
drsné. Btr na mt I = 0,46—0,48
..... *Diplocephalus* (Bertkau, 1833 (subg. *Plaesiocraerus*, Simon, 1884)
- a Šterbina epig. je vpředu širší, dozadu klínovitě zúžená. Hl. a ster.
hladké a lesklé (LX/20). Délka 1,5—1,7 mm
..... *D. (P.) picinus* (Bl., 1841)
- Epig. vpředu s krátkou podélnou rýžkou, která se dozadu náhle a široce
trojúhelníkovitě roz-
šiřuje; okraje epig. mají tvar písmene X, jehož
přední ramena jsou krátká a vně zahnutá. Před nimi leží drobná příčná
jamka (LX/13). Hl. a ster. drsné. Délka 1,5—1,7 mm
..... *D. (P.) latifrons* (O. P. Cbr., 1863)
- = Okraje jamky se po celé délce dotýkají, jen vpředu se zcela nepatrně
roz-
bíhají. Délka 2—2,3 mm b

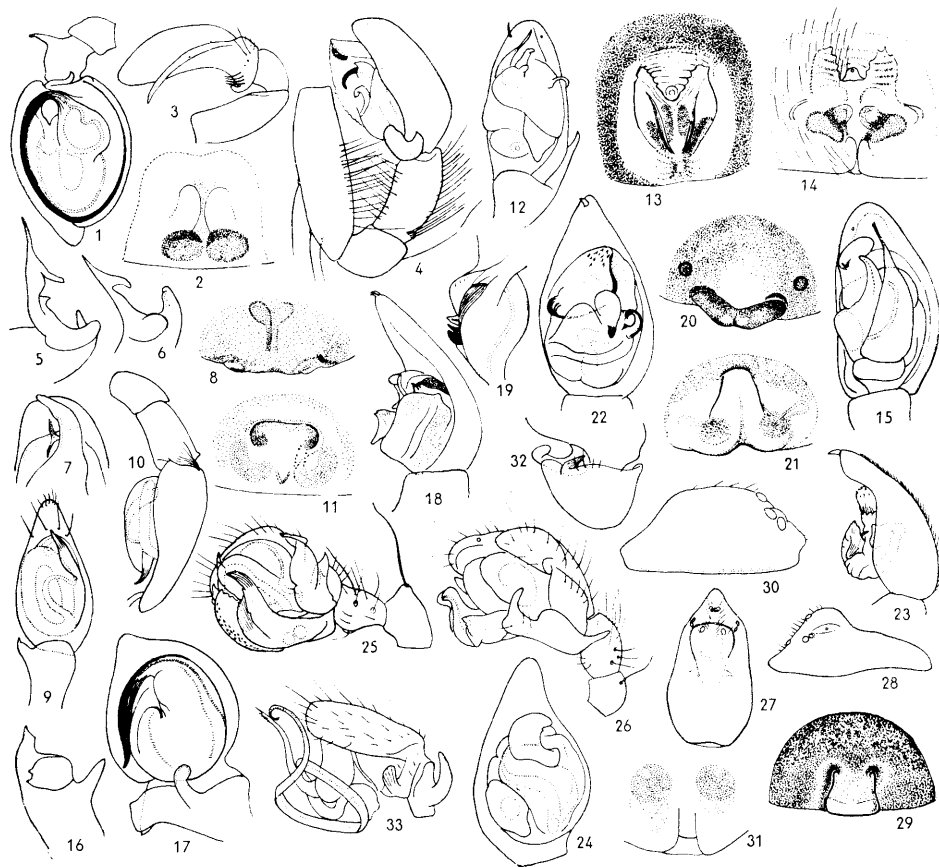
- b (a) Hl. a ster. jsou hladké a lesklé (LX/10)
 D. (P.) helleri (L. K., 1869)
 — Hl. a ster. s vtisklými tečkami nebo drobnými důlečký (LX/21)
 D. (P.) subelevatus (L. K., 1869)
- 55 (46) Epig. s nápadně dlouhým zouvákovitým výrůstkem. Ta I a II tak dlouhé jako příslušné mt (LX/29)
 Sintula corniger (Bl., 1856) (viz čel. *Linyphiidae*).
 — Epig. jiného tvaru 56
- 56 (55) Hl. včetně clypeu s množstvím hlubokých okrouhlých důlečků, sestavených na hřbetě v paprscité řady. Také ster. je pokryto podobnými důlečký. Délka 2,3—2,5 mm *Lophomma punctatum* (Bl., 1841)
 — Hl. bez důlečků 57
- 57 (56) Ploténka epig. je rozdělena podélnou úzkou štěrbinkou na 2 poloviny. Její okraje jsou v zadních rozích štěrbinky opatřeny drobným oblým, vně namířeným zoubčkem (LX/17). Ta/mt I = téměř 1. Trny noh jsou kratší než průměr článku. Délka 1,6 mm
 Diplocephalus (Plaesiocraerus) dentatus (Tullgar., 1955)
 — Epig. bez podélné rýžky 58
- 58 (57) Epig. má uprostřed políčka podélnou, obdélníkovitou nebo téměř čtvercovou světlou lamelku, ohraničenou jen po stranách černými, rovnoběžnými nebo slabě sbíhavými, rovnými nebo mírně proti sobě prohnutými rýžkami. Vzdálenost ZSO je menší než jejich vzdálenost od ZPO ... *Panamomops* Simon 1884
 a Střední lamelka epig. je protáhle obdélníkovitá, aspoň 2 × tak dlouhá jako široká; její postranní okraje bývají často mírně proti sobě prohnuté, takže lamelka je uprostřed trochu zúžená. Po jejích stranách prosvítají velká receptakula. Délka 1,5—1,6 mm. Oba násl. druhy lze rozeznat jen podle preparátů vulv
 P. affinis Mill. et Krat. a *P. fagei* Mill. et Krat.
 — Střední lamelka epig. je nejvýše o $\frac{1}{2}$ delší než široká b
- b (a) Střední lamelka je obdélníkovitá, asi o $\frac{1}{2}$ delší než široká; na vnější straně jejích předních rohů leží po oválné, dopředu otevřené prohlubince. Délka 1,4—1,6 mm (viz též č. 45) *P. mengi* Sim., 1926
 — Střední lamelka je lichoběžníkovitá, vpředu užší, a leží v široce oválném, světlejším, rýžkou ohraničeném políčku, po jehož stranách prosvítají okrouhlá receptakula (LXII/6). Délka 1,2—1,4 mm (viz též č. 49) *P. sulcifrons* (Wid., 1834)
 = Lamelka epig. je příčně obdélníkovitá nebo vpředu trochu širší; receptakula prosvítají vně před předními konci postranních rýžek (LV/31). Délka 1,7 mm *P. latifrons* Miller, 1959
 — Epig. má jiný tvar. Postavení očí je jiné 59
- 59 (58) Drobní bílí pavoučci (délka 1—1,2 mm). Epig. má v zadní části políčka trojúhelníkovitou plošku, před níž prosvítají velká elipsovité, dopředu sbíhavá receptakula. Ta jsou aspoň tak dlouhé jako mt. Trny noh jsou kratší než průměr článku. Vzdálenost ZSO aspoň o $\frac{1}{3}$ větší než průměr oka, postranní prostory jsou menší *Saloca* Simon, 1926
 a Prosvítající receptakula jsou asi tak dlouhá jako zadní okraj trojúhelníkovité plošky epig. *S. diceros* (O. P. Cbr., 1871)
 — Receptakula jsou delší než zadní okraj plošky (LVI/5)
 S. kulczynskii Mill. et Krat., 1939
 — Pavouci větších rozměrů s epig. jiného tvaru 60

- 60 (59) Nohy jsou delší a šihlejší, ti I d/š = 6—7 61
 — Nohy jsou kratší a tlustší, ti I d/š = 4,5—5 62
- 61 (60) Ta noh jsou téměř tak dlouhé jako mt. Trny na ti tenké, o málo delší než jejich tloušťka. Ster. sítkované, matné až velmi drsné *Micrargus* Dahl, 1886
- a Epig. je vpředu brýlovitá s dvěma okrouhlými nebo oválnými jamkami, oddělenými širokým zaobleným jazýčkem. V zadní části epig. leží hned za vrcholem jazýčku téměř čtvercová, vpředu zaoblená bledá lamelka s 2 tmavě prosvítajícími skvrnami po stranách (LVIII/2). Délka 1,8—2 mm *M. subaequalis* (Westr., 1851)
- Jamka epig. je veliká, hluboká, širší než dlouhá, její postranní okraje jsou uprostřed své délky trochu dovnitř prohnuté a přední okraj je cípkovitě nebo stříškovitě vyniklý. Hl. a ster. velmi drsné (LVII/31). Délka 2 mm *M. herbigradus* (Bl., 1854)
- Ta noh jsou značně kratší než mt (ta/mt I = 0,75). Trn na ti IV = 0,25. Trny na ti III a IV jen asi o $\frac{1}{2}$ delší než průměr článku. Btr na mt I—III = 0,34—0,36. Zadní řada oční slabě $\cup$, střední vzdálenost je větší než průměr oka, postranní prostory jsou užší. Chel. vpředu s 3 stejně vzdálenými a stejně dlouhými zoubky. Epig. s kosočtverečnou hladkou ploténkou, která přesahuje epigastrální rýhu; políčko před ploténkou je lehce napříč svraskalé a receptakula prosvítající po jeho stranách jsou od sebe vzdálena o zadní šířku lamelky. (LXII/11, 12.) Hl. světle žlutohnědá, jemně sítkovaná. Délka 1,6—1,7 mm *Miozena blanda* (Simon, 1884)
- 62 (59) Epig. bez jamky, ale s přitisklým, epigastrální rýhu přechýlujícím jazýčkem, zúženým v tupou zkosenou špičku; jazýček je podvinutý, takže při pohledu ze strany uzavírá na vrcholku příčný kanálek. Trn na ti IV je $2 \times$ delší než průměr článku, jeho poloha = 0,2. Hl. 0,85 mm, žlutavá. (LIX/7. 8.) Ve Vysokém Jeseníku (Malý Kotel) a v Krušných horách (Nejdek) pod kameny a na nižších rostlinách v. vz. ♂ není znám *Asthenargus perforatus* Schenkel, 1929
- Epig. s jamkou bez jazýčku nebo s krátkým jazýčkem, který nepřechýlává zadní okraj jamky. Ta I tak dlouhé nebo o málo kratší než mt I. Drobní bledí pavoučci, délka 1,2—1,5 mm *Gongylidiellum* Simon, 1884
- a Epig. vpředu s příčnou, dozadu otevřenou skulinou, ohraničenou vpředu černým zdviženým, dozadu prohnutým okrajem; za ní leží veliké lichoběžníkovité políčko, které je více než $2 \times$ širší než popsaná skulina (LVIII/25). Ta I = mt I. Zadní oči tvoří přímku, střední prostor o $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ větší než průměr oka, postranní mezery asi jako tento průměr. Hl. 0,75 mm, bledě nebo okrově žlutá *G. edentatum* Miller, 1951*)
- Epig. jiného tvaru b
- b (a) Epig. má při zadním okraji příčnou lamelku, která je asi $3 \times$ širší než dlouhá a jejíž přední okraj je vykrojený, sedlovitý; před ní leží mělká jamka, ohraničená vpředu nezřetelně zvlněným okrajem (LVIII/27). Délka 1,5—2 mm *G. latebricola* (O. P. Chr., 1871)
- Epig. bez popsané příčné lamelky, avšak s jamkou, rozdělenou podélnou přepážkou nebo jazýčkem, vyrůstajícím z předního okraje, na 2 části c

*) Tento druh jsem popsal v r. 1951 z Rejvízu, avšak ♀, kterou jsem tehdy k ♂ přiřadil, patří k jinému, dosud nepopsanému druhu. Do klíče jsem ji nepojal, protože zatím není možno s jistotou rozhodnout, do kterého rodu patří.

- c (b) Příčná jamka epig. je rozdělena jazýčkem širokým, zaobleně trojúhelníkovitým, jehož vrchol překrývá malou oblou lamelku (LVIII/23). Btr na mt I = 0,33. Délka 1,5 mm *G. vivum* (O. P. Cbr., 1875)
- Příčná jamka epig. je na dně rozdělena úzkou podélnou přepážkou; její přední okraj je 3laločný, ze středního laloku vyrůstá podélná přepážka (LVIII/28). Btr na mt I = 0,35. Délka 1,5 mm *G. murcidum* Simon, 1884

63 (38)	Btr na mt I = 0,30—0,40	64
--	Btr na mt I = 0,42—0,50	69

LXI

- 1 — *Dictyna consecuta*, mak. ♂. 2 — Ibid., epig. 3 — *Bromella falcigera*, mak. ♂ (bez bulbu). 4 — *Anypphaena furva*, mak. ♂. 5 — *Clubiona norvegica*, ti apof. 6 — *C. rosserae*, ti apof. 7 — Ibid., vrchol bulbu. 8 — Ibid., epig. 9, 10 — *Micaria aenea*, mak. ♂. 11 — Ibid., epig. 12 — *Gnaphosa microps*, mak. ♂. 13 — Ibid., epig. 14 — *G. badia*, epig. 15 — Ibid., mak. ♂. 16 — *Tmarus stellio*, ti ♂ mak. z boku. 17 — Ibid., mak. ♂. 18 — *Acantholycosa norvegica sudetica*, mak. ♂. 19 — *Arcotosa lamperti*, střední část bulbu z boku. 20 — Ibid., epig. 21 — *A. perita*, epig. 22, 23 — *Pardosa hyperborea pusilla*, mak. ♂ zespodu a z boku. 24 — *Pirata uliginosus*, mak. ♂. 25 — *Lepthyphantes geniculatus*, mak. ♂. 26 — *Oreonetides abnormis*, mak. ♂. 27, 28 — *Troxochrus nasutus*, hl. ♂. 29 — *Hypselistes paludosus*, epig. 30 — *Mecopisthes dahlī*, hk. ♂. 31 — Ibid., epig. 32 — Ibid., ti ♂ mak. 33 — *Lessertinella kulczynskii*, mak. ♂.

- = Btr na mt I = 0,52—0,60 72
- ≡ Btr na mt I = 0,62—0,75 80
- 64 (63) Hl. a ster. velmi drsné a matné, černohnědé. ZSO jsou od sebe vzdáleny aspoň jako 1,5 průměru oka. Trny na ti krátké, poloha trnu na ti I = 0,16, na ti IV = 0,30. Mt/ta I = 1,2—1,25, mt/ta IV = 1,5. Abd. s 2 páry vtisklých červenavých teček. Epig. černá, silně pigmentovaná, a proto velmi nezřetelná (LIX/32). Délka 1,7 mm *Cnephlocotes obscurus* (Bl., 1834)
- Hl. a ster. nejsou nápadně drsné 65
- 65 (64) Zadní řada oční je slabě ∪, vzdálenost očí tak velká jako průměr oka. Trny na ti tak dlouhé nebo delší (na ti IV) než průměr článku. Ta I—III stejně dlouhé nebo nepatrně kratší než příslušné mt (ta/mt = 0,86—1,0).
- a Hl. černá, hladká, lesklá, za zadníma očima vyklenutá v krátký oblouk a pak dozadu pozvolna skloněná. Chel. v profilu aspoň tak dlouhé jako výška hl. v nejvyšším místě. Nohy žlutohnědé, ti ventrálně s 2 řadami dlouhých odstávajících osin, fe I a II vespod vpředu s velmi dlouhou a silnou osinou. Epig. s 2 příčnými skulinami, oddělenými širokou přepážkou (LX/2). Hl. 0,6 mm *Erigonopterna jarmilae* Miller, 1947
- Hl. zelenavě šedá s výraznou černou kresbou: s velkou cípatou a menší kosočtverečnou hřbetní skvrnou, paprscitými hřbetními klínky a širokým lemlem. Hl. za očima plochá, téměř rovná a teprve v poslední ¼ silně skloněná. Chel. kratší než výška hl. Nohy žlutavě bílé, téměř průsvitné. Epig. uprostřed s bledým podélným políčkem, ohraničeným jen po stranách rýžkami, které se dozadu silně obloučkovitě rozbíhají; po jejich stranách prosvítají velká kulovitá receptakula (LXII/5). Hl. asi 0,5 mm *Microstrandina inconspicua* Mill. et Valeš, 1964
- Zadní řada oční je rovná 66
- 66 (65) Nohy dlouhé a tenké (ti I d/š = 11). Nohy I jsou delší než nohy IV (ti I/IV skoro 1, 2). Ta noh mnohem kratší než mt (ta/mt I = 0,6—0,64). Hl. 0,7 mm, živě oranžová. Epig. tvoří políčko, ohraničené vzadu zduřelým, dopředu prohnutým dvoulaločným okrajem, před nímž leží mělký, nezřetelně ohraničený vtisk, po jehož stranách prosvítají tmavá receptakula (LIX/30) *Nematogmus sanguinolentus* (Walck., 1837)
- Nohy jsou krátké, tlustší, ti I d/š = 4,5—8,0. Nohy IV jsou delší než nohy I. Ta noh jsou delší nebo jen o málo kratší než příslušné mt 67
- 67 (66) Ta noh jsou trochu delší než mt (ta/mt = 1,1—1,2) a jsou vřetenovitě ztlustlé. Ti I d/š = 4,5. Jamka epig. obrovská, srdcovitá, vzadu s nepatrným jazýčkem (L/20). Hl. 0,55—0,6 mm, žlutavá, hladká, lesklá *Sisicus apertus* Holm, 1939 (viz též čel. *Linyphiidae*)
- Ta noh jsou kratší než příslušné mt. Trny na ti IV je aspoň 2 × delší než průměr článku 68
- 68 (67) Abd. je porostlý nápadně dlouhými štětínami. Hl. s podélnou řadou dlouhých štětín. Btr na mt I = 0,35—0,37. Zadní řada oční rovná, oči oddělené prostorem aspoň tak velkým, zpravidla však poněkud větším než průměr střed. oka. Epig. s krátkou podélnou rýžkou nebo bez ní, potom však vpředu s drobným stříškovitě odstávajícím nehtíčkem *Trichoncus* Simon, 1884
- a Epig. bez podélné rýžky, zato vpředu s odstávajícím drobným klenutým nehtíčkem a vzadu s příčnou ploškou b
- Epig. s podélnou štěrbinkou nebo rýžkou, bez nehtíčku vpředu c
- b (a) Hl. 0,62 mm, žlutavá, černě lemovaná, lesklá. Ti I d/š = 5, ta/mt I = 0,9; trny na ti tenké, delší než průměr článku, na ti III $1\frac{1}{2}\times$, na ti

- IV $2 \times$ delší než průměr článku. (LVIII/19.) ... *T. pusillus* Miller, 1959*)
- Hl. 1—1,2 mm, olivová, sítkovaná. Ti I $d/\bar{s} = 7,5$, ta/mt I = 0,8. Trny na ti jsou $2 \times$ delší než průměr článku; jejich poloha: na ti I = 0,27, na ti IV = 0,34. (LVIII/14.) *T. kulczyński* Miller, 1935
- c (a) Okraje rýžky se nedotýkají a dozadu se silně rozbíhají; zadní, rozšířená část rýžky je vyplněna zaobleně trojúhelníkovitou lamelkou. Ti I a II nejsou tmavší. Délka 1,9 mm. ♂ neznám, a proto jsem jej nepojal do klíče. Jedinou ♀ jsem našel v listí na okraji lesa v okolí Žiliny. (LVIII/29.) *T. sordidus* Simon, 1884
- Okraje rýžky se dotýkají. Trny na ti IV = 0,38 d
- d (c) Ti I a II jsou tmavší. Trn na ti I = 0,28. Ta/mt I = 0,83, IV = 0,71. (LVIII/16.) Délka 2 mm *T. hackmani* Millidge, 1955
- Všechny ti stejně světlé. Trny na ti I = 0,37. Ta/mt I = 0,76, IV = 0,66. (LVIII/12.) Délka 1,7—2 mm *T. affinis* Kulcz, 1894
- Abd. bez nápadně dlouhých štětín, avšak s 2 páry vtisklých teček na hřbetě. Epig. vřadu s příčnou hlubokou jamkou, ohraničenou vpředu širokým a krátkým oblým jazykem. Ti I $d/\bar{s} = 5,2$. Poloha trnu na ti IV = 0,27. Btr na mt I = 0,4. (LVIII/9.) Délka 1,7 mm ... *Styloctetor romanus* (O. P. Cbr., 1872)
- 69 (63) Oči jsou velmi drobné, vzdálenost ZSO tak velká jako $2,5\text{--}3 \times$ násobný průměr oka. Btr na mt I = 0,43. Ta I tak dlouhá jako mt. Zbarvení bledé, délka 1,8—1,9 mm. Epig. s bledým lichoběžníkovitým políčkem, ohraničeným jen po stranách rýžkami, které jsou vně slabě vypuklé a dopředu sbíhavé; před jejich předními konci prosvítají okrouhlá receptakula (LIX/18) *Acartauchenius scurrilis* (O. P. Cbr., 1872)
- Oči jsou větší a více sblížené 70
- 70 (69) Zadní řada oční je $\cup$; hl. jen 0,5—0,6 mm, za očima až k zadnímu sklonu plochá, mírně prosedlaná. Trny ti jsou delší než průměr článku. Drápky noh krátce hřebenité. Epig. vypuklá, bledá a lesklá, opatřená při zadním okraji drobnou, trojúhelnou, dopředu zúženou, velmi nezářetelně ohraničenou ploškou. Vpředu prosvítají okrouhlá, po stranách v zašpičatělé cípky povytažená receptakula (LX/7) *Minyriolus pusillus* (Wid., 1834)
- Zadní oči tvoří přímkou nebo téměř rovnou čáru 71
- 71 (70) Hl. 0,6 mm, černá, lesklá. Trn na ti IV je o polovinu delší než průměr článku. Vzdálenosti mezi očima zadní řady jsou větší než průměr středního oka. Epig. velká, vypuklá, s 2 postranními jamkami, oddělenými úzkou, zřadu kotvicovitě rozšířenou přepážkou (LX/4) *Erigonopterna globipes* (L. K., 1872)
- Hl. 0,8 mm, žlutohnědá s úzkým černým lemlem. Trn na ti IV je velmi tenký, trochu kratší než průměr článku. Vzdálenosti mezi očima zadní řady jsou nejvýše jako průměr oka. Drápky I noh jsou dlouze hřebenité. Epig. má při zadním okraji dvě rýžky, které se dopředu trochu rozbíhají a jsou slabě vně prohnuté; jejich vzájemná vzdálenost je menší než jejich délka. Rýžky uzavírají světlejší políčko (LVIII/4) *Aulacocyba subitanea* (O. P. Cbr., 1875)
- 72 (63) Hl. s vtisklými tečkami nebo drobnými důlečky, které jsou sestaveny do paprscitých řad nebo leží na dně rýžek. Také ster. často s vtisklými tečkami. Trny noh kratší než průměr článku. Délka 1,5—1,7 mm. *Pelecopsis* Simon (= *Lophocarenum* Menge) (ad part.)
- a Hl. je od kraje až na hřbet hustě pokryta velkými izolovanými důlečky. Také ster. s vtisklými tečkami. Trny na ti IV = 0,42. Epig. vřadu

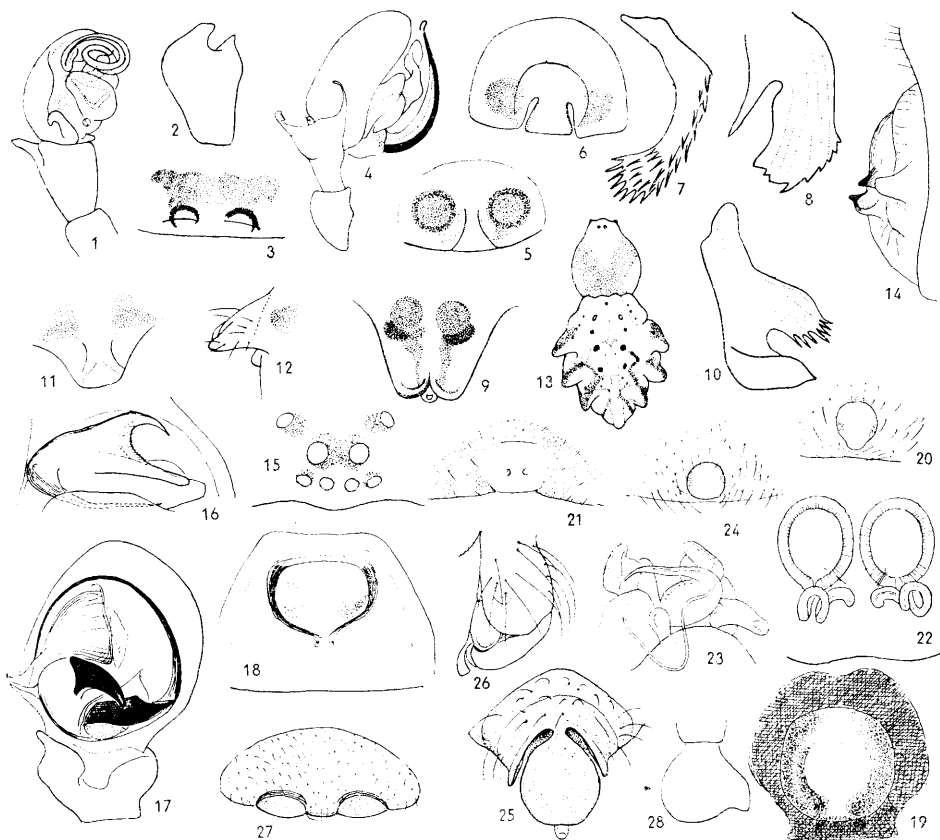
*) Wunderlich (1970) vytvořil pro tento druh nový rod *Heterotrichoncus*.

- s příčnou, úzce lichoběžníkovitou ploškou, která je 3,5—4× širší než dlouhá; po jejich stranách prosvítají okrouhlá receptakula (LV/3) ...
P. parallela (Wid., 1834)
- Hl. jen s řídkými a drobnými vtisklými tečkami, ležícími na dně paprskovitých rýh; okraje hl. a její hřbet jsou bez teček. Abd. bez štítku. Epig. vzadu s příčným políčkem, ohraničeným jen po stranách krátkými rýžkami ... *P. nemoralis* (Bl., 1841) a *P. straminea* (Menge, 1868)
- Hl. a ster. bez důleček nebo vtisklých teček 73
- 73 (72) Trny na pt a ti noh jsou zcela kratinké, sotva jako $\frac{1}{4}$ tloušťky článku. Nohy jsou krátké, tlusté (ti I d/š = 4); ta/mt I = 0,9 — 1. Abd. na hřbetě okoralý, s 2 páry vtisklých červenohnědých teček. Btr na mt I = 0,6. Hl. hnědá s velkou černou hřbetní skvrnou, protaženou dopředu ve 3 linky; clypeus dopředu nakloněný *Mecopisthes* Simon, 1926
- a Vzdálenost ZSO je tak velká nebo jen nepatrně větší než průměr oka. Profilová hřbetní čára je v předních $\frac{2}{3}$ velmi plochá, skoro rovná, pak úhlovitě zlomená ve strmý zadní spád. Žlábek chel. vpředu s 5, vzadu s 4 zoubky. Epig. má při zadním okraji drobnou příčnou poloelipsovitou jamku, vyplněnou bledou lesklou lamelkou. Daleko před ní prosvítají 2 okrouhlá receptakula, oddělená prostorem o $\frac{1}{2}$ větším než jejich průměr; na jejich vnitřní straně prosvítají tmavé, dozadu rozbíhavé chodby (LVII/25). Hl. 0,55 mm *M. silus* (O. P. Cbr., 1872)
- Oči drobnější, vzdálenost ZSO = $1\frac{1}{3}$ průměru oka. Profilová hřbetní čára má tvar pravidelně vypuklého oblouku s nejvyšším bodem uprostřed; přechod v zadní mírný sklon je pozvolný. Chel. vpředu s 4, vzadu s 3 zoubky. Epig. rudohnědá, uprostřed s bledým, úzce obdélníkovitým, nezřetelně ohraničeným políčkem, po jehož stranách vpředu prosvítají 2 okrouhlá receptakula, oddělená prostorem mnohem užším než jejich průměr (LXI/31). Ještě menší než předchozí, hl. sotva 0,5 mm, špinavě hnědá, lesklá, s velkou černou skvrnou na hřbetě
M. dahl (de Less., 1909) (= *M. perpusillus* Miller)
- Trny na pt a ti noh jsou delší 74
- 74 (73) Nohy bledé, ti a mt s velmi širokými černými kroužky, ti a mt I často celé tmavé. Žlábek chel. vpředu s 4, vzadu s 2 zoubky. Vzdálenost ZSO je tak velká jako průměr oka, postranní prostory jsou o polovinu užší. Cx noh bledé, ster. tmavě olivové se světlejší velikou skvrnou, vybíhající na každé straně v 3—4 laloky. Epig. vzadu s trojúhelným bledým políčkem, po jehož stranách leží 2 dopředu sbíhavé elipsy, obklopené tmavě prosvítajícími laločnatými chodbami a složitými receptakuly (LVI/11). Hl. 0,7 mm
Cineta gradata Simon, 1884
- Nohy jednobarevné, žlábek chel. vzadu s 4—5 zoubky 75
- 75 (74) Dráčky noh jsou krátce hřebenité, jen 1. zoubek je téměř tak velký jako špička dráčku, takže drápek má tvar klíštěk. Hl. kaštanová, drsná a matná. Vzdálenost ZSO je o $\frac{1}{2}$ větší než průměr oka. Ta/mt I = 0,87. Abd. černý s dvěma páry červenavých důleček na hřbetě. Epig. má uprostřed velké políčko, ohraničené po stranách rýžkami, které jsou zprvu rovnoběžné, na koncích dovnitř zahnuté. V zadní $\frac{1}{3}$ políčka je příčná rýžka, oddělující úzkou lamelku (LVI/23). Délka 2—2,5 mm *Anacotyle stativa* (Simon, 1881)
- Dráčky předních noh jsou jiné, nemají tvar kleští 76
- 76 (75) Dráčky noh jsou krátce hřebenité. Ta/mt = 0,7. Trny noh jsou tyčinkovité, tupě špičaté; abd. s tlustými tupými chloupky. Vzdálenost ZSO je 2—2,5×

větší než průměr oka, postranní prostory asi $1,5 \times$ větší. Epig. bledá, vzadu ohraničená 2 tmavými obloučkovitými žebry, které se uprostřed stýkají (LX/25). Délka 2,5—2,75 mm *Evansia merens* O. P. Cbr., 1900

— Drápky noh jsou dlouze hřebenité. Ta noh stejně dlouhé nebo jen o málo kratší než příslušné mt. Vzdálenosti mezi očima zadní řady jsou menší 77

77 (76) Oči drobné, vzdálenost ZSO je větší než průměr oka. Hl. a ster. tmavohnědé, sítkované nebo jemně svraskalé, matné. Ta/mt = 0,8—0,9. Btr na mt I a II = 0,52—0,57, na mt III 0,42—0,45. Drápky I a II noh dlouze hřebenité, podobné jako u rodu *Wideria* s 5—6 silnými zoubky, jejichž délka směrem ke kořeni dráčku se zmenšuje *Tiso* Simon, 1884

LXII

1 — *Lessertia denticellis*, mak. ♂. 2 — Ibid., ti ♂ mak. 3 — Ibid., epig. 4 — *Microstrandina inconspicua*, mak. ♂. 5 — Ibid., epig. 6 — *Panamomops sulcifrons*, epig. 7 — *Maro lepidus*, lamella charakter. 8 — *M. sublestus*, lam. char. 9 — Ibid., epig. 10 — *M. minutus*, lam. char. 11, 12 — *Mioxena blanda*, epig. zesponu a z boku. 13 — *Argiope lobata* ♀. 14 — *Alopecosa mariae*, bulbus v profilu. 15, 16 — *Tricca lutetiana*, oči ♀ zředu a terminální část bulbu zesponu. 17, 18 — *Xysticus obscurus*: mak. ♂ a epig. 19 — *X. embriki*, epig. 20 — *Theridion melanurum*, epig. 21—23 — *Th. betteni*; epig., vulva a apikální část bulbu zesponu. 24 — *Th. neglectum*, epig. 25, 26 — *Leptyphantes geniculatus*, epig. zesponu a ze strany. 27, 28 — *Linyphia* (*Microlinyphia*) *impigra*, epig. a ti mak. shora.

- a Vzdálenost ZSO je o málo větší než průměr oka, postranní prostory jsou tak velké jako průměr středního oka. Epig. uprostřed s bledým políčkem tvaru kovadliny s širokým podstavcem (LVI/21). Délka 1,9—2 mm *T. vagans* (Bl., 1834)
- Oči zadní řady jsou od sebe vzdáleny o 1,3—1,5násobek průměru střed. oka. Epig. vzadu s příčným, zaobleně trojúhelníkovitým políčkem a vpředu s ploškou podobného tvaru; obojí je spojeno podélnou rýžkou (LVI/19) *T. aestivus* (L. K., 1872)
- Oči jsou větší, prostor oddělující ZSO je zpravidla jen tak velký nebo menší než průměr oka (výj. *Tapinocyboides pygmaea*) 78
- 78 (77) Délka 1,8—2 mm. Hl. a ster. žluto- až tmavohnědé, sítkované nebo svraskalé. Abd. černavý. Zadní řada oční je slabě $\cup$ *Troxochirus* Simon, 1884
- a Clypeus je pod očima vypuklý v tupý nosec. Zadní oči jsou odděleny prostory téměř stejnými, o málo většími než průměr oka. Hl. 0,9 mm, za očima vyklenutá a v první $\frac{1}{3}$ nejvyšší, oranžová nebo oranžově hnědá s úzkým černým lemem. Ster., chel., max. a nohy oranžově žluté. Btr na mt I—III = 0,60, 0,56, 0,46. Trny na ti I—IV = 0,12, 0,14, 0,16 a 0,23; jsou tenké a na ti I a IV o $\frac{1}{2}$ delší než průměr článku. Epig. na zadním okraji s 2 proti sobě namířenými sblíženými lalůčky *T. nasutus* Schenkel, 1925
- Clypeus je plochý, kolmý. Vzdálenost ZSO asi jako průměr oka, postranní prostory o $\frac{1}{2}$ větší. Hl. pravidelně klenutá, asi uprostřed nejvyšší. Btr na mt I a II = 0,50, na III = 0,45. Trny na ti I—III = 0,1—0,13, IV = 0,16—0,24; jsou tak dlouhé (I, II) nebo kratší (III, IV) než průměr článku. Epig. má vzadu příčnou, slabě $\cup$ lamelku, která je 3 $\times$ širší než dlouhá a je dokola ohraničena černou rýžkou. Před ní leží bledé, nezřetelně ohraničené políčko, v jehož zadní části před lamelkou je dosti hluboká, ale málo zřetelná jamka (LVI/25) *T. scabriculus* (Westr., 1851)
- Délka jen 1,1—1,6 mm. Hl. žlutavá, řidčeji žlutohnědá, hladká, lesklá. Abd. bledý. Zadní řada oční silněji $\cup$ 79
- 79 (78) Oči zadní řady jsou odděleny prostory stejnými, skoro o polovinu většími než průměr oka. Dráčky předních noh s 8—9 dlouhými zoubky. Btr na mt I—III = 0,4—0,5. Epig. má vzadu bledé, zaobleně trojúhelníkovité nebo lichoběžníkovité políčko, které je jen o málo širší než dlouhé. Prosvítající receptakula leží daleko před ním a jsou s ním spojena tmavými, dozadu sbíhavými chodbami (LVIII/7). Délka 1,1—1,2 mm *Tapinocyboides pygmaea* (Menge, 1869) (= *antepenultima* O.P. Cbr.)
- Prostory mezi očima zadní řady jsou jen tak velké jako průměr oka. Dráčky předních noh s 6 zoubky, z nichž 3 jsou delší. Btr na mt I, II = 0,50—0,58, III = 0,48. Epig. má při zadním okraji podélnou a vpředu zaoblenou, nebo příčně lichoběžníkovitou jamku *Tapinocyba* Simon, 1884
- a Epig. s hlubokou, podélně elipsovitou, v zadní $\frac{1}{4}$ lehce zaškracenou jamkou, po jejíž stranách prosvítají receptakula (LVII/9). Délka 1,5—1,6 mm *T. insecta* (L. K., 1869)
- Epig. vzadu s příčnou lichoběžníkovitou jamkou, která je aspoň 2 $\times$ širší než dlouhá. Receptakula prosvítají před jamkou b
- b (a) Prosvítající receptakula leží před jamkou a mají podobu 2 dlouhých, dopředu rozbíhavých zaoblených laloků, připomínajících dlouhé uši (LVII/7). Vzdálenost ZSO asi jako průměr oka, postranní prostory asi

- 0,7 průměru středního oka. Délka 1,2 mm *T. praecox* (O. P. Cbr., 1873)
- Prosvítající okrouhlá receptakula leží po stranách předních rohů jamky, před jejím předním okrajem prosvítají chodby. Délka 1,5—1,6 mm. Všechny 3 vzdálenosti očí zadní řady jsou asi jako průměr středního oka c
- c (b) Přední okraj jamky je dozadu mírně vypuklý; prosvítající chodby srpečkovité, proti sobě ohnuté v podobě písmene X *T. pallens* (O. P. Cbr., 1872)
- Přední okraj jamky je rovný nebo dopředu mírně vypuklý; prosvítající chodby v obrysu okrouhlé, velmi vzdálené, s tmavou skvrnkou uprostřed (LX/26) *T. affinis* (Less., 1910)
- 80 (63) Vzdálenost ZSO je zřetelně menší než jejich vzdálenost od ZPO. Poloha trnu na ti I = 0,1—0,15, na ti IV = 0,25—0,32. Mt/ta I = 1,25, mt/ta IV = 1,35—1,45 *Thyreosthenius* Simon, 1884
- a Oči velké, sblížené. Vzdálenost ZSO jako $\frac{2}{3}$ průměru, jejich vzdálenost od ZPO jako průměr středního oka. Trny na ti noh jsou tenké a tak dlouhé jako průměr článku. Délka 1,6 mm *T. parasiticus* (Westr., 1851)
- Oči drobné, široce oddálené. Vzdálenost ZSO jako 2násobný průměr oka, jejich vzdálenost od ZPO ještě větší. Trny na ti noh velmi krátké, asi 3 × kratší než průměr článku, avšak dosti silné (LVII/19). Délka 1,8—2,1 mm *T. biovatus* (O. P. Cbr., 1875)
- Vzdálenosti mezi očima zadní řady jsou stejné, nebo střední prostor je větší než prostory postranní. Je-li střední prostor trochu menší než mezery postranní, pak je hl. opatřena vtisklými tečkami 81
- 81 (80) Zadní řada oční je rovná nebo téměř rovná 82
- Zadní řada oční je zřetelně ∪; přední řada je silně ∪ 83
- 82 (81) Nohy jsou krátké, tlusté: ti I d/š = 4—4,5. Poloha trnu na ti I = 0,1. Délka 1,5—1,6 mm. Ster. hladké, lesklé *Silometopus* Simon, 1926
- a Hl. a chel. s rozptýlenými vtisklými tečkami. Btr na mt I = 0,65—0,7. Epig. vzadu s nízkou příčnou ploškou, po jejíž stranách prosvítají okrouhlá receptakula a před níž jsou patrné obrysy příčné elipsovitého políčka s 2 světlejšími oválnými skvrnkami po stranách (LVII/12) *S. reussi* (Thor., 1871)
- Hl. a chel. jsou hladké. Btr na mt I = 0,75—0,80. Epig. vzadu s ploškou tvaru rovnostranného trojúhelníka se dosti podobá epig. druhu *Diplocephalus cristatus* (LVII/15). Délka 1,5 mm *S. elegans* (O. P. Cbr., 1872)
- Nohy jsou delší a štíhlejší: ti I d/š = 6—7. Mt noh jsou jen o málo kratší než příslušné ta (mt/ta I = 0,92). Vzdálenost ZSO je tak velká jako průměr oka. Btr na mt I = 0,7. Trny noh jsou tlusté, o $\frac{1}{2}$ kratší než průměr článku. Epig. při zadním okraji se středně velkou jamkou, která je širší než dlouhá, hluboká, dosti zřetelně ohraničená a vzadu uprostřed vyplněná drobnou lamelkou, opatřenou okrouhlým výstupkem, zdviženým poněkud nad okraje jamky. Hl. a str. tmavohnědé, hladké a lesklé (LII/30). Délka 2,5—2,8 mm *Enidia cornuta* (Bl., 1833)/viz č. 30.
- 83 (81) Ta noh jsou mnohem kratší než příslušné mt (ta/mt I = 0,65, IV = 0,48). Hl. a ster. hladké, lesklé, bez vtisklých teček, abd. na hřbetě měkký, bez štítku. Trn na ti IV tak dlouhý jako průměr článku. Epig. má vzadu příčnou licho-

- běžníkovitou plošku, ohraňovanou jen po stranách krátkými, dopředu sbíhajícími rýžkami, jejichž konce jsou v úhlu dovnitř zalomené. Ploška je aspoň $3 \times$ širší než dlouhá (LVII/2). Délka 2,3 mm (hl. 1,1 mm) *Kratochvíliella bicapitata* Miller, 1938
- Ta/mt I = 0,75—0,87, IV = 0,6—0,8. Hl. často s vtisklými tečkami, abd. svrchu okoralý, s 2 páry vtisklých teček, nebo krytý tvrdým štítkem (scutem). Trny noh jsou tenké a krátké *Pelecopsis* Simon, 1864 (= *Lophocarenum* Menge) (ad part.)
- a Střední část hrudi sousedící se silně zdviženou hlavou leží níže než její část, která přechází v zadní sklon. Hl. s paprskovitými řadami drobných důleček. Ster. hladké, jen při okraji s velkými vtisklými tečkami, zřídka skoro bez nich. Abd. bez štítku. Epig. má vzadu drobnou trojúhelnou, dopředu zúženou plošku, která je trochu kratší než vzadu široká. Postranní, dopředu sbíhavé rýžky se vpředu nedotýkají a končí v mělkých, málo patrných jamkách. Po stranách plošky prosvítají okrouhlá receptakula (LV/10). Délka 1,8—2,3 mm *P. elongata* (Wid., 1834)
- Střední část hrudi ležící mezi hlavou a zadním sklonem je vodorovná nebo dozadu skloněná b
- b (a) Abd. na hřbetě s rudohnědým štítkem, který pokrývá jeho přední $\frac{1}{2}$ až $\frac{2}{3}$. Hl. jen s několika vtisklými tečkami, zejména při okraji. Btr na mt I = 0,7. Epig. má podélné bledé políčko, které je uprostřed své délky zaškrnceno a vzadu rozšířeno v příčnou obdélníkovitou nebo zaoblenou plošku, která je mnohem širší než dlouhá (LV/6). Délka 1,6—1,8 mm *P. thoracata* (O. P. Cbr., 1875) (= *radicicola* L. K.)
- Abd. bez hřbetního štítku. Hl. bez vtisklých teček. Epig. s podélně obdélníkovitým, vpředu otevřeným políčkem, za nímž leží příčná skulinka. Délka 1,8 mm *P. mediocris* Kulcz., 1899